သုတ္တန္တပိဋကေ ခုဒ္ဒကနိကာယေ
ဓမ္မပဒပါဠိယာ သံဝဏ္ဏနာဘူတာ
ဘဒ္ဒန္တမဟာဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရေန ကတာ

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ

(ပဌမော ဘာဂေါ)

မရမ္မရဋ္ဌေ သာသနိကပ္ပမုခဋ္ဌာန
မုဒ္ဒဏယန္တာလယေ မုဒ္ဒါပိတာ

ဗုဒ္ဓဝဿေ ၂၅၂၆ မရမ္မဝဿေ ၁၃၄၄ ၁၉၈၂

သုတ္တန္တပိဋကေ ခုဒ္ဒကနိကာယေ
ဓမ္မပဒပါဠိယာ သံဝဏ္ဏနာဘူတာ
ဘဒန္တမဟာဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရေန ကတာ

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ

(ပဌမော ဘာဂေါ)

မရမ္မရဋ္ဌေ သာသနိကပ္ပမုခဋ္ဌာန
မုဒ္ဒဏယန္တာလယေ မုဒ္ဒါပိတာ

ဗုဒ္ဓဝဿော ၂၅၀၁ မရမ္မဝဿော ၁၃၁၉ ၁၉၅၇

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ

ပဌမအုပ်

စတင်ပုံနှိပ်ခြင်း	အုပ်ရေ-၃၀၀၀	၁၉၅၈
ပထမအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း	အုပ်ရေ-၃၀၀၀	၁၉၆၈
ဒုတိယအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း	အုပ်ရေ-၃၀၀၀	၁၉၉၂

ပ-ဓ-၁၁-စ-၅၈/၁၄-၁၂-၉၂-(၃၀၀၀)လစ်သို။

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်တွင်

လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးထွန်း

(မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၀၂၄၀၅/၀၂၅၂၇)က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ

ပဌမဘာဂ

မာတိကာ	ပိဋ္ဌက်

မာတိကာ စာမျက်

၅-ဗာလဝဂ္ဂ

၆-ပဏ္ဍိတဝဂ္ဂ

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယ ပဌမဘာဂေ မာတိကာ နိဋ္ဌိတာ။

ခုဒ္ဒကနိကာယ

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

၁။ မဟာမောဟတမောနဒ္ဓေ၊ လောကေ လောကန္တဒဿိနာ။
ယေန သဒ္ဓမ္မပဇ္ဇောတော၊ ဇာလိတော ဇလိတိဒ္ဓိနာ။

၂။ တဿ ပါဒေ နမဿိတွာ၊ သမ္ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော။
သဒ္ဓမ္မဉ္စဿ ပူဇေတွာ၊ ကတွာ သံဃဿ စဉ္ဇလိံ။

၃။ တံ တံ ကာရဏမာဂမ္မ၊ ဓမ္မာဓမ္မေသု ကောဝိဒေါ။
သမ္ပတ္တသဒ္ဓမ္မပဒေါ[1]၊ သတ္ထာ **ဓမ္မပဒံ** သုဘံ။

၄။ ဒေသေသိ ကရုဏာဝေဂ-သမုဿာဟိတမာနသော။
ယံ ဝေ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ပီတိပါမောဇ္ဇဝဍ္ဎနံ။

၅။ ပရမ္ပရာဘတာ တဿ၊ နိပုဏာ **အတ္ထဝဏ္ဏနာ**။
ယာ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပမှိ၊ ဒီပဘာသာယ သဏ္ဌိတာ။

၆။ န သာဓယတိ သေသာနံ၊ သတ္တာနံ ဟိတသမ္ပဒံ။
အပ္ပေဝ နာမ သာဓေယျ၊ သဗ္ဗလောကဿ သာ ဟိတံ။

၇။ ဣတိ အာသီသမာနေန[2]၊ ဒန္တေန သမစာရိနာ။
ကုမာရကဿပေနာဟံ၊ ထေရေန ထိရစေတသာ။

၈။ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိကာမေန၊ သက္ကစ္စံ အဘိယာစိတော။
တံ ဘာသံ အတိဝိတ္ထာရ-ဂတဉ္စ ဝစနက္ကမံ။

၁-သမ္ပန္နသဒ္ဓမ္မပဒေါ (သျာ)　　၂-အာသိံသမာနေန (သီ၊ သျာ)

၉။ ပဟာယာရောပယိတွာန၊ တန္တိဘာသံ မနောရမံ။
ဂါထာနံ ဗျဉ္ဇနပဒံ၊ ယံ တတ္ထ န ဝိဘာဝိတံ။

၁၀။ ကေဝလံ တံ ဝိဘာဝေတွာ၊ သေသံ တမေဝ အတ္ထတော။
ဘာသန္တရေန ဘာသိဿံ၊ အာဝဟန္တော ဝိဘာဝိနံ။
မနသော ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အတ္ထဓမ္မူပနိဿိတန္တိ။

၁-ယမကဝဂ္ဂ

၁-စက္ခုပါလတ္ထေရဝတ္ထု

၁။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။
တတော နံ ဒုက္ခမန္ဝေတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒန္တိ—

အယံ ဓမ္မဒေသနာ ကတ္ထ ဘာသိတာတိ? သာဝတ္ထိယံ။ ကံ အာရဗ္ဘာတိ? စက္ခုပါလတ္ထေရံ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ မဟာသုဝဏ္ဏော နာမ ကုဋုမ္ဗိကော အဟောသိ အဍ္ဍော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ အပုတ္တကော။ သော ဧကဒိဝသံ နှာနတိတ္ထံ[1] ဂန္တွာ နှတွာ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ သမ္ပန္နပတ္တသာခံ ဧကံ ဝနပ္ပတိံ[2] ဒိသွာ “အယံ မဟေသက္ခာယ ဒေဝတာယ ပရိဂ္ဂဟိတော ဘဝိဿတီ”တိ တဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ သောဓာပေတွာ ပါကာရပရိက္ခေပံ ကာရာပေတွာ ဝါလုကံ[3] ဩကိရာပေတွာ ဓဇပဋာကံ ဥဿာပေတွာ ဝနပ္ပတိံ အလင်္ကရိတွာ အဉ္ဇလိံ ကရိတွာ[4] ‘‘သစေ ပုတ္တံ ဝါ ဓီတရံ ဝါ လဘေယျံ[5]၊ တုမှာကံ မဟာသက္ကာရံ ကရိဿာမီ”တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

အထဿ န စိရဿေဝ ဘရိယာယ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ ဂဗ္ဘဿ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ တဿ အာရောစေသိ။ သော တဿာ ဂဗ္ဘဿ ပရိဟာရမဒါသိ။ သာ ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တံ နာမဂ္ဂဟဏ-

---

၁-နဟာနတိတ္ထံ (သီ၊ သျာ) ၂-ဝနသ္ပတိံ (သီ) ၃-ဝါလိကံ (သီ၊ သျာ)
၄-ပဒက္ခိဏံ ကတွာ (က) ၅-အလင်္ကရိတွာ ပုတ္တံ ဝါ ဓီတရံ ဝါ လဘိတွာ (သီ၊ သျာ)

ဒိဝသေ သေဋ္ဌိ အတ္တနာ ပါလိတံ ဝနပ္ပတိံ နိဿာယ လဒ္ဓတ္တာ တဿ **ပါလော**တိ[1] နာမံ အကာသိ။ သာ အပရဘာဂေ အညမ္ပိ ပုတ္တံ လဘိ။ တဿ **စူဠပါလော**တိ နာမံ ကတွာ ဣတရဿ **မဟာပါလော**တိ နာမံ အကာသိ။ တေ ဝယပ္ပတ္တေ ဃရဗန္ဓနေန ဗန္ဓိံသု။ အပရဘာဂေ မာတာပိတရော ကာလ-မကံသု။ သဗ္ဗမ္ပိ ဝိဘဝံ ဣတရေယေဝ ဝိစာရိံသု။

တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေနာဂန္တွာ အနာထ-ပိဏ္ဍိကေန မဟာသေဋ္ဌိနာ စတုပဏ္ဏာသကောဋိဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကာရိတေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဝိဟရတိ မဟာဇနံ သဂ္ဂမဂ္ဂေ စ မောက္ခမဂ္ဂေ စ ပတိဋ္ဌာပယမာနော။ တထာဂတော ဟိ မာတိပက္ခတော အသီတိယာ, ပိတိ-ပက္ခတော အသီတိယာတိ ဒွေအသီတိဉာတိကုလသဟဿေဟိ ကာရိတေ နိဂြောဓမဟာဝိဟာရေ ဧကမေဝ ဝဿာဝါသံ ဝသိ၊ အနာထပိဏ္ဍိကေန ကာရိတေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဧကူနဝီသတိဝဿာနိ, ဝိသာခါယ သတ္တ-ဝီသတိကောဋိဓနပရိစ္စာဂေန ကာရိတေ ပုဗ္ဗာရာမေ ဆဗ္ဗဿာနီတိ ဒွိန္နံ ကုလာနံ ဂုဏမဟတ္တတံ ပဋိစ္စ သာဝတ္ထိံ နိဿာယ ပဉ္စဝီသတိဝဿာနိ ဝဿာဝါသံ ဝသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကောပိ ဝိသာခါပိ မဟာဥပါသိကာ နိဗဒ္ဓံ ဒိဝသဿ ဒွေ ဝါရေ တထာဂတဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဂစ္ဆန္တာ စ "ဒဟရသာမဏေရာ နော ဟတ္ထေ ဩလောကေဿန္တီ"တိ တုစ္ဆဟတ္ထာ န ဂတပုဗ္ဗာ။ ပုရေဘတ္တံ ဂစ္ဆန္တာ ခါဒနီယဘောဇနီယာဒီနိ ဂဟေတွာဝ ဂစ္ဆန္တိ၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဂစ္ဆန္တာ ပဉ္စ ဘေ-သဇ္ဇာနိ အဋ္ဌ စ ပါနာနိ။ နိဝေသနေသု ပန နေသံ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ ဘိက္ခုသဟဿာနံ နိစ္စံ ပညတ္တာသနာနေဝ ဟောန္တိ။ အန္နပါနဘေသဇ္ဇေသု ယော ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တဿ တံ ယထိစ္ဆိတမေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ။ တေသု အနာထပိဏ္ဍိကေန ဧကဒိဝသမ္ပိ သတ္ထာ ပဉှံ န ပုစ္ဆိတပုဗ္ဗော။ သော ကိရ "တထာဂတော ဗုဒ္ဓသုခုမာလော ခတ္တိယ-သုခုမာလော၊ 'ဗဟူပကာရော မေ ဂဟပတီ'တိ မယှံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ကိလ-မေယျာ"တိ သတ္ထရိ အဓိမတ္တသိနေဟေန ပဉှံ န ပုစ္ဆတိ။ သတ္ထာ ပန တသ္မိံ နိသိန္နမတ္တေယေဝ "အယံ သေဋ္ဌိ မံ အရက္ခိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ရက္ခတိ။ အဟဉှိ ကပ္ပ-သတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ အတ္တနော သီသံ ဆိန္ဒိတွာ အက္ခီနိ ဥပ္ပါဋေတွာ ဟဒယမံသံ ဥပ္ပါဋေတွာ ပါဏသမံ ပုတ္တဒါရံ ပရိစ္စဇိတွာ ပါရမိယော ပူရေန္တော ပရေသံ ဓမ္မဒေသနတ္ထမေဝ ပူရေသိံ။ ဧသ မံ အရက္ခိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ရက္ခတီ"တိ ဧကံ ဓမ္မဒေသနံ ကထေတိယေဝ[2]။

၁-ပါလိတောတိ (သီ)   ၂-ကထေသိယေဝ (သျာ)

တဒါ သာဝတ္ထိယံ သတ္တ မနုဿကောဋိယော ဝသန္တိ။ တေသု သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဉ္စကောဋိမတ္တာ မနုဿာ အရိယသာဝကာ ဇာတာ၊ ဒွေကောဋိမတ္တာ မနုဿာ ပုထုဇ္ဇနာ။ တေသု အရိယသာဝကာနံ ဒွေယေဝ ကိစ္စာနိ အဟေသုံ—ပုရေဘတ္တံ ဒါနံ ဒေန္တိ၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ဝတ္ထဘေသဇ္ဇပါနကာဒီနိ ဂါဟာပေတွာ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိ။ အထေကဒိဝသံ မဟာပါလော အရိယသာဝကေ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထေ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ "အယံ မဟာဇနော ကုဟိံ ဂစ္ဆတီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဓမ္မဿဝနာယာ"တိ သုတွာ "အဟမ္ပိ ဂမိဿာမီ"တိ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒိ။

ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ သရဏသီလပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနံ ဥပနိဿယံ ဩလောကေတွာ အဇ္ဈာသယဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ တသ္မာ တံ ဒိဝသံ သတ္ထာ တဿ ဥပနိဿယံ ဩလောကေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော အနုပုဗ္ဗိကထံ ကထေသိ။ သေယျထိဒံ? ဒါနကထံ သီလကထံ သဂ္ဂကထံ ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ။ တံ သုတွာ မဟာပါလော ကုဋုမ္ဗိကော စိန္တေသိ "ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တံ ပုတ္တဓီတရော ဝါ ဘာတရော ဝါ ဘောဂါ ဝါ နာနုဂစ္ဆန္တိ၊ သရီရမ္ပိ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ န ဂစ္ဆတိ၊ ကိံ မေ ဃရာဝါသေန ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ သော ဒေသနာပရိယောသာနေ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ အထ နံ သတ္ထာ "အတ္ထိ[၁] တေ ကောစိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗယုတ္တကော ဉာတီ"တိ အာဟ။ ကနိဋ္ဌဘာတာ မေ အတ္ထိ ဘန္တေတိ။ တေန ဟိ တံ အာပုစ္ဆာဟီတိ။ သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ ကနိဋ္ဌံ ပက္ကောသာပေတွာ "တာတ ယံ မယှံ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ[၂] သဝိညာဏကမ္ပိ အဝိညာဏကမ္ပိ ဓနံ ကိဉ္စိ အတ္ထိ၊ သဗ္ဗံ တံ တဝ ဘာရော၊ ပဋိပဇ္ဇာဟီ"တိ။ "တုမှေ ပန ကိံ ကရိဿထာ"တိ[၃] အာဟ။ အဟံ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ။ ကိံ ကထေသိ ဘာတိက၊ တွံ မေ မာတရိ မတာယ မာတာ ဝိယ, ပိတရိ မတေ ပိတာ ဝိယ လဒ္ဓေါ၊ ဂေဟေ တေ မဟာဝိဘဝေါ၊ သက္ကာ ဂေဟံ အဇ္ဈာဝသန္တေဟေဝ[၄] ပုညာနိ ကာတုံ၊ မာ ဧဝံ ကရိတ္ထာတိ။ တာတ အဟံ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဃရာဝါသေ ဝသိတုံ န သက္ကောမိ။ သတ္ထာရာ ဟိ အတိသဏှသုခုမံ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလျာဏော ဓမ္မော ဒေသိတော၊ န သက္ကာ သော အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန

၁-နတ္ထိ (သီ၊ သျာ)
၂-ယံ ဣမသ္မိံ ကုလေ (သီ၊ သျာ)
၃-တုမှေ ပန သာမီတိ (သျာ)၊ တုမှေ ပန ကိံ သာမီတိ (သီ)
၄-ဂေဟေ အဇ္ဈာဝသန္တေဟေဝ (က)

ပူရေတုံ၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ တာတာတိ။ ဘာတိက တရုဏာယေဝ တာဝ’တ္ထ၊ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိဿထာတိ။ “တာတ မဟလ္လကဿ ဟိ အတ္တနော ဟတ္ထပါဒါပိ အနဿဝါ ဟောန္တိ၊ န အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တန္တိ၊ ကိမင်္ဂ[၁] ပန ဉာတကာ၊ သွာဟံ တဝ ကထံ န ကရောမိ၊ သမဏပဋိပတ္တိံယေဝ ပူရေဿာမိ၊

ဇရာဇဇ္ဇရိတာ ဟောန္တိ၊ ဟတ္ထပါဒါ အနဿဝါ။
ယဿ သော ဝိဟတတ္ထာမော၊ ကထံ ဓမ္မံ စရိဿတိ။

ပဗ္ဗဇိဿာမေဝါဟံ တာတာ”တိ တဿ ဝိရဝန္တဿေဝ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ လဒ္ဓပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒေါ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကေ ပဉ္စ ဝဿာနိ ဝသိတွာ ဝုဋ္ဌဝဿော ပဝါရေတွာ သတ္ထာရမုပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပုစ္ဆိ “ဘန္တေ ဣမသ္မိံ သာသနေ ကတိ ဓုရာနီ”တိ။ ဂန္ထဓုရံ ဝိပဿနာဓုရန္တိ ဒွေယေဝ ဓုရာနိ ဘိက္ခူတိ။ ကတမံ ပန ဘန္တေ ဂန္ထဓုရံ၊ ကတမံ ဝိပဿနာဓုရန္တိ။ အတ္တနော ပညာနုရူပေန ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ နိကာယေ သကလံ ဝါ ပန တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တဿ ဓာရဏံ ကထနံ ဝါစနန္တိ ဣဒံ **ဂန္ထဓုရံ** နာမ၊ သလ္လဟုကဝုတ္တိနော ပန ပန္တသေနာသနာဘိရတဿ အတ္တဘာဝေ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ သာတစ္စကိရိယဝသေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တဂ္ဂဟဏန္တိ ဣဒံ **ဝိပဿနာဓုရံ** နာမာတိ။ ဘန္တေ အဟံ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတော ဂန္ထဓုရံ ပူရေတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ ဝိပဿနာဓုရံ ပန ပူရေဿာမိ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ မေ ကထေထာတိ။ အထဿ သတ္ထာ ယာဝ အရဟတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။

သော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနာ သဟဂါမိနော ဘိက္ခူ ပရိယေသန္တော သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ လဘိတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ဝီသယောဇနသတမဂ္ဂံ[၂] ဂန္တွာ ဧကံ မဟန္တံ ပစ္စန္တဂါမံ ပတွာ တတ္ထ သပရိဝါရော ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ မနုဿာ ဝတ္တသမ္ပန္နေ ဘိက္ခူ ဒိသွာဝ ပသန္နစိတ္တာ အာသနာနိ ပညပေတွာ နိသီဒါပေတွာ ပဏီတေနာဟာရေန ပရိဝိသိတွာ “ဘန္တေ ကုဟိံ အယျာ ဂစ္ဆန္တိ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ယထာဖာသုကဋ္ဌာနံ ဥပါသကာ”တိ ဝုတ္တေ ပဏ္ဍိတာ မနုဿာ “ဝဿာဝါသံ သေနာသနံ ပရိယေသန္တိ ဘဒန္တာ”တိ ဉတွာ “ဘန္တေ သစေ အယျာ ဣမံ တေမာသံ ဣဓ ဝသေယျုံ၊ မယံ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ သီလာနိ ဂဏှေယျာမာ”တိ အာဟံသု။ တေပိ “မယံ ဣမာနိ ကုလာနိ နိဿာယ ဘဝနိဿရဏံ ကရိဿာမာ”တိ အဓိဝါသေသုံ။

၁-ကိမင် (သီ)

၂-ဝီသံ ယောဇနသတံ မဂ္ဂံ (သီ)

မနုဿာ တေသံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ သမ္ပာဒေတွာ အဒံသု။ တေ နိဗဒ္ဓံ တမေဝ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တိ။ အထ နေ ဧကော ဝေဇ္ဇော ဥပသင်္ကမိတွာ "ဘန္တေ ဗဟူနံ ဝသနဋ္ဌာနေ အဖာသုကမ္ပိ နာမ ဟောတိ၊ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ မယှံ ကထေယျာထ၊ ဘေသဇ္ဇံ ကရိဿာမီ"တိ ပဝါရေသိ။ ထေရော ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ ပုစ္ဆိ "အာဝုသော ဣမံ တေမာသံ ကတိဟိ ဣရိယာပထေဟိ ဝီတိနာမေဿထာ"တိ။ စတူဟိ ဘန္တေတိ။ ကိံ ပနေတံ အာဝုသော ပတိရူပံ၊ နနု အပ္ပမတ္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ မယံ ဟိ ဓရမာနကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အာဂတာ၊ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ န သက္ကာ ပမာဒေန[၁] အာရာဓေတုံ၊ ကလျာဏဇ္ဈာသယေန တေ ဝေါ အာရာဓေတဗ္ဗာ။ ပမတ္တဿ စ နာမ စတ္တာရော အပါယာ သကဂေဟသဒိသာ၊ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာဝုသောတိ။ ကိံ တုမှေ ပန ဘန္တေတိ။ အဟံ တီဟိ ဣရိယာပထေဟိ ဝီတိနာမေဿာမိ၊ ပိဋ္ဌိံ န ပသာရေဿာမိ အာဝုသောတိ။ သာဓု ဘန္တေ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာတိ။

အထ ထေရဿ နိဒ္ဒံ အနောက္ကမန္တဿ ပဌမမာသေ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈိမမာသေ သမ္ပတ္တေ အက္ခိရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဆိဒ္ဒဃဋတော ဥဒကဓာရာ ဝိယ အက္ခီဟိ အဿုဓာရာ ပဂ္ဃရန္တိ။ သော သဗ္ဗရတ္တိံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ။ ဘိက္ခူ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဘိက္ခာစာရဝေလာ ဘန္တေ"တိ အာဟံသု။ တေန ဟိ အာဝုသော ဂဏှထ ပတ္တစီဝရန္တိ။ အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဂါဟာပေတွာ နိက္ခမိ။ ဘိက္ခူ တဿ အက္ခီဟိ အဿူနိ ပဂ္ဃရန္တေ ဒိသွာ "ကိမေတံ ဘန္တေ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ အက္ခီနိ မေ အာဝုသော ဝါတာ ဝိဇ္ဈန္တီတိ။ နနု ဘန္တေ ဝေဇ္ဇေန ပဝါရိတမှာ၊ တဿ ကထေမာတိ။ သာဓာဝုသောတိ။ တေ ဝေဇ္ဇဿ ကထယိံသု။ သော တေလံ ပစိတွာ ပေသေသိ။ ထေရော နာသာယ တေလံ အာသိဉ္စန္တော နိသိန္နကောဝ အာသိဉ္စိတွာ အန္တောဂါမံ ပါဝိသိ။ ဝေဇ္ဇော တံ ဒိသွာ အာဟ "ဘန္တေ အယျဿ ကိရ အက္ခီနိ ဝါတော ဝိဇ္ဈတီ"တိ။ အာမ ဥပါသကာတိ။ ဘန္တေ မယာ တေလံ ပစိတွာ ပေသိတံ၊ နာသာယ ဝေါ တေလံ အာသိတ္တန္တိ။ အာမ ဥပါသကာတိ။ ဣဒါနိ ကီဒိသန္တိ။ ရုဇ္ဇတေဝ ဥပါသကာတိ။ ဝေဇ္ဇော "မယာ ဧကဝါရေနေဝ ဝူပသမနသမတ္ထံ တေလံ ပဟိတံ၊ ကိံ နု ခေါ ရောဂေါ န ဝူပသန္တော"တိ စိန္တေတွာ "ဘန္တေ နိသီဒိတွာ ဝေါ တေလံ အာသိတ္တံ၊ နိပဇ္ဇိတွာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော တုဏှီ အဟောသိ၊ ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆိယမာနောပိ န ကထေသိ။ သော "ဝိဟာရံ ဂန္တွာ

၁-သာဓေယျေန (သီ)၊ သဓေန (သျာ)

ဘာရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဩလောကေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "တေန ဟိ ဘန္တေ ဂစ္ဆထာ"တိ ထေရံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တာ စင်္ကမနနိသီဒနဋ္ဌာနမေဝ ဒိသွာ သယနဋ္ဌာနံ အဒိသွာ "ဘန္တေ နိသီဒန္တေဟိ ဝေါ အာသိတ္တံ၊ နိပန္နေဟီ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ ထေရော တုဏှီ အဟောသိ။ "မာ ဘန္တေ ဧဝံ ကရိတ္ထ၊ သမဏဓမ္မော နာမ သရီရံ ယာပေန္တေန[၁] သက္ကာ ကာတုံ၊ နိပဇ္ဇိတွာ အာသိဇ္ဇထာ"တိ ပုနပ္ပုနံ ယာစိံသု။ "ဂစ္ဆ တွံ တာဝါဝုသော၊ မန္တေတွာ ဇာနိဿာမီ"တိ ဝေဇ္ဇံ ဥယျောဇေသိ။ ထေရဿ စ တတ္ထ နေဝ ဉာတီ, န သာလောဟိတာ အတ္ထိ၊ ကေန သဒ္ဓိံ မန္တေယျ? ကရဇ-ကာယေန ပန သဒ္ဓိံ မန္တေန္တော "ဝဒေဟိ တာဝ အာဝုသော ပါလိတ၊ တွံ ကိံ အက္ခီနိ ဩလောကေဿသိ၊ ဥဒါဟု ဗုဒ္ဓသာသနံ။ အနမတဂ္ဂသ္မိံ ဟိ သံသာရ-ဝဋ္ဋေ တဝ အက္ခိကာဏဿ[၂] ဂဏနာ နာမ နတ္ထိ၊ အနေကာနိ ပန ဗုဒ္ဓသတာနိ ဗုဒ္ဓသဟဿာနိ အတီတာနိ။ တေသု တေ ဧကဗုဒ္ဓေါပိ န ပရိစိဏ္ဏော[၃]၊ ဣဒါနိ ဣမံ အန္တောဝဿံ တယော မာသေ န နိပဇ္ဇိဿာမီတိ တေမာသံ နိဗဒ္ဓဝီရိယံ ကရိဿာမိ[၄]။ တသ္မာ တေ စက္ခူနိ နဿန္တု ဝါ ဘိဇ္ဇန္တု ဝါ၊ ဗုဒ္ဓသာသနမေဝ ဓာရေဟိ, မာ စက္ခူနီ"တိ ဘူတကာယံ ဩဝဒန္တော ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိ—

"စက္ခူနိ ဟာယန္တု[၅] မမာယိတာနိ၊
သောတာနိ ဟာယန္တု တထေဝ ကာယော။
သဗ္ဗမ္ပိဒံ ဟာယတု ဒေဟနိဿိတံ၊
ကိံ ကာရဏာ ပါလိတ တွံ ပမဇ္ဇသိ။

စက္ခူနိ ဇီရန္တု မမာယိတာနိ၊
သောတာနိ ဇီရန္တု တထေဝ ကာယော။
သဗ္ဗမ္ပိဒံ ဇီရတု ဒေဟနိဿိတံ၊
ကိံ ကာရဏာ ပါလိတ တွံ ပမဇ္ဇသိ။

စက္ခူနိ ဘိဇ္ဇန္တု မမာယိတာနိ၊
သောတာနိ ဘိဇ္ဇန္တု တထေဝ ကာယော။
သဗ္ဗမ္ပိဒံ ဘိဇ္ဇတု ဒေဟနိဿိတံ၊
ကိံ ကာရဏာ ပါလိတ တွံ ပမဇ္ဇသီ"တိ။

၁-သရီရေ ယာပေန္တေ (သီ၊ သျာ) ၂-အနက္ခိကကာလဿ (သီ) ၃-န ပရိစ္စိဏ္ဏော (က)
၄-တေ မာနသံ ဗန္ဓံ (သီ၊ သျာ) ၅-ဟာယန္တိ (သီ)

ဧဝံ ကီဟိ ဂါထာဟိ အတ္တနော[၁] ဩဝါဒံ ဒတွာ နိသိန္နကောဝ နတ္ထုကမ္မံ ကတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ဝေဇ္ဇော တံ ဒိသွာ "ကိံ ဘန္တေ နတ္ထုကမ္မံ ကတ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ ဥပါသကာတိ။ ကီဒိသံ ဘန္တေတိ။ ရုဇ္ဇတေဝ ဥပါသကာတိ။ နိသီဒိတွာ ဝေါ ဘန္တေ နတ္ထုကမ္မံ ကတံ၊ နိပဇ္ဇိတွာတိ။ ထေရော တုဏှီ အဟောသိ၊ ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆိယမာနောပိ န ကိဉ္စိ ကထေသိ။ အထ နံ ဝေဇ္ဇော "ဘန္တေ တုမှေ သပ္ပါယံ န ကရောထ၊ အဇ္ဇတော ပဋ္ဌာယ 'အသုကေန မေ တေလံ ပက္က'န္တိ မာ ဝဒိတ္ထ၊ အဟမ္ပိ 'မယာ ဝေါ တေလံ ပက္က'န္တိ န ဝက္ခာမီ''တိ အာဟ။ သော ဝေဇ္ဇေန ပစ္စက္ခာတော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တွံ ဝေဇ္ဇေနာပိ ပစ္စက္ခာ-တောသိ၊ ဣရိယာပထံ မာ ဝိဿဇ္ဇိ သမဏာတိ။

''ပဋိက္ခိတ္တော တိကိစ္ဆာယ၊ ဝေဇ္ဇေနာပိ[၂] ဝိဝဇ္ဇိတော။
နိယတော မစ္စုရာဇဿ၊ ကိံ ပါလိတ ပမဇ္ဇသီ''တိ—

ဣမာယ ဂါထာယ အတ္တာနံ ဩဝဒိတွာ သမဏဓမ္မံ အကာသိ။ အထဿ မဇ္ဈိမယာမေ အတိက္ကန္တေ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အက္ခီနိ စေဝ ကိလေသာ စ ဘိဇ္ဇိံသု။ သော သုက္ခဝိပဿကော အရဟာ ဟုတွာ ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ။

ဘိက္ခူ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ အာဂန္တွာ "ဘိက္ခာစာရကာလော ဘန္တေ"တိ အာဟံသု။ ကာလော အာဝုသောတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ တေန ဟိ ဂစ္ဆထာတိ။ ကိံ တုမှေ ပန ဘန္တေတိ။ အက္ခီနိ မေ အာဝုသော ပရိဟီနာနီတိ။ တေ တဿ အက္ခီနိ ဩလောကေတွာ အဿုပုဏ္ဏနေတ္တာ ဟုတွာ "ဘန္တေ မာ စိန္တယိတ္ထ၊ မယံ ဝေါ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာ''တိ ထေရံ သမဿာသေတွာ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ မနုဿာ ထေရံ အဒိသွာ "ဘန္တေ အမှာကံ အယျော ကုဟိ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ[၃] ယာဂုံ ပေသေတွာ သယံ ပိဏ္ဍပါတမာဒါယ ဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ပါဒမူလေ ပရိဝတ္တမာနာ[၄] ရောဒိတွာ "ဘန္တေ မယံ ဝေါ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမ၊ တုမှေ မာ စိန္တယိတ္ထာ"တိ သမဿာသေတွာ ပက္ကမိံသု။

တတော ပဋ္ဌာယ နိဗဒ္ဓံ ယာဂုဘတ္တံ ဝိဟာရမေဝ ပေသေန္တိ။ ထေရောပိ ဣတရေ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ နိရန္တရံ ဩဝဒတိ။ တေ တဿောဝါဒေ ဌတွာ ဥပကဋ္ဌာယ ပဝါရဏာယ သဗ္ဗေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ တေ ဝုတ္ထဝဿာ စ ပန သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမာ ဟုတွာ ထေရမာဟံသု "ဘန္တေ သတ္ထာရံ

၁-အတ္တာနံ (က) ၂-ဝေဇ္ဇေနာသိ (သီ၊ သျာ)
၃-တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ တေ တံ သုတွာ (က) ၄-ပဝဋ္ဋမာနာ (သီ၊ သျာ)

ဒဠှကာရမကာ”တိ။ ထေရော တေသံ ဝစနံ သုတွာ စိန္တေသိ ''အဟံ ဒုဗ္ဗလော၊ အန္တရာမဂ္ဂေ စ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ အဋဝီ အတ္ထိ၊ မယိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တေ သဗ္ဗေ ကိလမိဿန္တိ၊ ဘိက္ခမ္ပိ လဘိတုံ န သက္ခိဿန္တိ၊ ဣမေ ပုရေတရေမေဝ ပေသေဿာမီ''တိ။ အထ နေ အာဟ “အာဝုသော တုမှေ ပုရတော ဂစ္ဆထာ''တိ။ တုမှေ ပန ဘန္တေတိ။ အဟံ ဒုဗ္ဗလော၊ အန္တရာမဂ္ဂေ စ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ အဋဝီ အတ္ထိ၊ မယိ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တေ သဗ္ဗေ ကိလမိဿထ၊ တုမှေ ပုရတော ဂစ္ဆထာတိ။ မာ ဘန္တေ ဧဝံ ကရိတ္ထ၊ မယံ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဂမိဿာမာတိ။ “မာ ဝေါ အာဝုသော ဧဝံ ရုစ္စိတ္ထ၊ ဧဝံ သန္တေ မယှံ အဖာသုကံ ဘဝိဿတိ၊ မယှံ ကနိဋ္ဌော ပန တုမှေ ဒိသွာ ပုစ္ဆိဿတိ၊ အထဿ မမ စက္ခူနံ ပရိဟီနဘာဝံ အာရောစေယျာထ၊ သော မယှံ သန္တိကံ ကဉ္စိဒေဝ ပဟိဏိဿတိ၊ တေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆိဿာမိ၊ တုမှေ မမ ဝစနေန ဒသဗလဉ္စ အသီတိမဟာထေရေ စ ဝန္ဒထာ''တိ တေ ဥယျောဇေသိ။

တေ ထေရံ ခမာပေတွာ အန္တောဂါမံ ပဝိသိံသု။ မနုဿာ တေ ဒိသွာ နိသီဒါပေတွာ ဘိက္ခံ ဒတွာ “ကိံ ဘန္တေ အယျာနံ ဂမနာကာရော ပညာယတီ”တိ။ အာမ ဥပါသကာ၊ သတ္ထာရံ ဒဠှကာရမကာတိ။ တေ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတွာ တေသံ ဂမနဆန္ဒမေဝ ဉတွာ အနုဂန္တွာ ပရိဒေဝိတွာ နိဝတ္တိံသု။ တေပိ အနုပုဗ္ဗေန ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရဉ္စ အသီတိမဟာထေရေ စ ထေရဿ ဝစနေန ဝန္ဒိတွာ ပုနဒိဝသေ ယတ္ထ ထေရဿ ကနိဋ္ဌော ဝသတိ၊ တံ ဝီထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ ကုဋုမ္ဗိကော တေ သဉ္ဇာနိတွာ နိသီဒါပေတွာ ကတပဋိသန္ထာရော “ဘာတိကတ္ထေရော မေ ဘန္တေ ကုဟိ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ တေ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ သော တံ သုတွာဝ တေသံ ပါဒမူလေ ပရိဝတ္တေန္တော ရောဒိတွာ ပုစ္ဆိ “ဣဒါနိ ဘန္တေ ကိံ ကာတဗ္ဗ''န္တိ။ ထေရော ဣတော ကဉ္စိ အာဂမနံ ပစ္စာသီသတိ၊ တဿ ဂတကာလေ တေန သဒ္ဓိံ အာဂမိဿတီတိ။ အယံ မေ ဘန္တေ ဘာဂိနေယျော ပါလိတော နာမ၊ ဧတံ ပေသေထာတိ။ ဧဝံ ပေသေတုံ န သက္ကာ၊ မဂ္ဂေ ပရိပန္ထော အတ္ထိ၊ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပေသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဧဝံ ကတွာ ပေသေထ ဘန္တေတိ။ အထ နံ ပဗ္ဗာဇေတွာ အဍ္ဎမာသမတ္တံ ပတ္တစီဝရဂ္ဂဟဏာဒီနိ သိက္ခာပေတွာ မဂ္ဂံ အာစိက္ခိတွာ ပဟိဏိံသု။

သော အနုပုဗ္ဗေန တံ ဂါမံ ပတွာ ဂါမဒွါရေ ဧကံ မဟလ္လကံ ဒိသွာ “ဣမံ ဂါမံ နိဿာယ ကောစိ အာရညကော ဝိဟာရော အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အတ္ထိ ဘန္တေတိ။ ကော နာမ တတ္ထ ဝသတီတိ။ ပါလိတတ္ထေရော နာမ ဘန္တေတိ။ မဂ္ဂံ မေ အာစိက္ခထာတိ။ ကောသိ တွံ ဘန္တေတိ။ ထေရဿ ဘာဂိနေယျောမှီတိ။

အထ နံ ဂဟေတွာ ဝိဟာရံ နေသိ။ သော ထေရံ ဝန္ဒိတွာ အနုမာသမတ္တံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ ထေရံ သမ္မာ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ “ဘန္တေ မာတုလကုလူပဗ္ဗိကော မေ တုမှာကံ အာဂမနံ ပစ္စာသီသတိ၊ ထေ, ဂစ္ဆာမာ”တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဗုမ္မံ မေ ယဋ္ဌိကောဋိံ ဂဏှာဟီတိ။ သော ယဋ္ဌိကောဋိံ ဂဟေတွာ ထေရေန သဒ္ဓိံ အန္တောဂါမံ ပါဝိသိ။ မနုဿာ ထေရံ နိသီဒါပေတွာ “ကိံ ဘန္တေ ဂမနာကာရော ဝေါ ပညာယတီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ အာမ ဥပါသကာ, ဂန္ဓာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိဿာမီတိ။ တေ နာနပ္ပကာရေန ယာစိတွာ အလဘန္တာ ထေရံ ဥယျော-ဇေတွာ ဥပနုပထံ ဂန္ဓာ ရောဒိတွာ နိဝတ္တိံသု။ သာမဏေရော ထေရံ ယဋ္ဌိကောဋိယာ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ အဋဝိယံ ကဋ္ဌနဂရံ နာမ ထေရေန ဥပနိဿာယ ဝုဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဂါမံ သမ္ပာပုဏိ၊ သော ဂါမတော နိက္ခမိတွာ အရညေ ဂီတံ ဂါယိတွာ[၁] ဒါရုနိ ဥဒ္ဓရန္တိယာ ဧကိဿာ ဣတ္ထိယာ ဂီတသဒ္ဒံ သုတွာ သရေ နိမိတ္တံ ဂဏှိ။ ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ ဝိယ ဟိ အညော သဒ္ဒေါ ပုရိသာနံ သကလသရီရံ ဖရိတွာ ဌာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ—

“နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကသဒ္ဒမ္ပိ သမနုပဿာမိ၊ ယံ ဧဝံ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ၊ ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ ဣတ္ထိ-သဒ္ဒေါ”တိ[၂]။

သာမဏေရော တတ္ထ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ ယဋ္ဌိကောဋိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ “တိဋ္ဌထ တာဝ ဘန္တေ၊ ကိစ္စံ မေ အတ္ထီ”တိ တဿာ သန္တိကံ ဂတော။ သာ တံ ဒိသွာ တုဏှီ အဟောသိ။ သော တာယ သဒ္ဓိံ သီလဝိပတ္တိံ ပါပုဏိ။ ထေရော စိန္တေသိ “ဣဒါနေဝ ဧကော ဂီတသဒ္ဒေါ သုယျိတ္ထ၊ သော စ ခေါ ဣတ္ထိယာ သဒ္ဒေါ ဆိဇ္ဇိ၊ သာမဏေရောပိ စိရာယတိ၊ သော တာယ သဒ္ဓိံ သီလဝိပတ္တိံ ပတ္တော ဘဝိဿတီ”တိ။ သောပိ အတ္တနော ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ အာဂန္ဓာ “ဂစ္ဆာမ ဘန္တေ”တိ အာဟ။ အထ နံ ထေရော ပုစ္ဆိ “ပါပေါ ဇာတောသိ သာမဏေရာ”တိ။ သော တုဏှီ ဟုတွာ ထေရေန ပုနပ္ပုနံ ပုဋ္ဌောပိ န ကိဉ္စိ ကထေသိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ “တာဒိသေန ပါပေန မမ ယဋ္ဌိကောဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထီ”တိ။ သော သံဝေဂပ္ပတ္တော ကာသာယာနိ အပနေတွာ ဂိဟိနိယာမေန ပရိဒဟိတွာ “ဘန္တေ အဟံ ပုဗ္ဗေ သာမဏေရော၊ ဣဒါနိ ပနမှိ ဂိဟီ ဇာတော၊ ပဗ္ဗဇန္တောပိ စ သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတော၊ မဂ္ဂပရိပန္ထဘယေန ပဗ္ဗဇိတော၊ ထေ ဂစ္ဆာမာ”တိ အာဟ။ “အာဝုသော ဂိဟိပါပေါပိ သမဏပါပေါပိ ပါပေါယေဝ၊ တွံ သမဏဘာဝေ ဌတွာပိ သီလမတ္တံ ပူရေတုံ နာသက္ခိ၊ ဂိဟီ ဟုတွာ ကိံ

၁-အရညေ ဂါယိတွာ ဂါယိတွာ (သီ)

၂-အံ ၁-၁-၀ိဋ္ဌေ။

နာမ ကလျာဏံ ကရိဿသိ၊ တာဒိသေန ပါပေန မမ ယဋ္ဌိကောဋိဂ္ဂဟာကကိစ္စံ နတ္ထီ”တိ အာဟ။ ဘန္တေ အမနုဿုပဒ္ဒဝေ၊ မဂ္ဂေ၊ တုမှေ စ အန္ဓာ အပရိဏာယကာ၊ ကထံ ဣဓ ဝသိဿထာတိ။ အထ နံ ထေရော “အာဝုသော တွံ မာ ဧဝံ စိန္တယိ၊ ဣဓေဝ မေ နိပဇ္ဇိတွာ မရန္တဿာပိ အပရာပရံ ပရိဝတ္တန္တဿာပိ တယာ သဒ္ဓိံ ဂမနံ နာမ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

“ဟန္ဒာဟံ ဟတစက္ခုသ္မိ၊ ကန္တာရဒ္ဓါနမာဂတော။
သေယျမာနော[၁] န ဂစ္ဆာမိ၊ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ။

ဟန္ဒာဟံ ဟတစက္ခုသ္မိ၊ ကန္တာရဒ္ဓါနမာဂတော။
မရိဿာမိ, နော ဂမိဿာမိ၊ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ”တိ။

တံ သုတွာ ဣတရော သံဝေဂဇာတော “ဘာရိယံ ဝတ မေ သာဟသိကံ အနနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ ကတ”န္တိ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တော ဝနသဏ္ဍံ ပက္ခန္ဒိတွာ တထာ ပက္ကန္တောဝ အဟောသိ။ ထေရဿာပိ သီလတေဇေန သဋ္ဌိယောဇနာယာမံ ပဉ္စာသယောဇနဝိတ္ထတံ ပန္နရသယောဇနဗဟလံ ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ နိသီဒနုဋ္ဌာနကာလေသု ဩနမနုန္နမနပကတိကံ သက္ကဿ ဒေဝရညော ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော “ကော နု ခေါ မံ ဌာနာ စာဝေတုကာမော”တိ ဩလောကေန္တော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ထေရံ အဒ္ဒသ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ—

“သဟဿနေတ္တော ဒေဝိန္ဒော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓယိ။
ပါပဂရဟီ အယံ ပါလော၊ အာဇီဝံ ပရိသောဓယိ။

သဟဿနေတ္တော ဒေဝိန္ဒော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓယိ။
ဓမ္မဂရုကော အယံ ပါလော၊ နိသိန္နော သာသနေ ရတော”တိ။

အထဿ ဧတဒဟောသိ“သစာဟံ ဧဝရူပဿ ပါပဂရဟိနော ဓမ္မဂရုကဿ အယျဿ သန္တိကံ န ဂမိဿာမိ၊ မုဒ္ဓါ မေ သတ္တဓာ ဖလေယျ၊ ဂမိဿာမိ တဿ သန္တိက”န္တိ။ တတော—

သဟဿနေတ္တော ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇသိရိန္ဓရော။
တင်္ခဏေန အာဂန္တွာန[၂]၊ စက္ခုပါလမုပါဂမိ။

ဥပဂန္တွာ စ ပန ထေရဿ အဝိဒူရေ ပဒသဒ္ဒမကာသိ။ အထ နံ ထေရော ပုစ္ဆိ “ကော ဧသော”တိ။ အဟံ ဘန္တေ အဒ္ဓိကောတိ။ ကုဟိံ ယာသိ ဥပါ-

[၁] သေမာနကော (သီ)၊ သယမာနော (သျာ)
[၂] ခဏေန ဝေါဂန္တွာန (သီ)

သကာတိ။ သာဝတ္ထိယံ ဘန္တေတိ။ ယာဟိ အာဝုသောတိ။ အယျော ပန ဘန္တေ ကုဟိံ ဂမိဿတီတိ။ အဟမ္ပိ တတ္ထေဝ ဂမိဿာမီတိ။ တေန ဟိ ကေတောဝ ဂစ္ဆာမ ဘန္တေတိ။ အဟံ အာဝုသော ဒုဗ္ဗလော၊ မယာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တဿ တဝ ပပဉ္စော ဘဝိဿတီတိ။ မယှံ အစ္စာယိကံ နတ္ထိ၊ အဟမ္ပိ အယျေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော ဒသသု ပုညကိရိယဝတ္ထူသု ဧကံ လဘိဿာမိ၊ ကေတောဝ ဂစ္ဆာမ ဘန္တေတိ။ ထေရော "ဧသော သပ္ပုရိသော ဘဝိဿတီ"တိ စိန္တေတွာ "တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမိ၊ ယဋ္ဌိကောဋိံ ဂဏှ ဥပါသကာ"တိ အာဟ။ သော္ဇော တထာ ကတွာ ပထဝိံ သဒ္ဓိံပန္နော သာယန္ဟသမယေ ဇေတဝနံ သမ္ပာပေသိ။ ထေရော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ဟိ သုတွာ "ကတ္ထေသော သဒ္ဓေါ"တိ ပုစ္ဆိ။ သာဝတ္ထိယံ ဘန္တေတိ။ ပုဗ္ဗေ မယံ ဂမနကာလေ စိရေန ဂမိမှာတိ။ အဟံ ဥဇုမဂ္ဂံ ဇာနာမိ ဘန္တေတိ။ တသ္မိံ ခဏေ ထေရော "နာယံ မနုဿော၊ ဒေဝတာ ဘဝိဿတီ"တိ သလ္လက္ခေသိ။

သဟာယနေတ္တော ဒေဝိန္ဒော၊ ဒေဝရဇ္ဇသိရိန္ဓရော။
သင်္ခိပိတွာန တံ မဂ္ဂံ၊ ခိပ္ပံ သာဝတ္ထိမာဂမီတိ။

သော ထေရံ နေတွာ ထေရဿေဝတ္ထာယ [၁] ကနိဋ္ဌကုဋုမ္ဗိကေန ကာရိတံ ပဏ္ဏသာလံ နေတွာ ဖလကေ [၂] နိသီဒါပေတွာ ပိယသဟာယကဝဏ္ဏေန တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "သမ္မ စူဠပါလာ"တိ ပက္ကောသိ။ ကိံ သမ္မာတိ။ ထေရဿာ-ဂတဘာဝံ ဇာနာသီတိ။ န ဇာနာမိ၊ ကိံ ပန ထေရော အာဂတောတိ။ "အာမ သမ္မ, ဣဒါနိ အဟံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ထေရံ တယာ ကာရိတပဏ္ဏ-သာလာယ နိသိန္နကံ ဒိသွာ အာဂတောမှီ"တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ကုဋုမ္ဗိကောပိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ထေရံ ဒိသွာ ပါဒမူလေ ပရိဝတ္တန္တော ရောဒိတွာ "ဣဒံ ဒိသွာ အဟံ ဘန္တေ တုမှာကံ ပဗ္ဗဇိတုံ နာဒါသိ"န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ဒွေ ဒါသဒါရကေ ဘုဇိဿေ ကတွာ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေတွာ "အန္တောဂါမတော ယာဂုဘတ္တာဒီနိ အာဟရိတွာ ထေရံ ဥပဋ္ဌဟထာ"တိ ပဋိယာဒေသိ[၃]။ သာမဏေရာ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ ထေရံ ဥပဋ္ဌဟိံသု။

အထေကဒိဝသံ ဒိသာဝါသိနော ဘိက္ခူ "သတ္ထာရံ ပဿိဿာမာ"တိ ဇေတ-ဝနံ အာဂန္တွာ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ အသီတိမဟာထေရေ စ ဝန္ဒိတွာ[၄] ဝိဟာရ-စာရိကံ စရန္တာ စက္ခုပါလတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပတွာ "ဣဒမ္ပိ ပဿိဿာမာ"တိ

၁-ထေရဿ ဝသနတ္ထာယ (က) ၂-ပလ္လင်္ကေ (သီ)
၃-ပဋိပါဒေသိ (သီ၊ သျာ) ၄-ဒိသွာ (သီ၊ သျာ)

သာယံ တဒဘိမုခါ အဟေသုံ။ တသ္မိံ ခဏေ မဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟိ။ တေ “ဣဒါနိ အတိသာယနှော၊ မေဃော စ ဥဋ္ဌိတော၊ ပါတောဝ ဂန္တွာ ပဿိဿာမာ”တိ နိဝတ္တိံသု။ ဒေဝေါ ပဌမယာမံ ဝဿိတွာ မဇ္ဈိမယာမေ ဝိဂတော။ ထေရော အာရဒ္ဓဝီရိယော အာစိဏ္ဏစင်္ကမနော၊ တသ္မာ ပစ္ဆိမယာမေ စင်္ကမနံ ဩတရိ။ တဒါ စ ပန နဝဝုဋ္ဌာယ ဘူမိယာ ဗဟူ ဣန္ဒဂေါပကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တေ ထေရေ စင်္ကမန္တေ ယေဘုယျေန ဝိပဇ္ဇိံသု။ အန္တေဝါသိကာ ထေရဿ စင်္ကမနဋ္ဌာနံ ကာလဿေဝ န သမ္မဇ္ဇိံသု။ ဣတရေ ဘိက္ခူ “ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဿိဿာမာ”တိ အာဂန္တွာ စင်္ကမနေ မတပါဏကေ ဒိသွာ “ကော ဣမသ္မိံ စင်္ကမတီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော ဘန္တေတိ။ တေ ဥဇ္ဈာယိံသု “ပဿထာဝုသော သမဏဿ ကမ္မံ၊ သစက္ခုကကာလေ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တော ကိဉ္စိ အကတွာ ဣဒါနိ စက္ခုဝိကလကာလေ ‘စင်္ကမာမီ’တိ ဧတ္တကေ ပါဏကေ မာရေသိ၊ ‘အတ္ထံ ကရိဿာမီ’တိ အနတ္ထံ ကရောတီ”တိ။

အထ ခေါ တေ ဂန္တွာ တထာဂတဿ အာရောစေသုံ “ဘန္တေ စက္ခုပါလတ္ထေရော ‘စင်္ကမာမီ’တိ ဗဟူ ပါဏကေ မာရေသီ”တိ။ ကိံ ပန သော တုမှေဟိ မာရေန္တော ဒိဋ္ဌောတိ။ န ဒိဋ္ဌော ဘန္တေတိ။ ယထေဝ တုမှေ တံ န ပဿထ၊ တထေဝ သောပိ တေ ပါဏေ န ပဿတိ။ ခီဏာသဝါနံ မရဏစေတနာ နာမ နတ္ထိ ဘိက္ခဝေတိ။ ဘန္တေ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယေ သတိ ကသ္မာ အန္ဓော ဇာတောတိ။ အတ္တနော ကတကမ္မဝသေန ဘိက္ခဝေတိ။ ကိံ ပန ဘန္တေ တေန ကတန္တိ။ တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ သုဏာထ—

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ကာသိရညေ[၁] ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဧကော ဝေဇ္ဇော ဂါမနိဂမေသု စရိတွာ ဝေဇ္ဇကမ္မံ ကရောန္တော ဧကံ စက္ခုဒုဗ္ဗလံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ “ကိံ တေ အဖာသုက”န္တိ။ အက္ခီဟိ န ပဿာမီတိ။ ဘေသဇ္ဇံ တေ ကရိဿာမီတိ။ ကရောဟိ သာမီတိ။ ကိံ မေ ဒဿသီတိ။ သစေ မေ အက္ခီနိ ပါကတိကာနိ ကာတုံ သက္ခိဿသိ၊ အဟံ တေ သဒ္ဓိံ ပုတ္တဓီတာဟိ ဒါသီ ဘဝိဿာမီတိ။ သော “သာဓူ”တိ ဘေသဇ္ဇံ သံဝိဒဟိ၊ ဧကဘေသဇ္ဇေနေဝ အက္ခီနိ ပါကတိကာနိ အဟေသုံ။ သာ စိန္တေသိ “အဟမေတဿ သပုတ္တဓီတာ ဒါသီ ဘဝိဿာမီတိ ပဋိဇာနိံ၊ န ခေါ ပန မံ သဏှေန သမ္မာစာရေန သမုဒါစရိဿတိ၊ ဝဉ္စေဿာမိ န”န္တိ။ သာ ဝေဇ္ဇေနာဂန္တွာ “ကီဒိသံ ဘဒ္ဒေ”တိ ပုဋ္ဌာ “ပုဗ္ဗေ မေ အက္ခီနိ ထောကံ ရုဇ္ဇိံသု၊ ဣဒါနိ ပန အတိရေကတရံ ရုဇ္ဇန္တီ”တိ အာဟ။ ဝေဇ္ဇော “အယံ မံ ဝဉ္စေတွာ ကိဉ္စိ အဒါတုကာမာ၊ န မေ တာယ

၁-ဗာရာဏသိရဇ္ဇေ (သီ၊ သျာ)

ဒိန္နာယ ဘတိယာ အတ္ထော၊ ဣဒါနေဝ နံ အန္ဓံ ကရိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘရိယာယ တမတ္ထံ အာစိက္ခိ။ သာ တုဏှီ အဟောသိ။ သော ဧကံ ဘေသဇ္ဇံ ယောဇေတွာ တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဘဒ္ဒေ ဣမံ ဘေသဇ္ဇံ အဉ္ဇေဟီ”တိ အဒါသိ။ အထဿာ ဒွေ အက္ခီနိ ဒီပသိခါ ဝိယ ဝိဇ္ဈာယိံသု။ သော ဝေဇ္ဇော စက္ခုပါလော အဟောသိ။

ဘိက္ခဝေ တဒါ မမ ပုတ္တေန ကတကမ္မံ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အနုဗန္ဓိ။ ပါပကမ္မံ ဟိ နာမေတံ ဓုရံ ဝဟတော ဗလိဗဒ္ဒဿ[1] ပဒံ စက္ကံ ဝိယ အနုဂစ္ဆတီတိ ဣဒံ ဝတ္ထုံ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ သာသနံ ရာဇမုဒ္ဒါယ လဉ္ဆန္တော ဝိယ ဓမ္မရာဇာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁။ “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။
တတော နံ ဒုက္ခမန္ဝေတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒ”န္တိ။

တတ္ထ **မနော**တိ ကာမာဝစရကုသလာဒိဘေဒံ သဗ္ဗမ္ပိ စတုဘူမိကစိတ္တံ။ ဣမသ္မိံ ပန ပဒေ တဒါ တဿ ဝေဇ္ဇဿ ဥပ္ပန္နစိတ္တဝသေန နိယမိယမာနံ ဝဝတ္ထာပိယမာနံ ပရိစ္ဆိဇ္ဇိယမာနံ ဒေါမနဿသဟဂတံ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တစိတ္တမေဝ လဗ္ဘတိ။ **ပုဗ္ဗင်္ဂမာ**တိ တေန ပဌမဂါမိနာ ဟုတွာ သမန္နာဂတာ။ **ဓမ္မာ**တိ ဂုဏဒေသနာပရိယတ္တိနိဿတ္တနိဇ္ဇီဝဝသေန စတ္တာရော ဓမ္မာ နာမ။ တေသု—

“န ဟိ ဓမ္မော အဓမ္မော စ၊ ဥဘော သမဝိပါကိနော။
အဓမ္မော နိရယံ နေတိ၊ ဓမ္မော ပါပေတိ သုဂ္ဂတိ”န္တိ[2]—

အယံ ဂုဏဓမ္မော နာမ။ “ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ အာဒိကလျာဏ”န္တိ[3] အယံ ဒေသနာဓမ္မော နာမ။ “ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဧကစ္စေ ကုလပုတ္တာ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ သုတ္တံ ဂေယျ”န္တိ[4] အယံ ပရိယတ္တိဓမ္မော နာမ။ “တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ ခန္ဓာ ဟောန္တိ”တိ[5] အယံ နိဿတ္တဓမ္မော နာမ၊ နိဇ္ဇီဝဓမ္မောတိပိ ဧသော ဧဝ။ တေသု ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိဿတ္တနိဇ္ဇီဝဓမ္မော အဓိပ္ပေတော။ သော အတ္ထတော တယော အရူပိနော ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ။ ဧတေ ဟိ မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဧတေသန္တိ **မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ** နာမ။

၁-ဗလိဗဒ္ဒဿ (သီ၊ သျာ) ၂-ခု ၂-၂၇၂၊ ခု ၅-၃၅၇-ပိဋ္ဌေသု။ ၃-မ ၃-၃၂၇-ပိဋ္ဌေ။
၄-မ ၁-၁၈၇-ပိဋ္ဌေ၊ ၅-အဘိ ၁-၃၅-ပိဋ္ဌေ။

ကထံ ပနေတေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဝတ္ထုကော ဧကာရမ္မဏော အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမော နာမ ဟောတီတိ? ဥပ္ပါဒပစ္စယဋ္ဌေန။ ယထာ ဟိ ဗဟူသု ဧကတော ဂါမဃာတာဒီနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တေသု "ကော ဧတေသံ ပုဗ္ဗင်္ဂမော"တိ ဝုတ္တေ ယော နေသံ ပစ္စယော ဟောတိ၊ ယံ နိဿာယ တေ တံ ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ သော ဒတ္တော ဝါ မိတ္တော ဝါ တေသံ ပုဗ္ဗင်္ဂမောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဥပ္ပါဒပစ္စယဋ္ဌေန မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဧတေသန္တိ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ န ဟိ တေ မနေ အနုပ္ပဇ္ဇန္တေ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ သက္ကောန္တိ၊ မနော ပန ဧကစ္စေသု စေတသိကေသု အနုပ္ပဇ္ဇန္တေသုပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝ။ အဓိပတိဝသေန ပန မနော သေဋ္ဌော ဧတေသန္တိ **မနောသေဋ္ဌာ**။ ယထာ ဟိ စောရာဒီနံ စောရဇေဋ္ဌကာဒယော အဓိပတိနော သေဋ္ဌာ၊ တထာ တေသမ္ပိ မနော အဓိပတိ မနောဝ သေဋ္ဌော[၁]။ ယထာ ပန ဒါရုအာဒီဟိ နိပ္ဖန္နာနိ တာနိ တာနိ ဘဏ္ဍာနိ ဒါရုမယာဒီနိ နာမ ဟောန္တိ၊ တထာ တေပိ မနတော နိပ္ဖန္နတ္တာ **မနောမယာ** နာမ။

ပဒုဋ္ဌေနာတိ အာဂန္တုကေဟိ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ ဒေါသေဟိ ပဒုဋ္ဌေန။ ပကတိမနော ဟိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ၊ တံ အပဒုဋ္ဌံ။ ယထာ ဟိ ပသန္နံ ဥဒကံ အာဂန္တုကေဟိ နီလာဒီဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ နီလောဒကာဒိဘေဒံ ဟောတိ၊ န စ နဝံ ဥဒကံ၊ နာပိ ပုရိမံ ပသန္နဥဒကမေဝ၊ တထာ တမ္ပိ အာဂန္တုကေဟိ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ ဒေါသေဟိ ပဒုဋ္ဌံ ဟောတိ၊ န စ နဝံ စိတ္တံ၊ နာပိ ပုရိမံ ဘဝင်္ဂစိတ္တမေဝ၊ တေနာဟ ဘဂဝါ "ပဘဿရမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ၊ တဉ္စ ခေါ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ"န္တိ[၂]။ ဧဝံ **မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ** သော ဘာသမာနော စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတမေဝ ဘာသတိ၊ ကရောန္တော တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတမေဝ ကရောတိ၊ အဘာသန္တော အကရောန္တော တာယ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ ပဒုဋ္ဌမာနသတာယ တိဝိဓံ မနောဒုစ္စရိတံ ပူရေတိ။ ဧဝမဿ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

တတော နံ ဒုက္ခမန္ဝေတီတိ တတော တိဝိဓဒုစ္စရိတတော တံ ပုဂ္ဂလံ ဒုက္ခံ အနွေတိ၊ ဒုစ္စရိတာနုဘာဝေန စတူသု အပါယေသု၊ မနုဿေသု ဝါ တမတ္တဘာဝံ[၃] ဂစ္ဆန္တံ ကာယဝတ္ထုကမ္ပိ ဣတရမ္ပီတိ ဣမိနာ ပရိယာယေန ကာယိကစေတသိကံ ဝိပါကဒုက္ခံ အနုဂစ္ဆတိ။ ယထာ ကိံ? **စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒ**န္တိ ဓုရေ ယုတ္တဿ ဓုရံ ဝဟတော ဗလိဗဒ္ဒဿ ပဒံ စက္ကံ ဝိယ။ ယထာ ဟိ သော ဧကမ္ပိ ဒိဝသံ ဒွေပိ ပဉ္စပိ ဒသပိ အဍ္ဎမာသမ္ပိ မာသမ္ပိ ဝဟန္တော စက္ကံ နိဝတ္တေတုံ ဇဟိတုံ န

၁-တေသမ္ပိ မနောတိ မနောသေဋ္ဌာ (သီ၊ သျာ)   ၂-အံ ၁-၉-ပိဋ္ဌေ။   ၃-တမတ္တဘာဝံ (သီ)

သဏ္ဌောတိ၊ အထ ခွယ ပုရတော အဘိက္ကမန္တဿ ယုဂံ ဂီဝံ ဗာဓတိ၊ ပစ္ဆတော ပဋိက္ကမန္တဿ စက္ကံ ဦရုမံသံ ပဋိဟနတိ။ ဣမေဟိ ဒွီဟိ အာကာ-ရေဟိ ဗာဓန္တံ စက္ကံ တဿ ပဒါနုပဒိကံ ဟောတိ၊ တထေဝ မနသာ ပဒုဋ္ဌေန တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ ဌိတံ ပုဂ္ဂလံ နိရယာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ ဂတ-ဂတဋ္ဌာနေ ဒုစ္စရိတမူလကံ ကာယိကမ္ပိ စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခမနုဗန္ဓတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ တိံသသဟဿာ ဘိက္ခူ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ သမ္ပတ္တပရိသာယပိ ဒေသနာ သာတ္ထိကာ သဖလာ အဟောသီတိ။

စက္ခုပါလတ္ထေရဝတ္ထု ပဌမံ။

၂-မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဝတ္ထု

၂။ **မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ**တိ ဒုတိယဂါထာပိ သာဝတ္ထိယံယေဝ မဋ္ဌ-ကုဏ္ဍလိံ[၁] အာရဗ္ဘ ဘာသိတာ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ အဒိန္နပုဗ္ဗကော နာမ ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ။ တေန ကဿစိ ကိဉ္စိ န ဒိန္နပုဗ္ဗံ၊ တေန တံ "အဒိန္နပုဗ္ဗကော"တွေဝ သဉ္ဇာနိံသု။ တဿ ဧကပုတ္တကော အဟောသိ ပိယော မနာပေါ။ အထဿ ပိဠန္ဓနံ ကာရေတုကာမော "သစေ သုဝဏ္ဏကာရဿ ကာရေဿာမိ၊ ဘတ္တဝေတနံ[၂] ဒါတဗ္ဗံ ဘဝိဿတီ"တိ သယမေဝ သုဝဏ္ဏံ ဃဋ္ဋေတွာ မဋ္ဌာနိ ကုဏ္ဍလာနိ ကတွာ အဒါသိ။ တေနဿ ပုတ္တော **မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ**တွေဝ ပညာယိတ္ထ။ တဿ သောဠသဝဿိကကာလေ ပဏ္ဍုရောဂေါ ဥဒပါဒိ။ တဿ မာတာ ပုတ္တံ ဩလောကေတွာ "ဗြာဟ္မဏ ပုတ္တဿ တေ ရောဂေါ ဥပ္ပန္နော၊ တိကိစ္ဆာပေဟိ န"န္တိ အာဟ။ ဘောတိ သစေ ဝေဇ္ဇံ အာနေဿာမိ၊ ဘတ္တဝေတနံ[၂] ဒါတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ၊ ကိံ တွံ မမ ဓနစ္ဆေဒံ န ဩလောကေဿသီတိ။ အထ နံ ကိံ ကရိဿသိ ဗြာဟ္မဏာတိ။ ယထာ မေ ဓနစ္ဆေဒေါ န ဟောတိ၊ တထာ ကရိဿာမီတိ။ သော ဝေဇ္ဇာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ "အသုကရောဂဿ နာမ တုမှေ ကိံ ဘေသဇ္ဇံ ကရောထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ တေ ယံ ဝါ တံ ဝါ ရုက္ခတစာဒိံ အာစိက္ခန္တိ။ သော တမာဟရိတွာ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇံ ကရောတိ။ တံ ကရောန္တဿေဝဿ ရောဂေါ ဗလဝါ အဟောသိ၊ အတေကိစ္ဆဘာဝံ ဥပါဂမိ။

---

[၁] မဋ္ဌကုဏ္ဍလိံ (သီ) [၂] ဝေတနံ (သီ၊ သျာ)

ဗြာဟ္မဏော တဿ ဒုဗ္ဗလဘာဝံ ဉတွာ ဧကံ ဝေဇ္ဇံ ပက္ကောသိ။ သော တံ ဝိလောကေတွာဝ "အမှာကံ ဧကံ ကိစ္စံ အတ္ထိ၊ အညံ ဝေဇ္ဇံ ပက္ကောသိတွာ တိကိစ္ဆာပေဟီ"တိ တံ ပဟာယ နိက္ခမိ။ ဗြာဟ္မဏော တဿ မရဏသမယံ ဉတွာ "ဣမဿ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတာ အန္တောဂေဟေ သာပတေယျံ ပဿိဿန္တိ၊ ဗဟိ နံ ကရိဿာမီ"တိ ပုတ္တံ နီဟရိတွာ ဗဟိအာဠိန္ဒေ နိပဇ္ဇာပေသိ။

တံ ဒိဝသံ ဘဂဝါ ပစ္စူသသမယေ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာနံ ဥဿန္နကုသလမူလာနံ ဝေနေယျဗန္ဓဝါနံ ဒဿနတ္ထံ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု ဉာဏဇာလံ ပတ္ထရိ။ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ ဗဟိအာဠိန္ဒေ နိပန္နာကာရေနေဝ တဿ အန္တော ပညာယိ။ သတ္ထာ တံ ဒိသွာ တဿ အန္တောဂေဟာ နီဟရိတွာ တတ္ထ နိပဇ္ဇာပိတဘာဝံ ဉတွာ "အတ္ထိ နု ခေါ မယှံ ဧတ္ထ ဂတပစ္စယေန အတ္ထော"တိ ဥပဓာရေန္တော ဣဒံ အဒ္ဒသ—အယံ မာဏဝေါ မယိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသဒေဝလောကေ တိံသယောဇနိကေ ကနကဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ၊ အစ္ဆရာသဟဿပရိဝါရော ဘဝိဿတိ၊ ဗြာဟ္မဏောပိ တံ ဈာပေတွာ ရောဒန္တော အာဠာဟနေ[1] ဝိစရိဿတိ။ ဒေဝပုတ္တော တိဂါဝုတပ္ပမာဏံ သဋ္ဌိသကဋဘာရာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ အစ္ဆရာသဟဿပရိဝါရံ အတ္တဘာဝံ ဝိလောကေတွာ "ကေန နု ခေါ ကမ္မေန မယာ အယံ သိရိသမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ"တိ ဝိလောကေတွာ မယိ စိတ္တပ္ပသာဒေန လဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ "အယံ ဗြာဟ္မဏော ဓနစ္ဆေဒဘယေန မမ ဘေသဇ္ဇမကတွာ ဣဒါနိ အာဠာဟနံ ဂန္တွာ ရောဒတိ၊ ဝိပ္ပကာရပ္ပတ္တံ နံ ကရိဿာမီ"တိ ပိတရိ ရောဒန္တေ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဝဏ္ဏေန အာဂန္တွာ အာဠာဟနဿာဝိဒူရေ နိပဇ္ဇိတွာ ရောဒိဿတိ။ အထ နံ ဗြာဟ္မဏော "ကောသိ တွံ"တိ ပုစ္ဆိဿတိ။ "အဟံ တေ ပုတ္တော မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ"တိ အာစိက္ခိဿတိ။ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တောသီတိ။ တာဝတိံသဘဝနေတိ။ "ကိံ ကမ္မံ ကတွာ"တိ ဝုတ္တေ မယိ စိတ္တပ္ပသာဒေန နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ အာစိက္ခိဿတိ။ ဗြာဟ္မဏော "တုမှေသု စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော နာမ အတ္ထီ"တိ မံ ပုစ္ဆိဿတိ။ အထဿာဟံ "ဧတ္တကာနိ သတာနိ ဝါ သဟဿာနိ ဝါ သတသဟဿာနိ ဝါတိ န သက္ကာ ဂဏနာ[2] ပရိစ္ဆိန္ဒိတု"န္တိ ဝတွာ ဓမ္မပဒေ ဂါထံ ဘာသိဿာမိ။ ဂါထာပရိယောသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော ဘဝိဿတိ၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ သောတာပန္နော ဘဝိဿတိ။ တထာ အဒိန္နပုဗ္ဗကော ဗြာဟ္မဏော။

၁-အာဠာဟနေ (က)

၂-ဂဏနာယ (သျာ၊ က)

ဇူတိ ဇူမံ ကုလပုတ္တံ နိဿာယ မဟာဓမ္မာဘိသမယော[၁] ဘဝိဿတီတိ ဒိသွာ ပုနဒိဝသေ ကတသရီရပဋိဇဂ္ဂနော မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟဒွါရံ ဂတော။

တသ္မိံ ခဏေ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ အန္တောဂေဟာဘိမုခေါ နိပန္နော ဟောတိ။ အထဿ သတ္ထာ အတ္တနော အပဿနဘာဝံ ဉတွာ ဧကံ ရသ္မိံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ မာဏဝေါ "ကိံ ဩဘာသော နာမေသော"တိ ပရိဝတ္တေတွာ နိပန္နောဝ သတ္ထာရံ ဒိသွာ "အန္ဓပိတရံ နိဿာယ ဧဝရူပံ ဗုဒ္ဓံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကာယဝေယျာဝဋိကံ ဝါ ကာတုံ ဒါနံ ဝါ ဒါတုံ ဓမ္မံ ဝါ သောတုံ နာလတ္ထံ၊ ဣဒါနိ မေ ဟတ္ထာပိ အနဓိပတေယျာ၊ အညံ ကတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ''တိ မနမေဝ ပသာဒေသိ။ သတ္ထာ "အလံ ဧတ္တကေန စိတ္တပ္ပသာဒေန ဧဿတိ" ပက္ကာမိ။ သော တထာဂတေ စက္ခုပထံ ဝိဇဟန္တေယေဝ ပသန္နမနော ကာလံ ကတွာ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါ ဝိယ ဒေဝလောကေ တိံသယောဇနိကေ ကနကဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တိ။

ဗြာဟ္မဏောပိဿ သရီရံ ဈာပေတွာ အာဠာဟနေ ရောဒနပရာယဏော အဟောသိ၊ ဒေဝသိကံ အာဠာဟနံ ဂန္တွာ ရောဒတိ "ကဟံ ဧကပုတ္တက၊ ကဟံ ဧကပုတ္တကာ''တိ။ ဒေဝပုတ္တောပိ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ "ကေန မေ ကမ္မေန လဒ္ဓါ"တိ ဥပဓာရေန္တော "သတ္ထရိ မနောပသာဒေနာ"တိ ဉတွာ "အယံ ဗြာဟ္မဏော မမ အဖာသုကကာလေ ဘေသဇ္ဇမကာရေတွာ ဣဒါနိ အာဠာဟနံ ဂန္တွာ ရောဒတိ၊ ဝိပ္ပကာရပ္ပတ္တမေဝ နံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဝဏ္ဏေန အာဂန္တွာ အာဠာဟနဿာဝိဒူရေ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ရောဒန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ ဒိသွာ[၂] "အဟံ တာဝ ပုတ္တသောကေန ရောဒါမိ၊ သေ ကိမတ္ထံ ရောဒတိ၊ ပုစ္ဆိဿာမိ န"န္တိ ပုစ္ဆန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

"အလင်္ကတော မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၊
မာလဓာရီ[၃] ဟရိစန္ဒနုဿဒေါ။
ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒသိ၊
ဝနမဇ္ဈေ ကိံ ဒုက္ခိတော တုဝ"န္တိ[၄]။

၁-ဓမ္မယာဂေါ မဟာ (သီ၊ သျာ)
၂-ဒိသွာ စိန္တေသိ(က)
၃-မာလဘာရီ (သီ၊ သျာ)
၄-ခု ၂-၁၁၃-၁၄၆-ဝိမ္မေသု။

သော မာဏဝေါ အာဟ—

“သောဝဏ္ဏမယော ပဘဿရော၊
ဥပ္ပန္နော ရထပဉ္ဇရော မမ။
တဿ စက္ကယုဂံ န ဝိန္ဒာမိ၊
တေန ဒုက္ခေန ဇဟာမိ[1] ဇီဝိတ”န္တိ[2]။

အထ နံ ဗြာဟ္မဏော အာဟ—

“သောဝဏ္ဏမယံ မဏိမယံ၊
လောဟိတကမယံ အထ ရူပိယမယံ။
အာစိက္ခ မေ ဘဒ္ဒ မာဏဝ၊
စက္ကယုဂံ ပဋိပါဒယာမိ တေ”တိ[2]။

တံ သုတွာ မာဏဝေါ “အယံ ဗြာဟ္မဏော ပုတ္တဿ ဗျဉ္ဇနမကတွာ ပုတ္တပတိရူပကံ မံ ဒိသွာ ရောဒန္တော ‘သုဝဏ္ဏာဒိမယံ ရထစက္ကံ ကရောမီ’တိ ဝဒတိ၊ ဟောတု နိဂ္ဂဏှိဿာမိ န”န္တိ စိန္တေတွာ “ကီဝ မဟန္တံ မေ စက္ကယုဂံ ကရိဿသီ”တိ ဝတွာ “ယာဝ မဟန္တံ အာကင်္ခသိ၊ တာဝ မဟန္တံ ကရိဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ စန္ဒိမသူရိယေဟိ မေ အတ္ထော၊ တေ မေ ဒေဟီ”တိ ယာစန္တော အာဟ—

“သော မာဏဝေါ တဿ ပါဝဒိ၊
စန္ဒသူရိယာ ဥဘယေတ္ထ ဒိဿရေ။
သောဝဏ္ဏမယော ရထော မမ၊
တေန စက္ကယုဂေန သောဘတီ”တိ[3]။

အထ နံ ဗြာဟ္မဏော အာဟ—

“ဗာလော ခေါ တွံ အသိ မာဏဝ၊
ယော တွံ ပတ္ထယသေ အပတ္ထိယံ။
မညာမိ တုဝံ မရိဿသိ၊
န ဟိ တွံ လစ္ဆသိ စန္ဒသူရိယေ”တိ[3]။

၁-ဇဟိဿံ (သီ)၊ ဇဟိဿာမိ (သျာ) ၂-ခု ၂-၁၁၃-၁၄၆-ပိဋ္ဌေသု။
၃-ခု ၂-၁၁၃-၁၄၇-ပိဋ္ဌာဒီသု။

အထ နံ မာဏဝေါ အာဟ[၁]—

"ကိံ ပန ပညာယမာနဿတ္ထာယ ရောဒန္တော ဗာလော ဟောတိ၊ ဥဒါဟု အပညာယမာနဿတ္ထာယာ"တိ ဝတွာ—

''ဂမနာဂမနမ္ပိ ဒိဿတိ၊
ဝဏ္ဏဓာတု ဥဘယတ္ထ ဝီထိယာ။
ပေတော ကာလကတော န ဒိဿတိ၊
ကော နိဓ ကန္ဒတံ ဗာလျတရော"တိ[၂]။

တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော "ယုတ္တံ ဧသ ဝဒတီ"တိ သလ္လက္ခေတွာ

"သစ္စံ ခေါ ဝဒေသိ မာဏဝ၊
အဟမေဝ ကန္ဒတံ ဗာလျတရော။
စန္ဒံ ဝိယ ဒါရကော ရုဒံ၊
ပေတံ ကာလကတာဘိပတ္ထယိ"န္တိ[၂]—

ဝတွာ တဿ ကထာယ နိဿောကော ဟုတွာ မာဏဝဿ ထုတိံ ကရောန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

''အာဒိတ္တံ ဝတ မံ သန္တံ၊ ဃတသိတ္တံဝ ပါဝကံ။
ဝါရိနာ ဝိယ ဩသိဉ္စံ၊ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာပယေ ဒရံ။
အဗ္ဗဟီ ဝတ မေ သလ္လံ၊ သောကံ ဟဒယနိဿိတံ။
ယော မေ သောကပရေတဿ၊ ပုတ္တသောကံ အပါနုဒိ။
သွာဟံ အဗ္ဗူဠ္ဟသလ္လောသ္မိ၊ သီတိဘူတောသ္မိ နိဗ္ဗုတော။
န သောစာမိ န ရောဒါမိ၊ တဝ သုတွာန မာဏဝါ''တိ[၂]။

အထ နံ "ကော နာမ တွ"န္တိ ပုစ္ဆန္တော—

''ဒေဝတာနုသိ ဂန္ဓဗ္ဗော၊ အဒု သက္ကော ပုရိန္ဒဒေါ။
ကော ဝါ တွံ ကဿ ဝါ ပုတ္တော၊ ကထံ ဇာနေမု တံ မယ"န္တိ[၂]—

အာဟ။ အထဿ မာဏဝေါ—

"ယဉ္စ ကန္ဒသိ ယဉ္စ ရောဒသိ၊
ပုတ္တံ အာဠာဟနေ သယံ ဒဟိတွာ။
သွာဟံ ကုသလံ ကရိတွာ ကမ္မံ၊
တိဒသာနံ သဟဗျတံ ဂတော"တိ[၂]—

၁-အထ နံ မာဏဝေါ (သီ၊ သျာ) ၂-ခု ၂-၁၁၃-၁၄၇-ဝိမာနဝတ္ထု။

အာစိက္ခိ။ အထ နံ ပြာဟ္မဏော အာဟ—

"အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ နာဒ္ဒသာမ၊
ဒါနံ ဒဒန္တဿ သကေ အဂါရေ။
ဥပေါသထကမ္မံ ဝါ တာဒိသံ၊
ကေန ကမ္မေန ဂတောသိ ဒေဝလောက"န္တိ[၁]။

မာဏဝေါ အာဟ—

"အာဗာဓိကောဟံ ဒုက္ခိတော ဂိလာနော၊
အာတုရရူပေါမှိ သကေ နိဝေသနေ။
ဗုဒ္ဓံ ဝိဂတရဇံ ဝိတိဏ္ဏကင်္ခံ၊
အဒ္ဒက္ခိံ သုဂတံ အနောမပညံ။

သွာဟံ မုဒိတမနော ပသန္နစိတ္တော၊
အဉ္ဇလိံ အကရိံ တထာဂတဿ။
တာဟံ ကုသလံ ကရိတွာန ကမ္မံ၊
တိဒသာနံ သဟဗျတံ ဂတော"တိ[၁]။

တသ္မိံ ကထေန္တေယေဝ ပြာဟ္မဏဿ သကလသရီရံ ပီတိယာ ပရိပူရိ၊ သော တံ ပီတိံ ပဝေဒေန္တော—

"အစ္ဆရိယံ ဝတ အဗ္ဘုတံ ဝတ၊
အဉ္ဇလိကမ္မဿ အယမီဒိသော ဝိပါကော။
အဟမ္ပိ ပမုဒိတမနော ပသန္နစိတ္တော၊
အဇ္ဇေဝ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဝဇာမီ"တိ[၂]—

အာဟ။ အထ နံ မာဏဝေါ—

"အဇ္ဇေဝ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဝဇာဟိ၊
ဓမ္မဉ္စ သံဃဉ္စ ပသန္နစိတ္တော။
တထေဝ သိက္ခာပဒါနိ ပဉ္စ၊
အခဏ္ဍဖုလ္လာနိ သမာဒိယဿု။

ပါဏာတိပါတာ ဝိရမဿု ခိပ္ပံ၊
လောကေ အဒိန္နံ ပရိဝဇ္ဇယဿု။
အမဇ္ဇပေါ မာ စ မုသာ ဘဏာဟိ၊
သကေန ဒါရေန စ ဟောဟိ တုဋ္ဌော"တိ[၁]—

၁-ခု ၂-၁၁၅-၁၄၈-ဝိဣ္ဇာဒီသု။ ၂-ခု ၂-၁၁၄-၁၄၈-ဝိဣ္ဇာဒီသု။

အာဟ။ သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

"အတ္တကာမောသိ မေ ယက္ခ၊ ဟိတကာမောသိ ဒေဝတေ။
ကရောမိ တုယှံ ဝစနံ၊ တွံသိ အာစရိယော မမ။

ဥပေမိ သရဏံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဉ္စာပိ အနုတ္တရံ။
သံဃဉ္စ နရဒေဝဿ၊ ဂစ္ဆာမိ သရဏံ အဟံ။

ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ ခိပ္ပံ၊
လောကေ အဒိန္နံ ပရိဝဇ္ဇယာမိ။
အမဇ္ဇပေါ နော စ မုသာ ဘဏာမိ၊
သကေန ဒါရေန စ ဟောမိ တုဋ္ဌော"တိ[1]။

အထ နံ ဒေဝပုတ္တော "ဗြာဟ္မဏ တေ ဂေဟေ ဗဟုံ ဓနံ အတ္ထိ၊ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒါနံ ဒေဟိ၊ ဓမ္မံ သုဏာဟိ၊ ပဉှံ ပုစ္ဆာဟီ"တိ ဝတွာ တတ္ထေဝ အန္တရဓာယိ။

ဗြာဟ္မဏောပိ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏိံ အာမန္တေတွာ "ဘဒ္ဒေ အဟံ အဇ္ဇ သမဏံ ဂေါတမံ နိမန္တေတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမိ၊ သက္ကာရံ ကရောဟီ"တိ[2] ဝတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ နေဝ အဘိဝါဒေတွာ န ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ[3] ဧကမန္တံ ဌိတော "ဘော ဂေါတမ အဓိဝါသေဟိ အဇ္ဇတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေနာ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ သော သတ္ထု အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဝေဂေနာဂန္တွာ သကေ နိဝေသနေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယဉ္စ ပဋိယာဒါပေသိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော တဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ ဗြာဟ္မဏော သက္ကစ္စံ ပရိဝိသိ၊ မဟာဇနော သန္နိပတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေန ကိရ တထာဂတေ နိမန္တိတေ ဒွေ ဇနကာယာ သန္နိပတန္တိ—မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ "အဇ္ဇ သမဏံ ဂေါတမံ ပဉှံ ပုစ္ဆနာယ[4] ဝိဟေဌိယမာနံ ပဿိဿာမာ"တိ သန္နိပတန္တိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ "အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓဝိသယံ ဗုဒ္ဓလီဠံ ပဿိဿာမာ"တိ သန္နိပတန္တိ။ အထ ခေါ ဗြာဟ္မဏော ကတဘတ္တကိစ္စံ တထာဂတမုပသင်္ကမိတွာ နီစာသနေ နိသိန္နော ပဉှံ ပုစ္ဆိ "ဘော ဂေါတမ တုမှာကံ ဒါနံ အဒတွာ ပူဇံ အကတွာ ဓမ္မံ အသုတွာ ဥပေါသထဝါသံ အဝသိတွာ ကေဝလံ မနောပသာဒမတ္တေနေဝ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာ နာမ ဟောန္တီ"တိ။ ဗြာဟ္မဏ ကသ္မာ မံ ပုစ္ဆသိ၊ နနု တေ ပုတ္တေန မဋ္ဌကုဏ္ဍလိနာ မယိ မနံ

၁-ခု ၂-၁၁၅-၁၄၈-ဝိဋ္ဌာဒီသု။
၂-ကရောမီတိ (က)
၃-သတ္ထာရံနေဝ အဘိဝါဒေတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ (က)
၄-ပဉှပုစ္ဆာယ (သီ)၊ ပဉှံ ပုစ္ဆာယ (သျာ)

ဧ ပသာဒေတွာ အတ္တနော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တဘာဝေါ ကထိတောတိ။ ကဒါ ဘော ဂေါတမာတိ။ နနု ဘွံ့ အဇ္ဇ သုသာနံ ဂန္တွာ ကန္ဒန္တော အဝိဒူရေ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တံ ဧကံ မာဏဝံ ဒိသွာ "အလင်္ကတော မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၊ မာလဓာရီ ဟရိစန္ဒ-နုဿဒေါ"တိ ဒွိဟိ ဇနေဟိ ကထိတကထံ ပကာသေန္တော သမ္မံ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ-ဝတ္ထုံ ကထေသိ။ တေနေဝေတံ ဗုဒ္ဓဘာသိတံ နာမ ဇာတံ။

တံ ကထေတွာ စ ပန "န ခေါ ဗြာဟ္မဏ ဧကသတံ ဝါ န ဒွေသတံ[1]၊ အထ ခေါ မယိ မနံ ပသာဒေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာနံ ဂဏနာ နာမ နတ္ထီ"တိ အာဟ။ အထ မဟာဇနော န နိဗ္ဗေမတိကော[2] ဟောတိ၊ အထဿ အနိဗ္ဗေမတိကဘာဝံ ဝိဒိတွာ သတ္ထာ "မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဒေဝပုတ္တော ဝိမာနေနေဝ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆတူ"တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ သော တိဂါဝုတပ္ပမာဏေနေဝ ဒိဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတေန အတ္တ-ဘာဝေန အာဂန္တွာ ဝိမာနတော ဩရုယှ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ "တွံ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ကိံ ကမ္မံ ကတွာ ပဋိလဘီ"တိ ပုစ္ဆန္တော—

"အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန၊ ယာ တွံ တိဋ္ဌသိ ဒေဝတေ။
ဩဘာသေန္တီ ဒိသာ သဗ္ဗာ၊ ဩသဓီ ဝိယ တာရကာ။
ပုစ္ဆာမိ တံ ဒေဝ မဟာနုဘာဝ၊
မနုဿဘူတော ကိမကာသိ ပုည"န္တိ—

ဂါထမာဟ။ ဒေဝပုတ္တော အယံ မေ ဘန္တေ သမ္ပတ္တိ တုမှေသု စိတ္တံ ပသာဒေတွာ လဒ္ဓါတိ။ မယိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ လဒ္ဓါ တေတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ မဟာဇနော ဒေဝပုတ္တံ ဩလောကေတွာ "အစ္ဆရိယာ ဝတ ဘော ဗုဒ္ဓဂုဏာ၊ အဒိန္နပုဗ္ဗကဗြာဟ္မဏဿ နာမ ပုတ္တော အညံ ကိဉ္စိ ပုညံ အကတွာ သတ္ထရိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ဧဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘီ"တိ တုဋ္ဌိံ ပဝေဒေသိ။

အထ နေသံ ကုသလာကုသလကမ္မကရဏေ မနောဝ ပုဗ္ဗင်္ဂမော၊ မနောဝ သေဋ္ဌော။ ပသန္နေန ဟိ မနေန ကတံ ကမ္မံ ဒေဝလောကံ မနုဿလောကံ ဂစ္ဆန္တံ ပုဂ္ဂလံ ဆာယာဝ န ဝိဇဟတီတိ ဣဒံ ဝတ္ထုံ ကထေတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ သာသနံ ရာဇမုဒ္ဒါယ လဉ္ဆန္တော ဝိယ ဓမ္မရာဇာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၂။ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
မနသာ စေ ပသန္နေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။
တတော နံ သုခမန္ဝေတိ၊ ဆာယာဝ အနပါယိနီ"တိ[3]။

၁-န ဒွေသတာနိ (သီ)၊ န ဒွေ (သျာ)　၂-ဝေမတိကော (သျာ)　၃-အနုပါယိနီတိ (က)

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ **မနော**တိ အဝိသေသေန သဗ္ဗမ္ပိ စတုဘူမိကစိတ္တံ ဝုစ္စတိ၊ ဣမသ္မိံ ပန ပဒေ နိယမိယမာနံ ဝဝတ္ထာပိယမာနံ ပရိစ္ဆိဇ္ဇိယမာနံ အဋ္ဌဝိဓံ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တံ လဗ္ဘတိ။ ဝတ္ထုဝသေန ပနာဟရိယမာနံ တတောပိ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တမေဝ လဗ္ဘတိ။ **ပုဗ္ဗင်္ဂမာ**တိ တေန ပဌမဂါမိနာ ဟုတွာ သမန္နာဂတာ။ **ဓမ္မာ**တိ ဝေဒနာဒယော တယော ခန္ဓာ။ ဧတေ ဟိ[၁] ဥပ္ပါဒပစ္စယဋ္ဌေန သောမနဿသမ္ပယုတ္တမနော ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဧတေသန္တိ **မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ** နာမ။ ယထာ ဟိ ဗဟူသု ဧကတော ဟုတွာ မဟာဘိက္ခုသံဃဿ စီဝရဒါနာဒီနိ ဝါ ဥဠာရပူဇာဓမ္မဿဝနာဒီနိ ဝါ မာလာဂန္ဓသက္ကာရကရဏာဒီနိ ဝါ ပုညာနိ ကရောန္တေသု "ကော ဧတေသံ ပုဗ္ဗင်္ဂမော"တိ ဝုတ္တေ ယော တေသံ ပစ္စယော ဟောတိ၊ ယံ နိဿာယ တေ တာနိ ပုညာနိ ကရောန္တိ၊ သော တိဿော ဝါ ဖုဿော ဝါ တေသံ ပုဗ္ဗင်္ဂမောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဥပ္ပါဒပစ္စယဋ္ဌေန မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဧတေသန္တိ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ န ဟိ တေ မနေ အနုပ္ပဇ္ဇန္တေ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ သက္ကောန္တိ၊ မနော ပန ဧကစ္စေသု စေတသိကေသု အနုပ္ပန္နေသုပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝ။ ဧဝံ အဓိပတိဝသေန ပန မနော သေဋ္ဌော ဧတေသန္တိ **မနောသေဋ္ဌာ**။ ယထာ ဟိ ဂဏာဒီနံ အဓိပတိ ပုရိသော ဂဏသေဋ္ဌော သေဏိသေဋ္ဌောတိ ဝုစ္စတိ၊ တထာ တေသမ္ပိ မနောဝ သေဋ္ဌော။ ယထာ ပန သုဝဏ္ဏာဒီဟိ နိပ္ဖာဒိတာနိ ဘဏ္ဍာနိ သုဝဏ္ဏမယာဒီနိ နာမ ဟောန္တိ၊ တထာ ဧတေပိ မနတော နိပ္ဖန္နတ္တာ **မနောမယာ** နာမ။

ပသန္နေနာတိ အနဘိဇ္ဈာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ပသန္နေန။ **ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ**တိ ဧဝရူပေန မနေန ဘာသန္တော စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီသုစရိတမေဝ ဘာသတိ၊ ကရောန္တော တိဝိဓံ ကာယသုစရိတမေဝ ကရောတိ၊ အဘာသန္တော အကရောန္တော တာယ အနဘိဇ္ဈာဒီဟိ ပသန္နမာနသတာယ တိဝိဓံ မနောသုစရိတံ ပူရေတိ။ ဧဝမဿ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

တတော နံ သုခမန္ဝေတီတိ တတော နံ တိဝိဓသုစရိတတော နံ ပုဂ္ဂလံ သုခမန္ဝေတိ။ ဣဓ တေဘူမိကမ္ပိ ကုသလံ အဓိပ္ပေတံ၊ တသ္မာ တေဘူမိကသုစရိတာနုဘာဝေန သုဂတိဘဝေ နိဗ္ဗတ္တံ ပုဂ္ဂလံ, ဒုဂ္ဂတိယံ ဝါ သုခါနုဘဝနဋ္ဌာနေ ဌိတံ ကာယဝတ္ထုကမ္ပိ ဣတရဝတ္ထုကမ္ပိ အဝတ္ထုကမ္ပီတိ ကာယိကစေတသိကံ ဝိပါကသုခံ အနုဂစ္ဆတိ၊ န ဝိဇဟတီတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ ကိံ? **ဆာယာဝ အနပါယိနီ**တိ ယထာ ဟိ ဆာယာ နာမ သရီရပ္ပဋိဗဒ္ဓါ သရီရေ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆတိ၊ တိဋ္ဌန္တေ တိဋ္ဌတိ၊ နိသီဒန္တေ နိသီဒတိ၊ န သက္ကာ[၂] "သဏှေန ဝါ

၁-ဧတေသံ ဟိ (သီ၊ သျာ)

၂-န သက္ကာ (သီ၊ သျာ)

ဖရုသေန ဝါ နိဝတ္တာပဟိ”တိ ဝတွာ ဝါ ပေါယေတွာ ဝါ နိဝတ္တာပေတုံ။ ကသ္မာ? သရီရပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ။ ဧဝမေဝ ဣမေသံ ဒသန္နံ ကုသလကမ္မပထာနံ အာစိဏ္ဏသမာ-စိဏ္ဏကုသလမူလိကံ ကာမာဝစရာဒိဘေဒံ ကာယိကစေတသိကသုခံ ဂဝါဂဝ-ဋ္ဌာနေ အနုပါယိနီ ဆာယာ ဝိယ ဟုတွာ န ဝိဇဟတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမ-ယော အဟောသိ၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဒေဝပုတ္တော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ၊ တထာ အဒိန္နပုဗ္ဗကော ဗြာဟ္မဏော။ သော တာဝမဟန္တံ ဝိဘဝံ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝိပ္ပကိရီတိ။

မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဝတ္ထု ဒုတိယံ။

၃-တိဿတ္ထေရဝတ္ထု

အက္ကောစ္ဆိ မန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော တိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရာယသ္မာ တိဿတ္ထေရော ဘဂဝတော ပိတုစ္ဆာပုတ္တော အဟောသိ၊ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပန္နလာဘသက္ကာရံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ထူလ-သရီရော အာကောဋိတပစ္စာကောဋိတေဟိ စီဝရေဟိ နိဝါသေတွာ ယေဘု-ယျေန ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ နိသီဒတိ။ တထာဂတံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတာ အာဂန္တုကဘိက္ခူ တံ ဒိသွာ “ဧကော မဟာထေရော ဘဝိဿတီ”တိ သညာယ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝတ္တံ အာပုစ္ဆန္တိ၊ ပါဒသမ္ဗာဟနာဒီနိ အာပုစ္ဆန္တိ။ သော တုဏှီ အဟောသိ။ အထ နံ ဧကော ဒဟရဘိက္ခု “ကတိ-ဝဿာ တုမှေ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဝဿံ နတ္ထိ၊ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတာ မယ”န္တိ ဝုတ္တေ “အာဝုသော ဒုဗ္ဗိနီတ မဟလ္လက အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာသိ၊ ဧတ္တကေ မဟာထေရေ ဒိသွာ သာမီစိကမ္မမတ္တမ္ပိ န ကရောသိ၊ ဝတ္တေ အာပုစ္ဆိယမာနေ တုဏှီ ဟောသိ၊ ကုက္ကုစ္စမတ္တမ္ပိ တေ နတ္ထီ”တိ အစ္ဆရံ ပဟရိ။ သော ခတ္တိယ-မာနံ ဇနေတွာ “တုမှေ ကဿ သန္တိကံ အာဂတာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သတ္ထု သန္တိက”န္တိ ဝုတ္တေ “မံ ပန ‘ကော အယံ’တိ သလ္လက္ခေထ၊ မူလမေဝ ဝေါ ဆိန္ဒိဿာမီ”တိ ဝတွာ ရုဒန္တော ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ “ကိံ နု တွံ တိဿ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော အဿုမုခေါ ရောဒမာနော အာဂ-တောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ တေပိ ဘိက္ခူ “သော ဂန္တွာ ကိဉ္စိ အာလောဠံ ကရေယျာ”တိ

တေနေဝ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ သော သတ္ထာရာ ပုဋ္ဌော "ဣမေ မံ ဘန္တေ ဘိက္ခူ အက္ကောသန္တီ"တိ အာဟ။ ကဟံ ပန တွံ နိသိန္နောသီတိ။ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ဘန္တေတိ။ ဣမေ တေ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တာ ဒိဋ္ဌာတိ။ အာမ ဒိဋ္ဌာ ဘန္တေတိ။ ကိံ ဥဋ္ဌာယ တေ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတန္တိ။ န ကတံ ဘန္တေတိ။ ပရိက္ခာရဂ္ဂဟဏံ အာပုစ္ဆိတန္တိ။ နာပုစ္ဆိတံ ဘန္တေတိ။ ဝတ္တံ ဝါ ပါနီယံ ဝါ အာပုစ္ဆိတန္တိ။ နာပုစ္ဆိတံ ဘန္တေတိ။ အာသနံ နီဟရိတွာ အဘိဝါဒေတွာ[၁] ပါဒသမ္ဗာဟနံ ကတန္တိ။ န ကတံ ဘန္တေတိ။ တိဿ မဟလ္လကဘိက္ခူနံ သဗ္ဗံ ဧတံ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ၊ ဧတံ ဝတ္တံ အကရောန္တေန ဝိဟာရမဇ္ဈေ နိသီဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ တဝေဝ ဒေါသော၊ ဧတေ ဘိက္ခူ ခမာပေဟီတိ။ ဧတေ မံ ဘန္တေ အက္ကောသိံသု၊ နာဟံ ဧတေ ခမာပေမီတိ။ တိဿ မာ ဧဝံ ကရိ၊ တဝေဝ ဒေါသော၊ ခမာပေဟိ နေတိ။ န ခမာပေမိ ဘန္တေတိ။ အထ သတ္ထာ "ဒုဗ္ဗစော ဧသ ဘန္တေ"တိ ဘိက္ခူဟိ ဝုတ္တေ "န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ ဒုဗ္ဗစော ဧသ၊ ပုဗ္ဗေပိ ဧသ ဒုဗ္ဗစောယေဝါ"တိ ဝတွာ "ဣဒါနိ တာဝဿ ဘန္တေ ဒုဗ္ဗစဘာဝေါ အမှေဟိ ဉာတော၊ အတီတေ ဧသ ကိံ အကာသီ"တိ ဝုတ္တေ "တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ သုဏာထာ"တိ ဝတွာ အတီတမာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗာရာဏသိရဇ္ဇေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဒေဝိလော[၂] နာမ တာပသော အဋ္ဌ မာသေ ဟိမဝန္တေ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ စတ္တာရော မာသေ နဂရမုပနိဿာယ ဝသိတုကာမော ဟိမဝန္တတော အာဂန္တွာ နဂရဒွါရေ ဒါရကေ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ "ဣမံ နဂရံ သမ္ပတ္တပဗ္ဗဇိတာ ကတ္ထ ဝသန္တီ"တိ။ ကုမ္ဘကာရသာလာယံ ဘန္တေတိ။ တာပသော ကုမ္ဘကာရသာလံ ဂန္တွာ ဒွါရေ ဌတွာ "သစေ တေ ဘဂ္ဂဝ အဂရု၊ ဝသေယျာမ ဧကရတ္တိံ သာလာယ"န္တိ အာဟ။ ကုမ္ဘကာရော "မယှံ ရတ္တိံ သာလာယံ ကိစ္စံ နတ္ထိ၊ မဟတီ သာလာ၊ ယထာသုခံ ဝသထ ဘန္တေ"တိ သာလံ နိယျာဒေသိ။ တသ္မိံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နေ အပရောပိ နာရဒေါ နာမ တာပသော ဟိမဝန္တတော အာဂန္တွာ ကုမ္ဘကာရံ ဧကရတ္တိဝါသံ ယာစိ။ ကုမ္ဘကာရော "ပဌမံ အာဂတော ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဝသိတုကာမော ဘဝေယျ ဝါ နော ဝါ၊ အတ္တာနံ ပရိမောစေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "သစေ ဘန္တေ ပဌမံ ဥပဂတော ရောစေဿတိ[၃]၊ တဿ ရုစိယာ ဝသထာ"တိ အာဟ။ သော တမုပသင်္ကမိတွာ "သစေ တေ အာစရိယ အဂရု၊ မယမ္ပေတ္ထ ဧကရတ္တိံ ဝသေယျာမာ"တိ ယာစိ။ "မဟတီ သာလာ၊

၁-အာသနံ အဘိဟရိတွာ (သီ၊ သျာ) ၂-ဒေဝလော (သီ၊ သျာ) ၃-ရောစိဿတိ (က)

ပဝိသိတွာ ကာမဉ္စေ ဝသာဟီ”တိ ဝုတ္တေ ပဝိသိတွာ ပုရေတရံ ပဝိဋ္ဌဿ ဒေဝိလဿ အပရဘာဂေ နိသီဒိ။ ဥဘောပိ သာရာဏီယကထံ ကထေတွာ နိပဇ္ဇိံသု။

သယနကာလေ နာရဒေါ ဒေဝိလဿ နိပဇ္ဇနဋ္ဌာနဉ္စ ဒွါရဉ္စ သလ္လက္ခေတွာ နိပဇ္ဇိ။ သော ပန ဒေဝိလော နိပဇ္ဇမာနော အတ္တနော နိပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ အနိပဇ္ဇိတွာ ဒွါရမဇ္ဈေ တိရိယံ နိပဇ္ဇိ။ နာရဒေါ ရတ္တိံ နိက္ခမန္တော တဿ ဇဋာသု အက္ကမိ။ “ကော မံ အက္ကမီ”တိ စ ဝုတ္တေ “အာစရိယ အဟ”န္တိ အာဟ။ ကူဋဇဋိလ အရညတော အာဂန္တွာ မမ ဇဋာသု အက္ကမသီတိ။ “အာစရိယ တုမှာကံ ဣဓ နိပန္နဘာဝံ န ဇာနာမိ၊ ခမထ မေ”တိ ဝတွာ တဿ ကန္ဒန္တဿေဝ ဗဟိ နိက္ခမိ။ ဣတရော “အယံ ပဝိသန္တောပိ မံ အက္ကမေယျာ”တိ ပရိဝတ္တေတွာ ပါဒဋ္ဌာနေ သီသံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။ နာရဒေါပိ ပဝိသန္တော “ပဌမံပါဟံ အာစရိယေ အပရဇ္ဈိံ၊ ဣဒါနိဿ ပါဒပဿေန ပဝိသိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ အာဂစ္ဆန္တော ဂီဝါယ အက္ကမိ။ ‘‘ကော ဧသော’’တိ စ ဝုတ္တေ “အဟံ အာစရိ-ယာ”တိ ဝတွာ ‘‘ကူဋဇဋိလ ပဌမံ မမ ဇဋာသု အက္ကမိတွာ ဣဒါနိ ဂီဝါယ အက္ကမသိ၊ အဘိသပိဿာမိ တ’’န္တိ ဝုတ္တေ “အာစရိယ မယှံ ဒေါသော နတ္ထိ၊ အဟံ တုမှာကံ ဧဝံ နိပန္နဘာဝံ န ဇာနာမိ၊ ‘ပဌမမ္ပိ မေ အပရဒ္ဓံ၊ ဣဒါနိ ပါဒပဿေန ပဝိသိဿာမီ’တိ ပဝိဋ္ဌောမှိ၊ ခမထ မေ”တိ အာဟ။ ကူဋဇဋိလ အဘိသပိဿာမိ တန္တိ။ မာ ဧဝံ ကရိတ္ထ အာစရိယာတိ။ သော တဿ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ—

“သဟဿရံသီ သတတေဇော၊ သူရိယော တမဝိနောဒနော။
ပါတောဒယန္တေ သူရိယေ၊ မုဒ္ဓါ တေ ဖလတု သတ္တဓာ”တိ—

တံ အဘိသပိ ဧဝ။ နာရဒေါ “အာစရိယ မယှံ ဒေါသော နတ္ထီတိ မမ ဝဒန္တဿေဝ တုမှေ အဘိသပထ၊ ယဿ ဒေါသော အတ္ထိ၊ တဿ မုဒ္ဓါ ဖလတု၊ မာ နိဒ္ဒေါသဿာ’’တိ ဝတွာ—

‘‘သဟဿရံသီ သတတေဇော၊ သူရိယော တမဝိနောဒနော။
ပါတောဒယန္တေ သူရိယေ၊ မုဒ္ဓါ တေ ဖလတု သတ္တဓာ”တိ—

အဘိသပိ။ သော ပန မဟာနုဘာဝေါ အတီတေ စတ္တာလီသ, အနာဂတေ စတ္တာလီသာတိ အသီတိကပ္ပေ အနုဿရတိ။ တသ္မာ “ကဿ နု ခေါ ဥပရိ အဘိသပေါ ပတိဿတီ”တိ ဥပဓာရေန္တော ‘‘အာစရိယဿာ’’တိ ဉတွာ တသ္မိံ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ ဣဒ္ဓိဗလေန အရုဏုဂ္ဂမနံ နိဝါရေတိ။

နာဂရာ အရုဏော အနုဂ္ဂစ္ဆန္တေ ရာဇဒွါရံ ဂန္တွာ "ဒေဝ တယိ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ အရုဏော န ဥဋ္ဌဟတိ၊ အရုဏံ နော ဥဋ္ဌာပေဟီ"တိ ကန္ဒိံသု။ ရာဇာ အတ္တနော ကာယကမ္မာဒီနိ ဩလောကေန္တော ကိဉ္စိ အယုတ္တံ အဒိသွာ "ကိံ နု ခေါ ကာရဏ"န္တိ စိန္တေတွာ "ပဗ္ဗဇိတာနံ ဝိဝါဒေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ပရိသင်္ကမာနော "ကစ္စိ ဣမသ္မိံ နဂရေ ပဗ္ဗဇိတာ အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဟိယျော သာယံ ကုမ္ဘကာရ-သာလာယံ အာဂတာ အတ္ထိ ဒေဝါ"တိ ဝုတ္တေ တံခဏညေဝ ရာဇာ ဥက္ကာဟိ ဓာရိယမာနာဟိ တတ္ထ ဂန္တွာ နာရဒံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော အာဟ—

"ကမ္မန္တာ နပ္ပဝတ္တန္တိ၊ ဇမ္ဗုဒီပဿ နာရဒ။
ကေန လောကော တမောဘူတော၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော"တိ။

နာရဒေါ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ ဣမိနာ ကာရဏေန အဟံ ဣမိနာ အဘိသပိတော၊ အထာဟံ "မယှံ ဒေါသော နတ္ထိ၊ ယဿ ဒေါသော အတ္ထိ၊ တဿေဝ ဥပရိ အဘိသပေါ ပတတူ"တိ ဝတွာ အဘိသပိံ။ အဘိသပိတွာ စ ပန "ကဿ နု ခေါ ဥပရိ အဘိသပေါ ပတိဿတီ"တိ ဥပဓာရေန္တော "သူရိ-ယုဂ္ဂမနဝေလာယ အာစရိယဿ မုဒ္ဓါ သတ္တဓာ ဖလိဿတီ"တိ ဒိသွာ တေသံ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ အရုဏဿ ဥဂ္ဂမနံ[၁] န ဒေမီတိ။ ကထံ ပန အဿ ဘန္တေ အန္တရာယော န ဘဝေယျာတိ။ သစေ မံ ခမာပေယျ၊ န ဘဝေယျာတိ။ "တေန ဟိ ခမာပေဟီ"တိ ဝုတ္တေ သော မဟာရာဇ မံ ဇဋာသု စ ဂီဝါယ စ အက္ကမိ၊ နာဟံ တံ ကူဋဇဋိလံ ခမာပေမီတိ။ ခမာပေဟိ ဘန္တေ၊ မာ ဧဝံ ကရိတ္ထာတိ။ န ခမာပေမီတိ။ "မုဒ္ဓါ တေ သတ္တဓာ ဖလိဿတီ"တိ ဝုတ္တေပိ န ခမာပေတိယေဝ။ အထ နံ ရာဇာ "န တွံ အတ္တနော ရုစိယာ ခမာပေဿသီ"တိ ဟတ္ထပါဒကုစ္ဆိဂီဝါ-သု ဂါဟာပေတွာ နာရဒဿ ပါဒမူလေ ဩနမာပေသိ။ နာရဒေါပိ "ဥဋ္ဌေဟိ အာစရိယ၊ ခမာမိ တေ"တိ ဝတွာ "မဟာရာဇ နာယံ ယထာမနေန ခမာပေတိ၊ နဂရဿ အဝိဒူရေ ဧကော သရော အတ္ထိ၊ တတ္ထ နံ သီသေ မတ္တိကာပိဏ္ဍံ ကတွာ ဂလပ္ပမာဏေ ဥဒကေ ဌပါပေဟီ"တိ အာဟ။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ နာရဒေါ ဒေဝိလံ အာမန္တေတွာ "အာစရိယ မယာ ဣဒ္ဓိယာ ဝိဿဇ္ဇိတာယ သူရိယသန္တာပေ ဥဋ္ဌဟန္တေ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတွာ အညေန ဌာနေန ဥတ္တရိတွာ ဂစ္ဆေယျာသီ"တိ အာဟ။ တဿ သူရိယရံသီဟိ သံဖုဋ္ဌမတ္တောဝ[၂] မတ္တိကာ-ပိဏ္ဍော သတ္တဓာ ဖလိ၊ သော နိမုဇ္ဇိတွာ အညေန ဌာနေန ပလာယီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ "တဒါ ဘိက္ခဝေ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ၊ ဒေဝိလော တိဿော၊ နာရဒေါ အဟမေဝါတိ ဧဝံ တဒါပေသ

ဒုဗ္ဗစောဝယေဝါ”တိ ဝတွာ တိဿတ္ထေရံ အာမန္တေတွာ “တိဿ ဘိက္ခုနော နာမ ‘အသုကေနာဟံ အက္ကုဋ္ဌော[၁]၊ အသုကေန ပဟဋော၊ အသုကေန ဇိတော၊ အသုကော မေ ဘဏ္ဍံ အဟာသီ’တိ စိန္တေန္တဿ ဝေရံ နာမ န ဝူပသမ္မတိ၊ ဧဝံ ပန အနုပနယှန္တဿေဝ ဥပသမ္မတီ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၃။ “အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ၊ အဇိနိ[၂] မံ အဟာသိ မေ။
ယေ စ တံ ဥပနယှန္တိ၊ ဝေရံ တေသံ န သမ္မတိ။

၄။ အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ၊ အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
ယေ စ တံ နုပနယှန္တိ၊ ဝေရံ တေသူပသမ္မတီ”တိ။

တတ္ထ **အက္ကောစ္ဆီ**တိ အက္ကောသိ။ **အဝဓီ**တိ ပဟရိ။ **အဇိနီ**တိ ကူဋသက္ခိဩတာရဏေန ဝါ ဝါဒပဋိဝါဒေန ဝါ ကရဏုတ္တရိယကရဏေန ဝါ အဇေသိ။ **အဟာသိ မေ**တိ မမ သန္တကံ ပတ္တာဒီသု ကိဉ္စိဒေဝ အဝဟရိ။ **ယေ စ တန္တိ** ယေ ကေစိ ဒေဝတာ ဝါ မနုဿာ ဝါ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ တံ “အက္ကောစ္ဆိ မ”န္တိအာဒိဝတ္ထုကံ ကောဓံ သကဋဓုရံ ဝိယ နဒ္ဓိနာ, ပူတိမစ္ဆာဒီနိ ဝိယ စ ကုသာဒီဟိ ပုနပ္ပုနံ ဝေဌေတွာ ဥပနယှန္တိ၊ တေသံ သကိံ ဥပ္ပန္နံ ဝေရံ **န သမ္မတီ**တိ န ဝူပသမ္မတိ။ **ယေ စ တံ နုပနယှန္တီ**တိ အသတိယာ အမနသိကာရဝသေန ဝါ ကမ္မပစ္စဝေက္ခဏာဒိဝသေန ဝါ ယေ တံ အက္ကောသာဒိဝတ္ထုကံ ကောဓံ တယာပိ ကောစိ နိဒ္ဒေါသော ပုရိမဘဝေ အက္ကုဋ္ဌော ဘဝိဿတိ၊ ပဟဋော ဘဝိဿတိ၊ ကူဋသက္ခိံ ဩတာရေတွာ ဇိတော ဘဝိဿတိ၊ ကဿစိ တေ ပသယှ ကိဉ္စိ အစ္ဆိန္နံ ဘဝိဿတိ၊ တသ္မာ နိဒ္ဒေါသော ဟုတွာပိ အက္ကောသာဒီနိ ပါပုဏာသီတိ ဧဝံ န ဥပနယှန္တိ။ တေသု ပမာဒေန ဥပ္ပန္နမ္ပိ ဝေရံ ဣမိနာ အနုပနယှနေန နိရိန္ဓနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ ဝူပသမ္မတီတိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ သတသဟဿဘိက္ခူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။ ဓမ္မဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ အဟောသိ။ ဒုဗ္ဗစောပိ သုဗ္ဗစောယေဝ ဇာတောတိ။

တိဿတ္ထေရဝတ္ထု[၃] တတိယံ။

၄-ကာဠယက္ခိနီဝတ္ထု

န ဟိ ဝေရေနာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဝဉ္ဈိတ္ထိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁-ကုဋ္ဌော (က)   ၂-အဇိနိ (?)   ၃-ထုလ္လတိဿတ္ထေရဝတ္ထု (သီ)

သော ကိရ ကုဋုမ္ဗိကပုတ္တော ပိတရိ ကာလကတေ ခေတ္တေ စ ဃရေ စ သဗ္ဗကမ္မာနိ[1] အတ္တနာဝ ကရောန္တော မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ အထဿ မာတာ "ကုမာရိကံ တေ တာတ အာနေဿာမီ"တိ အာဟ။ အမ္မ မာ ဧဝံ ဝဒေထ၊ အဟံ ယာဝဇီဝံ တုမှေ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီတိ။ တာတ ခေတ္တေ စ ဃရေ စ ကိစ္စံ တွမေဝ ကရောသိ၊ တေန မယှံ စိတ္တသုခံ နာမ န ဟောတိ၊ အာနေဿာမီတိ။ သော ပုနပ္ပုနံ ပဋိက္ခိပိတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ သာ ဧကံ ကုလံ ဂန္တုကာမာ[2] ဂေဟာ နိက္ခမိ။ အထ နံ ပုတ္တော "ကတရံ ကုလံ ဂစ္ဆထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အသုကကုလံ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ တတ္ထ ဂမနံ ပဋိသေဓေတွာ အတ္တနော အဘိရုစိတံ ကုလံ အာစိက္ခိ။ သာ တတ္ထ ဂန္တွာ ကုမာရိကံ ဝါရေတွာ[3] ဒိဝသံ ဝဝတ္ထပေတွာ တံ အာနေတွာ တဿ ဃရေ[4] အကာသိ။ သာ ဝဉ္ဈာ အဟောသိ။ အထ နံ မာတာ ပုတ္တ တွံ အတ္တနော ရုစိယာ ကုမာရိကံ အာဏာပေသိ၊ သာ ဣဒါနိ ဝဉ္ဈာ ဇာတာ၊ အပုတ္တကဉ္စ နာမ ကုလံ ဝိနဿတိ၊ ပဝေဏီ န ဃဋီယတိ၊ တေန အညံ တေ ကုမာရိကံ အာနေမီတိ။ တေန "အလံ အမ္မာ"တိ ဝုစ္စမာနာပိ ပုနပ္ပုနံ ကထေသိ။ ဝဉ္ဈိတ္ထီ တံ ကထံ သုတွာ "ပုတ္တာ နာမ မာတာပိတူနံ ဝစနံ အတိက္ကမိတုံ န သက္ကောန္တိ၊ ဣဒါနိ အညံ ဝိဇာယိနိံ ဣတ္ထိံ အာနေတွာ မံ ဒါသိဘောဂေန ဘုဉ္ဇိဿတိ။ ယန္နူနာဟံ သယမေဝ ဧကံ ကုမာရိကံ အာနေယျ"န္တိ စိန္တေတွာ ဧကံ ကုလံ ဂန္တွာ တဿတ္ထာယ ကုမာရိကံ ဝါရေတွာ "ကိံ နာမေတံ အမ္မ ဝဒေသီ"တိ တေဟိ ပဋိက္ခိတ္တာ "အဟံ ဝဉ္ဈာ၊ အပုတ္တကံ နာမ ကုလံ ဝိနဿတိ၊ တုမှာကံ ပန ဓီတာ ပုတ္တံ ဝါ ဓီတရံ ဝါ လဘိတွာ ကုဋုမ္ဗိကဿ သာမိနီ ဘဝိဿတိ၊ မယှံ သာမိကဿ နံ ဒေထာ"တိ ယာစိတွာ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ အာနေတွာ သာမိကဿ ဃရေ အကာသိ။

အထဿာ ဧတဒဟောသိ "သစာယံ ပုတ္တံ ဝါ ဓီတရံ ဝါ လဘိဿတိ၊ အယမေဝ ကုဋုမ္ဗဿ သာမိနီ ဘဝိဿတိ။ ယထာ ဒါရကံ န လဘတိ၊ တထေဝ နံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ အထ နံ သာ အာဟ "အမ္မ ယဒါ တေ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာတိ၊ အထ မေ အာရောစေယျာသီ"တိ။ သာ "သာဓူ"တိ ပဋိဿုဏိတွာ ဂဗ္ဘေ ပတိဋ္ဌိတေ တဿာ အာရောစေသိ။ ဣတရိဿာ ပန သာ သယမေဝ နိစ္စံ ယာဂုဘတ္တံ ဒေတိ၊ အထဿာ အာဟာရေနေဝ သဒ္ဓိံ ဂဗ္ဘပါတနဘေသဇ္ဇမဒါသိ၊ ဂဗ္ဘော ပတိ။ ဒုတိယမ္ပိ ဂဗ္ဘေ ပတိဋ္ဌိတေ

၁-သဗ္ဗကိစ္စကမ္မာနိ (က)
၂-ဧကံ ကုလကုမာရိကံ အာနေတုံ (က)
၃-ဓာရေတွာ (က)
၄-တံ ဣတရဿ ဃရေ (သီ၊ က)

အာရောစေသိ၊ ဉာတကာ ဒုတိယမ္ပိ တထေဝ ပါဟေသိ။ အထ နံ ပဋိဗိသကိတ္ထိ-
ယော ပုန္ပိ°သု “ကစ္စိ တေ သပတ္တိ အန္တရာယံ ကရောတိ”တိ။ သာ ဝါမတ္တံ
အာရောစေတွာ “အန္ဓဗာလေ ကသ္မာ ဧဝမကာသိ၊ အယံ တဝ ဉာသရိယ-
ဘယေန ဂဗ္ဘံသ ပါတနဘေသဇ္ဇံ ယောဇေတွာ ဒေတိ၊ တေန တေ ဂဗ္ဘော
ပတတိ၊ မာ ပုန ဧဝမကတ္ထာ”တိ ဝတွာ တတိယဝါရေ န ကထေသိ။ အထ သာ
ဉာတရိသာ ဥဒရံ ဒိသွာ “ကသ္မာ မယှံ ဂဗ္ဘံသပတိဋ္ဌိတဘာဝံ န ကထေသီ”တိ
ဝတွာ “တွံ မံ အာနေတွာ ဝဉ္စေတွာ ဒွေ ဝါရေ ဂဗ္ဘံ ပါတေသိ၊ ကိမတ္ထံ တုယှံ
ကထေမီ”တိ ဝုတ္တေ “နဋ္ဌာ ဒါနိမှိ”တိ စိန္တေတွာ တဿာ ပမာဒံ ဩလော-
ကေန္တီ ပရိဏတေ ဂဗ္ဘေ ဩကာသံ လဘိတွာ ဘေသဇ္ဇံ ယောဇေတွာ အဒါသိ။
ဂဗ္ဘော ပရိဏတတ္တာ ပတိတုံ အသက္ကောန္တော တိရိယံ နိပတိ၊ ခရာ ဝေဒနာ
ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ဇီဝိတသံသယံ ပါပုဏိ။ သာ “နာသိတမှိ တယာ၊ တွမေဝ မံ
အာနေတွာ တွမေဝ တယောပိ ဝါရေ ဒါရကေ[၁] နာသေသိ၊ ဣဒါနိ အဟမ္ပိ
နဿာမိ၊ ဣတော ဒါနိ စုတာ ယက္ခိနီ ဟုတွာ တဝ ဒါရကေ ခါဒိတုံ သမတ္ထာ
ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေတွာ ကာလံ ကတွာ တသ္မိံယေဝ ဂေဟေ
မဇ္ဇာရီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဣတရမ္ပိ သာမိကော ဂဟေတွာ “တယာ မေ
ကုလူပစ္ဆေဒေါ ကတော”တိ ကပ္ပရဇဏ္ဏုကာဒီဟိ သုပေါထိတံ ပေါထေသိ။
သာ တေနေဝါဗာဓေန ကာလံ ကတွာ တတ္ထေဝ ကုက္ကုဋီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ။

ကုက္ကုဋီ န စိရဿေဝ အဏ္ဍာနိ ဝိဇာယိ၊ မဇ္ဇာရီ အာဂန္တွာ တာနိ အဏ္ဍာနိ
ခါဒိ။ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ခါဒိယေဝ။ ကုက္ကုဋီ စိန္တေသိ “တယော ဝါရေ မမ
အဏ္ဍာနိ ခါဒိတွာ ဣဒါနိ မမ္ပိ ခါဒိတုကာမာသီ”တိ။ “ဣတော စုတာ သပုတ္တ-
ကံ တံ ခါဒိတုံ လဘေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ တတော စုတာ အရညေ ဒီပိနီ
ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဣတရာ မိဂီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿာ ဝိဇာတကာလေ ဒီပိနီ
အာဂန္တွာ တယော ဝါရေ ပုတ္တကေ ခါဒိ။ မိဂီ မရဏကာလေ “အယံ မေ
တိက္ခတ္တုံ ပုတ္တကေ ခါဒိတွာ ဣဒါနိ မံမ္ပိ ခါဒိဿတိ၊ ဣတော ဒါနိ စုတာ ဧတံ
သပုတ္တကံ ခါဒိတုံ လဘေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ဣတော စုတာ ယက္ခိနီ ဟုတွာ
နိဗ္ဗတ္တိ။ ဒီပိနီပိ တထေဝ တတော စုတာ သာဝတ္ထိယံ ကုလဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊
သာ ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တာ ဒွါရဂါမကေ ပတိကုလံ အဂမာသိ၊ အပရဘာဂေ စ ပုတ္တံ
ဝိဇာယိ။ ယက္ခိနီပိ တဿာ ပိယသဟာယိကာဝဏ္ဏေန အာဂန္တွာ “ကုဟိံ မေ
သဟာယိကာ”တိ “အန္တောဂဗ္ဘေ ဝိဇာတာ”တိ ဝုတ္တေ “ပုတ္တံ နု ခေါ ဝိဇာတာ၊
ဥဒါဟု ဓီတရန္တိ ပဿိဿာမိ န”န္တိ ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ပဿန္တီ ဝိယ ဒါရကံ

၁-တယော ဒါရကေ (သီ၊သျာ)

ဂဟေတွာ ခါဒိတွာ ဂတာ။ ပုန ဒုတိယဝါရေပိ တထေဝ ခါဒိ။ ဘတိယဝါရေ ဣတရာ ဂရုဘာရာ ဟုတွာ သာမိကံ အာမန္တေတွာ "သာမိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧကာ ယက္ခိနီ မမ ဒွေ ပုတ္တေ ခါဒိတွာ ဂတာ၊ ဣဒါနိ မမ ကုလဂေဟံ ဂန္တွာ ဝိဇာယိဿာမီ"တိ ကုလဂေဟံ ဂန္တွာ ဝိဇာယိ။

တဒါ သာ ယက္ခိနီ ဥဒကဝါရံ ဂတာ ဟောတိ။ ဝေဿဝဏဿ ဟိ ယက္ခိနိယော ဝါရေန အနောတတ္တဒဟတော သီသပရမ္ပရာယ ဥဒကမာဟရန္တိ။ တာ စတုမာသစ္စယေနပိ ပဉ္စမာသစ္စယေနပိ မုစ္စန္တိ။ အပရာ ယက္ခိနိယော ကိလန္တကာယာ ဇီဝိတက္ခယမ္ပိ ပါပုဏန္တိ။ သာ ပန ဥဒကဝါရတော မုတ္တမတ္တာဝ ဝေဂေန တံ ဃရံ ဂန္တွာ "ကုဟိံ မေ သဟာယိကာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ကုဟိံ နံ ပဿိဿသိ[၁]၊ တဿာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဇာတဇာတဒါရကေ ယက္ခိနီ အာဂန္တွာ ခါဒတိ၊ တသ္မာ ကုလဂေဟံ ဂတာတိ။ သာ "ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ ဂစ္ဆတု၊ န မေ မုစ္စိဿတီ"တိ ဝေရဝေဂသမုဿာဟိတမာနသာ[၂] နဂရာဘိမုခီ ပက္ခန္ဒိ။ ဣတရာပိ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ နံ ဒါရကံ နှာပေတွာ နာမံ ကတွာ "သာမိ ဣဒါနိ သကဃရံ ဂစ္ဆာမာ"တိ ပုတ္တမာဒါယ သာမိကေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဂတမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တီ ပုတ္တံ သာမိကဿ ဒတွာ ဝိဟာရပေါက္ခရဏိယာ နှာတွာ သာမိကေ နှာယန္တေ ဥတ္တရိတွာ ပုတ္တဿ ထညံ ပါယမာနာ ဌိတာ ယက္ခိနိံ အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ "သာမိ ဝေဂေန ဧဟိ၊ အယံ သာ ယက္ခိနီ၊ ဝေဂေန ဧဟိ၊ အယံ သာ ယက္ခိနီ"တိ ဥစ္စာသဒ္ဒံ ကတွာ ယာဝ တဿ အာဂမနံ သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တီ နိဝတ္တေတွာ အန္တောဝိဟာရာဘိမုခီ ပက္ခန္ဒိ။

တသ္မိံ သမယေ သတ္ထာ ပရိသမဇ္ဈေ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာ ပုတ္တံ တထာဂတဿ ပါဒပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇာပေတွာ "တုမှာကံ မယာ ဧသ ဒိန္နော၊ ပုတ္တဿ မေ ဇီဝိတံ ဒေထာ"တိ အာဟ။ ဒွါရကောဋ္ဌကေ အဓိဝတ္ထော သုမနဒေဝေါ နာမ ယက္ခိနိယာ အန္တော ပဝိသိတုံ နာဒါသိ။ သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေတွာ "ဂစ္ဆ အာနန္ဒ၊ တံ ယက္ခိနိံ ပက္ကောသာဟီ"တိ အာဟ။ ထေရော ပက္ကောသိ။ ဣတရာ "အယံ ဘန္တေ အာဂစ္ဆတီ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "ဧတု၊ မာ သဒ္ဒမကာသီ"တိ ဝတွာ တံ အာဂန္တွာ ဌိတံ "ကသ္မာ ဧဝံ ကရောသိ၊ သစေ တုမှေ မာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ သမ္မုခီဘာဝံ နာဂမိဿထ၊ အဟိနကုလာနံ ဝိယ အစ္ဆဖန္ဒနာနံ ဝိယ ကာကောလူကာနံ ဝိယ စ ကပ္ပဋ္ဌိတိကံ ဝေါ ဝေရံ

၁-ကုဟိံ တွံ န ပဿိဿသိ (သီ)၊ ကုဟိံ ပန တွံ ပဿသိ (က)

၂-ဝါတဝေဂေန သမုဿာဟိတမာနသာ (က)

အဘာဝိဿ၊ ကသ္မာ ဝေရံ ပဋိဝေရံ ကရောထ။ ဝေရံ ဟိ အဝေရေန ဥပသမ္မတိ၊ နော ဝေရေနာ”တိ၊ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၅။ “န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ၊ သမ္မန္တီဓ ကုဒါစနံ။
အဝေရေန စ သမ္မန္တိ၊ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော”တိ။

တတ္ထ **န ဟိ ဝေရေနာ**တိ ယထာ ဟိ ခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒိဟိ အသုစီဟိ မက္ခိတံ ဌာနံ တေဟေဝ အသုစီဟိ ဓောဝန္တာ သုဒ္ဓံ နိဂ္ဂန္ဓံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ၊ အထ ခေါ တံ ဌာနံ ဘိယျောသော မတ္တာယ အသုဒ္ဓတရဉ္စေဝ ဒုဂ္ဂန္ဓတရဉ္စ ဟောတိ၊ ဧဝမေဝ အက္ကောသန္တံ ပစ္စက္ကောသန္တော ပဟရန္တံ ပဋိပဟရန္တော ဝေရေန ဝေရံ ဝူပသမေတုံ န သက္ကောတိ၊ အထ ခေါ ဘိယျော ဘိယျော ဝေရမေဝ ကရောတိ။ ဣတိ ဝေရာနိ နာမ ဝေရေန ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေ န သမ္မန္တိ၊ အထ ခေါ ဝဍ္ဍန္တိယေဝ။ **အဝေရေန စ သမ္မန္တီ**တိ ယထာ ပန တာနိ ခေဠာဒီနိ အသုစီနိ ဝိပ္ပသန္နေန ဥဒကေန ဓောဝိယမာနာနိ နဿန္တိ၊ တံ ဌာနံ သုဒ္ဓံ ဟောတိ သုဂန္ဓံ၊ ဧဝမေဝ အဝေရေန ခန္တိမေတ္တောဒကေန ယောနိသော မနသိကာရေန ပစ္စဝေက္ခဏေန ဝေရာနိ ဝူပသမ္မန္တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ အဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော**တိ ဧသ အဝေရေန ဝေရူပသမနသင်္ခါတော ပေါရာဏကော ဓမ္မော သဗ္ဗေသံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝါနံ ဂတမဂ္ဂေါတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ယက္ခိနီ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သမ္ပတ္တပရိ- သာယပိ ဓမ္မဒေသနာ သာတ္ထိကာ အဟောသိ။

သတ္ထာ တံ ဣတ္ထိံ အာဟ “ဧတိဿာ တဝ ပုတ္တံ ဒေဟီ”တိ။ ဘာယာမိ ဘန္တေတိ။ “မာ ဘာယိ၊ နတ္ထိ တေ ဧတံ နိဿာယ ပရိပန္ထော”တိ အာဟ။ သာ တဿာ ပုတ္တမဒါသိ။ သာ တံ စုမ္ဗိတွာ အာလိင်္ဂေတွာ ပုန မာတုယေဝ ဒတွာ ရောဒိတုံ အာရဘိ။ အထ နံ သတ္ထာ “ကိမေတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ အဟံ ပုဗ္ဗေ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တီပိ ကုစ္ဆိပူရံ နာလတ္ထံ၊ ဣဒါနိ ကထံ ဇီဝိဿာမီတိ။ အထ နံ သတ္ထာ “မာ စိန္တယီ”တိ သမဿာသေတွာ တံ ဣတ္ထိမာဟ “ဣမံ နေတွာ အတ္တနော ဂေဟေ နိဝါသာပေတွာ အဂ္ဂယာဂု- ဘတ္တေဟိ ပဋိဇဂ္ဂါဟီ”တိ။ သာ တံ နေတွာ ပိဋ္ဌိဝံသေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ အဂ္ဂ- ယာဂုဘတ္တေဟိ ပဋိဇဂ္ဂိ၊ တဿာ ဝီဟိပဟရဏကာလေ မုသလဂ္ဂေန မုဒ္ဓံ ပဟရန္တံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ သာ သဟာယိကံ အာမန္တေတွာ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတုံ န သက္ကောမိ၊ အညတ္ထ မံ ပတိဋ္ဌာပေဟီ”တိ ဝတွာ မုသလသာလာယ ဥဒကစာဋိယံ ဥဒ္ဓနေ နိဗ္ဗကောသေ သင်္ကာရကူဋေ ဂါမဒွါရေ စာတိ ဧတေသု

ဌာနေသု ပတိဋ္ဌာပိတာပိ ဣဓ မေ မုသလေန သီသံ ဘိန္ဒန္တံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဣဓ ဒါရကာ ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကံ ဩတာရေန္တိ၊ ဣဓ သုနခါ နိပဇ္ဇန္တိ၊ ဣဓ ဒါရကာ အသုစိံ ကရောန္တိ၊ ဣဓ ကစဝရံ ဆဍ္ဍေန္တိ၊ ဣဓ ဂါမဒါရကာ လက္ခယောဂ္ဂံ[၁] ကရောန္တီတိ သဗ္ဗာနိ တာနိ ပဋိက္ခိပိ။ အထ နံ ဗဟိဂါမေ ဝိဝိတ္တောကာသေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တတ္ထ တဿာ အဂ္ဂယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဟရိတွာ ပဋိဇဂ္ဂိ။ သာ ယက္ခိနီ ဧဝံ စိန္တေသိ "အယံ မေ သဟာယိကာ ဣဒါနိ ဗဟူပကာရာ၊ ဟန္ဒာဟံ ကိဉ္စိ ပဋိဂုဏံ ကရောမီ"တိ။ သာ "ဣမသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ သုဗ္ဗုဋ္ဌိကာ ဘဝိဿတိ၊ ထလဋ္ဌာနေ သဿံ ကရောဟိ၊ ဣမသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာ ဘဝိဿတိ၊ နိန္န-ဋ္ဌာနေယေဝ သဿံ ကရောဟီ"တိ သဟာယိကာယ အာရောစေတိ။ သေသ-ဇနေဟိ ကတသဿံ အတိဥဒကေန ဝါ အနောဒကေန ဝါ နဿတိ၊ တဿာ အတိဝိယ သမ္ပဇ္ဇတိ။ အထ နံ သေသဇနာ "အမ္မ တယာ ကတသဿံ နေဝ အစ္စောဒကေန, န အနုဒကေန နဿတိ၊ သုဗ္ဗုဋ္ဌိဒုဗ္ဗုဋ္ဌိဘာဝံ ဉတွာ ကမ္မံ ကရောသိ၊ ကိံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ အမှာကံ သဟာယိကာ ယက္ခိနီ သုဗ္ဗုဋ္ဌိဒုဗ္ဗုဋ္ဌိဘာဝံ အာစိက္ခတိ၊ မယံ တဿာ ဝစနေန ထလေသု နိန္နေသု သဿာနိ ကရောမ၊ တေန နော သမ္ပဇ္ဇတိ။ ကိံ န ပဿထ နိဗဒ္ဓံ အမှာကံ ဂေဟတော ယာဂု-ဘတ္တာဒီနိ ဟရိယမာနာနိ၊ တာနိ ဧတိဿာ ဟရိယန္တိ၊ တုမှေပိ ဧတိဿာ အဂ္ဂယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဟရထ၊ တုမှာကမ္ပိ ကမ္မန္တေ ဩလောကေဿတီတိ။ အထဿာ သကလနဂရဝါသိနော သက္ကာရံ ကရိံသု။ သာပိ တတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗေသံ ကမ္မန္တေ ဩလောကေန္တီ လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ အဟောသိ မဟာပရိဝါရာ။ သာ အပရဘာဂေ အဋ္ဌ သလာကဘတ္တာနိ ပဋ္ဌပေသိ။ တာနိ ယာဝဇ္ဇကာလာ ဒီယန္တိယေဝါတိ။

ကာဠယက္ခိနီဝတ္ထု စတုတ္ထံ။

၅-ကောသမ္ဗကဝတ္ထု

ပရေ စ န ဝိဇာနန္တီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသမ္ဗကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ကောသမ္ဗိယဉှိ ဃောသိတာရာမေ ပဉ္စသတပဉ္စသတပရိဝါရာ ဒွေ ဘိက္ခူ ဝိဟရိံသု ဝိနယဓရော စ ဓမ္မကထိကော စ။ တေသု ဓမ္မကထိကော

၁-လက္ခဏယောဂ္ဂံ (က)

ကေဒိဝသံ သရီရဝလဉ္ဇံ ကတွာ ဥဒကကောဋ္ဌကေ အာစမနဥဒကာဝသေသံ ဘာဇနေ ဌပေတွာဝ နိက္ခမိ။ ပစ္ဆာ ဝိနယဓရော တတ္ထ ပဝိဋ္ဌော တံ ဥဒကံ ဒိသွာ နိက္ခမိတွာ ဣတရံ ပုစ္ဆိ “အာဝုသော တယာ ဥဒကံ ဌပိတ”န္တိ။ အာမ အာဝုသောတိ။ ကိံ ပနေတ္ထ အာပတ္တိဘာဝံ န ဇာနာသီတိ။ အာမ န ဇာနာမီတိ။ ဟောတိ အာဝုသော ဧတ္ထ အာပတ္တီတိ။ တေန ဟိ ပဋိကရိဿာမိ နန္တိ။ သစေ ပန တေ အာဝုသော အသဉ္စိစ္စ အသတိယာ ကတံ၊ နတ္ထိ အာပတ္တီတိ။ သော တဿာ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ အဟောသိ။ ဝိနယဓရောပိ အတ္တနော နိဿိတကာနံ “အယံ သုတ္တန္တိကော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇမာနောပိ န ဇာနာတီ”တိ အာရောစေသိ။ တေ တဿ နိဿိတကေ ဒိသွာ “တုမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာပိ အာပတ္တိဘာဝံ န ဇာနာတီ”တိ အာဟံသု။ တေ ဂန္တွာ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယဿ အာရောစေသုံ။ သော ဧဝမာဟ “အယံ ဝိနယဓရော ပုဗ္ဗေ အနာပတ္တီတိ ဝတွာ ဣဒါနိ အာပတ္တီတိ ဝဒတိ၊ မုသာဝါဒီ ဧသော”တိ။ တေ ဂန္တွာ “တုမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော မုသာဝါဒီ”တိ အာဟံသု။ တေ ဧဝံ အညမညံ ကလဟံ ဝဍ္ဎယိံသု။ တတော ဝိနယဓရော ဩကာသံ လဘိတွာ ဓမ္မကထိကဿ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနီယကမ္မမကာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တေသံ ပစ္စယဒါယကာ ဥပဋ္ဌာကာပိ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ အဟေသုံ၊ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကာ ဘိက္ခုနိယောပိ အာရက္ခဒေဝတာပိ တာသံ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာပီတိ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဗ္ဗေပိ ပုထုဇ္ဇနာ ဒွေ ပက္ခာ အဟေသုံ။ စာတုမဟာရာဇိကံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ ပန ဧကနိန္နာဒံ[၁] ကောလာဟလံ အဂမာသိ။

အထေကော အညတရော ဘိက္ခု တထာဂတမုပသင်္ကမိတွာ ဥက္ခေပကာနံ ဝိနယဓရအန္တေဝါသိကာနံ “ဓမ္မိကေနေဝါယံ ဝိနယကမ္မေန ဥက္ခိတ္တော”တိ လဒ္ဓိံ စ, ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကာနံ ဓမ္မကထိကအန္တေဝါသိကာနံ ပန “အဓမ္မိကေနေဝ ကမ္မေန ဥက္ခိတ္တော”တိ လဒ္ဓိံ စ, ဥက္ခေပကေဟိ ဝါရိယမာနာနမ္ပိ စ တေသံ တံ အနုပရိဝါရေတွာ ဝိစရဏဘာဝံ စ အာရောစေသိ။ ဘဂဝါ “သမဂ္ဂါ ကိရ ဟောန္တူ”တိ ဒွေ ဝါရေ ပေသေတွာ “န ဣစ္ဆန္တိ ဘန္တေ သမဂ္ဂါ ဘဝိတု”န္တိ သုတွာ တတိယဝါရေ “ဘိန္နော ဘိက္ခုသံဃော၊ ဘိန္နော ဘိက္ခုသံဃော”တိ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဥက္ခေပကာနံ ဥက္ခေပနေ, ဣတရေသဉ္စ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ အာဒီနဝံ ကထေတွာ ပုန တေသံ

၁-ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ ပနိဒံ (သီ)

တဿေဝ ကောသိမာယံ ဥပေါသထာဒီနိ အနုဇာနိတွာ ဘတ္တဂ္ဂါဒီသု ဘဏ္ဍန-ဇာတာနံ "အာသနန္တရိကာယ နိသီဒိတဗ္ဗ''န္တိ[၁] ဘတ္တဂ္ဂေ ဝတ္တံ ပညာပေတွာ "ဣဒါနိပိ ဘဏ္ဍနဇာတာဝ ဝိဟရန္တီ''တိ သုတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ "အလံ ဘိက္ခဝေ မာ ဘဏ္ဍန''န္တိအာဒီနိ ဝတွာ "ဘိက္ခဝေ ဘဏ္ဍနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါ နာမေတေ အနတ္ထကာရကာ။ ကလဟံ နိဿာယ ဟိ လဋုကိကာပိ သကုဏိကာ ဟတ္ထိ-နာဂံ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသီ''တိ **လဋုကိကဇာတကံ**[၂] ကထေတွာ "ဘိက္ခဝေ သမဂ္ဂါ ဟောထ၊ မာ ဝိဝဒထ။ ဝိဝါဒံ နိဿာယ ဟိ အနေကသတသဟဿာ ဝဋ္ဋကာပိ[၃] ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ''တိ **ဝဋ္ဋကဇာတကံ**[၄] ကထေသိ။ ဧဝမ္ပိ တေသု ဘဂဝတော ဝစနံ အနာဒိယန္တေသု အညတရေန ဓမ္မဝါဒိနာ တထာဂတဿ ဝိဟေသံ အနိစ္ဆန္တေန "အာဂမေတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓမ္မဿာမိ၊ အပ္ပေါဿုက္ကော ဘန္တေ ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရမနုယုတ္တော ဝိဟရတု၊ မယမေဝ တေန ဘဏ္ဍနေန ကလဟေန ဝိဂ္ဂဟေန ဝိဝါဒေန ပညာယိဿာမာ''တိ[၅] ဝုတ္တေ အတီတံ အာဟရိ—

ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ကာသိရာဇာ အဟောသိ။ ဗြဟ္မဒတ္တေန ဒီဃီတိဿ[၆] ကောသလရညော ရဇ္ဇံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ အညာတက-ဝေသေန ဝသန္တဿ ပိတုနော မာရိတဘာဝဥ္စေဝ ဒီဃာဝုကုမာရေန အတ္တနော ဇီဝိတေ ဒိန္နေ တတော ပဋ္ဌာယ တေသံ သမဂ္ဂဘာဝဥ္စ ကထေတွာ "တေသံ ဟိ နာမ ဘိက္ခဝေ ရာဇူနံ အာဒိန္နဒဏ္ဍာနံ အာဒိန္နသတ္ထာနံ ဧဝရူပံ ခန္တိသော-ရစ္စံ ဘဝိဿတိ။ ဣဓ ခေါ တံ ဘိက္ခဝေ သောဘေထ၊ ယံ တုမှေ ဧဝံ သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတာ သမာနာ ခမာ စ ဘဝေယျာထ သောရတာ စာ''တိ ဩဝဒိတွာပိ နေဝ တေ သမဂ္ဂေ ကာတုံ အသက္ခိ။ သော တာယ အာကိဏ္ဏ-ဝိဟာရတာယ ဥက္ကဏ္ဌိတော "အဟံ ခေါ ဣဒါနိ အာကိဏ္ဏော ဒုက္ခံ ဝိဟရာမိ၊ ဣမေ စ ဘိက္ခူ မမ ဝစနံ န ကရောန္တိ။ ယံနူနာဟံ ဧကကောဝ ဂဏမှာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရေယျ''န္တိ စိန္တေတွာ ကောသမ္ဗိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ အန-ပလောကေတွာ ဘိက္ခုသံဃံ ဧကကောဝ အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဗာလ-ကလောဏကဂါမံ[၇] ဂန္တွာ တတ္ထ ဘဂုတ္ထေရဿ ဧကစာရိကဝတ္တံ ကထေတွာ ပါစီနဝံသမိဂဒါယေ တိဏ္ဏံ ကုလပုတ္တာနံ သာမဂ္ဂိယာနိသံသံ[၈] ကထေတွာ

၁-ဝိ ၃-၄၈၆-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ခု ၅-၁၂၄-ပိဋ္ဌေ။ ၃-အနေကသဟဿဝဋ္ဋကာ (သီ)
၄-ခု ၅-၂၇-ပိဋ္ဌေ။ ၅-ဝိ ၃-၄၈၆၊ မ ၃-၁၉၁-ပိဋ္ဌေသု။
၆-ဒီဃာဝုပိတုဿ (က) ဝိ ၃-၄၈၇-ပိဋ္ဌေ ပဿိတဗ္ဗံ။
၇-ဗာလကလောဏကာရဂါမံ (သီ၊ သျာ)၊ ပါလိလေယျကဂါမံ (က) ဝိ ၃-၄၉၇-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။
၈-သာမဂ္ဂိရသာနိသံသံ (သီ၊ သျာ)

ယေန ပါလိလေယျကံ. အတ္ထိ၊ တဒဝသရိ။ တတြသုဒံ ဘဂဝါ ပါလိလေယျကံ ဥပနိဿာယ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ ဘဒ္ဒသာလမူလေ ပါလိလေယျကေန ဟတ္ထိနာ ဥပဋ္ဌိယမာနော[၁] ဖာသုကံ ဝဿာဝါသံ ဝသိ။

ကောသမ္ဗိဝါသိနောပိ ခေါ ဥပါသကာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ အပဿန္တာ “ကုဟိံ ဘန္တေ သတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ ပါလိလေယျကဝနသဏ္ဍံ ဂတောတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ အမှေ သမဂ္ဂေ ကာတုံ ဝါယမိ၊ မယံ ပန န သမဂ္ဂါ အဟုမှာတိ။ ကိံ ဘန္တေ တုမှေ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ တသ္မိံ သာမဂ္ဂိံ ကရောန္တေ သမဂ္ဂါ နာဟုဝတ္ထာတိ။ ဧဝမာဝုသောတိ။ မနုဿာ ဣမေ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ တသ္မိံ သာမဂ္ဂိံ ကရောန္တေပိ သမဂ္ဂါ န ဇာတာ၊ မယံ ဣမေ နိဿာယ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ န လဘိမှာ၊ ဣမေသံ နေဝ အာသနံ ဒဿာမ၊ န အဘိဝါဒနာဒီနိ ကရိဿာမာတိ တတော ပဋ္ဌာယ တေသံ သာမီစိမတ္တမ္ပိ န ကရိံသု။ တေ အပ္ပါဟာရတာယ သုဿမာနာ ကတိပါဟေနေဝ ဥဇုကာ ဟုတွာ အညမညံ အစ္စယံ ဒေသေတွာ ခမာပေတွာ “ဥပါသကာ မယံ သမဂ္ဂါ ဇာတာ၊ တုမှေပိ နော ပုရိမသဒိသာ ဟောထာ”တိ အာဟံသု။ ခမာပိတော ပန ဝေါ ဘန္တေ သတ္ထာတိ။ န ခမာပိတော အာဝုသောတိ။ တေန ဟိ သတ္ထာရံ ခမာပေထ၊ သတ္ထု ခမာပိတကာလေ မယမ္ပိ တုမှာကံ ပုရိမသဒိသာ ဘဝိဿာမာတိ။ တေ အန္တောဝဿဘာဝေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တုံ အဝိသဟန္တာ ဒုက္ခေန တံ အန္တောဝဿံ ဝီတိနာမေသုံ။ သတ္ထာ ပန တေန ဟတ္ထိနာ ဥပဋ္ဌိယမာနော သုခံ ဝသိ။ သောပိ ဟိ ဟတ္ထိနာဂေါ ဂဏံ ပဟာယ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယေဝ တံ ဝနသဏ္ဍံ ပါဝိသိ။

ယထာဟ “အဟံ ခေါ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရာမိ ဟတ္ထီဟိ ဟတ္ထိနီဟိ ဟတ္ထိကလဘေဟိ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိ၊ ဆိန္နဂ္ဂါနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒါမိ၊ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဉ္စ မေ သာခါဘင်္ဂံ ခါဒန္တိ၊ အာဝိလာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝါမိ၊ ဩဂါဟာ စ မေ ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော ဂစ္ဆန္တိ၊ ယန္နူနာဟံ ဧကောဝ ဂဏမှာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရေယျ”န္တိ[၂]။ အထ ခေါ သော ဟတ္ထိနာဂေါ ယူထာ အပက္ကမ္မ ယေန ပါလိလေယျကံ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍံ ဘဒ္ဒသာလမူလံ၊ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ ပန ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဩလောကေန္တော အညံ ကိဉ္စိ အဒိသွာ ဘဒ္ဒသာလမူလံ ပါဒေနေဝ ပဟရန္တော တစ္ဆေတွာ သောဏ္ဍာယ သာခံ ဂဟေတွာ သမ္မဇ္ဇိ။ တတော ပဋ္ဌာယ

၁-ဥပဋ္ဌဟိယမာနော (သီ)　　၂-ဝိ ၃-၅၀၀၊ ခု ၁-၁၂၅-ပိဋ္ဌေသု။

သောတ္တာယ ဃဋံ ဂဟေတွာ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတိ၊ ဥဏှော-ဒကေန အတ္ထေ သတိ ဥဏှောဒကံ ပဋိယာဒေတိ။ ကထံ? ဟတ္ထေန ကဋ္ဌာနိ ဃံသိတွာ အဂ္ဂိံ သမ္မာဒေတိ၊ တတ္ထ ဒါရူနိ ပက္ခိပန္တော အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ တတ္ထ ပါသာဏေ ပက္ခိပိတွာ ပစိတွာ ဒါရုဒဏ္ဍကေန ပဝဋ္ဋေတွာ ပရိစ္ဆိန္နာယ ခုဒ္ဒကသောဏ္ဍိကာယ ခိပတိ၊ တတော ဟတ္ထံ ဩတာရေတွာ ဥဒကဿ တတ္တဘာဝံ ဇာနိတွာ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒတိ။ သတ္ထာ "ဥဒကံ တေ တာပိတံ ပါလိလေယျကာ"တိ ဝတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ နှာယတိ။ အထဿ နာနာဝိဓာနိ ဖလာနိ အာဟရိတွာ ဒေတိ။ ယဒါ ပန သတ္ထာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ၊ တဒါ သတ္ထု ပတ္တစီဝရမာဒါယ ကုမ္ဘေ ပတိဋ္ဌပေတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံယေဝ ဂစ္ဆတိ။ သတ္ထာ ဂါမူပစာရံ ပတွာ "ပါလိလေယျက ဣတော ပဋ္ဌာယ တယာ ဂန္တုံ န သက္ကာ၊ အာဟရ မေ ပတ္တစီဝရ"န္တိ အာဟရာပေတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သောပိ ယာဝ သတ္ထု နိက္ခမနာ တတ္ထေဝ ဌတွာ အာဂမနကာလေ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ပုရိမနယေနေဝ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝသနဋ္ဌာနေ ဩတာရေတွာ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ သာခါယ ဗီဇတိ၊ ရတ္တိံ ဝါဠမိဂပရိပန္ထနိဝါရဏတ္ထံ မဟန္တံ ဒဏ္ဍံ သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ "သတ္ထာရံ ရက္ခိဿာမီ"တိ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ဝနသဏ္ဍဿ အန္တရန္တရေန ဝိစရတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယေဝ ကိရ သော ဝနသဏ္ဍော ပါလိလေယျကရက္ခိတဝနသဏ္ဍော နာမ ဇာတော။ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ မုခေါဒကဒါနံ အာဒိံ ကတွာ တေနေဝူပါယေန သဗ္ဗဝတ္တာနိ ကရောတိ။

အထေကော မက္ကဋော တံ ဟတ္ထိံ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဒိဝသေ ဒိဝသေ တထာ-ဂတဿ အာဘိသမာစာရိကံ ကရောန္တံ ဒိသွာ "အဟမ္ပိ ကိဉ္စိဒေဝ ကရိဿာမီ"တိ ဝိစရန္တော ဧကဒိဝသံ နိမ္မက္ခိကံ ဒဏ္ဍကမဓုံ ဒိသွာ ဒဏ္ဍကံ ဘဉ္ဇိတွာ ဒဏ္ဍကေနေဝ သဒ္ဓိံ မဓုပဋလံ သတ္ထု သန္တိကံ အာဟရိတွာ ကဒလိ-ပတ္တံ ဆိန္ဒိတွာ တတ္ထ ဌပေတွာ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဂဏှိ။ မက္ကဋော "ကရိဿတိ နု ခေါ ပရိဘောဂံ, နု ကရိဿတီ"တိ ဩလောကေန္တော ဂဟေတွာ နိသိန္နံ ဒိသွာ "ကိံ နု ခေါ"တိ စိန္တေတွာ ဒဏ္ဍကောဋိယံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ဥပဓာရေန္တော အဏ္ဍကာနိ ဒိသွာ တာနိ သဏိကံ အပနေတွာ ပုန အဒါသိ။ သတ္ထာ ပရိဘောဂမကာသိ။ သော တုဋ္ဌမာနသော တံ တံ သာခံ ဂဟေတွာ နစ္စန္တောဝ အဋ္ဌာသိ။ အထဿ ဂဟိတသာခါပိ အက္ကန္တသာခါပိ ဘိဇ္ဇိံသု။ သော ဧကသ္မိံ ခါဏုမတ္ထကေ ပတိတွာ နိဝိဋ္ဌဂတ္တော[၁] သတ္ထရိ ပသန္နေနေဝ

၁-နိဝိဒ္ဓဂတ္တော (သီ၊ သျာ)

စိတ္တေန ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနေ တိံသယောဇနိကေ ကနကဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ အစ္ဆရာသဟဿပရိဝါရော မဏ္ဍူကဒေဝပုတ္တော နာမ အဟောသိ[၁]။

တထာဂတဿ တဿ ဟတ္ထိနာဂေန ဥပဋ္ဌိယမာနဿ ဝသနဘာဝေါ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပါကဋော အဟောသိ။ သာဝတ္ထိနဂရတော "အနာထ-ပိဏ္ဍိကော ဝိသာခါ စ မဟာဥပါသိကာ"တိဧဝမာဒီနိ မဟာကုလာနိ အာနန္ဒတ္ထေရဿ သာသနံ ပဟိဏိံသု "သတ္ထာရံ နော ဘန္တေ ဒဿေယျာ"တိ။ ဒိသာဝါသိနောပိ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ ဝုဋ္ဌဝဿာ အာနန္ဒတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "စိရဿုတာ နော[၂] အာဝုသော အာနန္ဒ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဓမ္မီ ကထာ၊ သာဓု မယံ အာဝုသော အာနန္ဒ၊ လဘေယျာမ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဓမ္မိံ ကထံ သဝနာယာ"တိ ယာစိံသု။ ထေရော "တေ ဘိက္ခူ အာဒါယ တတ္ထ ဂန္တွာ တေမာသံ ဧကဝိဟာရီနော တထာဂတဿ သန္တိကံ ဂန္တုံ ယုတ္တံ န ဟောတီ"တိ စိန္တေတွာ တေ ဘိက္ခူ ဗဟိ ဌပေတွာ ဧကကောဝ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိ။ ပါလိလေယျကော တံ ဒိသွာ ဒဏ္ဍမာဒါယ ပက္ခန္ဒိ။ သတ္ထာ ဩလောကေတွာ "အပေဟိ အပေဟိ ပါလိလေယျက၊ မာ နိဝါရယိ၊ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော ဧသော"တိ အာဟ။ သော တတ္ထေဝ ဒဏ္ဍံ ဆဍ္ဍေတွာ ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ[၃] အာပုစ္ဆိ။ ထေရော နာဒါသိ။ နာဂေါ "သစေ ဥဂ္ဂဟိတ-ဝတ္တော ဘဝိဿတိ၊ သတ္ထု နိသီဒနပါသာဏဖလကေ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ န ဌပေဿတီ"တိ[၄] စိန္တေသိ။ ထေရော ပတ္တစီဝရံ ဘူမိယံ ဌပေသိ။ ဝတ္တသမ္ပန္နာ ဟိ ဂရူနံ အာသနေ ဝါ သယနေ ဝါ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ န ဌပေန္တိ။

ထေရော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ "အာနန္ဒ ဧကောဝ အာဂတောသီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ ပဉ္စသတေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတဘာဝံ သုတွာ "ကဟံ ပနေတေ"တိ ဝတွာ "တုမှာကံ စိတ္တံ အဇာနန္တော ဗဟိ ဌပေတွာ အာဂတောမှီ"တိ ဝုတ္တေ "ပက္ကောသာဟိ နေ"တိ အာဟ။ ထေရော တထာ အကာသိ။ တေ ဘိက္ခူ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ "ဘန္တေ ဘဂဝါ ဟိ ဗုဒ္ဓသုခုမာလော စေဝ ခတ္တိယသုခုမာလော စ၊ တုမှေဟိ တေမာသံ ဧကကေဟိ တိဋ္ဌန္တေဟိ နိသီဒန္တေဟိ စ ဒုက္ကရံ ကတံ၊ ဝတ္တပဋိ-ဝတ္တကာရကောပိ မုခေါဒကာဒိဒါယကောပိ နာဟောသိ မညေ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ ပါလိလေယျကဟတ္ထိနာ မမ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကတာနိ။ ဧဝရူပံ ဟိ သဟာယံ

၁-အစ္ဆရာသဟဿပရိဝါရော အဟောသိ (သီ၊ သျာ) ၂-စိရဿံ ဝတ နော (က)
၃-ပတ္တစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ (က) ၄-န ဌပေတီတိ (သီ)

လာဘန္တေန ဧကတောဝ ဝသိတုံ ယုတ္တံ၊ အလာဘန္တဿ ဧကစာရိကဘာဝေါဝ သေယျော"တိ ဝတွာ ဣမာ နာဂဝဂ္ဂေ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ—

"သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊
သဒ္ဓိံစရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။
အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနိ၊
စရေယျ တေနတ္တမနော သတီမာ။

နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊
သဒ္ဓိံစရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။
ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယ၊
ဧကော စရေ မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ။

ဧကဿ စရိတံ သေယျော၊
နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ။
ဧကော စရေ န စ ပါပါနိ ကယိရာ၊
အပ္ပောဿုက္ကော မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ"တိ[၁]။

ဂါထာပရိယောသာနေ ပဉ္စသတာပိ တေ ဘိက္ခူ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ အာနန္ဒတ္ထေရောပိ အနာထပိဏ္ဍိကာဒီဟိ ပေသိတသာသနံ အာရောစေတွာ "ဘန္တေ အနာထပိဏ္ဍိကပ္ပမုခါ တေ ပဉ္စ အရိယသာဝကကောဋိယော တုမှာကံ အာဂမနံ ပစ္စာသီသန္တီ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "တေန ဟိ ဂဏှာဟိ ပတ္တစီဝရ"န္တိ ပတ္တစီဝရံ ဂါဟာပေတွာ နိက္ခမိ။ နာဂေါ ဂန္တွာ ဂတမဂ္ဂေ တိရိယံ အဋ္ဌာသိ။ ( )[၂] ကိံ ကရောတိ ဘန္တေ နာဂေါတိ။ "တုမှာကံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခံ ဒါတုံ ပစ္စာသီသတိ၊ ဒီဃရတ္တံ ခေါ ပနာယံ မယှံ ဥပကာရကော၊ နာဿ စိတ္တံ ကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ နိဝတ္တထ ဘိက္ခဝေ"တိ သတ္ထာ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ နိဝတ္တိ။ ဟတ္ထိပိ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိတွာ ပနသကဒလိဖလာဒီနိ နာနာဖလာနိ သံဟရိတွာ ရာသိံ ကတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခူနံ အဒါသိ။ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ သဗ္ဗာနိ ခေပေတုံ နာသက္ခိံသု။ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ သတ္ထာ ပတ္တစီဝရံ ဂါဟေတွာ နိက္ခမိ။ နာဂေါ ဘိက္ခူနံ အန္တရန္တရေန ဂန္တွာ သတ္ထု ပုရတော တိရိယံ အဋ္ဌာသိ။ ကိံ ကရောတိ ဘန္တေ နာဂေါတိ။ အယံ ဟိ ဘိက္ခဝေ တုမှေ ပေသေတွာ မံ နိဝတ္တေတုကာမောတိ[၃]။ အထ နံ သတ္ထာ "ပါလိလေယျက ဣဒံ

၁-ဝိ ၃-၄၉၆၊ မ ၃-၁၉၂၊ ခု ၁-၆၀-၂၈၆-ပိဋကေသု။ ၂-(ဘိက္ခူ တံ ဒိသွာ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိံသု) (သျာ)
၃-နိဝတ္တေတီတိ (သီ၊ သျာ)

ပန မမ အနိဝတ္တဂမနံ[1]၊ တဝ ဇူမိနာ အတ္တဘာဝေန ဗျာနံ ဝါ ဝိပဿနံ ပါ မဂ္ဂဖလံ ဝါ နတ္ထိ၊ တိဋ္ဌ တွံ"တိ အာဟ။ တံ သုတွာ နာဂေါ မုခေ သောဏ္ဍံ ပက္ခိပိတွာ ရောဒန္တော ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အဂမာသိ။ သော ဟိ သတ္ထာရံ နိဝတ္တေတုံ လဘန္တော တေနေဝ နိယာမေန ယာဝဇီဝံ ပဋိဇဂ္ဂေယျ၊ သတ္ထာ ပန တံ ဂါမူပစာရံ ပတွာ "ပါလိလေယျက ဣတော ပဋ္ဌာယ တဝ အဘူမိ၊ မနုဿာဝါသော သပရိပန္ထော၊ တိဋ္ဌ တွံ"န္တိ အာဟ။ သော ရောဒမာနော တတ္ထေဝ ဌတွာ သတ္ထရိ စက္ခုပထံ ဝိဇဟန္တေ ဟဒယေန ဖလိတေန ကာလံ ကတွာ သတ္ထရိ ပသာဒေန တာဝတိံသဘဝနေ တိံသယောဇနိကေ ကနကဝိမာနေ အစ္ဆရာသဟဿမဇ္ဈေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ပါလိလေယျကဒေဝပုတ္တော-ယေဝဿ နာမံ အဟောသိ။

သတ္ထာပိ အနုပုဗ္ဗေန ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ ကောသမ္ဗကာ ဘိက္ခူ "သတ္ထာ ကိရ သာဝတ္ထိံ အာဂတော"တိ သုတွာ သတ္ထာရံ ခမာပေတုံ တတ္ထ အဂမံသု။ ကောသလရာဇာ "တေ ကိရ ကောသမ္ဗကာ ဘဏ္ဍနကာရကာ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ"တိ သုတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "အဟံ ဘန္တေ တေသံ မမ ဝိဇိတံ ပဝိသိတုံ န ဒဿာမိ"တိ အာဟ။ မဟာရာဇ သီလဝန္တာ ဧ ဘ ဘိက္ခူ၊ ကေဝလံ အညမညံ ဝိဝါဒေန မမ ဝစနံ န ဂဏှိံသု၊ ဣဒါနိ မံ ခမာပေတုံ အာဂစ္ဆန္တိ၊ အာဂစ္ဆန္တု မဟာရာဇာတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကောပိ "အဟံ ဘန္တေ တေသံ ဝိဟာရံ ပဝိသိတုံ န ဒဿာမိ"တိ ဝတွာ တထေဝ ဘဂဝတာ ပဋိ-က္ခိတ္တော တုဏှီ အဟောသိ။ သာဝတ္ထိယံ အနုပ္ပတ္တာနံ ပန တေသံ ဘဂဝါ ဧကမန္တေ ဝိဝိတ္တံ ကာရာပေတွာ သေနာသနံ ဒါပေသိ။ အညေ ဘိက္ခူ တေဟိ သဒ္ဓိံ နေဝ ဧကတော နိသီဒန္တိ၊ န တိဋ္ဌန္တိ[2]၊ အာဂတာဂတာ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆန္တိ "ကတမေတေ ဘန္တေ ဘဏ္ဍနကာရကာ ကောသမ္ဗကာ ဘိက္ခူ"တိ။ သတ္ထာ "ဧတေ"တိ ဒဿေတိ။ "ဧတေ ကိရ တေ, ဧတေ ကိရ တေ"တိ အာဂတာ-ဂတေဟိ အင်္ဂုလိယာ ဒဿိယမာနာ လဇ္ဇာယ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကောန္တာ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ဘဂဝန္တံ ခမာပေသုံ။ သတ္ထာ "ဘာရိယံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ကတံ၊ တုမှေ ဟိ နာမ မာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ မယိ သာမဂ္ဂိံ ကရောန္တေ မမ ဝစနံ န ကရိတ္ထ၊ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဝဇ္ဈပ္ပတ္တာနံ[3] မာတာပိတူနံ ဩဝါဒံ သုတွာ တေသု ဇီဝိတာ ဝေါရောပိယ-မာနေသုပိ တံ အနတိက္ကမိတွာ ပစ္ဆာ ဒွိသု ရဇ္ဇေသု ရဇ္ဇံ ကာရယိံသု"တိ ဝတွာ

၁-အနိဝတ္တနိယဂမနံ (သီ) ၂-န တိဋ္ဌန္တိ၊ န ဝန္ဒန္တိ (က) ၃-ပစ္စာမိတ္တာနံ (က)

ပုနဒေဝ **ကောသမ္ဗိကဇာတကံ**[၁] ကထေတွာ "ဧဝံ ဘိက္ခဝေ ဒီဃာဝုကုမာရော မာတာပိတူသု ဇီဝိတာ ဝေါရောပိယမာနေသုပိ တေသံ ဩဝါဒံ အနတိက္ကမိတွာ ပစ္ဆာ ဗြဟ္မဒတ္တဿ ဓီတရံ လဘိတွာ ဒွိသု ကာသိကောသလရဇ္ဇေသု ရဇ္ဇံ ကာရေသိ၊ တုမှေဟိ ပန မမ ဝစနံ အကရောန္တေဟိ ဘာရိယံ ကတ"န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆။ "ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊ မယမေတ္ထ ယမာမသေ။
ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ"တိ။

တတ္ထ **ပရေ**တိ ပဏ္ဍိတေ ဌပေတွာ တတော အညေ ဘဏ္ဍနကာရကာ ပရေ နာမ။ တေ တတ္ထ သံဃမဇ္ဈေ ကောလာဟလံ ကရောန္တာ "မယံ ယမာမသေ ဥပရမာမ ဝိနဿာမ သတတံ သမိတံ မစ္စုသန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ"တိ န ဝိဇာနန္တိ။ **ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တီ**တိ ယေ တတ္ထ ပဏ္ဍိတာ "မယံ မစ္စုသန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဝိဇာနန္တိ။ **တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ**တိ ဧဝံ ဟိ တေ ဇာနန္တာ ယောနိသော-မနသိကာရံ ဥပ္ပါဒေတွာ မေဓဂါနံ ကလဟာနံ ဝူပသမာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ အထ နေသံ တာယ ပဋိပတ္တိယာ တေ မေဓဂါ သမ္မန္တီတိ။ အထ ဝါ **ပရေ စာ**တိ ပုဗ္ဗေ မယာ "မာ ဘိက္ခဝေ ဘဏ္ဍန"န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ဩဝဒိယမာနာပိ မမ ဩဝါဒဿ အပဋိဂ္ဂဟဏေန အတိက္ကမနေန အမာမကာ ပရေ နာမ။ "မယံ ဆန္ဒာဒိဝသေန မိစ္ဆာဂါဟံ[၂] ဂဟေတွာ ဧတ္ထ သံဃမဇ္ဈေ ယမာမသေ ဘဏ္ဍနာဒီနံ ဝုဒ္ဓိယာ ဝါယမာမာ"တိ န ဝိဇာနန္တိ။ ဣဒါနိ ပန ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခမာနာ တတ္ထ တုမှာကံ အန္တရေ ယေ စ ပဏ္ဍိတပုရိသာ "ပုဗ္ဗေ မယံ ဆန္ဒာဒိဝသေန ဝါယ-မန္တာ အယောနိသော ပဋိပန္နာ"တိ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော တေသံ သန္တိကာ တေ ပဏ္ဍိတပုရိသေ နိဿာယ ဣမေ ဒါနိ ကလဟသင်္ခါတာ မေဓဂါ သမ္မန္တီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ သမ္ပတ္တဘိက္ခူ သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ပတိဋ္ဌဟိံ-သူတိ။

ကောသမ္ဗကဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၆-မဟာကာဠတ္ထေရဝတ္ထု

သုဘာနုပဿိန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သေတဗျနဂရံ ဥပနိဿာယ သိံသ-ပါဝနေ ဝိဟရန္တော စူဠကာဠမဟာကာဠေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁-ခု ၅-၁၀၀-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-မိစ္ဆာဂဟဏံ (သီ)

သေတဗျနဂရဝါသိနော ဟိ စူဠကာဠော မၛ္ဈိမကာဠော မဟာကာဠောတိ တယော ဘာတရော ကုဋုမ္ဗိကာ။ တေသု ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌာ ဒိသာသု ဝိစရိတွာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘဏ္ဍံ အာဟရန္တိ၊ မၛ္ဈိမကာဠော အာဘတံ ဝိက္ကိဏာတိ။ အထေကသ္မိံ သမယေ တေ ဥဘောပိ ဘာတရော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ နာနာဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သာဝတ္ထိယာ စ ဇေတဝနဿ စ အန္တရေ သကဋာနိ မောစယိံသု။ တေသု မဟာကာဠော သာယနှသမယေ မာလာဂန္ဓာဒိဟတ္ထေ သာဝတ္ထိဝါသိနော အရိယသာဝကေ ဓမ္မဿဝနာယ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ "ကုဟိံ ဣမေ ဂစ္ဆန္တီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ "အဟမ္ပိ ဂမိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ကနိဋ္ဌံ အာမန္တေတွာ "တာတ တေသု သကဋေသု အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ၊ အဟံ ဓမ္မံ သောတုံ ဂစ္ဆာမီ"တိ ဝတွာ ဂန္တွာ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တံ ဒိသွာ တဿ အဇ္ဈာသယဝသေန အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေန္တော **ဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တာ**ဒိဝသေန[1] အနေကပရိယာယေန ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသဉ္စ ကထေသိ။ တံ သုတွာ မဟာကာဠော "သဗ္ဗံ ကိရ ပဟာယ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တံ နေဝ ဘောဂါ, န ဉာတကာ စ အနုဂစ္ဆန္တိ၊ ကိံ မေ ဃရာဝါသေန ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ မဟာဇနေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တေ သ ဝါရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ သတ္ထာရာ "နတ္ထိ တေ ကောစိ အပလောကေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တေ "ကနိဋ္ဌော မေ ဘန္တေ အတ္ထီ"တိ ဝတွာ "တေန ဟိ အပလောကေဟိ န"န္တိ ဝုတ္တေ "သာဓု ဘန္တေ"တိ ဝတွာ ဂန္တွာ ကနိဋ္ဌံ ပက္ကောသာပေတွာ "တာတ ဣမံ သဗ္ဗံ သာပတေယျံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ"တိ အာဟ။ တုမှေ ပန ကိံ ကရိဿထ ဘာတိကာတိ။ အဟံ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ။ သော တံ နာနပ္ပကာရေဟိ ယာစိတွာ နိဝတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော "သာဓု သာမိ ယထာအဇ္ဈာသယံ ကရောထာ"တိ အာဟ။ မဟာကာဠော ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ "အဟံ ဘာတိကံ ဂဟေတွာဝ ဥပ္ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ စူဠကာဠောပိ ပဗ္ဗဇိ။ အပရဘာဂေ မဟာကာဠော ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သာသနေ ဓုရာနိ ပုစ္ဆိတွာ သတ္ထာရာ ဒွီသု ဓုရေသု ကထိတေသု "အဟံ ဘန္တေ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ဂန္ထဓုရံ ပူရေတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ ဝိပဿနာဓုရံ ပန ပူရေဿာမီ"တိ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ သောသာနိကဓုတင်္ဂံ သမာဒါယ ပဌမယာမာတိက္ကန္တေ သဗ္ဗေသု နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တေသု သုသာနံ ဂန္တွာ[2] ပစ္စူသကာလေ သဗ္ဗေသု အနုဋ္ဌိတေသုယေဝ ဝိဟာရံ အာဂစ္ဆတိ။

---

[1] ၁-မ ၁-၁၁၈-ဝိဋ္ဌာဒိသု။

[2] ၂-ဂန္တွာ နိသီဒိ (က)

အထေကာ သုသာနဂေါပိကာ ကာလီ နာမ ဆဝဥ္စာဟိကာ ထေရဿ ဌိတဋ္ဌာနံ နိသိန္နဋ္ဌာနံ စင်္ကမိတဋ္ဌာနဉ္စ ဒိသွာ "ကော နု ခေါ ဣဓာဂစ္ဆတိ၊ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမိ န"န္တိ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ အသက္ကောန္တီ ကေဒိဝသံ သုသာနကုဋိ-ကာယမေဝ ဒီပံ ဇာလေတွာ ပုတ္တဓီတရော အာဒါယ ဂန္တွာ ဧကမန္တေ နိလီယမာနာ[၁] မဇ္ဈိမယာမေ ထေရံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ "အယျော နော ဘန္တေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိဟရတီ"တိ အာဟ။ အာမ ဥပါသိကေတိ။ ဘန္တေ သုသာနေ ဝိဟရန္တေဟိ နာမ ဝတ္တံ ဥဂ္ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ထေရော "ကိံ ပန မယံ တယာ ကထိတဝတ္တေ ဝတ္တိဿာမာ"တိ အဝတွာ "ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ဥပါသိကေ"တိ အာဟ။ ဘန္တေ သောသာနိကေဟိ နာမ သုသာနေ ဝသနဘာဝေါ သုသာနဂေါပကာနံ စ ဝိဟာရေ မဟာထေရဿ စ ဂါမဘောဇကဿ စ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ထေရော ကိံ ကာရဏာတိ။ ကတကမ္မာ စောရာ ဓနသာမိကေဟိ ပဒါနုပဒံ အနုဗဒ္ဓါ သုသာနေ ဘဏ္ဍကံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယန္တိ၊ အထ မနုဿာ သောသာနိကာနံ ပရိပန္ထံ ကရောန္တိ၊ ဧတေသံ ပန ကထိတေ "မယံ ဣမဿ ဘဒ္ဒန္တဿ ဧတ္တကံ နာမ ကာလံ ဧတ္ထ ဝသနဘာဝံ ဇာနာမ၊ အစောရော ဧသော"တိ ဥပဒ္ဒဝံ နိဝါရေန္တိ။ တသ္မာ ဧတေသံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

ထေရော အညံ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ။ "ဘန္တေ သုသာနေ ဝသန္တေန နာမ အယျေန မစ္ဆမံသတိလပိဋ္ဌတေလဂုဠာဒီနိ[၂] ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ၊ ဒိဝါ န နိဒ္ဒါယိတဗ္ဗံ၊ ကုသီတေန န ဘဝိတဗ္ဗံ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ၊ အသဌေန အမာယာဝိနာ ဟုတွာ ကလျာဏဇ္ဈာသယေန ဘဝိတဗ္ဗံ၊ သာယံ သဗ္ဗေသု သုတ္တေသု ဝိဟာရတော အာဂန္တဗ္ဗံ၊ ပစ္စူသကာလေ သဗ္ဗေသု အနုဋ္ဌိတေသုယေဝ ဝိဟာရံ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ ဘန္တေ အယျော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧဝံ ဝိဟရန္တော ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပါပေတုံ သက္ခိဿတိ၊ သစေ မတသရီရံ အာနေတွာ ဆဍ္ဍေန္တိ၊ အဟံ ကမ္ဗလကူဋာဂါရံ အာရောပေတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ သက္ကာရံ ကတွာ သရီရကိစ္စံ ကရိဿာမိ။ နော စေ သက္ခိဿတိ၊ စိတကံ အာရောပေတွာ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ သင်္ကုနာ အာကဍ္ဎိတွာ ဗဟိ ခိပိတွာ ဖရသုနာ ကောဋ္ဋေတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒိတွာ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိပိတွာ ဈာပေဿာမီ"တိ အာဟ။ အထ နံ ထေရော "သာဓု ဘဒ္ဒေ, ဧကံ ပန ရူပါရမ္မဏံ ဒိသွာ မယှံ ကထေယျာသီ"တိ အာဟ။ သာ "သာဓူ"တိ ပဋိဿုဏိ[၃]။ ထေရော ယထာဇ္ဈာသယေန သုသာနေ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။

၁-နိလီနာ (သီ၊ သျာ) ၂-မံသပိဋ္ဌကဉပလ္လာဒီနိ (သီ) ၃-သမ္ပဋိစ္ဆိ (သီ)

စူဠကာဠတ္ထေရော ပန ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဃရာဝါသံ စိန္တေတိ၊ ပုတ္တဒါရံ အနုဿရတိ။ "ဘာတိကော မေ အတိဘာရိယံ ကမ္မံ ကရောတီ"တိ စိန္တေတိ။

အထေကာ ကုလဓီတာ တံမုဟုတ္တသမုဋ္ဌိတေန ဗျာဓိနာ သာယန္ဟသမယေ အမိလာတာ အကိလန္တာ ကာလမကာသိ။ တမေနံ ဉာတကာ ဒါရု-တေလာဒီဟိ သဒ္ဓိံ သာယံ သုသာနံ နေတွာ သုသာနဂေါပိကာယ "ဣမံ ဈာပေဟီ"တိ ဘတိံ ဒတွာ နိယျာဒေတွာ ပက္ကမိံသု။ သာ တဿာ ပါရုတဝတ္ထံ အပနေတွာ တံမုဟုတ္တမတံ ပီဏိတပီဏိတံ[1] သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ဒိသွာ "ဣမံ အယျဿ ဒဿေတုံ ပတိရူပံ အာရမ္မဏ"န္တိ စိန္တေတွာ ဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ ဧဝရူပံ နာမ အာရမ္မဏံ အတ္ထိ၊ ဩလောကေထ အယျာ"တိ အာဟ။ ထေရော "သာဓူ"တိ ဝတွာ ပါရုပနံ နီဟရာပေတွာ[2] ပါဒတလတော ယာဝ ကေသဂ္ဂါ ဩလောကေတွာ "အတိပီဏိတမေတံ[3] ရူပံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ၊ အဂ္ဂိမှိ နံ ပက္ခိပိတွာ မဟာဇာလာဟိ ဂဟိတမတ္တကာလေ မယှံ အာရောစေယျာသီ"တိ ဝတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂန္တွာ နိသီဒိ။ သာ တထာ ကတွာ ထေရဿ အာရောစေသိ။ ထေရော ဂန္တွာ ဩလောကေသိ။ ဇာလာယ ပဟဋပဟဋဋ္ဌာနံ ကဗရဂါဝိယာ ဝိယ သရီရဝဏ္ဏံ အဟောသိ၊ ပါဒါ နမိတွာ[4] ဩလမ္ဗိံသု၊ ဟတ္ထာ ပဋိကုဋိံသု၊ ဥရုနလာဋံ[5] နိစ္စမ္မံ အဟောသိ။ ထေရော "ဣဒံ သရီရံ ဣဒါနေဝ ဩလောကေန္တာနံ အပရိယန္တကရံ ဟုတွာ ဣဒါနေဝ ခယံ ပတ္တံ ဝယံ ပတ္တ"န္တိ ရတ္တိဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ နိသီဒိတွာ ခယဝယံ သမ္မသမာနော—

"အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ"တိ[6]—

ဂါထံ ဝတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

တသ္မိံ အရဟတ္တံ ပတ္တေ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော စာရိကံ စရမာနော သေတဗျံ ဂန္တွာ သိံသပါဝနံ ပါဝိသိ။ စူဠကာဠဿ ဘရိယာယော "သတ္ထာ ကိရ အနုပ္ပတ္တော သိံသပါဝန"န္တိ သုတွာ "အမှာကံ သာမိကံ ဂဏှိဿာမာ"တိ ပေသေတွာ သတ္ထာရံ နိမန္တာပေသုံ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန အပရိစိဏ္ဏဋ္ဌာနေ[7] အာသန-ပညတ္တိံ အာစိက္ခန္တေန ဧကေန ဘိက္ခုနာ ပဌမတရံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ မဇ္ဈိမဋ္ဌာနေ အာသနံ ပညာပေတွာ တဿ ဒက္ခိဏတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ,

၁-ပဏီတပ္ပဏီတံ (သျာ)၊ ပဏီတံ (က) ၂-ဟာရာပေတွာ (သီ) ၃-အတိပဏီတမေတံ (က)
၄-နိက္ခမိတွာ (က) ၅-နလာဋံ (သီ)
၆-ဒီ၂-၁၂၉-၁၆၁၊ သံ ၁-၁၆၀-၁၈၈၊ ခု ၅-၂၂-ပိဋကေသု။ ၇-အပရိစိတဋ္ဌာနေ (သီ၊ သျာ)

ဝါမတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ, တတော ပဋ္ဌာယ ဥဘတော ပဿေသု
ဘိက္ခုသံဃဿ အာသနံ ပညာပေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ မဟာကာဠတ္ထေရော
စီဝရပါရုပနဋ္ဌာနေ ဌတွာ “စူဠကာဠ တွံ ပုရတော ဂန္တွာ အာသနပညတ္တိံ
အာစိက္ခာ”တိ စူဠကာဠံ ပေသေသိ။ တဿ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂေဟ-
ဇနာ တေန သဒ္ဓိံ ပရိဟာသံ ကရောန္တာ နီစာသနာနိ သံဃတ္ထေရဿ ကောဋိယံ
အတ္ထရန္တိ၊ ဥစ္စာသနာနိ သံဃနဝကဿ ကောဋိယံ။ ဣတရော “မာ ဧဝံ
ကရောထ၊ နီစာသနာနိ ဥပရိ မာ ပညာပေထ၊ ဥစ္စာသနာနိ ဥပရိ ပညာပေထ၊
နီစာသနာနိ ဟေဋ္ဌာ”တိ အာဟ။ ဣတ္ထိယော တဿ ဝစနံ အသုဏန္တိယော
ဝိယ “တွံ ကိံ ကရောန္တော ဝိစရသိ၊ ကိံ တဝ အာသနာနိ ပညာပေတုံ န
ဝဋ္ဋတိ၊ တွံ ကံ အာပုစ္ဆိတွာ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကေန ပဗ္ဗာဇိတောသိ၊ ကသ္မာ ဣဓာ-
ဂတောသီ”တိ ဝတွာ နိဝါသနပါရုပနံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ သေတကာနိ နိဝါသေတွာ
သီသေ စ မာလာစုမ္ဗုဋကံ ဌပေတွာ “ဂစ္ဆ သတ္ထာရံ အာနေဟိ၊ မယံ အာသ-
နာနိ ပညာပေဿာမာ”တိ ပဟိဏိံသု။ န စိရံ ဘိက္ခုဘာဝေ ဌတွာ အဝဿိ-
ကောဝ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတတ္တာ လဇ္ဇိတုံ န ဇာနာတိ၊ တသ္မာ သော တေန အာကပ္ပေန
နိရာသင်္ကောဝ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ အာဒါယ
အာဂတော။ ဘိက္ခုသံဃဿ ပန ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ မဟာကာဠဿ ဘရိ-
ယာယော “ဣမာဟိ အတ္တနော သာမိကော ဂဟိတော၊ မယမ္ပိ အမှာကံ
သာမိကံ ဂဏှိဿာမာ”တိ စိန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္ထာရံ နိမန္တယိံသု။
တဒါ ပန အာသနပညာပနတ္ထံ အညော ဘိက္ခု အဂမာသိ။ တာ တသ္မိံ
ခဏေ ဩကာသံ အလဘိတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိသီဒါပေတွာ ဘိက္ခံ
အဒံသု။ စူဠကာဠဿ ပန ဒွေ ဘရိယာယော၊ မဇ္ဈိမကာဠဿ စတဿော၊
မဟာကာဠဿ ပန အဋ္ဌ။ ဘိက္ခူပိ ဘတ္တကိစ္စံ ကာတုကာမာ နိသီဒိတွာ
ဘတ္တကိစ္စမကံသု၊ ဗဟိ ဂန္တုကာမာ ဥဋ္ဌာယ အဂမံသု။ သတ္ထာ ပန
နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကရိ။ တဿ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ တာ ဣတ္ထိယော
“ဘန္တေ မဟာကာဠော အမှာကံ အနုမောဒနံ ကတွာ အာဂမိဿတိ၊ တုမှေ
ပုရတော ဂစ္ဆထာ”တိ ဝဒိံသု။ သတ္ထာ “သာဓူ”တိ ဝတွာ ပုရတော အဂ-
မာသိ။ ဂါမဒွါရံ ပတွာ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယိံသု “ကိံ နာမေတံ သတ္ထာရာ ကတံ၊
ဉတွာ နု ခေါ ကတံ, ဥဒါဟု အဇာနိတွာ။ ဟိယျော စူဠကာဠဿ ပုရတော
ဂတတ္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တရာယော ဇာတော၊ အဇ္ဇ အညဿ ပုရတော ဂတတ္တာ
အန္တရာယော နာဟောသိ။ ဣဒါနိ မဟာကာဠံ ဌပေတွာ အာဂတော၊ သီလဝါ
ခေါ ပန ဘိက္ခု အာစာရသမ္ပန္နော၊ ကရိဿတိ နု ခေါ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တရာယ”န္တိ။
သတ္ထာ တေသံ ဝစနံ သုတွာ နိဝတ္တိတွာ ဌိတော “ကိံ ကထေထ ဘိက္ခဝေ”တိ

ပုန္တိ။ တေ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ကိံ ပန တုမှေ ဘိက္ခဝေ စူဠကာဠံ ဝိယ မဟာကာဠံ သလ္လက္ခေထာတိ။ အာမ ဘန္တေ။ တဿ ဟိ ဒွေ ပဇာပတိယော၊ ဣမဿ အဋ္ဌ။ အဋ္ဌဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဂဟိတော ကိံ ကရိဿတိ ဘန္တေတိ။ သတ္ထာ "မာ ဘိက္ခဝေ ဧဝံ အဝစုတ္ထ၊ စူဠကာဠော ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ သုဘာရမ္မဏဗဟုလော ဝိဟရတိ၊ ပပါတေ ဌိတော ဒုဗ္ဗလရုက္ခသဒိသော။ မယှံ ပန ပုတ္တော မဟာကာဠော အသုဘာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ဃနသေလပဗ္ဗတော ဝိယ အစလော"တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၇။ "သုဘာနုပဿိံ ဝိဟရန္တံ၊ ဣန္ဒြိယေသု အသံဝုတံ။
ဘောဇနမှိ စာမတ္တညုံ၊ ကုသီတံ ဟီနဝီရိယံ။
တံ ဝေ ပသဟတိ မာရော၊ ဝါတော ရုက္ခံဝ ဒုဗ္ဗလံ။

၈။ အသုဘာနုပဿိံ ဝိဟရန္တံ၊ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတံ။
ဘောဇနမှိ စ မတ္တညုံ၊ သဒ္ဓံ အာရဒ္ဓဝီရိယံ။
တံ ဝေ နပ္ပသဟတိ မာရော၊ ဝါတော သေလံဝ ပဗ္ဗတ"န္တိ။

တတ္ထ **သုဘာနုပဿိံ ဝိဟရန္တ**န္တိ သုဘံ အနုပဿန္တံ၊ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ မာနသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဟရန္တန္တိ အတ္ထော။ ယော ဟိ ပုဂ္ဂလော နိမိတ္တဂ္ဂါဟံ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟံ ဂဏှန္တော "နခါ သောဘနာ"တိ ဂဏှာတိ၊ "အင်္ဂုလိယော သောဘနာ"တိ ဂဏှာတိ၊ "ဟတ္ထပါဒါ ဇင်္ဃာ ဦရု ကဋိ ဥဒရံ ထနာ ဂီဝါ ဩဋ္ဌာ ဒန္တာ မုခံ နာသာ အက္ခီနိ ကဏ္ဏာ ဘမုကာ နလာဋံ ကေသာ သောဘနာ"တိ ဂဏှာတိ၊ "ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော သောဘနာ"တိ ဂဏှာတိ၊ ဝဏ္ဏော သုဘော၊ သဏ္ဌာနံ သုဘန္တိ၊ အယံ သုဘာနုပဿီ နာမ။ ဧဝံ တံ သုဘာနုပဿိံ ဝိဟရန္တံ။ **ဣန္ဒြိယေသူ**တိ စက္ခာဒီသု ဆသု ဣန္ဒြိယေသု။ **အသံဝုတ**န္တိ စက္ခုဒွါရာဒီနိ အရက္ခန္တံ။ ပရိယေသနမတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တာ ပရိဘောဂမတ္တာတိ ဣမိဿာ မတ္တာယ အဇာနနတော **ဘောဇနမှိ စာမတ္တညုံ**။ အပိစ ပစ္စဝေက္ခဏမတ္တာ ဝိဿဇ္ဇနမတ္တာတိ ဣမိဿာပိ မတ္တာယ အဇာနနတော အမတ္တညုံ၊ ဣဒံ ဘောဇနံ ဓမ္မိကံ၊ ဣဒံ အဓမ္မိကန္တိပိ အဇာနန္တံ။ ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒဝိဟိံသာဝိတက္ကဝသိ-တာယ **ကုသီတံ။ ဟီနဝီရိယ**န္တိ နိဗ္ဗီရိယံ စတူသု ဣရိယာပထေသု ဝီရိယကရဏ-ရဟိတံ။ **ပသဟတီ**တိ အဘိဘဝတိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ **ဝါတော ရုက္ခံဝ ဒုဗ္ဗလ**န္တိ ဗလဝဝါတော ဆိန္နပပါတေ ဇာတံ ဒုဗ္ဗလရုက္ခံ ဝိယ။ ယထာ ဟိ သော ဝါတော တဿ ဒုဗ္ဗလရုက္ခဿ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒီနိပိ[၁] ပါတေတိ၊ ခုဒ္ဒကသာခါပိ ဘဉ္ဇတိ၊

၁-ပုပ္ဖဖလာသာဒီနိ (သီ)

မဟာသာခါဒိ ဘဉ္ဇတိ၊ သမူလကမ္ပိ တံ ရုက္ခံ ဥပ္ပါဋေတွာ[၁] ဉဒ္ဓမူလံ အဓောသာခံ ကတွာ ဂစ္ဆတိ၊ ဧဝမေဝ ဧဝရူပံ ပုဂ္ဂလံ အန္တော ဥပ္ပန္နော ကိလေသမာရော ပသဟတိ၊ ဗလဝါတော ဒုဗ္ဗလရုက္ခသ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒိပါတနံ[၂] ဝိယ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာပတ္တိအာပဇ္ဇနမ္ပိ ကရောတိ၊ ခုဒ္ဒကသာခါဘဉ္ဇနံ ဝိယ နိဿဂ္ဂိယာဒိအာပတ္တိအာပဇ္ဇနမ္ပိ ကရောတိ၊ မဟာသာခါဘဉ္ဇနံ ဝိယ တေရသသံဃာဒိသေသာပတ္တိအာပဇ္ဇနမ္ပိ ကရောတိ၊ ဥပ္ပါဋေတွာ ဥဒ္ဓံမူလကံ ဟေဋ္ဌာသာခံ ကတွာ ပါတနံ ဝိယ ပါရာဇိကာပတ္တိအာပဇ္ဇနမ္ပိ ကရောတိ၊ သွာက္ခာတသာသနာ နီဟရိတွာ ကတိပါဟေနေဝ ဂိဟိဘာဝံ ပါပေတီတိ ဧဝံ ဧဝရူပံ ပုဂ္ဂလံ ကိလေသမာရော အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတီတိ အတ္ထော။

အသုဘာနုပဿိန္တိ ဒသသု အသုဘေသု အညတရံ အသုဘံ ပဿန္တံ ပဋိကူလမနသိကာရေ ယုတ္တံ ကေသေ အသုဘတော ပဿန္တံ လောမေ နခေ ဒန္တေ တစံ ဝဏ္ဏံ သဏ္ဌာနံ အသုဘတော ပဿန္တံ။ **ဣန္ဒြိယေသူ**တိ ဆသု ဣန္ဒြိယေသု။ **သုသံဝုတ**န္တိ နိမိတ္တာဒိဂ္ဂါဟရဟိတံ ပိဟိတဒွါရံ။ အမတ္တညုတာပဋိက္ခေပေန **ဘောဇနမှိ စ မတ္တညုံ**။ **သဒ္ဓ**န္တိ ကမ္မဿ စေဝ ဖလဿ စ သဒ္ဒဟနလက္ခဏာယ လောကိကာယ သဒ္ဓါယ စေဝ တီသု ဝတ္ထူသု အဝေစ္စပ္ပသာဒသင်္ခါတာယ လောကုတ္တရသဒ္ဓါယ စ သမန္နာဂတံ။ **အာရဒ္ဓဝီရိယ**န္တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယံ ပရိပုဏ္ဏဝီရိယံ။ **တံ ဝေ**တိ ဧဝရူပံ တံ ပုဂ္ဂလံ ယထာ ဒုဗ္ဗလဝါတော သဏိကံ ပဟရန္တော ကေလာသံ သေလံ စာလေတုံ န သက္ကောတိ၊ တထာ အဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပန္နမာနောပိ ဒုဗ္ဗလကိလေသမာရော နပ္ပသဟတိ၊ ခေါဘေတုံ ဝါ စာလေတုံ ဝါ န သက္ကောတီတိ အတ္ထော။

တာပိ ခေါ တဿ ပုရာဏဒုတိယိကာယော ထေရံ ပရိဝါရေတွာ "တွံ ကံ အာပုစ္ဆိတွာ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဣဒါနိ ဂိဟီ ဘဝိဿသိ န ဘဝိဿသီ"တိအာဒီနိ ဝတွာ ကာသာဝံ နီဟရိတုကာမာ အဟေသုံ။ ထေရော တာသံ အာကာရံ သလ္လက္ခေတွာ နိသိန္နာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ဣဒ္ဓိယာ ဥပ္ပတိတွာ ကူဋာဂါရကဏ္ဏိကံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိတွာ အာကာသေနေဝ ဂန္တွာ သတ္ထုရိ ဂါထာ ပရိယောသာပေန္တေယေဝ သတ္ထု သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ အဘိတ္ထဝန္တော အာကာသတော ဩတရိတွာ တထာဂတဿ ပါဒေ ဝန္ဒိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ သမ္ပတ္တဘိက္ခူ သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ပတိဋ္ဌဟိံသူတိ။

မဟာကာဠတ္ထေရဝတ္ထု ဆဋ္ဌံ။

---

[၁] ဥဗ္ဗတ္တေတွာ (သီ၊ သျာ)

[၂] ပုပ္ဖဖလပဏ္ဏပလာသပါတနံ (က)

၇-ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု

အနိက္ကသာဝေါတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ရာဇဂဟေ ဒေဝဒတ္တဿ ကာသာဝလာဘံ[1] အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ သမယေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ပဉ္စသတေ ပဉ္စသတေ အတ္တနော အတ္တနော ပရိဝါရေ အာဒါယ သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဇေတဝနတော ရာဇဂဟံ အဂမိံသု။ ရာဇဂဟဝါသိနော ဒွေပိ တယောပိ ဗဟူပိ ဧကတော ဟုတွာ အာဂန္တုကဒါနံ အဒံသု။ အထေကဒိဝသံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အနုမောဒနံ ကရောန္တော "ဥပါသကာ ဧကော သယံ ဒါနံ ဒေတိ၊ ပရံ န သမာဒပေတိ၊ သော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ဘောဂသမ္ပဒံ လဘတိ၊ နော ပရိဝါရသမ္ပဒံ။ ဧကော သယံ န ဒေတိ၊ ပရံ သမာဒပေတိ၊ သော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ပရိဝါရသမ္ပဒံ လဘတိ၊ နော ဘောဂသမ္ပဒံ။ ဧကော သယမ္ပိ န ဒေတိ၊ ပရမ္ပိ န သမာဒပေတိ၊ သော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ကဉ္ဇိကမတ္တမ္ပိ ကုစ္ဆိပူရံ န လဘတိ၊ အနာထော ဟောတိ နိပ္ပစ္စယော။ ဧကော သယမ္ပိ ဒေတိ၊ ပရမ္ပိ သမာဒပေတိ၊ သော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အတ္တဘာဝသတေပိ အတ္တဘာဝသဟဿေပိ အတ္တဘာဝသတသဟဿေပိ ဘောဂသမ္ပဒံ စေဝ ပရိဝါရသမ္ပဒံ စ လဘတီ"တိ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

တမေကော ပဏ္ဍိတပုရိသော ဓမ္မံ သုတွာ "အစ္ဆရိယာ ဝတ ဘော၊ အဗ္ဘုတာ ဝတ ဘော ဓမ္မဒေသနာ၊ သုကာရဏံ ကထိတံ[2]၊ မယာ ဣမာသံ ဒွိန္နံ သမ္ပတ္တီနံ နိပ္ဖါဒကံ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ "ဘန္တေ သွေ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ ထေရံ နိမန္တေသိ။ ကိတ္တကေဟိ တေ ဘိက္ခူဟိ အတ္ထော ဥပါသကာတိ။ ကိတ္တကာ ပန ဝေါ ဘန္တေ ပရိဝါရာတိ။ သဟဿမတ္တာ ဥပါသကာတိ။ သဗ္ဗေဟိ သဒ္ဓိံ ယေဝ သွေ ဘိက္ခံ ဂဏှထ ဘန္တေတိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။ ဥပါသကော နဂရဝီထိယံ စရန္တော "အမ္မာ တာတာ မယာ ဘိက္ခုသဟဿံ နိမန္တိတံ၊ တုမှေ ကိတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခံ ဒါတုံ သက္ခိဿထ၊ တုမှေ ကိတ္တကာန"န္တိ သမာဒပေသိ။ မနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော ပဟောနကနိယာမေန "မယံ ဒသန္နံ ဒဿာမ၊ မယံ ဝီသတိယာ၊ မယံ သတဿာ"တိ အာဟံသု။ ဥပါသကော "တေန ဟိ ဧကသ္မိံ ဌာနေ သမာဂမံ ကတွာ ဧကတောဝ ပရိဝိသိဿာမ[3]၊ သဗ္ဗေ တိလတဏ္ဍုလသပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ သမာဟရထာ"တိ ဧကသ္မိံ ဌာနေ သမာဟရာပေသိ။

၁-ဂန္ဓာရကာသာဝလာဘံ (သျာ)　２-သုခကာရဏံ ကထိတံ (သျာ)၊ သုခကာရဏံ သုကထိတံ (က)
၃-ပစိဿာမ (သီ၊ သျာ)

အထဿ ဧကော ကုဋုမ္ဗိကော သတသဟဿဂ္ဃနိကံ ဂန္ဓကာသာဝဝတ္ထံ[၁] ဒတွာ "သစေ တေ ဒါနဝတ္ထုံ နပ္ပဟောတိ၊ ဣဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ယံ ဦနံ၊ တံ ပူရေယျာသိ။ သစေ ပဟောတိ၊ ယဿိစ္ဆသိ၊ တဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျာသီ"တိ အာဟ။ တဒါ တဿ သဗ္ဗံ ဒါနဝတ္ထုံ ပဟောသိ၊ ကိဉ္စိ ဦနံ နာမ နာဟောသိ။ သော မနုဿေ ပုစ္ဆိ "ဣဒံ အယျာ ကာသာဝံ[၂] ဧကေန ကုဋုမ္ဗိကေန ဧဝံ နာမ ဝတွာ ဒိန္နံ အတိရေကံ ဇာတံ၊ ကဿ နံ ဒေမာ"တိ။ ဧကစ္စေ "သာရိပုတ္တတ္ထေရဿာ"တိ အာဟံသု။ ဧကစ္စေ "ထေရော သဿပါကသမယေ[၃] အာဂန္တွာ ဂမနသီလော၊ ဒေဝဒတ္တော အမှာကံ မင်္ဂလာမင်္ဂလေသု သဟာယော ဥဒကမဏိကော ဝိယ နိစ္စံ ပတိဋ္ဌိတော၊ တဿ တံ ဒေမာ"တိ အာဟံသု။ သမ္ဗဟုလိကာယ ကထာယပိ "ဒေဝဒတ္တဿ ဒါတဗ္ဗ"န္တိ ဝတ္တာရော ဗဟုတရာ အဟေသုံ၊ အထ နံ ဒေဝဒတ္တဿ အဒံသု။ သော တံ ဆိန္ဒိတွာ သိဗ္ဗိတွာ[၄] ရဇိတွာ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ ဝိစရတိ။ တံ ဒိသွာ မနုဿာ "နယိဒံ ဒေဝဒတ္တဿ အနုစ္ဆဝိကံ၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ အနုစ္ဆဝိကံ။ ဒေဝဒတ္တော အတ္တနော အနနုစ္ဆဝိကံ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ ဝိစရတီ"တိ ဝဒိံသု။ အထေကော ဒိသာဝါသိကော ဘိက္ခု ရာဇဂဟာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ကတပဋိသန္ထာရော သတ္ထာရာ ... အင်္ဂသာဝကာနံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆိတော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ ဝ... ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "န ခေါ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝေသော အတ္တနော အနနုစ္ဆဝိကံ ဝတ္ထံ ဓာရေတိ၊ ပုဗ္ဗေပိ ဓာရေသိယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိဝါသီ ဧကော ဟတ္ထိမာရကော ဟတ္ထိံ မာရေတွာ မာရေတွာ ဒန္တေ စ နခေ စ[၅] အန္တာနိ စ ဃနမံသဉ္စ အာဟရိတွာ ဝိက္ကိဏန္တော ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ အထေကသ္မိံ အရညေ အနေကသဟဿာ ဟတ္ထိနော ဂေါစရံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဂစ္ဆမာနာ ဂမနာဂမနကာလေ ဇဏ္ဏုကေဟိ နိပတိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမန္တိ။ ဧကဒိဝသံ ဟတ္ထိမာရကော တံ ကိရိယံ ဒိသွာ "အဟံ ဣမေ ကိစ္ဆေန မာရေမိ၊ ဣမေ စ ဂမနာဂမနကာလေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဝန္ဒန္တိ၊ ကိံ နု ခေါ ဒိသွာ ဝန္ဒန္တီ"တိ စိန္တေန္တော "ကာသာဝ"န္တိ သလ္လက္ခေတွာ "မယာပိ ဣဒါနိ ကာသာဝံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ ဧကဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဇာတဿရံ ဩရုယှ နှာယန္တဿ တီရေ ဌပိတေသု ကာသာဝေသု စီဝရံ

---

[၁] ဂန္ဓာရကာသာဝဝတ္ထံ (သျာ) [၂] ဣဒံ အနဃကာသာဝံ (သျာ) [၃] သဿပရိပါကသမယေ (သျာ)
[၄] ... (သီ၊ က) [၅] ...စ (သျာ)

ထေနေတွာ တေသံ ဟတ္ထီနံ ဂမနာဂမနမဂ္ဂေ သတ္တိံ ဂဟေတွာ သသီသံ ပါရုပိတွာ နိသီဒတိ။ ဟတ္ထိနော တံ ဒိသွာ “ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ”တိ သညာယ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမန္တိ။ သော တေသံ သဗ္ဗပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တံ သတ္တိယာ ပဟရိတွာ မာရေတွာ ဒန္တာဒီနိ ဂဟေတွာ သေသံ ဘူမိယံ နိခဏိတွာ ဂစ္ဆတိ။ အပရဘာဂေ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထိယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ[1] ဟတ္ထိဇေဋ္ဌကော ယူထပတိ အဟောသိ။ တဒါပိ သော တထေဝ ကရောတိ။ မဟာပုရိသော အတ္တနော ပရိသာယ ပရိဟာနိံ ဉတွာ “ကုဟိံ ဣမေ ဟတ္ထီ ဂတာ၊ မန္ဒာ ဇာတာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “န ဇာနာမ သာမီ”တိ ဝုတ္တေ “ကုဟိဉ္စိ ဂစ္ဆန္တာ မံ အနာပုစ္ဆိတွာ န ဂမိဿန္တိ၊ ပရိပန္ထေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ[2] “ကေသ္မိံ ဌာနေ ကာသာဝံ ပါရုပိတွာ နိသိန္နဿ သန္တိကာ ပရိပန္ထေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ပရိသင်္ကိတွာ “တံ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သဗ္ဗေ ဟတ္ထီ ပုရတော ပေသေတွာ သယံ ပစ္ဆတော ဝိလမ္ဗမာနော အာဂစ္ဆတိ။ သော သေသဟတ္ထီသု ဝန္ဒိတွာ ဂတေသု မဟာပုရိသံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ စီဝရံ သံဟရိတွာ သတ္တိံ ဝိဿဇ္ဇိ။ မဟာပုရိသော သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ[3] အာဂစ္ဆန္တော ပစ္ဆတော ပဋိက္ကမိတွာ သတ္တိံ ဝိဝဇ္ဇေသိ။ အထ နံ “ဣမိနာ ဣမေ ဟတ္ထီ နာသိတာ”တိ ဂဏှိတုံ ပက္ခန္ဒိ။ ဣတရော ဧကံ ရုက္ခံ ပုရတော ကတွာ နိလီယိ။ အထ “နံ ရုက္ခေန သဒ္ဓိံ သောဏ္ဍာယ ပရိက္ခိပိတွာ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ပေါထေဿာမီ”တိ တေန နီဟရိတွာ ဒဿိတံ ကာသာဝံ ဒိသွာ “သစာဟံ ဣမသ္မိံ ဒုဗ္ဘိဿာမိ၊ အနေကသဟဿေသု မေ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝေသု လဇ္ဇာ နာမ ဘိန္နာ ဘဝိဿတီ”တိ အဓိဝါသေတွာ “တယာ မေ ဧတ္တကာ ဉာတကာ နာသိတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ သာမီတိ။ ကသ္မာ ဧဝံ ဘာရိယကမ္မမကာသိ၊ အတ္တနော အနနုစ္ဆဝိကံ ဝီတရာဂါနံ အနုစ္ဆဝိကံ ဝတ္ထံ ပရိဒဟိတွာ ဧဝရူပံ ကမ္မံ[4] ကရောန္တေန ဘာရိယံ တယာ ကတန္တိ။ ဝေဠ္ဌ ပန ဝတွာ ဥတ္တရိပိ နံ နိဂ္ဂဏှန္တော “အနိက္ကသာဝေါ ကာသာဝံ။ ပ။ သ ဝေ ကာသာဝမရဟတီ”တိ ဂါထံ ဝတွာ “အယုတ္တံ တေ ကတ”န္တိ ဝတွာ တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “တဒါ ဟတ္ထိမာရကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ၊ တဿ နိဂ္ဂါဟကော ဟတ္ထိနာဂေါ အဟမေဝါ”တိ ဇာတကံ သမောဓာနေတွာ “န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ၊ ပုဗ္ဗေပိ ဒေဝဒတ္တော အတ္တနော အနနုစ္ဆဝိကံ ဝတ္ထံ ဓာရေသိယေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၁-ဂဟေတွာ ဇာတကာလေ (က)   ၂-စိန္တေတွာ (သီ၊ သျာ)
၃-ဥပဋ္ဌပေန္တော (သီ၊ က)   ၄-ပါပကမ္မံ (သျာ)

၉။ "အနိက္ကသာဝေါ ကာသာဝံ၊ ယော ဝတ္ထံ ပရိဒဟိဿတိ။
အပေတော ဒမသစ္စေန၊ န သော ကာသာဝမရဟတိ။

၁၀။ ယော စ ဝန္တကသာဝ'ဿ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော။
ဥပေတော ဒမသစ္စေန၊ သ ဝေ ကာသာဝမရဟတီ"တိ။

သဒ္ဓန္တရဇာတကေနာပိ[၁] စ အယမတ္ထော ဒီပေတဗ္ဗော။

တတ္ထ **အနိက္ကသာဝေါ**တိ ရာဂါဒီဟိ ကသာဝေဟိ သကသာဝေါ။ **ပရိဒဟိဿတီ**တိ နိဝါသနပါရုပနအတ္ထရဏဝသေန ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ။ ပရိဓဿတီတိပိ ပါဠော။ **အပေတော ဒမသစ္စေနာ**တိ ဣန္ဒြိယဒမေန စေဝ ပရမတ္ထသစ္စပက္ခိကေန ဝစီသစ္စေန စ အပေတော၊ ဝိယုတ္တော ပရိစ္စတ္တောတိ[၂] အတ္ထော။ **န သော**တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော ကာသာဝံ ပရိဒဟိတုံ နာရဟတိ။ **ဝန္တကသာဝ'ဿာ**တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ဝန္တကသာဝေါ ဆဍ္ဍိတကသာဝေါ ပဟီနကသာဝေါ အဿ။ **သီလေသူ**တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေသု။ **သုသမာဟိတော**တိ သုဋ္ဌု သမာဟိတော သုဋ္ဌိတော[၃]။ **ဥပေတော**တိ ဣန္ဒြိယဒမေန စေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရေန စ သစ္စေန ဥပဂတော။ **သ ဝေ**တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော တံ ဂန္ဓကာသာဝဝတ္ထံ အရဟတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ သော ဒေဝဒတ္တော ဘိက္ခုသံဃ ... သောတာပန္နော အဟောသိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ အဟောသီတိ။

ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု သတ္တမံ။

၈-သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု

အသာရေ သာရမတိနောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အဂ္ဂသာဝကေဟိ နိဝေဒိတံ သဉ္စယဿ[၄] အနာဂမနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ—အမှာကဉှိ သတ္ထာ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ အမရဝတီယာ နာမ နဂရေ သုမေဓော နာမ ဗြာဟ္မဏကုမာရော ဟုတွာ သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ

၁-ခု ၅-၁၇၁-ဝိဋ္ဌေ။
၂-အပေတော၊ ဝိယုတ္တောတိ (သျာ)
၃-သုဋ္ဌု ဌိတော (သျာ)
၄-သဉ္စယဿ (သီ၊ သျာ)

မာတာပိတူနံ အစ္စယေန အနေကကောဋိသင်္ချံ ဓနံ ပရိစ္စဇိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော ဈာနာဘိညာ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ သုဒဿနဝိဟာရတော ရမ္မဝတီနဂရံ ပဝိသန္တဿာယ မဂ္ဂံ သောဓယမာနံ ဇနံ ဒိသွာ သယမ္ပိ ဧကံ ပဒေသံ ဂဟေတွာ မဂ္ဂံ သောဓေတိ။ တသ္မိံ အသောဓိတေယေဝ အာဂတဿ သတ္ထုနော အတ္တာနံ သေတုံ ကတွာ ကလလေ အဇိနစမ္မံ အတ္ထရိတွာ "သတ္ထာ သသာဝကသံဃော ကလလံ အနက္ကမိတွာ မံ အက္ကမန္တော ဂစ္ဆတူ"တိ နိပန္နော။ သတ္ထာရာ တံ ဒိသွာဝ "ဗုဒ္ဓင်္ကုရော ဧသ၊ အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ ပရိယောသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကတော။ တဿ သတ္ထုနော အပရဘာဂေ "ကောဏ္ဍညော မင်္ဂလော သုမနော ရေဝတော သောဘိတော အနောမဒဿီ ပဒုမော နာရဒေါ ပဒုမုတ္တရော သုမေဓော သုဇာတော ပိယဒဿီ အတ္ထဒဿီ ဓမ္မဒဿီ သိဒ္ဓတ္ထော တိဿော ဖုဿော ဝိပဿီ သိခီ ဝေဿဘူ ကကုသန္ဓော ကောဏာဂမနော ကဿပေါ"တိ လောကံ ဩဘာသေတွာ ဥပ္ပန္နာနံ ဣမေသမ္ပိ တေဝီသတိယာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ လဒ္ဓဗျာကရဏော "ဒသ ပါရမိယော ဒသ ဥပပါရမိယော ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယော"တိ သမတ္တိံသ ပါရမိယော ပူရေတွာ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ဌိတော ပထဝိကမ္ပနာနိ မဟာဒါနာနိ ဒတွာ ပုတ္တဒါရံ ပရိစ္စဇိတွာ အာယုပရိယောသာနေ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဒသသဟဿိစက္ကဝါဠဒေဝတာဟိ သန္နိပတိတွာ—

"ကာလော ဒေဝ မဟာဝီရ၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာတုကုစ္ဆိယံ။
သဒေဝကံ တာရယန္တော၊ ဗုဇ္ဈဿု အမတံ ပဒ"န္တိ[၁]—

ဝုတ္တေ—

ကာလံ ဒေသဉ္စ ဒီပဉ္စ၊ ကုလံ မာတရမေဝ စ။
ဣမေ ပဉ္စ ဝိလောကေတွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မဟာယသောတိ—

ပဉ္စ မဟာဝိလောကနာနိ ဝိလောကေတွာ တတော စုတော သကျရာဇကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ (ဒသမာသစ္စယေန မာတုကုစ္ဆိတော ဝိဇာယိ။ သောဠသဝဿကာလေ)[၂] တတ္ထ မဟာသမ္ပတ္တိယာ ပရိဟရိယမာနော[၃] အနုက္ကမေန ဘဒြယောဗ္ဗနံ ပတွာ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေသု တီသု ပါသာဒေသု

၁-ခု ၄-၃၀၅-ဗုဒ္ဓဝံသ။ ၂-( )သီ၊ သျာ၊ ပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ၊ အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၇၁-ပိဋ္ဌေ စ။
၃-ပရိစာရိယမာနော (သီ၊ သျာ)

ဒေဝလောကသိရိံ ဝိယ ရဇ္ဇသိရိံ အနုဘဝန္တော ဥယျာနကီဠာယ ဂမနသမယေ အနုက္ကမေန ဇိဏ္ဏဗျာဓိမတသင်္ခါတေ တယော ဒေဝဒူတေ ဒိသွာ သဉ္ဇာတသံဝေဂေါ နိဝတ္တိတွာ စတုတ္ထဝါရေ ပဗ္ဗဇိတံ[၁] ဒိသွာ "သာဓု ပဗ္ဗဇ္ဇာ"တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ရုစိံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဒိဝသံ ခေပေတွာ မင်္ဂလပေါက္ခရဏီတီရေ နိသိန္နော ကပ္ပကဝေသံ ဂဟေတွာ အာဂတေန ဝိဿကမ္မေန[၂] ဒေဝပုတ္တေန အလင်္ကတပဋိယတ္တော ရာဟုလကုမာရဿ ဇာတသာသနံ သုတွာ ပုတ္တသိနေဟဿ ဗလဝဘာဝံ ဉတွာ "ယာဝ ဣဒံ ဗန္ဓနံ န ဝဍ္ဎတိ၊ တာဝဒေဝ နံ ဆိန္ဒိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ သာယံ နဂရံ ပဝိသန္တော—

"နိဗ္ဗုတာ နူန သာ မာတာ၊ နိဗ္ဗုတော နူန သော ပိတာ။
နိဗ္ဗုတာ နူန သာ နာရီ၊ ယဿာယံ ဤဒိသော ပတီ"တိ—

ကိသာဂေါတမိယာ နာမ ပိတုစ္ဆာဓီတာယ ဘာသိတံ ဣမံ ဂါထံ သုတွာ "အဟံ ဣမာယ နိဗ္ဗုတပဒံ သာဝိတော"တိ မုတ္တာဟာရံ ဩမုဉ္စိတွာ တဿာ ပေသေတွာ အတ္တနော ဘဝနံ[၃] ပဝိသိတွာ သိရိသယနေ နိသိန္နော[၄] နိဒ္ဒေါပဂတာနံ နာဋကိတ္ထီနံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ နိဗ္ဗိန္နဟဒယော ဆန္နံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကဏ္ဍကံ[၅] အာဟရာပေတွာ တံ အာရုယှ ဆန္နသဟာယော ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာဟိ ပရိဝုတော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတွာ အနုက္ကမေန ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတပဗ္ဘာရေ နိသိန္နော မဂဓရညာ ရဇ္ဇေန နိမန္တိယမာနော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ အတ္တနော ဝိဇိတံ အာဂမနတ္ထာယ တေန ဂဟိတပဋိညော အာဠာရုဒကေ ဥပသင်္ကမိတွာ တေသံ သန္တိကေ အဓိဂတဝိသေသံ အနလင်္ကရိတွာ[၆] ဆဗ္ဗဿာနိ မဟာပဓာနံ ပဒဟိတွာ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ[၇] ပါတောဝ သုဇာတာယ ဒိန္နပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ နေရဉ္ဇရာယ နဒိယာ သုဝဏ္ဏပါတိံ ပဝါဟေတွာ နေရဉ္ဇရာယ နဒိယာ တီရေ မဟာဝနသဏ္ဍေ နာနာသမာပတ္တီဟိ ဒိဝသဘာဂံ ဝီတိနာမေတွာ သာယနှသမယေ သောတ္ထိယေန[၈] ဒိန္နံ တိဏံ ဂဟေတွာ ကာဠေန နာဂရာဇေန အဘိတ္ထုတဂုဏော ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ တိဏာနိ သန္ထရိတွာ "န တာဝိမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမိ၊ ယာဝ မေ

၁-ပဗ္ဗဇိတရူပံ (သီ) ၂-ဝိဿုကမ္မေန (သျာ)၊ ဝိသုကမ္မေန (က) ၃-ဂဗ္ဘံ (က)
၄-နိပန္နော (သီ) ၅-ကန္ထကံ (သီ၊ သျာ) ၆-အဒိသွာ အနလင်္ကရိတွာ (သီ)
[illegible]ပုဏ္ဏမီဒိဝသေ (သျာ) ၈-သောတ္ထိယေန (သီ၊ သျာ၊ က)

အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ န ဝိမုစ္စိဿတီ”တိ[1] ပဋိညံ ကတွာ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ နိသီဒိတွာ သူရိယေ အနတ္ထင်္ဂမိတေယေဝ မာရဗလံ ဝိဓမိတွာ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏံ, မဇ္ဈိမယာမေ စုတူပပါတညာဏံ ပတွာ ပစ္ဆိမယာမာဝသာနေ ပစ္စယာကာရေ ဉာဏံ ဩတာရေတွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇာဒိသဗ္ဗဂုဏပဋိမဏ္ဍိတံ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝီတိနာမေတွာ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ အဇပါလနိဂြောဓမူလေ နိသိန္နော ဓမ္မဂမ္ဘီရတာပစ္စဝေက္ခဏေန အပ္ပောဿုက္ကတံ အာပဇ္ဇမာနော ဒသသဟဿစက္ကဝါဠမဟာဗြဟ္မပရိဝါရေန သဟမ္ပတိဗြဟ္မုနာ အာယာစိတဓမ္မဒေသနော ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေတွာ ဗြဟ္မုနော အဇ္ဈေသနံ အဓိဝါသေတွာ “ကဿ နု ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ”န္တိ ဩလောကေန္တော အာဠာရုဒကာနံ ကာလကတဘာဝံ ဉတွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟူပကာရတံ အနုဿရိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ကာသိပုရံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဥပကေန သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ အာသာဠှိပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပတွာ တေ အနနုစ္ဆဝိကေန သမုဒါစာရေန သမုဒါစရန္တေ သညာပေတွာ အညာတကောဏ္ဍညပ္ပမုခေ အဋ္ဌာရသ ဗြဟ္မကောဋိယော အမတပါနံ ပါယေန္တော ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ပဉ္စမိယံ ပက္ခဿ သဗ္ဗေပိ တေ ဘိက္ခူ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တံ ဒိဝသမေဝ ယသကုလပုတ္တဿ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ တံ ရတ္တိဘာဂေ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ[2] ဂေဟံ ပဟာယ နိက္ခန္တံ ဒိသွာ “ဧဟိ ယသာ”တိ ပက္ကောသိတွာ တသ္မိံယေဝ ရတ္တိဘာဂေ သောတာပတ္တိဖလံ ပါပေတွာ ပုနဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပါပေတွာ အပရေပိ[3] တဿ သဟာယကေ စတုပဏ္ဏာသ ဇနေ ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗာဇေတွာ အရဟတ္တံ ပါပေသိ။

ဧဝံ လောကေ ဧကသဋ္ဌိယာ အရဟန္တေသု ဇာတေသု ဝုဋ္ဌဝဿော ပဝါရေတွာ “စရထ ဘိက္ခဝေ စာရိက”န္တိ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ ဒိသာသု ပေသေတွာ သယံ ဥရုဝေလံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ကပ္ပါသိကဝနသဏ္ဍေ တိံသ ဇနေ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကုမာရေ ဝိနေသိ။ တေသု သဗ္ဗပစ္ဆိမကော သောတာပန္နော, သဗ္ဗုတ္တမော အနာဂါမီ အဟောသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေနေဝ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဒိသာသု ပေသေတွာ သယံ ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ အဍ္ဎုဍ္ဎာနိ ပါဋိဟာရိယသဟဿာနိ ဒဿေတွာ ဥရုဝေလကဿပါဒယော သဟဿဇဋိလပရိဝါရေ တေဘာတိကဇဋိလေ ဝိနေတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေနေဝ ပဗ္ဗာဇေတွာ

၁-န ဝိမုစ္စတီတိ (သီ၊ က) မ ၁-၂၇၁-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။ ၂-နိဗ္ဗိန္နိတွာ (သီ) ၃-အပရာဘာဂေပိ (က)

ဂယာသီသေ နိသီဒါပေတွာ **အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာယ**[၁] အရဟတ္တေ ပတိ-ဋ္ဌာပေတွာ တေန အရဟန္တသဟဿေန ပရိဝုတော 'ဗိမ္ဗိသာရရညော ဒိန္နံ ပဋိညံ မောစေဿာမီ"တိ ရာဇဂဟနဂရူပစာရေ လဋ္ဌိဝနုယျာနံ ဂန္တွာ "သတ္ထာ ကိရ အာဂတော"တိ သုတွာ ဒွါဒသနဟုတေဟိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတဿ ရညော မဓုရဓမ္မကထံ ကထေန္တော ရာဇာနံ ဧကာဒသဟိ နဟု-တေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဧကနဟုတံ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပုနဒိဝသေ သက္ကေန ဒေဝရာဇေန မာဏဝကဝဏ္ဏံ ဂဟေတွာ အဘိတ္ထုတဂုဏော ရာဇဂဟနဂရံ ပဝိသိတွာ ရာဇနိဝေသနေ ကတဘတ္တ-ကိစ္စော ဝေဠုဝနာရာမံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထေဝ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တတ္ထ နံ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ ဥပသင်္ကမိံသု။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ—အနုပ္ပန္နေယေဝ ဟိ ဗုဒ္ဓေ ရာဇဂဟတော အဝိဒူရေ ဥပတိဿဂါမော ကောလိတဂါမောတိ ဒွေ ဗြာဟ္မဏဂါမာ အဟေသုံ။ တေသု ဥပတိဿဂါမေ သာရိယာ[၂] နာမ ဗြာဟ္မဏိယာ ဂဗ္ဘသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတ-ဒိဝသေယေဝ ကောလိတဂါမေ မောဂ္ဂလိယာ နာမ ဗြာဟ္မဏိယာပိ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ တာနိ ကိရ ဒွေပိ ကုလာနိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အာဗဒ္ဓ-ပဋိဗဒ္ဓသဟာယကာနေဝ အဟေသုံ၊ တာသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဧကဒိဝသမေဝ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒံသု။ တာ ဥဘောပိ ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တေ ဝိဇာယိံသု။ နာမဂ္ဂဟဏ-ဒိဝသေ သာရိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တဿ ဥပတိဿဂါမကေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ **ဥပတိဿော**တိ နာမံ ကရိံသု၊ ဣတရဿ ကောလိတဂါမေ ဇေဋ္ဌ-ကုလဿ ပုတ္တတ္တာ **ကောလိတော**တိ နာမံ ကရိံသု။ တေ ဥဘောပိ ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ သဗ္ဗသိပ္ပါနံ ပါရံ အဂမံသု။ ဥပတိဿမာဏဝဿ ကီဠနတ္ထာယ နဒိံ ဝါ ဥယျာနံ ဝါ ဂမနကာလေ ပဉ္စ သုဝဏ္ဏသိဝိကာသတာနိ ပရိဝါရာနိ ဟောန္တိ၊ ကောလိတ-မာဏဝဿ ပဉ္စ အာဇညယုတ္တရထသတာနိ။ ဒွေပိ ဇနာ ပဉ္စပဉ္စမာဏဝကသတ-ပရိဝါရာ ဟောန္တိ။ ရာဇဂဟေ စ အနုသံဝစ္ဆရံ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော[၃] နာမ အဟောသိ။ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဧကဋ္ဌာနေယေဝ မဉ္စံ ဗန္ဓန္တိ။ ဒွေပိ ဧကတော နိသီဒိတွာ သမဇ္ဇံ ပဿန္တာ ဟသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဟသန္တိ၊ သံဝေဂဋ္ဌာနေ သံဝေဇေန္တိ၊ ဒါယံ ဒါတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဒါယံ ဒေန္တိ။ တေသံ ဣမိနာဝ နိယာမေန ဧကဒိဝသံ သမဇ္ဇံ ပဿန္တာနံ ပရိပါကဂတတ္တာ ဉာဏဿ ပုရိမဒိဝသေသု ဝိယ ဟသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဟာသော ဝါ သံဝေဂဋ္ဌာနေ သံဝေဇနံ[၄] ဝါ ဒါတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဒါနံ ဝါ

၁-ဝိ ၃-၄၄၊ သံ ၂-၂၅၁-ဝိတ္ထာရော။
၂-ရူပသာရိယာ (သီ၊ က)
၃-ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ (သီ၊ က)
၄-သံဝေဇနနံ (သီ၊ က)

နာဟောသိ။ ဒွေပိ ပန ဇနာ ဧဝံ စိန္တယိံသု “ကိမေတ္ထ ဩလောကေတဗ္ဗံ အတ္ထိ၊ သဗ္ဗေပိမေ အပ္ပတ္တေ ဝဿသတေ အပ္ပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂမိဿန္တိ၊ အမှေဟိ ပန ဧကံ မောက္ခဓမ္မံ ပရိယေသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ နိသီဒိံသု။ တတော ကောလိတော ဥပတိဿံ အာဟ “သမ္မ ဥပတိဿ န တွံ အညေသု ဒိဝသေသု ဝိယ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော၊ ဣဒါနိ အနတ္တမနဓာတုကောသိ၊ ကိံ တေ သလ္လက္ခိတ”န္တိ။ “သမ္မ ကောလိတ ဧတေသံ ဩလောကနေ သာရော နတ္ထိ၊ နိရတ္ထကမေတံ၊ အတ္တနော မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဣဒံ စိန္တယန္တော နိသိန္နောမှိ၊ တွံ ပန ကသ္မာ အနတ္တမနောသီ”တိ။ သောပိ တထေဝ အာဟ။ အထဿ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဧကဇ္ဈာသယတံ ဉတွာ ဥပတိဿော အာဟ “အမှာကံ ဥဘိန္နမ္ပိ သုစိန္တိတံ၊ မောက္ခဓမ္မံ ပန ဂဝေသန္တေဟိ ဧကာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ[၁]၊ ကဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇာမာ”တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန သဉ္စယော နာမ ပရိဗ္ဗာဇကော ရာဇဂဟေ ပဋိဝသတိ မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ။ တေ “တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ ပဉ္စမာဏဝကသတာနိ “သိဝိကာယော စ ရထေ စ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထာ”တိ ဥယျောဇေတွာ ဧကာယ သိဝိကာယ ဧကေန ရထေန ဂန္တွာ သဉ္စယဿ[၂] သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေသံ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဉ္စယော အတိရေကလာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အဟောသိ။ တေ ကတိပါဟေနေဝ သဗ္ဗံ သဉ္စယဿ သမယံ ပရိမဒ္ဒိတွာ[၃] “အာစရိယ တုမှာကံ ဇာနနသမယော ဧတ္တကောဝ၊ ဥဒါဟု ဥတ္တရိမ္ပိ အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “ဧတ္တကောဝ၊ သဗ္ဗံ တုမှေဟိ ဉာတ”န္တိ ဝုတ္တေ စိန္တယိံသု “ဧဝံ သတိ ဣမဿ သန္တိကေ ဗြဟ္မစရိယဝါသော နိရတ္ထကော၊ မယံ ယံ မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိတုံ နိက္ခန္တာ၊ သော ဣမဿ သန္တိကေ ဥပ္ပါဒေတုံ န သက္ကာ၊ မဟာ ခေါ ပန ဇမ္ဗုဒီပေါ၊ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော စရန္တာ အဒ္ဓါ မောက္ခဓမ္မဒေသကံ ကဉ္စိ အာစရိယံ လဘိဿာမာ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ “ယတ္ထ ယတ္ထ ပဏ္ဍိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ အတ္ထီ”တိ ဝဒန္တိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ သာကစ္ဆံ ကရောန္တိ။ တေဟိ ပုဋ္ဌံ ပဉှံ အညေ ကထေတုံ န သက္ကောန္တိ၊ တေ ပန တေသံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ ဧဝံ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ နိဝတ္တိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ အာဂန္တွာ “သမ္မ ကောလိတ အမှေသု ယော ပဌမံ အမတံ အဓိဂစ္ဆတိ၊ သော ဣတရဿ အာရောစေတူ”တိ ကတိကံ အကံသု။

ဧဝံ တေသု ကတိကံ ကတွာ ဝိဟရန္တေသု သတ္ထာ ဝုတ္တာနုက္ကမေန ရာဇဂဟံ ပတွာ ဝေဠုဝနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရတိ။ တဒါ “စရထ ဘိက္ခဝေ

၁-မောက္ခဓမ္မံ ပန ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဂဝေသန္တေဟိ နာမ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ (သျာ)

၂-ဥယျောဇေတွာ ပဉ္စဟိ မာဏဝကသတေဟိ သဒ္ဓိံ သဉ္စယဿ (သီ၊ သျာ)

၃-ပရိဂ္ဂဏှိတွာ (သျာ)

စာရိကံ ဗဟုဇနဟိတာယာ”တိ ရတနတ္တယဂုဏပကာသနတ္ထံ ဥယျောဇိတာနံ ဧကသဋ္ဌိယာ အရဟန္တာနံ အန္တရေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ အဗ္ဘန္တရော အဿဇိတ္ထေရော ပဋိနိဝတ္တိတွာ ရာဇဂဟံ အာဂတော၊ ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဥပတိဿပရိဗ္ဗာဇကောပိ ပါတောဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ ဂစ္ဆန္တော ထေရံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “မယာ ဧဝရူပေါ ပဗ္ဗဇိတော နာမ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောယေဝ၊ ယေ လောကေ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နာ၊ အယံ တေသံ ဘိက္ခူနံ အညတရော၊ ယန္နူနာဟံ ဣမံ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆေယျံ ‘ကံသိ တွံ အာဝုသော ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကော ဝါ တေ သတ္ထာ၊ ကဿ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ’တိ”။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “အကာလော ခေါ ဣမံ ဘိက္ခုံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ၊ အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌော ပိဏ္ဍာယ စရတိ၊ ယန္နူနာဟံ ဣမံ ဘိက္ခုံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓေယျံ၊ အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ မဂ္ဂ”န္တိ။ သော ထေရံ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတံ အညတရံ ဩကာသံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ နိသီဒိတုကာမတဉ္စဿ ဉတွာ အတ္တနော ပရိဗ္ဗာဇကပီဌကံ ပညာပေတွာ အဒါသိ၊ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေပိဿ အတ္တနော ကုဏ္ဍိကာယ ဥဒကံ အဒါသိ။

ဧဝံ အာစရိယဝတ္တံ ကတွာ ကတဘတ္တကိစ္စေန ထေရေန သဒ္ဓိံ မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧဝမာဟ “ဝိပ္ပသန္နာနိ ခေါ ပန တေ အာဝုသော ဣန္ဒြိယာနိ၊ ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိယောဒါတော၊ ကံသိ တွံ အာဝုသော ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကော ဝါ တေ သတ္ထာ၊ ကဿ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော စိန္တေသိ “ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကာ နာမ သာသနဿ ပဋိပက္ခဘူတာ၊ ဣမဿ သာသနဿ[1] ဂမ္ဘီရတံ ဒဿေဿာမီ”တိ။ အတ္တနော နဝကဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ “အဟံ ခေါ အာဝုသော နဝေါ အစိရပဗ္ဗဇိတော၊ အဓုနာဂတော ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ၊ န တာဝါဟံ သက္ခိဿာမိ ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ ဒေသေတု”န္တိ။ ပရိဗ္ဗာဇကော “အဟံ ဥပတိဿော နာမ၊ တွံ ယထာသတ္တိယာ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဝဒ၊ ဧတံ နယသတေန နယသဟဿေန ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ မယှံ ဘာရော”တိ စိန္တေတွာ အာဟ—

“အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဘာသဿု၊ အတ္ထံယေဝ မေ ဗြူဟိ။
အတ္ထေနေဝ မေ အတ္ထော၊ ကိံ ကာဟသိ ဗျဉ္ဇနံ ဗဟု”န္တိ[2]။

၁-သာသနေ (သီ၊ သျာ)
၂-ဝိ ၃-၅၁-ပိဋ္ဌေ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ထေရော “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ”တိ[၁] ဂါထမာဟ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ပဌမပဒဒွယမေဝ သုတွာ သဟဿနယပဋိမဏ္ဍိတေ[၂] သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ၊ ဣတရံ ပဒဒွယံ သောတာပန္နကာလေ နိဋ္ဌာပေသိ။ သော သောတာပန္နော ဟုတွာ ဥပရိဝိသေသေ အပ္ပဝတ္တန္တေ “ဘဝိဿတိ ဧတ္ထ ကာရဏ”န္တိ သလ္လက္ခေတွာ ထေရံ အာဟ “ဘန္တေ မာ ဥပရိ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎယိတ္ထ၊ ဧတ္တကမေဝ ဟောတု၊ ကုဟိံ အမှာကံ သတ္ထာ ဝသတီ”တိ။ ဝေဠုဝနေ အာဝုသောတိ။ တေန ဟိ ဘန္တေ တုမှေ ပုရတော ယာထ၊ မယှံ ဧကော သဟာယကော အတ္ထိ၊ အမှေဟိ စ အညမညံ ကတိကာ ကတာ “အမှေသု ယော အမတံ ပဌမံ အဓိဂစ္ဆတိ၊ သော ဣတရဿ အာရောစေတူ”တိ။ အဟံ တံ ပဋိညံ မောစေတွာ သဟာယကံ ဂဟေတွာ တုမှာကံ ဂတမဂ္ဂေနေဝ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂမိဿာမီတိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ထေရဿ ပါဒေသု နိပတိတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ထေရံ ဥယျောဇေတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမာဘိမုခေါ အဂမာသိ။

အထ ခေါ ကောလိတပရိဗ္ဗာဇကော တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “အဇ္ဇ မယှံ သဟာယကဿ မုခဝဏ္ဏော န အညဒိဝသေသု ဝိယ၊ အဒ္ဓါ တေန အမတံ အဓိဂတံ ဘဝိဿတီ”တိ အမတာဓိဂမံ ပုစ္ဆိ။ သောပိဿ “အာမာဝုသော အမတံ အဓိဂတ”န္တိ ပဋိဇာနိတွာ တမေဝ ဂါထံ အဘာသိ။ ဂါထာပရိယောသာနေ ကောလိတော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ အာဟ “ကုဟိံ ကိရ သမ္မ အမှာကံ သတ္ထာ ဝသတီ”တိ။ ဝေဠုဝနေ ကိရ သမ္မ၊ ဧဝံ နော အာစရိယေန အဿဇိတ္ထေရေန ကထိတန္တိ။ တေန ဟိ သမ္မ အာယာမ၊ သတ္ထာရံ ပဿိဿာမာတိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော စ နာမေသ သဒါပိ အာစရိယပူဇကောဝ၊ တသ္မာ သဟာယံ ဧဝမာဟ “သမ္မ အမှေဟိ အဓိဂတံ အမတံ အမှာကံ အာစရိယဿ သဉ္စယပရိဗ္ဗာဇကဿာပိ ကထေဿာမ၊ ဗုဇ္ဈမာနော ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ၊ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တော အမှာကံ သဒ္ဒဟိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿတိ၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနံ သုတွာ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓံ ကရိဿတီ”တိ။ တတော ဒွေပိ ဇနာ သဉ္စယဿ သန္တိကံ အဂမံသု။

သဉ္စယော တေ ဒိသွာဝ “ကိံ တာတာ ကောစိ ဝေါ အမတမဂ္ဂဒေသကော လဒ္ဓေါ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ အာစရိယ လဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ ဓမ္မော လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ သံဃော လောကေ ဥပ္ပန္နော၊ တုမှေ တုစ္ဆေ အသာရေ ဝိစရထ၊ တသ္မာ ဧထ, သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမာတိ။ ဂစ္ဆထ တုမှေ၊ နာဟံ

၁-ဝိ ၃-၅၁၊ ခု ၃-၂၇-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-သဟဿနယသမ္ပန္နေ (သီ၊ သျာ၊ အံ-ဋ္ဌ ၁-၁၂၄-ပိဋ္ဌေ စ)

သက္ခိဿာမီတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ? အဟံ မဟာဇနေဿ အာစရိယော ဟုတွာ ဝိစရိံ၊ ဝိစရန္တဿ မေ အန္တေဝါသိကဝါသော စာဋိယာ ဥဒဒ္ဓနဘာဝပ္ပတ္တိ[၁] ဝိယ ဟောတိ၊ န သက္ခိဿာမဟံ အန္တေဝါသိကဝါသံ ဝသိတုန္တိ။ မာ ဧဝံ ကရိတ္ထ အာစရိယာတိ။ ဟောတု တာတာ၊ ဂစ္ဆထ တုမှေ၊ နာဟံ သက္ခိဿာမီတိ။ အာစရိယ လောကေ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ မဟာဇနော ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထော ဂန္တွာ တမေဝ ပူဇေဿတိ၊ မယမ္ပိ တတ္ထေဝ ဂမိဿာမ၊ တုမှေ ကိံ ကရိဿထာတိ။ တာတာ ကိံ နု ခေါ ဗဟုကာ လောကေ ဒန္ဓာ ဗဟူ, ဥဒါဟု ပဏ္ဍိတာတိ။ ဒန္ဓာ အာစရိယ ဗဟူ၊ ပဏ္ဍိတာ စ နာမ ကတိပယာ[၂] ဧဝ ဟောန္တီတိ။ တေန ဟိ တာတာ ပဏ္ဍိတာ ပဏ္ဍိတဿ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ ဂမိဿန္တိ၊ ဒန္ဓာ ဒန္ဓဿ မမ[၃] သန္တိကံ အာဂမိဿန္တိ၊ ဂစ္ဆထ တုမှေ၊ နာဟံ ဂမိဿာမီတိ။ တေ "ပညာယိဿထ တုမှေ အာစရိယာ"တိ ပက္ကမိံသု။ တေသု ဂစ္ဆန္တေသု သဉ္စယဿ ပရိသာ ဘိဇ္ဇိ၊ တသ္မိံ ခဏေ အာရာမော တုစ္ဆော အဟောသိ။ သော တုစ္ဆံ အာရာမံ ဒိသွာ ဥဏှံ လောဟိတံ ဆဍ္ဍေသိ။ တေဟိပိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တေသု ပဉ္စသု ပရိဗ္ဗာဇကသတေသု သဉ္စယဿ အဍ္ဎတေယျသတာနိ နိဝတ္တိံသု၊ အထ ခေါ တေ အတ္တနော အန္တေဝါသိကေဟိ အဍ္ဎတေယျေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝေဠုဝနံ အဂမံသု။

သတ္ထာ စတုပရိသမဇ္ဈေ နိသိန္နော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော တေ ဒူရတောဝ ဒိသွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ "ဧတေ ဘိက္ခဝေ ဒွေ သဟာယကာ အာဂစ္ဆန္တိ ကောလိတော စ ဥပတိဿော စ၊ ဧတံ မေ သာဝကယုဂံ ဘဝိဿတိ အဂ္ဂံ ဘဒ္ဒယုဂ"န္တိ။ တေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု၊ နိသီဒိတွာ စ ပန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ "လဘေယျာမ မယံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ လဘေယျာမ ဥပသမ္ပဒ"န္တိ။ "ဧထ ဘိက္ခဝေါ"တိ ဘဂဝါ အဝေါစ "သွာက္ခာတော ဓမ္မော၊ စရထ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ"တိ။ သဗ္ဗေပိ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရာ[၄] ဝိယ အဟေသုံ။

အထ နေသံ ပရိသာယ စရိတဝသေန[၅] သတ္ထာ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎေသိ။ ဌပေတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အဝသေသာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု၊ အဂ္ဂသာဝကာနံ ပန ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စံ န နိဋ္ဌာသိ။ ကိံ ကာရဏာ? သာဝကပါရမိဉာဏဿ မဟန္တတာယ။ အထာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော

၁-ဥဒကစလနဘာဝပ္ပတ္တိ (သျာ)၊ ဥဒကသိဉ္စနဘာဝပ္ပတ္တိ (က) ၂-ကဒါစိ (က)
၃-ဒန္ဓာ မနုဿာ အမှာကံ (က) ၄-ဝဿသတိကတ္ထေရာ (သီ၊ သျာ) ၅-စရိယာဝသေန (သျာ)

ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ မဂဓရဋ္ဌေ ကလ္လဝါလဂါမကံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော ထိနမိဒ္ဓေ ဩက္ကမန္တေ သတ္ထာရာ သံဝေဇိတော ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ တထာဂတေန ဒိန္နံ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ သုဏန္တောဝ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ သာဝကပါရမိဉာဏဿ မတ္ထကံ ပတ္တော။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော အဍ္ဎမာသံ အတိက္ကမိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ တမေဝ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ သူကရခတလေဏေ ဝိဟရန္တော အတ္တနော ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ ဒေသိယမာနေ သုတ္တာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ပရဿ ဝဍ္ဎိတဘတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဝိယ သာဝကပါရမိဉာဏဿ မတ္ထကံ ပတ္တော။ နနု စာယသ္မာ မဟာပညော၊ အထ ကသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတော စိရတရေန သာဝကပါရမိဉာဏံ ပါပုဏီတိ? ပရိကမ္မမဟန္တတာယ။ ယထာ ဟိ ဒုဂ္ဂတမနုဿာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂန္တုကာမာ ခိပ္ပမေဝ နိက္ခမန္တိ၊ ရာဇူနံ ပန ဟတ္ထိဝါဟနကပ္ပနာဒိံ မဟန္တံ ပရိကမ္မံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တံ ဒိဝသညေဝ ပန သတ္ထာ ဝဍ္ဎမာနကစ္ဆာယာယ ဝေဠုဝနေ သာဝကသန္နိပါတံ ကတွာ ဒွိန္နံ ထေရာနံ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိ။ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယိံသု “သတ္ထာ မုခေါလောကနေန ဘိက္ခံ[1] ဒေတိ၊ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ဒဒန္တေန နာမ ပဌမံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧတေ အနောလောကေန္တေန ယသတ္ထေရပ္ပမုခါနံ ပဉ္စပဏ္ဏာသဘိက္ခူနံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧတေ အနောလောကေန္တေန ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာနံ တိံသဇနာနံ၊ ဧတေ အနောလောကေန္တေန ဥရုဝေလကဿပါဒီနံ တေဘာတိကာနံ၊ ဧတေ ပန ဧတ္တကေ မဟာထေရေ ပဟာယ သဗ္ဗပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ဒဒန္တေန မုခံ ဩလောကေတွာ ဒိန္န”န္တိ[2]။ သတ္ထာ “ကိံ ကထေထ ဘိက္ခဝေ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣဒံ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ နာဟံ ဘိက္ခဝေ မုခံ ဩလောကေတွာ ဘိက္ခံ ဒေမိ၊ ဧတေသံ ပန အတ္တနာ အတ္တနာ[3] ပတ္ထိတပတ္ထိတမေဝ ဒေမိ။ အညာတကောဏ္ဍညော ဟိ ဧကသ္မိံ သဿေ နဝ ဝါရေ အဂ္ဂဿဒါနံ ဒဒန္တော အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေတွာ နာဒါသိ၊ အဂ္ဂဓမ္မံ ပန အရဟတ္တံ သဗ္ဗပဌမံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ ပတ္ထေတွာ အဒါသီတိ။ ကဒါ ပန ဘဂဝါတိ။ သုဏိဿထ ဘိက္ခဝေတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ဘဂဝါ အတီတံ အာဟရိ—

ဘိက္ခဝေ ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿီ နာမ ဘဂဝါ လောကေ ဥဒပါဒိ။ တဒါ မဟာကာဠော စူဠကာဠောတိ ဒွေဘာတိကာ ကုဋုမ္ဗိကာ မဟန္တံ

၁-ဘိက္ခူနံ (သျာ) ၂-ဒိန္နံ အယုတ္တံ ဝတာတိ ဝဒိံသု (က) ၃-အတ္တနော အတ္တနော (က)

သာလိက္ခေတ္တံ ဝပါပေသုံ။ အထေကဒိဝသံ စူဠကာဠော သာလိက္ခေတ္တံ ဂန္တွာ ဧကံ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ခါဒိ၊ တံ အတိမဓုရံ အဟောသိ။ သော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သံဃဿ သာလိဂဗ္ဘဒါနံ ဒါတုကာမော ဟုတွာ ဇေဋ္ဌဘာတိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဘာတိက သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ဗုဒ္ဓါနံ အနုစ္ဆဝိကံ ကတွာ ပစာပေတွာ ဒါနံ ဒေမာ"တိ အာဟ။ "ကိံ ဝဒေသိ တာတ၊ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ဒါနံ နာမ နေဝ အတီတေ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ န အနာဂတေပိ ဘဝိဿတိ၊ မာ သဿံ နာသယီ"တိ[1] ဝုတ္တောပိ သော ပုနပ္ပုနံ ယာစိယေဝ။ အထ နံ ဘာတာ "တေန ဟိ သာလိက္ခေတ္တံ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ မမ ကောဋ္ဌာသံ အနာမသိတွာ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေ ခေတ္တေ ယံ ဣစ္ဆသိ၊ တံ ကရောဟီ"တိ အာဟ။ သော "သာဓူ"တိ ခေတ္တံ ဝိဘဇိတွာ ဗဟူ မနုဿေ ဟတ္ထကမ္မံ ယာစိတွာ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ နိရုဒကေန ခီရေန[2] ပစာပေတွာ သပ္ပိမဓုသက္ခရာဒီဟိ ယောဇေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒါနံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ "ဣဒံ ဘန္တေ မမ အဂ္ဂဒါနံ အဂ္ဂဓမ္မဿ သဗ္ဗပဌမံ ပဋိဝေဓာယ သံဝတ္တတူ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "ဧဝံ ဟောတူ"တိ အနုမောဒနမကာသိ။

သော ခေတ္တံ[3] ဂန္တွာ ဩလောကေန္တော သကလက္ခေတ္တံ[4] ကဏ္ဏိကဗဒ္ဓေဟိ ဝိယ သာလိသီသေဟိ သဉ္ဆန္နံ ဒိသွာ ပဉ္စပီတိံ ပဋိလဘိတွာ "လာဘာ ဝတ မေ"တိ စိန္တေတွာ ပုထုကကာလေ ပုထုကဂ္ဂံ နာမ အဒါသိ၊ ဂါမဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ အဂ္ဂသဿဒါနံ နာမ အဒါသိ၊ လာယနေ လာယနဂ္ဂံ၊ ဝေဏိကရဏေ ဝေဏဂ္ဂံ၊ ကလာပါဒီသု ကလာပဂ္ဂံ၊ ခလဂ္ဂံ၊ ခလဘဏ္ဍဂ္ဂံ[5]၊ ကောဋ္ဌဂ္ဂန္တိ။ ဧဝံ ဧကသဿေ နဝ ဝါရေ အဂ္ဂဒါနံ အဒါသိ။ တဿ သဗ္ဗဝါရေသု ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပရိပူရိ၊ သဿံ အတိရေကံ ဥဋ္ဌာနသမ္ပန္နံ အဟောသိ။ ဓမ္မော ဟိ နာမေသ အတ္တာနံ ရက္ခန္တံ ရက္ခတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ—

"ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိံ၊
ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟာတိ။
ဧသာနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ၊
န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ"တိ[6]။

၁-န သဿံ နာသေဟီတိ (က)
၂-နိရုဒကေ ခီရေ (သီ၊ သျာ)
၃-ပစ္ဆာ ခေတ္တံ (သီ)
၄-သကလခေတ္တေ (သီ၊ သျာ)
၅-ခဋဂ္ဂံ မဒ္ဒနဂ္ဂံ မိနဂ္ဂံ (က) အံ-ဋ္ဌ ၁-၁၁၁-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။
၆-ခု ၂-၂၇၂၊ ခု ၅-၂၁၅-ပိဋ္ဌေသု။

ဧဝမေသ ဝိပဿီသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ အဂ္ဂဓမ္မံ ပဌမံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ ပတ္ထေန္တော နဝ ဝါရေ အဂ္ဂဒါနာနိ အဒါသိ။ ဣတော သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ ပန ဟံသဝတီနဂရေ ပဒုမုတ္တရသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေပိ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ တဿ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ အဂ္ဂဓမ္မဿ ပဌမံ ပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထမေဝ ပတ္ထနံ ဌပေသိ။ ဣတိ ဣမိနာ ပတ္ထိတမေဝ မယာ ဒိန္နံ၊ နာဟံ ဘိက္ခဝေ မုခံ ဩလောကေတွာ ဒေမီတိ။

ယသကုလပုတ္တပ္ပမုခါ ပဉ္စပဏ္ဏာသ ဇနာ ကိံ ကမ္မံ ကရိံသု ဘန္တေတိ။ တေပိ ကေဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ အရဟတ္တံ ပတ္ထေန္တာ ဗဟုံ ပုညကမ္မံ ကတွာ အပရာပရေ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ သဟာယကာ ဟုတွာ ဝဂ္ဂဗန္ဓနေန ပုညာနိ ကရောန္တာ အနာထမတသရီရာနိ ပဋိဇဂ္ဂန္တာ ဝိစရိံသု။ တေ ဧကဒိဝသံ သဂဗ္ဘံ ဣတ္ထိံ ကာလကတံ ဒိသွာ "ဈာပေဿာမာ"တိ သုသာနံ ဟရိံသု။ တေသု ပဉ္စ ဇနေ "တုမှေ ဈာပေထာ"တိ သုသာနေ ဌပေတွာ သေသာ ဂါမံ ပဝိဋ္ဌာ။ ယသဒါရကော တံ မတသရီရံ သူလေဟိ ဝိဇ္ဈိတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ဈာပေန္တော အသုဘသညံ ပဋိလဘိ၊ ဣတရေသမ္ပိ စတုန္နံ ဇနာနံ "ပဿထ ဘော၊ ဣမံ သရီရံ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဒ္ဓံသိတစမ္မံ[၁]၊ ကဗရဂေါရူပံ ဝိယ အသုစိံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ပဋိကူလ"န္တိ ဒဿေသိ။ တေပိ တတ္ထ အသုဘသညံ ပဋိလဘိံသု။ တေ ပဉ္စပိ ဇနာ ဂါမံ ဂန္တွာ သေသသဟာယကာနံ ကထယိံသု။ ယသော ပန ဒါရကော ဂေဟံ ဂန္တွာ မာတာပိတူနဉ္စ ဘရိယာယ စ ကထေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ အသုဘံ ဘာဝယိံသု။ ဣဒမေတေသံ ပုဗ္ဗကမ္မံ။ တေနေဝ ယသဿ ဣတ္ထာဂါရေ သုသာနသညာ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ တာယ စ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝိသေသာဓိဂမော နိဗ္ဗတ္တိ။ ဧဝံ ဣမေပိ အတ္တနာ ပတ္ထိတမေဝ လဘိံသု။ နာဟံ မုခံ ဩလောကေတွာ ဒမ္မီတိ။

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယသဟာယကာ ပန ကိံ ကမ္မံ ကရိံသု ဘန္တေတိ။ တေပိ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ အရဟတ္တံ ပတ္ထေတွာ ပုညာနိ ကတွာ အပရာပရေ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ တိံသ ဓုတ္တာ ဟုတွာ တုဏ္ဍိလောဝါဒံ သုတွာ သဋ္ဌိဝဿသဟဿာနိ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိံသု။ ဧဝံ ဣမေပိ အတ္တနာ ပတ္ထိတမေဝ လဘိံသု။ နာဟံ မုခံ ဩလောကေတွာ ဒမ္မီတိ။

ဥရုဝေလကဿပါဒယော ပန ကိံ ကမ္မံ ကရိံသု ဘန္တေတိ။ တေပိ အရဟတ္တမေဝ ပတ္ထေတွာ ပုညာနိ ကရိံသု။ ဣတော ဟိ ဒွေနဝုတိကပ္ပေ

၁-ဝိဒ္ဓဿစမ္မံ (သီ၊ သျာ)

တိဿော ဖုဿောတိ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု။ ဖုဿဗုဒ္ဓဿ မဟိန္ဒော နာမ ရာဇာ ပိတာ အဟောသိ။ တသ္မိံ ပန သမ္ဗောဓိံ ပတ္တေ ရညော ကနိဋ္ဌပုတ္တော ပဌမအဂ္ဂသာဝကော, ပုရောဟိတပုတ္တော ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော အဟောသိ။ ရာဇာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဇေဋ္ဌပုတ္တော မေ ဗုဒ္ဓေါ, ကနိဋ္ဌပုတ္တော ပဌမအဂ္ဂသာဝကော, ပုရောဟိတပုတ္တော ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော"တိ တေ ဩလောကေတွာ "မမေဝ ဗုဒ္ဓေါ, မမေဝ ဓမ္မော, မမေဝ သံဃော၊ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ"တိ တိက္ခတ္တုံ ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ "ဘန္တေ ဣဒါနိ မေ နဝုတိဝဿသဟဿပရိမာဏဿ အာယုနော ကောဋိယံ နိသီဒိတွာ နိဒ္ဒါယနကာလော ဝိယ အညေသံ ဂေဟဒွါရံ အဂန္တွာ ယာဝါဟံ ဇီဝါမိ၊ တာဝ မေ စတ္တာရော ပစ္စယေ အဓိဝါသေထာ"တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ နိဗဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ကရောတိ။ ရညော ပန အပရေပိ တယော ပုတ္တာ အဟေသုံ။ တေသု ဇေဋ္ဌဿ ပဉ္စ ယောဓသတာနိ ပရိဝါရာနိ၊ မဇ္ဈိမဿ တီဏိ၊ ကနိဋ္ဌဿ ဒွေ။ တေ "မယမ္ပိ ဘာတိကံ ဘောဇေဿာမာ"တိ ပိတရံ ဩကာသံ ယာစိတွာ အလဘမာနာ ပုနပ္ပုနံ ယာစန္တာပိ အလဘိတွာ ပစ္စန္တေ ကုပိတေ တဿ ဝူပသမနတ္ထာယ ပေသိတာ[၁] ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ ပိတု သန္တိကံ အာဂမိံသု။ အထ နေ ပိတာ အာလိင်္ဂိတွာ သီသေ စုမ္ဗိတွာ "ဝရံ ဝေါ တာတာ ဒမ္မီ"တိ အာဟ။

တေ "သာဓု ဒေဝါ"တိ ဝရံ ဂဟိတကံ ကတွာ ပုန ကတိပါဟစ္စယေန ပိတရာ "ဂဏှထ တာတာ ဝရ"န္တိ ဝုတ္တာ[၂] "ဒေဝ အမှာကံ အညေန ကေနစိ အတ္ထော နတ္ထိ၊ ဣတော ပဋ္ဌာယ မယံ ဘာတိကံ ဘောဇေဿာမ၊ ဣမံ နော ဝရံ ဒေဟီ"တိ အာဟံသု။ န ဒေမိ တာတာတိ။ နိစ္စကာလံ အဒေန္တော သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ ဒေထ ဒေဝါတိ။ န ဒေမိ တာတာတိ။ တေန ဟိ ဆ ပဉ္စ စတ္တာရိ တီဏိ ဒွေ ဧကံ သံဝစ္ဆရံ ဒေထ ဒေဝါတိ။ န ဒေမိ တာတာတိ။ တေန ဟိ ဒေဝ သတ္တ မာသေ ဒေထာတိ။ ဆ မာသေ ပဉ္စ မာသေ စတ္တာရော မာသေ တယော မာသေ ဒေထ ဒေဝါတိ။ န ဒေမိ တာတာတိ။ ဟောတု ဒေဝ၊ ဧကေကဿ နော ဧကံ မာသံ ကတွာ တယော မာသေ ဒေထာတိ။ "သာဓု တာတာ၊ တေန ဟိ တယော မာသေ ဘောဇေထာ"တိ အာဟ။ တေ တုဋ္ဌာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။ တေသံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ ဧကော ကောဋ္ဌာဂါရိကော၊ ဧကော အာယုတ္တကော၊ တဿ ဒွါဒသနဟုတာ ပုရိသပရိဝါရာ။ တေ တေ ပက္ကောသာပေတွာ "မယံ ဣမံ တေမာသံ ဒသ သီလာနိ ဂဟေတွာ ဒွေ

၁-ပေသေတွာ (က) ၂-ဝုတ္တေ (က)

တာသာ၀ါနိ[၁] နိ၀ါသေတွာ သတ္တာရာ သဟ၀ါသံ ၀သိဿာမ၊ တုမှေ ဇ္ဈေကံ နာမ ဒါန၀ဋ္ဋံ ဂဟေတွာ ဒေ၀သိကံ နဝုတိသဟဿာနံ ဘိက္ခူနံ ယောဓ-သဟဿဿ စ သဗ္ဗံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ပ၀တ္တေယျာထ။ မယံ ဟိ ဧတ္ထ ပဗ္ဗာဇ္ဇ န ကိဉ္စိ ၀ဏ္ဏာမာ”တိ ၀ဒိံသု။

တေ တထေဝါပိ ဇနာ ပရိဝါရသဟဿံ ဂဟေတွာ ဒသ သီလာနိ သမာဒါယ ကာသာယ၀တ္ထာနိ နိ၀ါသေတွာ ဝိဟာရေယေ၀ ၀သိံသု။ ကောဋ္ဌာဂါရိကော စ အာယုတ္တကော စ ကေတော ဟုတွာ တိဏ္ဏံ ဘာတိကာနံ ကောဋ္ဌာဂါရေဟိ ၀ါရေန ၀ါရေန ဒါန၀ဋ္ဋံ ဂဟေတွာ ဒါနံ ဒေန္တိ၊ ကမ္မကာရာနံ ပန ပုတ္တာ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ အတ္ထာယ ရောဒန္တိ။ တေ တေသံ ဘိက္ခုသံဃေ အနာဂတေယေ၀ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဒေန္တိ။ ဘိက္ခုသံဃဿ ဘတ္တကိစ္စာ၀သာနေ ကိဉ္စိ အတိရေကံ န ဘူတပုဗ္ဗံ။ တေ “အပရဘာဂေ ဒါရကာနံ ဒေမာ”တိ အတ္တနာပိ ဂဟေတွာ ခါဒိံသု။ မနုဿ အာဟာရံ ဒိသွာ အဓိ၀ါသေတုံ နာသက္ခိံသု။ တေ ပန စတုရာသီတိသဟဿာ အဟေသုံ။ တေ သံဃဿ ဒိန္နဒါန၀ဋ္ဋံ ခါဒိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပေတ္တိဝိသယေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေဘာတိကာ ပန ပုရိသသဟဿေန သဒ္ဓိံ ကာလံ ကတွာ ဒေ၀လောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒေ၀-လောကာ မနုဿလောကံ, မနုဿလောကာ ဒေ၀လောကံ သံသရန္တာ[၂] ဒွေနဝုတိကပ္ပေ ခေပေသုံ။ ဧ၀ံ တေ တယော ဘာတရော အရဟတ္တံ ပတ္တေန္တာ တဒါ ကလျာဏကမ္မံ ကရိံသု။ တေ အတ္တနာ ပတ္ထိတမေ၀ လဘိံသု။ နာဟံ မနံ ဩလောကေတွာ ဒမ္မိတိ။

တဒါ ပန တေသံ အာယုတ္တကော ဗိမ္ဗိသာရော ရာဇာ အဟောသိ၊ ကောဋ္ဌာ-ဂါရိကော ဝိသာခေါ ဥပါသကော။ တယော ရာဇကုမာရာ တယော ဇဋိလာ အဟေသုံ။ တေသံ ကမ္မကာရာ တဒါ ပေတေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ သုဂတိ-ဒုဂ္ဂတိ၀သေန သံသရန္တာ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ စတ္တာရိ ဗုဒ္ဓန္တရာနိ ပေတလောကေ-ယေ၀ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ သဗ္ဗပဌမံ ဥပ္ပန္နံ စတ္တာလီသ၀ဿသဟ-ဿာယုကံ ကကုသန္ဓံ ဘဂ၀န္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “အမှာကံ အာဟာရံ လဘန-ကာလံ အာစိက္ခထာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော “မမ တာ၀ ကာလေ န လဘိ-ဿထ၊ မမ ပန ပစ္ဆတော မဟာပထဝိယာ ယောဇနမတ္တံ အဘိရုဠှာယ ကောဏာ-ဂမနော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တံ ပုစ္ဆေယျာထာ”တိ အာဟ။ တေ တတ္တကံ ကာလံ ခေပေတွာ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ တံ ပုစ္ဆိံသု။ သောပိ “မမ ကာလေ န လဘိ-ဿထ၊ မမ ပန ပစ္ဆတော မဟာပထဝိယာ ယောဇနမတ္တံ အဘိရုဠှာယ ကဿပေါ

၁-ကာသာယာနိ (သီ၊ သျာ) ၂-နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒေ၀လောကာ ဒေ၀လောကံ သံသရန္တာ (သီ၊ သျာ)

နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တံ ပုစ္ဆေယျာထာ”တိ အာဟ။ တေ တတ္တကံ ကာလံ ခေပေတွာ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ တံ ပုစ္ဆိံသု။ သောပိ “မမ ကာလေ န လဘိဿထ၊ မမ ပန ပစ္ဆတော မဟာပထဝိယာ ယောဇနမတ္တံ အဘိရုဠှာယ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဒါ တုမှာကံ ဉာတကော ဗိမ္ဗိသာရော နာမ ရာဇာ ဘဝိဿတိ၊ သော သတ္ထု ဒါနံ ဒတွာ တုမှာကံ ပတ္တိံ ပါပေဿတိ၊ တဒါ လဘိဿထာ”တိ အာဟ။ တေသံ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ သွေဒိဝသသဒိသံ[1] အဟောသိ။ ဧတေ တထာဂတေ ဥပ္ပန္နေ ဗိမ္ဗိသာရရညာ ပဌမဒိဝသံ ဒါနေ ဒိန္နေ ပတ္တိံ အလဘိတွာ ရတ္တိဘာဂေ ဘေရဝသဒ္ဒံ ကတွာ ရညော အတ္တာနံ ဒဿယိံသု။ သော ပုနဒိဝသေ ဝေဠုဝနံ ဂန္တွာ[2] တထာဂတဿ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။

သတ္ထာ “မဟာရာဇ ဣတော ဒွေနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဖုဿဗုဒ္ဓကာလေ ဧတေ တဝ ဉာတကာ၊ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒိန္နဒါနဝတ္ထုံ ခါဒိတွာ ပေတလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သံသရန္တာ ကကုသန္ဓာဒယော ဗုဒ္ဓေ ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ ဣဒ္ဓိဒ္ဓ ဝုတ္တာ ဧတ္တကံ ကာလံ တဝ ဒါနံ ပစ္စာသီသမာနာ ဟိယျော တယာ ဒါနေ ဒိန္နေ ပတ္တိံ အလဘမာနာ ဧဝမကံသူ”တိ အာဟ။ ကိံ ပန ဘန္တေ ဣဒါနိပိ ဒိန္နေ လဘိဿန္တီတိ။ အာမ မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ မဟာဒါနံ ဒတွာ “ဘန္တေ ဣတော တေသံ ပေတာနံ ဒိဗ္ဗအန္နပါနံ သမ္ပဇ္ဇတူ”တိ ပတ္တိံ အဒါသိ၊ တေသံ တထေဝ နိဗ္ဗတ္တိ။ ပုန-ဒိဝသေ နဂ္ဂါ ဟုတွာ အတ္တာနံ ဒဿေသုံ။ ရာဇာ “အဇ္ဇ ဘန္တေ နဂ္ဂါ ဟုတွာ အတ္တာနံ ဒဿေသု”န္တိ အာရောစေသိ။ ဝတ္ထာနိ တေ န ဒိန္နာနိ မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာပိ ပုနဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ စီဝရဒါနံ ဒတွာ “ဣတော တေသံ ပေတာနံ ဒိဗ္ဗဝတ္ထာနိ ဟောန္တူ”တိ ပါပေသိ[3]။ တံခဏညေဝ တေသံ ဒိဗ္ဗဝတ္ထာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု၊ တေ ပေတတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ ဒိဗ္ဗတ္တဘာဝေ သဏ္ဌဟိံသု။ သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကရောန္တော “တိရောကုဋ္ဋေသု တိဋ္ဌန္တီ”တိအာဒိနာ[4] တိရောကုဋ္ဋာနုမောဒနံ အကာသိ။ အနုမောဒနာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။ ဣတိ သတ္ထာ တေဘာတိက-ဇဋိလာနံ ဝတ္ထုံ ကထေတွာ ဣမမ္ပိ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိ။

အဂ္ဂသာဝကာ ပန ဘန္တေ ကိံ ကရိံသူတိ။ အဂ္ဂသာဝကဘာဝါယ ပတ္ထနံ ကရိံသု။ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကဿ ဟိ ကပ္ပါနံ အသင်္ချေယျဿ မတ္ထကေ သာရိပုတ္တော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ နာမေန

၁-သွေဒိဝသံ ဝိယ (သျာ)
၂-အာဂန္တွာ (သီ၊ သျာ)
၃-ဒါပေသိ (က)
၄-ခု ၁-၈၊ ခု ၂-၁၂၉-ပိဋ္ဌေသု။

သရဒမာဏဝေါ နာမ အဟောသိ။ မောဂ္ဂလ္လာနော ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ နာမေန သိရိဝဍ္ဎနကုဋုမ္ဗိကော နာမ အဟောသိ။ တေ ဥဘောပိ သဟ-ပံသုကီဠကာ[1] သဟာယကာ အဟေသုံ။ တေသု သရဒမာဏဝေါ ပိတု အစ္စယေန ကုလသန္တကံ မဟာဓနံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ[2] ဧကဒိဝသံ ရဟောဂတော စိန္တေသိ “အဟံ ဣဓလောကတ္တဘာဝမေဝ ဇာနာမိ၊ နော ပရလောကတ္တဘာဝံ။ ဇာတသတ္တာနဉ္စ မရဏံ နာမ ဓုဝံ၊ မယာ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ မောက္ခဓမ္မဂဝေသနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော သဟာယကံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ “သမ္မ သိရိဝဍ္ဎန အဟံ ပဗ္ဗဇိတွာ မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိဿာမိ၊ တွံ မယာ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသိ၊ န သက္ခိဿသီ”တိ။ န သက္ခိဿာမိ သမ္မ၊ တွံယေဝ ပဗ္ဗဇာဟီတိ။ သော စိန္တေသိ “ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တော သဟာယေ ဝါ ဉာတိမိတ္တေ ဝါ ဂဟေတွာ ဂတော နာမ နတ္ထိ၊ အတ္တနာ ကတံ အတ္တနောဝ ဟောတီ”တိ။ တတော ရတနကောဋ္ဌာဂါရံ ဝိဝရာပေတွာ ကပဏဒ္ဓိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာနံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ဧကော ဒွေ တယောတိ ဧဝံ အနုပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ ဇဋိလာ အဟေသုံ။ သော ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တေသံ ဇဋိလာနံ ကသိဏပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ။ တေပိ သဗ္ဗေ ပဉ္စ အဘိညာ အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသုံ။

တေန သမယေန အနောမဒဿီ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥဒပါဒိ။ နဂရံ စန္ဒဝတီ နာမ အဟောသိ၊ ပိတာ ယသဝါ နာမ ခတ္တိယော၊ မာတာ ယသောဓရာ နာမ ဒေဝီ၊ ဗောဓိ အဇ္ဇုနရုက္ခော၊ နိသဘော စ အနောမော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ၊ ဝရုဏော နာမ ဥပဋ္ဌာကော၊ သုန္ဒရာ စ သုမနာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ အဟေသုံ။ အာယု ဝဿသတသဟဿံ အဟောသိ၊ သရီရံ အဋ္ဌပညာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ၊ သရီရပ္ပဘာ ဒွါဒသယောဇနံ ဖရိ၊ ဘိက္ခုသတ-သဟဿပရိဝါရော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ပစ္စူသကာလေ မဟာ-ကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ လောကံ ဝေါလောကေန္တော သရဒတာပသံ ဒိသွာ “အဇ္ဇ မယှံ သရဒတာပသဿ သန္တိကံ ဂတပစ္စယေန ဓမ္မဒေသနာ စ မဟတီ ဘဝိဿတိ၊ သော စ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေဿတိ၊ တဿ သဟာယကော သိရိဝဍ္ဎနကုဋုမ္ဗိကော ဒုတိယသာဝကဋ္ဌာနံ၊ ဒေသနာပရိယော-သာနေ စဿ ပရိဝါရာ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ ဇဋိလာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿန္တိ၊ မယာ တတ္ထ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ အညံ ကဉ္စိ အနာမန္တေတွာ သီဟော ဝိယ ဧကစရော ဟုတွာ သရဒတာပသဿ

---

[1] ၁-သဟ ပံသုကီဠာယ (သီ)

[2] ၂-ပဋိလဘိတွာ (က)

အန္တေဝါသိကေသု ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေသု "ဗုဒ္ဓဘာဝံ မေ ဇာနာတူ"တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပဿန္တဿေဝ သရဒတာပသဿ အာကာသတော ဩတရိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ။ သရဒတာပသော ဗုဒ္ဓါနုဘာဝဉ္စေဝ သရီရနိပ္ဖတ္တိံ စဿ ဒိသွာ လက္ခဏမန္တေ သမ္မသိတွာ "ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော နာမ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တော ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ၊ ပဗ္ဗဇန္တော လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ အယံ ပုရိသော နိဿံသယံ ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဇာနိတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ အဂ္ဂါသနံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အဂ္ဂါသနေ။ သရဒတာပသောပိ အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ စတုသတ္တတိသဟဿဇဋိလာ ပဏီတပဏီတာနိ ဩဇဝန္တာနိ ဖလာဖလာနိ ဂဟေတွာ အာစရိယဿ သန္တိကံ သမ္ပတ္တာ ဗုဒ္ဓါနဉ္စေဝ အာစရိယဿ စ နိသိန္နာသနံ ဩလောကေတွာ အာဟံသု "အာစရိယ မယံ 'ဣမသ္မိံ လောကေ တုမှေဟိ မဟန္တတရော နတ္ထီ'တိ ဝိစရာမ[၁]၊ အယံ ပန ပုရိသော တုမှေဟိ မဟန္တတရော မညေ"တိ။ တာတာ ကိံ ဝဒေထ၊ သာသပေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ[၂] သိနေရုံ သမံ ကာတုံ ဣစ္ဆထ၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ မမံ ဥပမံ မာ ကရိတ္ထ ပုတ္တကာတိ။ အထ တေ တာပသာ "သစာယံ ဣတ္တရသတ္တော အဘဝိဿ၊ အမှာကံ အာစရိယော န ဧဝရူပံ ဥပမံ အာဟရိဿ၊ ယာဝ မဟာ ဝတာယံ ပုရိသော"တိ သဗ္ဗေဝ ပါဒေသု နိပတိတွာ သိရသာ ဝန္ဒိံသု။ အထ နေ အာစရိယော အာဟ "တာတာ အမှာကံ ဗုဒ္ဓါနံ အနုစ္ဆဝိကော ဒေယျဓမ္မော နတ္ထိ၊ သတ္ထာ စ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ ဣဓာဂတော၊ မယံ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ ဒေယျဓမ္မံ ဒဿာမ၊ တုမှေ ယံ ယံ ပဏီတံ ဖလာဖလံ၊ တံ တံ အာဟရထာ"တိ အာဟရာပေတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ သယံ တထာဂတဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာရာ ဖလာဖလေ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗောဇံ ပက္ခိပိံသု။ တာပသော ဥဒကမ္ပိ သယမေဝ ပရိဿာဝေတွာ အဒါသိ။ တတော ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ နိသိန္နေ သတ္ထရိ သဗ္ဗေ အန္တေဝါသိကေ ပက္ကောသိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ သာရဏီယကထံ ကထေန္တော နိသီဒိ။ သတ္ထာ "ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ စိန္တေသိ။ တေ သတ္ထု စိတ္တံ ဉတွာ သတသဟဿခီဏာသဝပရိဝါရာ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။

၁-မညေမ (က)   ၂-စတုရာသီတိယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓံ (က)

တဒေါ သရဒတာပသော အန္တေဝါသိကေ အာမန္တေသိ “တာတာ ဗုဒ္ဓါနံ နိသိန္နာသနမ္ပိ နီစံ၊ သမဏသတသဟဿာနမ္ပိ အာသနံ နတ္ထိ၊ အဇ္ဇ တုမှေဟိ ဥဠာရံ ဗုဒ္ဓသက္ကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပဗ္ဗတပါဒတော ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရထာ”တိ။ ကထနကာလော ပပဉ္စော ဝိယ ဟောတိ၊ ဣဒ္ဓိမတော ပန ဣဒ္ဓိဝိသယော အစိန္တေယျောတိ မုဟုတ္တမတ္တေနေဝ တေ တာပသာ ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရိတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ယောဇနပ္ပမာဏံ ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေသုံ။ ဥဘိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ တိဂါဝုတံ၊ သေသဘိက္ခူနံ အၶုယောဇနိ-ကာဒိဘေဒံ၊ သံဃနဝကဿ ဥသဘမတ္တံ အဟောသိ။ “ကထံ ဧကသ္မိံ အဿမပဒေ တာဝ မဟန္တာနိ အာသနာနိ ပညတ္တာနီ”တိ န စိန္တေတဗ္ဗံ။ ဣဒ္ဓိဝိသယော ဟေသ။ ဧဝံ ပညတ္တေသု အာသနေသု သရဒတာပသော တထာဂတဿ ပုရတော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဌိတော “ဘန္တေ မယှံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဣမံ ပုပ္ဖာသနံ အဘိရုဟထာ”တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ—

“နာနာပုပ္ဖဉ္စ ဂန္ဓဉ္စ၊ သမ္ပာဒေတွာန[1] ဧကတော။
ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေတွာ၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိ။

ဣဒံ မေ အာသနံ ဝီရ၊ ပညတ္တံ တဝနုစ္ဆဝိံ။
မမ စိတ္တံ ပသာဒေန္တော၊ နိသီဒ ပုပ္ဖမာသနေ။

သတ္တရတ္တိန္ဒိဝံ ဗုဒ္ဓေါ၊ နိသီဒိ ပုပ္ဖမာသနေ။
မမ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ဟာသယိတွာ သဒေဝကေ”တိ။

ဧဝံ နိသိန္နေ သတ္ထရိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ သေသဘိက္ခူ စ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသနေ[2] နိသီဒိံသု။ သရဒတာပသော မဟန္တံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဂဟေတွာ တထာဂတဿ မတ္ထကေ ဓာရေန္တော အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ “ဇဋိလာနံ အယံ သက္ကာရော မဟပ္ဖလော ဟောတူ”တိ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိ။ သတ္ထု သမာပတ္တိံ သမာပန္နဘာဝံ ဉတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာပိ သေသဘိက္ခူပိ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိံသု။ တထာဂတေ သတ္တာဟံ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နေ အန္တေဝါသိကာ ဘိက္ခာစာရကာလေ သမ္ပတ္တေ ဝနမူလဖလာဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သေသကာလေ ဗုဒ္ဓါနံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ တိဋ္ဌန္တိ။ သရဒတာပသော ပန ဘိက္ခာစာရမ္ပိ အဂန္တွာ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဓာရယမာနောဝ သတ္တာဟံ ပီတိသုခေန ဝီတိနာမေသိ။ သတ္ထာ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာယ ဒက္ခိဏပဿေ နိသိန္နံ ပဌမအဂ္ဂသာဝကံ နိသဘတ္ထေရံ အာမန္တေသိ “နိသဘ

၁-သန္နိပါတေတွ (သီ)၊ သန္နိပါတေတွာန (သျာ)　　၂-ပညတ္တာသနေ (က)

သက္ကာရကာရကာနံ တာပသာနံ ပုပ္ဖါသနာနုမောဒနံ ကရောဟီ”တိ။ ထေရော စက္ကဝတ္တိရညော သန္တိကာ ပဋိလဒ္ဓမဟာလာဘော မဟာဃောသော ဝိယ တုဋ္ဌမာနသော သာဝကပါရမိဉာဏေ ဌတွာ ပုပ္ဖါသနာနုမောဒနံ အာရဘိ။ တဿ ဒေသနာဝသာနေ[1] ဒုတိယသာဝကံ အာမန္တေသိ “တွမ္ပိ ဘိက္ခု ဓမ္မံ ဒေသေဟီ”တိ။ အနောမတ္ထေရော တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္မသိတွာ ဓမ္မံ ကထေသိ၊ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ဒေသနာယ ကောစိပိ အဘိသမယော နာဟောသိ။ အထ သတ္ထာ အပရိမာဏေ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ဌတွာ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဌပေတွာ သရဒတာပသံ သဗ္ဗေပိ စတုသတ္တတိ-သဟဿဇဋိလာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု၊ သတ္ထာ “ဧထ ဘိက္ခဝေါ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တေသံ တာဝဒေဝ ကေသမဿူနိ အန္တရဓာယိံသု၊ အဋ္ဌပရိက္ခာရာ ကာယေ ပဋိမုက္ကာဝ အဟေသုံ။

သရဒတာပသော ကသ္မာ အရဟတ္တံ န ပတ္တောတိ? ဝိက္ခိတ္တစိတ္တတ္တာ။ သော[2] ကိရ ဗုဒ္ဓါနံ ဒုတိယာသနေ နိသီဒိတွာ သာဝကပါရမိဉာဏေ ဌတွာ ဓမ္မံ ဒေသယတော အဂ္ဂသာဝကဿ ဓမ္မဒေသနံ သောတုံ အာရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ “အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဣမိနာ သာဝကေန ပဋိလဒ္ဓဓုရံ လဘေယျ”န္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေသိ။ သော တေန ပရိဝိတက္ကေန မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓံ ကာတုံ နာသက္ခိ။ တထာဂတံ ပန ဝန္ဒိတွာ သမ္မုခေ ဌတွာ အာဟ “ဘန္တေ တုမှာကံ အနန္တရာသနေ နိသိန္နော ဘိက္ခု တုမှာကံ သာသနေ ကော နာမ ဟောတီ”တိ။ မယာ ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ အနုပဝတ္တေန္တော သာဝကပါရမိဉာဏဿ ကောဋိပ္ပတ္တော သောဠသ ပညာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတော မယှံ သာသနေ အဂ္ဂသာဝကော နိသဘော နာမ ဧသောတိ။ “ဘန္တေ ယွာယံ မယာ သတ္တာဟံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဓာရေန္တေန သက္ကာရော ကတော၊ အဟံ ဣမဿ ဖလေန အညံ သက္ကတ္တံ ဝါ ဗြဟ္မတ္တံ ဝါ န ပတ္ထေမိ၊ အနာဂတေ ပန အယံ နိသဘတ္ထေရော ဝိယ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကော ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ “သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ ဣမဿ ပုရိသဿ ပတ္ထနာ”တိ အနာဂတံသဉာဏံ ပေသေတွာ ဩလောကေန္တော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ သမိဇ္ဈနဘာဝံ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာန သရဒတာပသံ အာဟ “န တေ အယံ ပတ္ထနာ မောဃာ ဘဝိဿတိ၊ အနာဂတေ ပန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဿ မာတာ

၁-ဒေသနာပရိယောသာနေ (က)

၂-တဿ (သီ၊ သျာ၊ အံ-ဋ္ဌ ၁-၁၁၉-ပိဋ္ဌေ စ)

မဟာမာယာ နာမ ဒေဝီ ဘဝိဿတိ၊ ပိတာ သုဒ္ဓေါဒနော နာမ မဟာရာဇာ၊ ပုတ္တော ရာဟုလော နာမ၊ ဥပဋ္ဌာကော အာနန္ဒော နာမ၊ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော မောဂ္ဂလ္လာနော နာမ၊ တွံ ပနဿ ပဌမအဂ္ဂသာဝကော ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တော နာမ ဘဝိဿသီ”တိ။ ဧဝံ တာပသံ ဗျာကရိတွာ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။

သရဒတာပသောပိ အန္တေဝါသိကတ္ထေရာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ သဟာယကဿ သိရိဝဍ္ဎနကုဋုမ္ဗိကဿ သာသနံ ပေသေသိ “ဘန္တေ မမ သဟာယကဿ ဝဒေထ ‘သဟာယကေန တေ သရဒတာပသေန အနောမဒဿီဗုဒ္ဓဿ ပါဒမူလေ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပဌမအဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထိတံ၊ တွံ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေဟီ’တိ”။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ထေရေဟိ ပုရေတရမေဝ ဧကပဿေန ဂန္တွာ သိရိဝဍ္ဎနဿ နိဝေသနဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ သိရိဝဍ္ဎနော “စိရဿံ ဝတ မေ အယျော အာဂတော”တိ အာသနေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနာ နီစာသနေ[1] နိသိန္နော “အန္တေဝါသိကပရိသာ ပန ဝေါ ဘန္တေ န ပညာယတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ သမ္မ, အမှာကံ အဿမံ အနောမဒဿီ ဗုဒ္ဓေါ အာဂတော၊ မယံ တဿ အတ္တနော ဗလေန သက္ကာရံ အကရိမှာ၊ သတ္ထာ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဌပေတွာ မံ သေသာ အရဟတ္တံ ပတွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ အဟံ သတ္ထု ပဌမအဂ္ဂသာဝကံ နိသဘတ္ထေရံ ဒိသွာ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ နာမ သာသနေ ပဌမအဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေသိံ၊ တွမ္ပိ တဿ သာသနေ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေဟီတိ။ မယှံ ဗုဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိစယော နတ္ထိ ဘန္တေတိ။ ဗုဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ ကထနံ မယှံ ဘာရော ဟောတု၊ တွံ မဟန္တံ သက္ကာရံ[2] သဇ္ဇေဟီတိ။

သိရိဝဍ္ဎနော တဿ ဝစနံ သုတွာ အတ္တနော နိဝေသနဒွါရေ ရာဇမာနေန အဋ္ဌကရီသမတ္တံ ဌာနံ သမတလံ ကာရေတွာ ဝါလုကံ ဩကိရာပေတွာ လာဇပဉ္စမာနိပုပ္ဖါနိ ဝိကိရာပေတွာ နီလုပ္ပလစ္ဆဒနံ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညာပေတွာ သေသဘိက္ခူနမ္ပိ အာသနာနိ ပဋိယာဒေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ သဇ္ဇေတွာ ဗုဒ္ဓါနံ နိမန္တနတ္ထာယ သရဒတာပသဿ သညံ အဒါသိ။ တာပသော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ဂဟေတွာ တဿ နိဝေသနံ အဂမာသိ။ သိရိဝဍ္ဎနောပိ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ တထာဂတဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ မဏ္ဍပံ ပဝေသေတွာ ပညတ္တာသနေသု နိသိန္နဿ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ

၁-နီစတရေ အာသနေ (သီ၊ သျာ) ၂-အဓိကာရံ (သီ၊ အံ-ဋ္ဌ ၁-၁၂၀-ပိဋ္ဌေ စ)၊ အဘိသက္ကာရံ (သျာ)

ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ပဏီတေန ဘောဇနေန ပရိဝိသိတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ မဟာရဟေဟိ ဝတ္ထေဟိ အစ္ဆာဒေတွာ “ဘန္တေ နာယံ အာရမ္ဘော အပ္ပမတ္တကဋ္ဌာနဖ္ဖုဋ္ဌာယ၊ ဇာနိနာဝ နိယာမေန သတ္တာဟံ အနုကမ္ပံ ကရောထာ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ သော တေနေဝ နိယာမေန သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဌိတော အာဟ “ဘန္တေ မမ သဟာယော သရဒတာပသော ယဿ သတ္ထုဿ ပဌမအဂ္ဂသာဝကော ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထေသိ၊ အဟမ္ပိ “တဿေဝ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထေမီတိ။

သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေတွာ တဿ ပတ္ထနာယ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ ဗျာကာသိ “တွံ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော ဘဝိဿသီ”တိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ဗျာကရဏံ သုတွာ သိရိဝဍ္ဎနော ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော အဟောသိ။ သတ္ထာပိ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကတွာ သပရိဝါရော ဝိဟာရမေဝ ဂတော။ အယံ ဘိက္ခဝေ မမ ပုတ္တေဟိ တဒါ ပတ္ထိတပတ္ထနာ။ တေ ယထာပတ္ထိတမေဝ လဘိံသု။ နာဟံ မုခံ ဩလောကေတွာ ဒေမီတိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ မယံ အဂါရိယဘူတာ သမာနာ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ ဒဿနာယ ဂတာ”တိ ယာဝ အဿဇိတ္ထေရဿ သန္တိကာ သောတာပတ္တိဖလပဋိဝေဓာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ “တေ မယံ ဘန္တေ အာစရိယဿ သဉ္စယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ တုမှာကံ ပါဒမူလေ အာနေတုကာမာ တဿ လဒ္ဓိယာ နိဿာရဘာဝံ ကထေတွာ ဣဓာဂမနေ အာနိသံသံ ကထယိမှာ။ သော ဣဒါနိ မယှံ အန္တေဝါသိကဝါသော နာမ စာဋိယာ ဥဒဉ္စနဘာဝပ္ပတ္တိသဒိသော၊ န သက္ခိဿာမိ အန္တေဝါသိဝါသံ ဝသိတု”န္တိ ဝတွာ “အာစရိယ ဣဒါနိ မဟာဇနော ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထော ဂန္တွာ သတ္ထာရမေဝ ပူဇေဿတိ၊ တုမှေ ကထံ ဘဝိဿထာ”တိ ဝုတ္တေ ကိံ ပန ဗဟုကာ လောကေ ပဏ္ဍိတာ ဗဟူ၊ ဥဒါဟု ဒန္ဓာတိ? “ဒန္ဓာ”တိ ကထိတေ “တေန ဟိ ပဏ္ဍိတာ ပဏ္ဍိတဿ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ ဂမိဿန္တိ၊ ဒန္ဓာ ဒန္ဓဿ မမ သန္တိကံ အာဂမိဿန္တိ၊ ဂစ္ဆထ တုမှေ”တိ ဝတွာ အာဂန္တုံ န ဣစ္ဆိ ဘန္တေတိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ “ဘိက္ခဝေ သဉ္စယော အတ္တနော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတာယ အသာရံ သာရောတိ, သာရဉ္စ အသာရောတိ ဂဏှိ။ တုမှေ ပန အတ္တနော ပဏ္ဍိတတာယ သာရဉ္စ သာရတော, အသာရဉ္စ အသာရတော ဉတွာ အသာရံ ပဟာယ သာရမေဝ ဂဏှိတ္ထာ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ——

၁-ဂဏှာထာတိ (က)

၁၁။ "အသာရေ သာရမတိနော၊ သာရေ စာသာရဒဿိနော။
တေ သာရံ နာဓိဂစ္ဆန္တိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ။

၁၂။ သာရဉ္စ သာရတော ဉတွာ၊ အသာရဉ္စ အသာရတော။
တေ သာရံ အဓိဂစ္ဆန္တိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ"တိ။

တတ္ထ **အသာရေ သာရမတိနော**တိ စတ္တာရော ပစ္စယာ, ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, တဿာ ဥပနိဿယဘူတာ ဓမ္မဒေသနာတိ အယံ အသာရော နာမ၊ တသ္မိံ သာရဒိဋ္ဌိနောတိ အတ္ထော။ **သာရေ စာသာရဒဿိနော**တိ ဒသဝတ္ထုကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, တဿာ ဥပနိဿယဘူတာ ဓမ္မဒေသနာတိ အယံ သာရော နာမ၊ တသ္မိံ "နာယံ သာရော"တိ အသာရဒဿိနော။ **တေ သာရန္တိ** တေ ပန တံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏံ ဂဟေတွာ ဌိတာ ကာမဝိတက္ကာဒီနံ ဝသေန မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ ဟုတွာ သီလသာရံ သမာဓိသာရံ ပညာသာရံ ဝိမုတ္တိသာရံ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသာရံ "ပရမတ္ထသာရံ နိဗ္ဗာနဉ္စ နာဓိဂစ္ဆန္တိ။ **သာရဉ္စာ**တိ တမေဝ သီလသာရာဒိသာရံ "သာရော နာမာယ"န္တိ, ဝုတ္တပ္ပကာရဉ္စ အသာရံ "အသာရော အယ"န္တိ ဉတွာ။ **တေ သာရန္တိ** တေ ပဏ္ဍိတာ ဧဝံ သမ္မာဒဿနံ ဂဟေတွာ ဌိတာ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပါဒီနံ ဝသေန သမ္မာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ ဟုတွာ တံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ သာရံ အဓိဂစ္ဆန္တီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။ သန္နိပတိတာနံ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသီတိ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု[1] အဋ္ဌမံ။

၉-နန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု

ယထာ အဂါရန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သတ္ထာ ဟိ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော "ပုတ္တံ မေ အာနေတွာ ဒဿေထာ"တိ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇေန ပေသိတာနံ သဟဿသဟဿပရိဝါရာနံ ဒသန္နံ ဒူတာနံ သဗ္ဗပစ္ဆတော ဂန္တွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တေန ကာဠုဒါယိတ္ထေရေန ဂမနကာလံ ဉတွာ မဂ္ဂဝဏ္ဏံ[2] ဝဏ္ဏေတွာ

၁-အဂ္ဂသာဝကဝတ္ထု (သီ)၊ သဉ္ဇယဝတ္ထု (သျာ)

၂-အာဂမနကာလံ ဉတွာ သဋ္ဌိမတ္တာယ ဂါထာယ မဂ္ဂဝဏ္ဏံ (သျာ)

ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော ကပိလပုရံ နီတော ဉာတိသမာဂမေ ပေါက္ခရဝဿံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ **ဝေဿန္တရဇာတကံ**[၁] ကထေတွာ ပုနဒိဝသေ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော "ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ"တိ[၂] ဂါထာယ ပိတရံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ "ဓမ္မဉ္စရေ"တိ[၃] ဂါထာယ မဟာပဇာပတိံ သောတာပတ္တိဖလေ, ရာဇာနဉ္စ သကဒါဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ပန ရာဟုလမာတုဂုဏကထံ နိဿာယ **စန္ဒကိန္နရီဇာတကံ**[၄] ကထေတွာ တတော တတိယဒိဝသေ[၅] နန္ဒကုမာရဿ အဘိသေကဂေဟပ္ပဝေသနဝိဝါဟမင်္ဂလေသု ပဝတ္တမာနေသု ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ နန္ဒကုမာရဿ ဟတ္ထေ ပတ္တံ ဒတွာ မင်္ဂလံ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမန္တော နန္ဒကုမာရဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ န ဂဏှိ။ သောပိ တထာဂတဂါရဝေန "ပတ္တံ ဝေါ ဘန္တေ ဂဏှထာ"တိ ဝတ္တုံ နာသက္ခိ၊ ဧဝံ ပန စိန္တေသိ "သောပါနသီသေ ပတ္တံ ဂဏှိဿတီ"တိ။ သတ္ထာ တသ္မိမ္ပိ ဌာနေ န ဂဏှိ။ ဣတရော "သောပါနပါဒမူလေ ဂဏှိဿတီ"တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာ တတ္ထာပိ န ဂဏှိ။ ဣတရော "ရာဇင်္ဂဏေ ဂဏှိဿတီ"တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာ တတ္ထာပိ န ဂဏှိ။ ကုမာရော နိဝတ္တိတုကာမော အရုစိယာ ဂစ္ဆန္တော သတ္ထုဂါရဝေန "ပတ္တံ ဂဏှထာ"တိ ဝတ္တုံ န သက္ကောတိ။ "ဣဓ ဂဏှိဿတိ၊ ဧတ္ထ ဂဏှိဿတီ"တိ စိန္တေန္တော ဂစ္ဆတိ။

တသ္မိံ ခဏေ အညာ ဣတ္ထိယော တံ ဒိသွာ ဇနပဒကလျာဏိယာ အာစိက္ခိံသု "အယျေ ဘဂဝါ နန္ဒကုမာရံ[၆] ဂဟေတွာ ဂတော၊ တုမှေဟိ တံ ဝိနာ ကရိဿတီ"တိ။ သာ ဥဒကဗိန္ဒူဟိ ပဃ္ဃရန္တေဟေဝ အဍ္ဎုလ္လိခိတေဟိ ကေသေဟိ ဝေဂေန ဂန္တွာ "တုဝဋံ ခေါ အယျပုတ္တ အာဂစ္ဆေယျာသီ"တိ အာဟ။ တံ တဿာ ဝစနံ တဿ ဟဒယေ တိရိယံ ပတိတွာ ဝိယ ဌိတံ။ သတ္ထာပိဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ အဂ္ဂဏှိတွာဝ တံ ဝိဟာရံ နေတွာ "ပဗ္ဗဇိဿသိ နန္ဒာ"တိ အာဟ။ သော ဗုဒ္ဓဂါရဝေန "န ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ အဝတွာ "အာမ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "တေန ဟိ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေထာ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ ကပိလပုရံ ဂန္တွာ တတိယဒိဝသေ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသိ။

သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဟုလမာတာ ကုမာရံ အလင်္ကရိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ပေသေသိ "ပဿ တာတ ဧတံ ဝီသတိသဟဿသမဏပရိဝုတံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဗြဟ္မရူပဝဏ္ဏံ သမဏံ၊ အယံ တေ ပိတာ၊ ဧတဿ မဟန္တာ နိဓိကုမ္ဘိယော အဟေသုံ။ တျာဿ နိက္ခမနတော ပဋ္ဌာယ န ပဿာမ၊ ဂစ္ဆ နံ ဒါယဇ္ဇံ ယာစဿု

၁-ခု ၆-၃၁၂-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ခု ၁-၃၇-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ခု ၁-၃၉-ပိဋ္ဌေ။
၄-ခု ၅-၂၇၇-ပိဋ္ဌေ။ ၅-ဒုတိယဒိဝသေ (သီ၊ က) ၆-နန္ဒရာဇာနံ (သီ၊ က)

‘အဟံ တာတ ကုမာရ၊ အဘိသေကံ ပတွာ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿာမိ၊ ဓနေန မေ အတ္ထော၊ ဓနံ မေ ဒေဟိ။ သာမိကော ဟိ ပုတ္တော ပိတုသန္တကဿာ’တိ”။ ကုမာရော ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာဝ ပိတုသိနေဟံ ပဋိလဘိတွာ ဟဋ္ဌစိတ္တော “သုခါ တေ သမဏ ဆာယာ”တိ ဝတွာ အညမ္ပိ ဗဟုံ အတ္တနော အနုရူပံ ဝဒန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါ ကတဘတ္တကိစ္စော အနုမောဒနံ ကတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ ကုမာရောပိ “ဒါယဇ္ဇံ မေ သမဏ ဒေဟိ၊ ဒါယဇ္ဇံ မေ သမဏ ဒေဟီ”တိ ဘဂဝန္တံ အနုဗန္ဓိ။ ဘဂဝါပိ ကုမာရံ န နိဝတ္တာပေသိ၊ ပရိဇနောပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တံ နိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ ဣတိ သော ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ အာရာမမေဝ အဂမာသိ။

တတော ဘဂဝါ စိန္တေသိ “ယံ အယံ ပိတုသန္တကံ ဓနံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ ဝဋ္ဋာနုဂတံ သဝိဃာတံ၊ ဟန္ဒဿ ဗောဓိတလေ ပဋိလဒ္ဓံ သတ္တဝိဓံ အရိယဓနံ ဒေမိ၊ လောကုတ္တရဒါယဇ္ဇဿ နံ သာမိကံ[၁] ကရောမီ”တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာမန္တေသိ “တေနဟိ တွံ သာရိပုတ္တ ရာဟုလကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေဟီ”တိ။ ထေရော ကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ပဗ္ဗဇိတေ စ ပန ကုမာရေ ရညော အဓိမတ္တံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ တံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဘဂဝတော နိဝေဒေတွာ “သာဓု ဘန္တေ, အယျာ မာတာပိတူဟိ အနနုညာတံ ပုတ္တံ န ပဗ္ဗာဇေယျု”န္တိ ဝရံ ယာစိ။ ဘဂဝါ တဿ တံ ဝရံ ဒတွာ ပုနေကဒိဝသံ ရာဇနိဝေသနေ ကတပါတရာသော ဧကမန္တံ နိသိန္နေန ရညာ “ဘန္တေ တုမှာကံ ဒုက္ကရကာရိကကာလေ ဧကာ ဒေဝတာ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘ပုတ္တော တေ ကာလကတော’တိ အာဟ။ အဟံ တဿာ ဝစနံ အသဒ္ဒဟန္တော ‘န မယှံ ပုတ္တော ဗောဓိံ အပ္ပတွာ ကာလံ ကရောတီ’တိ ပဋိက္ခိပိ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဣဒါနိ ကိံ သဒ္ဒဟိဿထ၊ ပုဗ္ဗေပိ အဋ္ဌိကာနိ ဒဿေတွာ ‘ပုတ္တော တေ မတော’တိ ဝုတ္တေ န သဒ္ဒဟိတ္ထာ”တိ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ **မဟာဓမ္မပါလဇာတကံ**[၂] ကထေသိ။ ဂါထာပရိယောသာနေ ရာဇာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဣတိ ဘဂဝါ ပိတရံ တီသု ဖလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ပုနဒေဝ[၃] ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ တတော အနာထပိဏ္ဍိကေန သာဝတ္ထိံ အာဂမနတ္ထာယ ဂဟိတပဋိညော နိဋ္ဌိတေ ဇေတဝနေ ဝိဟာရေ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

ဧဝံ သတ္ထရိ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တေ အာယသ္မာ နန္ဒော ဥက္ကဏ္ဌိတွာ ဘိက္ခူနံ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ “အနဘိရတော အဟံ အာဝုသော ဗြဟ္မစရိယံ စရာမိ၊

၁-ဒါယာဒံ (က)   ၂-ခု ၅-၂၁၄-ပိဋ္ဌေ။   ၃-ပုနဒိဝသေ (က)

န သက္ကောမိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ၊ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီ”တိ။ ဘဂဝါ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ပက္ကောသာပေတွာ ဧတဒဝေါစ “သစ္စံ ကိရ တွံ နန္ဒ သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ဧဝံ အာရောစေသိ ‘အနဘိရတော အာဝုသော ဗြဟ္မစရိယံ စရာမိ၊ န သက္ကောမိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ၊ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီ’တိ”။ ဧဝံ ဘန္တေတိ။ ကိဿ ပန တွံ နန္ဒ အနဘိရတော ဗြဟ္မစရိယံ စရသိ၊ န သက္ကောသိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ၊ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿသီတိ။ သာကိယာနီ မံ[1] ဘန္တေ ဇနပဒကလျာဏီ ဃရာ နိက္ခမန္တဿ အဍ္ဎုလ္လိခိတေဟိ ကေသေဟိ အပလောကေတွာ မံ ဧတဒဝေါစ “တုဝဋံ ခေါ အယျပုတ္တ အာဂစ္ဆေယျာသီ”တိ၊ သော ခေါ အဟံ ဘန္တေ တံ အနုဿရမာနော အနဘိရတော ဗြဟ္မစရိယံ စရာမိ၊ န သက္ကောမိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ၊ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီတိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ ဣဒ္ဓိဗလေန တာဝတိံသဒေဝလောကံ အာနေန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကသ္မိံ ဈာမခေတ္တေ ဈာမခါဏုကေ နိသိန္နံ ဆိန္နကဏ္ဏနာသနင်္ဂုဋ္ဌံ ဧကံ ပလုဋ္ဌမက္ကဋိံ ဒဿေတွာ တာဝတိံသဘဝနေ သက္ကဿ ဒေဝရညော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတာနိ ကကုဋပါဒါနိ ပဉ္စ အစ္ဆရာသတာနိ ဒဿေသိ။ (**ကကုဋပါဒါနီ**တိ ရတ္တဝဏ္ဏတာယ ပါရေဝတပါဒသဒိသပါဒါနိ။)[2] ဒဿေတွာ စ ပန အာဟ “တံ ကိံ မညသိ နန္ဒ၊ ကတမာ နု ခေါ အဘိရူပတရာ ဝါ[3] ဒဿနီယတရာ ဝါ[3] ပါသာဒိကတရာ ဝါ[3] သာကိယာနီ ဝါ ဇနပဒကလျာဏီ, ဣမာနိ ဝါ ပဉ္စ အစ္ဆရာသတာနိ ကကုဋပါဒါနီ”တိ။ တံ သုတွာ အာဟ “သေယျထာပိ သာ ဘန္တေ ဆိန္နကဏ္ဏနာသနင်္ဂုဋ္ဌာ ပလုဋ္ဌမက္ကဋီ၊ ဧဝမေဝ ခေါ ဘန္တေ သာကိယာနီ ဇနပဒကလျာဏီ၊ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ဥပနိဓာယ သင်္ချမ္ပိ န ဥပေတိ၊ ကလမ္ပိ န ဥပေတိ၊ ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေတိ၊ အထ ခေါ ဣမာနေဝ ပဉ္စ အစ္ဆရာသတာနိ အဘိရူပတရာနိ စေဝ ဒဿနီယတရာနိ စ ပါသာဒိကတရာနိ စာ”တိ။ အဘိရမ နန္ဒ၊ အဘိရမ နန္ဒ၊ အဟံ တေ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါနန္တိ။ သစေ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါနံ၊ အဘိရမိဿာမဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတိ[4] ဗြဟ္မစရိယေတိ။

၁-မေ (သျာ) ဥဒါနဋ္ဌကထာယံ နန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ ပဿိတဗ္ဗံ။
၂-( )သျာမပေါတ္ထကေ နတ္ထိ။ ၃-စ (သျာ) ၄-ဘဂဝါ (သျာ)

အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ဂဟေတွာ တတ္ထ အန္တရဟိတော ဇေတဝနေယေဝ ပါတုရဟောသိ။ အဿောသုံ ခေါ ဘိက္ခူ "အာယသ္မာ ကိရ နန္ဒော ဘဂဝတော ဘာတာ မာတုစ္ဆာပုတ္တော အစ္ဆရာနံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ၊ ဘဂဝါ ကိရဿ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါန"န္တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော နန္ဒဿ သဟာယကာ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ဘတကဝါဒေန စ ဥပက္ကီတကဝါဒေန စ သမုဒါစရန္တိ "ဘတကော ကိရာယသ္မာ နန္ဒော၊ ဥပက္ကီတကော ကိရာယသ္မာ နန္ဒော၊ အစ္ဆရာနံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ။ ဘဂဝါ ကိရဿ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါန"န္တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒော သဟာယကာနံ ဘိက္ခူနံ ဘတကဝါဒေန စ ဥပက္ကီတကဝါဒေန စ အဋ္ဋီယမာနော ဟရာယမာနော ဇိဂုစ္ဆမာနော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ၊ တဒနုတ္တရံ ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ၊ "ခီဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ"တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော စ ခေါ ပနာယသ္မာ နန္ဒော အရဟတံ အဟောသိ။

အထေကာ ဒေဝတာ ရတ္တိဘာဂေ သကလံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အာရောစေသိ "အာယသ္မာ ဘန္တေ နန္ဒော ဘဂဝတော ဘာတာ မာတုစ္ဆာပုတ္တော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ"တိ။ ဘဂဝတောပိ ခေါ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ "နန္ဒော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ"တိ။ သောပါယသ္မာ နန္ဒော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧတဒဝေါစ "ယံ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါနံ၊ မုဉ္စာမဟံ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ"တိ။ မယာပိ ခေါ တေ နန္ဒ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော "နန္ဒော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ"တိ။ ဒေဝတာပိ မေ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ "အာယသ္မာ ဘန္တေ နန္ဒော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ"တိ။ ယဒေဝ ခေါ တေ နန္ဒ အနုပါဒါယ

အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ၊ အထာဟံ မုဉ္စော တေသ္မာ ပဋိသယဝါတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တေမတ္တံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ—

"ယဿ နိတ္တိဏ္ဏော ပင်္ကော၊ မဒ္ဒိတော ကာမကဏ္ဋကော။
မောဟက္ခယံ အနုပ္ပတ္တော၊ သုခဒုက္ခေသု န ဝေဓတိ သ ဘိက္ခူ"တိ[၁]။

အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ တံ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ပုစ္ဆိံသု "အာဝုသော နန္ဒ ပုဗ္ဗေ တွံ 'ဥက္ကဏ္ဌိတောမှိ'တိ ဝဒေသိ၊ ဣဒါနိ တေ ကထ"န္တိ။ နတ္ထိ မေ အာဝုသော ဂိဟိဘာဝါယ အာလယောတိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ "အဘူတံ အာယသ္မာ နန္ဒော ကထေတိ၊ အညံ ဗျာကရောတိ၊ အတီတဒိဝသေသု 'ဥက္ကဏ္ဌိတောမှိ'တိ ဝတွာ ဣဒါနိ 'နတ္ထိ မေ ဂိဟိဘာဝါယ အာလယော'တိ ကထေတီ"တိ ဂန္တွာ ဘဂဝတော တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ "ဘိက္ခဝေ အတီတဒိဝသေသု နန္ဒဿ အတ္တဘာဝေါ ဒုစ္ဆန္နဂေဟသဒိသော အဟောသိ၊ ဣဒါနိ သုစ္ဆန္နဂေဟ-သဒိသော ဇာတော။ အယံ ဟိ ဒိဗ္ဗစ္ဆရာနံ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စဿ မတ္ထကံ ပါပေတုံ ဝါယမန္တော တံ ကိစ္စံ ပတ္တော"တိ[၂] ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၁၃။ "ယထာ အဂါရံ ဒုစ္ဆန္နံ၊ ဝုဋ္ဌီ သမတိဝိဇ္ဈတိ။
ဧဝံ အဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ သမတိဝိဇ္ဈတိ။

၁၄။ ယထာ အဂါရံ သုစ္ဆန္နံ၊ ဝုဋ္ဌီ န သမတိဝိဇ္ဈတိ။
ဧဝံ သုဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ န သမတိဝိဇ္ဈတီ"တိ။

တတ္ထ **အဂါရ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဂေဟံ။ **ဒုစ္ဆန္န**န္တိ ဝိရဠစ္ဆန္နံ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒံ။ **သမတိ-ဝိဇ္ဈတီ**တိ ဝဿဝုဋ္ဌိ ဝိနိဝိဇ္ဈတိ။ **အဘာဝိတ**န္တိ တံ အဂါရံ ဝုဋ္ဌိ ဝိယ ဘာဝနာယ ရဟိတတ္တာ အဘာဝိတံ စိတ္တံ ရာဂေါ သမတိဝိဇ္ဈတိ။ န ကေဝလံ ရာဂေါဝ၊ ဒေါသမောဟမာနာဒယော သဗ္ဗကိလေသာ တထာရူပံ စိတ္တံ အတိဝိဇ္ဈန္တိယေဝ။ **သုဘာဝိတ**န္တိ သမထဝိပဿနာဘာဝနာဟိ သုဘာဝိတံ။ ဧဝရူပံ စိတ္တံ သုစ္ဆန္နံ ဂေဟံ ဝုဋ္ဌိ ဝိယ ရာဂါဒယော ကိလေသာ အတိဝိဇ္ဈိတုံ န သက္ကောန္တီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။ မဟာ-ဇနဿ ဒေသနာ သာတ္ထိကာ အဟောသိ။

အထ ခေါ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော ဗုဒ္ဓါ နာမ အစ္ဆရိယာ၊ ဇနပဒကလျာဏိံ နိဿာယ ဥက္ကဏ္ဌိတော နာမာယသ္မာ

၁-ခု ၁-၁၀၄-ပိဋ္ဌေ။ ၂-တံ ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တောတိ (က)

နန္ဒော သတ္ထာရာ ဒေဝစ္ဆရာ[၁] အာမိသံ ကတွာ ဝိနီတော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ၊ ပုဗ္ဗေပေသ မယာ မာတုဂါမေန ပလောဘေတွာ ဝိနီတောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိဝါသီ ကပ္ပဋ္ဌော[၂] နာမ ဝါဏိဇော အဟောသိ။ တဿေကော ဂဒြဘော ကုမ္ဘဘာရံ ဝဟတိ၊ ဧကဒိဝသေန[၃] သတ္တ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆတိ။ သော ဧကသ္မိံ သမယေ ဂဒြဘဘာရကေဟိ သဒ္ဓိံ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ယာဝ ဘဏ္ဍဿ ဝိဿဇ္ဇနံ၊ တာဝ ဂဒြဘံ စရိတုံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ အထဿ သော ဂဒြဘော ပရိခါပိဋ္ဌေ စရမာနော ဧကံ ဂဒြဘိံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိ၊ သာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တီ အာဟ “ကုတော အာဂတောသီ”တိ။ ဗာရာဏသိတောတိ။ ကေန ကမ္မေနာတိ။ ဝါဏိဇ္ဇကမ္မေနာတိ။ ကိတ္တကံ ဘာရံ ဝဟသီတိ။ ကုမ္ဘဘာရန္တိ။ ဧတ္တကံ ဘာရံ ဝဟန္တော ကတိ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆသီတိ။ သတ္တ ယောဇနာနီတိ။ ဂတဂတဋ္ဌာနေ တေ ကာစိ ပါဒပရိကမ္မပိဋ္ဌိပရိကမ္မကရာ အတ္ထီတိ။ နတ္ထီတိ။ ဧဝံ သန္တေ မဟာဒုက္ခံ နာမ အနုဘောသီတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ပါဒ-ပရိကမ္မာဒိကာရကာ နာမ နတ္ထိ၊ ကာမသံယောဇနဃဋ္ဋနတ္ထာယ ပန ဧဝရူပံ ကထံ ကထေသိ။ သော တဿာ ကထာယ ဥက္ကဏ္ဌိ။ ကပ္ပဋ္ဌောပိ ဘဏ္ဍံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ “ဧဟိ တာတ ဂမိဿာမာ”တိ အာဟ။ ဂစ္ဆထ တုမှေ၊ နာဟံ ဂမိဿာမီတိ။ အထ နံ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတွာ “အနိစ္ဆန္တံ ပရိဘာသေတွာ[၄] နံ နေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“ပတောဒံ တေ ကရိဿာမိ၊ သောဠသင်္ဂုလိကဏ္ဋကံ။
သဉ္ဆိန္ဒိဿာမိ တေ ကာယံ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ဂဒြဘာ”တိ။

တံ သုတွာ ဂဒြဘော “ဧဝံ သန္တေ အဟမ္ပိ တေ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“ပတောဒံ မေ ကရိဿသိ၊ သောဠသင်္ဂုလိကဏ္ဋကံ။
ပုရတော ပတိဋ္ဌဟိတွာန၊ ဥဒ္ဓရိတွာန ပစ္ဆတော။
ဒန္တံ[၅] တေ ပါတယိဿာမိ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ကပ္ပဋ”တိ။

၁-ဒေဝစ္ဆရာယ (က) ၂-ကပ္ပကော (သျာ) ၃-ဒိဝသေ ဒိဝသေ (သျာ)
၄-ဘာယေတွာ (သီ၊ သျာ) ၅-ဘဏ္ဍံ (သျာ)

တံ သုတွာ ဝါလိဇော "ကေန နု ခေါ ကာရဏေန ဧသ ဧဝံ ဝဒတီ"တိ စိန္တေတွာ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော တံ ဂဒြဘိံ ဒိသွာ "ဣမာယေသ ဧဝံ သိက္ခာပိတော ဘဝိဿတိ၊ 'ဧဝရူပိံ နာမ တေ ဂဒြဘိံ အာနေဿာမီ'တိ မာတုဂါမေန နံ ပလောဘေတွာ နေဿာမီ''တိ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"စတုပ္ပဒိံ သင်္ခမုခိံ၊ နာရိံ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိနိံ။
ဘရိယံ တေ အာနယိဿာမိ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ဂဒြဘာ''တိ။

တံ သုတွာ တုဋ္ဌစိတ္တော ဂဒြဘော ဣမံ ဂါထမာဟ—

''စတုပ္ပဒိံ သင်္ခမုခိံ၊ နာရိံ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိနိံ။
ဘရိယံ မေ အာနယိဿသိ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ကပ္ပဋ။
ကပ္ပဋ ဘိယျော ဂမိဿာမိ၊ ယောဇနာနိ စတုဒ္ဒသာ"တိ။

အထ နံ ကပ္ပဋော "တေန ဟိ ဧဟီ"တိ ဝတွာ သကဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ သော ကတိပါဟစ္စယေန နံ အာဟ "နနု မံ တုမှေ 'ဘရိယံ တေ အာနယိ-ဿာမီ'တိ အဝေါစုတ္ထာ"တိ။ အာမ ဝုတ္တံ၊ နာဟံ အတ္တနော ကထံ ဘိန္ဒိဿာမိ၊ ဘရိယံ တေ အာနေဿာမိ၊ ဝေတနံ ပန တုယှံ ကေဝလံ ဒဿာမိ၊ တုယှံ ဝေတနံ ဒုတိယဿ[၁] ပဟောတု ဝါ မာ ဝါ၊ တွမေဝ ဇာနေယျာသိ။ ဥဘိန္နံ ပန ဝေါ သံဝါသမန္ဝာယ ပုတ္တာ ဝိဇာယိဿန္တိ၊ တေဟိပိ ဗဟူဟိ သဒ္ဓိံ တုယှံ တံ ပဟောတု ဝါ မာ ဝါ၊ တွမေဝ ဇာနေယျာသီတိ။ ဂဒြဘော တသ္မိံ ကထေန္တေယေဝ အနပေက္ခော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ "တဒါ ဘိက္ခဝေ ဂဒြဘိ ဇနပဒကလျာဏီ အဟောသိ၊ ဂဒြဘော နန္ဒော၊ ဝါလိဇော အဟမေဝ။ ဧဝံ ပုဗ္ဗေပေသ မယာ မာတုဂါမေန ပလောဘေတွာ ဝိနီတော"တိ ဇာတကံ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

နန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု နဝမံ။

၁၀-စုန္ဒသူကရိကဝတ္ထု

ဣဓ သောစတီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော စုန္ဒ-သူကရိကံ နာမ ပုရိသံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁-တုယှံ ပန အတ္တဒုတိယဿ (သီ)၊ တုယှံ အတ္တနော ဒုတိယဿ (သျာ)

သော ကိရ ပဉ္စပဏ္ဏာသ ဝဿာနိ သူကရေ ဝဓိတွာ ခါဒန္တော စ ဝိက္ကိဏန္တော စ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ ဆာတကာလေ သကဋေန ဝီဟိံ အာဒါယ ဇနပဒံ ဂန္တွာ ဧကနာဠိဒွေနာဠိမတ္တေန ဂါမသူကရပေါတကေ ကိဏိတွာ သကဋံ ပူရေတွာ အာဂန္တွာ ပစ္ဆာနိဝေသနေ ဝဇံ ဝိယ ဧကံ ဌာနံ ပရိက္ခိပိတွာ[၁] တတ္ထေဝ တေသံ နိဝါပံ ရောပေတွာ[၂] တေသု နာနာဂစ္ဆေ စ သရီရဝလဉ္ဇ ခါဒိတွာ ဝဍ္ဎိတေသု ယံ ယံ မာရေတုကာမော ဟောတိ၊ တံ တံ အာဋ္ဌာနေ[၃] နိစ္စလံ ဗန္ဓိတွာ သရီရမံသဿ ဥဒ္ဓုမာယိတွာ ဗဟလဘာဝတ္ထံ စတုရဿမုဂ္ဂရေန ပေါထေတွာ “ဗဟလမံသော ဇာတော”တိ ဉတွာ မုခံ ဝိဝရိတွာ အန္တရေ ဒဏ္ဍကံ ဒတွာ လောဟထာလိယာ[၄] ပက္ကုထိတံ[၅] ဥဏှောဒကံ မုခေ အာသိဉ္စတိ။ တံ ကုစ္ဆိံ ပဝိသိတွာ ပက္ကုထိတံ[၅] ကရီသံ အာဒါယ အဓောဘာဂေန နိက္ခမတိ၊ ယာဝ ထောကမ္ပိ ကရီသံ အတ္ထိ၊ တာဝ အာဝိလံ ဟုတွာ နိက္ခမတိ၊ သုဒ္ဓေ ဥဒရေ အစ္ဆံ အနာဝိလံ ဟုတွာ နိက္ခမတိ။ အထဿ အဝသေသံ ဥဒကံ ပိဋ္ဌိယံ အာသိဉ္စတိ။ တံ ကာဠစမ္မံ ဥပ္ပါဋေတွာ ဂစ္ဆတိ။ တတော တိဏုက္ကာယ လောမာနိ ဈာပေတွာ တိခိဏေန[၆] အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒတိ။ ပဂ္ဃရဏကံ လောဟိတံ ဘာဇနေန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ မံသံ လောဟိတေန မဒ္ဒိတွာ[၇] ပစိတွာ ပုတ္တဒါရမဇ္ဈေ နိသိန္နော ခါဒိတွာ သေသံ ဝိက္ကိဏာတိ။ တဿ ဣမိနာဝ နိယာမေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တဿ ပဉ္စပဏ္ဏာသ ဝဿာနိ အတိက္ကန္တာနိ။ တထာဂတေ ဓုရဝိဟာရေ ဝသန္တေ ဧကဒိဝသမ္ပိ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိမတ္တေန ပူဇာ ဝါ ကဋစ္ဆုမတ္တံ ဘိက္ခဒါနံ ဝါ အညံ ဝါ ကိဉ္စိ ပုညံ နာမ နာဟောသိ။ အထဿ သရီရေ ရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ဇီဝန္တဿေဝ အဝီစိမဟာနိရယသန္တာပေါ ဥပဋ္ဌဟိ။ အဝီစိသန္တာပေါ နာမ ယောဇနသတေ ဌတွာ ဩလောကေန္တဿ အက္ခီနံ ဘိဇ္ဇနသမတ္ထော[၈] ပရိဠာဟော ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ—

“တဿ အယောမယာ ဘူမိ၊ ဇလိတာ တေဇသာယုတာ။
သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ သဗ္ဗဒါ”တိ[၉]။

နာဂသေနတ္ထေရေန ပနဿ ပါကတိကဂ္ဂိသန္တာပတော အဓိမတ္တတာယ အယံ ဥပမာ ဝုတ္တာ “ယထာ မဟာရာဇ ကူဋာဂါရမတ္တော ပါသာဏောပိ နေရယိကဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တော ခဏေန ဝိလယံ ဂစ္ဆတိ။ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ ပနေတ္ထ

၁-ပရိက္ခိပိတွာ (သီ)　၂-နိဝါသာပေတွာ (က)　၃-အာဋ္ဌာဟနေ (သျာ၊ က)
၄-လောဟနာဠိယာ (သျာ)　၅-ပက္ကုဋ္ဌိတံ (သီ)　၆-တိခိဏေန (သီ၊ သျာ)
၇-ဝမေတွာ (သီ)　၈-အက္ခီနိ ဘိန္ဒနသမတ္ထော (သျာ၊ က)
၉-မ ၃-၂၂၂၊ အံ ၁-၁၄၀-ပိဋ္ဌေသု။

ကမ္မဗလေန မာတုကုစ္ဆိဂတော ဝိယ န ဝိလီယန္တိ”တိ[၁]။ တဿ တသ္မိံ သန္တာပေ ဥပဋ္ဌိတေ ကမ္မသရိက္ခကော အာကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဂေဟမဇ္ဈေယေဝ သူကရရဝံ ရဝိတွာ ဇဏ္ဏုကေဟိ ဝိစရန္တော ပုရတ္ထိမဝတ္ထုမ္ပိ ပစ္ဆိမဝတ္ထုမ္ပိ ဂစ္ဆတိ။ အထဿ ဂေဟမာနုသကာ တံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ မုခံ ပိဒဟန္တိ။ ကမ္မဝိပါကော နာမ န သက္ကာ ကေနစိ ပဋိဗာဟိတုံ။ သော ဝိရဝန္တောဝ ဣတော စိတော စ ဝိစရတိ။ သမန္တာ သတ္တသု ဃရေသု မနုဿာ နိဒ္ဒံ န လဘန္တိ။ မရဏဘယေန တဇ္ဇိတဿ ပန ဗဟိနိက္ခမနံ နိဝါရေတုံ အသက္ကောန္တော သဗ္ဗော ဂေဟဇနော ယထာ အန္တောဝိဋ္ဌိတော ဗဟိ ဝိစရိတုံ န သက္ကောတိ၊ တထာ ဂေဟဒွါရာနိ ထကေတွာ ဗဟိဂေဟံ ပရိဝါရေတွာ ရက္ခန္တော အစ္ဆတိ။ ဣတရောပိ အန္တော-ဂေဟေယေဝ နိရယသန္တာပေန ဝိရဝန္တော ဣတော စိတော စ ဝိစရတိ။ ဧဝံ သတ္တဒိဝသာနိ ဝိစရိတွာ အဋ္ဌမေ[၂] ဒိဝသေ ကာလံ ကတွာ အဝီစိမဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အဝီစိမဟာနိရယော **ဒေဝဒူတသုတ္တေန**[၃] ဝဏ္ဏေတဗ္ဗော။

ဘိက္ခူ တဿ ဃရဒွါရေန ဂစ္ဆန္တာ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ “သူကရသဒ္ဒေါ”တိ သညိနော ဟုတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ နိသိန္နာ ဧဝမာဟံသု“ဘန္တေ စုန္ဒသူကရိကဿ ဂေဟဒွါရံ ပိဒဟိတွာ သူကရာနံ မာရိယမာနာနံ အဇ္ဇ သတ္တမော ဒိဝသော၊ ဂေဟေ ကာစိ မင်္ဂလကိရိယာ ဘဝိဿတိ မညေ။ ဧတ္တကေ နာမ ဘန္တေ သူကရေ မာရေန္တဿ ဧကမ္ပိ မေတ္တစိတ္တံ ဝါ ကာရုညံ ဝါ နတ္ထိ၊ န ဝတ နော ဧဝရူပေါ ကက္ခဠော ဖရုသော သတ္တော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော”တိ။ သတ္ထာ “န ဘိက္ခဝေ သော ဣမေ သတ္တဒိဝသေ[၄] သူကရေ မာရေတိ၊ ကမ္မသရိက္ခကံ ပနဿ ဝိပါကံ ဥဒပါဒိ၊ ဇီဝန္တဿေဝ အဝီစိမဟာနိရယသန္တာပေါ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော တေန သန္တာပေန သတ္တ ဒိဝသာနိ သူကရရဝံ ရဝန္တော အန္တော-နိဝေသနေ ဝိစရိတွာ အဇ္ဇ ကာလံ ကတွာ အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဝတွာ “ဘန္တေ ဣဓ လောကေ ဧဝံ သောစိတွာ ပုန ဂန္တွာ သောစနဋ္ဌာနေယေဝ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဝုတ္တေ “အာမ ဘိက္ခဝေ, ပမတ္တာ နာမ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ၊ ဥဘယတ္ထ သောစန္တိယေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၅။ “ဣဓ သောစတိ ပေစ္စ သောစတိ၊
ပါပကာရီ ဥဘယတ္ထ သောစတိ။
သော သောစတိ သော ဝိဟညတိ၊
ဒိသွာ ကမ္မကိလိဋ္ဌမတ္တနော”တိ။

၁-ခု ၁၁-၆၉-ပိဋ္ဌေ။
၃-မ ၃-၂၁၆၊ အံ ၁-၁၃၇-ပိဋ္ဌေသု။
၂-သတ္တမေ (သီ)
၄-ဣမေသု သတ္တဒိဝသေသု (က)

တတ္ထ **ပါပကာရီတိ** နာနပ္ပကာရဿ ပါပကမ္မဿ ကာရကော ပုဂ္ဂလော “အကတံ ဝတ မေ ကလျာဏံ၊ ကတံ ပါပ”န္တိ ဣမိနာ မရဏသမယေ **ဣဓ သောစတိ၊** ဣဒမဿ ကမ္မသောစနံ။ ဝိပါကံ အနုဘဝန္တော ပန **ပေစ္စ သောစတိ၊** ဣဒမဿ ပရလောကေ ဝိပါကသောစနံ။ ဧဝံ သော **ဥဘယတ္ထ သောစတိ**ယေဝ။ တေနေဝ ကာရဏေန ဇီဝမာနောယေဝ **သော** စုန္ဒသူကရိ-ကောပိ **သောစတိ။ ဒိသွာ ကမ္မကိလိဋ္ဌန္တိ** အတ္တနော ကိလိဋ္ဌကမ္မံ ပဿိတွာ နာနပ္ပကာရကံ ဝိလပန္တော ဝိဟညတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ မဟာ-ဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

စုန္ဒသူကရိကဝတ္ထု ဒသမံ။

၁၁-ဓမ္မိကဥပါသကဝတ္ထု

ဣဓ မောဒတီတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဓမ္မိက-ဥပါသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ ပဉ္စသတာ ဓမ္မိကဥပါသကာ နာမ အဟေသုံ။ တေသု ဧကေကဿ ပဉ္စ ပဉ္စ ဥပါသကသတာနိ ပရိဝါရာ။ ယော တေသံ ဇေဋ္ဌကော၊ တဿ သတ္တ ပုတ္တာ သတ္တ ဓီတရော။ တေသု ဧကေကဿ ဧကေကာ သလာကယာဂု သလာကဘတ္တံ ပက္ခိကဘတ္တံ နိမန္တနဘတ္တံ ဥပေါ-သထိကဘတ္တံ အာဂန္တုကဘတ္တံ သံဃဘတ္တံ ဝဿာဝါသိကံ အဟောသိ။ တေပိ သဗ္ဗေဝ အနုဇာတပုတ္တာ နာမ အဟေသုံ။ ဣတိ စုဒ္ဒသန္နံ ပုတ္တာနံ ဘရိယာယ ဥပါသကဿာတိ သောဠသ သလာကယာဂုအာဒီနိ ပဝတ္တန္တိ။ ဣတိ သော သပုတ္တဒါရော သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော ဒါနသံဝိဘာဂရတော အဟောသိ။ အထဿ အပရဘာဂေ ရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ အာယုသင်္ခါရော ပရိဟာယိ။ သော ဓမ္မံ သောတုကာမော “အဋ္ဌ ဝါ မေ သောဠသ ဝါ ဘိက္ခူ ပေသေထာ”တိ သတ္ထု သန္တိကံ ပဟိဏိ။ သတ္ထာ ပေသေသိ။ တေ ဂန္တွာ တဿ မဉ္စံ ပရိ-ဝါရေတွာ ပညတ္တေသု အာသနေသု နိသိန္နာ။ “ဘန္တေ အယျာနံ မေ ဒဿနံ ဒုလ္လဘံ ဘဝိဿတိ၊ ဒုဗ္ဗလောမှိ၊ ဧကံ မေ သုတ္တံ သဇ္ဈာယထာ”တိ ဝုတ္တေ ကတရံ သုတ္တံ သောတုကာမော ဥပါသကာတိ။ “သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အဝိဇဟိတံ သတိပဋ္ဌာနသုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဧကာယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ

ဝိသုဒ္ဓိယာ”တိ[၁] သုတ္တန္တံ ပဋ္ဌပေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဆဟိ ဒေဝလောကေဟိ သဇ္ဇာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ သဟဿသိန္ဓဝယုတ္တာ ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိကာ ဆ ရထာ အာဂမိံသု။ ဒေဝတာ ဌိတာ ဒေဝတာ “အမှာကံ ဒေဝလောကံ နေဿာမ၊ အမှာကံ ဒေဝလောကံ နေဿာမ၊ အယျော မတ္တိကဘာဇနံ ဘိန္ဒိတွာ သုဝဏ္ဏဘာဇနံ ဂဏှန္တော ဝိယ အမှာကံ ဒေဝလောကေ အဘိရမိတုံ ဣဓ နိဗ္ဗတ္တာဟိ၊ အမှာကံ ဒေဝလောကေ အဘိရမိတုံ ဣဓ နိဗ္ဗတ္တာဟီ”တိ ဝဒိံသု။ ဥပါသကော ဓမ္မဿဝနန္တရာယံ အနိစ္ဆန္တော “အာဂမေထ အာဂမေထာ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ “အမှေ ဝါရေတီ”တိ သညာယ တုဏှီ အဟေသုံ။

အထဿ ပုတ္တဓီတရော “အမှာကံ ပိတာ ပုဗ္ဗေ ဓမ္မဿဝနေန အတိတ္တော အဟောသိ၊ ဣဒါနိ ပန ဘိက္ခူ ပက္ကောသာပေတွာ သဇ္ဈာယံ ကာရေတွာ သယမေဝ ဝါရေတိ၊ မရဏဿ အဘာယနကသတ္တော နာမ နတ္ထီ”တိ ဝိရဝိံသု။ ဘိက္ခူ “ဣဒါနိ အနောကာသော”တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံသု။ ဥပါသကော ထောကံ ဝီတိနာမေတွာ သတိံ ပဋိလဘိတွာ ပုတ္တေ ပုစ္ဆိ “ကသ္မာ ကန္ဒထာ”တိ။ “တာတ တုမှေ ဘိက္ခူ ပက္ကောသာပေတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တာ သယမေဝ ဝါရယိတ္ထ၊ အထ မယံ မရဏဿ အဘာယနကသတ္တော နာမ နတ္ထီ”တိ ကန္ဒိမှာတိ။ အယျာ ပန ကုဟိန္တိ။ “အနောကာသော”တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကန္တာ တာတာတိ။ “နာဟံ အယျေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေမီ”တိ ဝုတ္တေ အထ ကေန သဒ္ဓိံ ကထေထာတိ။ ဆဟိ ဒေဝလောကေဟိ ဒေဝတာ ဆ ရထေ အလင်္ကရိတွာ အာဒါယ အာကာသေ ဌတွာ “အမှာကံ ဒေဝလောကေ အဘိရမ၊ အမှာကံ ဒေဝလောကေ အဘိရမာ”တိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ၊ တာဟိ သဒ္ဓိံ ကထေမီတိ။ ကုဟိံ တာတ ရထာ၊ န မယံ ပဿာမာတိ။ အတ္ထိ ပန မယှံ ဂန္ထိတာနိ ပုပ္ဖါနီတိ။ အတ္ထိ တာတာတိ။ ကတရော ဒေဝလောကော ရမဏီယောတိ။ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနံ ဗုဒ္ဓမာတာပိတူနဉ္စ ဝသိတဋ္ဌာနံ တုသိတဘဝနံ ရမဏီယံ တာတာတိ။ တေန ဟိ “တုသိတဘဝနတော အာဂတရထေ လဂ္ဂတူ”တိ ပုပ္ဖဒါမံ ခိပထာတိ။ တေ ခိပိံသု။ တံ ရထဓုရေ လဂ္ဂိတွာ အာကာသေ ဩလမ္ဗိ။ မဟာဇနော တဒေဝ ပဿတိ၊ ရထံ န ပဿတိ။ ဥပါသကော “ပဿထေတံ ပုပ္ဖဒါမ”န္တိ ဝတွာ “အာမ ပဿာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဧတံ တုသိတဘဝနတော အာဂတရထေ ဩလမ္ဗတိ၊ အဟံ တုသိတဘဝနံ ဂစ္ဆာမိ၊ တုမှေ မာ စိန္တယိတ္ထ၊ မမ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တိတုကာမာ ဟုတွာ မယာ ကတနိယာမေနေဝ ပုညာနိ ကရောထာ”တိ ဝတွာ ကာလံ ကတွာ ရထေ ပတိဋ္ဌာသိ။

၁-ဒီ ၂-၂၃၁၊ မ ၁-၇၀-ဝိဋ္ဌေသုု၊

တာဝဒေဝဿ တိဂါဝုတပ္ပမာဏော သဋ္ဌိသကဋဘာရာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိ-တော အတ္တဘာဝေါ နိဗ္ဗတ္တိ၊ အစ္ဆရာသဟဿံ ပရိဝါရေသိ၊ ပဉ္စဝီသတိ-ယောဇနိကံ ကနကဝိမာနံ ပါတုရဟောသိ။ တေပိ ဘိက္ခူ ဝိဟာရံ အနုပ္ပတ္တေ သတ္ထာ ပုစ္ဆိ "သုတာ ဘိက္ခဝေ ဥပါသကေန ဓမ္မဒေသနာ"တိ[၁]။ အာမ ဘန္တေ, အန္တရာယေဝ ပန "အာဂမေထာ"တိ ဝါရေသိ။ အထဿ ပုတ္တဓီတရော ကန္ဒိံသု။ မယံ "ဣဒါနိ အနောကာသော"တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ နိက္ခန္တာတိ။ န သော ဘိက္ခဝေ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေသိ၊ ဆဟိ ဒေဝလောကေဟိ ဒေဝတာ ဆ ရထေ အလင်္ကရိတွာ အာဟရိတွာ တံ ဥပါသကံ ပက္ကောသိံသု။ သော ဓမ္မဒေသနာယ အန္တရာယံ အနိစ္ဆန္တော တာဟိ သဒ္ဓိံ ကထေသီတိ။ ဧဝံ ဘန္တေတိ။ ဧဝံ ဘိက္ခဝေတိ။ ဣဒါနိ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တောတိ။ တုသိတဘဝနေ ဘိက္ခဝေတိ။ ဘန္တေ ဣဒါနိ ဣဓ ဉာတိမဇ္ဈေ မောဒမာနော ဝိစရိတွာ ဣဒါနေဝ ဂန္တွာ ပုန မောဒနဋ္ဌာနေယေဝ နိဗ္ဗတ္တောတိ။ "အာမ ဘိက္ခဝေ၊ အပ္ပမတ္တာ ဟိ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ သဗ္ဗတ္ထ မောဒန္တိယေဝါ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၆။ "ဣဓ မောဒတိ ပေစ္စ မောဒတိ၊
ကတပုညော ဥဘယတ္ထ မောဒတိ။
သော မောဒတိ သော ပမောဒတိ၊
ဒိသွာ ကမ္မဝိသုဒ္ဓိမတ္တနော"တိ။

တတ္ထ **ကတပုညော**တိ နာနပ္ပကာရဿ ကုသလဿ ကာရကော ပုဂ္ဂလော "အကတံ ဝတ မေ ပါပံ၊ ကတံ မေ ကလျာဏ"န္တိ ဣဓ ကမ္မမောဒနေန, ပေစ္စ ဝိပါကမောဒနေန မောဒတိ။ ဧဝံ **ဥဘယတ္ထ မောဒတိ** နာမ။ **ကမ္မဝိသုဒ္ဓိ**န္တိ ဓမ္မိကဥပါသကောပိ အတ္တနော ကမ္မဝိသုဒ္ဓိံ ပုညကမ္မသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ကာလ-ကိရိယတော ပုဗ္ဗေ ဣဓလောကေပိ မောဒတိ၊ ကာလံ ကတွာ ဣဒါနိ ပရလောကေပိ အတိမောဒတိယေဝါတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ မဟာ-ဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

ဓမ္မိကဥပါသကဝတ္ထု ဧကာဒသမံ။

၁-တုမှေဟိ ဘိက္ခဝေ ဥပါသကဿ ဓမ္မော ဒေသိတောတိ (က)

၁၂-ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု

ဣဓ တပ္ပတီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဒေဝဒတ္တဿ ဝတ္ထု ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပထဝိပ္ပဝေသနာ ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ဘာသိတာနိ သဗ္ဗာနိ ဇာတကာနိ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထိတံ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ—သတ္ထရိ အနုပိယံ နာမ မလ္လာနံ နိဂမော အတ္ထိ၊ တံ နိဿာယ အနုပိယမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တေယေဝ တထာဂတဿ လက္ခဏပဋိဂ္ဂဟဏဒိဝသေယေဝ အသီတိသဟဿေဟိ ဉာတိကုလေဟိ "ရာဇာ ဝါ ဟောတု, ဗုဒ္ဓေါ ဝါ၊ ခတ္တိယပရိဝါရောဝ ဝိစရိဿတီ"တိ အသီတိသဟဿပုတ္တာ ပဋိညာတာ။ တေသု ယေဘုယျေန ပဗ္ဗဇိတေသု ဘဒ္ဒိယံ နာမ ရာဇာနံ အနုရုဒ္ဓံ အာနန္ဒံ ဘဂုံ ကိမိလံ[၁] ဒေဝဒတ္တန္တိ ဣမေ ဆ သကျေ အပဗ္ဗဇန္တေ ဒိသွာ "မယံ အတ္တနော ပုတ္တေ ပဗ္ဗာဇေမ၊ ဣမေ ဆ သကျာ န ဉာတကာ မညေ၊ ကသ္မာ[၂] န ပဗ္ဗဇန္တီ"တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ အထ ခေါ မဟာနာမော သကျော အနုရုဒ္ဓံ ဥပသင်္ကမိတွာ "တာတ အမှာကံ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတော နတ္ထိ၊ တွံ ဝါ ပဗ္ဗဇ[၃]၊ အဟံ ဝါ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ အာဟ။ သော ပန သုခုမာလော ဟောတိ သမ္ပန္နဘောဂေါ၊ "နတ္ထီ"တိဝစနမ္ပိ တေန န သုတပုဗ္ဗံ။ ဧကဒိဝသဉှိ တေသု ဆသု ခတ္တိယေသု ဂုဠကီဠံ ကီဠန္တေသု အနုရုဒ္ဓေါ ပူဝေန ပရာဇိတော ပူဝတ္ထာယ ပဟိဏိ၊ အထဿ မာတာ ပူဝေ သဇ္ဇေတွာ ပဟိဏိ။ တေ ခါဒိတွာ ပုန ကီဠိံသု။ ပုနပ္ပုနံ တဿေဝ ပရာဇယော ဟောတိ။ မာတာ ပနဿ ပဟိတေ ပဟိတေ တိက္ခတ္တုံ ပူဝေ ပဟိဏိတွာ စတုတ္ထဝါရေ "ပူဝါ နတ္ထီ"တိ ပဟိဏိ။ သော "နတ္ထီ"တိဝစနဿ အသုတပုဗ္ဗတ္တာ "ဧသာပေကာ ပူဝဝိကတိ ဘဝိဿတီ"တိ မညမာနော "နတ္ထိပူဝံ မေ အာဟရထာ"တိ ပေသေသိ။ မာတာ ပနဿ "နတ္ထိပူဝံ ကိရ အယျေ ဒေထာ"တိ ဝုတ္တေ "မမ ပုတ္တေန 'နတ္ထီ'တိ ပဒံ န သုတပုဗ္ဗံ၊ ဣမိနာ ပန ဥပါယေန နံ ဧတမတ္ထံ ဇာနာပေဿာမီ"တိ တုစ္ဆံ သုဝဏ္ဏပါတိံ အညာယ သုဝဏ္ဏပါတိယာ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ ပေသေသိ။ နဂရပရိဂ္ဂါဟိကာ ဒေဝတာ စိန္တေသုံ "အနုရုဒ္ဓသကျေန အန္နဘာရကာလေ အတ္တနော ဘာဂဘတ္တံ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဒတွာ 'နတ္ထီတိ မေ ဝစနဿ သဝနံ မာ ဟောတု၊ ဘောဇနုပ္ပတ္တိ[၄]ဋ္ဌာနဇာနနံ မာ ဟောတူ'တိ ပတ္ထနာ ကတာ၊ သစာယံ တုစ္ဆပါတိံ ပဿိဿတိ၊ ဒေဝသမာဂမံ ပဝိသိတုံ န လဘိဿာမ၊ သီသမ္ပိ နော သတ္တဓာ ဖလေယျာ"တိ။

၁-ကိမ္ဗိလံ (သီ၊ သျာ) ၂-တသ္မာ (သီ)
၃-ပဗ္ဗဇိဿသိ (သီ၊ က) ဝိ ၄-၃၃၆-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။ ၄-ဘောဇနုပ္ပတ္တိယာ (သီ)

အထ နံ ပါတော ဒိဗ္ဗပူဝေဟိ ပုဏ္ဏံ အကံသု။ တဿာ ဂဋ္ဌမဏ္ဍလေ ဖုသေတွာ ဥဿိင်္ဃိတမတ္တာယ ပူဝဂန္ဓော သကလနဂရေ ဆာဒေတွာ ဌိတော။ ပူဝခဏ္ဍံ မုခေ ဌပိတမတ္တမေဝ သတ္တရသဟရဏီသဟဿာနိ အနုဖရိ။

သော စိန္တေသိ “နာဟံ မာတု ပိယော၊ ဧကံ မေ ကာလံ ဣမံ နတ္ထိပူဝံ နာမ န ပစိ၊ ဣတော ပဋ္ဌာယ အညံ ပူဝံ နာမ န ခါဒိဿာမီ”တိ၊ သော ဂေဟံ ဂန္တွာဝ မာတရံ ပုစ္ဆိ “အမ္မ တုမှာကံ အဟံ ပိယော, အပ္ပိယော”တိ။ တာတ ဧကက္ခိနော အက္ခိ ဝိယ စ ဟဒယံ ဝိယ စ အတိဝိယ ပိယော မေ အဟောသီတိ။ အထ ကသ္မာ ဧကံ ကာလံ မယှံ နတ္ထိပူဝံ န ပစိတ္ထ အမ္မာတိ။ သာ စူဠုပဋ္ဌာကံ ပုစ္ဆိ “အတ္ထိ ကိဉ္စိ ပါတိယံ တာတာ”တိ။ “ပရိပုဏ္ဏာ အယျေ ပါတိ ပူဝေဟိ၊ ဧဝရူပါ ပူဝါ နာမ မေ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ”တိ အာရောစေသိ။ သာ စိန္တေသိ “မယှံ ပုတ္တော ပုညဝါ ကတာဘိနီဟာရော ဘဝိဿတိ၊ ဒေဝတာဟိ ပါတိံ ပူရေတွာ ပူဝါ ပဟိတာ ဘဝိဿန္တီ”တိ။ အထ နံ ပုတ္တော အမ္မ ဣတော ပဋ္ဌာယာဟံ အညံ ပူဝံ နာမ န ခါဒိဿာမိ၊ နတ္ထိပူဝမေဝ ပစေယျာသီတိ။ သာပိဿ တတော ပဋ္ဌာယ “ပူဝံ ခါဒိတုကာမောမှီ”တိ ဝုတ္တေ တုစ္ဆပါတိမေဝ အညာယ ပါတိယာ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ ပေသေသိ။ ယာဝ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသိ၊ တာဝဿ ဒေဝတာဝ ပူဝေ[1] ပဟိဏိံသု။

သော ဧတ္တကမ္ပိ အဇာနန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇံ နာမ ကိံ ဇာနိဿတိ။ တသ္မာ “ကာ ဧသာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမာ”တိ ဘာတရံ ပုစ္ဆိတွာ ဩဟာရိတကေသမဿုနာ ကာသာယနိဝတ္ထေန ကဋ္ဌတ္ထရကေ[2] ဝါ ဗိဒလမဉ္စကေ ဝါ[3] နိပဇ္ဇိတွာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တေန ဝိဟာရိတဗ္ဗံ။ “ဧသာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘာတိက အဟံ သုခုမာလော၊ နာဟံ သက္ခိဿာမိ ပဗ္ဗဇိတု”န္တိ အာဟ။ တေန ဟိ တာတ ကမ္မန္တံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဃရာဝါသံ ဝသ။ န ဟိ သက္ကာ အမှေသု ဧကေန အပဗ္ဗဇိတုန္တိ။ အထ နံ “ကော ဧသ ကမ္မန္တော နာမာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဘတ္တုဋ္ဌာနဋ္ဌာနမ္ပိ အဇာနန္တော ကုလပုတ္တော ကမ္မန္တံ နာမ ကိံ ဇာနိဿတီတိ။ ဧကဒိဝသံ ဟိ တိဏ္ဏံ ခတ္တိယာနံ ကထာ ဥဒပါဒိ “ဘတ္တံ နာမ ကုဟိံ ဥဋ္ဌဟတီ”တိ။ ကိမိလော အာဟ “ကောဋ္ဌေ ဥဋ္ဌဟတီ”တိ။ အထ နံ ဘဒ္ဒိယော “တွံ ဘတ္တဿ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ န ဇာနာသိ၊ ဘတ္တံ နာမ ဥက္ခလိယံ ဥဋ္ဌဟတီ”တိ အာဟ။ အနုရုဒ္ဓေါ “တုမှေ ဒွေပိ န ဇာနာထ၊ ဘတ္တံ နာမ ရတနမကုဋ္ဌာယ သုဝဏ္ဏပါတိယံ ဥဋ္ဌဟတီ”တိ အာဟ။

၁-ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗပူဝေ (သျာ)　　၂-ကဋ္ဌတ္ထရေ (က)　　၃-ဝိရဠမဉ္စကေ ဝါ (က)

တေသု ကိရ ဧကဒိဝသံ ကီဠိတွာ ဖေလာ မနာဿတော ဝိယ ပြ ...

တေသု ကိရ ဧကဒိဝသံ ကီဠိလော ကောဋ္ဋတော ဝိဟို ဩတာရိယမာနေ ဒိသွာ "တေ ကောဋ္ဋေယေဝ ဇာတာ"တိ သညီ အဟောသိ။ ဘဒ္ဒိယော ဧကဒိဝသံ ဥက္ခလိတော ဘတ္တံ ဝဍ္ဍိယမာနံ ဒိသွာ "ဥက္ခလိယညေဝ ဥပ္ပန္နံ"န္တိ သညီ အဟောသိ။ အနုရုဒ္ဓေန ပန နေဝ ဝီဟိ ကောဋ္ဋေန္တော, န ဘတ္တံ ပစန္တော, န ဝဍ္ဍေန္တော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော၊ ဝဍ္ဍေတွာ ပန ပုရတော ဌပိတမေဝ ပဿတိ။ သော ဘုဉ္ဇိတုကာမကာလေ "ဘတ္တံ ပါတိယံ ဥဋ္ဌဟတီ"တိ သညမကာသိ။ ဧဝံ တယောပိ တေ ဘတ္တုဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ န ဇာနန္တိ။ တေနာယံ "ကော သေ ကမ္မန္တော နာမာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ပဌမံ ခေတ္တံ ကသာပေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိကံ သံဝစ္ဆရေ သံဝစ္ဆရေ ကတ္တဗ္ဗံ ကိစ္စံ သုတွာ "ကဒါ ကမ္မန္တာနံ အန္တော ပညာယိဿတိ၊ ကဒါ မယံ အပ္ပေါဿုက္ကာ ဘောဂေ ဘုဉ္ဇိဿာမာ"တိ ဝတွာ ကမ္မန္တာနံ အပရိယန္တတာယ အက္ခာတာယ[၁] "တေန ဟိ တွညေဝ ဃရာဝါသံ ဝသ၊ န မယှံ ဧတေနတ္ထော"တိ မာတရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "အနုဇာနာဟိ မံ အမ္မ၊ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ ဝတွာ တာယ နာနပ္ပကာရေဟိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိက္ခိပိတွာ "သစေ တေ သဟာယကော ဘဒ္ဒိယရာဇာ ပဗ္ဗဇိဿတိ၊ တေန သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇာဟီ"တိ ဝုတ္တေ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ "မမ ခေါ သမ္မ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တဝ ပဋိဗဒ္ဓါ"တိ ဝတွာ တံ နာနပ္ပကာရေဟိ သညာပေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဏှိ။

တတော ဘဒ္ဒိယော သကျရာဇာ အနုရုဒ္ဓေါ အာနန္ဒော ဘဂု ကိမိလော ဒေဝဒတ္တောတိ ဣမေ ဆ ခတ္တိယာ ဥပါလိကပ္ပကသတ္တမာ ဒေဝါ ဝိယ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ သတ္တာဟံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ နိက္ခမိတွာ ပရဝိသယံ ပတွာ ရာဇာဏာယ သေနံ နိဝတ္တာပေတွာ ပရဝိသယံ ဩက္ကမိံသု။ တတ္ထ ဆ ခတ္တိယာ အတ္တနော အတ္တနော အာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတွာ ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ "ဟန္ဒ ဘဏေ ဥပါလိ နိဝတ္တဿု၊ အလံ တေ တွေကံ ဇီဝိကာယာ"တိ တဿ အဒံသု။ သော တေသံ ပါဒမူလေ ပရိဝတ္တိတွာ ပရိဒေဝိတွာ တေသံ အာဏံ အတိက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တော ဥဋ္ဌာယ တံ ဂဟေတွာ နိဝတ္တိ။ တေသံ ဒွိဓာ ဇာတကာလေ[၂] ဝနံ အာရောဒနပ္ပတ္တံ ဝိယ ပထဝီကမ္ပမာနာကာရပ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ဥပါလိ ကပ္ပကောပိ ထောကံ ဂန္တွာ နိဝတ္တိတွာ "စဏ္ဍာ ခေါ သာကိယာ၊ 'ဣမိနာ ကုမာရာ နိပ္ပါတိတာ'တိ ဃာတေယျုမ္ပိ မံ။ ဣမေ ဟိ နာမ သကျကုမာရာ ဧဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ဣမာနိ အနဂ္ဃာနိ အာဘရဏာနိ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ ဆဍ္ဍေတွာ ပဗ္ဗဇိဿန္တိ၊

၁-အက္ခာယတာယ (က) ၂-ဘိန္နတကာလေ (က)

ကိမင်္ဂံ ပနာဟ"န္တိ ဘဏ္ဍိကံ ဩမုဉ္စိတွာ တာနိ အာဘရဏာနိ ရုက္ခေ လဂ္ဂေတွာ "အတ္ထိကာ ဂဏှန္တူ"တိ ဝတွာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ တေဟိ "ကသ္မာ နိဝတ္တောသီ"တိ ပုဋ္ဌော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အထ နံ တေ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "မယံ ဘန္တေ သာကိယာ နာမ မာနနိဿိတာ၊ အယံ အမှာကံ ဒီဃရတ္တံ ပရိစာရကော၊ ဣမံ ပဌမတရံ ပဗ္ဗာဇေထ၊ မယမဿ အဘိဝါဒနာဒီနိ ကရိဿာမ၊ ဧဝံ နော မာနော နိမ္မာနာယိဿတီ"တိ ဝတွာ တံ ပဌမတရံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပစ္ဆာ သယံ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေသု အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော တေနေဝ အန္တရဝဿေန တေဝိဇ္ဇော အဟောသိ။ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော ဟုတွာ ပစ္ဆာ **မဟာဝိတက္ကသုတ္တံ**[၁] သုတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဘဂုတ္ထေရော စ ကိမိလတ္ထေရော စ အပရဘာဂေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ဒေဝဒတ္တော ပေါထုဇ္ဇနိကံ ဣဒ္ဓိံ ပတ္တော။

အပရဘာဂေ သတ္ထရိ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရန္တေ သသာဝကသံဃဿ တထာဂတဿ မဟန္တော လာဘသက္ကာရော နိဗ္ဗတ္တိ။ ဝတ္ထဘေသဇ္ဇာဒိဟတ္ထာ မနုဿာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ "ကုဟိံ သတ္ထာ၊ ကုဟိံ သာရိပုတ္တတ္ထေရော၊ ကုဟိံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော၊ ကုဟိံ မဟာကဿပတ္ထေရော၊ ကုဟိံ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော၊ ကုဟိံ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော၊ ကုဟိံ အာနန္ဒတ္ထေရော၊ ကုဟိံ ဘဂုတ္ထေရော၊ ကုဟိံ ကိမိလတ္ထေရော"တိ အသီတိမဟာသာဝကာနံ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တာ ဝိစရန္တိ။ "ဒေဝဒတ္တတ္ထေရော ကုဟိံ နိသိန္နော ဝါ, ဌိတော ဝါ"တိ ပုစ္ဆန္တော နာမ နတ္ထိ။ သော စိန္တေသိ "အဟမ္ပိ ဧတေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဧတေပိ ခတ္တိယပဗ္ဗဇိတာ၊ အဟမ္ပိ ခတ္တိယပဗ္ဗဇိတော၊ လာဘသက္ကာရဟတ္ထာ မနုဿာ ဧတေယေဝ ပရိယေသန္တိ၊ မမ နာမံ ဂဟေတာပိ နတ္ထိ။ ကေန နု ခေါ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ကံ ပသာဒေတွာ မမ လာဘသက္ကာရံ နိဗ္ဗတ္တေယျ"န္တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "အယံ ခေါ ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော ပဌမဒဿနေနေဝ ကောဒသဟိ နဟုတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော၊ န သက္ကာ ဧတေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဘဝိတုံ၊ ကောသလရညာပိ သဒ္ဓိံ န သက္ကာ ဘဝိတုံ။ အယံ ခေါ ပန ရညော ပုတ္တော အဇာတသတ္တု ကုမာရော ကဿစိ ဂုဏဒေါသေ န ဇာနာတိ၊ ဧတေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဘဝိဿာမီ"တိ။ သော ကောသမ္ဗိတော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ကုမာရကဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ စတ္တာရော အာသီဝိသေ စတူသု ဟတ္ထပါဒေသု ဧကံ ဂီဝါယ

၁-အံ ၃-၆၂-ဝိဋ္ဌေ။

ပိလန္ဓိတွာ ဧကံ သီသေ စုမ္ဗဋကံ[1] ကတွာ ဧကံ ဧကံသံ ကရိတွာ ဣမာယ အဟိမေခလာယ အာကာသတော ဩရုယှ အဇာတသတ္တုဿ ဥစ္ဆင်္ဂေ နိသီဒိတွာ တေန ဘီတေန "ကောသိ တွ"န္တိ ဝုတ္တေ "အဟံ ဒေဝဒတ္တော"တိ ဝတွာ တဿ ဘယဝိနောဒနတ္ထံ တံ အတ္တဘာဝံ ပဋိသံဟရိတွာ[2] သံဃာဋိပတ္တစီဝရဓရော ပုရတော ဌတွာ တံ ပသာဒေတွာ လာဘသက္ကာရံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ သော လာဘသက္ကာရာဘိဘူတော "အဟံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဟရိဿာမီ"တိ ပါပကံ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ သဟ စိတ္တုပ္ပါဒေန ဣဒ္ဓိတော ပရိဟာယိတွာ သတ္ထာရံ ဝေဠုဝနဝိဟာရေ သရာဇိကာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ "ဘဂဝါ ဘန္တေ ဧတရဟိ ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော မဟလ္လကော၊ အပ္ပေါဿုက္ကော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုဉ္ဇတု၊ အဟံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဟရိဿာမိ၊ နိယျာဒေထ မေ ဘိက္ခုသံဃ"န္တိ ဝတွာ သတ္ထာရာ ခေဠာသကဝါဒေန အပသာဒေတွာ ပဋိက္ခိတ္တော အနတ္တမနော ဣမံ ပဌမံ တထာဂတေ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ ပက္ကာမိ။

အထဿ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ပကာသနီယကမ္မံ ကာရေသိ။ သော "ပရိစ္စတ္တော ဒါနိ အဟံ သမဏေန ဂေါတမေန၊ ဣဒါနိဿ အနတ္ထံ ကရိဿာမီ"တိ အဇာတသတ္တုံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ပုဗ္ဗေ ခေါ ကုမာရ မနုဿာ ဒီဃာယုကာ၊ ဧတရဟိ အပ္ပါယုကာ။ ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ တွံ ကုမာရောဝ သမာနော ကာလံ ကရေယျာသိ၊ တေန ဟိ တွံ ကုမာရ ပိတရံ ဟန္တွာ ရာဇာ ဟောဟိ၊ အဟံ ဘဂဝန္တံ ဟန္တွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ"တိ ဝတွာ တသ္မိံ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတေ တထာဂတဿ[3] ဝဓာယ ပုရိသေ ပယောဇေတွာ တေသု သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ နိဝတ္တေသု သယံ ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ "အဟမေဝ သမဏံ ဂေါတမံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿာမီ"တိ သိလံ ပဝိဇ္ဈိတွာ ရုဟိရုပ္ပါဒကကမ္မံ ကတွာ ဣမိနာပိ ဥပါယေန မာရေတုံ အသက္ကောန္တော ပုန နာဠာဂိရိံ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ တသ္မိံ အာဂစ္ဆန္တေ အာနန္ဒတ္ထေရော အတ္တနော ဇီဝိတံ သတ္ထု ပရိစ္စဇိတွာ ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ နာဂံ ဒမေတွာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အနေကသဟဿေဟိ ဥပါသကေဟိ အဘိဟဋံ မဟာဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တသ္မိံ ဒိဝသေ သန္နိပတိတာနံ အဋ္ဌာရသကောဋိသင်္ချာနံ ရာဇဂဟဝါသီနံ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေတွာ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယေ ဇာတေ "အဟော အာယသ္မာ အာနန္ဒော မဟာဂုဏော၊ တထာရူပေ နာမ ဟတ္ထိနာဂေ အာဂစ္ဆန္တေ အတ္တနော ဇီဝိတံ

၁-စုမ္ဗဋကံ (က) ၂-ဝိဇဟိတွာ (က) ၃-တထာဂတံ (က)

ပရိစ္စဇိတွာ သတ္ထု ပုရတော၀ အဋ္ဌာသီ”တိ ထေရဿ ဂုဏကထံ သုတွာ “န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ၊ ပုဗ္ဗေပေသ မမတ္ထာယ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိယေဝ၊”တိ ဝတွာ ဘိက္ခူဟိ ယာစိတော **စူဠဟံသ**[၁] **မဟာဟံသ**[၂] **ကက္ကဋကဇာတကာနိ**[၃] ကထေသိ။ ဒေဝဒတ္တဿာပိ ကမ္မံ နေဝ ပါကဋံ၊ တထာ ရညော မာရာပိတတ္တာ, န ဝဓကောနံ ပယောဇိတတ္တာ, န သိလာယ ပဝိဒ္ဓတ္တာ[၄] ပါကဋံ အဟောသိ၊ ယထာ နာဠဂိရိဟတ္ထိနော ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ။ တဒါ ဟိ မဟာဇနော “ရာဇာပိ ဒေဝဒတ္တေနေဝ မာရာပိတော၊ ဝဓကောပိ ပယောဇိတော၊ သိလာပိ အပဝိဒ္ဓါ။ ဣဒါနိ ပန တေန နာဠာဂိရိ ဝိဿဇ္ဇာပိတော၊ ဧဝရူပံ နာမ ပါပကံ ဂဟေတွာ ရာဇာ ဝိစရတီ”တိ ကောလာဟလမကာသိ။

ရာဇာ မဟာဇနဿ ကထံ သုတွာ ပဉ္စ ထာလိပါကသတာနိ နီဟရာပေတွာ န ပုန တဿုပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ၊ နာဂရာပိဿ ကုလံ ဥပဂတဿ ဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ န အဒံသု။ သော ပရိဟီနလာဘသက္ကာရော ကောဟညေန ဇီဝိတုကာမော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္စ ဝတ္ထူနိ ယာစိတွာ ဘဂဝတာ “အလံ ဒေဝဒတ္တ, ယော ဣစ္ဆတိ၊ သော အာရညကော ဟောတူ”တိ ပဋိက္ခိတ္တော ကဿပဝုသော ဝစနံ သောဘနံ၊ ကိံ တထာဂတဿ ဥဒါဟု မမ၊ အဟဉ္ဟိ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဧဝံ ဝဒါမိ “သာဓု ဘန္တေ ဘိက္ခူ ယာဝဇီဝံ အာရညကာ အဿု၊ ပိဏ္ဍပါတိကာ၊ ပံသုကူလိကာ၊ ရုက္ခမူလိကာ၊ မစ္ဆမံသံ န ခါဒေယျုံ”န္တိ။ “ယော ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမော၊ သော မယာ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆတူ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ တဿ ဝစနံ သုတွာ ဧကစ္စေ နဝကပဗ္ဗဇိတာ မန္ဒဗုဒ္ဓိနော “ကလျာဏံ ဒေဝဒတ္တော အာဟ၊ ဧတေန သဒ္ဓိံ ဝိစရိဿာမာ”တိ တေန သဒ္ဓိံ ဧကတော အဟေသုံ။ ဣတိ သော ပဉ္စသတေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ တေဟိ ပဉ္စဟိ ဝတ္ထူဟိ လူခပ္ပသန္နံ ဇနံ သညာပေန္တော ကုလေသု ဝိညာပေတွာ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော သံဃဘေဒါယ ပရက္ကမိ။ သော ဘဂဝတာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဒေဝဒတ္တ သံဃဘေဒါယ ပရက္ကမသိ စက္ကဘေဒါယာ”တိ ပုဋ္ဌော “သစ္စံ ဘဂဝါ”တိ ဝတွာ “ဂရုကော ခေါ ဒေဝဒတ္တ သံဃဘေဒေါ”တိအာဒီဟိ ဩဝဒိတောပိ သတ္ထု ဝစနံ အနာဒိယိတွာ ပက္ကန္တော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ “အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဒါနာဟံ အာဝုသော အာနန္ဒ အညတြေဝ ဘဂဝတာ, အညတြ ဘိက္ခုသံဃာ ဥပေါသထံ ကရိဿာမိ၊ သံဃကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ အာဟ။ ထေရော တမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ တံ ဝိဒိတွာ သတ္ထာ ဥပ္ပန္နဓမ္မသံဝေဂေါ ဟုတွာ

၁-ခု ၅-၃၂၆၊ ခု ၆-၇၃-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-ခု ၆-၉၀-ပိဋ္ဌေ။
၃-ခု ၅-၇၀-ပိဋ္ဌေ။ ၄-ပဝိဋ္ဌတ္တာ (က)

“ဒေဝဒတ္တော သဒေဝကဿ လောကဿ အနတ္ထနိဿိတံ အတ္တနော အဝိစိမှိ ပစ္စနကကမ္မံ ကရောတီ”တိ ဝိတက္ကေတွာ—

“သုကရာနိ အသာဓူနိ၊ အတ္တနော အဟိတာနိ စ။
ယံ ဝေ ဟိတဉ္စ သာဓုဉ္စ၊ တံ ဝေ ပရမဒုက္ကရ”န္တိ [၁]—

ဣမံ ဂါထံ ဝတွာ ပုန ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ—

“သုကရံ သာဓုနာ သာဓု၊ သာဓု ပါပေန ဒုက္ကရံ။
ပါပံ ပါပေန သုကရံ၊ ပါပမရိယေဟိ ဒုက္ကရ”န္တိ [၂]။

အထ ခေါ ဒေဝဒတ္တော ဥပေါသထဒိဝသေ အတ္တနော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ “ယဿိမာနိ ပဉ္စ ဝတ္ထူနိ ခမန္တိ၊ သော သလာကံ ဂဏှာတူ”တိ ဝတွာ ပဉ္စသတေဟိ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေဟိ နဝကေဟိ အပ္ပကတညူဟိ သလာကာယ ဂဟိတာယ သံဃံ ဘိန္ဒိတွာ တေ ဘိက္ခူ အာဒါယ ဂယာသီသံ အဂမာသိ။ တဿ တတ္ထ ဂတဘာဝံ သုတွာ သတ္ထာ တေသံ ဘိက္ခူနံ အာနယနတ္ထာယ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ ပေသေသိ။ တေ တတ္ထ ဂန္တွာ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယာနုသာသနိယာ စေဝ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယာနုသာသနိယာ စ အနုသာသန္တာ တေ အမတံ ပါယေတွာ အာဒါယ အာကာသေန အာဂမိံသု။ ကောကာလိကောပိ ခေါ “ဥဋ္ဌေဟိ အာဝုသော ဒေဝဒတ္တ၊ နီတာ တေ ဘိက္ခူ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေဟိ၊ နနု တွံ မယာ ဝုတ္တော ‘မာ အာဝုသော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ ဝိဿာသီ’တိ။ ပါပိစ္ဆာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ၊ ပါပိကာနံ ဣစ္ဆာနံ ဝသံ ဂတာ”တိ ဝတွာ ဇဏ္ဏုကေန ဟဒယမဇ္ဈေ ပဟရိ၊ တဿ တတ္ထေဝ ဥဏှံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂဉ္ဆိ။ အာယသ္မန္တံ ပန သာရိပုတ္တံ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတံ အာကာသေန အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဘိက္ခူ အာဟံသု “ဘန္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဂမနကာလေ အတ္တဒုတိယော ဂတော၊ ဣဒါနိ မဟာပရိဝါရော အာဂစ္ဆန္တော သောဘတီ”တိ။ သတ္ထာ “န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ သာရိပုတ္တော သောဘတိ၊ ပုဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တကာလေပိ မယှံ ပုတ္တော မမ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တော သောဘိယေဝါ”တိ ဝတွာ—

“ဟောတိ သီလဝတံ အတ္ထော၊ ပဋိသန္ထာရဝုတ္တိနံ။
လက္ခဏံ ပဿ အာယန္တံ၊ ဉာတိသံဃပုရက္ခတံ။
အထ ပဿသိ’မံ ကာဠံ၊ သုဝိဟီနံဝ ဉာတိဘီ”တိ [၃]—

၁-ခု ၁-၃ဂ၊ဝိ ၄-၃၆၁-ဝိဋ္ဌေသု။ ၂-ခု ၁-၁၅ဝ-ဝိဋ္ဌေ ဥဒါနေ။ ၃-ခု ၅-၃-ဝိဋ္ဌေ။

ဣဒံ ဇာတကံ ကထေသိ။ ပုန ဘိက္ခူဟိ "ဘန္တေ ဒေဝဒတ္တော ကိရ ဒွေ အဂ္ဂ-သာဝကေ ဥဘောသု ပဿေသု နိသီဒါပေတွာ 'ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ'တိ တုမှာကံ အနုကိရိယံ ကရောတီ"တိ ဝုတ္တေ "န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ၊ ပုဗ္ဗေပေသ မမ အနုကိရိယံ ကာတုံ ဝါယမိ၊ န ပန သက္ခိ"တိ ဝတွာ—

"အပိ ဝီရက ပဿေသိ၊ သကုဏံ မဉ္ဇုဘာဏကံ။
မယူရဂီဝသင်္ကာသံ၊ ပတိံ မယှံ သဝိဋ္ဌကံ။

ဥဒကထလစရဿ ပက္ခိနော၊
နိစ္စံ အာမကမစ္ဆဘောဇိနော။
တဿာနုကရံ သဝိဋ္ဌကော၊
သေဝါလေ ပလိဂုဏ္ဌိတော မတော"တိ[၁]—

အာဒိနာ ဇာတကံ ဝတွာ အပရာပရေသုပိ ဒိဝသေသု တထာနုရူပမေဝ ကထံ အာရဗ္ဘ—

"အစာရိ ဝတာယံ ဝိတုဒံ ဝနာနိ၊
ကဋ္ဌင်္ဂရုက္ခေသု အသာရကေသု။
အထာ'သဒါ ခဒိရံ ဇာတသာရံ၊
ယတ္ထ'ဗ္ဘိဒါ ဂရုဠော ဥတ္တမင်္ဂ"န္တိ[၂]။

"လသီ စ တေ နိပ္ဖလိတာ၊ မတ္ထကော စ ပဒါလိတော။
သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ အဇ္ဇ ခေါ တွံ ဝိရောစသီ"တိ[၃]—

ဧဝမာဒီနိ ဇာတကာနိ ကထေသိ။ ပုန "အကတညူ ဒေဝဒတ္တော"တိ ကထံ အာရဗ္ဘ—

"အကရမှသ တေ ကိစ္စံ၊ ယံ ဗလံ အဟုဝမှသေ။
မိဂရာဇ နမော တျတ္ထု၊ အပိ ကိဉ္စိ လဘာမသေ။

မမ လောဟိတဘက္ခဿ၊ နိစ္စံ လုဒ္ဒါနိ ကုဗ္ဗတော။
ဒန္တန္တရဂတော သန္တော၊ တံ ဗဟုံ ယမ္ပိ ဇီဝသီ"တိ[၄]—

အာဒီနိ ဇာတကာနိ ကထေသိ။ ပုန ဝဓာယ ပရိသက္ကနမဿ အာရဗ္ဘ—

"ဉာတမေတံ ကုရင်္ဂဿ၊ ယံ တွံ သေပဏ္ဏိ သေယျသိ။
အညံ သေပဏ္ဏိ ဂစ္ဆာမိ၊ န မေ တေ ရုစ္စတေ ဖလ"န္တိ[၅]—

၁-ခု ၅-၁၄-ဝိဋ္ဌေ၊　၂-ခု ၅-၅၆-ပိဋ္ဌေ၊　၃-ခု ၅-၃၃-ပိဋ္ဌေ၊
၄-ခု ၅-၉၇-ပိဋ္ဌေ၊　၅-ခု ၅-၆-ပိဋ္ဌေ၊

အာဒီနိ ဇာတကာနိ ကထေသိ။ ပုနဒိဝသေ[၁] "ဥဘတော ပရိဟီနော ဒေဝဒတ္တော လာဘသက္ကာရတော စ သာမညတော စာ"တိ ကထာသု ပဝတ္တမာနာသု "န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော ပရိဟီနော၊ ပုဗ္ဗေပေသ ပရိဟီနောယေဝါ"တိ ဝတွာ—

"အက္ခီ ဘိန္နာ ပဋော နဋ္ဌော၊ သခိဂေဟေ စ ဘဏ္ဍနံ။
ဥဘတော ပဒုဋ္ဌာ ကမ္မန္တာ၊ ဥဒကမှိ ထလမှိ စာ"တိ[၂]—

အာဒီနိ ဇာတကာနိ ကထေသိ။ ဧဝံ ရာဇဂဟေ ဝိဟရန္တော ဝ ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ဗဟူနိ ဇာတကာနိ ကထေတွာ ရာဇဂဟတော သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဇေတဝနေ ဝိဟာရေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဒေဝဒတ္တောပိ ခေါ နဝ မာသေ ဂိလာနော ပစ္ဆိမေ ကာလေ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမော ဟုတွာ အတ္တနော သာဝကေ အာဟ "အဟံ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမော၊ တံ မေ ဒဿေထာ"တိ။ "တွံ သမတ္ထကာလေ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ဝေရီ ဟုတွာ အစရိ၊ န မယံ တတ္ထ နေဿာမာ"တိ ဝုတ္တေ "မာ မံ နာသေထ၊ မယာ သတ္ထရိ အာဃာတော ကတော၊ သတ္ထု ပန မယိ ကေသဂ္ဂမတ္တောပိ အာဃာတော နတ္ထိ။ သော ဟိ ဘဂဝါ—

ဝဓကေ ဒေဝဒတ္တမှိ၊ စောရေ အင်္ဂုလိမာလကေ။
ဓနပါလေ ရာဟုလေ စ၊ သဗ္ဗတ္ထ သမမာနသောတိ[၃]—

ဒဿေထ မေ ဘဂဝန္တ"န္တိ ပုနပ္ပုနံ ယာစိ။ အထ နံ တေ မဉ္စကေနာဒါယ နိက္ခမိံသု။ တဿ အာဂမနံ သုတွာ ဘိက္ခူ သတ္ထု အာရောစေသုံ "ဘန္တေ ဒေဝဒတ္တော ကိရ တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂစ္ဆတီ"တိ။ "န ဘိက္ခဝေ သော တေနတ္တဘာဝေန မံ ပဿိတုံ လဘိဿတီ"တိ။ [၄]ဒေဝဒတ္တော ကိရ ပဉ္စန္နံ ဝတ္ထူနံ အာယာစိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပုန ဗုဒ္ဓံ ဒဋ္ဌုံ န လဘတိ[၄]၊ အယံ ဓမ္မတာ။ အသုကဋ္ဌာနဉ္စ အသုကဋ္ဌာနဉ္စ အာဂတော ဘန္တေတိ။ ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ ကရောတု၊ န သော မံ ပဿိတုံ လဘိဿတီတိ။ ဘန္တေ ဣတော ယောဇနမတ္တံ အာဂတော၊ အဍ္ဎယောဇနံ၊ ဂါဝုတံ၊ ဇေတဝနပေါက္ခရဏီသမီပံ အာဂတော ဘန္တေတိ။ သစေပိ အန္တောဇေတဝနံ ပဝိသတိ၊ နေဝ မံ ပဿိတုံ လဘိဿတီတိ။ ဒေဝဒတ္တံ ဂဟေတွာ အာဂတာ ဇေတဝနပေါက္ခရဏီတီရေ မဉ္စံ ဩတာရေတွာ ပေါက္ခရဏိံ[၅] နှာယိတုံ ဩတရိံသု။ ဒေဝဒတ္တောပိ ခေါ မဉ္စတော ဝုဋ္ဌာယ ဥဘော ပါဒေ ဘူမိယံ ဌပေတွာ နိသီဒိ။ ပါဒါ ပထဝိံ

၁-ပုန (သီ၊ သျာ) ၂-ခု ၅-၁၂-ဝိဋ္ဌေ။ ၃-ခု ၃-၅၁၊ ခု ၁၁-၃၉၆-ဝိဋ္ဌေသု။
၄-၄-ဘိက္ခူ ကိရ....န လဘန္တိ (သီ၊ သျာ) ၅-ပေါက္ခရဏိယံ (သျာ)

ပဝိသိံသု။ သော အနုက္ကမေန ယာဝ ဂေါပ္ဖကာ၊ ယာဝ ဇဏ္ဏုကာ၊ ယာဝ ကဋိတော၊ ယာဝ ထနတော၊ ယာဝ ဂီဝတော ပဝိသိတွာ ဟနုကဋ္ဌိကဿ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌကာလေ—

"ဣမေဟိ အဋ္ဌီဟိ[၁] တမဂ္ဂပုဂ္ဂလံ၊
ဒေဝါတိဒေဝံ နရဒမ္မသာရထိံ။
သမန္တစက္ခုံ သတပုညလက္ခဏံ၊
ပါဏေဟိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဥပေမီ"တိ[၂]—

ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဣဒံ ကိရ ဌာနံ ဒိသွာ တထာဂတော ဒေဝဒတ္တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သစေ ဟိ န သော ပဗ္ဗဇိဿ၊ ဂိဟီ ဟုတွာ ကမ္မဉ္စ ဘာရိယံ အကရိဿ၊ အာယတိံ ဘဝနိဿရဏပစ္စယံ[၃] ကာတုံ န သက္ခိဿ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ပန ကိဉ္စာပိ ကမ္မံ ဘာရိယံ ကရိဿတိ၊ အာယတိံ ဘဝနိဿရဏပစ္စယံ ကာတုံ သက္ခိဿတီတိ တံ သတ္ထာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ဟိ ဣတော သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ အဋ္ဌိဿရော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ၊ သော ပထဝိံ ပဝိသိတွာ အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။ နိစ္စလေ ဗုဒ္ဓေ အပရဇ္ဈဘာဝေန ပန နိစ္စလောဝ ဟုတွာ ပစ္စတူတိ[၄] ယောဇနသတိကေ အန္တောအဝီစိမှိ ယောဇနသတုဗ္ဗေဓမေဝဿ သရီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သီသံ ယာဝ ကဏ္ဏသက္ခလိတော ဥပရိ အယကပလ္လံ[၅] ပါဝိသိ၊ ပါဒါ ယာဝ ဂေါပ္ဖကာ ဟေဋ္ဌာ အယပထဝိယံ ပဝိဋ္ဌာ၊ မဟာတာလက္ခန္ဓပရိမာဏံ အယသူလံ ပစ္ဆိမဘိတ္တိတော နိက္ခမိတွာ ပိဋ္ဌိမဇ္ဈံ ဘိန္ဒိတွာ ဥရေန နိက္ခမိတွာ ပုရိမဘိတ္တိံ ပါဝိသိ၊ အပရံ ဒက္ခိဏဘိတ္တိတော နိက္ခမိတွာ ဒက္ခိဏပဿံ ဘိန္ဒိတွာ ဝါမပဿေန နိက္ခမိတွာ ဥတ္တရဘိတ္တိံ ပါဝိသိ၊ အပရံ ဥပရိ ကပလ္လတော နိက္ခမိတွာ မတ္ထကံ ဘိန္ဒိတွာ အဓောဘာဂေန နိက္ခမိတွာ အယပထဝိံ ပါဝိသိ။ ဧဝံ သော တတ္ထ နိစ္စလောဝ ပစ္စိ။

ဘိက္ခူ "ဧတ္တကံ ဌာနံ ဒေဝဒတ္တော အာဂစ္ဆန္တော သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ အလဘိတွာဝ ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌော"တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ "န ဘိက္ခဝေ ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မယိ အပရဇ္ဈိတွာ ပထဝိံ ပါဝိသိ၊ ပုဗ္ဗေပိ ပဝိဋ္ဌောယေဝါ"တိ ဝတွာ ဟတ္ထိရာဇကာလေ မဂ္ဂမူဠှံ ပုရိသံ သမဿာသေတွာ အတ္တနော ပိဋ္ဌိံ အာရောပေတွာ ခေမန္တံ ပါပိတဿ[၆] ပုန တိက္ခတ္တုံ အာဂန္တွာ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ

၁-အဋ္ဌေဟိ (သီ) ၂-ခု ၁၁-၁၁၆-ပိဋ္ဌေ။
၃-အာယတိဘဝဿ စ ပစ္စယံ (သီ)၊ အာယတိံ ဘဝဿ ပစ္စယံ (သျာ)
၄-ပစ္စတိ (သျာ) ၅-အယကပါလံ (သီ) ၆-ပါပိတေန တေန (သီ)

မဇ္ဈိမဋ္ဌာနေ မူလေတိ ဧဝံ ဒဿေ ဆိန္ဒိတွာ တတိယဝါရေ မဟာ-
ပုရိသဿ စင်္ကမ္မပထံ အတိက္ကမန္တဿ တဿ ပထဝီ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဒီပေတုံ—

"အကတညုဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ ဝိဝရဒဿိနော။
သဗ္ဗံ စေ ပထဝိံ ဒဇ္ဇာ၊ နေဝ နံ အဘိရာဓယေ"တိ[၁]—

ဣဒံ ဇာတကံ ကထေတွာ ပုနပိ တထေဝ ကထာယ သမုဋ္ဌိတာယ ခန္တိဝါဒိ-
ဘူတေ အတ္တနိ အပရဇ္ဈိတွာ ကလာဗုရာဇဘူတဿ တဿ ပထဝီ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ
ဒီပေတုံ **ခန္တိဝါဒိဇာတကဉ္စ**[၂], စူဠဓမ္မပါလဘူတေ အတ္တနိ အပရဇ္ဈိတွာ မဟာ-
ပတာပရာဇဘူတဿ တဿ ပထဝီ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဒီပေတုံ **စူဠဓမ္မပါလဇာတကဉ္စ**[၃]
ကထေသိ။

ပထဝီ ပဝိဋ္ဌေ ပန ဒေဝဒတ္တေ မဟာဇနော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဓဇပဋာက-
ကဒလိယော ဥဿာပေတွာ ပုဏ္ဏဃဋေ ဌပေတွာ "လာဘာ ဝတ နော"တိ
မဟန္တံ ဆဏံ အနုဘောတိ။ တမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ "န
ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တေ မတေ မဟာဇနော တုဿတိ၊ ပုဗ္ဗေပိ တုဿိ-
ယေဝါ"တိ ဝတွာ သဗ္ဗဇနဿ အပ္ပိယေ စဏ္ဍေ ဖရုသေ ဗာရာဏသိယံ
ပိင်္ဂလရညော နာမ မတေ မဟာဇနဿ တုဋ္ဌဘာဝံ ဒီပေတုံ—

"သဗ္ဗော ဇနော ဟိံသိတော ပိင်္ဂလေန၊
တသ္မိံ မတေ ပစ္စယာ ဝေဒယန္တိ။
ပိယော နု တေ အာသိ အကဏှနေတ္တော၊
ကသ္မာ တုဝံ ရောဒသိ ဒွါရပါလ။

န မေ ပိယော အာသိ အကဏှနေတ္တော၊
ဘာယာမိ ပစ္စာဂမနာယ တဿ။
ဣတော ဂတော ဟိံသေယျ မစ္စုရာဇံ၊
သော ဟိံသိတော အာနေယျ ပုန ဣဓ"တိ[၄]—

ဣဒံ **ပိင်္ဂလဇာတကံ** ကထေသိ။ ဘိက္ခူ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိံသု "ဣဒါနိ ဘန္တေ
ဒေဝဒတ္တော ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တော"တိ။ အဝီစိမဟာနိရယေ ဘိက္ခဝေတိ။ ဘန္တေ
ဣဓ တပ္ပန္တော ဝိစရိတွာ ပုန ဂန္တွာ တပ္ပနဋ္ဌာနေယေဝ နိဗ္ဗတ္တောတိ။ "အာမ
ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ ဟောန္တု ဂဟဋ္ဌာ ဝါ၊ ပမာဒဝိဟာရိနော ဥဘယတ္ထ
တပ္ပန္တိယေဝါ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁-ခု ၅-၁၇-၁၉၉-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-ခု ၅-၉၉-ပိဋ္ဌေ။
၃-ခု ၅-၁၂၅-ပိဋ္ဌေ။ ၄-ခု ၅-၆၆-ပိဋ္ဌေ။

၁၇။ "ဣဓ တပ္ပတိ ပေစ္စ တပ္ပတိ, ပါပကာရီ ဥဘယတ္ထ တပ္ပတိ။
ပါပံ မေ ကတန္တိ တပ္ပတိ, ဘိယျော တပ္ပတိ ဒုဂ္ဂတိံ ဂတော"တိ။

တတ္ထ **ဣဓ တပ္ပတီ**တိ ဣဓ ကမ္မတပ္ပနေန ဒေါမနဿမတ္တေန တပ္ပတိ။ **ပေစ္စာ**တိ ပရလောကေ ပန ဝိပါကတပ္ပနေန အတိဒါရုဏေန အပါယဒုက္ခေန တပ္ပတိ။ **ပါပကာရီ**တိ နာနပ္ပကာရဿ ပါပဿ ကတ္တာ။ **ဥဘယတ္ထာ**တိ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန တပ္ပနေန ဥဘယတ္ထ တပ္ပတိ နာမ။ **ပါပံ မေ**တိ သော ဟိ ကမ္မတပ္ပနေန တပ္ပန္တော "ပါပံ မေ ကတ"န္တိ တပ္ပတိ။ တံ အပ္ပမတ္တကံ တပ္ပနံ, ဝိပါကတပ္ပနေန ပန တပ္ပန္တော **ဘိယျော တပ္ပတိ ဒုဂ္ဂတိံ ဂတော** အတိဖရုသေန တပ္ပနေန အတိဝိယ တပ္ပတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု ဒွါဒသမံ။

၁၃-သုမနာဒေဝီဝတ္ထု

ဣဓ နန္ဒတီတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သုမနဒေဝိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ဟိ ဒေဝသိကံ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂေဟေ ဒွေ ဘိက္ခုသဟဿာနိ ဘုဉ္ဇန္တိ, တထာ ဝိသာခါယ မဟာဥပါသိကာယ။ သာဝတ္ထိယံ ယော ယော ဒါနံ ဒါတုကာမော ဟောတိ, သော သော တေသံ ဥဘိန္နံ ဩကာသံ လဘိတွာဝ ကရောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? "တုမှာကံ ဒါနဂ္ဂံ အနာထပိဏ္ဍိကော ဝါ ဝိသာခါ ဝါ အာဂတာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "နာဂတာ"တိ ဝုတ္တေ သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကတဒါနမ္ပိ "ကိံ ဒါနံ နာမေတ"န္တိ ဂရဟန္တိ။ ဥဘောပိ ဟိ တေ ဘိက္ခုသံဃဿ ရုစိဉ္စ အနုစ္ဆဝိကကိစ္စာနိ စ အတိဝိယ ဇာနန္တိ, တေသု ဝိစာရေန္တေသု[1] ဘိက္ခူ စိတ္တရူပံ ဘုဉ္ဇန္တိ။ တသ္မာ သဗ္ဗေ ဒါနံ ဒါတုကာမာ တေ ဂဟေတွာဝ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ တေ အတ္တနော အတ္တနော ဃရေ ဘိက္ခူ ပရိဝိသိတုံ န လဘန္တိ။ တတော ဝိသာခါ "ကော နု ခေါ မမ ဌာနေ ဌတွာ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသိဿတီ"တိ ဥပဓာရေန္တီ ပုတ္တဿ ဓီတရံ ဒိသွာ တံ အတ္တနော ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ တဿာ နိဝေသနေ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကောပိ မဟာသုဘဒ္ဒံ နာမ ဇေဋ္ဌဓီတရံ ဌပေသိ။ သာ

၁-ဒိဟာရန္တေသု (သျာ)၊ ဝိစရန္တေသု (က)

ဘိက္ခူနံ ဝေယျာဝစ္စံ ကရောန္တိ ဓမ္မံ သုဏန္တိ သောတာပန္နာ ဟုတွာ ပတိကုလံ အဂမာသိ။ တတော စူဠသုဘဒ္ဒံ ဌပေသိ။ သာပိ တထေဝ ကရောန္တီ သောတာပန္နာ ဟုတွာ ပတိကုလံ ဂတာ။ အထ သုမနဒေဝိံ နာမ ကနိဋ္ဌဓီတရံ ဌပေသိ။ သာ ပန ဓမ္မံ သုတွာ သကဒါဂါမိဖလံ ပတွာ ကုမာရိကာဝ ဟုတွာ တထာရူပေန အဖာသုကေန အာတုရာ အာဟာရုပစ္ဆေဒံ ကတွာ ပိတရံ ဒဋ္ဌုကာမာ ဟုတွာ ပက္ကောသာပေသိ။ သော ဧကသ္မိံ ဒါနဂ္ဂေ တဿာ သာသနံ သုတွာဝ အာဂန္တွာ "ကိံ အမ္မ သုမနေ"တိ အာဟ။ သာပိ နံ အာဟ "ကိံ တာတ ကနိဋ္ဌဘာတိကာ"တိ။ ဝိလပသိ[၁] အမ္မာတိ။ န ဝိလပါမိ ကနိဋ္ဌဘာတိကာတိ။ ဘာယသိ အမ္မာတိ။ န ဘာယာမိ ကနိဋ္ဌဘာတိကာတိ။ ဧတ္တကံ ဝတွာယေဝ ပန သာ ကာလမကာသိ။ သော သောတာပန္နောပိ သမာနော သေဋ္ဌိဓီတရိ ဥပ္ပန္နသောကံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဓီတု သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ ရောဒန္တော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ကိံ ဂဟပတိ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော အဿုမုခေါ ရောဒမာနော အာဂတောသီ"တိ ဝုတ္တေ "ဓီတာ မေ ဘန္တေ သုမနဒေဝီ ကာလကတာ"တိ အာဟ။ အထ ကသ္မာ သောစသိ၊ နနု သဗ္ဗေသံ ဧကံသိကံ မရဏန္တိ။ ဇာနာမေတံ ဘန္တေ ဧဝရူပါ နာမ မေ ဟိရိဩတ္တပ္ပသမ္ပန္နာ ဓီတာ၊ သာ မရဏကာလေ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတုံ အသက္ကောန္တီ ဝိလပမာနာ[၂] မတာ၊ တေန မေ အနပ္ပကံ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ကိံ ပန တာယ ကထိတံ မဟာသေဋ္ဌီတိ။ အဟံ တံ ဘန္တေ "အမ္မ သုမနေ"တိ အာမန္တေသိံ။ အထ မံ အာဟ "ကိံ တာတ ကနိဋ္ဌဘာတိကာ"တိ။ ဝိလပသိ အမ္မာတိ။ န ဝိလပါမိ ကနိဋ္ဌဘာတိကာတိ။ ဘာယသိ အမ္မာတိ။ န ဘာယာမိ ကနိဋ္ဌဘာတိကာတိ။ ဧတ္တကံ ဝတွာ ကာလမကာသီတိ။ အထ နံ ဘဂဝါ အာဟ "န တေ မဟာသေဋ္ဌိ ဓီတာ ဝိလပတီ"တိ။ အထ ကသ္မာ ဘန္တေ ဧဝမာဟာတိ။ ကနိဋ္ဌတ္တာယေဝ။ ဓီတာ ဟိ တေ ဂဟပတိ မဂ္ဂဖလေဟိ တယာ မဟလ္လိကာ။ တွဉှိ သောတာပန္နော၊ ဓီတာ ပန တေ သကဒါဂါမိနီ။ သာ မဂ္ဂဖလေဟိ တယာ မဟလ္လိကတ္တာ တံ ဧဝမာဟာတိ။ ဧဝံ ဘန္တေတိ။ ဧဝံ ဂဟပတီတိ။ ဣဒါနိ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တာ ဘန္တေတိ။ တုသိတဘဝနေ ဂဟပတီတိ။ ဘန္တေ မမ ဓီတာ ဣဓ ဉာတကာနံ အန္တရေ နန္ဒမာနာ ဝိစရိတွာ ဣတော ဂန္တွာပိ နန္ဒနဋ္ဌာနေယေဝ နိဗ္ဗတ္တာတိ။ အထ နံ သတ္ထာ "အာမ ဂဟပတိ, အပ္ပမတ္တာ နာမ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ ဣဓ လောကေ စ ပရလောကေ စ နန္ဒန္တိယေဝါ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

---

[၁] ဝိပ္ပလပသိ (သီ၊ သျာ) [၂] ဝိပ္ပလပမာနာ (သီ၊ သျာ)

၁၇။ “ဣဓ နန္ဒတိ ပေစ္စ နန္ဒတိ၊ ကတပုညော ဥဘယတ္ထ နန္ဒတိ။
ပုညံ မေ ကတန္တိ နန္ဒတိ၊ ဘိယျော နန္ဒတိ သုဂ္ဂတိံ ဂတော”တိ။

တတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဣဓ လောကေ ကမ္မနန္ဒနေန နန္ဒတိ။ **ပေစ္စာ**တိ ပရလောကေ ဝိပါကနန္ဒနေန နန္ဒတိ။ **ကတပုညော**တိ နာနပ္ပကာရဿ ပုညဿ ကတ္တာ။ **ဥဘယတ္ထာ**တိ ဣဓ “ကတံ မေ ကုသလံ၊ အကတံ မေ ပါပ”န္တိ နန္ဒတိ၊ ပရတ္ထ ဝိပါကံ အနုဘဝန္တော နန္ဒတိ။ **ပုညံ မေ**တိ ဣဓ နန္ဒန္တော ပန “ပုညံ မေ ကတ”န္တိ သောမနဿမတ္တေနေဝ ကမ္မနန္ဒနံ ဥပါဒါယ နန္ဒတိ။ **ဘိယျော**တိ ဝိပါကနန္ဒနေန ပန သုဂတိံ ဂတော သတ္တပညာသဝဿကောဋိယော သဋ္ဌိ-ဝဿသတသဟဿာနိ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော တုသိတပုရေ အတိဝိယ နန္ဒတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ မဟာ-ဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

သုမနာဒေဝီဝတ္ထု တေရသမံ။

၁၄-ဒွေသဟာယကဘိက္ခုဝတ္ထု

ဗဟုမ္ပိ စေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒွေ သဟာယကေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိဝါသိနော ဟိ ဒွေ ကုလပုတ္တာ သဟာယကာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ကာမေ ပဟာယ သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စ ဝဿာနိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကေ ဝသိတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သာသနေ ဓုရံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိပဿနာဓုရဉ္စ ဂန္ထဓုရဉ္စ ဝိတ္ထာရတော သုတွာ ဧကော တာဝ “အဟံ ဘန္တေ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတော န သက္ခိဿာမိ ဂန္ထဓုရံ ပူရေတုံ၊ ဝိပဿနာဓုရံ ပန ပူရေဿာမီ”တိ ယာဝ အရဟတ္တာ ဝိပဿနာဓုရံ ကထာပေတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဣတရော ပန “အဟံ ဂန္ထဓုရံ ပူရေဿာမီ”တိ[1] အနုက္က-မေန တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဓမ္မံ ကထေတိ၊ သရ-ဘညံ ဘဏတိ၊ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဓမ္မံ ဝါစေန္တော ဝိစရတိ။ အဋ္ဌာရသန္နံ မဟာဂဏာနံ အာစရိယော အဟောသိ။ ဘိက္ခူ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ

---

[1] ၁-ပူရေတုံ သက္ခိဿာမီတိ (က)

ဂဟေတွာ ဉာတရဿ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တဿ ပြဲဝါဒေ ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ "သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမမှာ"တိ ဝဒန္တိ။ ထေရော "ဂစ္ဆထ အာဝုသော၊ မမ ဝစနေန သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အသီတိ မဟာထေရေ ဝန္ဒထ၊ သဟာယကတ္ထေရမ္ပိ မေ 'အမှာကံ အာစရိယော တုမှေ ဝန္ဒတီ'တိ ဝဒထာ"တိ ပေသေတိ။ တေ ဘိက္ခူ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရဉ္စေဝ အသီတိ မဟာထေရေ စ ဝန္ဒိတွာ[၁] ဂန္ထိကတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဘန္တေ အမှာကံ အာစရိယော တုမှေ ဝန္ဒတီ"တိ ဝဒန္တိ။ ဉာတရေန စ "ကော နာမ သော"တိ ဝုတ္တေ "တုမှာကံ သဟာယကဘိက္ခု ဘန္တေ"တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ထေရေ ပုနပ္ပုနံ သာသနံ ပဟိဏန္တေ သော ဘိက္ခု ထောကံ ကာလံ သဟိတွာ အပရဘာဂေ သဟိတုံ အသက္ကောန္တော "အမှာကံ အာစရိယော တုမှေ ဝန္ဒတီ"တိ ဝုတ္တေ "ကော ဧသော"တိ ဝတွာ "တုမှာကံ သဟာယကဘိက္ခူ"တိ ဝုတ္တေ "ကိံ ပန တုမှေဟိ တဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟိတံ၊ ကိံ ဒီဃနိကာယာဒီသု အညတရော နိကာယော၊ ကိံ တီသု ပိဋကေသု ဧကံ ပိဋက"န္တိ ဝတွာ "စတုပ္ပဒိကမ္ပိ ဂါထံ န ဇာနာတိ၊ ပံသုကူလံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိတကာလေယေဝ အရညံ ပဝိဋ္ဌော၊ ဗဟူ ဝတ အန္တေဝါသိကေ လဘိ၊ တဿ အာဂတကာလေ မယာ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေသိ။

အထ အပရဘာဂေ ထေရော သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ အာဂတော။ သဟာယကဿ ထေရဿ သန္တိကေ ပတ္တစီဝရံ ဌပေတွာ ဂန္တွာ သတ္ထာရဉ္စေဝ အသီတိ မဟာ-ထေရေ စ ဝန္ဒိတွာ သဟာယကဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပစ္စာဂမိ။ အထဿ သော ဝတ္တံ ကာရေတွာ သမပ္ပမာဏံ အာသနံ ဂဟေတွာ "ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာ "ဧသော ဧဝရူပံ မမ ပုတ္တံ ဝိဟေဌေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တေယျာ"တိ တသ္မိံ အနုကမ္ပာယ ဝိဟာရစာရိကံ စရန္တော ဝိယ တေသံ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ။ တတ္ထ တတ္ထ နိသီဒန္တာ ဟိ ဘိက္ခူ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညာပေတွာဝ နိသီဒန္တိ။ တေန သတ္ထာ ပကတိပညတ္တေယေဝ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ပန ဂန္ထိကဘိက္ခုံ ပဌမဇ္ဈာနေ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ တသ္မိံ အကထိတေ[၂] ဒုတိယဇ္ဈာနံ အာဒိံ ကတွာ အဋ္ဌသုပိ သမာပတ္တီသု ရူပါရူပေသု စ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ (ဂန္ထိကတ္ထေရော ဧကမ္ပိ ကထေတုံ နာသက္ခိ)[၃]။ ဉာတရော တံ သဗ္ဗံ ကထေသိ။ အထ နံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ဂန္ထိ-ကတ္ထေရော ကထေတုံ နာသက္ခိ။ တတော ခီဏာသဝတ္ထေရံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော ကထေသိ။ သတ္ထာ "သာဓု သာဓု ဘိက္ခူ"တိ အဘိနန္ဒိတွာ သေသမဂ္ဂေသုပိ

၁-ဝန္ဒိတွာ ထေရဉ္စ ဝန္ဒိတွာ (က) ၂-ကထိတေ (သီ၊ က) ၃-( )သီ-ကပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ။

ပဋိပါဋိယာ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ဂန္ထိကော ကေမ္ပိ ကထေတုံ နာသက္ခိ၊ ခီဏာသဝေါ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ ကထေသိ။ သတ္ထာ စတူသုပိ ဌာနေသု တဿ သာဓုကာရံ အဒါသိ။ တံ သုတွာ ဘုမ္မဒေဝေ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဗ္ဗာ ဒေဝတာ စေဝ နာဂသုပဏ္ဏာ စ သာဓုကာရံ အဒံသု။ တံ သာဓုကာရံ သုတွာ တဿ အန္တေဝါသိကာ စေဝ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ စ သတ္ထာရံ ဥဇ္ဈာယိံသု "ကိံ နာမေတံ သတ္ထာရာ ကတံ၊ ကိဉ္စိ အဇာနန္တဿ မဟလ္လကတ္ထေရဿ စတူသု ဌာနေသု သာဓုကာရံ အဒါသိ၊ အမှာကံ ပန အာစရိယဿ သဗ္ဗပရိယတ္တိဓရဿ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ပါမောက္ခဿ ပသံသာမတ္တမ္ပိ န ကရီ"တိ။ အထ နေ သတ္ထာ "ကိံ နာမေတံ ဘိက္ခဝေ ကထေထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ တသ္မိံ အတ္ထေ အာရောစိတေ "ဘိက္ခဝေ တုမှာကံ အာစရိယော မမ သာသနေ ဘတိယာ ဂါဝေါ ရက္ခဏကသဒိသော၊ မယှံ ပန ပုတ္တော ယထာရုစိယာ ပဉ္စ ဂေါရသေ ပရိဘုဉ္ဇနကသာမိကသဒိသော"တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၁၉။ "ဗဟုမ္ပိ စေ သံဟိတ ဘာသမာနော၊
န တက္ကရော ဟောတိ နရော ပမတ္တော။
ဂေါပေါဝ ဂါဝေါ ဂဏယံ ပရေသံ၊
န ဘာဂဝါ သာမညဿ ဟောတိ။

၂၀။ အပ္ပမ္ပိ စေ သံဟိတ ဘာသမာနော၊
ဓမ္မဿ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီ။
ရာဂဉ္စ ဒေါသဉ္စ ပဟာယ မောဟံ၊
သမ္မပ္ပဇာနော သုဝိမုတ္တစိတ္တော။
အနုပါဒိယာနော ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊
သ ဘာဂဝါ သာမညဿ ဟောတီ"တိ။

တတ္ထ **သံဟိတန္တိ** တေပိဋကဿ ဗုဒ္ဓဝစနဿေတံ နာမံ။ တံ အာစရိယေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗဟုမ္ပိ ပရေသံ **ဘာသမာနော** ဝါစေန္တော တံ ဓမ္မံ သုတွာ ယံ ကာရကေန ပုဂ္ဂလေန ကတ္တဗ္ဗံ၊ တက္ကရော န ဟောတိ။ ကုက္ကုဋဿ ပက္ခပဟရဏမတ္တမ္ပိ အနိစ္စာဒိဝသေန ယောနိသောမနသိကာရံ နပ္ပဝတ္တေတိ။ သော ယထာ နာမ ဒိဝသံ ဘတိယာ ဂါဝေါ ရက္ခန္တော ဂေါပေါ ပါတောဝ နိရုဝသေသံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သာယံ ဂဟေတွာ[၁] သာမိကာနံ နိယျာဒေတွာ ဒိဝသဘတိမတ္တံ ဂဏှာတိ၊ ယထာရုစိယာ ပန ပဉ္စ ဂေါရသေ

၁-ဂဏေတွာ (သီ)

ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န လဘတိ၊ ဝေမေဝ ကေဝလံ အန္တေဝါသိကာနံ သန္တိကာ ဝတ္တပဋိဝတ္တ-ကရဏမတ္တဿ ဘာဂီ ဟောတိ၊ သာမညဿ ပန ဘာဂီ န ဟောတိ။ ယထာ ပန ဂေါပါလကေန နိယျာဒိတာနံ ဂုန္နံ ဂေါရသံ သာမိကာဝ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ တထာ တေန ကထိတံ ဓမ္မံ သုတွာ ကာရကပုဂ္ဂလာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ကေစိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ ပါပုဏန္တိ၊ ကေစိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ မဂ္ဂဖလာနိ ပါပုဏန္တိ၊ ဂေါဏသာမိကာ ဂေါရသဿေဝ သာမညဿ ဘာဂိနော ဟောန္တိ။

ဣတိ သတ္ထာ သီလသမ္ပန္နဿ ဗဟုဿုတဿ ပမာဒဝိဟာရိနော အနိစ္စာဒိ-ဝသေန ယောနိသောမနသိကာရေ ပမတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဝသေန ပဌမံ ဂါထံ ကထေသိ၊ န ဒုဿီလဿ။ ဒုတိယဂါထာ ပန အပ္ပဿုတဿပိ ယောနိသော-မနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တဿ ကာရကပုဂ္ဂလဿ ဝသေန ကထိတာ။

တတ္ထ **အပ္ပမ္ပိ စေ**တိ ထောကံ ဧကဝဂ္ဂဒွိဝဂ္ဂမတ္တမ္ပိ။ **ဓမ္မဿ ဟောတိ အနုဓမ္မ-စာရီ**တိ အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ အနုရူပံ ဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါသင်္ခါတံ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလဓုတင်္ဂအသုဘကမ္မဋ္ဌာနာဒိဘေဒံ စရန္တော[၁] အနုဓမ္မစာရီ ဟောတိ။ သော "အဇ္ဇ အဇ္ဇေဝါ"တိ ပဋိဝေဓံ အာကင်္ခန္တော ဝိစရတိ။ သော ဣမာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ရာဂဉ္စ ဒေါသဉ္စ ပဟာယ မောဟံ သမ္မာ ဟေတုနာ နယေန ပရိဇာနိတဗ္ဗေ ဓမ္မေ ပရိဇာနန္တော တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိမုတ္တီနံ ဝသေန သုဝိမုတ္တစိတ္တော, **အနုပါဒိယာနော ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ**တိ ဣဓလောကပရလောကပရိယာပန္နာ ဝါ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာ ဝါ ခန္ဓာယတနဓာတုယော စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ အနုပါဒိ-ယန္တော မဟာခီဏာသဝေါ မဂ္ဂသင်္ခါတဿ သာမညဿ ဝသေန အာဂတဿ ဖလသာမညဿ စေဝ ပဉ္စအသေက္ခဓမ္မက္ခန္ဓဿ စ ဘာဂဝါ ဟောတီတိ ရတန-ကူဋေန ဝိယ အဂါရဿ အရဟတ္တေန ဒေသနာယ ကူဋံ ဂဏှိတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

ဒွေသဟာယကဘိက္ခုဝတ္ထု စုဒ္ဒသမံ။

ယမကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

---

[၁] စရဏတော (သီ၊ က)

၂-အပ္ပမာဒဝဂ္ဂ

၁-သာမာဝတီဝတ္ထု

အပ္ပမာဒေါ အမတပဒန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ကောသမ္ဗိံ[၁] ဥပနိဿာယ ဃောသိတာရာမေ ဝိဟရန္တော သာမာဝတိပ္ပမုခါနံ ပဉ္စန္နံ ဣတ္ထိသတာနံ, မာဂဏ္ဍိယပ္ပမုခါနဉ္စ ဧတိဿာ ပဉ္စန္နံ ဉာတိသတာနံ မရဏဗျသနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ[၂]—အတီတေ အလ္လကပ္ပရဋ္ဌေ အလ္လကပ္ပရာဇာ နာမ, ဝေဌဒီပကရဋ္ဌေ ဝေဌဒီပကရာဇာ နာမာတိ ဣမေ ဒွေ ဒဟရကာလတော ပဋ္ဌာယ သဟာယကာ ဟုတွာ ဧကာစရိယကုလေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ပိတူနံ အစ္စယေန ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ အာယာမေန ဒသဒသယောဇနိကေ ရဋ္ဌေ ရာဇာနော အဟေသုံ။ တေ ကာလေန ကာလံ သမာဂန္တွာ ဧကတော တိဋ္ဌန္တာ နိသီဒန္တာ နိပဇ္ဇန္တာ မဟာဇနံ ဇာယမာနဉ္စ ဇီယမာနဉ္စ မီယမာနဉ္စ ဒိသွာ "ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တံ အနုဂစ္ဆန္တော နာမ နတ္ထိ၊ အန္တမသော အတ္တနော သရီရမ္ပိ နာနုဂစ္ဆတိ၊ သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ကိံ နော ဃရာဝါသေန, ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ မန္တေတွာ ရဇ္ဇာနိ ပုတ္တဒါရာနံ နိယျာဒေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဝသန္တာ မန္တယိံသု "မယံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ န ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တာ။ တေ မယံ ဧကဋ္ဌာနေ ဝသန္တာ အပဗ္ဗဇိတသဒိသာယေဝ ဟောမ၊ တသ္မာ ဝိသုံ ဝသိဿာမ။ တွံ ဧတသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ဝသ၊ အဟံ ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ဝသိဿာမိ။ အန္ဝဍ္ဎမာသံ ပန ဥပေါသထဒိဝသေ ဧကတော ဘဝိဿာမာ"တိ။ အထ ခေါ နေသံ ဧတဒဟောသိ "ဧဝမ္ပိ နော ဂဏသင်္ဂဏိကာဝ ဘဝိဿတိ၊ တွံ ပန တဝ ပဗ္ဗတေ အဂ္ဂိံ ဇာလေယျာသိ၊ အဟံ မမ ပဗ္ဗတေ အဂ္ဂိံ ဇာလေဿာမိ၊ တာယ သညာယ အတ္ထိဘာဝံ ဇာနိဿာမာ"တိ။ တေ တထာ ကရိံသု။

အထ အပရဘာဂေ ဝေဌဒီပကတာပသော ကာလံ ကတွာ မဟေသက္ခော ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ တတော အဍ္ဎမာသေ သမ္ပတ္တေ အဂ္ဂိံ အဒိသွာဝ ဉတွာ "သဟာယကော မေ ကာလကတော"တိ အညာသိ။ ဉတွာပိ နိဗ္ဗတ္တက္ခဏေယေဝ အတ္တနော ဒေဝသိရိံ ဩလောကေတွာ ကမ္မံ ဥပဓာရေန္တော နိက္ခမနတော[၃] ပဋ္ဌာယ အတ္တနော တပစရိယံ ဒိသွာ "ဂန္တွာ မမ သဟာယကံ

၁-ကောသမ္ဗိယံ (က)   ၂-အာနုပုဗ္ဗီ ကထာ (သီ၊ သျာ)   ၃-နေက္ခမ္မတော (သီ)

ပဿိဿာမီ''တိ တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ မဂ္ဂိကပုရိသော ဝိယ[၁] တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သော အာဟ "ကုတော အာဂတောသီ"တိ။ မဂ္ဂိကပုရိသော အဟံ ဘန္တေ ဒူရတော ဝ အာဂတောမှိ၊ ကိံ ပန ဘန္တေ အယျော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကေကော ဝ ဝသတိ၊ အညောပိ ကောစိ အတ္ထီတိ။ အတ္ထိ မေ ဧကော သဟာယကောတိ။ ကုဟိံ သောတိ။ တေသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ဝသတိ၊ ဥပေါသထဒိဝသေ ပန အဂ္ဂိံ န ဇာလေတိ၊ မတော နူန ဘဝိဿတီတိ။ ဧဝံ ဘန္တေတိ။ ဧဝမာဝုသောတိ။ အဟံ သော ဘန္တေတိ။ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တောသီတိ။ ဒေဝလောကေ မဟေသက္ခော ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တောသ္မိ ဘန္တေ၊ "အယျံ ပဿိဿာမီ"တိ ပုန အာဂတောမှိ။ အပိ နု ခေါ အယျာနံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသန္တာနံ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေါ အတ္ထီတိ။ အာမ အာဝုသော, ဟတ္ထီ နိဿာယ ကိလမာမီတိ။ ကိံ ဝေါ ဘန္တေ ဟတ္ထီ ကရောန္တီတိ။ သမ္မဇ္ဇနဋ္ဌာနေ လဏ္ဍံ ပါတေန္တိ၊ ပါဒေဟိ ဘူမိယံ ပဟရိတွာ ပံသုံ ဥဒ္ဓရန္တိ၊ သွာဟံ လဏ္ဍံ ဆဍ္ဍေန္တော ပံသုံ သမံ ကရောန္တော ကိလမာမီတိ။ ကိံ ပန တေသံ အနာဂမနံ ဣစ္ဆထာတိ။ အာမာဝုသောတိ။ "တေန ဟိ တေသံ အနာဂမနံ ကရိဿာမီ"တိ ဘာပသဿ ဟတ္ထိကန္တဝီဏဉ္စေဝ ဟတ္ထိကန္တမန္တဉ္စ အဒါသိ၊ ဒဒန္တော စ ပန ဝီဏာယ တိဿော တန္တိယော ဒဿေတွာ တယော မန္တေ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ "ဣမံ တန္တိံ ပဟရိတွာ ဣမသ္မိံ မန္တေ ဝုတ္တေ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေတုမ္ပိ အသက္ကောန္တာ ဟတ္ထီ ပလာယန္တိ၊ ဣမံ တန္တိံ ပဟရိတွာ ဣမသ္မိံ မန္တေ ဝုတ္တေ နိဝတ္တိတွာ ပစ္ဆတော ဩလောကေန္တာ ဩလောကေန္တာ ပလာယန္တိ၊ ဣမံ တန္တိံ ပဟရိတွာ ဣမသ္မိံ မန္တေ ဝုတ္တေ ဟတ္ထိယူထပတိ ပိဋ္ဌိံ ဥပနာမေန္တော အာဂစ္ဆတီ"တိ အာစိက္ခိတွာ ''ယံ ဝေါ ရုစ္စတိ၊ တံ ကရေယျာထာ"တိ ဝတွာ တာပသံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ တာပသော ပလာယနမန္တံ ဝတွာ ပလာယနတန္တိံ ပဟရိတွာ ဟတ္ထီ ပလာပေတွာ ဝသိ။

တသ္မိံ သမယေ ကောသမ္ဗိယံ ပရန္တပေါ[၂] နာမ ရာဇာ ဟောတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဂဗ္ဘိနိယာ ဒေဝိယာ သဒ္ဓိံ ဗာလသူရိယတပံ[၃] တပ္ပမာနော အဗ္ဘောကာသတလေ နိသီဒိ။ ဒေဝီ ရညော ပါရုပနံ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ ရတ္တကမ္ဗလံ ပါရုပိတွာ နိသိန္နာ ရညာ သဒ္ဓိံ သံမုလ္လပမာနာ ရညော အင်္ဂုလိတော သတသဟဿဂ္ဃနိကံ ရာဇမုဒ္ဒိကံ နီဟရိတွာ အတ္တနော အင်္ဂုလိယံ ပိလန္ဓိ။ တသ္မိံ သမယေ ဟတ္ထိလိင်္ဂသကုဏော အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ဒူရတော ရတ္တကမ္ဗလပါရုပနံ ဒေဝိံ ဒိသွာ "မံသပေသီ"တိ သညာယ ပက္ခေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဩတရိ။

၁-မဂ္ဂမူဠ္ဟပုရိသော ဝိယ (သျာ) ၂-ပရန္တပေါ (သီ၊ သျာ) ၃-ဗာလာတပံ (သီ၊ သျာ)

ရာဇာ တဿ ဩတရဏာသဒ္ဒေန ဘီတော ဥဋ္ဌာယ အန္တောနိဝေသနံ ပါဝိသိ။ ဒေဝီ ဂရုဂဗ္ဘတာယ စေဝ ဘီရုကဇာတိကတာယ စ ဝေဂေန ဂန္တုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ သော သကုဏော အဇ္ဈုပ္ပတ္တော နခပဉ္ဇရေ နိသီဒါပေတွာ အာကာသံ[1] ပက္ခန္ဒိ။ တေ ကိရ သကုဏာ ပဉ္စန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေန္တိ။ တသ္မာ အာကာသေန နေတွာ ယထာရုစိတဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ မံသံ ခါဒန္တိ။ သာပိ တေန နီယမာနာ မရဏဘယဘီတာ စိန္တေသိ “သစာဟံ ဝိရဝိဿာမိ၊ မနုဿသဒ္ဒေါ နာမ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ဥဗ္ဗေဇနီယော[2]၊ တံ သုတွာ မံ ဆဍ္ဍေဿတိ။ ဧဝံ သန္တေ သဟ ဂဗ္ဘေန ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိဿာမိ၊ ယသ္မိံ ပန ဌာနေ နိသီဒိတွာ မံ ခါဒိတုံ အာရဘိဿတိ၊ တတြ နံ သဒ္ဒံ ကတွာ ပလာပေဿာမီ”တိ။ သာ အတ္တနော ပဏ္ဍိတတာယ အဓိဝါသေသိ။ တဒါ စ ဟိမဝန္တပဒေသေ ထောကံ ဝဍ္ဎိတွာ မဏ္ဍပါကာရေန ဌိတော ဧကော မဟာနိဂြောဓော ဟောတိ။ သော သကုဏော မိဂရူပါဒိနိ တတ္ထ နေတွာ ခါဒတိ၊ တသ္မာ တမ္ပိ တတ္ထေဝ နေတွာ ဝိဋပန္တရေ ဌပေတွာ အာဂတမဂ္ဂံ ဩလောကေသိ။ အာဂတမဂ္ဂေါလောကနံ ကိရ တေသံ ဓမ္မတာ။ တသ္မိံ ခဏေ ဒေဝီ “ဣဒါနိ ဣမံ ပလာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ဥဘော ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ ပါဏိသဒ္ဒဉ္စေဝ မုခသဒ္ဒဉ္စ ကတွာ တံ ပလာပေသိ။ အထဿာ သူရိယတ္ထင်္ဂမနကာလေ ဂဗ္ဘေ ကမ္မဇဝါတာ စလိံသု။ သဗ္ဗဒိသာသု ဂဇ္ဇန္တော မဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟိ။ သုခေဓိတာယ ရာဇမဟေသိယာ “မာ ဘာယိ အယျေ”တိ ဝစနမတ္တမ္ပိ အလဘမာနာယ ဒုက္ခပရေတာယ သဗ္ဗရတ္တိံ နိဒ္ဒါ နာမ နာဟောသိ။ ဝိဘာတာယ[3] ပန ရတ္တိယာ ဝလာဟကဝိဂမော စ အရုဏုဂ္ဂမနဉ္စ တဿာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနဉ္စ ဧကက္ခဏေယေဝ အဟောသိ။ သာ မေဃဥတုဉ္စ ပဗ္ဗတဥတုဉ္စ အရုဏဥတုဉ္စ ဂဟေတွာ ဇာတတ္တာ ပုတ္တဿ ဥတေနော[4]တိ နာမံ အကာသိ။

အလ္လကပ္ပတာပသဿပိ ခေါ တတော အဝိဒူရေ ဝသနဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ သော ပကတိယာဝ ဝဿဒိဝသေ သီတဘယေန ဖလာဖလတ္ထာယ ဝနံ န ပဝိသတိ၊ တံ ရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ သကုဏေဟိ ခါဒိတမံသာနံ အဋ္ဌိံ အာဟရိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ ရသံ ကတွာ ပိဝတိ။ တသ္မာ တံ ဒိဝသံ “အဋ္ဌိံ အာဟရိဿာမီ”တိ တတ္ထ ဂန္တွာ ရုက္ခမူလေ အဋ္ဌိံ ပရိယေသန္တော ဥပရိ ဒါရကသဒ္ဒံ သုတွာ ဥလ္လောကေန္တော ဒေဝိံ ဒိသွာ “ကာသိ တွ”န္တိ ဝတွာ မာနုသိတ္ထိမှိတိ။ ကထံ အာဂတာသီတိ။ “ဟတ္ထိလိင်္ဂသကုဏေနာနီတာမှိ”တိ ဝုတ္တေ “ဩတရာဟီ”တိ

၁-အာကာသေန (က) ၂-ဥဗ္ဗေဂဇနီယော (က)
၃-ဝိဘာတမာနာယ (သီ)၊ ဝိဘာယမာနာယ (သျာ) ၄-ဥဒေနောတိ (သီ)

အာဟ။ ဇာတိသမ္ဘေဒတော ဘာယာမိ အယျာတိ။ ကာသိ တွန္တိ။ ခတ္တိယာ-
မှိတိ။ အဟမ္ပိ ခတ္တိယောယေဝါတိ။ တေန ဟိ ခတ္တိယမာယံ ကထေဟီတိ။
သော ခတ္တိယမာယံ ကထေသိ။ တေန ဟိ အာရုယှ ပုတ္တံ မေ ဩတာရေဟီတိ။
သော ဧကေန ပဿေန အဘိရုဟနမဂ္ဂံ ကတွာ အဘိရုဟိတွာ ဒါရကံ ဂဏှိ၊
“မာ မံ ဟတ္ထေန ဆုပီ”တိ စ ဝုတ္တေ တံ အဆုပိတွာဝ ဒါရကံ ဩတာရေသိ။
ဒေဝီပိ ဩတရိ။ အထ နံ အဿမပဒံ နေတွာ သီလဘေဒံ အကတွာဝ အနု-
ကမ္ပာယ ပဋိဇဂ္ဂိ၊ နိမ္မက္ခိကမဓုံ အာဟရိတွာ သယံဇာတသာလိံ အာဟရိတွာ
ယာဂုံ ပစိတွာ အဒါသိ။ ဧဝံ တသ္မိံ ပဋိဇဂ္ဂန္တေ သာ အပရဘာဂေ စိန္တေသိ
“အဟံ နေဝ အာဂတမဂ္ဂံ ဇာနာမိ၊ န ဂမနမဂ္ဂံ ဇာနာမိ၊ ဣမိနာပိ မေ သဒ္ဓိံ
ဝိဿာသမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ။ သစေ ပနာယံ အမှေ ပဟာယ ကတ္ထစိ ဂမိဿတိ၊
ဥဘောပိ ဣဓေဝ မရဏံ ပါပုဏိဿာမ၊ ယံကိဉ္စိ ကတွာ ဣမဿ သီလံ ဘိန္ဒိတွာ
ယထာ မံ န မုဉ္စတိ၊ တထာ တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ အထ နံ ဒုန္နိဝတ္ထဒုပ္ပါရုတ-
ဒဿနေန ပလောဘေတွာ သီလဝိနာသံ ပါပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒွေပိ
သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိံသု။

အထေကဒိဝသံ တာပသော နက္ခတ္တယောဂံ ဥလ္လောကေန္တော ပူရန္တပဿ
နက္ခတ္တမိလာယနံ ဒိသွာ “ဘဒ္ဒေ ကောသမ္ဗိယံ ပူရန္တပရာဇာ မတော”တိ အာဟ။
ကသ္မာ အယျ ဧဝံ ဝဒေသိ။ ကိံ တေ တေန သဒ္ဓိံ အာဃာတော အတ္ထီတိ။
နတ္ထိ ဘဒ္ဒေ၊ နက္ခတ္တမိလာယနမဿ ဒိသွာ ဧဝံ ဝဒါမီတိ။ သာ ပရောဒိ။ အထ နံ
“ကသ္မာ ရောဒသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တာယ တဿ အတ္တနော သာမိကဘာဝေ
အက္ခာတေ အာဟ ‘‘မာ ဘဒ္ဒေ ရောဒိ၊ ဇာတဿ နာမ နိယတော မစ္စူ”တိ။
“ဇာနာမိ အယျာ”တိ ဝုတ္တေ အထ ကသ္မာ ရောဒသီတိ။ ပုတ္တော မေ ကုလသန္တ-
ကဿ ရဇ္ဇဿ အနုစ္ဆဝိကော၊ “သစေ တတြ အဘဝိဿ၊ သေတစ္ဆတ္တံ
ဥဿာပယိဿ။ ဣဒါနိ မဟာဇာနိကော ဝတ ဇာတော”တိ သောကေန
ရောဒါမိ အယျာတိ။ ဟောတု ဘဒ္ဒေ၊ မာ စိန္တယိ၊ သစဿ ရဇ္ဇံ ပတ္ထေသိ၊
အဟမဿ ရဇ္ဇလာဘနာကာရံ ကရိဿာမီတိ။ အထဿ ဟတ္ထိကန္တဝီဏဉ္စေဝ
ဟတ္ထိကန္တမန္တေ စ အဒါသိ။ တဒါ အနေကာနိ ဟတ္ထိသဟဿာနိ အာဂန္တွာ
ဝဋရုက္ခမူလေ နိသီဒန္တိ။ အထ နံ အာဟ “ဟတ္ထီသု အနာဂတေသုယေဝ ရုက္ခံ
အဘိရုဟိတွာ တေသု အာဂတေသု ဣမံ မန္တံ ဝတွာ ဣမံ တန္တိံ ပဟရ၊ သဗ္ဗေ
နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေတုမ္ပိ အသက္ကောန္တာ ပလာယိဿန္တိ၊ အထ ဩတရိတွာ
အာဂစ္ဆေယျာသီ”တိ။ သော တထာ ကတွာ အာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရော-
စေသိ။ အထ နံ ဒုတိယဒိဝသေ အာဟ “အဇ္ဇ ဣမံ မန္တံ ဝတွာ ဣမံ တန္တိံ

ပဟာရေယျာသိ၊ သဗ္ဗေ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တာ ပလာယိဿန္တီ''တိ။ တဒါပိ တထာ ကတွာ အာဂန္တွာ အာရောစေသိ။ အထ နံ တတိယ-ဒိဝသေ အာဟ "အဇ္ဇ ဧကံ မန္တံ ဝတွာ ဧကံ တန္တိံ ပဟာရေယျာသိ၊ ယူထပတိ ပိဋ္ဌိံ ဥပနာမေန္တော အာဂမိဿတီ''တိ။ တဒါပိ တထာ ကတွာ အာရောစေသိ။

အထဿ မာတရံ အာမန္တေတွာ "ဘဒ္ဒေ ပုတ္တဿ တေ သာသနံ ဝဒေဟိ၊ ဧတ္တောဝ ဂန္တွာ ရာဇာ ဘဝိဿတီ''တိ အာဟ။ သာ ပုတ္တံ အာမန္တေတွာ "တာတ တွံ ကောသမ္ဗိယံ ပူရန္တပ္ပရညော ပုတ္တော၊ မံ သဂဗ္ဘံ ဟတ္ထိလိင်္ဂသကုဏော အာနေသီ''တိ ဝတွာ သေနာပတိအာဒီနံ နာမာနိ အာစိက္ခိတွာ "အသဒ္ဒဟန္တာနံ ဣမံ ပိတု ပါရုပနကမ္ဗလဉ္စေဝ ပိဠန္ဓနမုဒ္ဒိကဉ္စ ဒဿေယျာသီ''တိ ဝတွာ ဥယျောဇေသိ။ ကုမာရော တာပသံ "ဣဒါနိ ကိံ ကရောမီ''တိ အာဟ။ ရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌိမသာခါယ နိသီဒိတွာ ဧကံ မန္တံ ဝတွာ ဧကံ တန္တိံ ပဟရ၊ ဇေဋ္ဌက-ဟတ္ထီ တေ ပိဋ္ဌိံ ဥပနာမေတွာ ဥပသင်္ကမိဿတိ၊ တဿ ပိဋ္ဌိယံ နိသိန္နောဝ ရဇ္ဇံ ဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှာဟီတိ။ သော မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ တထာ ကတွာ အာဂတဿ ဟတ္ထိနော ပိဋ္ဌိယံ နိသီဒိတွာ ကဏ္ဏေ မန္တယိ "အဟံ ကောသမ္ဗိယံ ပူရန္တပ္ပရညော ပုတ္တော၊ ပေတ္တိကံ မေ ရဇ္ဇံ ဂဏှိတွာ ဒေဟိ သာမီ''တိ။ သော တံ သုတွာ "အနေကာနိ ဟတ္ထိသဟဿာနိ သန္နိပတန္တူ''တိ ဟတ္ထိရဝံ ရဝိ၊ အနေကာနိ ဟတ္ထိသဟဿာနိ သန္နိပတိံသု။ ပုန "ဇိဏ္ဏာ ဟတ္ထီ ပဋိက္ကမန္တူ''တိ ဟတ္ထိရဝံ ရဝိ၊ ဇိဏ္ဏာ ဟတ္ထီ ပဋိက္ကမိံသု။ ပုန "အတိတရုဏာ ဟတ္ထီ နိဝတ္တန္တူ''တိ ဟတ္ထိရဝံ ရဝိ၊ တေပိ နိဝတ္တိံသု။ သော အနေကေဟိ ယူထဟတ္ထိ-သဟဿေဟေဝ ပရိဝုတော ပစ္စန္တဂါမံ ပတွာ "အဟံ ရညော ပုတ္တော၊ သမ္ပတ္တိံ ပတ္ထယမာနာ မယာ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆန္တူ''တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ မနုဿာနံ သင်္ဂဟံ ကရောန္တော ဂန္တွာ နဂရံ ပရိဝါရေတွာ "ယုဒ္ဓံ ဝါ မေ ဒေတု, ရဇ္ဇံ ဝါ''တိ သာသနံ ပေသေသိ။ နာဂရာ အာဟံသု "မယံ ဒွေပိ န ဒဿာမ။ အမှာကဉှိ ဒေဝီ ဂရုဂဗ္ဘာ ဟတ္ထိလိင်္ဂသကုဏေန နီတာ၊ တဿာ အတ္ထိဘာဝံ ဝါ နတ္ထိဘာဝံ ဝါ မယံ န ဇာနာမ။ ယာဝ တဿာ ပဝတ္တိံ န သုဏာမ၊ တာဝ နေဝ ယုဒ္ဓံ ဒဿာမ, န ရဇ္ဇ''န္တိ။ တဒါ ကိရ တံ ပဝေဏိရဇ္ဇံ အဟောသိ။ တတော ကုမာရော "အဟံ တဿာ ပုတ္တော''တိ ဝတွာ သေနာ-ပတိအာဒီနံ နာမာနိ ကထေတွာ တထာပိ အသဒ္ဒဟန္တာနံ ကမ္ဗလဉ္စ မုဒ္ဒိကဉ္စ ဒဿေသိ။ တေ ကမ္ဗလဉ္စ မုဒ္ဒိကဉ္စ သဉ္ဇာနိတွာ နိက္ကင်္ခါ ဟုတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိံသု။ အယံ တာဝ ဥတေနဿ ဥပ္ပတ္တိ။

အလ္လကပ္ပရဋ္ဌေ ပန ဒုဗ္ဘိက္ခေ ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တော ကောတု-ဟလိကော နာမ မနုဿော ကာပိ နာမ တရုဏပုတ္တဉ္စ ကာဠိ နာမ ဘရိယဉ္စ အာဒါယ "ကောသမ္ဗိံ ဂန္တွာ ဇီဝိဿာမိ"တိ ပါထေယျံ ဂဟေတွာ နိက္ခမိ။ အဟိဝါတရောဂေန မဟာဇနေ မရန္တေ ဒိသွာ နိက္ခမိံသူတိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ တေ ဂစ္ဆန္တာ ပါထေယျေ ပရိက္ခီဏေ ခုဒါဘိဘူတာ ဒါရကံ ဝဟိတုံ နာသက္ခိံသု။ အထ သာမိကော ပဇာပတိံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ မယံ ဇီဝန္တာ ပုန ပုတ္တံ လဘိဿာမ၊ ဆဍ္ဍေတွာ နံ ဂစ္ဆာမာ"တိ။ မာတု ဟဒယံ နာမ မုဒုကံ ဟောတိ။ တသ္မာ သာ အာဟ "နာဟံ ဇီဝန္တမေဝ ပုတ္တံ ဆဍ္ဍေတုံ သက္ခိဿာမီ"တိ။ အထ ကိံ ကရောမာတိ။ ဝါရေန နံ ဝဟာမာတိ။ မာတာ အတ္တနော ဝါရေ ပုပ္ဖဒါမံ ဝိယ နံ ဥက္ခိပိတွာ ဥရေ နိပဇ္ဇာပေတွာ အင်္ကေန ဝဟိတွာ ပိတုနော ဒေတိ။ တဿ တံ ဂဟေတွာ ဂမနကာလေ ဆာတကတောပိ ဗလဝတရာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ပုနပ္ပုနံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ မယံ ဇီဝန္တာ ပုတ္တံ လဘိဿာမ၊ ဆဍ္ဍေမ န"န္တိ။ သာပိ ပုနပ္ပုနံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပဋိဝစနံ နာဒါသိ။ ဒါရကော ဝါရေန ပရိဝတ္တိယမာနော ကိလန္တော ပိတု ဟတ္ထေ နိဒ္ဒါယိ။ သော တဿ နိဒ္ဒါယနဘာဝံ ဉတွာ မာတရံ ပုရတော ကတွာ ကေဿ ဂစ္ဆဿ ဟေဋ္ဌာ ပဏ္ဏသန္ထရေ တံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပါယာသိ။ မာတာ နိဝတ္တိတွာ ဩလော-ကေန္တီ ပုတ္တံ အဒိသွာ "သာမိ ကုဟိံ မေ ပုတ္တော"တိ ပုစ္ဆိ။ ဧကဿ မေ ဂစ္ဆဿ ဟေဋ္ဌာ နိပဇ္ဇာပိတောတိ။ "သာမိ မာ မံ နာသယိ၊ ပုတ္တံ ဝိနာ ဇီဝိတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ အာနေဟိ မေ ပုတ္တ"န္တိ ဥရံ ပဟရိတွာ ပရိဒေဝိ။ အထ နံ နိဝတ္တိတွာ အာနေသိ။ ပုတ္တောပိ အန္တရာမဂ္ဂေ မတော ဟောတိ။ ဣတိ သော ဧတ္တကေ ဌာနေ ပုတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ တဿ နိဿန္ဒေန ဘဝန္တရေ သတ္တ ဝါရေ ဆဍ္ဍိတော။ "ပါပကမ္မံ နာမေတံ အပ္ပကန္တိ န အဝမညိတဗ္ဗံ"။

တေ ဂစ္ဆန္တာ ဧကံ ဂေါပါလကုလံ ပါပုဏိံသု။ တံ ဒိဝသဉ္စ ဂေါပါလ-ကဿ ဓေနုမင်္ဂလံ ဟောတိ။ ဂေါပါလကဿ ဂေဟေ နိဗဒ္ဓံ ဧကော ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓေါ ဘုဉ္ဇတိ။ သော တံ ဘောဇေတွာ မင်္ဂလမကာသိ။ ဗဟု ပါယာသော ပဋိယတ္တော ဟောတိ။ ဂေါပါလကော တေ အာဂတေ ဒိသွာ "ကုတော အာဂတတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ သုတွာ မုဒုဇာတိကော ကုလပုတ္တော တေသု အနုကမ္ပံ ကတွာ ဗဟုကေန သပ္ပိနာ ပါယာသံ ဒါပေသိ။ ဘရိယာ "သာမိ တယိ ဇီဝန္တေ အဟမ္ပိ ဇီဝါမိ နာမ၊ ဒီဃရတ္တံ ဦနောဒရောသိ၊ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇာဟီ"တိ သပ္ပိဉ္စ ဒဓိဉ္စ တဒဘိမုခညေဝ ကတွာ အတ္တနာ

မန္ဒသပ္ပိနာ ထောကမေဝ ဘုဉ္ဇိ။ ဇူတရောဇ ဗဟုံ ဘုဉ္ဇိတွာ သတ္တဋ္ဌဒိဝသေ ဆာတတာယ အာဟာရတဏှံ ဆိန္ဒိတုံ နာသက္ခိ။ ဂေါပါလကော တေသံ ပါယာသံ ဒါပေတွာ သယံ ဘုဉ္ဇိတုံ အာရဘိ။ ကောတုဟလိကော တံ ဩလောကေန္တော နိသီဒိတွာ ဟေဋ္ဌာပီဌေ နိပန္နာယ သုနခိယာ ဂေါပါလကေန ဝဍ္ဎေတွာ ဒိယျမာနံ ပါယာသပိဏ္ဍံ ဒိသွာ "ပုညာ ဝတာယံ သုနခီ၊ နိဗဒ္ဓံ ဧဝရူပံ ဘောဇနံ လဘတီ''တိ စိန္တေသိ။ သော ရတ္တိဘာဂေ တံ ပါယာသံ ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ကာလံ ကတွာ တဿာ သုနခိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။

အထဿ ဘရိယာ သရီရကိစ္စံ ကတွာ တသ္မိံယေဝ ဂေဟေ ဘတိံ ကတွာ တဏ္ဍုလနာဠိံ လဘိတွာ ပစိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ "ဒါသဿ ဝေါ ပါပုဏာတူ''တိ ဝတွာ စိန္တေသိ "မယာ ဇူဓေဝ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ နိဗဒ္ဓံ အယျော ဇူဓာဂစ္ဆတိ၊ ဒေယျဓမ္မော ဟောတု ဝါ, မာ ဝါ၊ ဒေဝသိကံ ဝန္ဒိတွာ ဝေယျာဝစ္စံ ကရောန္တီ စိတ္တံ ပသာဒေန္တီ ဗဟုံ ပုညံ ပသဝိဿာမီ''တိ။ သာ တတ္ထေဝ ဘတိံ ကရောန္တီ ဝသိ။ သာပိ သုနခီ ဆဋ္ဌေ ဝါ သတ္တမေ ဝါ မာသေ ဧကမေဝ ကုက္ကုရံ ဝိဇာယိ။ ဂေါပါလကော တဿ ဧကဓေနုယာ ခီရံ ဒါပေသိ။ သော နစိရဿေဝ ဝဍ္ဎိ။ အထဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘုဉ္ဇန္တော နိဗဒ္ဓံ ဧကံ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဒေတိ။ သော ဘတ္တပိဏ္ဍံ နိဿာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သိနေဟ-မကာသိ။ ဂေါပါလကောပိ နိဗဒ္ဓံ ဒွေ ဝါရေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿုပဋ္ဌာနံ ယာတိ။ ဂစ္ဆန္တောပိ အန္တရာမဂ္ဂေ ဝါဠမိဂဋ္ဌာနေ ဒဏ္ဍေန ဂစ္ဆေ စ ဘူမိံ စ ပဟရိတွာ "သုသူ''တိ တိက္ခတ္တုံ သဒ္ဒံ ကတွာ ဝါဠမိဂေ ပလာပေတိ။ သုနခေါပိ တေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတိ။

သော ဧကဒိဝသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ အာဟ "ဘန္တေ ယဒါ မေ ဩကာသော န ဘဝိဿတိ၊ တဒါ ဣမံ သုနခံ ပေသေဿာမိ၊ တေန သညာဏေန အာဂစ္ဆေ-ယျာထာ''တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ အနောကာသဒိဝသေ "ဂစ္ဆ တာတ၊ အယျံ အာနေဟီ''တိ သုနခံ ပေသေသိ။ သော ဧကဝစနေနေဝ ပက္ခန္ဒိတွာ သာမိ-ကဿ ဂစ္ဆပေါထနဘူမိပေါထနဋ္ဌာနေ တိက္ခတ္တုံ ဘုဿိတွာ တေန သဒ္ဒေန ဝါဠမိဂါနံ ပလာတဘာဝံ ဉတွာ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ တိက္ခတ္တုံ ဘုဿိတွာ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတွာ ဧက-မန္တံ နိပဇ္ဇတိ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ နိက္ခန္တေ ဘုဿန္တော ပုရတော ဂစ္ဆတိ။ အန္တရန္တရာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တံ ဝီမံသန္တော အညံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ အထဿ

ပုရတော တိရိယံ ဌတွာ ဘုဿိတွာ ဣတရမဂ္ဂမေဝ နံ အာရောပေတိ။ အထေကဒိဝသံ အညံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ တေန ပုရတော တိရိယံ ဌတွာ ဝါရိယ-မာနောပိ အနိဝတ္တိတွာ သုနခံ ပါဒေန ပဟရိတွာ[1] ပါယာသိ။ သုနခေါ တဿ အနိဝတ္တနဘာဝံ ဉတွာ နိဝါသနကဏ္ဏေ ဍံသိတွာ အာကဍ္ဎန္တော ဣတရမဂ္ဂမေဝ နံ အာရောပေသိ။ ဧဝံ သော တသ္မိံ ဗလဝသိနေဟံ ဥပ္ပါဒေသိ။

တတော အပရဘာဂေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ စီဝရံ ဇီရိ။ အထဿ ဂေါပါလကော စီဝရဝတ္ထာနိ အဒါသိ။ တမေနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အာဟ "အာဝုသော စီဝရံ နာမ ဧကကေန ကာတုံ ဒုက္ကရံ၊ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ကာရေဿာမီ"တိ။ ဣဓေဝ ဘန္တေ ကရောထာတိ။ န သက္ကာ အာဝုသောတိ။ တေန ဟိ ဘန္တေ မာ စိရံ ဗဟိ ဝသိတ္ထာတိ။ သုနခေါ တေသံ ကထံ သုဏန္တောဝ အဋ္ဌာသိ။ ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓေါပိ "တိဋ္ဌ ဥပါသကာ"တိ ဂေါပါလကံ နိဝတ္တာပေတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဂန္ဓမာဒနာဘိမုခေါ ပါယာသိ။ သုနခဿ တံ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဘုက္ကရိတွာ ဌိတဿ တသ္မိံ စက္ခုပထံ ဝိဇဟန္တေ ဟဒယံ ဖလိတွာ မတော။ တိရစ္ဆာနာ ကိရ နာမေတေ ဥဇုဇာတိကာ ဟောန္တိ အကုဋိလာ။ မနုဿာ ပန အညံ ဟဒယေန စိန္တေန္တိ၊ အညံ မုခေန ကထေန္တိ။ တေနေဝါဟ—

ဂဟနဉ္ဟေတံ ဘန္တေ ယဒိဒံ မနုဿာ၊ ဥတ္တာနကဉ္ဟေတံ ဘန္တေ ယဒိဒံ ပသဝေါတိ[2]။

ဣတိ သော တာယ ဥဇုစိတ္တတာယ အကုဋိလတာယ ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော အစ္ဆရာသဟဿပရိဝုတော မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘောသိ။ တဿ ကဏ္ဏမူလေ မန္တယန္တဿ သဒ္ဒေါ သောဠသယောဇနဋ္ဌာနံ ဖရတိ၊ ပကတိကထာသဒ္ဒေါ ပန သကလံ ဒသယောဇနသဟဿံ ဒေဝနဂရံ ဆာဒေတိ။ တေနေဝဿ "ဃောသကဒေဝပုတ္တော"တိ နာမံ အဟောသိ။ ကိဿ ပနေသ နိဿန္ဒောတိ? ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပေမေန ဘုက္ကရဏဿ နိဿန္ဒော။ သော တတ္ထ န စိရံ ဌတွာ စဝိ။ ဒေဝလောကတော ဟိ ဒေဝပုတ္တာ အာယုက္ခ-ယေန ပုညက္ခယေန အာဟာရက္ခယေန ကောပေနာတိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ စဝန္တိ။

တတ္ထ ယေန ဗဟုံ ပုညကမ္မံ ကတံ ဟောတိ၊ သော ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဥပရူပရိ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဧဝံ **အာယုက္ခယေန** စဝတိ နာမ။ ယေန ပရိတ္တံ ပုညံ ကတံ ဟောတိ၊ တဿ ရာဇကောဋ္ဌာဂါရေ ပက္ခိတ္တံ တိစတုနာဠိမတ္တံ[3] ဓညံ ဝိယ အန္တရာဝ တံ ပုညံ ခီယတိ၊ အန္တရာဝ ကာလံ

၁-ဆနုဋ္ဌိတွာ (သီ) ၂-မ ၂-၃-ပိဋ္ဌေ။ ၃-စတုပဉ္စနာဠိမတ္တံ (သျာ)

ကရောတိ။ ဧဝံ **ပုညက္ခယေန** စဝတိ နာမ။ အပရောပိ ကာမဂုဏေ ပရိဘုဉ္ဇမာနော သတိသမ္မောသေန အာဟာရံ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ ကိလန္တကာယော ကာလံ ကရောတိ။ ဧဝံ **အာဟာရက္ခယေန** စဝတိ နာမ။ အပရောပိ ပရဿ သမ္ပတ္တိံ အသဟန္တော ကုဇ္ဈိတွာ ကာလံ ကရောတိ။ ဧဝံ **ကောပေန** စဝတိ နာမ။

အယံ ပန ကာမဂုဏေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော မုဋ္ဌဿတိ ဟုတွာ အာဟာရက္ခယေန စဝိ၊ စဝိတွာ စ ပန ကောသမ္ဗိယံ နဂရသောဘိနိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သာပိ ဇာတဒိဝသေ "ကိံ ဧတ"န္တိ ဒါသိံ ပုစ္ဆိတွာ "ပုတ္တော အယျေ"တိ ဝုတ္တေ "ဟန္ဒ ဇေ ဣမံ ဒါရကံ ကတ္တရသုပ္ပေ အာရောပေတွာ သင်္ကာရကူဋေ ဆဍ္ဍေဟီ"တိ ဆဍ္ဍာပေသိ။ နဂရသောဘိနိယော ဟိ ဓီတရံ ပဋိဇဂ္ဂန္တိ၊ န ပုတ္တံ။ ဓီတရာ ဟိ တာသံ ပဝေဏီ ဃဋီယတိ။ ဒါရကံ ကာကာပိ သုနခါပိ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသု။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သိနေဟပ္ပဘဝဿ ဘုက္ကရဏဿ နိဿန္ဒေန ကောစိ ဥပဂန္တုံ န ဝိသဟိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကော မနုဿော ဗဟိ နိက္ခန္တော တံ ကာကသုနခသန္နိပါတံ ဒိသွာ "ကိံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ ဂန္တွာ ဒါရကံ ဒိသွာ ပုတ္တသိနေဟံ ပဋိလဘိတွာ "ပုတ္တော မေ လဒ္ဓေါ"တိ ဂေဟံ နေသိ။ တဒါ ကောသမ္ဗကသေဋ္ဌိ ရာဇကုလံ ဂစ္ဆန္တော ရာဇနိဝေသနတော အာဂစ္ဆန္တံ ပုရောဟိတံ ဒိသွာ "ကိံ အာစရိယ, အဇ္ဇ တေ တိထိကရဏနက္ခတ္တယောဂေါ ဩလောကိတော"တိ ပုစ္ဆိ။ "အာမ မဟာသေဋ္ဌိ, အမှာကံ ကိံ အညံ ကိစ္စ"န္တိ။ "ဇနပဒဿ ကိံ ဘဝိဿတီ"တိ။ "အညံ နတ္ထိ၊ ဣမသ္မိံ ပန နဂရေ အဇ္ဇ ဇာတဒါရကော ဇေဋ္ဌကသေဋ္ဌိ ဘဝိဿတီ"တိ။ တဒါ သေဋ္ဌိနော ဘရိယာ ဂရုဂဗ္ဘာ ဟောတိ။ တသ္မာ သော သီဃံ ဂေဟံ ပုရိသံ ပေသေသိ "ဂစ္ဆ ဘဏေ၊ ဇာနာဟိ နံ ဝိဇာတာ ဝါ, နော ဝါ"တိ။ "န ဝိဇာယတီ"တိ သုတွာ ရာဇာနံ ဒိသွာဝ ဝေဂေန ဂေဟံ ဂန္တွာ ကာဠိံ နာမ ဒါသိံ ပက္ကောသိတွာ သဟဿံ ဒတွာ "ဂစ္ဆ ဇေ၊ ဣမသ္မိံ နဂရေ ဥပဓာရေတွာ သဟဿံ ဒတွာ အဇ္ဇ ဇာတဒါရကံ ဂဏှိတွာ ဧဟီ"တိ။ သာ ဥပဓာရေန္တီ တံ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဒါရကံ ဒိသွာ "အယံ ဒါရကော ကဒါ ဇာတော"တိ ဂဟပတာနိံ ပုစ္ဆိတွာ "အဇ္ဇ ဇာတော"တိ ဝုတ္တေ "ဣမံ မယှံ ဒေဟီ"တိ ဧကကဟာပဏံ အာဒိံ ကတွာ မူလံ ဝဍ္ဎေန္တီ သဟဿံ ဒတွာ တံ အာနေတွာ သေဋ္ဌိနော ဒဿေသိ။ သေဋ္ဌိ "သစေ မေ ဓီတာ ဝိဇာယိဿတိ၊ တာယ နံ သဒ္ဓိံ နိဝေသေတွာ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနဿ သာမိကံ ကရိဿာမိ။ သစေ မေ ပုတ္တော ဝိဇာယိဿတိ၊ မာရေဿာမိ နံ"န္တိ စိန္တေတွာ တံ ဂေဟေ ကာရေသိ။

အထဿ ဘရိယာ ကတိပါဟစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ သေဋ္ဌိ "ဇာမဿိံ အသတိ မမ ပုတ္တောဝ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ လဘိဿတိ၊ ဇာဒါနေဝ တံ မာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ ကာဠိံ အာမန္တေတွာ "ဂစ္ဆ ဇေ၊ ဝဇတော ဂုန္နံ နိက္ခမနဝေလာယ ဝဇဒွါရမဇ္ဈေ ဇာမံ တိရိယံ နိပဇ္ဇာပေဟိ၊ ဂါဝိယော နံ မဒ္ဒိတွာ မာရေဿန္တိ၊ မဒ္ဒိတာမဒ္ဒိတဘာဝံ ပနဿ ဉတွာ ဧဟီ"တိ အာဟ။ သာ ဂန္တွာ ဂောပါလကေန ဝဇဒွါရေ ဝိဝဋမတ္တေယေဝ တံ တထာ နိပဇ္ဇာပေသိ။ ဂေါဂဏဇေဋ္ဌကော ဥသဘော အညဿိံ ကာလေ သဗ္ဗပစ္ဆာ နိက္ခမန္တောပိ တံ ဒိဝသံ သဗ္ဗပဌမံ နိက္ခမိတွာ ဒါရကံ စတုန္နံ ပါဒါနံ အန္တရေ ကတွာ အဋ္ဌာသိ။ အနေကသတဂါဝိယော ဥသဘဿ ဒွေ ပဿာနိ ဃံသန္တိယော နိက္ခမိံသု။ ဂေါပါလကောပိ "အယံ ဥသဘော ပုဗ္ဗေ သဗ္ဗပစ္ဆာ နိက္ခမတိ၊ အဇ္ဇ ပန သဗ္ဗပဌမံ နိက္ခမိတွာ ဝဇဒွါရမဇ္ဈေ နိစ္စလောဝ ဌိတော၊ ကိံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ စိန္တေတွာ ဂန္တွာ တဿ ဟေဋ္ဌာ နိပန္နံ ဒါရကံ ဒိသွာ ပုတ္တသိနေဟံ ပဋိလဘိတွာ "ပုတ္တော မေ လဒ္ဓေါ"တိ ဂေဟံ နေသိ။

ကာဠီ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိနာ ပုစ္ဆိတာ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ "ဂစ္ဆ, နံ ပုန သဟဿံ ဒတွာ အာနေဟီ"တိ ဝုတ္တာ သဟဿံ ဒတွာ ပုန အာနေတွာ အဒါသိ။ အထ နံ အာဟ "အမ္မ ကာဠိ ဇာမဿိံ နဂရေ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ပစ္စူသကာလေ ဥဋ္ဌာယ ဝါဏိဇ္ဇာယ ဂစ္ဆန္တိ၊ တွံ ဇာမံ နေတွာ စက္ကမဂ္ဂေ နိပဇ္ဇာပေဟိ၊ ဂေါဏာ ဝါ နံ မဒ္ဒိဿန္တိ၊ စက္ကာ ဝါ ဆိန္ဒိဿန္တိ၊ ပဝတ္တိံ စဿ ဉတွာဝ အာဂစ္ဆေယျာသီ"တိ။ သာ တံ နေတွာ စက္ကမဂ္ဂေ နိပဇ္ဇာပေသိ။ တဒါ သာကဋိကဇေဋ္ဌကော ပုရတော အဟောသိ။ အထဿ ဂေါဏာ တံ ဌာနံ ပတွာ ဓုရံ ဆဍ္ဍေသုံ၊ ပုနပ္ပုနံ အာရောပေတွာ ပါဇိယမာနာပိ ပုရတော န ဂစ္ဆိံသု။ ဧဝံ တဿ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဝါယမန္တဿေဝ အရုဏံ ဥဋ္ဌဟိ။ သော "ကိံ နာမေတံ ဂေါဏာ ကရိံသူ"တိ မဂ္ဂံ သောဓေန္တော ဒါရကံ ဒိသွာ "ဘာရိယံ ဝတ မေ ကမ္မ"န္တိ စိန္တေတွာ "ပုတ္တော မေ လဒ္ဓေါ"တိ တုဋ္ဌမာနသော တံ ဂေဟံ နေသိ။

ကာဠီ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိနာ ပုစ္ဆိတာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ "ဂစ္ဆ, နံ ပုန သဟဿံ ဒတွာ အာနေဟီ"တိ ဝုတ္တာ တထာ အကာသိ။ အထ နံ သော အာဟ "ဇာဒါနိ နံ အာမကသုသာနံ နေတွာ ဂစ္ဆန္တရေ နိပဇ္ဇာပေဟိ၊ တတ္ထ သုနခါဒီဟိ ဝါ ခါဒိတော, အမနုဿေဟိ ဝါ ပဟဋော မရိဿတိ၊ မတာမတဘာဝဉ္စဿ ဇာနိတွာဝ အာဂစ္ဆေယျာသီ"တိ။ သာ တံ နေတွာ တတ္ထ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဧကမန္တေ အဋ္ဌာသိ။ တံ သုနခေါ ဝါ ကာကော ဝါ အမနုဿော ဝါ

ဥပသင်္ကမိတုံ နာသက္ခိ။ နနု စဿ နေဝ မာတာ န ပိတာ န ဘာတိကာဒိသု ကောစိ ရက္ခိတာ နာမ အတ္ထိ၊ ကော တံ ရက္ခတီတိ? သုနခကာလေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သိနေဟေန ပဝတ္တိတဘုက္ကရဏမတ္တမေဝ တံ ရက္ခတိ။ အထေကော အဇပါလကော အနေကသဟဿာ အဇာ ဂေါစရံ နေန္တော သုသာနပဿေန ဂစ္ဆတိ။ ဧကာ အဇာ ပဏ္ဏာနိ ခါဒမာနာ ဂစ္ဆန္တရံ ပဝိဋ္ဌာ ဒါရကံ ဒိသွာ ဇဏ္ဏုကေဟိ ဌတွာ ဒါရကဿ ထနံ အဒါသိ၊ အဇပါလကေန "ဟေ ဟေ"တိ သဒ္ဒေ ကတေပိ န နိက္ခမိ။ သော "ယဋ္ဌိယာ နံ ပဟရိတွာ နီဟရိဿာမီ"တိ ဂစ္ဆန္တရံ ပဝိဋ္ဌော ဇဏ္ဏုကေဟိ ဌတွာ ဒါရကံ ခီရံ ပါယန္တိံ အဇိံ ဒိသွာ ဒါရကေ ပုတ္တသိနေဟံ ပဋိလဘိတွာ "ပုတ္တော မေ လဒ္ဓေါ"တိ အာဒါယ ပက္ကာမိ။

ကာဠီ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိနာ ပုစ္ဆိတာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ "ဂဏှ, တံ ပုန သဟဿံ ဒတွာ အာနေဟီ"တိ ဝုတ္တာ တထာ အကာသိ။ အထ နံ အာဟ "အမ္မ ကာဠိ ဣမံ အာဒါယ စောရပပါတပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ ပပါတေ ခိပ၊ ပဗ္ဗတကုစ္ဆိယံ ပဋိဟညမာနော ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကော ဟုတွာ ဘူမိယံ ပတိဿတိ၊ မတာမတဘာဝဉ္စဿ ဉတွာဝ အာဂစ္ဆေယျာသီ"တိ။ သာ တံ တတ္ထ နေတွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌတွာ ခိပိ။ တံ ခေါ ပန ပဗ္ဗတကုစ္ဆိံ နိဿာယ မဟာဝေဠု-ဂုမ္ဗော ပဗ္ဗတာနုသာရေနေဝ ဝဍ္ဎိ၊ တဿ မတ္ထကံ ဃနဇာတော ဇိဉ္ဇုက-ဂုမ္ဗော အဝတ္ထရိ။ ဒါရကော ပတန္တော ကောဇဝကေ ဝိယ တသ္မိံ ပတိ။ တံ ဒိဝသဉ္စ နဠကာရဇေဋ္ဌကဿ ဝေဠုဗလိ ပတ္တော[1] ဟောတိ။ သော ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ တံ ဝေဠုဂုမ္ဗံ ဆိန္ဒိတုံ အာရဘိ။ တသ္မိံ စလန္တေ ဒါရကော သဒ္ဒမကာသိ။ သော "ဒါရကသဒ္ဒေါ ဝိယာ"တိ ဧကေန ပဿေန အဘိရုဟိတွာ တံ ဒိသွာ "ပုတ္တော မေ လဒ္ဓေါ"တိ တုဋ္ဌစိတ္တော အာဒါယ ဂတော။

ကာဠီ သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တေန ပုစ္ဆိတာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ "ဂဏှ, နံ ပုန သဟဿံ ဒတွာ အာနေဟီ"တိ ဝုတ္တာ တထာ အကာသိ။ သေဋ္ဌိနော ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရောန္တဿေဝ ဒါရကော ဝဍ္ဎိတော၊ "ဃောသကော"တွေဝဿ နာမံ အဟောသိ၊ သော သေဋ္ဌိနော အက္ခိမှိ ကဏ္ဋကော ဝိယ ခါယိ၊ ဥဇုကံ တံ ဩလောကေတုမ္ပိ န ဝိသဟိ။ အထဿ မာရဏူပါယံ စိန္တေန္တော အတ္တနော သဟာယကဿ ကုမ္ဘကာရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ကဒါ တွံ အာဝါပံ အာလိမ္ပေဿ-သီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သွေ"တိ ဝုတ္တေ "တေန ဟိ ဣဒံ သဟဿံ ဂဟေတွာ မမ

[1] ဝေဠုနာ အတ္ထော (သျာ)

ဧကံ ကမ္မံ ကရောဟီ”တိ အာဟ။ ကိံ သာမီတိ။ ဧကော မေ အဝဇာတပုတ္တော အတ္ထိ၊ တံ တဝ သန္တိကံ ပေသေဿာမိ၊ အထ နံ ဂဟေတွာ ဂဗ္ဘံ ပဝေသေတွာ တိခိဏာယ ဝါသိယာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒိတွာ စာဋိယံ ပက္ခိပိတွာ အာဝါပေ ပစေယျာသိ[၁]၊ ဣဒံ တေ သဟဿံ သစ္စကာရသဒိသံ[၂]။ ဥတ္တရိံ ပန တေ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ပစ္ဆာ ကရိဿာမီတိ။ ကုမ္ဘကာရော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သေဋ္ဌိ ပုနဒိဝသေ ဃောသကံ ပက္ကောသိတွာ “ဟိယျော မယာ ကုမ္ဘကာရော ဧကံ ကမ္မံ အာဏတ္တော[၃]၊ ဧဟိ, တွံ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧဝံ ဝဒေဟိ ‘ဟိယျော ကိရ မေ ပိတရာ အာဏတ္တံ ကမ္မံ နိပ္ဖာဒေဟီ’တိ” ပဟိဏိ။ သော “သာဓူ”တိ အဂမာသိ။ တံ တတ္ထ ဂစ္ဆန္တံ ဣတရော သေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ဒါရကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂုဠံ ကီဠန္တော ဒိသွာ တံ ပက္ကောသိတွာ “ကုဟိံ ဂစ္ဆသိ ဘာတိကာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ပိတု သာသနံ ဂဟေတွာ ကုမ္ဘကာရဿ သန္တိက”န္တိ ဝုတ္တေ “အဟံ တတ္ထ ဂမိဿာမိ၊ ဣမေ မံ ဒါရကာ ဗဟုံ လက္ခံ ဇိနိံသု၊ တံ မေ ပဋိဇိနိတွာ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ အဟံ ပိတု ဘာယာမီတိ။ မာ ဘာယိ ဘာတိက၊ အဟံ တံ သာသနံ ဟရိဿာမိ၊ ဗဟူဟိ[၄] ဇိတော၊ ယာဝါဟံ အာဂစ္ဆာမိ၊ တာဝ မေ လက္ခံ ပဋိဇိနာဟီတိ။

ဃောသကော ကိရ ဂုဠကီဠာယ ဆေကော၊ တေန နံ ဧဝံ နိဗန္ဓိ။ သောပိ တံ “တေန ဟိ ဂန္တွာ ကုမ္ဘကာရံ ဝဒေဟိ ‘ပိတရာ ကိရ မေ ဟိယျော ဧကံ ကမ္မံ အာဏတ္တံ၊ တံ နိပ္ဖာဒေဟီ’တိ” ဝတွာ ဥယျောဇေသိ။ သော တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တထာ အဝစ။ အထ နံ ကုမ္ဘကာရော သေဋ္ဌိနာ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ မာရေတွာ အာဝါပေ ခိပိ။ ဃောသကောပိ ဒိဝသဘာဂံ ကီဠိတွာ သာယနှသမယေ ဂေဟံ ဂန္တွာ “ကိံ တာတ န ဂတောသီ”တိ ဝုတ္တေ အတ္တနော အဂတကာရဏဉ္စ ကနိဋ္ဌဿ ဂတကာရဏဉ္စ အာရောစေသိ။ တံ သုတွာ သေဋ္ဌိ “အဟံ ဓိ”တိ[၅] မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိတွာ သကလသရီရေ ပက္ကုထိတလောဟိတော ဝိယ ဟုတွာ “အမ္ဘော ကုမ္ဘကာရ မာ မံ နာသယိ၊ မာ မံ နာသယိ”တိ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တော တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ကုမ္ဘကာရော တံ တထာ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “သာမိ မာ သဒ္ဒံ ကရိ၊ ကမ္မံ တေ နိပ္ဖန္န”န္တိ အာဟ။ သော ပဗ္ဗတေန ဝိယ မဟန္တေန သောကေန အဝတ္ထဋော ဟုတွာ အနပ္ပကံ ဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒေသိ။ ယထာ တံ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ ပဒုဿမာနော။ တေနာဟ ဘဂဝါ—

၁-ပစေသေယျာသိ (ပဋိသံ-ဋ္ဌ ၂-၂၉၈-ပိဋ္ဌေ) ၂-လဉ္စကာရသဒိသံ (သျာ)
၃-ကုမ္ဘကာရဿ ဧကံ ကမ္မံ အာဏတ္တံ (သီ) ၄-ဗဟုံ ဟိ (သီ)၊ ဗဟုမ္ပိ (က) ၅-မာ အဝဓီတိ (သျာ)

"ယော ဒဏ္ဍေန အဒဏ္ဍေသု၊ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု ဒုဿတိ။
ဒသန္နမညတရံ ဌာနံ၊ ခိပ္ပမေဝ နိဂစ္ဆတိ။

ဝေဒနံ ဖရုသံ ဇာနိံ၊ သရီရဿ စ ဘေဒနံ။
ဂရုကံ ဝါပိ အာဗာဓံ၊ စိတ္တက္ခေပဉ္စ ပါပုဏေ။

ရာဇတော ဝါ ဥပသဂ္ဂံ၊ အဗ္ဘက္ခာနဉ္စ ဒါရုဏံ။
ပရိက္ခယဉ္စ ဉာတီနံ၊ ဘောဂါနဉ္စ ပဘင်္ဂုရံ။

အထ ဝါဿ အဂါရာနိ၊ အဂ္ဂိ ဍဟတိ ပါဝကော။
ကာယဿ ဘေဒါ ဒုပ္ပညော၊ နိရယံ သောပပဇ္ဇတီ"တိ[1]။

ဧဝံ သန္တေပိ ပုန နံ သေဋ္ဌိ ဥဇုကံ ဩလောကေတုံ န သက္ကောတိ။ "ကိန္တိ နံ မာရေယျ"န္တိ စိန္တေန္တော "မမ ဂါမသတေ အာယုတ္တကဿ သန္တိကံ ပေသေတွာ မာရေဿာမီ"တိ ဥပါယံ ဒိသွာ "အယံ မေ အဝဇာတပုတ္တော၊ ဣမံ မာရေတွာ ဝစ္စကူပေ ခိပတု၊ ဧဝံ ကတေ အဟံ မာတုလဿ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ"တိ တဿ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ "တာတ ဃောသက အမှာကံ ဂါမသတေ အာယုတ္တကော အတ္ထိ၊ ဣမံ ပဏ္ဏံ ဟရိတွာ တဿ ဒေဟီ"တိ ဝတွာ ပဏ္ဏံ တဿ ဒုဿန္တေ[2] ဗန္ဓိ။ သော ပန အက္ခရသမယံ န ဇာနာတိ။ ဒဟရကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ နံ မာရာပေန္တောဝ သေဋ္ဌိ မာရေတုံ နာသက္ခိ၊ ကိံ အက္ခရသမယံ သိက္ခာပေဿတိ။ ဣတိ သော အတ္တနော မာရာပနပဏ္ဏမေဝ ဒုဿန္တေ[2] ဗန္ဓိတွာ နိက္ခမန္တော အာဟ "ပါထေယျံ မေ တာတ နတ္ထီ"တိ။ ပါထေယျေန တေ ကမ္မံ နတ္ထိ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ "အသုကဂါမေ နာမ မမ သဟာယကော သေဋ္ဌိ အတ္ထိ၊ တဿ ဃရေ ပါတရာသံ ကတွာ ပုရတော[3] ဂစ္ဆာဟီ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခန္တော တံ ဂါမံ ပတွာ သေဋ္ဌိဿ ဃရံ ပုစ္ဆိတွာ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိဇာယံ ပဿိ။ "တွံ ကုတော အာဂတောသီ"တိ စ ဝုတ္တေ "အန္တောနဂရတော"တိ အာဟ။ ကဿ ပုတ္တောသီတိ။ တုမှာကံ သဟာယကသေဋ္ဌိနော အမ္မာတိ။ တွံသိ ဃောသကော နာမာတိ။ အာမ အမ္မာတိ။ တဿာ သဟ ဒဿနေနေဝ တသ္မိံ ပုတ္တသိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သေဋ္ဌိနော ပနေကာ ဓီတာ အတ္ထိ ပန္နရသသောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ အဘိရူပါ ပါသာဒိကာ၊ တံ ရက္ခိတုံ ဧကမေဝ ပေသနကာရိကံ ဒါသိံ ဒတွာ သတ္တဘူမိကဿ ပါသာဒဿ ဥပရိမတလေ သိရိဂဗ္ဘေ ဝသာပေန္တိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ တသ္မိံ ခဏေ တံ ဒါသိံ အန္တရာပဏံ ပေသေသိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိဇာယာ ဒိသွာ "ကုဟိံ

၁-ခု ၁-၃၃-၃၄-ပိဋ္ဌေသု။　　၂-ဒုဿန္တေ (သီ)　　၃-ပရတော (သျာ)

ဂစ္ဆသီ”တိ ပုဋ္ဌော “အယျဓိတာယ^၁ ပေသနေနာ”တိ ဝုတ္တေ “ဣတော တာဝ ဧဟိ၊ တိဋ္ဌတု ပေသနံ၊ ပုတ္တဿ မေ ပီဌကံ အတ္ထရိတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေလံ မက္ခိတွာ သယနံ အတ္ထရိတွာ ဒေဟိ၊ ပစ္ဆာ ပေသနံ ကရိဿသီ”တိ အာဟ။ သာ တထာ အကာသိ။

အထ နံ စိရေနာဂတံ သေဋ္ဌိဓိတာ သန္တဇ္ဇေသိ။ အထ နံ သာ အာဟ “မာ မေ ကုဇ္ဈိ၊ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဃောသကော အာဂတော၊ တဿ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ အာဂတာမှီ”တိ။ သေဋ္ဌိဓိတာ “သေဋ္ဌိပုတ္တော ဃောသကော”တိ နာမံ သုတွာဝ ပေမံ ဆဝိယာဒီနိ ဆိန္ဒိတွာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ ဋ္ဌိတံ။ ကောတုဟလ-ကာလသ္မိံ ဟိ သာ တဿ ပဇာပတီ ဟုတွာ နာဠိကောဒနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အဒါသိ၊ တဿာနုဘာဝေနာဂန္တွာ ဣမသ္မိံ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တာ။ ဣတိ တံ သော ပုဗ္ဗသိနေဟော အဝတ္ထရိတွာ ဂဏှိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ—

“ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေန၊ ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေန ဝါ။
ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ၊ ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေ”တိ^၂။

အထ နံ ပုစ္ဆိ “ကုဟိံ သော အမ္မာ”တိ။ သယနေ နိပန္နော နိဒ္ဒါယတီတိ။ အတ္ထိ ပနဿ ဟတ္ထေ ကိဉ္စီတိ။ ဒုဿန္တေ ပဏ္ဏံ အတ္ထီတိ။ သာ “ကိံ ပဏ္ဏံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ တသ္မိံ နိဒ္ဒါယန္တေ မာတာပိတူနံ အညဝိဟိတတာယ အပဿန္တာနံ ဩတရိတွာ သမီပံ ဂန္တွာ တံ ပဏ္ဏံ မောစေတွာ အာဒါယ အတ္တနော ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ ဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ အက္ခရသမယေ ကုသလတာယ ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ “အဟော ဝတ ဗာလော အတ္တနော မရဏပဏ္ဏံ ဒုဿန္တေ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရတိ၊ သစေ မယာ န ဒိဋ္ဌံ အဿ၊ နတ္ထိဿ ဇီဝိတ”န္တိ တံ ပဏ္ဏံ ဖာလေတွာ သေဋ္ဌိဿ ဝစနေန^၃ အပရံ ပဏ္ဏံ လိခိ “အယံ မမ ပုတ္တော ဃောသကော နာမ၊ ဂါမသတတော ပဏ္ဏာကာရံ အာဟရာပေတွာ ဣမဿ ဇနပဒသေဋ္ဌိနော ဓိတရာ သဒ္ဓိံ မင်္ဂလံ ကတွာ အတ္တနော ဝသန-ဂါမဿ မဇ္ဈေ ဒွိဘူမကံ ဂေဟံ ကာရေတွာ ပါကာရပရိက္ခေပေန စေဝ ပုရိသဂုတ္တိယာ စ သုသံဝိဟိတာရက္ခံ ကရောတု၊ မယှဉ္စ ‘ဣဒဉ္စိဒဉ္စ မယာ ကတ’န္တိ သာသနံ ပေသေတု၊ ဧဝံ ကတေ အဟံ မာတုလဿ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ”တိ။ လိခိတွာ စ ပန သဉ္စိရိတွာ ဩတရိတွာ ဒုဿန္တေ-ယေဝဿ ဗန္ဓိ။

၁-အယျေ ဓိတာယ (သီ၊ သျာ) ၂-ခု ၅-၆၆-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ဝစနံ ဝိယ (သျာ)

သော ဒိဝသဘာဂံ နိဒ္ဒါယိတွာ ဥဋ္ဌာယ ဘုဉ္ဇိတွာ ပက္ကာမိ။ ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ တံ ဂါမံ ဂန္တွာ အာယုတ္တကံ ဂါမကိစ္စံ ကရောန္တံယေဝ ပဿိ။ သော တံ ဒိသွာ “ကိံ တာတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ပိတရာ မေ တုမှာကံ ပဏ္ဏံ ပေသိတန္တိ။ “ကိံ ပဏ္ဏံ တာတ, အာဟရာ”တိ ပဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ဝါစေတွာ တုဋ္ဌမာနသော “ပဿထ ဘော၊ မမ သာမိနော မယိ သိနေဟံ ကတွာ[1] ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ မေ မင်္ဂလံ ကရောတူ”တိ မမ သန္တိကံ ပဟိဏိ။ “သီဃံ ဒါရုအာဒီနိ အာဟရထာ”တိ ဂဟပတိကေ ဝတွာ ဂါမမဇ္ဈေ ဝုတ္တပကာရံ ဂေဟံ ကာရာပေတွာ ဂါမသတတော ပဏ္ဏာကာရံ အာဟရာပေတွာ ဇနပဒသေဋ္ဌိနော သန္တိကာ ဓီတရံ အာနေတွာ မင်္ဂလံ ကတွာ သေဋ္ဌိဿ သာသနံ ပဟိဏိ “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ မယာ ကတ”န္တိ။

တံ သုတွာ သေဋ္ဌိနော “ယံ ကာရေမိ၊ တံ န ဟောတိ။ ယံ န ကာရေမိ၊ တဒေဝ ဟောတီ”တိ မဟန္တံ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ပုတ္တသောကေန သဒ္ဓိံ သော သောကော ဧကတော ဟုတွာ ကုစ္ဆိဍာဟံ ဥပ္ပါဒေတွာ အတိသာရံ[2] ဇနေသိ။ သေဋ္ဌိဓီတာပိ “သစေ ကောစိ သေဋ္ဌိနော သန္တိကာ အာဂစ္ဆတိ၊ မမ အကထေတွာ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ပဌမတရံ မာ ကထယိတ္ထာ”တိ ဇနေ အာဏာပေသိ။ သေဋ္ဌိပိ ခေါ “ဒါနိ တံ ဒုဋ္ဌပုတ္တံ မမ သာပတေယျဿ သာမိကံ န ကရိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဧကံ အာယုတ္တကံ အာဟ “မာတုလ ပုတ္တံ မေ ဒဋ္ဌုကာမောမှိ၊ ဧကံ ပါဒမူလိကံ ပေသေတွာ မမ ပုတ္တံ ပက္ကောသာပေဟီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ ဝတွာ ပဏ္ဏံ ဒတွာ ဧကံ ပုရိသံ ပေသေသိ။ သေဋ္ဌိဓီတာပိ တဿ အာဂန္တွာ ဋ္ဌိတဘာဝံ သုတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “ကိံ တာတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော အာဟ “သေဋ္ဌိ ဂိလာနော၊ ပုတ္တံ ပဿိတုံ ပက္ကောသာပေသိ အယျေ”တိ။ ကိံ တာတ ဗလဝါ, ဒုဗ္ဗလောတိ။ ဗလဝါ တာဝ, အာဟာရံ ဘုဉ္ဇတိယေဝ အယျေတိ။ သာ သေဋ္ဌိပုတ္တံ အဇာနာပေတွာဝ တဿ နိဝေသနဉ္စ ပရိဗ္ဗယဉ္စ ဒါပေတွာ “မယာ ပေသိတကာလေ ဂမိဿသိ၊ အစ္ဆဿု တာဝါ”တိ အာဟ။ သေဋ္ဌိ ပုန အာယုတ္တကံ အဝစ “ကိံ မာတုလ, န တေ မမ ပုတ္တဿ သန္တိကံ ပဟိတ”န္တိ။ ပဟိတံ သာမိ၊ ဂတပုရိသော န တာဝ ဧတီတိ။ တေန ဟိ ပုန အပရံ ပေသေဟီတိ။ သော ပေသေသိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ တသ္မိမ္ပိ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇိ။ အထ သေဋ္ဌိနော ရောဂေါ ဗလဝါ ဇာတော၊ ဧကံ ဘာဇနံ ပဝိသတိ၊ ဧကံ နိက္ခမတိ။ ပုန သေဋ္ဌိ အာယုတ္တကံ ပုစ္ဆိ “ကိံ မာတုလ, န တေ မမ ပုတ္တဿ သန္တိကံ ပဟိတ”န္တိ။ ပဟိတံ သာမိ၊ ဂတပုရိသော န

၁-သိနေဟံ (သီ၊ သျာ)၊ သိနေဟေန (က) ပဋိသံ-ဋ္ဌ ၂-၃၀၀-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။ ၂-အတိသာရံ (သီ)

တာ၀ တေီတိ။ တေန ဟိ ပုန အပရံ ပေသေဟီတိ။ သော ပေသေသိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ တတိယ၀ါရေ အာဂတမ္ပိ တံ ပ၀တ္တိံ ပုစ္ဆိ။ သော "ဗာဠ္ဟဂိလာနော အယျေ, သေဋ္ဌိ အာဟာရံ ပစ္စက္ခိတွာ မဋ္ဌုပရာယဏော[၁] ဇာတော၊ ကော ဘာဇနံ နိက္ခမတိ၊ ကော ပဝိသတီ"တိ အာဟ။ သေဋ္ဌိဓီတာ "ဣဒါနိ ဂန္တုံ ကာလော"တိ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ "ပိတာ တေ ကိရ ဂိလာနော"တိ အာရောစေတွာ "ကိံ ဝဒေသိ ဘဒ္ဒေ"တိ ဝုတ္တေ "အဖာသုကမဿ သာမီ"တိ အာဟ။ "ဣဒါနိ ကိံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ။ သာမိ ဂါမသတတော ၀ုဋ္ဌာနကပဏ္ဏာကာရံ အာဒါယ ဂန္တွာ ပဿိဿာမ နန္တိ။ သော "သာဓူ"တိ ပဏ္ဏာကာရံ အာဟရာပေတွာ သကဋေဟိ အာဒါယ ပက္ကာမိ။

အထ နံ သာ "ပိတာ တေ ဒုဗ္ဗလော၊ ဧတ္တကံ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တာနံ ပပဉ္စော ဘဝိဿတိ၊ ဧတံ နိဝတ္တာပေဟီ"တိ ဝတွာ တံ သဗ္ဗံ အတ္တနော ကုလဂေဟံ ပေသေတွာ ပုန တံ[၂] အာဟ "သာမိ တွံ အတ္တနော ပိတု ပါဒပဿေ တိဋ္ဌေယျာသိ၊ အဟံ ဥဿီသကပဿေ ဌဿာမီ"တိ။ ဂေဟံ ပဝိသမာနာယေ၀ စ "ဂေဟဿ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ အာရက္ခံ ဂဏှထာ"တိ အတ္တနော ပုရိသေ အာဏာပေသိ။ ပဝိဋ္ဌကာလေ ပန သေဋ္ဌိပုတ္တော ပိတု ပါဒပဿေ အဋ္ဌာသိ၊ ဣတရာ ဥဿီသကပဿေ။

တသ္မိံ ခဏေ သေဋ္ဌိ ဥတ္တာနကော နိပန္နော ဟောတိ။ အာယုတ္တကော[၃] ပန တဿ ပါဒေ ပရိမဇ္ဇန္တော "ပုတ္တော တေ သာမိ အာဂတော"တိ အာဟ။ ကုဟိံ သောတိ။ ဧသ ပါဒမူလေ ဌိတောတိ။ အထ နံ ဒိသွာ အာယုကမ္မိကံ[၄] ပက္ကောသာပေတွာ "မမ ဂေဟေ ကိတ္တကံ ဓန"န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာမိ ဓနဿေဝ စတ္တာလီသကောဋိယော၊ ဥပဘောဂပရိဘောဂဘဏ္ဍာနံ ပန ဝနဂါမက္ခေတ္တဒွိပဒစတုပ္ပဒယာနဝါဟနာနဉ္စ အယဉ္စ အယဉ္စ ပရိစ္ဆေဒေါ"တိ ဝုတ္တေ "အဟံ ဧတ္တကံ ဓနံ မမ ပုတ္တဿ ဃောသကဿ န ဒေမီ"တိ ဝတ္တုကာမော "ဒေမီ"တိ အာဟ။ တံ သုတွာ သေဋ္ဌိဓီတာ "အယံ ပုန ကထေန္တော အညံ ကိဉ္စိ ကထေယျာ"တိ စိန္တေတွာ သောကာတုရာ ဝိယ ကေသေ ဝိကိရိတွာ ရောဒမာနာ "ကိံ နာမေတံ တာတ ဝဒေထ၊ ဣဒမ္ပိ နာမ ဝေါ ဝစနံ သုဏောမ၊ အလက္ခိကာ ဝတမှာ"တိ ဝတွာ မတ္ထကေန နံ ဥရမဇ္ဈေ ပဟရန္တီ ပတိတွာ ယထာ ပုန ဝတ္တုံ န သက္ကောတိ၊ တထာဿ ဥရမဇ္ဈေ မတ္ထကေန ဃံသေန္တီ အာရောဒနံ ဒဿေသိ။ သေဋ္ဌိ တံခဏညေ၀ ကာလမကာသိ။ "သေဋ္ဌိ မတော"တိ[၄]

၁-မဋ္ဌုပရာယနော (သီ) ၂-သေဋ္ဌိပုတ္တံ (သီ၊ သျာ)
၃-အာယုတ္တကံ (သျာ၊ က) ၄-တသ္မိံ မတေ (က)

ဂန္တွာ ဥတေနဿ ရညော အာရောစယိံသု။ ရာဇာ တဿ သရီရကိစ္စံ ကာရာပေတွာ "အတ္ထိ ပနဿ ပုတ္တော ဝါ မိတ္တော ဝါ"တိ ပုစ္ဆိ။ အတ္ထိ ဒေဝ ဃောသကော နာမ တဿ ပုတ္တော၊ သဗ္ဗံ သာပတေယျံ တဿ နိယျာဒေတွာဝ မတော ဒေဝါတိ။

ရာဇာ အပရဘာဂေ သေဋ္ဌိပုတ္တံ ပက္ကောသာပေသိ။ တသ္မိံ စ ဒိဝသေ ဒေဝေါ ဝဿိ။ ရာဇင်္ဂဏေ တတ္ထ တတ္ထ ဥဒကံ သဏ္ဌာတိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော "ရာဇာနံ ပဿိဿာမီ"တိ ပါယာသိ။ ရာဇာ ဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဩလောကေန္တော ရာဇင်္ဂဏေ ဥဒကံ လင်္ဃိတွာ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဌိတံ "တွံ ဃောသကော နာမ တာတာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာမ ဒေဝါ"တိ ဝုတ္တေ "ပိတာ မေ မတောတိ မာ သောစိ၊ တဝ ပေတ္တိကံ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ တုယှမေဝ ဒဿာမီ"တိ တံ သမဿာသေတွာ "ဂစ္ဆ တာတာ"တိ ဥယျောဇေသိ။ ရာဇာ ဂစ္ဆန္တံ စ နံ ဩလောကေန္တောဝ အဋ္ဌာသိ။ သော အာဂမနကာလေ လင်္ဃိတံ ဥဒကံ ဂမနကာလေ ဩတရိတွာ သဏိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ ရာဇာ တတောဝ ပက္ကောသာပေတွာ "ကိံ နု ခေါ တာတ တွံ မမ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တော ဥဒကံ လင်္ဃိတွာ အာဂမ္မ ဂစ္ဆန္တော ဩတရိတွာ သဏိကံ ဂစ္ဆသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ ဒေဝ, အဟံ တသ္မိံ ခဏေ ကုမာရကော၊ ကီဠနကာလော နာမ သော၊ ဣဒါနိ ပန မေ ဒေဝေန ဌာနန္တရံ ပဋိဿုတံ။ တသ္မာ ယထာ ပုရေ အစရိတွာ ဣဒါနိ သန္နိသိန္နေန[၁] ဟုတွာ စရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ "ဓိတိမာယံ ပုရိသော၊ ဣဒါနေဝဿ ဌာနန္တရံ ဒဿာမီ"တိ ပိတရာ ဘုတ္တံ ဘောဂံ ဒတွာ သဗ္ဗသတေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။

သော ရထေ ဌတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ အကာသိ။ ဩလောကိတောလောကိတံ ဌာနံ ကမ္ပတိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ ကာဠိဒါသိယာ သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ နိသိန္နာ "အမ္မ ကာဠိ ပုတ္တဿ တေ ဧတ္တိကာ သမ္ပတ္တိ မံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နာ"တိ[၂] အာဟ။ ကိံ ကာရဏာ အမ္မာတိ။ အယဉှိ အတ္တနော မရဏပဏ္ဏံ ဒုဿန္တေ ဗန္ဓိတွာ အမှာကံ ဃရံ အာဂတော၊ အထဿ မယာ တံ ပဏ္ဏံ ဖာလေတွာ မယာ သဒ္ဓိံ မင်္ဂလကရဏတ္ထာယ အညံ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ဧတ္တကံ ကာလံ တဿ အာရက္ခော ကတောတိ။ အမ္မ တွံ ဧတ္တကံ ပဿသိ၊ ဣမံ ပန သေဋ္ဌိ ဒဟရကာလတော ပဋ္ဌာယ မာရေတုကာမော မာရေတုံ နာသက္ခိ၊ ကေဝလံ ဣမံ နိဿာယ ဗဟုံ ဓနံ ခီယတိ။ အမ္မ အတိဘာရိယံ ဝတ သေဋ္ဌိနာ ကတန္တိ။ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဂေဟံ ပဝိသန္တံ ပန နံ ဒိသွာ "အယံ ဧတ္တိကာ သမ္ပတ္တိ မံ

၁-သဏိကေန (သျာ)
၂-နိပ္ပန္နာတိ (သီ၊ သျာ)

နိဿာယ ဥပ္ပန္နာ”တိ ဟသိတံ အကာသိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဒိသွာ “ကိံ ကာရဏာ ဟသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ကော် ကာရဏံ နိဿာယာတိ။ ကထေဟိ နန္တိ။ သာ န ကထေသိ။ သော “သစေ န ကထေဿသိ၊ ဣဓေဝ တံ ဆိန္ဒိဿာမီ”တိ တဇ္ဇေတွာ အသိံ နိက္ကမိ။ သာ “အယံ တွိကာ သမ္ပတ္တိ တယာ မံ နိဿာယ လဒ္ဓါတိ စိန္တေတွာ ဟသိတ”န္တိ အာဟ။ ယဒိ မမ ပိတရာ အတ္တနော သန္တကံ မယှံ နိယျာဒိတံ၊ တွံ ဧတ္ထ ကိံ ဟောသီတိ။ သော ကိရ ဧတ္တကံ ကာလံ ကိဉ္စိ န ဇာနာတိ၊ တေနဿ ဝစနံ န သဒ္ဒဟိ။ အထဿ သာ “တုမှာကံ ပိတရာ မရဏပဉ္ဆံ ဒတွာ ပေသိတာ၊ တုမှေ မယာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကတွာ ရက္ခိ-တာ”တိ သဗ္ဗံ ကထေသိ။ “တွံ အဘူတံ ကထေသီ”တိ အသဒ္ဒဟန္တော “မာတရံ ကာဠိံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ အာမ တာတ, ဒဟရ-ကာလတော ပဋ္ဌာယ တံ မာရေတုကာမော မာရေတုံ အသက္ကောန္တော တံ နိဿာယ ဗဟုံ ခနံ ဒိယိ၊ သတ္တသု ဌာနေသု တွံ မရဏတော မုတ္တော၊ ဣဒါနိ ဘောဂဂါမတော အာဂမ္မ သဗ္ဗသတေန သဒ္ဓိံ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ပတ္တောတိ။ သော တံ သုတွာ “ဘာရိယံ ဝတ ကမ္မံ၊ ဧဝရူပါ ခေါ ပန မရဏာ မုတ္တဿ မမ ပမာဒဇီဝိတံ ဇီဝိတုံ အယုတ္တံ[၁]၊ အပ္ပမတ္တော ဘဝိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အဒ္ဓိကကပဏာဒီနံ ဒါနံ ပဋ္ဌပေသိ။ မိတ္တော နာမဿ ကုဋုမ္ဗိကော ဒါနဗျာဝဋော အဟောသိ။ အယံ ဃောသကသေဋ္ဌိနော ဥပ္ပတ္တိ။

တသ္မိံ ပန ကာလေ ဘဒ္ဒဝတီနဂရေ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိ နာမ ဃောသက-သေဋ္ဌိနော အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗသဟာယကော အဟောသိ။ဘဒ္ဒဝတီနဂရတော အာဂတာနံ ဝါဏိဇာနံ သန္တိကေ ဃောသကသေဋ္ဌိ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိနော သမ္ပတ္တိံ စ ဝယပ္ပဒေသဉ္စ သုတွာ တေန သဒ္ဓိံ သဟာယကဘာဝံ ဣစ္ဆန္တော ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေသိ။ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိပိ ကောသမ္ဗိတော အာဂတာနံ ဝါဏိဇာနံ သန္တိကေ ဃောသကသေဋ္ဌိနော သမ္ပတ္တိဉ္စ ဝယပ္ပဒေသဉ္စ သုတွာ တေန သဒ္ဓိံ သဟာယက-ဘာဝံ ဣစ္ဆန္တော ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေသိ။ ဧဝံ တေ အညမညံ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ-သဟာယကာ ဟုတွာ ဝသိံသု။ အပရဘာဂေ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိနော ဂေဟေ အဟိဝါတရောဂေါ ပတိတော၊ တသ္မိံ ပတိတေ ပဌမံ မက္ခိကာ မရန္တိ၊ တတော အနုက္ကမေနေဝ ကီဋာ မူသိကာ ကုက္ကုဋာ သူကရာ ဂါဝေါ ဒါသီ ဒါသာ သဗ္ဗပစ္ဆာ ဃရမာနုသကာပိ မရန္တိ။ တေသု ယေ ဘိတ္တိံ ဘိန္ဒိတွာ ပလာယန္တိ၊ တေ ဇီဝိတံ လဘန္တိ၊ တဒါ ပန သေဋ္ဌိ စ ဘရိယာ စ ဓီတာ စသာ တတော

---
[၁] ပမာဒဇီဝိတံ အယုတ္တံ (သီ)

ပလာယိတွာ ဃောသကသေဋ္ဌိံ ပဿိတုံ ပတ္ထေန္တာ ကောသမ္ဗိမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တေ အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ ခီဏပါထေယျာ ဝါတာတပေန စေဝ ခုပ္ပိပါသာဟိ စ ကိလန္တသရီရာ ကိစ္ဆေန ကောသမ္ဗိံ ပတွာ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနေ ဌတွာ နှတွာ နဂရဒွါရေ ဧကံ သာလံ ပဝိသိံသု။

တတော သေဋ္ဌိ ဘရိယံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ ဣမိနာ နီဟာရေန ဂစ္ဆန္တာ ဝိဇာတမာတုယာပိ အမနာပါ ဟောန္တိ၊ သဟာယကော ကိရ မေ အဒ္ဓိက-ကပဏာဒီနံ ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒါနံ ဒါပေသိ။ တတ္ထ ဓီတရံ ပေသေတွာ အာဟာရံ အာဟရာပေတွာ ဧကာဟံ ဒွီဟံ ဣဓေဝ သရီရံ သန္တပ္ပေတွာ သဟာယကံ ပဿိဿာမာ"တိ။ သာ "သာဓု သာမီ"တိ။ တေ သာလာယမေဝ ဝသိံသု။ ပုနဒိဝသေ ကာလေ အာရောစိတေ ကပဏဒ္ဓိကာဒီသု အာဟာရတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တေသု မာတာပိတရော "အမ္မ ဂန္တွာ အမှာကံ အာဟာရံ အာဟရာ"တိ ဓီတရံ ပေသယိံသု။ မဟာဘောဂကုလဿ ဓီတာ ဝိပတ္တိယာ အစ္ဆိန္နလဇ္ဇိတာယ အလဇ္ဇမာနာ ပါတိံ ဂဟေတွာ ကပဏဇနေန သဒ္ဓိံ အာဟာရတ္ထာယ ဂန္တွာ "ကတိ ပဋိဝိသေ ဂဏှိဿသိ အမ္မာ"တိ ပုဋ္ဌာ စ ပန "တယော"တိ အာဟ။ အထဿာ တယော ပဋိဝိသေ အဒါသိ။ တာယ ဘတ္တေ အာဟဋေ တယောပိ ဧကတော ဘုဉ္ဇိတုံ နိသီဒိံသု။

အထ မာတာဓီတရော သေဋ္ဌိံ အာဟံသု "သာမိ ဝိပတ္တိ နာမ မဟာကုလာ-နမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မာ အမှေ ဩလောကေတွာ ဘုဉ္ဇ၊ မာ စိန္တယီ"တိ။ ဣတိ နံ နာနပ္ပကာရေဟိ ယာစိတွာ ဘောဇေသုံ။ သော ဘုဉ္ဇိတွာ အာဟာရံ ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တော အရုဏေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ ကာလမကာသိ။ မာတာဓီတရော နာနပ္ပကာရေဟိ ပရိဒေဝိတွာ ရောဒိံသု။ ကုမာရိကာ ပုနဒိဝသေ ရောဒမာနာ အာဟာရတ္ထာယ ဂန္တွာ "ကတိ ပဋိဝိသေ ဂဏှိဿသီ"တိ ဝုတ္တာ "ဒွေ"တိ ဝတွာ အာဟာရံ အာဟရိတွာ မာတရံ ယာစိတွာ ဘောဇေသိ။ သာပိ တာယ ယာစိယမာနာ ဘုဉ္ဇိတွာ အာဟာရံ ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တီ တံ ဒိဝသမေဝ ကာလမကာသိ။ ကုမာရိကာ ဧကိကာဝ ရောဒိတွာ ပရိဒေဝိတွာ တာယ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ အတိဝိယ သဉ္ဇာတဆာတကဒုက္ခာ ပုနဒိဝသေ ယာစကေဟိ သဒ္ဓိံ ရောဒန္တီ အာဟာရတ္ထာယ ဂန္တွာ "ကတိ ပဋိဝိသေ ဂဏှိဿသိ အမ္မာ"တိ ဝုတ္တာ "ဧက"န္တိ အာဟ။ မိတ္တကုဋုမ္ဗိကော တံ တယော ဒိဝသေ ဘတ္တံ ဂဏှန္တိံ သဉ္ဇာနာတိ၊ တေန တံ "အပေဟိ, နဿ ဝသလိ၊ အဇ္ဇ တဝ ကုစ္ဆိပ္ပမာဏံ အညာသီ"တိ အာဟ။ ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပန္နာ

ကုလဓီတာ ပစ္စောရသ္မိံ သတ္တိပဟာရံ ဝိယ ဝဏော ခါရောဒကသေစနကံ ဝိယ[1] စ ပတွာ "ကိံ သာမီ"တိ အာဟ။ တဿာ ပုရေ တယော ကောဋ္ဌာသာ ဂဟိတာ၊ ဟိယျော ဒွေ၊ အဇ္ဇ ဧကံ ဂဏှာသိ။ အဇ္ဇ ပေ အတ္တနော ကုစ္ဆိပ္ပမာဏံ ဉာတန္တိ။ "မာ မံ သာမိ အတ္တနောဝ အတ္ထာယ ဂဏှီ"တိ မညိတ္ထာတိ။ အထ ကသ္မာ ဧဝံ ဂဏှီတိ။ ပုရေ တယော ဇနာ အဟုမှ သာမိ၊ ဟိယျော ဒွေ၊ အဇ္ဇ ဧကိကာဝ ဇာတာမှီတိ။ သော "ကေန ကာရဏေနာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ တာယ ကထိတံ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ သုတွာ အဿုနိ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော သဉ္ဇာတဗလဝဒေါမနဿော ဟုတွာ "အမ္မ ဧဝံ သန္တေ မာ စိန္တယိ၊ တွံ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိနော ဓီတာ အဇ္ဇကာလတော ပဋ္ဌာယ မမ ဓီတာယေဝ နာမာ"တိ ဝတွာ သီသေ စုမ္ဗိတွာ ဃရံ နေတွာ အတ္တနော ဇေဋ္ဌဓီတုဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

သော ဒါနဂ္ဂေ ဥစ္စာသဒ္ဒံ မဟာသဒ္ဒံ သုတွာ "တာတ ကသ္မာ ဧတံ ဇနံ နိဿဒ္ဒံ ကတွာ ဒါနံ န ဒေထာ"တိ အာဟ။ န သက္ကာ ကာတုံ အမ္မာတိ။ သက္ကာ တာတာတိ။ ကထံ သက္ကာ အမ္မာတိ။ တာတ ဒါနဂ္ဂံ ပရိက္ခိပိတွာ ဧကေကဿေဝ ပဝေသနပ္ပမာဏေန ဒွေ ဒွါရာနိ ယောဇေတွာ "ဧကေန ဒွါရေန ပဝိသိတွာ ဧကေန နိက္ခမထာ"တိ ပဒေထ၊ ဧဝံ နိဿဒ္ဒါ ဟုတွာဝ ဂဏှိဿန္တီတိ။ သော တံ သုတွာ "ဘဒ္ဒကောဝ အမ္မ ဥပါယော"တိ တထာ ကာရေသိ။ သာပိ ပုဗ္ဗေ သာမာ နာမ၊ ဝတိယာ ပန ကာရိတတ္တာ **သာမာဝတီ** နာမ ဇာတာ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒါနဂ္ဂေ ကောလာဟလံ ပစ္ဆိန္နံ။ ဃောသကသေဋ္ဌိ ပုဗ္ဗေ တံ သဒ္ဒံ သုဏန္တော "မယှံ ဒါနဂ္ဂေ သဒ္ဒေါ"တိ တုဿတိ။ ဒွီဟတီဟံ ပန သဒ္ဒံ အသုဏန္တော မိတ္တကုဋုမ္ဗိကံ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတံ ပုစ္ဆိ "ဒီယျတိ ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ ဒါန"န္တိ။ အာမ သာမီတိ။ အထ ကိံ ဒွီဟတီဟံ သဒ္ဒေါ န သုယျတီတိ။ ယထာ နိဿဒ္ဒါ ဟုတွာ ဂဏှန္တိ၊ တထာ မေ ဥပါယော ကတောတိ။ အထ ပုဗ္ဗေဝ ကသ္မာ နာကာသီတိ? အဇာနနတာယ သာမီတိ။ ဣဒါနိ ကထံ ဉာတောတိ။ ဓီတရာ မေ အက္ခာတော သာမီတိ။ မယှံ အဝိဒိတာ "တဝ ဓီတာ နာမ အတ္ထီ"တိ။ သော အဟိဝါတရောဂုပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ ဘဒ္ဒဝတိယသေဋ္ဌိနော ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ တဿာ အတ္တနော ဇေဋ္ဌဓီတုဋ္ဌာနေ ဌပိတဘာဝံ အာရောစေသိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိ "ဧဝံ သန္တေ မမ ကသ္မာ န ကထေသိ၊ မမ သဟာယကဿ ဓီတာ မမ ဓီတာ နာမာ"တိ တံ ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ "အမ္မ သေဋ္ဌိနော ဓီတာသီ"တိ။ အာမ တာတာတိ။ တေန ဟိ မာ စိန္တယိ၊ တွံ

၁-ခါရုပနိုသေကံ ဝိယ (သျာ)

မမ ဓီတာသီတိ တံ သီသေ စုမ္ဗိတွာ ပရိဝါရတ္ထာယ တဿာ ပဉ္စ ဣတ္ထိသတာနိ ဒတွာ တံ အတ္တနော ဇေဋ္ဌဓီတုဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

အထေကဒိဝသံ တသ္မိံ နဂရေ နက္ခတ္တံ သင်္ဃုဋ္ဌံ ဟောတိ။ တသ္မိံ ပန နက္ခတ္တေ ဗဟိ အနိက္ခမနကာ ကုလဓီတရောပိ အတ္တနော ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ ပဒသာဝ နဒိံ ဂန္တွာ နှာယန္တိ။ တသ္မာ တံ ဒိဝသံ သာမာဝတီပိ ပဉ္စဟိ ဣတ္ထိသတေဟိ ပရိဝါရိတာ ရာဇင်္ဂဏေနေဝ နှာယိတုံ အဂမာသိ။ ဥတေနော သီဟပဉ္ဇရေ ဌိတော တံ ဒိသွာ "ကဿိမာ နာဋကိတ္ထိယော"တိ ပုစ္ဆိ။ န ကဿစိ နာဋကိတ္ထိယော ဒေဝါတိ။ အထ ကဿ ဓီတရောတိ။ ဃောသကသေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဒေဝ၊ သာမာဝတီ နာမေသာတိ။ သော ဒိသွာဝ ဥပ္ပန္နသိနေဟော သေဋ္ဌိနော သာသနံ ပါဟေသိ "ဓီတရံ ကိရ မေ ပေသေတူ"တိ။ န ပေသေမိ ဒေဝါတိ။ မာ ကိရ ဧဝံ ကရောတု၊ ပေသေတုယေဝါတိ။ မယံ ဂဟပတိကာ နာမ ကုမာရိကာနံ မပါထေတွာ ဝိဟေဌေတွာ ကဍ္ဎနဘယေန[၁] န ဒေမ ဒေဝါတိ။ ရာဇာ ကုဇ္ဈိတွာ ဂေဟံ လဉ္ဆာပေတွာ သေဋ္ဌိဉ္စ ဘရိယဉ္စ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ ဗဟိ ကာရာပေသိ။ သာမာဝတီ နှာယိတွာ အာဂန္တွာ ဂေဟံ ပဝိသိတုံ ဩကာသံ အလဘန္တီ "ကိံ ဧတံ တာတာ"တိ ပုစ္ဆိ။ အမ္မ ရာဇာ တဝ ကာရဏာ ပဟိဏိ။ အထ "န မယံ ဒဿာမာ"တိ ဝုတ္တေ ဃရံ လဉ္ဆာပေတွာ အမှေ ဗဟိ ကာရာပေသီတိ။ တာတ ဘာရိယံ ဝေါ ကမ္မံ ကတံ၊ ရညာ နာမ ပဟိတေ "န ဒေမာ"တိ အဝတွာ "သစေ မေ ဓီတရံ သပရိဝါရံ ဂဏှထ၊ ဒေမာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ တာတာတိ။ "သာဓု အမ္မ, တဝ ရုစိယာ သတိ ဧဝံ ကရိဿာမီ"တိ ရညော တထာ သာသနံ ပါဟေသိ။ ရာဇာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တံ သပရိဝါရံ အာနေတွာ အဘိသိဉ္စိတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သေသာ တဿာယေဝ ပရိဝါရိတ္ထိယော အဟေသုံ။ အယံ သာမာဝတိယာ ဥပ္ပတ္တိ။

ဥတေနဿ ပန အပရာပိ ဝါသုလဒတ္တာ နာမ ဒေဝီ အဟောသိ စဏ္ဍပဇ္ဇောတဿ ဓီတာ။ ဥဇ္ဇေနိယံ ဟိ စဏ္ဍပဇ္ဇောတော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဥယျာနတော အာဂစ္ဆန္တော အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ "အတ္ထိ နု ခေါ အညဿပိ ကဿစိ ဧဝရူပါ သမ္ပတ္တီ"တိ ဝတွာ တံ သုတွာ မနုဿေဟိ "ကိံ သမ္ပတ္တိ နာမေသာ, ကောသမ္ဗိယံ ဥတေနဿ ရညော အတိမဟတီ သမ္ပတ္တီ"တိ ဝုတ္တေ ရာဇာ အာဟ "တေန ဟိ ဂဏှိဿာမ န"န္တိ။ န သက္ကာ သော ဂဟေတုန္တိ။ ကိဉ္စိ ကတွာ ဂဏှိဿာမယေဝါတိ။ န သက္ကာ ဒေဝါတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ သော ဟတ္ထိကန္တံ နာမ သိပ္ပံ ဇာနာတိ၊

၁-ကဍ္ဎနဘယေန (သီ)

မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ ဟတ္ထိကန္တဝီဏံ ဝါဒေန္တော နာဂေ ပလာပေတိပိ ဂဏှာတိပိ။ ဟတ္ထိဝါဟနသမ္ပန္နော တေန သဒိသော နာမ နတ္ထီတိ။ န သက္ကာ မယာ သော ဂဟေတုန္တိ။ သစေ တေ ဒေဝ ကေန္ဓေန အယံ နိစ္ဆယော[၁]၊ တေန ဟိ ဒါရုဟတ္ထိံ ကာရေတွာ တဿာသန္နဋ္ဌာနံ ပေသေဟိ၊ သော ဟတ္ထိ-ဝါဟနံ ဝါ အဿဝါဟနံ ဝါ သုတွာ ဒူရမ္ပိ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ နံ အာဂတံ ဂဟေတုံ သက္ကာ ဘဝိဿတီတိ။

ရာဇာ "အတ္ထေသော ဥပါယော"တိ ဒါရုမယံ ယန္တဟတ္ထိံ ကာရာပေတွာ ဗဟိ ပိလောတိကာဟိ ဝေဌေတွာ ကတစိတ္တကမ္မံ ကတွာ တဿ ဝိဇိတေ အာသန္နဋ္ဌာနေ ဧကသ္မိံ သရတီရေ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ ဟတ္ထိနော အန္တော-ကုစ္ဆိယံ သဋ္ဌိ ပုရိသာ အပရာပရံ စင်္ကမန္တိ၊ ဟတ္ထိလဏ္ဍံ အာဟရိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဆဍ္ဍေသုံ။ ဧကော ဝနစရကော ဟတ္ထိံ ဒိသွာ "အမှာကံ ရညော အနုစ္ဆဝိ-ကော"တိ စိန္တေတွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ "ဒေဝ မယာ သဗ္ဗသေတော ကေလာသကူဋပဋိဘာဂေါ တုမှာကညေဝ အနုစ္ဆဝိကော ဝရဝါရဏော ဒိဋ္ဌော"တိ။ ဥတေနော တမေဝ မဂ္ဂဒေသကံ ကတွာ ဟတ္ထိံ အဘိရုယှ သပရိ-ဝါရော နိက္ခမိ။ တဿ အာဂမနံ ဉတွာ စရပုရိသာ ဂန္တွာ စဏ္ဍပဇ္ဇောတဿ အာရောစေသုံ။ သော အာဂန္တွာ မဇ္ဈေ တုစ္ဆံ ကတွာ ဥဘောသု ပဿေသု ဗလကာယံ ပယောဇေသိ။ ဥတေနော တဿာဂမနံ အဇာနန္တော ဟတ္ထိံ အနုဗန္ဓိ။ အန္တော ဌိတမနုဿာ ဝေဂေန ပလာပေသုံ။ ကဋ္ဌဟတ္ထိ ရညော မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ ဝီဏံ ဝါဒေန္တဿ တန္တိသဒ္ဒံ အသုဏန္တော ဝိယ ပလာယတိ-ယေဝ။ ရာဇာ ဟတ္ထိနာဂံ[၂] ပါပုဏိတုံ အသက္ကောန္တော အဿံ အာရုယှ အနုဗန္ဓိ။ တသ္မိံ ဝေဂေန အနုဗန္ဓန္တေ ဗလကာယော ဩဟီယိ။ ရာဇာ ဧကကောဝ အဟောသိ။ အထ နံ ဥဘောသု ပဿေသု ပယုတ္တာ စဏ္ဍပဇ္ဇောတဿ ပုရိသာ ဂဏှိတွာ အတ္တနော ရညော အဒံသု။ အထဿ ဗလကာယော အမိတ္တဝသံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ ဗဟိနဂရေဝ ခန္ဓာဝါရံ နိဝေသေတွာ အစ္ဆိ။

စဏ္ဍပဇ္ဇောတောပိ ဥတေနံ ဇီဝဂ္ဂါဟမေဝ ဂါဟာပေတွာ ဧကသ္မိံ စောရဂေဟေ ပက္ခိပိတွာ ဒွါရံ ပိဒဟာပေတွာ တယော ဒိဝသေ ဇယပါနံ ပိဝိ။ ဥတေနော တတိယဒိဝသေ အာရက္ခကေ ပုစ္ဆိ "ကဟံ ဝေါ တာတ ရာဇာ"တိ။ "ပစ္စာမိတ္တော မေ ဂဟိတော"တိ ဇယပါနံ ပိဝတီတိ။ ကာ နာမေသာ မာတုဂါမဿ ဝိယ တုမှာကံ ရညော ကိရိယာ၊ နနု ပဋိရာဇူနံ

၁-နိစ္ဆယော (က)

၂-ဟတ္ထိနာ တံ (?)

ဂဟေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတုံ ဝါ မာရေတုံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ၊ အမ္ဗေ ဒုက္ခံ နိသီဒါပေတွာ ဇယပါနံ ကိရ ပိဝတီတိ။ တေ ဂန္တွာ တမတ္ထံ ရညော အာရောစေသုံ။ သော အာဂန္တွာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဧဝံ ဝဒသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ မဟာရာဇာတိ။ သာဓု တံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ၊ ဝေဠုပေါ ကိရ တေ မန္တော အတ္ထိ၊ တံ မယှံ ဒဿသီတိ။ သာဓု ဒဿာမိ၊ ဂဟဏသမယေ မံ ဝန္ဒိတွာ တံ ဂဏှာဟိ၊ ကိံ ပန တွံ ဝန္ဒိဿသီတိ။ ကျာဟံ တံ ဝန္ဒိဿာမိ၊ န ဝန္ဒိဿာမီတိ။ အဟမ္ပိ တေ န ဒဿာမီတိ။ ဧဝံ သန္တေ ရာဇာဏံ[1] တေ ကရိဿာမီတိ။ ကရောဟိ, သရီရဿ မေ ဣဿရော၊ န ပန စိတ္တဿာတိ။ ရာဇာ တဿ သူရဂဇ္ဇိတံ သုတွာ “ကထံ နု ခေါ ဣမံ မန္တံ ဂဏှိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဣမံ မန္တံ အညံ ဇာနာပေတုံ န သက္ကာ၊ မမ ဓိတရံ ဧတဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ အဟံ တဿာ သန္တိကေ ဂဏှိဿာမီတိ။ အထ နံ အာဟ “အညဿ ဝန္ဒိတွာ ဂဏှန္တဿ ဒဿသီ”တိ။ အာမ မဟာရာဇာတိ။ တေန ဟိ အမှာကံ ဃရေ ဧကာ ခုဇ္ဇာ အတ္ထိ၊ တဿာ အန္တောသာဏိယံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နာယ တွံ ဗဟိသာဏိယံ ဌိတော ဝ မန္တံ ဝါစေဟီတိ။ သာဓု မဟာရာဇ, ခုဇ္ဇာ ဝါ ဟောတု ပီဌသပ္ပိ ဝါ၊ ဝန္ဒန္တိယာ ဒဿာမီတိ။ တတော ရာဇာ ဂန္တွာ ဓိတရံ ဝါသုလဒတ္တံ အာဟ “အမ္မ ဧကော သင်္ခကုဋ္ဌီ အနဂ္ဃမန္တံ ဇာနာတိ၊ တံ အညံ ဇာနာပေတုံ န သက္ကာ၊ တွံ အန္တောသာဏိယံ နိသီဒိတွာ တံ ဝန္ဒိတွာ မန္တံ ဂဏှ၊ သော ဗဟိသာဏိယံ ဌတွာ တုယှံ ဝါစေဿတိ၊ တဝ သန္တိကာ အဟံ တံ ဂဏှိဿာမီ''တိ။

ဧဝံ သော တေသံ အညမညံ သန္ထဝကရဏဘယေန ဓိတရံ ခုဇ္ဇံ, ဣတရံ သင်္ခကုဋ္ဌိံ ကတွာ ကထေသိ။ သော တဿာ အန္တောသာဏိယံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နာယ ဗဟိ ဌိတော မန္တံ ဝါစေသိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနမ္ပိ မန္တပဒံ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တိံ “အရေ ခုဇ္ဇေ အတိဗဟလောဋ္ဌကပေါလံ တေ မုခံ၊ ဧဝံ[2] နာမ ဝဒေဟီ”တိ အာဟ။ သာ ကုဇ္ဈိတွာ အရေ ဒုဋ္ဌသင်္ခကုဋ္ဌိ ကိံ ဝဒေသိ၊ ကိံ မာဒိသာ ခုဇ္ဇာ နာမ ဟောတီတိ။ သာဏိကဏ္ဏံ ဥက္ခိပိတွာ “ကာသိ တွ”န္တိ ဝုတ္တေ “ရညော ဓိတာ ဝါသုလဒတ္တာ နာမာဟ”န္တိ အာဟ။ ပိတာ တေ တံ မယှံ ကထေန္တော “ခုဇ္ဇာ”တိ ကထေသီတိ။ မယှမ္ပိ ကထေန္တော တံ သင်္ခကုဋ္ဌိံ ကတွာ ကထေသီတိ။ တေ ဥဘောပိ “တေန ဟိ အမှာကံ သန္ထဝကရဏဘယေန ကထိတံ ဘဝိဿတီ”တိ အန္တောသာဏိယညေဝ သန္ထဝံ ကရိံသု။

တတော ပဋ္ဌာယ မန္တဂ္ဂဟဏံ ဝါ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏံ ဝါ နတ္ထိ။ ရာဇာပိ ဓိတရံ နိစ္စံ ပုစ္ဆတိ “သိပ္ပံ ဂဏှာသိ အမ္မာ”တိ။ ဂဏှာမိ တာတာတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ

၁-ရာဇဒဏ္ဍံ (က)　　၂-ဧဝံ (သီ)

ဥတေနော အာဟ "ဘန္တေ သာမိကေန ကတ္တဗ္ဗံ နာမ နေဝ မာတာပိတရော, န ဘာတုဘဂိနိယော ကာတုံ သက္ကောန္တိ၊ သစေ မယှံ ဇီဝိတံ ဒဿသိ၊ ပဥ္စ တေ ဇုတ္တိသတာနိ ပရိဝါရံ ဒတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနံ ဒဿာမီ"တိ။ သစေ ဇုမသ္မိံ ဝစနေ ပတိဋ္ဌာတုံ သက္ခိဿထ၊ ဒဿာမိ ဝေါ ဇီဝိတန္တိ။ သက္ခိဿာမိ ဘန္တေတိ။ သာ "သာဓု သာမီ"တိ ပိတု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သော ပုစ္ဆိ "အမ္မ နိဋ္ဌိတံ သိပ္ပ"န္တိ။ န တာဝ နိဋ္ဌိတံ တာတာ သိပ္ပန္တိ။ အထ နံ သော ပုစ္ဆိ "ကိံ အမ္မာ"တိ။ အမှာကံ ဧကံ ဒွါရဥ္စ ဧကံ ဝါဟနဥ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ တာတာတိ။ ဇုဒံ ကိံ အမ္မာတိ။ တာတ ရတ္တိံ ကိရ တာရကသညာယ မန္တဿ ဥပစာရတ္ထာယ ဧကံ ဩသဓံ ဂဟေတဗ္ဗံ အတ္ထိ။ တသ္မာ အမှာကံ ဝေလာယ ဝါ အဝေလာယ ဝါ နိက္ခမနကာလေ ဧကံ ဒွါရဉ္စေဝ ဧကံ ဝါဟနဥ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ရာဇာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ တေ အတ္တနော အဘိရုစိတံ ဧကံ ဒွါရံ ဟတ္ထဂတံ ကရိံသု။ ရညော ပန ပဥ္စ ဝါဟနာနိ အဟေသုံ။ ဘဒ္ဒဝတီ နာမ ကရေဏုကာ ဧကဒိဝသံ ပညာသ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆတိ၊ ကာကော နာမ ဒါသော သဋ္ဌိ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆတိ၊ စေလကဋ္ဌိ[၁] စ မုဥ္ဇကေသီ စာတိ ဒွေ အဿာ ယောဇနသတံ ဂစ္ဆန္တိ၊ နာဠာဂိရိ ဟတ္ထီ ဝီသတိ[၂] ယောဇနသတန္တိ။

သော ကိရ ရာဇာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဧကဿ ဣဿရဿ ဥပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ဣဿရေ ဗဟိနဂရံ ဂန္တွာ နှတွာ အာဂစ္ဆန္တေ ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ သကလနဂရဝါသီနံ မာရေန အာဝဋ္ဋိတတ္တာ ဧကံ ဘိက္ခမ္ပိ အလဘိတွာ ယထာဓောတေနေဝ ပတ္တေန နိက္ခမိ။ အထ နံ နဂရဒွါရံ ပတ္တကာလေ မာရော အညာတကဝေသေန ဥပသင်္ကမိတွာ "အပိ ဘန္တေ ဝေါ ကိဉ္စိ လဒ္ဓ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ ကိံ ပန မေ တွံ အလာဘနာကာရံ[၃] ကရိတိ။ တေန ဟိ နိဝတ္တိတွာ ပုန ပဝိသထ၊ ဣဒါနိ န ကရိဿာမီတိ[၄]။ နာဟံ ပုန နိဝတ္တိဿာမီတိ။ သစေ ဟိ နိဝတ္တေယျ၊ ပုန သော သကလနဂရဝါသီနံ သရီရေ အဓိမုစ္စိတွာ ပါဏိံ ပဟရိတွာ ဟသနကေဠိံ ကရေယျ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ အနိဝတ္တိတွာ ဂတေ မာရော တတ္ထေဝ အန္တရဓာယိ။ အထ သော ဣဿရော ယထာဓောတေနေဝ ပတ္တေန အာဂစ္ဆန္တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ "အပိ ဘန္တေ ကိဉ္စိ လဒ္ဓ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ စရိတွာ နိက္ခန္တမှာဝုသောတိ။ သော စိန္တေသိ "အယျော မယာ ပုစ္ဆိတံ အကထေတွာ အညံ ဝဒတိ၊ န ကိဉ္စိ လဒ္ဓံ ဘဝိဿတီ"တိ။ အထဿ ပတ္တံ ဩလောကေန္တော တုစ္ဆံ ဒိသွာ ဂေဟေ

၁-စေလကဏ္ဍီ (သီ)၊ ဝေလကံသီ (သျာ) ၂-ဝီသံ (သီ)
၃-လာဘနာကာရံ (သီ) ၄-ကရိဿာမီတိ (သီ)

ဘတ္တသ္သ နိဋ္ဌိတာနိဋ္ဌိတဘာဝံ အဇာနန္တာယ သူရော ဟုတွာ ပတ္တံ ဂဟေတုံ အဝိသဟန္တော ''ထောကံ ဘန္တေ အဓိဝါသေထာ''တိ ဝတွာ ဝေဂေန ဃရံ ဂန္တွာ ''အမ္မာကံ ဘတ္တံ နိဋ္ဌိတ''န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ''နိဋ္ဌိတ''န္တိ ဝုတ္တေ တံ ဥပ-ဋ္ဌာကံ အာဟ ''တာတ အညော တယာ သမ္မန္နဝေဂတရော နာမ နတ္ထိ၊ သီဃေန ဇဝေန ဘဒန္တံ ပတွာ 'ပတ္တံ မေ ဘန္တေ ဒေထာ'တိ ဝတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဝေဂေန ဧဟီ''တိ။ သော ဧကဝစနေနေဝ ပက္ခန္ဒိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာဟရိ။ ဥယျာနေပိ အတ္တနော ဘောဇနီယ ပတ္တံ ပူရေတွာ ''ဣမံ သီဃံ ဂန္တွာ အယျဿ သမ္မာဒေဟိ၊ အဟံ တေ ဣတော ပတ္တိံ ဒမ္မီ''တိ အာဟ။

သောပိ တံ ဂဟေတွာ ဇဝေန ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပတ္တံ ဒတွာ ပဉ္စ-ပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ''ဘန္တေ 'ဝေလာ ဥပကဋ္ဌာ'တိ အဟံ အတိသီဃေန ဇဝေန အာဂတော စ ဂတော စ၊ တေသ မေ ဇဝဿ ဖလေန ယောဇနာနံ ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိသတဂမနသမတ္ထာနိ ပဉ္စ ဝါဟနာနိ နိဗ္ဗတ္တန္တု၊ အာဂစ္ဆန္တဿ စ မေ ဂစ္ဆန္တဿ စ သရီရံ သူရိယတေဇေန တတ္တံ၊ တဿ မေ ဖလေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အာဏာ သူရိယတေဇသဒိသာ ဟောတု၊ ဣမသ္မိံ မေ ပိဏ္ဍပါတေ သာမိနာ ပတ္တိ ဒိန္နာ၊ တဿာ[၁] မေ နိဿန္ဒေန တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဿ ဘာဂီ ဟောမီ''တိ အာဟ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ''ဧဝံ ဟောတူ''တိ ဝတွာ—

''ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ သဗ္ဗမေဝ[၂] သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပါ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ[၃]။

ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပါ၊ မဏိဇောတိရသော ယထာ''တိ—

အနုမောဒနံ အကာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ကိရ ဣမာဝ ဒွေ ဂါထာ အနုမောဒန-ဂါထာ နာမ ဟောန္တိ။ တတ္ထ **ဇောတိရသော**တိ သဗ္ဗကာမဒဒံ မဏိရတနံ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ တဿ ပုဗ္ဗစရိတံ။ သော တေရဟိ စဏ္ဍပဇ္ဇောတော အဟောသိ။ တဿ စ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန ဣမာနိ ပဉ္စ ဝါဟနာနိ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဥယျာနကီဠာယ နိက္ခမိ။ ဥတေနော ''အဇ္ဇ ပလာယိတဗ္ဗ''န္တိ မဟန္တာ-မဟန္တေ စမ္မပသိဗ္ဗကေ ဟိရညသုဝဏ္ဏဿ ပူရေတွာ ကရေဏုကာပိဋ္ဌေ ဌပေတွာ ဝါသုလဒတ္တံ အာဒါယ ပလာယိ။ အန္တေပုရပါလကာ ပလာယန္တံ တံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ''သီဃံ ဂစ္ဆထာ''တိ ဗလံ ပဟိဏိ။

ဥတေနော ဗလဿ ပက္ခန္ဒဘာဝံ ဉတွာ ကဟာပဏပသိဗ္ဗကံ မောစေတွာ ပါတေသိ၊ မနုဿာ ကဟာပဏေ ဥစ္စိနိတွာ ပုန ပက္ခန္ဒိံသု။ ဣတရော သုဝဏ္ဏ-ပသိဗ္ဗကံ မောစေတွာ ပါတေတွာ နေသံ သုဝဏ္ဏလောဘေန ပပဉ္စေန္တာနညေဝ ဗဟိ နိဂုဏ္ဍံ[1] အတ္တနော ခန္ဓာဝါရံ ပါပုဏိ။ အထ နံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာဝ အတ္တနော ဗလကာယော ပရိဝါရေတွာ နဂရံ ပဝေသေသိ။ သော ပတွာဝ ဝါသုလဒတ္တံ အဘိသိဉ္စိတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ။ အယံ ဝါသုလဒတ္တာယ ဥပ္ပတ္တိ။

အပရာ ပန မာဂဏ္ဍိယာ[2] နာမ ရညော သန္တိကာ အဂ္ဂမဟေသိ-ဋ္ဌာနံ လဘိ။ သာ ကိရ ကုရုရဋ္ဌေ မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏဿ ဓီတာ။ မာတာပိဿာ မာဂဏ္ဍိယာယေဝ နာမံ။ စူဠပိတာပိဿာ မာဂဏ္ဍိယောဝ၊ သာ အဘိရူပါ အဟောသိ ဒေဝစ္ဆရပဋိဘာဂါ။ ပိတာ ပနဿာ အနုစ္ဆဝိကံ သာမိကံ အလဘန္တော မဟန္တေဟိ မဟန္တေဟိ[3] ကုလေဟိ ယာစိတောပိ "န မယှံ ဓီတု တုမှေ အနုစ္ဆဝိကာ"တိ တဇ္ဇေတွာ ဥယျောဇေသိ။ အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏဿ သပဇာပတိကဿ အနာဂါမိဖလူပနိဿယံ ဒိသွာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ တဿ ဗဟိနိဂမေ[4] အဂ္ဂိပရိစရဏဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ သော တထာဂတဿ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ အတ္တဘာဝံ ဩလောကေတွာ "ဣမသ္မိံ လောကေ ဣမိနာ ပုရိသေန သဒိသော အညော ပုရိသော နာမ နတ္ထိ၊ အယံ မယှံ ဓီတု အနုစ္ဆ-ဝိကော၊ ဣမဿ ပေါသာပနတ္ထာယ ဓီတရံ ဒဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "သမဏ ဧကာ မေ ဓီတာ အတ္ထိ၊ အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ တဿာ အနုစ္ဆဝိကံ ပုရိသံ န ပဿာမိ၊ တုမှေ တဿာ အနုစ္ဆဝိကာ၊ သာ စ တုမှာကညေဝ အနုစ္ဆဝိကာ။ တုမှာကဉှိ ပါဒပရိစာရိကာ, တဿာ စ ဘတ္တာ[5] လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ တံ ဝေါ အဟံ ဒဿာမိ၊ ယာဝ မမာဂမနာ ဣဓေဝ တိဋ္ဌထာ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ ကိဉ္စိ အဝတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ ဗြာဟ္မဏော ဝေဂေန ဃရံ ဂန္တွာ "ဘောတိ ဘောတိ ဓီတု မေ အနုစ္ဆဝိကော ပုရိသော ဒိဋ္ဌော၊ သီဃံ သီဃံ နံ အလင်္က-ရောဟီ"တိ တံ အလင်္ကာရာပေတွာ သဒ္ဓိံ ဗြာဟ္မဏိယာ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ပါယာသိ။ သကလနဂရံ သင်္ခုဘိ။ အယံ "ဧတ္တကံ ကာလံ မယှံ ဓီတု အနုစ္ဆ-ဝိကော နတ္ထီ"တိ ကဿစိ အဒတွာ "အဇ္ဇ မေ ဓီတု အနုစ္ဆဝိကော ဒိဋ္ဌော"တိ ကိရ ဝဒေတိ၊ "ကီဒိသော နု ခေါ သော ပုရိသော၊ ပဿိဿာမ န"န္တိ မဟာ-ဇနော တေနေဝ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိ။

၁-ဂစ္ဆန္တာနညေဝ ဗဟိ နိဂိဏ္ဍံ (က) ၂-မာဂန္ဒိယာ (သီ၊ သျာ) ၃-မဟန္တမဟန္တေဟိ (သီ)
၄-ဗဟိ နိက္ခမိတွာ (က) ၅-ဘတ္တာရံ (သျာ၊ တ)

တသ္မိံ ခိတ္တေ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တေ သတ္ထာ တေန ဝုတ္တဋ္ဌာနေ အဋ္ဌတွာ တတ္ထ ပဒစေတိယံ ဒဿေတွာ ဂန္တွာ အညသ္မိံ ဌာနေ အဋ္ဌာသိ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ ပဒစေတိယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အက္ကန္တဋ္ဌာနေယေဝ ပညာယတိ၊ န အညတ္ထ။ ယေသဉ္စတ္ထာယ အဓိဋ္ဌိတံ ဟောတိ၊ တေယေဝ နံ ပဿန္တိ။ တေသံ ပန အဒဿနကရဏတ္ထံ ဟတ္ထိအာဒယော ဝါ အက္ကမန္တု၊ မဟာမေဃော ဝါ ပဝဿတု၊ ဝေရမ္ဘဝါတာ ဝါ ပဟရန္တု၊ န တံ ကောစိ မက္ခေတုံ သက္ကောတိ။ အထ ဗြာဟ္မဏီ ဗြာဟ္မဏံ အာဟ "ကုဟိံ သော ပုရိသော"တိ။ "ဣမသ္မိံ ဌာနေ တိဋ္ဌာဟီတိ နံ အဝစံ၊ ကုဟိံ နု ခေါ သော ဂတော"တိ ဣတော စိတော ဩလောကေန္တော ပဒစေတိယံ ဒိသွာ "အယမဿ ပဒဝလဉ္ဇော"တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏီ သလက္ခဏမန္တာနံ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပဂုဏတာယ လက္ခဏမန္တေ ပရိဝတ္တေတွာ ပဒလက္ခဏံ ဥပဓာရေတွာ "နယိဒံ ဗြာဟ္မဏ ပဉ္စကာမဂုဏသေဝိနော ပဒ"န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"ရတ္တဿ ဟိ ဥက္ကုဋိကံ ပဒံ ဘဝေ၊
ဒုဋ္ဌဿ ဟောတိ သဟသာနုပီဠိတံ။
မူဠှဿ ဟောတိ အဝကဍ္ဎိတံ ပဒံ၊
ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒဿ ဣဒမီဒိသံ ပဒ"န္တိ[၁]။

အထ နံ ဗြာဟ္မဏော ဧဝမာဟ "ဘောတိ တွံ ဥဒကပါတိယံ ကုမ္ဘီလံ, ဂေဟမဇ္ဈေ စ ပန စောရံ ဝိယ မန္တေ ပဿနသီလာ၊ တုဏှီ ဟောဟီ"တိ။ ဗြာဟ္မဏ ယံ ဣစ္ဆသိ၊ တံ ဝဒေဟိ၊ နယိဒံ ပဉ္စကာမဂုဏသေဝိနော ပဒန္တိ။ တတော ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော သတ္ထာရံ ဒိသွာ "အယံ သော ပုရိသော"တိ ဝတွာ ဗြာဟ္မဏော ဂန္တွာ "သမဏ ခိတ္တံ မေ တဝ ပေါသာပနတ္ထာယ ဒေမီ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "ခိတ္တာယ တေ မယှံ အတ္ထော အတ္ထိ ဝါ နတ္ထိ ဝါ"တိ အဝတွာဝ "ဗြာဟ္မဏ ဧကံ တေ ကာရဏံ ကထေမီ"တိ ဝတွာ "ကထေဟိ သမဏာ"တိ ဝုတ္တေ မဟာဘိနိက္ခမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဇပါလနိဂြောဓမူလာ မာရေန အနုဗဒ္ဓဘာဝံ အဇပါလနိဂြောဓမူလေ စ ပန "အတီတော ဒါနိ မေ ဧသ ဝိသယ"န္တိ တဿ သောကာတုရဿ သောကဝူပသမနတ္ထံ အာဂတာဟိ မာရဓီတာဟိ ကုမာရိကဝဏ္ဏာဒိဝသေန ပယောဇိတံ ပလောဘနံ အာစိက္ခိတွာ "တဒါပိ မယှံ ဆန္ဒော နာဟောသီ"တိ ဝတွာ[၂]—

၁-အံ-ဋ္ဌ ၁-၃၃၅၊ ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၁၀၁-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-မယှံ န အတ္ထော (က)

"ဒိသွာန တဏှံ အရတိံ ရဂဉ္စ[၁]၊
နာဟောသိ ဆန္ဒော အပိ မေထုနသ္မိံ။
ကိမေဝိဒံ မုတ္တကရီသပုဏ္ဏံ၊
ပါဒါပိ နံ သမ္ဖုသိတုံ န ဣစ္ဆေ"တိ[၂]—

ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဂါထာပရိယောသာနေ ဗြာဟ္မဏော စ ဗြာဟ္မဏီ စ အနာဂါမိ-ဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ မာဂဏ္ဍိယာပိ ခေါ "သစာယံ မယှံ အတ္ထော နတ္ထိ၊ အနတ္ထိ-ကဘာဝေါ ဝတ္တဗ္ဗော၊ အယံ ပန မံ မုတ္တကရီသပုဏ္ဏံ ကရောတိ၊ ("ပါဒါပိ နံ သမ္ဖုသိတုံ န ဣစ္ဆေတိ)[၃]၊ ဟောတု, အတ္တနော ဇာတိကုလပဒေသဘောဂယသ-ဝယသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ တထာရူပံ ဘတ္တာရံ လဘိတွာ သမဏဿ ဂေါတ-မဿ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ဇာနိဿာမီ"တိ[၄] သတ္ထရိ အာဃာတံ ဗန္ဓိ။ ကိံ ပန သတ္ထာ တဿာ အတ္တနိ အာဃာတုပ္ပတ္တိံ ဇာနာတိ, နောတိ? ဇာနာတိယေဝ။ ဇာနန္တော ကသ္မာ ဂါထမာဟာတိ? ဣတရေသံ ဒွိန္နံ ဝသေန။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ အာဃာတံ အဂဏေတွာ မဂ္ဂဖလာဓိဂမာရဟာနံ ဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တိယေဝ။ မာတာပိတရော တံ နေတွာ စူဠမာဂဏ္ဍိယံ ကနိဋ္ဌံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ[၅] ပဗ္ဗ-ဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ စူဠမာဂဏ္ဍိယောပိ စိန္တေသိ "မမ ဓီတာ ဩမကသတ္တဿ န အနုစ္ဆဝိကာ၊ ဧကဿ ရညောဝ အနုစ္ဆဝိကာ"တိ။ တံ အာဒါယ ကောသမ္ဗိံ ဂန္တွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတွာ "ဣမံ ဣတ္ထိရတနံ ဒေဝဿ အနုစ္ဆဝိက"န္တိ ဥဒေနဿ ရညော အဒါသိ။ သော တံ ဒိသွာဝ ဥပ္ပန္နဗလဝသိနေဟော အဘိသေကံ ကတွာ ပဉ္စသတမာတုဂါမပရိဝါရံ ဒတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ အယံ မာဂဏ္ဍိယာယ ဥပ္ပတ္တိ။

ဧဝမဿ ဒိယဍ္ဎသဟဿနာဋကိတ္ထိပရိဝါရာ တိဿော အဂ္ဂမဟေသိယော အဟေသုံ။ တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ဃောသကသေဋ္ဌိ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိ ပါဝါရိ-ကသေဋ္ဌီတိ ကောသမ္ဗိယံ တယော သေဋ္ဌိနော ဟောန္တိ။ တေ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ပဉ္စသတတာပသေ ဟိမဝန္တတော အာဂန္တွာ နဂရေ ဘိက္ခာယ စရန္တေ ဒိသွာ ပသီဒိတွာ နိသီဒါပေတွာ ဘောဇေတွာ ပဋိညံ ဂဟေတွာ စတ္တာရော မာသေ အတ္တနော သန္တိကေ ဝသာပေတွာ ပုန ဝဿာ-ရတ္တေ[၆] အာဂမနတ္ထာယ ပဋိဇာနာပေတွာ ဥယျောဇေသုံ။ တာပသာပိ တတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌ မာသေ ဟိမဝန္တေ ဝသိတွာ စတ္တာရော မာသေ တေသံ

၁-အရတိဉ္စ ရာဂံ (သျာ)
၂-ခု ၁-၄၀၉-ပိဋ္ဌေ။
၃-( ) နတ္ထိ သီ-သျာပေါတ္ထကေသု။
၄-ကရိဿာမီတိ (သျာ၊ က)
၅-ပဋိစ္ဆာပေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဥဘောပိ(သျာ)
၆-ဝဿာဝါသေ (သျာ၊ က)

သန္တိကေ ဝသိံသု။ တေ အပရဘာဂေ ဟိမဝန္တတော အာဂန္တွာ အရညာ-ယတနေ ဧကံ မဟာနိဂြောဓံ ဒိသွာ[1] တဿ မူလေ နိသီဒိံသု။ တေသု ဇေဋ္ဌကတာပသော စိန္တေသိ "ဣမသ္မိံ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဩရမတ္တိကာ န ဘဝိဿတိ၊ မဟေသက္ခေနေဝေတ္ထ ဒေဝရာဇေန ဘဝိတဗ္ဗံ၊ သာဓု ဝတဿ သစာယံ ဣသိဂဏဿ ပါနီယံ ဒဒေယျာ"တိ။ သောပိ ပါနီယံ အဒါသိ။ တာပသော နှာနောဒကံ စိန္တေသိ၊ တမ္ပိ အဒါသိ။ တတော ဘောဇနံ စိန္တေသိ၊ တမ္ပိ အဒါသိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "အယံ ဒေဝရာဇာ အမှေဟိ စိန္တိတံ စိန္တိတံ သဗ္ဗံ ဒေတိ၊ အဟော ဝတ နံ ပဿေယျာမာ"တိ။ သော ရုက္ခက္ခန္ဓံ ပဒါလေတွာ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ အထ နံ တာပသာ "ဒေဝရာဇ မဟတီ တေ သမ္ပတ္တိ၊ ကိံ နု ခေါ ကတွာ အယံ တေ လဒ္ဓါ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ မာ ပုစ္ဆထ အယျာတိ။ အာစိက္ခ ဒေဝရာဇာတိ။ သော အတ္တနာ ကတကမ္မဿ ပရိတ္တကတ္တာ လဇ္ဇမာနော ကထေတုံ န ဝိသဟိ။ တေဟိ ပုနပ္ပုနံ နိပ္ပီဠိယမာနော ပန "တေနဟိ သုဏာထာ"တိ ဝတွာ ကထေသိ။

သော ကိရေကော ဒုဂ္ဂတမနုဿော ဟုတွာ ဘတိံ ပရိယေသန္တော အနာထပိဏ္ဍိကဿ သန္တိကေ ဘတိကမ္မံ လဘိတွာ တံ နိဿာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ အထေကသ္မိံ ဥပေါသထဒိဝသေ သမ္ပတ္တေ အနာထပိဏ္ဍိကော ဝိဟာရတော အာဂန္တွာ ပုစ္ဆိ "တဿ ဘတိကဿ အဇ္ဇုပေါသထဒိဝသဘာဝေါ ကေနစိ ကထိတော"တိ။ န ကထိတော သာမီတိ။ တေနဟိဿ သာယမာသံ ပစထာတိ။ အထဿ ပတ္ထောဒနံ ပစိံသု။ သော ဒိဝသံ အရညေ ကမ္မံ ကတွာ သာယံ အာဂန္တွာ ဘတ္တေ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိန္နေ "ဆာတောမှိ"တိ သဟသာ အဘုဉ္ဇိတွာဝ "အညေသု ဒိဝသေသု ဣမသ္မိံ ဂေဟေ 'ဘတ္တံ ဒေထ၊ သူပံ ဒေထ၊ ဗျဉ္ဇနံ ဒေထာ'တိ မဟာကောလာဟလံ အဟောသိ၊ အဇ္ဇ တေ သဗ္ဗေ နိဿဒ္ဒါ နိပဇ္ဇိံသု၊ မယှမေဝ ဧကဿ အာဟာရံ ဝဍ္ဎယိံသု၊ ကိံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ စိန္တေတွာ ပုစ္ဆိ "အဝသေသာ ဘုဉ္ဇိံသု၊ န ဘုဉ္ဇိံသူ"တိ။ န ဘုဉ္ဇိံသု တာတာတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဥပေါသထဒိဝသေသု သာယမာသံ န ဘုဉ္ဇန္တိ၊ သဗ္ဗေဝ ဥပေါသထိကာ ဟောန္တိ၊ အန္တမသော ထနပါယိနောပိ ဒါရကေ မုခံ ဝိက္ခာလာပေတွာ စတုမဓုရံ မုခေ ပက္ခိပါပေတွာ မဟာသေဋ္ဌိ ဥပေါသထိကေ ကာရေတိ။ ဂန္ဓတေလပ္ပဒီပေ ဇာလန္တေ ခုဒ္ဒကမဟလ္လကဒါရကာ သယနဂတာ ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယန္တိ။ တုယှံ ပန ဥပေါသထဒိဝသဘာဝံ ကထေတုံ သတိံ န ကရိမှာ။ တသ္မာ တဝေဝ ဘတ္တံ ပက္ကံ၊ နံ ဘုဉ္ဇဿူတိ။ သစေ ဣဒါနိ

---

[1] ၁-ပဿ (အံ-ဋ္ဌ ၁-၃၃၂-ပိဋ္ဌေ)

ဥပေါသထိကေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အဟမ္ပိ ဘဝေယျန္တိ။ ဣဒံ သေဋ္ဌိ ဇာနာတီတိ [၁]။ တေန ဟိ နံ ပုစ္ဆထာတိ။ တေ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိံ ပုစ္ဆိံသု။ သော ဧဝမာဟ “ဣဒါနိ ပန အဘုဉ္ဇိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌဟန္တော ဥပဍ္ဎုံ ဥပေါသထကမ္မံ လဘိဿတီ”တိ။ ဣတရော တံ သုတွာ တထာ အကာသိ။

တဿ သကလဒိဝသံ ကမ္မံ ကတွာ ဆာတဿ သရီရေ ဝါတာ ကုပ္ပိံသု။ သော ယောတ္တေန ဥဒရံ ဗန္ဓိတွာ [၂] ယောတ္တကောဋိယံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တတိ။ သေဋ္ဌိ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဥက္ကာဟိ ဓာရိယမာနာဟိ စတုမဓုရံ ဂါဟာပေတွာ တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ “ကိံ တာတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာမိ ဝါတာ မေ ကုပ္ပိတာတိ။ တေန ဟိ ဥဋ္ဌာယ ဣဒံ ဘေသဇ္ဇံ ခါဒါဟီတိ။ တုမှေပိ ခါဒထ သာမီတိ။ အမှာကံ အဖာသုကံ နတ္ထိ၊ တွံ ခါဒါဟီတိ။ သာမိ အဟံ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောန္တော သကလံ ကာတုံ နာသက္ခိံ၊ ဥပဍ္ဎုကမ္မမ္ပိ မေ ဝိကလံ မာ အဟောသီတိ န ဣစ္ဆိ။ “မာ ဧဝံ ကရိ တာတာ”တိ ဝုစ္စမာနောပိ အနိစ္ဆိတွာ အရုဏေ ဥဋ္ဌဟန္တေ မိလာတမာလာ ဝိယ ကာလံ ကတွာ တသ္မိံ နိဂြောဓရုက္ခေ ဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မာ ဣမမတ္ထံ ကထေတွာ “သော သေဋ္ဌိ ဗုဒ္ဓမာမကော ဓမ္မမာမကော သံဃမာမကော၊ တံ နိဿာယ ကတဿ ဥပဍ္ဎုပေါသထကမ္မဿ နိဿန္ဒေန သာ သမ္ပတ္တိ မယာ လဒ္ဓါ”တိ အာဟ။

“ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝစနံ သုတွာဝ ပဉ္စသတာ တာပသာ ဥဋ္ဌာယ ဒေဝတာယ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ “ဗုဒ္ဓေါတိ ဝဒေသိ၊ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝဒေသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဗုဒ္ဓေါတိ ဝဒါမိ၊ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝဒါမီ”တိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိဇာနာပေတွာ “ဃောသောပိ ခေါ ဧသော ဒုလ္လဘော လောကသ္မိ”န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ “ဒေဝတေ အနေကေသု ကပ္ပသတသဟဿေသု အသုတပုဗ္ဗံ သဒ္ဒံ တယာ သုဏာပိတမှာ”တိ အာဟံသု။ အထ အန္တေဝါသိနော အာစရိယံ ဧတဒဝေါစုံ “တေန ဟိ သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ”တိ။ တာတာ တယော သေဋ္ဌိနော အမှာကံ ဗဟူပကာရာ၊ သွေ တေသံ နိဝေသနေ ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ တေသမ္ပိ အာစိက္ခိတွာ ဂမိဿာမ၊ အဓိဝါသေထ တာတာတိ။ တေ အဓိဝါသယိံသု။ ပုနဒိဝသေ သေဋ္ဌိနော ယာဂုဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ အာသနာနိ ပညာပေတွာ “အဇ္ဇ နော အယျာနံ အာဂမနဒိဝသော”တိ ဉတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ တေ အာဒါယ နိဝေသနံ ဂန္တွာ နိသီဒါပေတွာ ဘိက္ခံ အဒံသု။ တေ ကတဘတ္တကိစ္စာ မဟာသေဋ္ဌိနော “မယံ ဂမိဿာမာ”တိ ဝဒိံသု။ နနု ဘန္တေ တုမှေဟိ စတ္တာရော ဝဿိကေ မာသေ အမှာကံ ဂဟိတာဝ ပဋိညာ၊ ဣဒါနိ ကုဟိံ ဂစ္ဆထာတိ။

၁-ဇာနိဿတီတိ (က)
၂-ယောတ္တံ ဗန္ဓိတွာ (သီ၊ က)

လောကေ ကိရ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော၊ ဓမ္မော ဥပ္ပန္နော၊ သံဃော ဥပ္ပန္နော၊ တသ္မာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမာတိ။ ကိံ ပန တဿ သတ္ထုနော သန္တိကံ တုမှာကညေဝ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ အညေသမ္ပိ အဝါရိတံ အာဝုသောတိ။ တေန ဟိ ဘန္တေ အာဂမေထ၊ မယမ္ပိ ဂမနပရိဝတ္တံ[1] ကတွာ ဂစ္ဆာမာတိ။ "တုမှေသု ပရိဝတ္တံ ကရောန္တေသု အမှာကံ ပပဉ္စော ဟောတိ၊ မယံ ပုရတော ဂစ္ဆာမ၊ တုမှေ ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆေယျာထာ"တိ ဝတွာ တေ ပုရေတရံ ဂန္တွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ အဘိတ္ထဝိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အထ နေသံ သတ္ထာ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗေပိ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ "ဧထ ဘိက္ခဝေါ"တိ ဝစနသမနန္တရံယေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဧဟိဘိက္ခူ အဟေသုံ[2]။

တေပိ ခေါ တယော သေဋ္ဌိနော ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘတ္တစ္ဆာဒနသပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ ဒါနူပကရဏာနိ အာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဓမ္မကထံ သုတွာ ကထာပရိယောသာနေ[3] သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အဍ္ဎမာသမတ္တမ္ပိ ဒါနံ ဒဒမာနာ သတ္ထု သန္တိကေ ဝသိတွာ ကောသမ္ဗိံ အာဂမနတ္ထာယ သတ္ထာရံ ယာစိတွာ သတ္ထာရာ ပဋိညံ ဒဒန္တေန "သုညာဂါရေ ခေါ ဂဟပတယော တထာဂတာ အဘိရမန္တီ"တိ ဝုတ္တေ ''အညာတံ ဘန္တေ၊ အမှေဟိ ပဟိတသာသနေန အာဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝတွာ ကောသမ္ဗိံ ဂန္တွာ ဃောသကသေဋ္ဌိ ဃောသိတာရာမံ, ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိ ကုက္ကုဋာရာမံ, ပါဝါရိကသေဋ္ဌိ ပါဝါရိကာရာမန္တိ တယော မဟာဝိဟာရေ ကာရေတွာ သတ္ထု အာဂမနတ္ထာယ သာသနံ ပဟိဏိံသု။ သတ္ထာ တေသံ သာသနံ သုတွာ တတ္ထ အဂမာသိ။ တေ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝိဟာရံ ပဝေသေတွာ ဝါရေန ဝါရေန ပဋိဇဂ္ဂန္တိ။ သတ္ထာ ဒေဝသိကံ ဧကေကသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသတိ။ ယဿ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထော ဟောတိ၊ တဿေဝ ဃရဒွါရေ ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ တေသံ ပန တိဏ္ဏံ သေဋ္ဌီနံ ဥပဋ္ဌာကော သုမနော နာမ မာလာကာရော အဟောသိ၊ သော တေ သေဋ္ဌိနော ဧဝမာဟ "အဟံ တုမှာကံ ဒီဃရတ္တံ ဥပကာရကော၊ သတ္ထာရံ ဘောဇေတုကာမောမှိ၊ မယှမ္ပိ ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ဒေထာ"တိ။ တေန ဟိ ဘဏေ သွေ ဘောဇေဟီတိ။ "သာဓု သာမီ"တိ သော သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ သက္ကာရံ ပဋိယာဒေသိ။

၁-ဂမနပရိသဇ္ဇံ (က)
၂-ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝဿသတိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ (သျာ)
၃-ဂါထာပရိယောသာနေ (က)

တဒါ ရာဇာ သာမာဝတိယာ ဒေဝသိကံ ပုပ္ဖမူလေ အဋ္ဌ ကဟာပဏေ ဒေတိ။ တဿာ ခုဇ္ဇုတ္တရာ နာမ ဒါသီ သုမနမာလာကာရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ နိဗဒ္ဓံ ပုပ္ဖါနိ ဂဏှာတိ။ အထ နံ တသ္မိံ ဒိဝသေ အာဂတံ မာလာကာရော အာဟ "မယာ သတ္ထာ နိမန္တိတော၊ အဇ္ဇ ပုပ္ဖေဟိ[၁] သတ္ထာရံ ပူဇေဿာမိ၊ တိဋ္ဌ တာဝ၊ တွံ ပရိဝေသနာယ သဟာယိကာ ဟုတွာ ဓမ္မံ သုတွာ အဝသေသာနိ ပုပ္ဖါနိ ဂဟေတွာ ဂမိဿသီ"တိ။ သာ "သာဓူ"တိ အဓိဝါသေသိ။ သုမနော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသိတွာ အနုမောဒနကရဏတ္ထာယ ပတ္တံ အဂ္ဂဟေသိ။ သတ္ထာ အနုမောဒနဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ ခုဇ္ဇုတ္တရာပိ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုဏန္တီယေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သာ အညေသု ဒိဝသေသု စတ္တာရော ကဟာပဏေ အတ္တနော ဂဟေတွာ စတူဟိ ပုပ္ဖါနိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ၊ တံ ဒိဝသံ အဋ္ဌဟိပိ ပုပ္ဖါနိ ဂဟေတွာ ဂတာ။ အထ နံ သာမာဝတီ အာဟ "ကိံ နု ခေါ အမ္မ အဇ္ဇ အမှာကံ ရညာ ဒွိဂုဏံ ပုပ္ဖမူလံ ဒိန္န"န္တိ။ နော အယျေတိ။ အထ ကသ္မာ ဗဟူနိ ပုပ္ဖါနီတိ။ အညေသု ဒိဝသေသု အဟံ စတ္တာရော ကဟာပဏေ အတ္တနော ဂဟေတွာ စတူဟိ ပုပ္ဖါနိ အာဟရာမီတိ။ အဇ္ဇ ကသ္မာ န ဂဏှီတိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ ဓမ္မဿ အဓိဂတတ္တာတိ။ အထ နံ "အရေ ဒုဋ္ဌဒါသိ ဧတ္တကံ ကာလံ တယာ ဂဟိတကဟာပဏေ မေ ဒေဟီ"တိ အတဇ္ဇေတွာ "အမ္မ တယာ ပိဝိတံ အမတံ အမှေပိ ပါယေဟီ"တိ ဝတွာ "တေန ဟိ မံ နှာပေဟီ"တိ ဝုတ္တေ သောဠသဟိ ဂန္ဓောဒကဃဋေဟိ နှာပေတွာ ဒွေ မဋ္ဌသာဋကေ ဒါပေသိ။ သာ ဧကံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ဧကံသံ ပါရုပိတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ ဧကံ ဗီဇနိံ အာဟရာပေတွာ အာသနေ နိသီဒိတွာ စိတြဗီဇနိံ အာဒါယ ပဉ္စ မာတုဂါမသတာနိ အာမန္တေတွာ တာသံ သတ္ထာရာ ဒေသိတနိယာမေနေဝ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တဿာ ဓမ္မကထံ သုတွာ တာ သဗ္ဗာပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

တာ သဗ္ဗာပိ ခုဇ္ဇုတ္တရံ ဝန္ဒိတွာ "အမ္မ အဇ္ဇတော ပဋ္ဌာယ တွံ ကိလိဋ္ဌကမ္မံ မာ ကရိ၊ အမှာကံ မာတုဋ္ဌာနေ စ အာစရိယဋ္ဌာနေ စ ဌတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ သုတွာ အမှာကံ ကထေဟီ"တိ ဝဒိံသု။ သာ တထာ ကရောန္တီ အပရဘာဂေ တိပိဋကဓရာ ဇာတာ။ အထ နံ သတ္ထာ "ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ဗဟုဿုတာနံ ဓမ္မကထိကာနံ ယဒိဒံ ခုဇ္ဇုတ္တရာ"တိ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ တာပိ ခေါ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော တံ ဧဝမာဟံသု "အမ္မ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမာမှာ၊ တံ နော ဒဿေဟိ၊

၁-အဇ္ဇ အဂ္ဂပုပ္ဖေဟိ (သျာ)

ဂန္ဓမာလာဒီဟိ တံ ပူဇေဿာမာ''တိ။ အယျေ ရာဇကုလံ နာမ ဘာရိယံ၊ တုမှေ ဂဟေတွာ ဗဟိ ဂန္တုံ န သက္ကာတိ။ အမ္မ နေဝ မာ နာသေဟိ၊ ဒဿေဟေဝ အမှာကံ သတ္ထာရန္တိ။ တေန ဟိ တုမှာကံ ဝသနဂဗ္ဘာနံ ဘိတ္တီသု ယတ္တကေန ဩလောကေတုံ သက္ကာ ဟောတိ၊ တတ္တကံ ဆိဒ္ဒံ ကတွာ ဂန္ဓမာလာဒီနိ အာဟရာပေတွာ သတ္ထာရံ တိဏ္ဏံ သေဋ္ဌီနံ ဃရဒွါရံ ဂစ္ဆန္တံ တုမှေ တေသု ဌာနေသု ဌတွာ ဩလောကေထ စေဝ, ဟတ္ထေ စ ပသာရေတွာ ဝန္ဒထ, ပူဇေထ စာတိ။ တာ တထာ ကတွာ သတ္ထာရံ ဂစ္ဆန္တဉ္စ အာဂစ္ဆန္တဉ္စ ဩလောကေတွာ[1] ဝန္ဒိံသု စေဝ ပူဇေသုံ စ။

အထေကဒိဝသံ မာဂဏ္ဍိယာ အတ္တနော ပါသာဒတလတော နိက္ခမိတွာ စင်္ကမမာနာ တာသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘေသု ဆိဒ္ဒံ ဒိသွာ “ဣဒံ ကိ''န္တိ ပုစ္ဆိတွာ တာဟိ တဿာ သတ္ထရိ အာဃာတဗဒ္ဓဘာဝံ[2] အဇာနန္တီဟိ “သတ္ထာ ဣမံ နဂရံ အာဂတော၊ မယံ ဧတ္ထ ဌတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒာမ[3] စေဝ ပူဇေမ စာ''တိ ဝုတ္တေ “အာဂတော နာမ ဣမံ နဂရံ သမဏော ဂေါတမော၊ ဣဒါနိဿ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမိ၊ ဣမာပိ တဿ ဥပဋ္ဌာယိကာ၊ ဣမာသမ္ပိ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ ‘‘မဟာရာဇ သာမာဝတိမိဿိကာနံ ဗဟိဒ္ဓါ ပတ္ထနာ အတ္ထိ၊ ကတိပါဟေနေဝ တေ ဇီဝိတံ မာရေဿန္တီ''တိ[4]။ ရာဇာ “န တာ ဧဝရူပံ ကရိဿန္တီ”တိ န သဒ္ဒဟိ။ ပုနပ္ပုနံ ဝုတ္တေပိ န သဒ္ဒဟိ ဧဝ။ အထ နံ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တေပိ အသဒ္ဒဟန္တံ “သစေ မေ န သဒ္ဒဟသိ၊ တာသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဥပဓာရေဟိ မဟာရာဇာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘေသု ဆိဒ္ဒံ ဒိသွာ “ဣဒံ ကိ''န္တိ ပုစ္ဆိတွာ တသ္မိံ အတ္ထေ အာရောစိတေ တာသံ အကုဇ္ဈိတွာ ကိဉ္စိ အဝတွာဝ ဆိဒ္ဒါနိ ပိဒဟာပေတွာ သဗ္ဗဂဗ္ဘေသု ဥဒ္ဓစ္ဆိဒ္ဒကဝါတပါနာနိ[5] ကာရေသိ။ ဥဒ္ဓစ္ဆိဒ္ဒကဝါတပါနာနိ ကိရ တသ္မိံ ကာလေ ဥပ္ပန္နာနိ။ မာဂဏ္ဍိယာ တာသံ ကိဉ္စိ ကာတုံ အသက္ကုဏိတွာ “သမဏဿ ဂေါတမဿေဝ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿာမီ''တိ နာဂရာနံ လဉ္ဇံ[6] ဒတွာ “သမဏံ ဂေါတမံ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတွာ ဝိစရန္တံ ဒါသကမ္မကရပေါရိသေဟိ အက္ကောသေတွာ ပရိဘာသေတွာ[7] ပလာပေထာ”တိ အာဏာပေသိ။ မိစ္ဆာ-ဒိဋ္ဌိကာ တီသု ရတနေသု အပ္ပသန္နာ အန္တောနဂရံ ပဝိဋ္ဌံ သတ္ထာရံ

၁-ဩလောကေန္တာ (သီ၊ က)
၂-ဗဒ္ဓါဃာတံ (သီ၊ သျာ)၊ ဗဒ္ဓါဃာတတံ (အံ-ဋ္ဌ ၁-၃၃၈-ပိဋ္ဌေ)
၃-ပဿာမ (သီ၊ က)
၄-ဟရိဿန္တီတိ (သီ)၊ န ဘဝိဿတီတိ (သျာ)
၅-ဥဒ္ဓစ္ဆိကဝါတပါနာနိ (သီ)၊ ခုဒ္ဒစ္ဆိဒ္ဒကဝါတပါနာနိ (သျာ)
၆-လဉ္ဇံ (သျာ)
၇-သဒ္ဓိံ အက္ကောသိတွာ ပရိဘာသိတွာ (သီ၊ သျာ)

အနုဗန္ဓိတွာ "စောရောသိ, ဗာလောသိ, မူဠှောသိ, ဒြဋ္ဌောသိ, ဂေါဏောသိ, ဂဒြဘောသိ, နေရယိကောသိ, တိရစ္ဆာနဂတောသိ, နတ္ထိ တုယှံ သုဂတိ, ဒုဂ္ဂတိယေဝ တုယှံ ပါဋိကင်္ခါ"တိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ။

တံ သုတွာ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သတ္ထာရံ ဧတဒဝေါစ "ဘန္တေ ဣမေ နာဂရာ အမှေ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ၊ ဣတော အညတ္ထ ဂစ္ဆာမာ"တိ။ ကုဟိံ အာနန္ဒာတိ။ အညံ နဂရံ ဘန္တေတိ။ တတ္ထ မနုဿေသု အက္ကောသန္တေသု ပုန ကတ္ထ ဂမိဿာမ အာနန္ဒာတိ။ တတောပိ အညံ နဂရံ ဘန္တေတိ။ တတ္ထာပိ မနုဿေသု အက္ကောသန္တေသု ကုဟိံ ဂမိဿာမာတိ။ တတောပိ အညံ နဂရံ ဘန္တေတိ။ အာနန္ဒ ဧဝံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယတ္ထ အဓိကရဏံ ဥပ္ပန္နံ၊ တတ္ထေဝ တသ္မိံ ဝူပသန္တေ အညတ္ထ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကေ ပန တေ အာနန္ဒ အက္ကောသန္တီတိ။ ဘန္တေ ဒါသကမ္မကရေ ဥပါဒါယ သဗ္ဗေ အက္ကောသန္တီတိ။ "အဟံ အာနန္ဒ သင်္ဂါမံ ဩတိဏ္ဏဟတ္ထိသဒိသော၊ သင်္ဂါမံ ဩတိဏ္ဏဟတ္ထိနော ဟိ စတူဟိ ဒိသာဟိ အာဂတေ သရေ သဟိတုံ ဘာရော၊ တထေဝ ဗဟူဟိ ဒုဿီလေဟိ ကထိတကထာနံ သဟနံ နာမ မယှံ ဘာရော"တိ ဝတွာ အတ္တာနံ အာရဗ္ဘ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ နာဂဝဂ္ဂေ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ—

"အဟံ နာဂေါဝ သင်္ဂါမေ၊ စာပတော ပတိတံ သရံ။
အတိဝါကျံ တိတိက္ခိဿံ၊ ဒုဿီလော ဟိ ဗဟုဇ္ဇနော။

ဒန္တံ နယန္တိ သမိတိံ၊ ဒန္တံ ရာဇာဘိရူဟတိ။
ဒန္တော သေဋ္ဌော မနုဿေသု၊ ယောဓတိဝါကျံ တိတိက္ခတိ။

ဝရမဿတရာ ဒန္တာ၊ အာဇာနီယာ စ သိန္ဓဝါ။
ကုဉ္ဇရာ စ မဟာနာဂါ၊ အတ္တဒန္တော တတော ဝရ"န္တိ[၁]။

ဓမ္မကထာ သမ္ပတ္တမဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ အဟောသိ။ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မာ စိန္တယိ အာနန္ဒ၊ ဧတေ သတ္တာဟမတ္တမေဝ အက္ကောသိဿန္တိ၊ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ တုဏှီ ဘဝိဿန္တိ၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ ဥပ္ပန္နံ အဓိကရဏံ သတ္တာဟတော ဥတ္တရိ န ဂစ္ဆတိ၊ မာဂဏ္ဍိယာ သတ္ထာရံ အက္ကောသာပေတွာ ပလာပေတုံ အသက္ကောန္တီ "ကိံ နု ခေါ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "ဣမာ ဧတဿ ဥပဋ္ဌာကဘူတာ၊ ဧတာသမ္ပိ ဗျသနံ ကရိဿာမီ"တိ ဧကဒိဝသံ ရညော သုရာပါန-ဋ္ဌာနေ ဥပဋ္ဌာနံ ကရောန္တီ စူဠပိတု သာသနံ ပဟိဏိ "အတ္ထော မေ ကိရ

---

[၁] ခု ၁-၅၉-ဓိဋ္ဌေ။

ကုက္ကုဋေဟိ၊ အဋ္ဌ မတကုက္ကုဋေ, အဋ္ဌ သဇီဝကုက္ကုဋေ စ ဂဟေတွာ အာဂန္တွာ၊ အာဂန္တွာ စ သောပါနမတ္ထကေ ဌတွာ အာဂတဘာဝံ နိဝေဒေတွာ 'ပဝိသတူ'တိ ဝုတ္တေပိ အပဝိသိတွာ ပဌမံ အဋ္ဌ သဇီဝကုက္ကုဋေ ပဟိဏာတု၊ ပစ္ဆာ ဣတရေ'တိ။ စူဠုပဋ္ဌာကဿ စ “မမ ဝစနံ ကရေယျာသီ''တိ လဉ္ဇံ အဒါသိ။ မာဂဏ္ဍိယော အာဂန္တွာ ရညော နိဝေဒါပေတွာ “ပဝိသတူ''တိ ဝုတ္တေ “ရညော အာပါနဘူမိံ န ပဝိသိဿာမီ”တိ အာဟ။ ဣတရော စူဠုပဋ္ဌာကံ ပဟိဏိ “ဂစ္ဆ တာတ မမ စူဠပိတု သန္တိက''န္တိ။ သော ဂန္တွာ တေန ဒိန္နေ အဋ္ဌ သဇီဝကုက္ကုဋေ အာနေတွာ “ဒေဝ ပုရောဟိတေန ပဏ္ဏာကာရော ပဟိတော”တိ အာဟ။ ရာဇာ “ဘဒ္ဒကော ဝတ နော ဥတ္တရိဘင်္ဂေါ ဥပ္ပန္နော၊ ကော နု ခေါ ပစေယျာ''တိ အာဟ။ မာဂဏ္ဍိယာ “မဟာရာဇ သာမာဝတိပ္ပမုခါ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော နိက္ကမ္မိကာ[၁] ဝိစရန္တိ၊ တာသံ ပေသေဟိ၊ တာ ပစိတွာ အာဟရိဿန္တီ''တိ အာဟ။ ရာဇာ “ဂစ္ဆ, တာသံ ဒတွာ အညဿ ကိရ ဟတ္ထေ အဒတွာ သယမေဝ မာရေတွာ ပစန္တူ''တိ ပေသေသိ။ စူဠုပဋ္ဌာကော “သာဓု ဒေဝါ”တိ ဂန္တွာ တထာ ဝတွာ တာဟိ “မယံ ပါဏာတိပါတံ န ကရောမာ”တိ ပဋိက္ခိတ္တော အာဂန္တွာ တမတ္ထံ ရညော အာရောစေသိ။ မာဂဏ္ဍိယာ “ဒိဋ္ဌံ တေ မဟာရာဇ၊ ဣဒါနိ တာသံ ပါဏာတိပါတဿ ကရဏံ ဝါ အကရဏံ ဝါ ဇာနိဿသိ၊ 'သမဏဿ ဂေါတမဿ ပစိတွာ ပေသေန္တူ'တိ ဝဒေဟိ ဒေဝါ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တထာ ဝတွာ ပေသေသိ။ ဣတရော တေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ ဟုတွာ ဂန္တွာ တေ ကုက္ကုဋေ ပုရောဟိတဿ ဒတွာ မတကုက္ကုဋေ တာသံ သန္တိကံ နေတွာ “ဣမေ ကိရ ကုက္ကုဋေ ပစိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ပဟိဏထာ''တိ အာဟ။ တာ “သာမိ အာဟရ၊ ဣဒံ နာမ အမှာကံ ကိစ္စ''န္တိ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဂဏှိံသု။ သော ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ တာတာ”တိ ပုဋ္ဌော “သမဏဿ ဂေါတမဿ ပစိတွာ ပေသေထာတိ ဝုတ္တမတ္တေယေဝ ပဋိမဂ္ဂံ အာဂန္တွာ ဂဏှိံသူ”တိ အာစိက္ခိ။ မာဂဏ္ဍိယာ “ပဿ မဟာရာဇ၊ န တာ တုမှာဒိသာနံ ကရောန္တိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ ပတ္ထနာ တာသံ အတ္ထီတိ ဝုတ္တေ န သဒ္ဒဟသီ''တိ အာဟ။ ရာဇာ တံ သုတွာပိ အဓိဝါသေတွာ တုဏှီယေဝ အဟောသိ။ မာဂဏ္ဍိယာ “ကိံ နု ခေါ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တေသိ။

တဒါ ပန ရာဇာ “သာမာဝတိယာ ဝါသုလဒတ္တာယ မာဂဏ္ဍိယာယ စာ”တိ တိဿန္နမ္ပိ ဧတာသံ ပါသာဒတလေ ဝါရေန ဝါရေန သတ္တာဟံ သတ္တာဟံ

၁-နိက္ကမ္မာ (သီ၊ သျာ)

ဝီတိနာမေတိ။ အထ နံ “သွေ ဝါ ပရသုဝေ ဝါ သာမာဝတိယာ ပါသာဒတလံ ဂမိဿတီ”တိ ဉတွာ မာဂဏ္ဍိယာ စူဠပိတု သာသနံ ပဟိဏိ “အဂဒေန ကိရ ဒါဌာ ဓောဝိတွာ[1] ဧကံ သပ္ပံ ပေသေတူ”တိ။ သော တထာ ကတွာ ပေသေသိ။ ရာဇာ အတ္တနော ဂမနဋ္ဌာနံ ဟတ္ထိကန္တဝီဏံ အာဒါယယေဝ ဂစ္ဆတိ၊ တဿာ ပေါက္ခရေ ဧကံ ဆိဒ္ဒံ အတ္ထိ။ မာဂဏ္ဍိယာ တေန ဆိဒ္ဒေန သပ္ပံ ပဝေသေတွာ ဆိဒ္ဒံ မာလာဂုဠေန ထကေသိ။ သပ္ပေါ ဒွီဟတီဟံ အန္တောဝီဏာယမေဝ အဟောသိ။ မာဂဏ္ဍိယာ ရညော ဂမနဒိဝသေ “အဇ္ဇ ကတရိဿိတ္ထိယာ ပါသာဒံ ဂမိဿသိ ဒေဝါ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သာမာဝတိယာ”တိ ဝုတ္တေ “အဇ္ဇ မယာ မဟာရာဇ အမနာပေါ သုပိနော ဒိဋ္ဌော၊ န သက္ကာ တတ္ထ ဂန္တုံ ဒေဝါ”တိ။ ဂစ္ဆာမေဝါတိ။ သာ ယာဝ တတိယံ ဝါရေတွာ “ဧဝံ သန္တေ အဟမ္ပိ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမိ ဒေဝါ”တိ ဝတွာ နိဝတ္တိယမာနာပိ အနိဝတ္တိတွာ “န ဇာနာမိ, ကိံ ဘဝိဿသိ[2] ဒေဝါ”တိ ရညာ သဒ္ဓိံယေဝ အဂမာသိ။

ရာဇာ သာမာဝတိမိဿိကာဟိ ဒိန္နာနိ ဝတ္ထပုပ္ဖဂန္ဓာဘရဏာနိ ဓာရေတွာ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝီဏံ ဥဿီသကေ ဌပေတွာ သယနေ နိပဇ္ဇိ။ မာဂဏ္ဍိယာ အပရာပရံ ဝိစရန္တီ ဝိယ ဟုတွာ ဝီဏာဆိဒ္ဒတော ပုပ္ဖဂုဠံ အပနေသိ။ သပ္ပေါ ဒွီဟတီဟံ နိရာဟာရော တေန ဆိဒ္ဒေန နိက္ခမိတွာ ပဿသန္တော[3] ဖဏံ ကတွာ သယနပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇိ။ မာဂဏ္ဍိယာ တံ ဒိသွာ “ဓိ ဓိ ဒေဝ သပ္ပေါ”တိ မဟာသဒ္ဒံ ကတွာ ရာဇာနံ စ တာ စ အက္ကောသန္တီ “အယံ အန္ဓဗာလရာဇာ[4] အလက္ခိကော မယှံ ဝစနံ န သုဏာတိ၊ ဣမာပိ နိဿိရိကာ ဒုဗ္ဗိနီတာ ကိံ နာမ ရညော သန္တိကာ န လဘန္တိ၊ ကိံ နု တုမှေ ဣမဿ မတေယေဝ သုခံ ဇီဝိဿထ၊ ဇီဝန္တေ ဒုက္ခံ ဇီဝထ၊ ‘အဇ္ဇ မယာ ပါပသုပိနော ဒိဋ္ဌော၊ သာမာဝတိယာ ပါသာဒံ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝါရေန္တိယာပိ မေ ဝစနံ န သုဏာသိ ဒေဝါ”တိ[5] အာဟ။ ရာဇာ သပ္ပံ ဒိသွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော “ဧဝရူပမ္ပိ နာမ ဣမာ ကရိဿန္တိ၊ အဟော ပါပါ၊ အဟံ ဣမာသံ ပါပဘာဝံ အာစိက္ခန္တိယာပိ ဣမိဿာ ဝစနံ န သဒ္ဒဟိံ၊ ပဌမံ အတ္တနော ဂဗ္ဘေသု ဆိဒ္ဒါနိ ကတွာ နိသိန္နာ၊ ပုန မယာ ပေသိတေ ကုက္ကုဋေ ပဋိပဟိဏိံသု၊ အဇ္ဇ သယနေ သပ္ပံ ဝိဿဇ္ဇိံသူ”တိ ကောဓေန သမ္ပဇ္ဇလိတော ဝိယ အဟောသိ။

၁-အလဂဒ္ဒေန ကိရ မေ အဂ္ဂေဟာ၊ ဒါဌာ ဥဒ္ဓရိတွာ (သျာ) ၂-ကိံ ဘဝိဿတိ (သီ)
၃-အဿသန္တော (သျာ) ၄-ဒန္ဓရာဇာ (သီ)
၅-ဝိရဝန္တိယာပိ မေ တယာ သဒ္ဒေါ န သုတော ဒေဝါတိ (သီ၊ သျာ)

သာမာဝတီပိ ပဉ္စန္နံ ဣတ္ထိသတာနံ ဩဝါဒံ အဒါသိ "အမ္မာ အမှာကံ အညံ ပဋိသရဏံ နတ္ထိ၊ နရိန္ဒေ စ ဒေဝိယာ စ အတ္တနိ စ သမမေဝ မေတ္တစိတ္တံ ပဝတ္တေထ၊ မာ ကဿစိ ကောပံ ကရိတ္ထာ"တိ။ ရာဇာ သဟဿထာမံ သိင်္ဂဓနုံ အာဒါယ ဇိယံ ပေါထေတွာ ဝိသပီတံ သရံ သန္နယှိတွာ သာမာဝတိံ ဓုရေ[1] ကတွာ သဗ္ဗာ တာ ပဋိပါဋိယာ ဌပါပေတွာ သာမာဝတိယာ ဥရေ သရံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော တဿာ မေတ္တာနုဘာဝေန ပဋိနိဝတ္တိတွာ အာဂတမဂ္ဂါဘိမုခေါဝ ဟုတွာ ရညော ဟဒယံ ပဝိသန္တော ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ စိန္တေသိ "မယာ ခိတ္တော သရော သိလမ္ပိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂစ္ဆတိ၊ အာကာသေ ပဋိဟနနကဋ္ဌာနံ[2] နတ္ထိ၊ အထ စ ပနေသ နိဝတ္တိတွာ မမ ဟဒယာဘိမုခေါ ဇာတော၊ အယဉှိ နာမ နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ သရောပိ ဧတိဿာ ဂုဏံ ဇာနာတိ၊ အဟံ မနုဿဘူတောပိ န ဇာနာမီ"တိ၊ သော ဓနုံ ဆဍ္ဍေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ သာမာဝတိယာ ပါဒမူလေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"သမ္မုယှာမိ ပမုယှာမိ၊ သဗ္ဗာ မုယှန္တိ မေ ဒိသာ။
သာမာဝတိ မံ တာယဿု၊ တွဉ္စ မေ သရဏံ ဘဝါ"တိ။

သာ တဿ ဝစနံ သုတွာ "သာဓု ဒေဝ မံ သရဏံ ဂစ္ဆာ"တိ အဝတွာ "ယမဟံ မဟာရာဇ သရဏံ ဂတာ၊ တမေဝ တွမ္ပိ သရဏံ ဂစ္ဆာဟီ"တိ ဣဒံ ဝတွာ သာမာဝတီ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝိကာ—

"မာ မံ တွံ သရဏံ ဂစ္ဆ၊ ယမဟံ သရဏံ ဂတာ။
ဧသ ဗုဒ္ဓေါ မဟာရာဇ၊ ဧသ ဗုဒ္ဓေါ အနုတ္တရော။
သရဏံ ဂစ္ဆ တံ ဗုဒ္ဓံ၊ တွဉ္စ မေ သရဏံ ဘဝါ"တိ—

အာဟ။ ရာဇာ တဿာ ဝစနံ သုတွာ "ဣဒါနာဟံ အတိရေကတရံ ဘာယာမီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"ဧသ ဘိယျော ပမုယှာမိ၊ သဗ္ဗာ မုယှန္တိ မေ ဒိသာ။
သာမာဝတိ မံ တာယဿု၊ တွဉ္စ မေ သရဏံ ဘဝါ"တိ။

အထ နံ သာ ပုရိမနယေနေဝ ပုန ပဋိက္ခိပိတွာ "တေန ဟိ တွဉ္စ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သတ္ထာရဉ္စ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဝရဉ္စ တေ ဒမ္မီ"တိ ဝုတ္တေ "ဝရော ဂဟိတော ဟောတု မဟာရာဇာ"တိ အာဟ။ သော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သရဏံ ဂန္တွာ နိမန္တေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ

၁-ပုရေ (သျာ၊ က) ၂-ပဋိဟနနဋ္ဌာနံ (သျာ)

ဒတွာ သာမာဝတိံ အာမန္တေတွာ “ဥဋ္ဌေဟိ, ဝရံ ဂဏှာ”တိ အာဟ။ မဟာရာဇ မယှံ ဟိရညာဒီဟိ အတ္ထော နတ္ထိ၊ ဣမံ ပန မေ ဝရံ ဒေဟိ၊ တထာ ကရောဟိ၊ ယထာ သတ္ထာ နိဗဒ္ဓံ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဣဓာဂစ္ဆတိ၊ ဓမ္မံ သုဏိဿာမီတိ။ ရာဇာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ နိဗဒ္ဓံ ဣဓာဂစ္ဆထ၊ သာမာဝတိမိဿိကာ ‘ဓမ္မံ သုဏိဿာမာ’တိ ဝဒန္တိ”တိ အာဟ။ မဟာရာဇ ဗုဒ္ဓါနံ နာမ ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိဗဒ္ဓံ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ မဟာဇနော သတ္ထာရံ အာဂမနတ္ထာယ ပစ္စာသီသတီတိ။ တေန ဟိ ဘန္တေ ဧကံ ဘိက္ခုံ အာဏာပေထာတိ။ သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဏာပေသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အာဒါယ နိဗဒ္ဓံ ရာဇကုလံ ဂစ္ဆတိ။ တာပိ ဒေဝိယော နိဗဒ္ဓံ ထေရံ သပရိဝါရံ ဘောဇေန္တိ၊ ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ တာ ဧကဒိဝသံ ထေရဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပသီဒိတွာ ပဉ္စဟိ ဥတ္တရာသင်္ဂသတေဟိ ဓမ္မပူဇံ အကံသု။ ဧကေကော ဥတ္တရာသင်္ဂေါ ပဉ္စ သတာနိ ပဉ္စ သတာနိ အဂ္ဃတိ။

တာ ဧကဝတ္ထာ ဒိသွာ[၁] ရာဇာ ပုစ္ဆိ “ကုဟိံ ဝေါ ဥတ္တရာသင်္ဂါ”တိ။ အယျဿ နော ဒိန္နာတိ။ တေန သဗ္ဗေ ဂဟိတာတိ။ အာမ ဂဟိတာတိ။ ရာဇာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ တာဟိ ဥတ္တရာသင်္ဂါနံ ဒိန္နဘာဝံ ပုစ္ဆိတွာ တာဟိ ဒိန္နဘာဝဉ္စ ထေရေန ဂဟိတဘာဝဉ္စ သုတွာ “နနု ဘန္တေ အတိဗဟူနိ ဝတ္ထာနိ၊ ဧတ္တကေဟိ ကိံ ကရိဿထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ အမှာကံ ပဟောနကာနိ ဝတ္ထာနိ ဂဟေတွာ သေသာနိ ဇိဏ္ဏစီဝရိကာနံ ဘိက္ခူနံ ဒဿာမိ မဟာရာဇာတိ။ တေ အတ္တနော ဇိဏ္ဏစီဝရာနိ ကိံ ကရိဿန္တီတိ။ ဇိဏ္ဏတရစီဝရိကာနံ ဒဿန္တီတိ။ တေ အတ္တနော ဇိဏ္ဏတရစီဝရာနိ ကိံ ကရိဿန္တီတိ။ ပစ္စတ္ထရဏာနိ ကရိဿန္တီတိ။ ပုရာဏပစ္စတ္ထရဏာနိ ကိံ ကရိဿန္တီတိ။ ဘူမတ္ထရဏာနိ ကရိဿန္တီတိ။ ပုရာဏဘူမတ္ထရဏာနိ ကိံ ကရိဿန္တီတိ။ ပါဒပုဉ္ဆနာနိ ကရိဿန္တိ မဟာရာဇာတိ။ ပုရာဏပါဒပုဉ္ဆနာနိ ကိံ ကရိဿန္တီတိ။ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ကောဋ္ဋေတွာ မတ္တိကာယ မဒ္ဒိတွာ ဘိတ္တိံ လိမ္ပိဿန္တီတိ။ ဘန္တေ ဧတ္တကာနိ ကတွာပိ အယျာနံ ဒိန္နာနိ န နဿန္တီတိ။ အာမ မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ ပသန္နော အပရာနိပိ ပဉ္စ ဝတ္ထသတာနိ အာဟရာပေတွာ ထေရဿ ပါဒမူလေ ဌပါပေသိ။ ထေရော ကိရ ပဉ္စသတဂ္ဃနကာနေဝ ဝတ္ထာနိ ပဉ္စသတဘာဂေန ပါဒမူလေ ဌပေတွာ ဒိန္နာနိ ပဉ္စသတက္ခတ္တုံ လဘိ၊ သဟဿဂ္ဃနကာနိ သဟဿဘာဂေန ပါဒမူလေ ဌပေတွာ ဒိန္နာနိ သဟဿက္ခတ္တုံ လဘိ၊ သတသဟဿဂ္ဃနကာနိ သတသဟဿဘာဂေန ပါဒမူလေ ဌပေတွာ

၁-တာသံ ဧကံ ဝတ္ထမ္ပိ အဒိသွာ (သျာ)၊ တာသံ သန္တကေ ဧကံ ဝတ္ထံ အဒိသွာ (က)

ဒိန္နာနိ သတသဟဿက္ခတ္တုံ လဘတိ။ ကော ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဒသာတိအာဒီနာ နယေန လဒ္ဓါနံ ပန ဂဏနာ နာမ နတ္ထိ။ တထာဂတေ ကိရ ပရိနိဗ္ဗုတေ ထေရော သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဝိစရိတွာ သဗ္ဗဝိဟာရေသု ဘိက္ခူနံ အတ္တနော သန္တကာနေဝ ပတ္တစီဝရာနိ အဒါသိ။

တဒါ မာဂဏ္ဍိယာပိ "ယမဟံ ကရောမိ၊ တံ တထာ အဟုတွာ အညထာဝ ဟောတိ၊ ဣဒါနိ ကိံ နု ခေါ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "အတ္ထေသော ဥပါယော"တိ ရညော ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တဿ[၁] စူဠပိတု သာသနံ ပဟိဏိ "သာမာဝတိယာ ပါသာဒံ ဂန္တွာ ဒုဿကောဋ္ဌာဂါရာနိ စ တေလကောဋ္ဌာဂါရာနိ စ ဝိဝရာပေတွာ ဒုဿာနိ တေလစာဋီသု တေမေတွာ တေမေတွာ ထမ္ဘေ ဝေဌေတွာ တာ သဗ္ဗာပိ ဧကတော ကတွာ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ ဗဟိ ယန္တကံ ဒတွာ ဒဏ္ဍဒီပိကာဟိ ဂေဟေ အဂ္ဂိံ ဒဒမာနော ဩတရိတွာ ဂစ္ဆတူ"တိ။ သော ပါသာဒံ အဘိရုယှ ကောဋ္ဌာဂါရာနိ ဝိဝရိတွာ ဝတ္ထာနိ တေလစာဋီသု တေမေတွာ တေမေတွာ ထမ္ဘေ ဝေဌေတုံ အာရဘိ။ အထ နံ သာမာဝတိပ္ပမုခါ ဣတ္ထိယော "ကိံ ဧတံ စူဠပိတာ"တိ ဝဒန္တိယော ဥပသင်္ကမိံသု။ "အမ္မာ ရာဇာ ဒဠှကမ္မတ္ထာယ ဣမေ ထမ္ဘေ တေလပိလောတိကာဟိ ဝေဌာပေတိ၊ ရာဇဂေဟေ နာမ သုယုတ္တံ ဒုယုတ္တံ ဒုဇ္ဇာနံ၊ မာ မေ သန္တိကေ ဟောထ အမ္မာ"တိ ဧဝံ ဝတွာ တာ အာဂတာ ဂဗ္ဘေ ပဝေသေတွာ ဒွါရာနိ ပိဒဟိတွာ ဗဟိ ယန္တကံ ဒတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အဂ္ဂိံ ဒေန္တော ဩတရိ။ သာမာဝတီ တာသံ ဩဝါဒံ အဒါသိ "အမှာကံ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ဝိစရန္တီနံ ဧဝမေဝ အဂ္ဂိနာ ဈာယမာနာနံ အတ္တဘာဝါနံ ပရိစ္ဆေဒေါ ဗုဒ္ဓဉာဏေနပိ န သုကရော၊ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ"တိ။ တာ ဂေဟေ ဈာယန္တေ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တိယော ကာစိ ဒုတိယဖလံ, ကာစိ တတိယဖလံ ပါပုဏိံသု။ တေန ဝုတ္တံ "အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု၊ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု၊ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ 'ဣဓ ဘန္တေ ရညော ဥတေနဿ ဥယျာနဂတဿ အန္တေပုရံ ဒဍ္ဎံ၊ ပဉ္စ စ ဣတ္ထိသတာနိ ကာလကတာနိ သာမာဝတိပ္ပမုခါနိ၊ တာသံ ဘန္တေ ဥပါသိကာနံ ကာ ဂတိ၊ ကော အဘိသမ္ပရာယော'တိ။ သန္တေတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဥပါသိကာယော သောတာပန္နာ၊ သန္တိ သကဒါဂါမိနိယော၊ သန္တိ အနာဂါမိနိယော၊ သဗ္ဗာ တာ

၁-ဂစ္ဆန္တိ (သီ၊ က)

ဘိက္ခဝေ ဥပါသိကာယော အနိပ္ဖလာ ကာလကတာတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တေမတ္တံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ—

'မောဟသမ္ဗန္ဓနော လောကော၊ ဘဗ္ဗရူပေဝ ဒိဿတိ။
ဥပဓိဗန္ဓနော ဗာလော၊ တမသာ ပရိဝါရိတော။
သဿတောရိဝ ခါယတိ၊ ပဿတော နတ္ထိ ကိဉ္စန'န္တိ"[၁]။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ "ဘိက္ခဝေ သတ္တာ နာမ ဝဋ္ဋေ ဝိစရန္တာ နိစ္စကာလံ အပ္ပမတ္တာ ဟုတွာ ပုညကမ္မမေဝ န ကရောန္တိ၊ ပမာဒိနော ဟုတွာ ပါပကမ္မမ္ပိ ကရောန္တိ။ တသ္မာ ဝဋ္ဋေ ဝိစရန္တာ သုခမ္ပိ ဒုက္ခမ္ပိ အနုဘဝန္တီ"တိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

ရာဇာ "သာမာဝတိယာ ဂေဟံ ကိရ ဈာယတီ"တိ သုတွာ ဝေဂေနာဂစ္ဆန္တောပိ အဒဍ္ဎေ သမ္ပာပုဏိတုံ နာသက္ခိ။ အာဂန္တွာ ပန ဂေဟံ နိဗ္ဗာပေန္တော ဥပ္ပန္နဗလဝဒေါမနဿော အမစ္စဂဏပရိဝုတော နိသီဒိတွာ သာမာဝတိယာ ဂုဏေ အနုဿရန္တော "ကဿ နု ခေါ ဣဒံ ကမ္မ"န္တိ စိန္တေတွာ "မာဂဏ္ဍိယာယ ကာရိတံ ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ "တာသေတွာ ပုစ္ဆိယမာနာ န ကထေဿတိ၊ သဏိကံ ဥပါယေန ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ အမစ္စေ အာဟ "အမ္ဘော အဟံ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ အာသင်္ကိတပရိသင်္ကိတောဝ ဟောမိ၊ သာမာဝတီ မေ နိစ္စံ ဩတာရမေဝ ဂဝေသတိ၊ ဣဒါနိ ပန မေ စိတ္တံ နိဗ္ဗုတံ ဘဝိဿတိ၊ သုခေန စ ဝသိတုံ[၂] လဘိဿာမီ"တိ၊ တေ "ကေန နု ခေါ ဒေဝ ဣဒံ ကတ"န္တိ အာဟံသု။ မယိ သိနေဟေန ကေနစိ ကတံ ဘဝိဿတီတိ။ မာဂဏ္ဍိယာပိ သမီပေ ဌိတာ တံ သုတွာ "နာညော ကောစိ ကာတုံ[၃] သက္ခိဿတိ၊ မယာ ကတံ ဒေဝ၊ အဟံ စူဠပိတရံ အာဏာပေတွာ ကာရေသိ"န္တိ အာဟ။ တံ ဌပေတွာ အညော မယိ သိနေဟော သတ္တော နာမ နတ္ထိ၊ ပသန္နောသ္မိ၊ ဝရံ တေ ဒမ္မိ၊ အတ္တနော ဉာတိဂဏံ ပက္ကောသာပေဟီတိ။ သာ ဉာတကာနံ သာသနံ ပဟိဏိ "ရာဇာ မေ ပသန္နော ဝရံ ဒေတိ၊ သီဃံ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ။ ရာဇာ အာဂတာဂတာနံ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကာရေသိ။ တံ ဒိသွာ[၄] တဿာ အညာတကာပိ လဉ္ဇံ ဒတွာ "မယံ မာဂဏ္ဍိယာယ ဉာတကာ"တိ အာဂစ္ဆိံသု။ ရာဇာ တေ သဗ္ဗေ ဂါဟာပေတွာ ရာဇင်္ဂဏေ နာဘိပ္ပမာဏေ အာဝါဋေ ခဏာပေတွာ တေ တတ္ထ နိသီဒါပေတွာ ပံသူဟိ ပူရေတွာ ဥပရိ ပလာလေ ဝိကိရာပေတွာ အဂ္ဂိံ ဒါပေသိ။ စမ္မဿ ဒဍ္ဎကာလေ အယနင်္ဂလေန ကသာပေတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဟီရာဟီရံ ကာရေသိ။ မာဂဏ္ဍိယာယ သရီရတောပိ

၁-ခု ၁-၁၂၆-ဝိဋ္ဌေ။
၂-သယိတုံ (သီ)
၃-အညော ကော ကာတုံ (သီ)
၄-တံ သုတွာ (သီ)

တိခိဏောန သတ္တေန ဃနဃနင္ဃာနေသု မံသံ ဥပ္ပါဋေတွာ တေလကပါလံ ဥဒ္ဓနံ အာရောပေဘွာ ပူဝေ ဝိယ ပစာပေတွာ[1] တမေဝ ခါဒါပေသိ။

ဓမ္မသဘာယမ္ပိ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အနနုစ္ဆဝိကံ ဝတ အာဝုသော ဝေရူပါယ သဒ္ဓါယ ပသန္နာယ[2] ဥပါသိကာယ ဝေရူပံ မရဏံ"န္တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ သာမာဝတိပ္ပမုခါနံ ဣတ္ထီနံ ဧတံ အယုတ္တံ သမ္ပတ္တံ၊ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မဿ ပန ယုတ္တမေဝ ဧတာဟိ လဒ္ဓ"န္တိ ဝတွာ "ကိံ ဘန္တေ ဧတာဟိ ပုဗ္ဗေ ကတံ၊ တံ အာစိက္ခထာ"တိ ဧတေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ရာဇဂေဟေ နိဗဒ္ဓံ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ပဋ္ဌသတာ ဣတ္ထိယော တေ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေသု သတ္တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟိမဝန္တံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဧကော နဒီတီရေ ဧကံ တိဏဂဟနံ အတ္ထိ၊ တတ္ထ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသီဒိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု ဂတေသု တာ ဣတ္ထိယော အာဒါယ နဒိယံ ဥဒကကီဠံ ကီဠိတုံ ဂတော။ တတ္ထ တာ ဣတ္ထိယော ဒိဝသဘာဂံ ဥဒကေ ကီဠိတွာ ဥတ္တရိတွာ သီတပီဠိတာ အဂ္ဂိံ ဝိသိဗ္ဗေတုကာမာ "အမှာကံ အဂ္ဂိကရဏဋ္ဌာနံ ဩလောကေထာ"တိ အပရာပရံ ဝိစရန္တိယော တံ တိဏဂဟနံ ဒိသွာ "တိဏရာသီ"တိ သညာယ တံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာ အဂ္ဂိံ အဒံသု။ တိဏေသု ဈာယိတွာ ပတန္တေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ "နဋ္ဌာမှာ၊ အမှာကံ ရညော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဈာယတိ၊ ရာဇာ ဉတွာ အမှေ နာသေဿတိ၊ သုဒဍ္ဎံ နံ ကရိဿာမာ"တိ သဗ္ဗာ တာ ဣတ္ထိယော ဣတော စိတော စ ဒါရူနိ အာဟရိတွာ တဿ ဥပရိ ဒါရုရာသိံ ကရိံသု။ မဟာဒါရုရာသိ အဟောသိ။ အထ နံ အာလိမ္ပေတွာ "ဣဒါနိ ဈာယိဿတီ"တိ ပက္ကမိံသု။ တာ ပဌမံ အသဉ္စေတနိကာ ဟုတွာ ကမ္မုနာ န ဗဇ္ဈိံသု၊ ဣဒါနိ ပစ္ဆာ သဉ္စေတနာယ ကမ္မုနာ ဗဇ္ဈိံသု။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပန အန္တောသမာပတ္တိယံ သကဋ္ဌသဟဿေဟိ ဒါရူနိ[3] အာဟရိတွာ အာလိမ္ပေန္တာပိ[4] ဥသ္မာကာရမတ္တမ္ပိ ဂဟေတုံ န သက္ကောန္တိ။ တသ္မာ သော သတ္တမေ ဒိဝသေ ဥဋ္ဌာယ ယထာသုခံ အဂမာသိ။ တာ တဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတွာ တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန အတ္တဘာဝသတေ ဣမိနာဝ နိယာမေန ဂေဟေ ဈာယမာနေ ဈာယိံသု။ ဣဒံ ဧတာသံ ပုဗ္ဗကမ္မန္တိ။

၁-ဘဇ္ဇာပေတွာ (သီ) ၂-သဒ္ဓါသမ္ပန္နာယ (သီ၊ သျာ)
၃-သကဋ္ဌသဟဿံ ဒါရူနံ (သီ) ၄-အာဠိမ္ပေတွာပိ (သီ)

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘိက္ခူ သတ္ထာရံ ပဋိပုစ္ဆိံသု "ခုဇ္ဇုတ္တရာ ပန ဘန္တေ ကေန ကမ္မေန ခုဇ္ဇာ ဇာတာ၊ ကေန ကမ္မေန မဟာပညာ၊ ကေန ကမ္မေန သောတာပတ္တိဖလံ အဓိဂတာ၊ ကေန ကမ္မေန ပရေသံ ပေသနကာရိကာ ဇာတာ"တိ။ ဘိက္ခဝေ တဿေဝ ရညော ဗာရာဏသိယံ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တကာလေ သွေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ထောကံ ခုဇ္ဇဓာတုကော အဟောသိ။ အထေကာ ဥပဋ္ဌာယိကာ ဣတ္ထီ ကမ္ဗလံ ပါရုပိတွာ သုဝဏ္ဏသရကံ ဂဟေတွာ "အမှာကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဧဝဉ္စ ဧဝဉ္စ ဝိစရတီ"တိ ခုဇ္ဇာ ဟုတွာ တဿ ဝိစရဏာကာရံ ဒဿေသိ။ တဿ နိဿန္ဒေန ခုဇ္ဇာ ဇာတာ။ တေ ပန ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပဌမဒိဝသေ ရာဇဂေဟေ[၁] နိသီဒါပေတွာ ပတ္တေ ဂါဟာပေတွာ ပါယာသဿ ပူရေတွာ ဒါပေသိ။ ဥဏှပါယာသဿ ပူရေ ပတ္တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ဂဏှန္တိ။ သာ ဣတ္ထီ တေ တထာ ကရောန္တေ ဒိသွာ အတ္တနော သန္တကာနိ အဋ္ဌ ဒန္တ-ဝလယာနိ ဒတွာ "ဣဓ ဌပေတွာ ဂဏှထာ"တိ အာဟ။ တေသု တထာ ကတွာ တံ ဩလောကေတွာ ဌိတေသု ဟေသံ အဓိပ္ပါယံ ဉတွာ "နတ္ထိ ဘန္တေ အမှာကံ ဧတေဟိ အတ္ထော၊ တုမှာကညေဝ ဧတာနိ ပရိစ္စတ္တာနိ၊ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထာ"တိ အာဟ။ တေ ဂဟေတွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရံ အဂမံသု။ အဇ္ဇတနာပိ တာနိ ဝလယာနိ အရောဂါနေဝ။ သာ တဿ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန ဣဒါနိ တိပိဋကဓရာ မဟာပညာ ဇာတာ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ကတဥပဋ္ဌာနဿ နိဿန္ဒေန ပန သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တာ။ ဣဒမဿာ ဗုဒ္ဓန္တရေ ပုဗ္ဗကမ္မံ။

ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ပန ဧကာ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဝဍ္ဎမာနကစ္ဆာယာယ အာဒါသံ ဂဟေတွာ အတ္တာနံ အလင်္ကရောန္တီ နိသီဒိ။ အထဿာ ဝိဿာသိကာ ဧကာ ခီဏာသဝါ ဘိက္ခုနီ တံ ဒဋ္ဌုံ အဂမာသိ။ ဘိက္ခုနိယော ဟိ ခီဏာသဝါပိ သာယနှသမယေ ဥပဋ္ဌာကကုလာနိ ဒဋ္ဌုကာမာ ဟောန္တိ။ တသ္မိံ ပန ခဏေ သေဋ္ဌိဓီတာယ သန္တိကေ ကာစိ ပေသနကာရိကာ နတ္ထိ၊ သာ "ဝန္ဒာမိ အယျေ၊ ဧတံ တာဝ မေ ပသာဓနပေဠကံ[၂] ဂဟေတွာ ဒေထာ"တိ အာဟ။ ထေရီ စိန္တေသိ "သစဿာ ဣမံ ဂဟေတွာ န ဒဿာမိ၊ မယိ အာဃာတံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။ သစေ ပန ဒဿာမိ၊ ပရဿ ပေသနကာရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။ နိရယသန္တာပတော ခေါ ပန ပရဿ ပေသနဘာဝေါဝ သေယျော"တိ။ သာ အနုဒယံ ပဋိစ္စ တံ ဂဟေတွာ တဿာ အဒါသိ။ တဿ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန ပရေသံ ပေသနကာရိကာ ဇာတာတိ။

၁-ရာဇာ ဂေဟေ (သျာ)

၂-ပသာဓနပေဠိကံ (သီ)

အထ ပုနေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "သာမာဝတိပ္ပမုခါ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ဂေဟေ အဂ္ဂိနာ ဈာယိံသု၊ မာဂဏ္ဍိယာယ ဉာတကာ ဥပရိ ပလာလဂ္ဂိံ ဒတွာ အယနင်္ဂလေဟိ ဘိန္နာ၊ မာဂဏ္ဍိယာ ပက္ကုထိတတေလေ[၁] ပက္ကာ၊ ကေ နု ခေါ ဧတ္ထ ဇီဝန္တိ နာမ, ကေ မတာ နာမာ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ ယေ ကေစိ ပမတ္တာ၊ တေ ဝဿသတံ ဇီဝန္တာပိ မတာယေဝ နာမ။ ယေ အပ္ပမတ္တာ၊ တေ မတာပိ ဇီဝန္တိယေဝ။ တသ္မာ မာဂဏ္ဍိယာ ဇီဝန္တီပိ[၂] မတာယေဝ နာမ၊ သာမာဝတိပ္ပမုခါ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော မတာပိ ဇီဝန္တိယေဝ နာမ။ န ဟိ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမတ္တာ မရန္တိ နာမာ''တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၂၁။ ''အပ္ပမာဒေါ အမတပဒံ၊ ပမာဒေါ မစ္စုနော ပဒံ။
အပ္ပမတ္တာ န မီယန္တိ၊ ယေ ပမတ္တာ ယထာ မတာ။

၂၂။ ဧဝံ ဝိသေသတော ဉတွာ၊ အပ္ပမာဒမှိ ပဏ္ဍိတာ။
အပ္ပမာဒေ ပမောဒန္တိ၊ အရိယာနံ ဂေါစရေ ရတာ။

၂၃။ တေ ဈာယိနော သာတတိကာ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမာ။
ဖုသန္တိ ဓီရာ နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရ''န္တိ။

တတ္ထ **အပ္ပမာဒေါ**တိပဒံ မဟန္တံ အတ္ထံ ဒီပေတိ၊ မဟန္တံ အတ္ထံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ။ သကလမ္ပိ ဟိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အာဟရိတွာ ကထိယမာနံ အပ္ပမာဒပဒမေဝ ဩတရတိ။ တေန ဝုတ္တံ—

"သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ယာနိ ကာနိစိ ဇင်္ဂလာနံ ပါဏာနံ ပဒဇာတာနိ၊ သဗ္ဗာနိ တာနိ ဟတ္ထိပဒေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဟတ္ထိပဒံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ ယဒိဒံ မဟန္တတ္တေန။ ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေတေ အပ္ပမာဒမူလကာ အပ္ပမာဒသမောသရဏာ၊ အပ္ပမာဒေါ တေသံ ဓမ္မာနံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ''တိ[၃]။

သော ပနေသ အတ္ထတော သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော နာမ။ နိစ္စံ ဥပဋ္ဌိတာယ သတိယာ စေတံ နာမံ။ **အမတပဒ**န္တိ အမတံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ။ တဉှိ အဇာတတ္တာ န ဇီယတိ န မီယတိ၊ တသ္မာ အမတန္တိ ဝုစ္စတိ။ ပဇ္ဇန္တိ ဣမိနာတိ ပဒံ၊

၁-ပက္ကုထိတတေလေန (က) ၂-ဇီဝန္တီပိ မတာပိ (သျာ) ၃-သံ ၃-၄၀-ဝိဋ္ဌေ၊ ဓမ္မပဒ-ဋ္ဌ ၁—၁၀

အမတံ ပါပုဏန္တီတိ အတ္ထော။ အမတဿ ပဒံ အမတပဒံ၊ အမတဿ အဓိဂမူပါယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ပမာဒေါ**တိ ပမဇ္ဇနဘာဝေါ၊ မုဋ္ဌဿတိသင်္ခါတဿ သတိယာ ဝေါဿဂ္ဂဿေတံ နာမံ။ **မစ္စုနော**တိ မရဏဿ။ **ပဒ**န္တိ ဥပါယော မဂ္ဂေါ။ ပမတ္တော ဟိ ဇာတိံ နာတိဝတ္တတိ၊ ဇာတော ဇီယတိ စေဝ မီယတိ စာတိ ပမာဒေါ မစ္စုနော ပဒံ နာမ ဟောတိ၊ မရဏံ ဥပေတိ။ **အပ္ပမတ္တာ န မီယန္တီ**တိ သတိယာ သမန္နာဂတာ ဟိ အပ္ပမတ္တာ န မရန္တိ။ အဇရာ အမရာ ဟောန္တီတိ န သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ကောစိ သတ္တော အဇရော အမရော နာမ အတ္ထိ၊ ပမတ္တဿ ပန ဝဋ္ဋံ နာမ အပရိစ္ဆိန္နံ၊ အပ္ပမတ္တဿ ပရိစ္ဆိန္နံ။ တသ္မာ ပမတ္တာ ဇာတိအာဒီဟိ အပရိမုတ္တတ္တာ ဇီဝန္တာပိ မတာယေဝ နာမ။ အပ္ပမတ္တာ ပန အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ဝဍ္ဎေတွာ ခိပ္ပံ မဂ္ဂဖလာနိ သစ္ဆိကတွာ ဒုတိယတတိယအတ္တဘာဝေသု န နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ တသ္မာ တေ ဇီဝန္တာပိ မတာပိ န မီယန္တိယေဝ နာမ။ **ယေ ပမတ္တာ ယထာ မတာ**တိ ယေ ပန သတ္တာ ပမတ္တာ၊ တေ ပမာဒမရဏေန မတတ္တာ, ယထာ ဟိ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒေန မတာ ဒါရုက္ခန္ဓသဒိသာ အပဂတဝိညာဏာ၊ တထေဝ ဟောန္တိ။ တေသမ္ပိ ဟိ မတာနံ ဝိယ ဂဟဋ္ဌာနံ တာဝ "ဒါနံ ဒဿာမ၊ သီလံ ရက္ခိဿာမ၊ ဥပေါသထကမ္မံ ကရိဿာမာ"တိ ဧကစိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပဗ္ဗဇိတာနမ္ပိ "အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ ပူရေဿာမ၊ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒိယိဿာမ၊ ဘာဝနံ ဝဍ္ဎေဿာမာ"တိ န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ မတေန တေ ကိံ နာနာကရဏာဝ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ "ယေ ပမတ္တာ ယထာ မတာ"တိ။

ဧတံ ဝိသေသတော ဉတွာတိ ပမတ္တဿ ဝဋ္ဋတော နိဿရဏံ နတ္ထိ၊ အပ္ပမတ္တဿ အတ္ထီတိ ဧဝံ ဝိသေသတောဝ ဇာနိတွာ။ ကေ ပနေတံ[၁] ဝိသေသံ ဇာနန္တီတိ? **အပ္ပမာဒမှိ ပဏ္ဍိတာ**တိ ယေ ပဏ္ဍိတာ မေဓာဝိနော သပ္ပညာ အတ္တနော အပ္ပမာဒေ ဌတွာ အပ္ပမာဒံ ဝဍ္ဎေန္တိ၊ တေ ဧဝံ ဝိသေသကာရဏံ ဇာနန္တိ။ **အပ္ပမာဒေ ပမောဒန္တီ**တိ တေ ဧဝံ ဉတွာ တသ္မိံ အတ္တနော အပ္ပမာဒေ ပမောဒန္တိ၊ ပဟံသိတမုခါ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ **အရိယာနံ ဂေါစရေ ရတာ**တိ ဧဝံ အပ္ပမာဒေ ပမောဒန္တာ တံ အပ္ပမာဒံ ဝဍ္ဎေတွာ အရိယာနံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ဂေါစရသင်္ခါတေ စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒေ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ နဝဝိဓလောကုတ္တရဓမ္မေ စ ရတာ နိရတာ၊ အဘိရတာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၁-ပနေတံ (သီ)

တေ ဈာယိနောတိ တေ အပ္ပမတ္တာ ပဏ္ဍိတာ အဋ္ဌသမာပတ္တိသင်္ခါတေန အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေန ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလသင်္ခါတေန လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန စာတိ ဒုဝိဓေနပိ ဈာနေန ဈာယိနော။ **သာတတိကာ**တိ အဘိနိက္ခမနကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ[၁] သတတံ ပဝတ္တကာယိကစေတသိကဝီရိယာ။ **နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမာ**တိ ယံ တံ ပုရိသထာမေန ပုရိသဝီရိယေန ပုရိသပရက္ကမေန ပတ္တဗ္ဗံ၊ န တံ အပါပုဏိတွာ ဝီရိယဿ သဏ္ဌာနံ ဘဝိဿတီတိ ဧဝရူပေန ဝီရိယေန အန္တရာ အနောသက္ကိတွာ နိစ္စပ္ပဝတ္တေန ဒဠှပရက္ကမေန သမန္နာဂတာ။ **ဖုသန္တီ**တိ ဧတ္ထ ဒွေ ဖုသနာ ဉာဏဖုသနာ စ ဝိပါကဖုသနာ စ။ တတ္ထ စတ္တာရော မဂ္ဂါ ဉာဏဖုသနာ နာမ၊ စတ္တာရိ ဖလာနိ ဝိပါကဖုသနာ နာမ။ တေသု ဣဓ ဝိပါကဖုသနာ အဓိပ္ပေတာ။ အရိယဖလေန နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောန္တာ ဓီရာ ပဏ္ဍိတာ တာယ ဝိပါကဖုသနာယ ဖုသန္တိ၊ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောန္တိ။ **ယောဂက္ခေမံ အနုတ္တရ**န္တိ ယေ စတ္တာရော ယောဂါ မဟာဇနံ ဝဋ္ဋေ သံသီဒါပေန္တိ၊ တေဟိ ခေမံ နိဗ္ဘယံ သဗ္ဗေဟိ လောကိယလောကုတ္တရဓမ္မေဟိ သေဋ္ဌတ္တာ အနုတ္တရန္တိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

သာမာဝတီဝတ္ထု ပဌမံ။

၂-ကုမ္ဘဃောသကသေဋ္ဌိဝတ္ထု

ဥဋ္ဌာနဝတောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ကုမ္ဘဃောသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ရာဇဂဟနဂရသ္မိံ ဟိ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိနော ဂေဟေ အဟိဝါတရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ မက္ခိကာ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ ဂါဝါ ပဌမံ တိရစ္ဆာနဂတာ မရန္တိ၊ တတော ဒါသကမ္မကရာ၊ သဗ္ဗပစ္ဆာ ဂေဟသာမိကာ၊ တသ္မာ သော ရောဂေါ သဗ္ဗပစ္ဆာ သေဋ္ဌိံ စ ဇာယဉ္စ ဂဏှိ။ တေ ရောဂေန ဖုဋ္ဌာ ပုတ္တံ သန္တိကေ ဌိတံ ဩလောကေတွာ အဿုပုဏ္ဏေဟိ နေတ္တေဟိ တံ အာဟံသု "တာတ ဣမသ္မိံ ကိရ ရောဂေ ဥပ္ပန္နေ ဘိတ္တိံ ဘိန္ဒိတွာ ပလာယန္တာ[၂] ဇီဝိတံ လဘန္တိ၊ တွံ အမှေ အနောလောကေတွာ ပလာယိတွာ ဇီဝန္တော ပုနာဂန္တွာ အမှာကံ အသုကဋ္ဌာနေ နာမ စတ္တာလီသ

၁-အရဟတ္တပတ္တာ (သျာ)

၂-ပလာတာ (သီ၊ သျာ)

ဓနကောဋ္ဌိယော နိဒဟိတွာ ဌပိတာ၊ တာ ဥဒ္ဓရိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေယျာသီ”တိ။ သော တေသံ ဝစနံ သုတွာ ရုဒမာနော မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ မရဏဘယ-ဘီတော ဘိတ္တိံ ဘိန္ဒိတွာ ပလာယိတွာ ပဗ္ဗတဂဟနံ ဂန္တွာ ဒွါဒသ ဝဿာနိ တတ္ထ ဝသိတွာ မာတာပိတုဝသနဋ္ဌာနံ ပစ္စာဂစ္ဆိ။

အထ နံ ဒဟရကာလေ ဂန္တွာ ပရူဠှကေသမဿုကာလေ အာဂတတ္တာ န ကောစိ သဉ္ဇာနိ။ သော မာတာပိတူဟိ ဒိန္နသညာဝသေန ဓနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဓနဿ အရောဂဘာဝံ ဉတွာ စိန္တေသိ “မံ န ကောစိ သဉ္ဇာနာတိ၊ သစာဟံ ဓနံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဝလဉ္ဇိဿာမိ၊ ‘ဧကေန ဒုဂ္ဂတေန နိဓိ ဥဒ္ဓဋော’တိ မံ ဂဟေတွာ ဝိဟေဌေယျုံ၊ ယန္နူနာဟံ ဘတိံ ကတွာ ဇီဝေယျ”န္တိ။ အထေကံ ပိလောတိကံ နိဝါသေတွာ “အတ္ထိ ကောစိ ဘတကေန[1] အတ္ထိကော”တိ ပုစ္ဆန္တော ဘတကဝီထိံ ပါပုဏိ။ အထ နံ ဘတကာ ဒိသွာ “သစေ အမှာကံ ဧကံ ကမ္မံ ကရိဿသိ၊ ဘတ္တဝေတနံ တေ ဒဿာမာ”တိ အာဟံသု။ ကိံ ကမ္မံ နာမာတိ။ ပဗောဓနစောဒနကမ္မံ။ သစေ ဥဿဟသိ၊ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ “တာတာ ဥဋ္ဌဟထ၊ သကဋာနိ သန္နယှထ[2]၊ ဂေါဏေ ယောဇေထ၊ ဟတ္ထိအဿာနံ တိဏတ္ထာယ ဂမနဝေလာ၊ အမ္မာ တုမှေပိ ဥဋ္ဌဟထ၊ ယာဂုံ ပစထ၊ ဘတ္တံ ပစထာ”တိ ဝိစရိတွာ အာရောစေဟီတိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ အထဿ ဝသနတ္ထာယ ဧကံ ဃရံ အဒံသု။ သော ဒေဝသိကံ တံ ကမ္မံ အကာသိ။

အထဿ ဧကဒိဝသံ ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော သဒ္ဒမဿောသိ။ သော ပန သဗ္ဗရဝညူ[3] အဟောသိ။ တသ္မာ “မဟာဓနဿ ပုရိသဿေသ သဒ္ဒေါ”တိ အာဟ။ အထဿ သန္တိကေ ဌိတာ ဧကာ ပရိစာရိကာ “ရာဇာ ယံ ဝါ တံ ဝါ န ကထေဿတိ၊ ဣဒံ မယာ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ “ဂစ္ဆ တာတ၊ ဧတံ ဇာနာဟီ”တိ ဧကံ ပုရိသံ ပဟိဏိ။ သော ဝေဂေန ဂန္တွာ တံ ဒိသွာ အာဂန္တွာ “ဧကော ဘတကာနံ ဘတိကာရကော ကပဏမနုဿော ဧသော”တိ အာရောစေသိ။ ရာဇာ တဿ ဝစနံ သုတွာ တုဏှီ ဟုတွာ ဒုတိယဒိဝသေပိ တတိယ-ဒိဝသေပိ တံ တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ တထေဝ အာဟ။ သာပိ ပရိစာရိကာ တထေဝ စိန္တေတွာ ပုနပ္ပုနံ ပေသေတွာ “ကပဏမနုဿော ဧသော”တိ ဝုတ္တေ စိန္တေသိ “ရာဇာ ‘ကပဏမနုဿော ဧသော’တိ ဝစနံ သုတွာပိ န သဒ္ဒဟတိ၊ ပုနပ္ပုနံ ‘မဟာဓနဿ ပုရိသဿေသ သဒ္ဒေါ’တိ ဝဒတိ၊ ဘဝိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရဏေန၊ ယထာသဘာဝတော ဧတံ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သာ ရာဇာနံ အာဟ

၁-ဘတိကေန (သျာ) ၂-ဂဏှထ (သီ) ၃-သဗ္ဗရုတညူ (က)

“ငး ၊ အဟံ သဟဿံ လဘမာနာ ပိတရံ အာဒါယ ဂန္တွာ တေ ဓနံ ရာဇကုလံ ပဝေသေဿာမီ”တိ။ ရာဇာ တဿာ သဟဿံ ဒါပေသိ။

သာ တံ ဂဟေတွာ ပိတရံ ဧကံ မလိနဓာတုကံ ဝတ္ထံ နိဝါသာပေတွာ တာယ သဒ္ဓိံ ရာဇဂေဟတော နိက္ခမိတွာ မဂ္ဂပဋိပန္နာ ဝိယ ဘတကဝီထိံ ဂန္တွာ ဧကံ ဃရံ ပဝိသိတွာ “အမ္မ မယံ မဂ္ဂပဋိပန္နာ၊ ဧကာဟဒွီဟံ ဣဓ ဝိဿမိတွာ ဂမိဿာမာ”တိ အာဟ။ အမ္မ ဗဟူနိ ဃရမာနုသကာနိ၊ န သက္ကာ ဣဓ ဝသိတုံ၊ ဧတံ ကုမ္ဘဃောသကဿ ဂေဟံ တုစ္ဆံ၊ တတ္ထ ဂစ္ဆထာတိ။ သာ တတ္ထ ဂန္တွာ “သာမိ မယံ မဂ္ဂပဋိပန္နကာ၊ ဧကာဟဒွီဟံ ဣဓ ဝသိဿာမာ”တိ ဝတွာ တေန ပုနပ္ပုနံ ပဋိက္ခိတ္တာပိ “သာမိ အဇ္ဇေကဒိဝသမတ္တံ ဝသိတွာ ပါတောဝ ဂမိဿာမာ”တိ နိက္ခမိတုံ န ဣစ္ဆိ။ သာ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ ပုန-ဒိဝသေ တဿ အရညဂမနဝေလာယ “သာမိ တဝ နိဝါပံ ဒတွာ ယာဟိ၊ အာဟာရံ တေ ပစိဿာမီ”တိ ဝတွာ “အလံ အမ္မ, အဟမေဝ ပစိတွာ ဘုဉ္ဇိဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ ပုနပ္ပုနံ နိဗန္ဓိတွာ တေန ဒိန္နေ ဂဟိတမတ္တကေယေဝ ကတွာ အန္တရာပဏတော ဘာဇနာနိ စေဝ ပရိသုဒ္ဓတဏ္ဍုလာဒီနိ စ အာဟရာ-ပေတွာ ရာဇကုလေ ပစနနိယာမေန သုပရိသုဒ္ဓံ ဩဒနံ, သာဓုရသာနိ စ ဒွေ တီဏိ သူပဗျဉ္ဇနာနိ ပစိတွာ တဿ အရညတော အာဂတဿ အဒါသိ။ အထ နံ ဘုဉ္ဇိတွာ မုဒုစိတ္တတံ အာပန္နံ ဉတွာ “သာမိ ကိလန္တမှ၊ ဧကာဟဒွီဟံ ဣဓေဝ ဟောမာ”တိ အာဟ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

အထဿ သာယမ္ပိ ပုနဒိဝသေပိ မဓုရဘတ္တံ ပစိတွာ အဒါသိ။ အထ မုဒု-စိတ္တတံ တဿ ဉတွာ သာမိ ကတိပါဟံ ဣဓေဝ ဝသိဿာမာတိ။ တတ္ထ ဝသမာနာ တိဏှေန သတ္ထေန တဿ မဉ္စဝါကံ[၁] ဟေဋ္ဌာအဋနိယံ တဟံ တဟံ ဆိန္ဒိ။ မဉ္စော တသ္မိံ အာဂန္တွာ နိသိန္နမတ္တေယေဝ ဟေဋ္ဌာ ဩလမ္ဗိ။ သော “ကသ္မာ အယံ မဉ္စော ဧဝံ ဆိဇ္ဇိတွာ ဂတော”တိ အာဟ။ သာမိ ဒဟရဒါရကေ ဝါရေတုံ န သက္ကောမိ၊ ဧတ္ထေဝ သန္နိပတန္တီတိ။ အမ္မ ဣဒံ မေ ဒုက္ခံ တုမှေ နိဿာယ ဇာတံ။ အဟံ ဟိ ပုဗ္ဗေ ကတ္ထစိ ဂစ္ဆန္တော ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ ဂစ္ဆာမီတိ။ ကိံ ကရောမိ တာတ၊ ဝါရေတုံ န သက္ကောမီတိ။ သာ ဣမိနာဝ နိယာမေန ဒွေ တယော ဒိဝသေ ဆိန္ဒိတွာ တေန ဥဇ္ဈာယိတွာ ခီယိတွာ ဝုစ္စမာနာပိ တထေဝ ဝတွာ ပုန ဧကံ ဒွေ ရဇ္ဇုကေ ဌပေတွာ သေသေ ဆိန္ဒိ။ တံ ဒိဝသံ တသ္မိံ နိသိန္နမတ္တေယေဝ သဗ္ဗံ ဝါကံ ဘူမိယံ ပတိ၊ သီသံ ဇဏ္ဏုကေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော အဟောသိ၊ သော ဥဋ္ဌာယ “ကိံ ကရောမိ၊ ဣဒါနိ ကုဟိံ

၁-မဉ္စဝါကံ (သျာ)

ဂမိဿာမိ၊ နိပဇ္ဇနမဉ္စဿပိ တုမှေဟိ အသာမိကော ဝိယ ကတောမှိ”တိ အာဟ။ “တာတ ကိံ ကရောမိ၊ ပဋိဝိဿကဒါရကေ ဝါရေတုံ န သက္ကောမိ၊ ဟောတု, မာ စိန္တယိ၊ ဣမာယ နာမ ဝေလာယ ကုဟိံ ဂမိဿသီ”တိ ဓီတရံ အာမန္တေတွာ “အမ္မ တဝ ဘာတိကဿ နိပဇ္ဇနောကာသံ ကရောဟီ”တိ အာဟ။ သာ ဧကပဿေ သယိတွာ “ဣဓာဂစ္ဆ သာမီ”တိ အာဟ။ ဣတရောပိ နံ “ဂစ္ဆ တာတ၊ ဘဂိနိယာ သဒ္ဓိံ နိပဇ္ဇာ”တိ ဝဒေသိ။ သော တာယ သဒ္ဓိံ ဧကမဉ္စေ နိပဇ္ဇိတွာ တံ ဒိဝသညေဝ သန္ထဝံ အကာသိ၊ ကုမာရိကာ ပရောဒိ။ အထ နံ မာတာ ပုစ္ဆိ “ကိံ အမ္မ ရောဒသီ”တိ။ အမ္မ ဣဒံ နာမ ဇာတန္တိ။ “ဟောတု အမ္မ၊ ကိံ သက္ကာ ကာတုံ၊ တယာပိ ဧကံ ဘတ္တာရံ, ဣမိနာပေကံ ပါဒပရိစာရိကံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တံ ဇာမာတရံ အကာသိ။ တေ သမဂ္ဂဝါသံ[၁] ဝသိံသု။

သာ ကတိပါဟစ္စယေန ရညော သာသနံ ပေသေသိ “ဘတကဝီထိယံ ဆဏံ ကရောန္တု၊ ယဿ ပန ဃရေ ဆဏော န ကရီယတိ၊ တဿ ဧတ္တကော နာမ ဒဏ္ဍောတိ ဃောသနံ ကာရေတူ”တိ။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ အထ နံ သဿု အာဟ “တာတ ဘတကဝီထိယံ ရာဇာဏာယ ဆဏော ကတ္တဗ္ဗော ဇာတော၊ ကိံ ကရောမာ”တိ။ အမ္မ အဟံ ဘတိံ ကရောန္တောပိ ဇီဝိတုံ န သက္ကောမိ၊ ကိံ ကရိဿာမီတိ။ “တာတ ဃရာဝါသံ ဝသန္တာ နာမ ဣဏမ္ပိ ဂဏှန္တိ၊ ရညော အာဏာ အကာတုံ န လဗ္ဘာ။ ဣဏတော နာမ ယေန ကေနစိ ဥပါယေန မုစ္စိတုံ သက္ကာ၊ ဂစ္ဆ, ကုတောစိ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ကဟာပဏေ အာဟရာ”တိ အာဟ။ သော ဥဇ္ဈာယန္တော ခိယန္တော ဂန္တွာ စတ္တာလီသကောဋိဓနဋ္ဌာနတော ဧကမေဝ ကဟာပဏံ အာဟရိ။ သာ တံ ကဟာပဏံ ရညော ပေသေတွာ အတ္တနော ကဟာပဏေန ဆဏံ ကတွာ ပုန ကတိပါဟစ္စယေန တထေဝ သာသနံ ပဟိဏိ။ ပုန ရာဇာ တထေဝ “ဆဏံ ကရောန္တု၊ အကရောန္တာနံ ဧတ္တကော ဒဏ္ဍော”တိ အာဏာပေသိ။ ပုနပိ သော တာယ တထေဝ ဝုတ္တော နိပ္ပီဠိယမာနော ဂန္တွာ တယော ကဟာ-ပဏေ အာဟရိ။ သာ တေပိ ကဟာပဏေ ရညော ပေသေတွာ ပုန ကတိပါဟစ္စယေန တထေဝ သာသနံ ပဟိဏိ “ဣဒါနိ ပုရိသေ ပေသေတွာ ဣမံ ပက္ကောသာပေတူ”တိ။ ရာဇာ ပေသေသိ။ ပုရိသာ ဂန္တွာ “ကုမ္ဘဃောသကော နာမ ကတရော”တိ ပုစ္ဆိတွာ ပရိယေသန္တာ တံ ဒိသွာ “ဧဟိ ဘော, ရာဇာ တံ ပက္ကောသတီ”တိ အာဟံသု။ သော ဘီတော “န မံ ရာဇာ ဇာနာတီ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ဂန္တုံ န ဣစ္ဆိ။ အထ နံ ဗလက္ကာရေန ဟတ္ထာဒီသု

၁-သမဂ္ဂသံဝါသံ (သျာ)

ဂဟေတွာ အာကမ္ပိံသု။ သာ ဣတ္ထီ တေ ဒိသွာ “အရေ ဒုဗ္ဗိနီတာ တုမှေ မမ ဇာမာတရံ ဟတ္ထာဒိသု ဂဟေတုံ အနနုစ္ဆဝိကာ”တိ တဇ္ဇေတွာ “ဟေ တာတ၊ မာ ဘာယိ၊ ရာဇာနံ ဒိသွာ တဝ ဟတ္ထာဒိဂါဟကာနံ ဟတ္ထေယေဝ ဆိန္ဒာပေဿာမီ”တိ ဣတရံ အာဒါယ ပုရတော ဟုတွာ ရာဇင်္ဂဏံ ပတွာ ဝေသံ ပရိဝတ္တေတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဣတရမ္ပိ ပရိကဍ္ဎိတွာ အာနယိံသုယေဝ။

အထ နံ ဝန္ဒိတွာ ဌိတံ ရာဇာ အာဟ “တွံ ကုမ္ဘဃောသကော နာမာ”တိ။ အာမ ဒေဝါတိ။ ကိံ ကာရဏာ မဟာဓနံ ဝဉ္စေတွာ ခါဒသီတိ။ ကုတော မေ ဒေဝ ဓနံ ဘတိံ ကတွာ ဇီဝန္တဿာတိ[1]။ မာ ဧဝံ ကရိ၊ ကိံ အမှေ ဝဉ္စေသီတိ။ န ဝဉ္စေမိ ဒေဝ၊ နတ္ထိ မေ ဓနန္တိ။ အထဿ ရာဇာ တေ ကဟာပဏေ ဒဿေတွာ “ဣမေ ကဿ ကဟာပဏာ”တိ အာဟ။ သော သဉ္ဇာနိတွာ “အဟော မာလောမှိ[2]၊ ကထံ နု ခေါ ဣမေ ရညော ဟတ္ထံ ပတ္တာ”တိ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော တာ ဒွေပိ ပဋိမဏ္ဍိတပသာဓနာ ဂဗ္ဘဒွါရမူလေ ဌိတာ ဒိသွာ “ဘာရိယံ ဝတိဒံ ကမ္မံ၊ ဣမာဟိ ရညော ပယောဇိတာဟိ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ စိန္တေသိ။ အထ နံ ရာဇာ “ဝဒေဟိ ဘော၊ ကသ္မာ ဧဝံ ကရောသီ”တိ အာဟ။ နိဿယော မေ နတ္ထိ ဒေဝါတိ။ မာဒိသော နိဿယော ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ ကလျာဏံ ဒေဝ, သစေ မေ ဒေဝေါ အဝဿယော ဟောတီတိ။ ဟောမိ ဘော၊ ကိတ္တကံ တေ ဓနန္တိ။ စတ္တာလီသကောဋိယော ဒေဝါတိ။ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ သကဋာနိ ဒေဝါတိ။ ရာဇာ အနေကသတာနိ သကဋာနိ ယောဇာပေတွာ ပဟိဏိတွာ တံ ဓနံ အာဟရာပေတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ရာသိံ ကာရာပေတွာ ရာဇဂဟဝါသိနော သန္နိပါတာပေတွာ “အတ္ထိ ကဿစိ ဣမသ္မိံ နဂရေ ဧတ္တကံ ဓန”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ နတ္ထိ ဒေဝါတိ။ ကိံ ပနဿ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ “သက္ကာရံ ဒေဝါ”တိ ဝုတ္တေ မဟန္တေန သက္ကာရေန တံ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဓီတရံ တဿေဝ ဒတွာ တေန သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ‘ဘန္တေ ပဿထိမံ ပုရိသံ၊ ဧဝရူပေါ ဓိတိမာ နာမ နတ္ထိ၊ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝေါ ဟောန္တောပိ ဥပ္ပိလာဝိတာကာရံ ဝါ အသ္မိမာန-မတ္တံ ဝါ န ကရောတိ၊ ကပဏော ဝိယ ပိလောတိကံ နိဝါသေတွာ ဘတက-ဝီထိယံ ဘတိံ ကတွာ ဇီဝန္တော မယာ ဣမိနာ နာမ ဥပါယေန ဉာတော။ ဇာနိတွာ စ ပန ပက္ကောသာပေတွာ သဓနဘာဝံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ တံ ဓနံ

၁-ဇီဝိဿာမီတိ (သီ)၊ ဇီဝါမီတိ (သျာ)   ၂-ဟာတောမှိ (သီ)၊ မုဋ္ဌောမှိ (သျာ)

အာဟရာပေတွာ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနေ ဌပိတော၊ မိတာ စဿ မယာ ဒိန္နာ။ **ဘန္တေ** မယာ စ ဝေရူပေါ မိတိမာ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော''တိ အာဟ။

တံ သုတွာ သတ္ထာ "ဧဝံ ဇီဝန္တဿ ဇီဝိကံ ဓမ္မိကဇီဝိကံ နာမ၊ မဟာရာဇ စောရိကာဒိကမ္မံ ပန ဣဓလောကေ စေဝ ပီဠေတိ ဟိံသေတိ, ပရလောကေ စ၊ တတောနိဒါနံ သုခံ နာမ နတ္ထိ။ ပုရိသဿ ဟိ ဓနပါရိဇုညကာလေ ကသိံ ဝါ ဘတိံ ဝါ ကတွာ ဇီဝိကမေဝ ဓမ္မိကဇီဝိကံ နာမ။ ဝေရူပဿ ဟိ ဝီရိယသမ္ပန္နဿ သတိသမ္ပန္နဿ ကာယဝါစာဟိ ပရိသုဒ္ဓကမ္မဿ ပညာယ နိသမ္မကာရိနော ကာယာဒီဟိ သညတဿ ဓမ္မဇီဝိကံ ဇီဝန္တဿ သတိအဝိပ္ပဝါသေ ဌိတဿ ဣဿရိယံ ဝဍ္ဎတိယေဝါ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၂၄။ "ဥဋ္ဌာနဝတော သတီမတော၊
သုစိကမ္မဿ နိသမ္မကာရိနော။
သညတဿ ဓမ္မဇီဝိနော၊
အပ္ပမတ္တဿ ယသောဘိဝဍ္ဎတီ''တိ။

တတ္ထ **ဥဋ္ဌာနဝတော**တိ ဥဋ္ဌာနဝီရိယဝန္တဿ။ **သတီမတော**တိ သတိသမ္ပန္နဿ။ **သုစိကမ္မဿာ**တိ နိဒ္ဒောသေဟိ နိရပရာဓေဟိ ကာယကမ္မာဒီဟိ သမန္နာဂတဿ။ **နိသမ္မကာရိနော**တိ ဧဝဉ္စေ ဘဝိဿတိ၊ ဧဝံ ကရိဿာမီတိ ဝါ, ဣမသ္မိံ ကမ္မေ ဧဝံ ကတေ ဣဒံ နာမ ဘဝိဿတီတိ ဝါ ဧဝံ နိဒါနံ သလ္လက္ခေတွာ ရောဂတိကိစ္ဆနံ ဝိယ သဗ္ဗကမ္မာနိ နိသာမေတွာ ဥပဓာရေတွာ ကရောန္တဿ။ **သညတဿာ**တိ ကာယာဒီဟိ သညတဿ နိစ္ဆိဒ္ဒဿ။ **ဓမ္မဇီဝိနော**တိ အဂါရိကဿ တုလာကူဋာဒီနိ ဝဇ္ဇေတွာ ကသိဂေါရက္ခာဒီဟိ, အနဂါရိကဿ ဝေဇ္ဇကမ္မဒူတကမ္မာဒီနိ ဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မေန သမေန ဘိက္ခာစရိယာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တဿ။ **အပ္ပမတ္တဿာ**တိ အဝိပ္ပဝုတ္ထသတိနော။ **ယသောဘိဝဍ္ဎတီ**တိ ဣဿရိယဘောဂသမ္ပန္နသင်္ခါတော[၁] စေဝ ကိတ္တိဝဏ္ဏဘဏနသင်္ခါတော စ ယသော အဘိဝဍ္ဎတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ကုမ္ဘဃောသကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။ ဧဝံ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

ကုမ္ဘဃောသကသေဋ္ဌိဝတ္ထု ဒုတိယံ။

၁-...သမ္မာနသင်္ခါတော (သီ၊ သျာ)

၃-စူဠပန္ထကတ္ထေရဝတ္ထု

ဥဋ္ဌာနေန'ပ္ပမာဒေနာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော စူဠပန္ထကတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ရာဇဂဟေ ကိရ ဓနသေဋ္ဌိကုလဿ ဓီတာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ မာတာပိတူဟိ သတ္တဘူမိကဿ ပါသာဒဿ ဥပရိမတလေ အတိဝိယ ရက္ခိယမာနာ ယောဗ္ဗနမဒမတ္တတာယ ပုရိသလောလာ ဟုတွာ အတ္တနော ဒါသေနေဝ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကတွာ "အညေပိ မေ ဣဒံ ကမ္မံ ဇာနေယျု"န္တိ ဘီတာ ဧဝမာဟ "အမှေဟိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ န သက္ကာ ဝသိတုံ။ သစေ မေ မာတာပိတရော ဣမံ ဒေါသံ ဇာနိဿန္တိ၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ မံ ကရိဿန္တိ၊ ဝိဒေသံ ဂန္တွာ ဝသိဿာမာ"တိ။ တေ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ အဂ္ဂဒွါရေန[1] နိက္ခမိတွာ "ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ အညေဟိ အဇာနနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝသိဿာမာ"တိ ဥဘောပိ အဂမံသု။ တေသံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသန္တာနံ သံဝါသမန္ဝာယ တဿာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ ဂဗ္ဘပရိပါကံ အာဂမ္မ တေန သဒ္ဓိံ မန္တေသိ "ဂဗ္ဘော မေ ပရိပါကံ ဂတော၊ ဉာတိဗန္ဓုဝိရဟိတေ ဌာနေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ နာမ ဥဘိန္နမ္ပိ အမှာကံ ဒုက္ခမေဝ၊ ကုလဂေဟမေဝ ဂစ္ဆာမာ"တိ။ သော "သစာဟံ တတ္ထ ဂမိဿာမိ၊ ဇီဝိတံ မေ နတ္ထီ"တိ ဘယေန "အဇ္ဇ ဂစ္ဆာမ၊ သွေ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဒိဝသေ အတိက္ကာမေသိ။ သာ စိန္တေသိ "အယံ ဗာလော အတ္တနော ဒေါသမဟန္တတာယ ဂန္တုံ န ဥဿဟတိ၊ မာတာပိတရော နာမ ဧကန္တဟိတာဝ[2]၊ အယံ ဂစ္ဆတု ဝါ, မာ ဝါ၊ အဟံ ဂမိဿာမီ"တိ။ သာ တသ္မိံ ဂေဟာ နိက္ခန္တေ ဂေဟပရိက္ခာရံ ပဋိသာမေတွာ အတ္တနော ကုလဃရံ ဂတဘာဝံ အနန္တရဂေဟဝါသီနံ အာရောစေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

သောပိ ဃရံ အာဂန္တွာ တံ အဒိသွာ ပဋိဝိဿကေ ပုစ္ဆိတွာ "သာ ကုလဃရံ ဂတာ"တိ သုတွာ ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ သမ္ပါပုဏိ။ တဿာပိ တတ္ထေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သော "ကိံ ဣဒံ ဘဒ္ဒေ"တိ ပုစ္ဆိ။ "သာမိ ဧကော ပုတ္တော ဇာတော"တိ။ "ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿာမာ"တိ။ "ယဿတ္ထာယ မယံ ကုလဃရံ ဂစ္ဆေယျာမ၊ တံ ကမ္မံ အန္တရာမဂ္ဂေဝ နိပ္ဖန္နံ၊ တတ္ထ ဂန္တွာ ကိံ ကရိဿာမ၊ နိဝတ္တိဿာမာ"တိ ဒွေပိ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ နိဝတ္တိံသု။ တဿ စ ဒါရကဿ ပန္ထေ ဇာတတ္တာ **ပန္ထကော**တိ နာမံ ကရိံသု။ တဿာ န စိရဿေဝ အပရောပိ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌဟိ။ သဗ္ဗံ

---

[1] ၁-ဥတ္တရေန ဒွါရေန (သျာ)
[2] ၂-ဧကန္တဟိတာ (သီ)

ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ တဿပိ ဒါရကဿ ပန္ထေ ဇာတတ္တာ ပဌမ-ဇာတဿ **မဟာပန္ထကော**တိ နာမံ ကတွာ ဣတရဿ[၁] **စူဠပန္ထကော**တိ နာမံ ကရိံသု။ တေ ဒွေပိ ဒါရကေ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။ တေသံ တတ္ထ ဝသန္တာနံ မဟာပန္ထကဒါရကော အညေ ဒါရကေ “စူဠပိတာ မဟာပိတာတိ, အယျကော အယျိကာ”တိ စ ဝဒန္တေ သုတွာ မာတရံ ပုစ္ဆိ “အမ္မ အညေ ဒါရကာ ‘အယျကော အယျိကာ’တိပိ, မဟာ-ပိတာ စူဠပိတာ’တိပိ ဝဒန္တိ၊ ကစ္စိ အမှာကညေဝ ဉာတကာ နတ္ထီ”တိ။ အာမ တာတ, အမှာကံ[၂] ဧတ္ထ ဉာတကာ နတ္ထိ။ ရာဇဂဟနဂရေ ပန ဝေါ ဓနသေဋ္ဌိ နာမ အယျကော၊ တတ္ထ အမှာကံ ဗဟူ ဉာတကာတိ။ ကသ္မာ တတ္ထ န ဂစ္ဆထ[၃] အမ္မာတိ။ သာ အတ္တနော အဂမနကာရဏံ ပုတ္တဿ အကထေတွာ ပုတ္တေသု ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တေသု သာမိကံ အာဟ “ဣမေ ဒါရကာ မံ အတိဝိယ ကိလမေန္တိ၊ ကိံ နော မာတာပိတရော ဒိသွာ မံသံ ခါဒိဿန္တိ၊ ဧဟိ, ဒါရကာနံ အယျကကုလံ ဒဿေဿာမာ”တိ။ အဟံ သမ္မုခါ ဘဝိတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ တေ ပန နယိဿာမီတိ။ သာဓု ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဒါရ-ကာနံ အယျကကုလမေဝ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဒွေပိ ဇနာ ဒါရကေ အာဒါယ အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ပတွာ နဂရဒွါရေ ဧကိဿာ သာလာယ ပဝိသိတွာ ဒါရကမာတာ ဒွေ ဒါရကေ ဂဟေတွာ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ မာတာ-ပိတူနံ အာရောစာပေသိ။ တေ တံ သာသနံ သုတွာ “သံသာရေ ဝိစရန္တာနံ န ပုတ္တော န ဓိတာ ဘူတပုဗ္ဗာ နာမ နတ္ထိ၊ တေ အမှာကံ မဟာပရာဓိကာ၊ န သက္ကာ တေဟိ အမှာကံ စက္ခုပထေ ဌာတုံ၊ ဧတ္တကံ နာမ ဓနံ ဂဟေတွာ ဒွေပိ ဇနာ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဇီဝန္တု၊ ဒါရကေ ပန ဣဓ ပေသေန္တူ”တိ ဓနံ ဒတွာ ဒူတံ ပါဟေသုံ။

တေဟိ ပေသိတံ ဓနံ ဂဟေတွာ ဒါရကေ အာဂတဒူတာနညေဝ ဟတ္ထေ ဒတွာ ပဟိဏိံသု။ ဒါရကာ အယျကကုလေ ဝဍ္ဎန္တိ။ တေသု စူဠပန္ထကော အတိဒဟရော၊ မဟာပန္ထကော ပန အယျကေန သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ ဓမ္မကထံ သောတုံ ဂစ္ဆတိ။ တဿ နိစ္စံ သတ္ထု သန္တိကေ ဂစ္ဆန္တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမိ။ သော အယျကံ အာဟ “သစေ မံ အနုဇာနေယျာထ၊ အဟံ ပဗ္ဗဇေယျ”န္တိ။ ကိံ ဝဒေသိ တာတ၊ သကလဿ လောကဿပိ [၄]မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-တော တဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဘဒ္ဒိကာ[၄]။ သစေ သက္ကောသိ၊ ပဗ္ဗဇာဟီတိ။

၁-ပန္ထဇာတဿ (သျာ) ၂-တုမှာကံ (သီ၊ က)
၃-န ဂစ္ဆာမ (သီ၊ သျာ) ၄-၄-မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အဝါရိတာ၊ တသ္မာ တဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဘဒ္ဒကာ (က)

တံ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ "ကိံ ဂဟပတိ ဒါရကော တေ လဒ္ဓေါ"တိ ဝုတ္တေ "အာမ ဘန္တေ, အယံ မေ နတ္တာ တုမှာကံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတုကာမော"တိ အာဟ။ သတ္ထာ အညတရံ ပိဏ္ဍပါတစာရိကံ ဘိက္ခုံ "ဣမံ ဒါရကံ ပဗ္ဗာဇေဟီ"တိ အာဏာပေသိ။ ထေရော တဿ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ဗဟုံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရိပုဏ္ဏဝဿော ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ ယောနိသောမနသိကာရေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော ဈာနသုခေန ဖလသုခေန ဝီတိနာမေန္တော စိန္တေသိ "သက္ကာ နု ခေါ ဣဒံ သုခံ စူဠပန္ထကဿ ဒါတု"န္တိ။ တတော အယျကသေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧဝမာဟ "မဟာသေဋ္ဌိ သစေ အနုဇာနေယျာထ၊ အဟံ စူဠပန္ထကံ ပဗ္ဗာဇေယျ"န္တိ။ ပဗ္ဗာဇေထ ဘန္တေတိ။ သေဋ္ဌိ ကိရ သာသနေ စ သုပ္ပသန္နော, "ကတရဓီတာယ ဝေါ ပုတ္တာ"တိ ပုစ္ဆိယမာနော စ "ပလာတဓီတာယာ"တိ ဝတ္တုံ လဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ သုခေနေဝ တေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနိ။ ထေရော စူဠပန္ထကံ ပဗ္ဗာဇေတွာ သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာဝ ဒန္ဓော အဟောသိ။

"ပဒ္မံ ယထာ ကောကနဒံ သုဂန္ဓံ၊
ပါတော သိယာ ဖုလ္လမဝီတဂန္ဓံ။
အင်္ဂီရသံ ပဿ ဝိရောစမာနံ၊
တပန္တမာဒိစ္စမိဝန္တလိက္ခေ"တိ[၁]—

ဣမံ ဧကံ ဂါထံ စတူဟိ မာသေဟိ ဥဂ္ဂဏှိတုံ နာသက္ခိ။ သော ကိရ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပညဝါ ဟုတွာ အညတရဿ ဒန္ဓဘိက္ခုနော ဥဒ္ဒေသဂ္ဂဟဏကာလေ ပရိဟာသကေဠိံ အကာသိ။ သော ဘိက္ခု တေန ပရိဟာသေန လဇ္ဇိတော နေဝ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှိ၊ န သဇ္ဈာယမကာသိ။ တေန ကမ္မေန အယံ ပဗ္ဗဇိတွာဝ ဒန္ဓော ဇာတော၊ ဂဟိတဂဟိတံ ပဒံ ဥပရူပရိပဒံ ဂဏှန္တဿ နဿတိ။ တဿ ဣမမေဝ ဂါထံ ဥဂ္ဂဟေတုံ ဝါယမန္တဿ စတ္တာရော မာသာ အတိက္ကန္တာ။ အထ နံ မဟာပန္ထကော "စူဠပန္ထက တွံ ဣမသ္မိံ သာသနေ အဘဗ္ဗော၊ စတူဟိ မာသေဟိ ဧကံ ဂါထမ္ပိ ဂဏှိတုံ န သက္ကောသိ၊ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ ပန ကထံ မတ္ထကံ ပါပေဿသိ၊ နိက္ခမ ဣတော"တိ ဝိဟာရာ နိက္ကဍ္ဍိ။ စူဠပန္ထကော ဗုဒ္ဓသာသနေ သိနေဟေန ဂိဟိဘာဝံ န ပတ္ထေတိ။

တသ္မိံ စ ကာလေ မဟာပန္ထကော ဘတ္တုဒ္ဒေသကော အဟောသိ။ ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော ဗဟုံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ အာဒါယ အတ္တနော

အမ္ဗဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ မဟာပန္ထကံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ကိတ္တကာ ဘန္တေ သတ္ထု သန္တိကေ ဘိက္ခူ"တိ ပုစ္ဆိ။ ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနီတိ။ သွေ ဘန္တေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခါနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အာဒါယ အမှာကံ နိဝေသနေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာတိ။ "ဥပါသက စူဠပန္ထကော နာမ ဘိက္ခု ဒန္ဓော အဝိရုဠှိဓမ္မော၊ တံ ဌပေတွာ သေသာနံ နိမန္တနံ သမ္ပဋိစ္ဆာမီ"တိ ထေရော အာဟ။ တံ သုတွာ စူဠပန္ထကော စိန္တေသိ "ထေရော ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ နိမန္တနံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော မံ ဗာဟိရံ ကတွာ သမ္ပဋိစ္ဆတိ၊ နိဿံသယံ မယှံ ဘာတိကဿ မယိ စိတ္တံ ဘိန္နံ ဘဝိဿတိ၊ ကိံ ဒါနိ မယှံ ဣမိနာ သာသနေန၊ ဂိဟီ ဟုတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောန္တော ဇီဝိဿာမီ"တိ။ သော ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ ဝိဗ္ဘမိတုံ ပါယာသိ။

သတ္ထာ ပစ္စူသကာလေယေဝ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ဣမံ ကာရဏံ ဒိသွာ ပဌမတရံ ဂန္တွာ စူဠပန္ထကဿ ဂမနမဂ္ဂေ ဒွါရကောဋ္ဌကေ စင်္ကမန္တော အဋ္ဌာသိ။ စူဠပန္ထကော ဂစ္ဆန္တော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ "ကုဟိံ ပန တွံ စူဠပန္ထက ဣမာယ ဝေလာယ ဂစ္ဆသီ"တိ အာဟ။ ဘာတာ မံ ဘန္တေ နိက္ကဍ္ဍတိ၊ တေနာဟံ ဝိဗ္ဘမိတုံ ဂစ္ဆာမီတိ။ "စူဠပန္ထက တဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ မမ သန္တကာ[၁]၊ ဘာတရာ နိက္ကဍ္ဎိတော ကသ္မာ မမ သန္တိကံ နာဂစ္ဆိ၊ ဧဟိ, ကိံ တေ ဂိဟိဘာဝေန၊ မမ သန္တိကေ ဘဝိဿသီ"တိ စက္ကင်္ကိတတလေန ပါဏိနာ တံ သိရသိ[၂] ပရာမသိတွာ အာဒါယ ဂန္တွာ ဂန္ဓကုဋိပ္ပမုခေ နိသီဒါပေတွာ "စူဠပန္ထက ပုရတ္ထာဘိမုခေါ ဟုတွာ ဣမံ ပိလောတိကံ 'ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏ'န္တိ ပရိမဇ္ဇန္တော ဣဓေဝ ဟောဟီ"တိ ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခတံ ပရိသုဒ္ဓံ ပိလောတိကံ ဒတွာ ကာလေ အာရောစိတေ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဇီဝကဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ စူဠပန္ထကောပိ သူရိယံ ဩလောကေန္တော တံ ပိလောတိကံ "ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏ"န္တိ ပရိမဇ္ဇန္တော နိသီဒိ။ တဿ တံ ပိလောတိကခဏ္ဍံ ပရိမဇ္ဇန္တဿ ကိလိဋ္ဌံ အဟောသိ။ တတော စိန္တေသိ "ဣဒံ ပိလောတိကခဏ္ဍံ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓံ၊ ဣမံ ပန အတ္တဘာဝံ နိဿာယ ပုရိမပကတိံ ဝိဇဟိတွာ ဧဝံ ကိလိဋ္ဌံ ဇာတံ၊ အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ"တိ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေသိ။ သတ္ထာ "စူဠပန္ထကဿ စိတ္တံ ဝိပဿနံ အာရုဠှ"န္တိ ဉတွာ "စူဠပန္ထက တွံ ပိလောတိကခဏ္ဍမေဝ သံကိလိဋ္ဌံ 'ရဇံ ရဇ'န္တိ မာ သညံ ကရိ၊ အဗ္ဘန္တရေ ပန တေ ရာဂရဇာဒယော အတ္ထိ၊ တေ

ဟာရာဟိ''တိ ဝတွာ ဩဘာသံ ဖိဿဇ္ဇေတွာ ပုရတော နိသိန္နော ဖိယ ပဉ္စာယမာနရူပေါ ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

“ရာဂေါ ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊
ရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွ ဘိက္ခဝေါ၊
ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ။

ဒေါသော ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊
ဒေါသဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွ ဘိက္ခဝေါ၊
ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ။

မောဟော ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊
မောဟဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွ ဘိက္ခဝေါ၊
ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ”တိ[၁]။

ဂါထာပရိယောသာနေ စူဠပဒုမော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိယေဝဿ တီဏိ ပိဋကာနိ အာဂမိံသု။

သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ရာဇာ ဟုတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော နလာဋတော သေဒေ မုစ္စန္တေ ပရိသုဒ္ဓေန သာဋကေန နလာဋန္တံ ပုဥ္ဆိ၊ သာဋကော ကိလိဋ္ဌော အဟောသိ။ သော “ဣမံ သရီရံ နိဿာယ ဧဝရူပေါ ပရိသုဒ္ဓေါ သာဋကော ပကတိံ ဇဟိတွာ ကိလိဋ္ဌော ဇာတော၊ အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ''တိ အနိစ္စသညံ ပဋိလဘိ။ တေန ကာရဏေနဿ ရဇောဟရဏမေဝ ပစ္စယော ဇာတော။

ဇီဝကောပိ ခေါ ကောမာရဘစ္စော ဒသဗလဿ ဒက္ခိဏောဒကံ ဥပနာ-မေသိ။ သတ္ထာ “နနု ဇီဝက ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ အတ္ထီ''တိ ဟတ္ထေန ပတ္တံ ပိဒဟိ။ မဟာပန္ထကော “နနု ဘန္တေ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ နတ္ထီ''တိ အာဟ။ သတ္ထာ “အတ္ထိ ဇီဝကာ''တိ အာဟ။ ဇီဝကော “တေန ဟိ ဘဏေ ဂစ္ဆ၊ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ အတ္ထိဘာဝံ ဝါ နတ္ထိဘာဝံ ဝါ တွဉ္စေဝ ဇာနာဟီ''တိ ပုရိသံ ပေသေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ စူဠပန္ထကော “မယှံ ဘာတိကော ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ နတ္ထီတိ

ဘဏာတိ၊ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ အတ္တိဘာဝမဿ ပကာသေဿာမီ”တိ သကလံ အမ္ဗဝနံ ဘိက္ခူနဉ္စေဝ ပူရေသိ။ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ စီဝရကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ကေစ္စေ ရဇနကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ကေစ္စေ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တိ။ ဧဝံ အညမညအသဒိသံ ဘိက္ခုသဟဿံ မာပေသိ။ သော ပုရိသော ဝိဟာရေ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဒိသွာ နိဝတ္တိတွာ “အယျ သကလံ အမ္ဗဝနံ ဘိက္ခူဟိ ပရိပုဏ္ဏ”န္တိ ဇီဝကဿ အာရောစေသိ။ ထေရောပိ ခေါ တတ္ထေဝ—

သဟဿက္ခတ္တုမတ္တာနံ၊ နိမ္မိနိတွာန ပန္ထကော။
နိသီဒမ္ဗဝနေ ရမ္မေ၊ ယာဝ ကာလပ္ပဝေဒနာတိ။

အထ သတ္ထာ တံ ပုရိသံ အာဟ “ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ‘သတ္ထာ စူဠပန္ထကံ နာမ ပက္ကောသတီ’တိ ဝဒေဟီ”တိ။ တေန ဂန္တွာ တထာ ဝုတ္တေ “အဟံ စူဠပန္ထကော၊ အဟံ စူဠပန္ထကော”တိ မုခသဟဿံ ဥဋ္ဌဟိ။ သော ပုရိသော ပုန ဂန္တွာ “သဗ္ဗေပိ ကိရ ဘန္တေ စူဠပန္ထကာယေဝ နာမာ”တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဂန္တွာ ယော “အဟံ စူဠပန္ထကော”တိ ပဌမံ ဝဒတိ၊ တံ ဟတ္ထေ ဂဏှ၊ အဝသေသာ အန္တရဓာယိဿန္တီတိ။ သော တထာ အကာသိ။ တာဝဒေဝ သဟဿမတ္တာ ဘိက္ခူ အန္တရဓာယိံသု။ ထေရောပိ တေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဇီဝကံ အာမန္တေသိ “ဇီဝက စူဠပန္ထကဿ ပတ္တံ ဂဏှာဟိ၊ အယံ တေ အနုမောဒနံ ကရိဿတီ”တိ။ ဇီဝကော တထာ အကာသိ။ ထေရော သီဟနာဒံ နဒန္တော တရုဏသီဟော ဝိယ တီဏိ ပိဋကေဟိ[၁] သင်္ခေါဘေတွာ အနုမောဒနမကာသိ။ သတ္ထာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘိက္ခုသံဃ-ပရိဝုတော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခူဟိ ဝတ္တေ ဒဿိတေ ဂန္ဓကုဋိပ္ပ-မုခေ ဌတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ သုဂတောဝါဒံ ဒတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဘိက္ခုသံဃံ ဥယျောဇေတွာ သုရဘိဂန္ဓဝါသိတံ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ဥပဂတော။ အထ သာယနှသမယေ ဘိက္ခူ ဣတော စိတော စ သမောသရိတွာ ရတ္တကမ္ဗလသာဏိယာ ပရိက္ခိတ္တာ ဝိယ[၂] နိသီဒိတွာ သတ္ထု ဂုဏကထံ အာရဘိံသု “အာဝုသော မဟာပန္ထကော စူဠပန္ထကဿ အဇ္ဈာသယံ အဇာနန္တော စတူဟိ မာသေဟိ ဧကံ ဂါထံ ဥဂ္ဂဏှာပေတုံ န သက္ကောတိ၊ ‘ဒန္ဓော အယ’န္တိ ဝိဟာရာ နိက္ကဍ္ဎိ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပန အတ္တနော အနုတ္တရဓမ္မရာဇတာယ ဧကသ္မိံယေဝဿ အန္တရာဘတ္တေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ အဒါသိ၊ တီဏိ ပိဋကာနိ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိယေဝ အာဂတာနိ၊ အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ဗလံ နာမ မဟန္တ”န္တိ။

၁-တီဏိ ပိဋကာနိ (သီ၊ သျာ) ၂-ရတ္တကမ္ဗလသာဏိံ ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ (သီ၊ က)

အထ ဘဂဝါ ဓမ္မသဘာယံ ဣမံ ကထာပဝတ္တိံ ဉတွာ "အဇ္ဇ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဗုဒ္ဓသေယျာယ ဥဋ္ဌာယ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ ဝိဇ္ဇုလတံ ဝိယ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ရတ္တကမ္ဗလသဒိသံ သုဂတမဟာစီဝရံ ပါရုပိတွာ သုရဘိဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ မတ္တဝရဝါရဏသီဟဝိဇမ္ဘိတ[၁] ဝိလာသေန အနန္တာယ ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ အလင်္ကတမဏ္ဍလမာဠမဇ္ဈေ[၂] သုပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနံ အဘိရုယှ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော အဏ္ဏဝကုစ္ဆိံ ခေါဘယမာနော ယုဂန္ဓရမတ္ထကေ ဗာလသူရိယော ဝိယ အာသနမဇ္ဈေ နိသီဒိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ပန အာဂတမတ္တေ ဘိက္ခုသံဃော ကထံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ သတ္ထာ မုဒုကေန မေတ္တစိတ္တေန ပရိသံ ဩလောကေတွာ "အယံ ပရိသာ အတိဝိယ သောဘတိ၊ ဧကဿပိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ဝါ ပါဒကုက္ကုစ္စံ ဝါ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗေပိ ဣမေ ဗုဒ္ဓဂါရဝေန သဂါရဝါ, ဗုဒ္ဓတေဇေန တဇ္ဇိတာ။ မယိ အာယုကပ္ပမ္ပိ အကထေတွာ နိသိန္နေ ပဌမံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ န ကထေဿန္တိ။ ကထာသမုဋ္ဌာပနဝတ္တံ နာမ မယာဝ ဇာနိတဗ္ဗံ၊ အဟမေဝ ပဌမံ ကထေဿာမီ"တိ မဓုရေန ဗြဟ္မဿရေန ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ၊ ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န ဘိက္ခဝေ စူဠပဒုမောဧတရဟိ ဧဝ ဒုဗ္ဘိ၊ ပုဗ္ဗေပိ ဒုဗ္ဘိယေဝ။ န ကေဝလဉ္စာယံ ဣဒါနေဝ အဝဿယော ဇာတော၊ ပုဗ္ဗေပိ အဝဿယော အဟောသိမေဝ။ ပုဗ္ဗေ ပနာဟံ ဣမံ လောကိယကုဋုမ္ဗဿ သာမိကံ အကာသိံ၊ ဣဒါနိ လောကုတ္တရကုဋုမ္ဗဿာ"တိ ဝတွာ တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရေတော သောတုကာမေဟိ ဘိက္ခူဟိ အာယာစိတော အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဘိက္ခဝေ ဗာရာဏသိနဂရဝါသီ ဧကော မာဏဝေါ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ ဓမ္မန္တေဝါသိကော ဟုတွာ ပဉ္စန္နံ မာဏဝကသတာနံ အန္တရေ အတိဝိယ အာစရိယဿ ဥပကာရကော အဟောသိ၊ ပါဒပရိကမ္မာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ။ ဒန္ဓတာယ ပန ကိဉ္စိ ဥဂ္ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ။ အာစရိယော "အယံ မမ ဗဟူပကာရော၊ သိက္ခာပေဿာမိ န"န္တိ ဝါယမန္တောပိ ကိဉ္စိ သိက္ခာပေတုံ န သက္ကောတိ။ သော စိရံ ဝသိတွာ ဧကဂါထမ္ပိ ဥဂ္ဂဏှိတုံ အသက္ကောန္တော ဥက္ကဏ္ဍိတွာ "ဂမိဿာမီ"တိ အာစရိယံ အာပုစ္ဆိ။ အာစရိယော စိန္တေသိ "အယံ မယှံ ဥပကာရကော၊ ပဏ္ဍိတဘာဝမဿ ပစ္စာသီသာမိ၊ န နံ ကာတုံ

၁-....သီဟဝိက္ကန္တ.... (သီ၊ သျာ)   ၂-အလင်္ကတမဏ္ဍပဿာလာယ မဇ္ဈေ (က)

သက္ကောမိ၊ အဝဿံ မယာ ဇမယဿ ပစ္စုပကာရော ကာတဗ္ဗော၊ ကေမယဿ မန္တံ ဗန္ဓိတွာ ဒဿာမိ''တိ သော တံ အရညံ နေတွာ "ဃဋ္ဋေသိ ဃဋ္ဋေသိ[1]၊ ကိံ ကာရဏာ ဃဋ္ဋေသိ၊ အဟမ္ပိ တံ ဇာနာမိ ဇာနာမိ"တိ ဇမံ မန္တံ ဗန္ဓိတွာ ဥဂ္ဂဏှာ-ပေန္တော အနေကသတက္ခတ္တုံ ပရိဝတ္တာပေတွာ "ပညာယတိ တေ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာမ ပညာယတီ"တိ ဝုတ္တေ "ဒန္ဓေန နာမ ဝါယာမံ ကတွာ ပဂုဏံ ကတံ သိပ္ပံ န ပလာယတီ"တိ စိန္တေတွာ မဂ္ဂပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ "ဂစ္ဆ, ဇမံ မန္တံ နိဿာယ ဇီဝိဿသိ၊ အပလာယနတ္ထာယ ပနဿ နိစ္စံ သဇ္ဈာယံ ကရေယျာသီ"တိ ဝတွာ တံ ဥယျောဇေသိ။ အထဿ မာတာ ဗာရာဏသိယံ သမ္ပတ္တကာလေ "ပုတ္တော မေ သိပ္ပံ သိက္ခိတွာ အာဂတော''တိ မဟာသက္ကာရသမ္မာနံ အကာသိ။

တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ ''အတ္ထိ နု ခေါ မေ ကာယကမ္မာဒီသု ကောစိ ဒေါသော''တိ ပစ္စဝေက္ခန္တော အတ္တနော အရုစ္စနကံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ အဒိသွာ ''အတ္တနော ဝဇ္ဇံ နာမ အတ္တနော န ပညာယတိ၊ ပရေသံ ပညာယတိ၊ နာဂရာနံ[2] ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ သာယံ အညာတကဝေသေန နိက္ခမိတွာ "သာယမာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ နိသိန္နမနုဿာနံ ကထာသလ္လာပေါ နာမ နာနပ္ပကာ-ရကော ဟောတိ၊ 'သစာဟံ အဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေမိ၊ ပါပေန အဓမ္မိကေန ရညာ ဒဏ္ဍဗလိအာဒီဟိ ဟတမှာ'တိ ဝက္ခန္တိ။ 'သစေ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေမိ၊ ဒီဃာယုကော ဟောတု နော ရာဇာ'တိအာဒီနိ ဝတွာ မမ ဂုဏံ ကထေ-ဿန္တိ''တိ တေသံ တေသံ ဂေဟာနံ ဘိတ္တိအနုသာရေနေဝ ဝိစရတိ။

တသ္မိံ ခဏေ ဥမင်္ဂစောရာ ဒွိန္နံ ဂေဟာနံ အန္တရေ ဥမင်္ဂံ ဘိန္ဒန္တိ ဧကဥမင်္ဂေနေဝ ဒွေ ဂေဟာနိ ပဝိသနတ္ထာယ။ ရာဇာ တေ ဒိသွာ ဂေဟစ္ဆာယာယ အဋ္ဌာသိ။ တေသံ ဥမင်္ဂံ ဘိန္ဒိတွာ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ ဘဏ္ဍကံ ဩလောကိတကာလေ[3] မာဏဝေါ ပဗုဇ္ဈိတွာ တံ မန္တံ သဇ္ဈာ-ယန္တော "ဃဋ္ဋေသိ ဃဋ္ဋေသိ၊ ကိံ ကာရဏာ ဃဋ္ဋေသိ၊ အဟမ္ပိ တံ ဇာနာမိ ဇာနာမီ"တိ အာဟ။ တေ တံ သုတွာ ''ဇာနိနာ ကိရမှာ ဉာတာ၊ ဇဒါနိ နော နာသေဿတီ''တိ နိဝတ္ထဝတ္ထာနိပိ ဆဍ္ဍေတွာ ဘီတာ သမ္ဘုခသမ္ဘုခဋ္ဌာနေနေဝ ပလာယိံသု။ ရာဇာ တေ ပလာယန္တေ ဒိသွာ ဣတရဿ စ မန္တသဇ္ဈာယနသဒ္ဒံ သုတွာ ဂေဟဒ္ဓေဝ ဝဝတ္ထပေတွာ နာဂရာနံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ နိဝေသနံ ပါဝိသိ။ သော ဝိဘာတာယ ပန ရတ္တိယာ ပါမဘာတဝေကံ ပုရိသံ ပက္ကောသိတွာ အာဟ ''ဂစ္ဆ ဘဏေ၊ အသုကဝီထိယံ နာမ ယသ္မိံ ဂေဟေ ဥမင်္ဂေါ ဘိန္နော၊ တတ္ထ တက္ကသိလတော သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အာဂတမာဏဝေါ အတ္ထိ၊ တံ အာနေဟီ"တိ။

၁-ဃဋ္ဋေသိ ဃဋ္ဋေသိ (သျာ) ၂-နဂရံ (သီ) ၃-ဘဏ္ဍာနံ ဩလောကနကာလေ (သီ၊ သျာ)

သော ဂန္တွာ ''ရာဇာ တံ ပက္ကောသတီ''တိ ဝတွာ မာဏဝံ အာနေသိ။ အထ နံ ရာဇာ အာဟ ''တွံ တာတ တက္ကသိလတော သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အာဂတ-မာဏဝေါ''တိ။ အာမ ဒေဝါတိ။ အမှာကမ္ပိ တံ သိပ္ပံ ဒေဟီတိ။ သာဓု ဒေဝ, သမာနာသနေ နိသီဒိတွာ ဂဏှာဟီတိ။ ရာဇာပိ တထာ ကတွာ မန္တံ ဂဟေတွာ ''အယံ တေ အာစရိယဘာဂေါ''တိ သဟဿံ အဒါသိ။

တဒါ သေနာပတိ ရညော ကပ္ပကံ အာဟ ''ကဒါ ရညော မဿုံ ကရိ-ဿသီ''တိ။ သွေ ဝါ ပရသုဝေ ဝါတိ။ သော တဿ သဟဿံ ဒတွာ ''ကိစ္စံ မေ အတ္ထီ''တိ ဝတွာ ''ကိံ သာမီ''တိ ဝုတ္တေ ရညော မဿုကမ္မံ ကရောန္တော ဝိယ ဟုတွာ ခုရံ အတိဝိယ ပဟံသိတွာ ဂလနာဠိံ ဆိန္ဒ၊ တွံ သေနာပတိ ဘဝိဿသိ၊ အဟံ ရာဇာတိ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရညော မဿုကမ္မကရဏဒိဝသေ ဂန္ဓောဒကေန မဿုံ တေမေတွာ ခုရံ ပဟံသိတွာ[1] နလာဋန္တေ ဂဟေတွာ ''ခုရော ထောကံ ကုဏ္ဍဓာရော၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဂလနာဠိံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပုန ဧကမန္တံ ဌတွာ ခုရံ ပဟံသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ရာဇာ အတ္တနော မန္တံ သရိတွာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တော ''ဃဋ္ဋေသိ ဃဋ္ဋေသိ၊ ကိံ ကာရဏာ ဃဋ္ဋေသိ၊ အဟမ္ပိ တံ ဇာနာမိ ဇာနာမီ''တိ အာဟ။ နှာပိ-တဿ နလာဋတော သေဒါ မုစ္စိံသု။ သော ''ဇာနာတိ မမ ကာရဏံ[3] ရာဇာ''တိ ဘီတော ခုရံ ဘူမိယံ ခိပိတွာ ပါဒမူလေ ဥရေန နိပဇ္ဇိ။ ရာဇာနော နာမ ဆေကာ ဟောန္တိ၊ တေန တံ ဧဝမာဟ ''အရေ ဒုဋ္ဌ နှာပိတ 'န မံ ရာဇာ ဇာနာတီ'တိ သညံ ကရောသီ''တိ။ အဘယံ မေ ဒေဟိ ဒေဝါတိ။ ဟောတု, မာ ဘာယိ, ကထေဟီတိ။ သေနာပတိ မေ ဒေဝ သဟဿံ ဒတွာ ''ရညော မဿုံ ကရောန္တော ဝိယ ဂလနာဠိံ ဆိန္ဒ၊ အဟံ ရာဇာ ဟုတွာ တံ သေနာပတိံ ကရိဿာမီ''တိ အာဟာတိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ ''အာစရိယံ မေ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ''န္တိ စိန္တေတွာ သေနာပတိံ ပက္ကောသာပေတွာ ''အမ္ဘော သေနာပတိ ကိံ နာမ တယာ မမ သန္တိကာ န လဒ္ဓံ၊ ဣဒါနိ တံ ဒဋ္ဌုံ န သက္ကောမိ၊ မမ ရဋ္ဌာ နိက္ခမာဟီ''တိ တံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇေတွာ အာစရိယံ ပက္ကောသာပေတွာ ''အာစရိယ တံ နိဿာယ မယာ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ''န္တိ ဝတွာ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကရိတွာ တဿ သေနာပတိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော တဒါ စူဠပန္ထကော အဟောသိ၊ သတ္ထာ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယောတိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ ''ဧဝံ ဘိက္ခဝေ ပုဗ္ဗေပိ စူဠပန္ထကော ဒန္ဓောယေဝ အဟောသိ၊ တဒါပိဿာဟံ အဝဿယော ဟုတွာ တံ လောကိယ-

---

၁-ဃံသိတွာ (က) ၂-ကုဏ္ဍာကာရော (သီ) ၃-ဇာနာတိ မံ (သျာ)

ကုဋုမ္ဗေ ပတိဋ္ဌာပေသီ”န္တိ ဝတွာ ပုန ကေဒိဝသံ “အဟော သတ္ထာ စူဠပန္ထ-ကဿ အဝဿယော ဇာတော”တိ ကထာယ သမုဋ္ဌိတာယ **စူဠသေဋ္ဌိ-ဇာတကေ** အတီတဝတ္ထုံ ကထေတွာ—

“အပ္ပကေနာပိ မေဓာဝီ၊ ပါဘတေန ဝိစက္ခဏော။
သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနံ၊ အဏုံ အဂ္ဂိံဝ သန္ဓမ”န္တိ[1]—

ဂါထံ ဝတွာ “န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝါဟံ ဣမဿ အဝဿယော ဇာတော၊ ပုဗ္ဗေပိ အဝဿယော အဟောသိမေဝ။ ပုဗ္ဗေ ပနာဟံ ဣမံ လောကိယကုဋုမ္ဗဿ သာမိကံ အကာသိံ၊ ဣဒါနိ လောကုတ္တရကုဋုမ္ဗဿ။ တဒါ ဟိ[2] စူဠန္တေ-ဝါသိကော စူဠပန္ထကော အဟောသိ၊ စူဠသေဋ္ဌိ ပန ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော နက္ခတ္တကောဝိဒေါ အဟမေဝါ”တိ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။

ပုနေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော စူဠ-ပန္ထကော စတူဟိ မာသေဟိ စတုပ္ပဒံ ဂါထံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တောပိ ဝီရိယံ အနောသဇ္ဇိတွာဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတော၊ ဣဒါနိ လောကုတ္တရဓမ္မကုဋုမ္ဗဿ သာမိကော ဇာတော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခဝေ မမ သာသနေ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဘိက္ခု လောကုတ္တရဓမ္မဿ သာမိကော ဟောတိ-ယေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၂၅။ “ဥဋ္ဌာနေန’ပ္ပမာဒေန၊ သံယမေန ဒမေန စ။
ဒီပံ ကယိရာထ မေဓာဝီ၊ ယံ ဩဃော နာဘိကီရတီ”တိ။

တတ္ထ **ဒီပံ ကယိရာထာ**တိ ဝီရိယသင်္ခါတေန ဥဋ္ဌာနေန, သတိယာ အဝိပ္ပ-ဝါသာကာရသင်္ခါတေန အပ္ပမာဒေန, စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသင်္ခါတေန သံယမေန, ဣန္ဒြိယဒမေန စာတိ ဣမေဟိ ကာရဏဘူတေဟိ စတူဟိ ဓမ္မေဟိ ဓမ္မောဇ-ပညာယ သမန္နာဂတော မေဓာဝီ ဣမသ္မိံ အတိဝိယ ဒုလ္လဘပတိဋ္ဌတာယ အတိဂမ္ဘီရေ သံသာရသာဂရေ အတ္တနော ပတိဋ္ဌာနဘူတံ အရဟတ္တဖလံ ဒီပံ ကယိရာထ ကရေယျ၊ ကာတုံ သက္ကုဏေယျာတိ အတ္ထော။ ကီဒိသံ? **ယံ ဩဃော နာဘိကီရတီ**တိ ယံ စတုဗ္ဗိဓောပိ ကိလေသောဃော အဘိကိရိတုံ ဝိဒ္ဓံသေတုံ န သက္ကောတိ။ န ဟိ သက္ကာ အရဟတ္တံ ဩဃေန အဘိကိရိတုန္တိ။

၁-ခု ၅-၂-ပိဋ္ဌေ။

၂-ကုဋုမ္ဗဿာတိ ဝတွာ တဒါပိ (သျာ)

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ ဓမ္မ ဒေသနာ သမ္ပတ္တပရိသာယ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

စူဠပန္ထကတ္ထေရဝတ္ထု တတိယံ။

၄-ဗာလနက္ခတ္တသင်္ဃုဋ္ဌဝတ္ထု

ပမာဒမနုယုဉ္ဇန္တီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဗာလနက္ခတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ကေသ္မိံ ဟိ သမယေ သာဝတ္ထိယံ ဗာလနက္ခတ္တံ နာမ သင်္ဃုဋ္ဌံ။ တသ္မိံ နက္ခတ္တေ ဗာလာ ဒုမ္မေဓိနော ဇနာ ဆာရိကာယ စေဝ ဂေါမယေန စ သရီရံ မက္ခေတွာ သတ္တာဟံ အသဗ္ဘံ[၁] ဘဏန္တာ ဝိစရန္တိ။ ကိဉ္စိ ဉာတိ[၂] သုဟဇ္ဇံ ဝါ ပဗ္ဗဇိတံ ဝါ ဒိသွာ လဇ္ဇန္တာ နာမ နတ္ထိ။ ဒွါရေ ဒွါရေ ဌတွာ အသဗ္ဘံ ဘဏန္တိ။ မနုဿာ တေသံ အသဗ္ဘံ သောတုံ အသက္ကောန္တာ ယထာဗလံ အဍ္ဎံ ဝါ ပါဒံ ဝါ ကဟာပဏံ ဝါ ပေသေန္တိ။ တေ တေသံ ဒွါရေ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဂဟေတွာ ပက္ကမန္တိ။ တဒါ ပန သာဝတ္ထိယံ ပဉ္စ ကောဋိမတ္တာ အရိယသာဝကာ ဝသန္တိ၊ တေ သတ္ထု သန္တိကံ သာသနံ ပေသယိံသု “ဘဂဝါ ဘန္တေ သတ္တာဟံ ဘိက္ခု-သံဃေန သဒ္ဓိံ နဂရံ အပ္ပဝိသိတွာ ဝိဟာရေယေဝ ဟောတူ”တိ။ တဉ္စ ပန သတ္တာဟံ ဘိက္ခုသံဃဿ ဝိဟာရေယေဝ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ သမ္ပာဒေတွာ ပဟိဏိံသု၊ သယမ္ပိ ဂေဟာ န နိက္ခမိံသု။ တေ နက္ခတ္တေ ပန ပရိယော-သိတေ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိမန္တေတွာ နဂရံ ပဝေ-သေတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ “ဘန္တေ အတိဒုက္ခေန နော သတ္တ ဒိဝသာနိ အတိက္ကန္တာနိ၊ ဗာလာနံ အသဗ္ဘာနိ သုဏန္တာနံ ကဏ္ဏာ ဘိဇ္ဇနာကာရပ္ပတ္တာ ဟောန္တိ၊ ကောစိ ကဿစိ န လဇ္ဇတိ၊ တေန မယံ တုမှာကံ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတုံ နာဒမှ၊ မယမ္ပိ ဂေဟတော န နိက္ခမိမှာ”တိ အာဟံသု။ သတ္ထာ တေသံ ကထံ သုတွာ “ဗာလာနံ ဒုမ္မေဓာနံ ကိရိယာ နာမ ဧဝရူပါ ဟောတိ၊ မေဓာဝိနော ပန ဓနသာရံ ဝိယ အပ္ပမာဒံ ရက္ခိတွာ အမတမဟာနိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ ပါပုဏန္တိ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၂၆။ “ပမာဒမနုယုဉ္ဇန္တိ၊ ဗာလာ ဒုမ္မေဓိနော ဇနာ။
အပ္ပမာဒဉ္စ မေဓာဝီ၊ ဓနံ သေဋ္ဌံဝ ရက္ခတိ။

၁-အသဗ္ဘိဝါစံ (သျာ) ၂-ကဉ္စိ ဉာတိံ ဝါ (သျာ)

၂၇။ မာ ပမာဒမနုယုဉ္ဇေထ၊ မာ ကာမရတိသန္ထဝံ။
အပ္ပမတ္တော ဟိ ဈာယန္တော၊ ပပ္ပောတိ ဝိပုလံ သုခ''န္တိ။

တတ္ထ **ဗာလာ**တိ ဗာလျေန[၁] သမန္နာဂတာ ဣဓလောကပရလောကတ္ထံ အဇာနန္တာ။ **ဒုမ္မေဓိနော**တိ နိပ္ပညာ။ တေ ပမာဒေ အာဒီနဝံ အပဿန္တာ ပမာဒံ အနုယုဉ္ဇန္တိ ပဝတ္တေန္တိ၊ ပမာဒေန ကာလံ ဝီတိနာမေန္တိ။ **မေဓာဝီ**တိ ဓမ္မောဇပညာယ သမန္နာဂတော ပန ပဏ္ဍိတော ကုလဝံသာဂတံ[၂] သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ သတ္တရတနဓနံ ဝိယ အပ္ပမာဒံ ရက္ခတိ။ ယထာ ဟိ ဥတ္တမံ ဓနံ နိဿာယ "ကာမဂုဏသမ္ပတ္တိံ ပါပုဏိဿာမ၊ ပုတ္တဒါရံ ပေါသေဿာမ၊ ပရလောက-ဂမနမဂ္ဂံ သောဓေဿာမာ''တိ ဓနေ အာနိသံသံ ပဿန္တာ တံ ရက္ခန္တိ၊ ဧဝံ ပဏ္ဍိတောပိ အပ္ပမတ္တော "ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ ပဋိလဘိဿာမိ၊ မဂ္ဂဖလာဒီနိ ပါပု-ဏိဿာမိ၊ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ သမ္ပာဒေဿာမီ''တိ အပ္ပမာဒေ အာနိသံသံ ပဿန္တော ဓနံ သေဋ္ဌံဝ အပ္ပမာဒံ ရက္ခတီတိ အတ္ထော။ **မာ ပမာဒ**န္တိ တသ္မာ တုမှေ မာ ပမာဒမနုယုဉ္ဇေထ မာ ပမာဒေန ကာလံ ဝီတိနာမယိတ္ထ။ **မာ ကာမရတိသန္ထဝ**န္တိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု ရတိ-သင်္ခါတံ တဏှာသန္ထဝမ္ပိ မာ အနုယုဉ္ဇေထ မာ စိန္တယိတ္ထ မာ ပဋိလဘိတ္ထ။ **အပ္ပမတ္တော ဟီ**တိ ဥပဋ္ဌိတဿတိတာယ ဟိ အပ္ပမတ္တော ဈာယန္တော ပုဂ္ဂလော ဝိပုလံ ဥဠာရံ နိဗ္ဗာနသုခံ ပါပုဏာတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ မဟာ-ဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

ဗာလနက္ခတ္တသင်္ဃုဋ္ဌဝတ္ထု စတုတ္ထံ။

၅-မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု

ပမာဒံ အပ္ပမာဒေနာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာကဿပတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ ဒိဝသေ ထေရော ပိပ္ပလိဂုဟာယံ ဝိဟရန္တော ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ပမတ္တေ စ အပ္ပမတ္တေ စ ဥဒကပထဝီပဗ္ဗတာဒီသု စဝနကေ ဥပပဇ္ဇနကေ စ

၁-ဗာလျေန (သီ) ၂-ကုလဝံသာနုဂတံ (သျာ)

ယမတ္တ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဩလောကေန္တော နိသီဒိ။ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နကောဝ “ကေန နု ခေါ ဝိဟာရေန အဇ္ဇ မမ ပုတ္တော ကဿပေါ ဝိဟရ-တီ”တိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဥပဓာရေန္တော “သတ္တာနံ စုတူပပါတံ ဩလော-ကေန္တော ဝိဟရတီ”တိ ဉတွာ “သတ္တာနံ စုတူပပါတော နာမ ဗုဒ္ဓဉာဏေနပိ အပရိစ္ဆိန္နော၊ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ မာတာပိတရော အဇာ-နာပေတွာ စဝနသတ္တာနံ ပရိစ္ဆေဒေါ ကာတုံ န သက္ကာ၊ တေ ဇာနိတုံ တဝ အဝိသယော၊ ကဿပ အပ္ပမတ္တကော တဝ ဝိသယော၊ သဗ္ဗသော ပန စဝန္တေ စ ဥပပဇ္ဇန္တေ စ ဇာနိတုံ ပဿိတုံ ဗုဒ္ဓါနမေဝ ဝိသယော”တိ ဝတွာ ဩဘာသံ ဖရိတွာ သမ္မုခေ နိသိန္နော ဝိယ ဟုတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၂၈။ “ပမာဒံ အပ္ပမာဒေန၊ ယဒါ နုဒတိ ပဏ္ဍိတော။
ပညာပါသာဒမာရုယှ၊ အသောကော သောကိနိံ ပဇံ။
ပဗ္ဗတဋ္ဌောဝ ဘူမဋ္ဌေ၊ ဓီရော ဗာလေ အဝေက္ခတီ”တိ။

တတ္ထ **နုဒတီ**တိ ယထာ နာမ ပေါက္ခရဏိံ ပဝိသန္တံ နဝေါဒကံ ပုရာဏော-ဒကံ ခေါဘေတွာ တဿောကာသံ အဒတွာ တံ အတ္တနော မတ္ထကမတ္ထကေန ပလာယန္တံ နုဒတိ နီဟရတိ၊ ဧဝမေဝ ပဏ္ဍိတော အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ဗြူဟေန္တော ပမာဒဿောကာသံ အဒတွာ ယဒါ အပ္ပမာဒဝေဂေန တံ နုဒတိ နီဟရတိ၊ အထ သော ပနုန္နပမာဒေါ[၁] အစ္စုဂ္ဂတတ္တေန ပရိသုဒ္ဓံ ဒိဗ္ဗစက္ခုသင်္ခါတံ ပညာ-ပါသာဒံ တဿ အနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပဒံ ပူရေန္တော တာယ ပဋိပဒါယ နိဿေဏိယာ ပါသာဒံ ဝိယ အာရုယှ ပဟီနသောကသလ္လတာယ **အသောကော**, အပ္ပဟီန-သောကသလ္လတာယ **သောကိနိံ ပဇံ** သတ္တနိကာယံ စဝမာနဉ္စေဝ ဥပပဇ္ဇ-မာနဉ္စ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ **အဝေက္ခတီ** ပဿတိ။ ယထာ ကိံ? **ပဗ္ဗတဋ္ဌောဝ ဘူမဋ္ဌေ**တိ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ဌိတော ဘူမိယံ ဌိတေ, ဥပရိပါသာဒေ ဝါ ပန ဌိတော ပါသာဒ-ပရိဝေဏေ ဌိတေ အကိစ္ဆေန အဝေက္ခတိ၊ တထာ သောပိ ဓီရော ပဏ္ဍိတော မဟာခီဏာသဝေါ အသမုစ္ဆိန္နဝဋ္ဋဗီဇေ ဗာလေ စဝန္တေ စ ဥပပဇ္ဇန္တေ စ အကိစ္ဆေန အဝေက္ခတီတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ သစ္ဆိကရိံသူတိ။

မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၁-ပနုန္နပမာဒေါ (သီ)၊ ပနုဒပမာဒေါ (က)

၆-ပမတ္တာပမတ္တဒွေသဟာယကဝတ္ထု

အပ္ပမတ္တော ပမတ္တေသူတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒွေ သဟာယကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တေ ကိရ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အာရညကဝိဟာရံ ပဝိသိံသု။ တေသု ဧကော ကိရ ကာလဿေဝ ဒါရူနိ အာဟရိတွာ အင်္ဂါရကပလ္လံ သဇ္ဇေတွာ ဒဟရသာမဏေရေဟိ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမယာမံ ဝိသိဗ္ဗမာနော နိသီဒတိ။ ဧကော အပ္ပမတ္တော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဣတရံ ဩဝဒတိ "အာဝုသော မာ ဧဝံ ကရိ၊ ပမတ္တဿ ဟိ စတ္တာရော အပါယာ သကဃရသဒိသာ[၁]။ ဗုဒ္ဓါ နာမ သာဌေယျေန အာရာဓေတုံ န သက္ကာ"တိ။ သော တဿောဝါဒံ န သုဏာတိ။ ဣတရော "နာယံ ဝစနက္ခမော"တိ တံ အဝတွာ[၂] အပ္ပမတ္တောဝ သမဏဓမ္မမကာသိ။ အလသတ္ထေရောပိ ပဌမယာမေ ဝိသိဗ္ဗေတွာ ဣတရဿ စင်္ကမိတွာ ဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌကာလေ ပဝိသိတွာ "မဟာကုသီတ တွံ နိပဇ္ဇိတွာ သယနတ္ထာယ အရညံ ပဝိဋ္ဌောသိ၊ ကိံ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာယ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိတွာ သုပတိ။ ဣတရောပိ မဇ္ဈိမယာမေ ဝိဿမိတွာ ပစ္ဆိမယာမေ ပစ္စုဋ္ဌာယ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။ သော ဧဝံ အပ္ပမတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဣတရော ပမာဒေနေဝ ကာလံ ဝီတိနာမေသိ။ တေ ဝုဋ္ဌဝဿာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "ကစ္စိ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမတ္တာ သမဏဓမ္မံ ကရိတ္ထ၊ ကစ္စိ ဝေါ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ ပဌမံ ပမတ္တော ဘိက္ခု အာဟ "ကုတော ဘန္တေ ဧတဿ အပ္ပမာဒေါ၊ ဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တော ကာလံ ဝီတိနာမေသီ"တိ။ တွံ ပန ဘိက္ခူတိ။ အဟံ ဘန္တေ ကာလဿေဝ ဒါရူနိ အာဟရိတွာ အင်္ဂါရကပလ္လံ သဇ္ဇေတွာ ပဌမယာမေ ဝိသိဗ္ဗေန္တော နိသီဒိတွာ အနိဒ္ဒါယန္တောဝ ကာလံ ဝီတိနာမေသိန္တိ။ အထ နံ သတ္ထာ "တွံ ပမတ္တော ကာလံ ဝီတိနာမေတွာ 'အပ္ပမတ္တောမှီ'တိ ဝဒသိ၊ အပ္ပမတ္တံ ပန ပမတ္တံ ကရောသီ"တိ အာဟ။ ပုန ပမာဒေ ဒေါသေ, အပ္ပမာဒေ အာနိသံသေ ပကာသေတုံ "တွံ မမ ပုတ္တဿ သန္တိကေ ဇဝစ္ဆိန္နော ဒုဗ္ဗလဿော ဝိယ၊ ဧသော ပန တဝ သန္တိကေ သီဃဇဝဿော ဝိယာ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁-သယနိဃရသဒိသာ (သီ)
၂-အပဋ္ဌပေတွာ (သီ)၊ **အဝတ္တေတွာ** (သျာ)

၂၉။ "အပ္ပမတ္တော ပမတ္တေသု၊ သုတ္တေသု ဗဟုဇာဂရော။
အဗလဿံဝ သီဃဿော၊ ဟိတွာ ယာတိ သုမေဓသော"တိ။

တတ္ထ **အပ္ပမတ္တော**တိ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တတာယ အပ္ပမာဒသမ္ပန္နော ခီဏာ-သဝေါ။ **ပမတ္တေသူ**တိ သတိဝေါသဂ္ဂေ ဌိတေသု သတ္တေသု။ **သုတ္တေသူ**တိ သတိဇာဂရိယာဘာဝေန သဗ္ဗိရိယာပထေသု နိဒ္ဒါယန္တေသု။ **ဗဟုဇာဂရော**တိ မဟန္တေ သတိဝေပုလ္လေ ဇာဂရိယေ ဌိတော။ **အဗလဿံဝါ**တိ ကုဏ္ဍပါဒံ ဆိန္နဇဝံ ဒုဗ္ဗလဿံ သီဃဇဝေါ သိန္ဓဝါဇာနီယော ဝိယ။ **သုမေဓသော**တိ ဥတ္တမပညော။ တထာရူပံ ပုဂ္ဂလံ အာဂမေနပိ အဓိဂမေနပိ **ဟိတွာ ယာတိ**။ မန္ဒပညဿ ဟိ ဧကံ သုတ္တံ ဂဟေတုံ ဝါယမန္တဿေဝ သုမေဓသော ဧကံ ဝဂ္ဂံ ဂဏှာတိ၊ ဧဝံ တာဝ အာဂမေန ဟိတွာ ယာတိ။ မန္ဒပညေ ပန ရတ္တိဋ္ဌာန-ဒိဝါဋ္ဌာနာနိ ကာတုံ ဝါယမန္တဿေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယန္တဿေဝ စ သုမေဓသော ပုဗ္ဗဘာဂေပိ ပရေန ကတံ ရတ္တိဋ္ဌာနံ ဝါ ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဝါ ပဝိသိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္မသန္တော သဗ္ဗကိလေသေ ခေပေတွာ နဝ လောကုတ္တရ-ဓမ္မေ ဟတ္ထဂတေ ကရောတိ၊ ဧဝံ အဓိဂမေနပိ ဟိတွာ ယာတိ။ ဝဋ္ဋေ ပန နံ ဟိတွာ[၁] ဆဍ္ဍေတွာ ဝဋ္ဋတော နိဿရန္တော ယာတိယေဝါတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ပမတ္တာပမတ္တဒွေသဟာယကဝတ္ထု ဆဋ္ဌံ။

၇-မဃဝတ္ထု

အပ္ပမာဒေန မဃဝါတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေသာလိယံ ဥပနိဿာယ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဝိဟရန္တော သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဝေသာလိယံ ဟိ မဟာလိ နာမ လိစ္ဆဝိ ဝသတိ၊ သော တထာဂတဿ **သက္ကပဉှသုတ္တန္တဒေသနံ**[၂] သုတွာ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ သက္ကသမ္ပတ္တိံ မဟတိံ ကတွာ ကထေသိ၊ 'ဒိသွာ နု ခေါ ကထေသိ, ဥဒါဟု အဒိသွာ။ ဇာနာတိ နု ခေါ သက္ကံ, ဥဒါဟု နော'တိ ပုစ္ဆိဿာမိ န"န္တိ စိန္တေသိ။ အထ ခေါ မဟာလိ လိစ္ဆဝိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ၊ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ မဟာလိ လိစ္ဆဝိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ

---

[၁] ဝဋ္ဋပဒံ ဇဟိတွာ (သီ)၊ ဝဋ္ဋေ ပန နံ မန္ဒပညံ ဟိတွာ (သျာ) [၂] ဒီ ၂-၂၁၁-ဝိဋ္ဌာဒီသု။

"ဒိဋ္ဌော ခေါ ဘန္တေ ဘဂဝတာ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော"တိ။ ဒိဋ္ဌော ခေါ မေ မဟာလိ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒောတိ။ သော ဟိ နူန ဘန္တေ သက္ကပတိရူပကော ဘဝိဿတိ။ ဒုဒ္ဒသော ဟိ ဘန္တေ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒောတိ။ သက္ကဉ္စ ခွါဟံ မဟာလိ ပဇာနာမိ သက္ကကရဏေ စ ဓမ္မေ၊ ယေသံ ဓမ္မာနံ သမာဒိန္နတ္တာ သက္ကော သက္ကတ္တံ အဇ္ဈဂါ၊ တဉ္စ ပဇာနာမိ။

သက္ကော မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒော ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတော သမာနော မဃော နာမ မာဏဝေါ အဟောသိ၊ တသ္မာ "မဃဝါ"တိ ဝုစ္စတိ။

သက္ကော မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒော ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတော သမာနော ပုရေ[၁] ဒါနံ အဒါသိ၊ တသ္မာ "ပုရိန္ဒဒေါ"တိ ဝုစ္စတိ။

သက္ကော မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒော ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတော သမာနော သက္ကစ္စံ ဒါနံ အဒါသိ၊ တသ္မာ "သက္ကော"တိ ဝုစ္စတိ။

သက္ကော မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒော ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတော သမာနော အာဝသထံ အဒါသိ၊ တသ္မာ "ဝါသဝေါ"တိ ဝုစ္စတိ။

သက္ကော မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒော သဟဿမ္ပိ အတ္ထံ မုဟုတ္တေန စိန္တေတိ၊ တသ္မာ "သဟဿက္ခော"တိ ဝုစ္စတိ။

သက္ကဿ မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒဿ သုဇာ နာမ အသုရကညာ ပဇာပတိ၊ တသ္မာ "သုဇမ္ပတီ"တိ ဝုစ္စတိ။

သက္ကော မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒော ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ဣဿရိယာဓိပစ္စံ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ၊ တသ္မာ "ဒေဝါနမိန္ဒော"တိ ဝုစ္စတိ။

သက္ကဿ မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတဿ သတ္တ ဝတပဒါနိ သမတ္တာနိ သမာဒိန္နာနိ အဟေသုံ၊ ယေသံ သမာဒိန္နတ္တာ သက္ကော သက္ကတ္တံ အဇ္ဈဂါ။ ကတမာနိ သတ္တ ဝတပဒါနိ၊ ယာဝဇီဝံ မာတာပေတ္တိဘရော အဿံ၊ ယာဝဇီဝံ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယီ အဿံ၊ ယာဝဇီဝံ သဏှဝါစော အဿံ၊ ယာဝဇီဝံ အပိသုဏဝါစော အဿံ၊ ယာဝဇီဝံ ဝိဂတမလမစ္ဆေရေန စေတသာ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသေယျံ၊ မုတ္တစာဂေါ ပယတပါဏိ ဝေါဿဂ္ဂရတော ယာစယောဂေါ ဒါနသံဝိဘာဂရတော အဿံ၊ ယာဝဇီဝံ သစ္စဝါစော အဿံ၊ ယာဝဇီဝံ အက္ကောဓနော အဿံ "သစေပိ မေ ကောဓော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ခိပ္ပမေဝ နံ ပဋိဝိနေယျ"န္တိ။ သက္ကဿ မဟာလိ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတဿ

၁-ပုရေ ပုရေ (သီ) သံ ၁-၂၃၀-မိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။

ဠုမာနိ သတ္တ ဝတပဒါနိ သမတ္တာနိ သမာဒိန္နာနိ အဟေသုံ၊ ယေသံ သမာ-
ဒိန္နတ္တာ သက္ကော သက္ကတ္တံ အဇ္ဈဂါတိ။

''မာတာပေတ္တိဘရံ ဇန္တုံ၊ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနံ။
သဏှံ သခိလသမ္ဘာသံ၊ ပေသုဏေယျပ္ပဟာယိနံ။

မစ္ဆေရဝိနယေ ယုတ္တံ၊ သစ္စံ ကောဓာဘိဘုံ နရံ။
တံ ဝေ ဒေဝါ တာဝတိံသာ၊ အာဟု သပ္ပုရိသော ဣတီ''တိ—

ဣဒံ မဟာလိ သက္ကေန မဃမာဏဝကာလေ ကတကမ္မန္တိ ဝတွာ ပုန တေန
"ကထံ ဘန္တေ မဃမာဏဝေါ ပဋိပဇ္ဇိ''တိ။ တဿ ပဋိပတ္တိံ ဝိတ္ထာရတော
သောတုကာမေန ပုဋ္ဌော "တေန ဟိ မဟာလိ သုဏာဟီ"တိ ဝတွာ အတီတံ
အာဟရိ—

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ မစလဂါမေ[၁] မဃော နာမ မာဏဝေါ ဂါမကမ္မ-
ကရဏဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အတ္တနော ဌိတဋ္ဌာနံ ပါဒန္တေန[၂] ပံသုံ ဝိယူဟိတွာ ရမဏီယံ
ကတွာ အဋ္ဌာသိ။ အပရော တံ ဗာဟုနာ ပဟရိတွာ တတော အပနေတွာ သယံ
တတ္ထ အဋ္ဌာသိ။ သော တဿ အကုဇ္ဈိတွာဝ အညံ ဌာနံ ရမဏီယံ ကတွာ
ဌိတော။ တတောပိ နံ အညော အာဂန္တွာ ဗာဟုနာ ပဟရိတွာ အပနေတွာ သယံ
အဋ္ဌာသိ။ သော တဿပိ အကုဇ္ဈိတွာဝ အညံ ဌာနံ ရမဏီယံ ကတွာ ဌိတော၊
ဣတိ တံ ဂေဟတော နိက္ခန္တာ နိက္ခန္တာ ပုရိသာ ဗာဟုနာ ပဟရိတွာ ဌိတ-
ဌိတဋ္ဌာနတော[၃] အပနေသုံ။ သော "သဗ္ဗေပေတေ မံ နိဿာယ သုခိတာ
ဇာတာ၊ ဣမိနာ ကမ္မေန မယှံ သုခဒါယကေန ပုညကမ္မေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ
စိန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ ကုဒါလံ အာဒါယ ခလမဏ္ဍလမတ္တံ ဌာနံ ရမဏီယံ
အကာသိ။ သဗ္ဗေ ဂန္တွာ တတ္ထေဝ အဋ္ဌံသု။ အထ နေသံ သီတသမယေ အဂ္ဂိံ
ကတွာ အဒါသိ၊ ဂိမှကာလေ ဥဒကံ။ တတော ''ရမဏီယံ ဌာနံ နာမ
သဗ္ဗေသံ ပိယံ၊ ကဿစိ အပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ၊ ဣတော ပဋ္ဌာယ မယာ မဂ္ဂံ သမံ
ကရောန္တေန ဝိစရိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေတွာ ပါတောဝ နိက္ခမိတွာ မဂ္ဂံ သမံ
ကရောန္တော ဆိန္ဒိတွာ ဟရိတဗ္ဗယုတ္တကာ ရုက္ခသာခါ ဟရန္တော ဝိစရတိ။
အထ နံ အပရော ဒိသွာ အာဟ "သမ္မ ကိံ ကရောသီ"တိ။ မယှံ သဂ္ဂဂါမိနံ
မဂ္ဂံ ကရောမိ သမ္မာတိ။ တေန ဟိ အဟမ္ပိ တေ သဟာယော ဟောမီတိ။
ဟောဟိ သမ္မ၊ သဂ္ဂေါ နာမ ဗဟူနမ္ပိ မနာပေါ သုခဗဟုလောတိ။ တတော
ပဋ္ဌာယ ဒွေ ဇနာ အဟေသုံ။ တေ ဒိသွာ တထေဝ ပုစ္ဆိတွာ စ သုတွာ စ

---
[၁] အစလဂါမေ (သျာ) [၂] ပါဒေန (သီ၊ သျာ) [၃] သောဌိတသောဌိတဋ္ဌာနတော (သီ၊ သျာ)

အပရောပိ တေသံ သဟာယော ဇာတော၊ ဧဝံ အပရောပိ အပရောပီတိ သဗ္ဗေပိ တေတ္တိံသ ဇနာ ဇာတာ။ တေ သဗ္ဗေပိ ကုဒါလာဒိဟတ္ထာ မဂ္ဂံ သမံ ကရောန္တာ ဧကယောဇနဒွိယောဇနမတ္တဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။

တေ ဒိသွာ ဂါမဘောဇကော စိန္တေသိ "ဣမေ မနုဿာ အယောဂေ ယုတ္တာ၊ သစေ ဣမေ အရညတော မစ္ဆမံသာဒီနိ ဝါ အာဟရေယျုံ၊ သုရံ ဝါ ကတွာ ပိဝေယျုံ၊ အညံ ဝါ တာဒိသံ ကမ္မံ ကရေယျုံ၊ အဟမ္ပိ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ လဘေယျ"န္တိ။ အထ နေ ပက္កောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ "ကိံ ကရောန္တာ ဝိစရထာ"တိ။ သဂ္ဂမဂ္ဂံ သာမီတိ။ ဃရာဝါသံ ဝသန္တေဟိ နာမ ဧဝံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ အရညတော မစ္ဆမံသာဒီနိ အာဟရိတုံ, သုရံ ကတွာ ပါတုံ, နာနပ္ပကာရေ စ ကမ္မန္တေ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တေ တဿ ဝစနံ ပဋိက္ခိပိံသု၊ ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနာပိ ပဋိက္ခိပိံသုယေဝ။ သော ကုဇ္ဈိတွာ "နာသေဿာမိ နေ"တိ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ "စောရေ တေ ဒေဝ ဝဂ္ဂဗန္ဓနေန[၁] ဝိစရန္တေ ပဿာမီ"တိ ဝတွာ "ဂစ္ဆ, တေ ဂဟေတွာ အာနေဟီ"တိ ဝုတ္တေ တထာ ကတွာ သဗ္ဗေ တေ ဗန္ဓိတွာ အာနေတွာ ရညော ဒဿေသိ။ ရာဇာ အဝီမံသိတွာဝ "ဟတ္ထိနာ မဒ္ဒါပေထာ"တိ အာဏာပေသိ။ မဃော သေသာနံ ဩဝါဒမဒါသိ "သမ္မာ ဌပေတွာ မေတ္တံ အညော အမှာကံ အဝဿယော နတ္ထိ၊ တုမှေ ကတ္ထစိ ကောပံ အကတွာ ရညေ စ ဂါမဘောဇကေ စ မဒ္ဒနဟတ္ထိမှိ စ အတ္တနိ စ မေတ္တစိတ္တေန[၂] သမစိတ္တာဝ ဟောထာ"တိ။ တေ တထာ ကရိံသု။ အထ နေသံ မေတ္တာနုဘာဝေန ဟတ္ထီ ဥပသင်္ကမိတုမ္ပိ န ဝိသဟိ။ ရာဇာ တမတ္ထံ သုတွာ ဗဟူ မနုဿေ ဒိသွာ မဒ္ဒိတုံ န ဝိသဟိဿတိ။ "ဂစ္ဆထ, နေ ကိလဉ္ဇေန[၃] ပဋိစ္ဆာဒေတွာ မဒ္ဒါပေထာ"တိ အာဟ။ တေ ကိလဉ္ဇေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ မဒ္ဒိတုံ ပေသိယမာနောပိ ဟတ္ထီ ဒူရတောဝ ပဋိက္កမိ။

ရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ "ကာရဏေနေတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ တေ ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ "တာတာ မံ နိဿာယ တုမှေ ကိံ န လဘထာ"တိ။ ကိံ နာမေတံ ဒေဝါတိ။ တုမှေ ကိရ ဝဂ္ဂဗန္ဓနေန စောရာ ဟုတွာ အရညေ ဝိစရထာတိ။ ကော ဧဝမာဟ ဒေဝါတိ။ ဂါမဘောဇကော တာတာတိ။ န မယံ ဒေဝ စောရာ၊ မယံ ပန အတ္တနော သဂ္ဂမဂ္ဂံ သောဓေန္တာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရောမ၊ ဂါမဘောဇကော အမှေ အကုသလကိရိယာယ နိယောဇေတွာ အတ္တနော ဝစနံ အကရောန္တေ နာသေတုကာမော ကုဇ္ဈိတွာ ဧဝမာဟာတိ။ အထ ရာဇာ တေသံ ကထံ သုတွာ သောမနဿပ္ပတ္တော ဟုတွာ "တာတာ အယံ တိရစ္ဆာနော

၁-ဝဂ္ဂဗန္ဓန္တေ (က) ၂-မေတ္တေန (သီ) ၃-ကဋသာရကေန (သီ)

တုမှာကံ ဂဏှထ ဇာနာတိ၊ အဟံ မနုဿဘူတော ဇာနိတုံ နာသက္ခိံ၊ ခမထ မေ"တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သပုတ္တဒါရံ ဂါမဘောဇကံ တေသံ ဒါသံ, ဟတ္ထိံ အာရောဟနိယံ, တဉ္စ ဂါမံ ယထာသုခံ ပရိဘောဂံ ကတွာ အဒါသိ။ တေ "ဣမေဝ နော ကတပုညဿာနိသံသော ဒိဋ္ဌော"တိ ဘိယျောသော မတ္တာယ ပသန္နမာနသာ ဟုတွာ တံ ဟတ္ထိံ ဝါရေန ဝါရေန အဘိရုယှ ဂစ္ဆန္တာ မန္တယိံသု "ဣဒါနိ အမှေဟိ အတိရေကတရံ ပုညံ ကာတဗ္ဗံ၊ ကိံ ကရောမ။ စတုမဟာပထေ ထာဝရံ ကတွာ မဟာဇနဿ ဝိဿမနသာလံ ကရိဿာမာ"တိ။ တေ ဝဍ္ဎကိံ ပက္ကောသာပေတွာ သာလံ ပဋ္ဌပေသုံ။ မာတုဂါမေသု ပန ဝိဂတစ္ဆန္ဒတာယ တဿာ သာလာယ မာတုဂါမာနံ ပတ္တိံ နာဒံသု။

မဃဿ ပန ဂေဟေ နန္ဒာ စိတ္တာ သုဓမ္မာ သုဇာတာ[1] စတဿော ဣတ္ထိယော ဟောန္တိ။ တာသု **သုဓမ္မာ** ဝဍ္ဎကိနာ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ "ဘာတိက ဣမိဿာ သာလာယ မံ ဇေဋ္ဌကံ ကရောဟီ"တိ ဝတွာ လဉ္ဇံ အဒါသိ။ သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပဌမမေဝ ကဏ္ဏိကတ္ထာယ ရုက္ခံ သုက္ခာပေတွာ တစ္ဆေတွာ ဝိဇ္ဈိတွာ ကဏ္ဏိကံ နိဋ္ဌာပေတွာ "သုဓမ္မာ နာမ အယံ သာလာ"တိ အက္ခရာနိ ဆိန္ဒိတွာ ဝတ္ထေန ပလိဝေဌေတွာ ဌပေသိ။ အထ ခေါ ဝဍ္ဎကီ သာလံ နိဋ္ဌာပေတွာ ကဏ္ဏိကာရောပနဒိဝသေ[2] "အဟော အယျာ ဧကံ ကရဏီယံ န သရိမှာ"တိ အာဟ။ ကိံ နာမ ဘောတိ။ ကဏ္ဏိကန္တိ။ ဟောတု, တံ အာဟရိဿာမာတိ။ ဣဒါနိ ဆိန္နရုက္ခေန ကာတုံ န သက္ကာ၊ ပုဗ္ဗေယေဝ တံ ဆိန္ဒိတွာ တစ္ဆေတွာ ဝိဇ္ဈိတွာ ဌပိတကဏ္ဏိကာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဣဒါနိ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ။ သစေ ကဿစိ ဂေဟေ နိဋ္ဌာပေတွာ ဌပိတာ ဝိက္ကာယိကကဏ္ဏိကာ အတ္ထိ၊ သာ ပရိယေသိတဗ္ဗာတိ။ တေ ပရိယေသန္တာ သုဓမ္မာယ ဂေဟေ ဒိသွာ သဟဿံ ဒတွာပိ မူလေန န လဘိံသု။ "သစေ မံ သာလာယ ပတ္တိံ ကရောထ၊ ဒဿာမီ"တိ ဝုတ္တေ ပန "မယံ မာတုဂါမာနံ ပတ္တိံ န ဒမှာ"တိ အာဟံသု။

အထ ခေါ ဝဍ္ဎကီ အာဟ "အယျာ တုမှေ ကိံ ကထေထ၊ ဌပေတွာ ဗြဟ္မလောကံ အညံ မာတုဂါမရဟိတဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ၊ ဂဏှထ ကဏ္ဏိကံ၊ ဧဝံ သန္တေ အမှာကံ ကမ္မံ နိဋ္ဌံ ဂမိဿတီ"တိ။ တေ "သာဓူ"တိ ကဏ္ဏိကံ ဂဟေတွာ သာလံ နိဋ္ဌာပေတွာ တိဓာ ဝိဘဇိံသု။ ဧကသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ ဣဿရာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ကရိံသု၊ ဧကသ္မိံ ဒုဂ္ဂတာနံ၊ ဧကသ္မိံ ဂိလာနာနံ။ တေတ္တိံသ ဇနာ တေတ္တိံသ ဖလကာနိ ပညပေတွာ ဟတ္ထိဿ သညံ အဒံသု "အာဂန္တုကော အာဂန္တွာ ယဿ အတ္ထတဖလကေ နိသီဒတိ၊ တံ ဂဟေတွာ

၁-သုဇာတာတိ (သီ၊ သျာ၊ က)

၂-ကဏ္ဏိကာရောဟနဒိဝသေ (က)

ဖလကသာမိကဿေဝ ဧဝေဟော ပဏိဋ္ဌပေဟိ၊ တဿ ပါဒပရိကမ္မပိဋ္ဌိပရိကမ္မပါနီယခါဒနီယဘောဇနီယသယနာနိ သဗ္ဗာနိ ဖလကသာမိကဿေဝ ဘာရော ဘဝိဿတီ”တိ။ ဟတ္ထိ အာဂတာဂတံ ဂဟေတွာ ဖလကသာမိကဿေဝ ဃရံ နေတိ။ သော တဿာ တံ ဒိဝသံ ကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ။ မဃော သာလာယ အဝိဒူရေ ကောဝိဠာရရုက္ခံ ရောပေတွာ တဿ မူလေ ပါသာဏဖလကံ အတ္ထရိ။ သာလံ ပဝိဋ္ဌပဝိဋ္ဌာ ဇနာ ကဏ္ဏိကံ ဩလောကေတွာ အက္ခရာနိ ဝါစေတွာ “သုဓမ္မာ နာမေသာ သာလာ”တိ ဝဒန္တိ။ တေတ္တိံသဇနာနံ နာမံ န ပညာယတိ။ နန္ဒာ စိန္တေသိ “ဣမေ သာလံ ကရောန္တာ အမှေ အပတ္တိကာ ကရိံသု၊ သုဓမ္မာ ပန အတ္တနော ဓီတ္တတာယ ကဏ္ဏိကံ ကတွာ ပတ္တိကာ ဇာတာ၊ မယာပိ ကိဉ္စိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကိံ နု ခေါ ကရိဿာမီ”တိ။ အထဿာ ဧတဒဟောသိ “သာလံ အာဂတာဂတာနံ ပါနီယဉ္စေဝ နှာနောဒကဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပေါက္ခရဏိံ ခဏာပေဿာမီ”တိ။ သာ ပေါက္ခရဏိံ ကာရေသိ။ **စိတ္တာ** စိန္တေသိ “သုဓမ္မာယ ကဏ္ဏိကာ ဒိန္နာ၊ နန္ဒာယ ပေါက္ခရဏီ ကာရိတာ၊ မယာပိ ကိဉ္စိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကိံ နု ခေါ ကရိဿာမီ”တိ။ အထဿာ ဧတဒဟောသိ “သာလံ အာဂတာဂတေဟိ ပါနီယံ ပိဝိတွာ နှတွာ ဂမနကာလေပိ မာလံ ပိလန္ဓိတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပုပ္ဖာရာမံ ကာရာပေဿာမီ”တိ။ သာ ရမဏီယံ ပုပ္ဖာရာမံ ကာရေသိ။ ယေဘုယျေန တသ္မိံ အာရာမေ “အသုကော နာမ ပုပ္ဖူပဂဖလူပဂရုက္ခော နတ္ထီ”တိ နာဟောသိ။

သုဇာ ပန “အဟံ မဃဿ မာတုလဓီတာ စေဝ ပါဒပရိစာရိကာ စ၊ ဧတေန ကတံ ကမ္မံ မယှမေဝ၊ မယာ ကတံ ဧတဿေဝါ”တိ စိန္တေတွာ ကိဉ္စိ အကတွာ အတ္တဘာဝမေဝ မဏ္ဍယမာနာ ကာလံ ဝီတိနာမေသိ။ မဃောပိ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယနကမ္မံ[၁] သစ္စဝါစံ အဖရုသဝါစံ အပိသုဏဝါစံ မစ္ဆေရဝိနယံ အက္ကောဓနန္တိ ဣမာနိ သတ္တ ဝတပဒါနိ ပူရေတွာ—

“မာတာပေတ္တိဘရံ ဇန္တုံ၊ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနံ။
သဏှံ သခိလသမ္ဘာသံ၊ ပေသုဏေယျပ္ပဟာယိနံ။

မစ္ဆေရဝိနယေ ယုတ္တံ၊ သစ္စံ ကောဓာဘိဘုံ နရံ။
တံ ဝေ ဒေဝါ တာဝတိံသာ၊ အာဟု ‘သပ္ပုရိသော’ဣတီ”တိ[၂]—

ဧဝံ ပသံသိယဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ တာဝတိံသဘဝနေ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တေပိဿ သဟာယကာ[၃]

တတ္ထေဝ နိဗ္ဗတ္တိံသု၊ ဝဍ္ဎကီ ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ တာဝ-တိံသဘဝနေ အသုရာ ဝသန္တိ၊ တေ "အဘိနဝါ ဒေဝပုတ္တာ နိဗ္ဗတ္တာ"တိ ဒိဗ္ဗပါနံ သဇ္ဇယိံသု။ သက္ကော အတ္တနော ပရိသာယ ကဿစိ အပိဝနတ္ထာယ သညမဒါသိ။ အသုရာ ဒိဗ္ဗပါနံ ပိဝိတွာ မဇ္ဇိံသု။ သက္ကော "ကိံ မေ ဣမေဟိ သာဓာရဏေန ရဇ္ဇေနာ"တိ အတ္တနော ပရိသာယ သညံ ဒတွာ တေ ပါဒေသု ဂါဟာပေတွာ မဟာသမုဒ္ဒေ ခိပါပေသိ။ တေ အဝံသိရာ သမုဒ္ဒေ ပတိံသု။ အထ နေသံ ပုညာ-နုဘာဝေန သိနေရုနော ဟေဋ္ဌိမတလေ အသုရဝိမာနံ နာမ နိဗ္ဗတ္တိ၊ စိတ္တပါဋလိ နာမ နိဗ္ဗတ္တိ။

ဒေဝါသုရသင်္ဂါမေ ပန အသုရေသု ပရာဇိတေသု ဒသယောဇနသဟဿံ တာဝတိံသဒေဝနဂရံ နာမ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ပန နဂရဿ ပါစီနပစ္ဆိမဒွါရာနံ အန္တရာ ဒသယောဇနသဟဿံ ဟောတိ၊ တထာ ဒက္ခိဏုတ္တရဒွါရာနံ။ တံ ခေါ ပန နဂရံ ဒွါရသဟဿယုတ္တံ အဟောသိ အာရာမပေါက္ခရဏိပဋိမဏ္ဍိတံ။ တဿ မဇ္ဈေ သာလာယ နိဿန္ဒေန တိယောဇနသတုဗ္ဗေဓေဟိ ဓဇေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတော သတ္တရတနမယော သတ္တယောဇနသတုဗ္ဗေဓော ဝေဇယန္တော နာမ ပါသာဒေါ ဥဂ္ဂစ္ဆိ။ သုဝဏ္ဏယဋ္ဌီသု မဏိဓဇာ အဟေသုံ၊ မဏိယဋ္ဌီသု သုဝဏ္ဏဓဇာ။ ပဝါဠယဋ္ဌီသု မုတ္တဓဇာ၊ မုတ္တယဋ္ဌီသု ပဝါဠဓဇာ။ သတ္တရတန-မယာသု ယဋ္ဌီသု သတ္တရတနဓဇာ၊ (မဇ္ဈေ ဌိတော ဓဇော တိယောဇန-သတုဗ္ဗေဓော အဟောသိ။)[1] ဣတိ သာလာယ နိဿန္ဒေန ယောဇန-သဟဿုဗ္ဗေဓော ပါသာဒေါ သတ္တရတနမယောဝ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ကောဝိဠာရ-ရုက္ခဿ နိဿန္ဒေန သမန္တာ တိယောဇနသတပရိမဏ္ဍလော ပါရိစ္ဆတ္တကော နိဗ္ဗတ္တိ၊ ပါသာဏဖလကဿ နိဿန္ဒေန ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ ဒီဃတော သဋ္ဌိ-ယောဇနာ ပုထုလတော ပဏ္ဏာသယောဇနာ ဗဟလတော ပန္နရသယောဇနာ ဇယသုမနရတ္တကမ္ဗလဝဏ္ဏာ[2] ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထ နိသိန္နကာလေ ဥပဍ္ဎကာယော ပဝိသတိ၊ ဥဋ္ဌိတကာလေ ဦနံ ပရိပူရတိ[3]။

ဟတ္ထိ ပန ဧရာဝဏော နာမ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဒေဝလောကသ္မိံ ဟိ တိရစ္ဆာနဂတာ န ဟောန္တိ။ တသ္မာ သော ဥယျာနကီဠာယ နိက္ခမန-ကာလေ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိကော ဧရာဝဏော နာမ ဟတ္ထီ အဟောသိ။ သော တေတ္တိံသဇနာနံ အတ္ထာယ တေတ္တိံသ ကုမ္ဘေ

၁-( )သီဟဠပေါတ္ထကေ နတ္ထိ။
၂-ဇယသုမနာလတ္တကပါဋလဝဏ္ဏာ (သီ)၊ ဇယသုမနာလတ္တကပါဋလိဝဏ္ဏာ (သျာ)
၃-ဥန္နမေတိ ပရိပူရေတိ (သျာ)

မာပေသိ အာဝဋ္ဋေန တိဂါဝုတအာမုယောဇနပ္ပမာဏော၊ သဗ္ဗေသံ မဇ္ဈေ သတ္တသ အတ္တာယ သုဒဿနံ နာမ တိံသယောဇနိကံ ကုမ္ဘံ မာပေသိ။ တဿ ဥပရိ ဒွါဒသယောဇနိကော ရတနမဏ္ဍပေါ ဟောတိ။ တတ္ထ အန္တ-ရန္တရာ သတ္တရတနမယာ ယောဇနုဗ္ဗေဓာ ဓဇာ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ ပရိယန္တေ ကိင်္ကိဏိကဇာလံ ဩလမ္ဗတိ။ ယဿ မန္ဒဝါတေရိတဿ ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယ-သဒ္ဒသံမိဿော ဒိဗ္ဗဂီတသဒ္ဒေါ ဝိယ ရဝေါ နိစ္ဆရတိ။ မဏ္ဍပမဇ္ဈေ သက္က-ဿတ္တာယ ယောဇနိကော မဏိပလ္လင်္ကော ပညတ္တော ဟောတိ၊ တတ္ထ သက္ကော နိသီဒိ။ တေတ္တိံသ ဒေဝပုတ္တာ အတ္တနော ကုမ္ဘေ ရတနပလ္လင်္ကေ နိသီဒိံသု။ တေတ္တိံသာယ ကုမ္ဘာနံ ဧကေကသ္မိံ ကုမ္ဘေ သတ္တ သတ္တ ဒန္တေ မာပေသိ။ တေသု ဧကေကော ပဏ္ဏာသယောဇနာယာမော၊ ဧကေကသ္မိံ စေတ္ထ ဒန္တေ သတ္တ သတ္တ ပေါက္ခရဏိယော ဟောန္တိ၊ ဧကေကာယ ပေါက္ခရဏိ-ယာ သတ္တ သတ္တ ပဒုမိနိဂစ္ဆာနိ၊ ဧကေကသ္မိံ ဂစ္ဆေ သတ္တ သတ္တ ပုပ္ဖါနိ ဟောန္တိ၊ ဧကေကသ္မိံ ပုပ္ဖေ သတ္တ သတ္တ ပတ္တာနိ၊ ဧကေကသ္မိံ ပတ္တေ သတ္တ သတ္တ ဒေဝဓီတရော နစ္စန္တိ။ ဧဝံ သမန္တာ ပဏ္ဏာသယောဇနဋ္ဌာနေသု ဟတ္ထိ-ဒန္တေသုယေဝ နဋသမဇ္ဇာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ မဟန္တံ ယသံ အနုဘဝန္တော သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဝိစရတိ။

သုဓမ္မာပိ ကာလံ ကတွာ ဂန္တွာ တတ္ထေဝ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တဿာ သုဓမ္မာ နာမ နဝ-ယောဇနသတိကာ[၁] ဒေဝသဘာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တတော ရမဏီယတရံ ကိရ အညံ ဌာနံ နာမ နတ္ထိ၊ မာသဿ အဋ္ဌ[၂] ဒိဝသေ ဓမ္မဿဝနံ တတ္ထေဝ ဟောတိ။ ယာဝဇ္ဇတနာ အညတရံ ရမဏီယံ ဌာနံ ဒိသွာ "သုဓမ္မာ ဒေဝသဘာ ဝိယာ"တိ ဝဒန္တိ။ နန္ဒာပိ ကာလံ ကတွာ ဂန္တွာ တတ္ထေဝ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တဿာ ပဉ္စယောဇန-သတိကာ နန္ဒာ နာမ ပေါက္ခရဏီ နိဗ္ဗတ္တိ။ စိတ္တာပိ ကာလံ ကတွာ ဂန္တွာ တတ္ထေဝ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တဿာပိ ပဉ္စယောဇနသတိကံ စိတ္တလတာဝနံ နာမ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တတ္ထ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗနိမိတ္တေ ဒေဝပုတ္တေ နေတွာ မောဟယမာနာ[၃] ဝိစရန္တိ။ သုဇာ ပန ကာလံ ကတွာ ဧကိဿာ ဂိရိကန္ဒရာယ ဧကာ ဗကသကုဏိ-ကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သက္ကော အတ္တနော ပရိစာရိကာ ဩလောကေန္တော "သုဓမ္မာ ဣဓေဝ နိဗ္ဗတ္တာ၊ တထာ နန္ဒာ စ စိတ္တာ စ၊ သုဇာ နု ခေါ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တာ"တိ စိန္တေန္တော တံ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တံ ဒိသွာ "ဗာလာ ကိဉ္စိ ပုညံ အကတွာ ဣဒါနိ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ဣဒါနိ ပန တံ ပုညံ ကာရေတွာ ဣဓာနေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ အညာတကဝေသေန

၁-ပဉ္စယောဇနသတိကာ (သျာ) ၂-အဋ္ဌမိ (သျာ)၊ အဋ္ဌမေ (က) ၃-မောဒယမာနာ (က)

တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ ကာရဏာ ဣဓ ဝိစရသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ကော ပန တွံ သာမီတိ။ အဟံ တေ သာမိကော မဃောတိ။ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တောသိ သာမီတိ။ အဟံ တာဝတိံသဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော၊ တဝ သဟာယိကာနံ ပန နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ဇာနာသီတိ။ န ဇာနာမိ သာမီတိ။ တာပိ မမေဝ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ပဿိဿသိ တာ သဟာယိကာတိ။ ကထာဟံ တတ္ထ ဂမိဿာမီတိ။ သက္ကော “အဟံ တံ တတ္ထ နေဿာမီ”တိ ဝတွာ တံ ဟတ္ထတလေ ဌပေတွာ ဒေဝလောကံ နေတွာ နန္ဒာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣတရာသံ တိဿန္နံ အာရောစေသိ “တုမှာကံ သဟာယိကံ သုဇံ ပဿိဿထာ”တိ။ ကုဟိံ သာ ဒေဝါတိ။ “နန္ဒာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ ဌိတာ”တိ အာဟ။ တာ တိဿောပိ ဂန္တွာ “အဟော အယျာယ ဧဝရူပံ အတ္တဘာဝမဏ္ဍနဿ ဖလံ[၁]၊ ဣဒါနိဿာ တုဏ္ဍံ ပဿထ၊ ပါဒေ ပဿထ၊ ဇင်္ဃာ ပဿထ၊ သောဘတိ ဝတဿာ အတ္တဘာဝေါ”တိ ကေဠိံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။

ပုန သက္ကော တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဒိဋ္ဌာ တေ သဟာယိကာ”တိ ဝတွာ “ဒိဋ္ဌာ မံ ဥပ္ပဏ္ဍေတွာ ဂတာ၊ တတ္ထေဝ မံ နေဟီ”တိ ဝုတ္တေ တံ တတ္ထေဝ နေတွာ ဥဒကေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ “ဒိဋ္ဌာ တေ တာသံ သမ္ပတ္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဒိဋ္ဌာ ဒေဝါတိ။ တယာပိ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တနူပါယံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ကိံ ကရောမိ ဒေဝါတိ။ မယာ ဒိန္နံ ဩဝါဒံ ရက္ခိဿသီတိ။ ရက္ခိဿာမိ ဒေဝါတိ။ အထဿာ ပဉ္စ သီလာနိ ဒတွာ “အပ္ပမတ္တာ ရက္ခာဟီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ သယံမတမစ္ဆကေယေဝ ပရိယေသိတွာ ခါဒတိ။ သက္ကော ကတိပါဟစ္စယေန တဿာ ဝီမံသနတ္ထာယ ဂန္တွာ ဝါလုကာပိဋ္ဌေ မတမစ္ဆကော ဝိယ ဟုတွာ ဥတ္တာနော နိပဇ္ဇိ။ သာ တံ ဒိသွာ “မတမစ္ဆကော”တိ သညာယ အဂ္ဂဟေသိ။ မစ္ဆော ဂိလနကာလေ နင်္ဂုဋ္ဌံ စာလေသိ။ သာ “သဇီဝမစ္ဆကော”တိ ဥဒကေ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော ထောကံ ဝီတိနာမေတွာ ပုန တဿာ ပုရတော ဥတ္တာနော ဟုတွာ နိပဇ္ဇိ။ ပုန သာ “မတမစ္ဆကော”တိ သညာယ ဂဟေတွာ ဂိလနကာလေ အဂ္ဂနင်္ဂုဋ္ဌံ စာလေသိ။ တံ ဒိသွာ “သဇီဝမစ္ဆော”တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝီမံသိတွာ “သာဓုကံ သီလံ ရက္ခတီ”တိ အတ္တာနံ ဇာနာပေတွာ “အဟံ တဝ ဝီမံသနတ္ထာယ အာဂတော၊ သာဓုကံ သီလံ ရက္ခသိ၊ ဧဝံ ရက္ခမာနာ န စိရဿေဝ မမ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တိဿသိ၊ အပ္ပမတ္တာ ဟောဟီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

၁-အဟော အယျာယ ရူပံ၊ အဟော အတ္တဘာဝမဏ္ဍနဿ ဖလံ (သျာ၊ က)

သာ တတော ပဋ္ဌာယ ပန သယံမတမန္တံ လဘတိ ဝါ, န ဝါ။ အလာဘမာနာ ကတိပါဟစ္စယေနေဝ သုသ္သိတွာ ကာလံ ကတွာ တဿ သီလဿ ဖလေန[1] ဗာရာဏသိယံ ကုမ္ဘကာရဿ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထဿာ ပန္နရသသောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကကာလေ သတ္ထာ “ကုဟိံ နု ခေါ သာ နိဗ္ဗတ္တာ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဒိသွာ “ဣဒါနိ မယာ တတ္ထ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဋ္ဌေဝလုကဝဏ္ဏေန ပညာယမာနေဟိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ယာနကံ ပူရေတွာ တံ ပါဇေန္တော ဗာရာဏသိံ ပဝိသိတွာ “အမ္မတာတာ ဋ္ဌေဝလုကာနိ ဂဏှထ ဂဏှထာ”တိ ဥဃ္ဃောသေန္တော ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိ။ မုဂ္ဂမာသာဒီနိ ဂဟေတွာ အာဂတေ ပန “မူလေန န ဒေမီ”တိ ဝတွာ “ကထံ ဒေသီ”တိ ဝုတ္တေ “သီလရက္ခိကာယ ဣတ္ထိယာ ဒမ္မီ”တိ အာဟ။ သီလံ နာမ သာမိ ကီဒိသံ, ကိံ ကာဠံ, ဥဒါဟု နီလာဒိဝဏ္ဏန္တိ။ တုမှေ “သီလံ ကီဒိသ”န္တိပိ န ဇာနာထ, ကိမေဝ နံ ရက္ခိဿထ, သီလရက္ခိကာယ ပန ဒဿာမီတိ။ သာမိ ဧသာ ကုမ္ဘကာရဿ ဓီတာ “သီလံ ရက္ခာမီ”တိ ဝိစရတိ, ဧတိဿာ ဒေဟီတိ။ သာပိ နံ “တေန ဟိ မယှံ ဒေဟိ သာမီ”တိ အာဟ။ ကာသိ တွန္တိ။ အဟံ အဝိဇဟိတပဉ္စသီလာတိ။ “တုယှမေဝေတာနိ မယာ အာနီတာနီ”တိ ယာနကံ ပါဇေန္တော တဿာ ဃရံ ဂန္တွာ အညေဟိ အနာဟရိယံ[2] ကတွာ ဋ္ဌေဝလုကဝဏ္ဏေန ဒေဝဒတ္တိယံ ဓနံ ဒတွာ အတ္တာနံ ဇာနာပေတွာ “ဣဒံ တေ ဇီဝိတဝုတ္တိယာ ဓနံ, ပဉ္စသီလာနိ အခဏ္ဍာဒီနိ ကတွာ ရက္ခာဟီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

သာပိ တတော စဝိတွာ အသုရဘဝနေ အသုရဇေဋ္ဌကဿ ဓီတာ ဟုတွာ သက္ကဿ ဝေရိဃရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဒွီသု ပန အတ္တဘာဝေသု သီလဿ သုရက္ခိတတ္တာ အဘိရူပါ အဟောသိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ အသာဓာရဏာယ ရူပသိရိယာ သမန္နာဂတာ။ ဝေပစိတ္တိအသုရိန္ဒော အာဂတာဂတာနံ အသုရာနံ “တုမှေ မမ ဓီတု အနုစ္ဆဝိကာ န ဟောထာ”တိ တံ ကဿစိ အဒတွာ “မမ ဓီတာ အတ္တနာဝ အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကံ သာမိကံ ဂဟေဿတီ”တိ[3] အသုရဗလံ သန္နိပါတာပေတွာ “တုယှံ အနုစ္ဆဝိကံ သာမိကံ ဂဏှာ”တိ တဿာ ဟတ္ထေ ပုပ္ဖဒါမံ အဒါသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာ တဿာ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ “ဣဒါနိ မယာ ဂန္တွာ တံ အာနေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ မဟလ္လကအသုရဝဏ္ဏံ နိမ္မိနိတွာ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ အဋ္ဌာသိ။ သာပိ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တီ တံ ဒိဋ္ဌမတ္တာဝ ပုဗ္ဗသန္နိဝါသဝသေန ဥပ္ပန္နေန ပေမေန မဟောဃေနေဝ အဇ္ဈောတ္ထဋဟဒယာ ဟုတွာ “ဧသော မေ သာမိကော”တိ တဿ ဥပရိ ပုပ္ဖဒါမံ

၁-ဗလေန (က) ၂-အသံဟာရိယံ (သီ) ၃-ဝါရေဿတီတိ (သီ), ဥပဓာရေဿတီတိ (သျာ)

ခ်ိဳ။ အသုရာ "အမွာကံ ရာဇာ ေဗြက် ကာလံ ဓိတု အနုစ္ဆဝိကံ အလဘိတ္ဝာ ဇ႑ဒါနိ လဘိ၊ အယမေဝဿ ဓိတု ပိတာမဟာေတာ မဟလ္လကော အနုစ္ဆဝိ-ကော"တိ လဇ္ဇမာနာ အပက္ကမိံသု။ သက္ကောပိ တံ ဟတ္တေ ဂဟေတွာ "သံကြော-ဟမသ္မိ"တိ နဒိတွာ အာကာသေ ပက္ခန္ဒိ။ အသုရာ "ဝဋ္ဋိတမှာ ဇရသက္ကေန"တိ တံ အနုဗန္ဓိံသု။ မာတလိ သင်္ဂါဟကော ဝေဇယန္တရထံ အာဟရိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ အဋ္ဌာသိ။ သက္ကော တံ တတ္ထ အာရောပေတွာ ဒေဝနဂရာဘိမုခေါ ပါယာသိ။ အထဿ သိမ္ပလိဝနံ [၁] သမ္ပတ္တကာလေ ရထသဒ္ဒံ သုတွာ ဘီတာ ဂရုဠပေါတကာ ဝိရဝိံသု။ မတေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ သက္ကော မာတလိံ ပုစ္ဆိ "ကေ ဧတေ ဝိရဝန္တီ"တိ။ ဂရုဠပေါတကာ ဒေဝါတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ ရထသဒ္ဒံ သုတွာ မရဏဘယေ-နာတိ။ မံ ဧကံ နိဿာယ ဧတ္တကော ဒိဇော ရထဝေဂေန ဝိစုဏ္ဏိတော မာ နဿိ၊ နိဝတ္တေဟိ ရထန္တိ။ သောပိ သိန္ဓဝသဟဿဿ ဒဏ္ဍကသညံ ဒတွာ ရထံ နိဝတ္တေသိ။ တံ ဒိသွာ အသုရာ "ဇရသက္ကော အသုရပုရတော ပဋ္ဌာယ ပလာ-ယန္တော ဣဒါနိ ရထံ နိဝတ္တေသိ၊ အဒ္ဓါ တေန ဥပတ္ထမ္ဘော လဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ နိဝတ္တေတွာ အာဂမနမဂ္ဂေနေဝ အသုရပုရံ ပဝိသိတွာ ပုန သီသံ န ဥက္ခိပိံသု။

သက္ကောပိ သုဇံ အသုရကညံ ဒေဝနဂရံ နေတွာ အဍ္ဎတေယျာနံ အစ္ဆရာ-ကောဋီနံ ဇေဋ္ဌိကဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ သက္ကံ ဝရံ ယာစိ "မဟာရာဇ မမ ဣမသ္မိံ ဒေဝလောကေ မာတာပိတရော ဝါ ဘာတိကဘဂိနိယော ဝါ နတ္ထိ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ဂစ္ဆသိ၊ တတ္ထ တတ္ထ မံ ဂဟေတွာဝ ဂစ္ဆေယျာသီ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ တဿာ ပဋိညံ အဒါသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စိတ္တပါဋလိယာ ပုပ္ဖိ-တာယ အသုရာ "အမှာကံ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ဒိဗ္ဗပါရိစ္ဆတ္တကဿ ပုပ္ဖနကာလော"တိ ယုဒ္ဓတ္ထာယ သဂ္ဂံ အဘိရုဟန္တိ [၂]။ သက္ကော ဟေဋ္ဌာသမုဒ္ဒေ နာဂါနံ အာရက္ခံ အဒါသိ၊ တတော သုပဏ္ဏာနံ၊ တတော ကုမ္ဘဏ္ဍာနံ၊ တတော ယက္ခာနံ၊ တတော စတုန္နံ မဟာရာဇာနံ။ သဗ္ဗူပရိ ပန ဥပဒ္ဒဝနိဝတ္တနတ္ထာယ ဒေဝ-နဂရဒ္ဝါရေသု ဝဇိရဟတ္ထာ ဣန္ဒပဋိမာ ဌပေသိ။ အသုရာ နာဂါဒယော ဇိနိတွာ အာဂတာပိ ဣန္ဒပဋိမာ ဒူရတော ဒိသွာ "သက္ကော နိက္ခန္တော"တိ ပလာယန္တိ။ ဧဝံ မဟာလိ မဃော မာဏဝေါ အပ္ပမာဒပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇိ၊ ဧဝံ အပ္ပမတ္တော ပနေသ ဧဝရူပံ ဣဿရိယံ ပတွာ ဒွိသု ဒေဝလောကေသု ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ အပ္ပမာဒေါ နာမေသ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ပသတ္ထော။ အပ္ပမာဒံ ဟိ နိဿာယ သဗ္ဗေသမ္ပိ လောကိယလောကုတ္တရာနံ ဝိသေသာနံ အဓိဂမော ဟောတီတိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁-သိမ္ဗလိဝံနံ (သီ)   ၂-သဂ္ဂံ အဘိယန္တိ (သီ)

စမ္ပပဒ-၄ ၁-၁၂

၃၀။ "အပ္ပမာဒေန မဃဝါ၊ ဒေဝါနံ သေဋ္ဌတံ ဂတော။
အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တိ၊ ပမာဒေါ ဂရဟိတော သဒါ"တိ။

တတ္ထ **အပ္ပမာဒေနာ**တိ မစလဂါမေ ဘူမိပ္ပဒေသသောဓနံ အာဒိံ ကတွာ ကတေန အပ္ပမာဒေန။ **မဃဝါ**တိ ဣဒါနိ "မဃဝါ"တိပညာတော မဃော မာဏဝေါ ဣမိဿာ ဒေဝလောကာနံ ရဇ္ဇဘာဝေန **ဒေဝါနံ သေဋ္ဌတံ ဂတော။** **ပသံသန္တီ**တိ ဗုဒ္ဓါဒယော ပဏ္ဍိတာ အပ္ပမာဒမေဝ ထောမေန္တိ ဝဏ္ဏယန္တိ။ ကိံ ကာရဏာ? သဗ္ဗေသံ လောကိယလောကုတ္တရာနံ ဝိသေသာနံ ပဋိလာဘ-ကာရဏတ္တာ။ **ပမာဒေါ ဂရဟိတော သဒါ**တိ ပမာဒေါ ပန တေဟိ အရိယေဟိ နိစ္စံ ဂရဟိတော နိန္ဒိတော။ ကိံ ကာရဏာ? သဗ္ဗဝိပတ္တီနံ မူလ-ဘာဝတော။ မနုဿဒေါဘဂ္ဂံ ဝါ ဟိ အပါယုပ္ပတ္တိ ဝါ သဗ္ဗာ ပမာဒမူလိကာ-ယေဝါတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ မဟာလိ လိစ္ဆဝိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ၊ သမ္ပတ္တပရိသာယပိ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော ဇာတာတိ။

မဃဝတ္ထု သတ္တမံ။

၈-အညတရဘိက္ခုဝတ္ထု

အပ္ပမာဒရတော ဘိက္ခူတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ သတ္ထု သန္တိကေ ယာဝ အရဟတ္တာ[၁] ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော အရဟတ္တံ ပတ္တုံ နာသက္ခိ။ သော "ဝိသေသေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေဿာမီ"တိ တတော နိက္ခမိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ မဟန္တံ ဒါဝဂ္ဂိံ ဥဋ္ဌိတံ ဒိသွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ မုဏ္ဍပဗ္ဗတမတ္ထကံ အဘိရုယှ နိသိန္နော အရညံ ဥယှမာနံ အဂ္ဂိံ ဒိသွာ အာရမ္မဏံ ဂဏှိ "ယထာ အယံ အဂ္ဂိ မဟန္တာနိ စ ခုဒ္ဒကာနိ စ ဥပါဒါနာနိ ဥဟန္တော ဂစ္ဆတိ၊ ဧဝံ အရိယမဂ္ဂဉာဏဂ္ဂိနာပိ မဟန္တာနိ စ ခုဒ္ဒကာနိ စ သံယောဇနာနိ ဥဟန္တေန ဂန္တဗ္ဗံ ဘဝိဿတီ"တိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ တဿ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ "ဧဝမေဝ ဘိက္ခု မဟန္တာနိပိ ခုဒ္ဒကာနိပိ ဥပါဒါနာနိ ဝိယ ဣမေသံ သတ္တာနံ အဇ္ဈတ္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ အဏုံထူလာနိ သံယောဇနာနိ၊

---

[၁] ယာဝ အရဟတ္တံ (က)

တာနိ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဈာပေတွာ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာနိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝတွာ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တဿ ဘိက္ခုနော အဘိမုခေ နိသိန္နော ဝိယ ပညာယမာနော ဣမံ ဩဘာသဂါထမာဟ—

၃၁။ ''အပ္ပမာဒရတော ဘိက္ခု၊ ပမာဒေ ဘယဒဿိ ဝါ။
သံယောဇနံ အဏုံ ထူလံ၊ ဍဟံ အဂ္ဂီဝ ဂစ္ဆတီ''တိ။

တတ္ထ **အပ္ပမာဒရတော**တိ အပ္ပမာဒေ ရတော အဘိရတော၊ အပ္ပမာဒေန ဝီတိနာမေန္တောတိ အတ္ထော။ **ပမာဒေ ဘယဒဿိ ဝါ**တိ နိရယုပ္ပတ္တိအာဒိကံ ပမာဒေ ဘယံ ဘယတော ပဿန္တော၊ တာသံ ဝါ ဥပ္ပတ္တီနံ မူလတ္တာ ပမာဒံ ဘယတော ပဿန္တော။ **သံယောဇန**န္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခေန သဒ္ဓိံ ယောဇနံ ဗန္ဓနံ ပဇာနံ ဝဋ္ဋေ ဩသီဒါပနသမတ္ထံ ဒသဝိဓံ သံယောဇနံ။ **အဏုံ ထူလ**န္တိ မဟန္တဉ္စ ခုဒ္ဒကဉ္စ။ **ဍဟံ အဂ္ဂီဝ ဂစ္ဆတီ**တိ ယထာ အယံ အဂ္ဂိ တံ မဟန္တဉ္စ ခုဒ္ဒကဉ္စ ဥပါဒါနံ ဍဟန္တောဝ ဂစ္ဆတိ၊ ဧဝမေဝေသော အပ္ပမာဒရတော ဘိက္ခု အပ္ပမာဒါဓိဂတေန ဉာဏဂ္ဂိနာ တံ သံယောဇနံ ဍဟန္တော အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကံ ကရောန္တော ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။

ဂါထာပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု ယထာနိသိန္နောဝ သဗ္ဗသံယောဇနာနိ ဈာပေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ တထာဂတဿ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ထောမေတွာ ဝဏ္ဏေတွာ ဝန္ဒမာနောဝ ပက္ကာမီတိ။

အညတရဘိက္ခုဝတ္ထု အဋ္ဌမံ။

၉-နိဂမဝါသိတိဿတ္ထေရဝတ္ထု

အပ္ပမာဒရတောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော နိဂမဝါသိတိဿတ္ထေရံ နာမ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကော ကိရ သာဝတ္ထိတော အဝိဒူရေ နိဂမဂါမေ ဇာတသံဝဍ္ဍော[၁] ဧကော ကုလပုတ္တော သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ ''နိဂမဝါသိတိဿတ္ထေရော နာမ အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော ပဝိဝိတ္တော အာရဒ္ဓဝီရိယော''တိ ပညာယိ၊ သော နိဗဒ္ဓံ ဉာတိဂါမေယေဝ ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကာဒီသု မဟာဒါနာနိ ကရောန္တေသုပိ, ပသေနဒိကောသလေ အသဒိသဒါနံ

၁-ဇာတိသံဝဍ္ဍော (က)

ကရောန္တောပိ သာဝတ္ထိံ နာဂစ္ဆတိ။ ဘိက္ခူ "အယံ နိဂမဝါသိတိဿတ္ထေရော ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဉာတိသံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ၊ အနာထပိဏ္ဍိကာဒီသု မဟာ-ဒါနာဒီနိ ကရောန္တေသု, ပသေနဒိကောသလေ အသဒိသဒါနံ ကရောန္တေပိ နေဝ အာဂစ္ဆတီ"တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ သတ္ထု အာရောစယိံသု။ သတ္ထာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဧဝံ ကရောသီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "နတ္ထိ ဘန္တေ မယှံ ဉာတိသံသဂ္ဂေါ၊ အဟံ ဧတေ မနုဿေ နိဿာယ အဇ္ဈောဟရဏီယ-မတ္တံ အာဟာရံ လဘာမိ လူခေ ဝါ ပဏီတေ ဝါ၊ ယာပနမတ္တေ လဒ္ဓေ ပုန ကိံ အာဟာရပရိယေသနေနာတိ န ဂစ္ဆာမိ၊ ဉာတီဟိ ပန မေ သံသဂ္ဂေါ နာမ နတ္ထိ ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ သတ္ထာ ပကတိယာပိ တဿ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာနန္တော "သာဓု သာဓု ဘိက္ခူ"တိ တဿ သာဓုကာရံ ဒတွာ "အနစ္ဆရိယံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခု၊ ယံ တွံ မာဒိသံ အာစရိယံ လဘိတွာ အပ္ပိစ္ဆော အဟောသိ။ အယဉှိ အပ္ပိစ္ဆတာ နာမ မမ တန္တိ, မမ ပဝေဏီ"တိ ဝတွာ ဘိက္ခူဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဟိမဝန္တေ ဂင်္ဂါတီရေ ဧကသ္မိံ ဥဒုမ္ဗရဝနေ အနေကသဟဿာ သုဝါ[၁] ဝသိံသု။ တတြေကော သုဝရာဇာ အတ္တနော နိဝါသရုက္ခဿ ဖလေသု ခီဏေသု ယံ ယဒေဝ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ အင်္ကုရော ဝါ ပတ္တံ ဝါ တစော ဝါ၊ တံ တံ ခါဒိတွာ ဂင်္ဂါယံ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ပရမပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော ဟုတွာ အညတ္ထ န ဂစ္ဆတိ။ တဿ အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌဘာဝဂုဏေန သက္ကဿ ဘဝနံ ကမ္ပိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇမာနော တံ ဒိသွာ တဿ ဝီမံသနတ္ထံ အတ္တနော အာနု-ဘာဝေန တံ ရုက္ခံ သုက္ခာပေသိ။ ရုက္ခော ဩဘဂ္ဂေါ ခါဏုမတ္တော ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒေါ ဟုတွာ ဝါတေ ပဟရန္တေ အာကောဋိတော ဝိယ သဒ္ဒံ နိစ္ဆာ-ရေန္တော အဋ္ဌာသိ။ တဿ ဆိဒ္ဒေဟိ စုဏ္ဏာနိ နိက္ခမန္တိ။ သုဝရာဇာ တာနိ ခါဒိတွာ ဂင်္ဂါယ ပါနီယံ ပိဝိတွာ အညတ္ထ အဂန္တွာ ဝါတာတပံ အဂဏေတွာ ဥဒုမ္ဗရခါဏုမတ္ထကေ နိသီဒတိ။ သက္ကော တဿ ပရမပ္ပိစ္ဆဘာဝံ ဉတွာ "မိတ္တ-ဓမ္မဂုဏံ ကထာပေတွာ ဝရမဿ ဒတွာ ဥဒုမ္ဗရံ အမတဖလံ ကတွာ အာဂမိဿာမီ"တိ ဧကော ဟံသရာဇာ ဟုတွာ သုဇံ အသုရကညံ ပုရတော ကတွာ ဥဒုမ္ဗရဝနံ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ ဧကဿ ရုက္ခဿ သာခါယ နိသီဒိတွာ တေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ဂါထမာဟ—

"သန္တိ ရုက္ခာ ဟရိပတ္တာ[၂]၊ ဒုမာနေကဖလာ ဗဟူ။
ကသ္မာ နု သုက္ခေ ကောဠာပေ၊ သုဝဿ နိရတော မနော"တိ[၃]။

သဗ္ဗံ သုဝဇာတကံ နဝကနိပါတေ အာဂတနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ပန ဟိ တတ္ထ စ ဣဓ စ နာနာ၊ သေသံ တာဒိသမေဝ။ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ "တဒါ သက္ကော အာနန္ဒော အဟောသိ၊ သုဝ-ရာဇာ အဟမေဝ"တိ ဝတွာ "ဧဝံ ဘိက္ခဝေ အပ္ပိစ္ဆတာ နာမေသာ မမ တန္တိ, မမ ပဝေဏီ၊ အနစ္ဆရိယာ မမ ပုတ္တဿ နိဂမဝါသိတိဿဿ မာဒိသံ အာစရိယံ လဘိတွာ အပ္ပိစ္ဆတာ၊ ဘိက္ခုနာ နာမ နိဂမဝါသိတိဿေန ဝိယ အပ္ပိစ္ဆေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပေါ ဟိ ဘိက္ခု အဘဗ္ဗော သမထဝိပဿနာဓမ္မေဟိ ဝါ မဂ္ဂဖလေဟိ ဝါ ပရိဟာနာယ၊ အညဒတ္ထု နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ ဧဟာတီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၃၂။ "အပ္ပမာဒရတော ဘိက္ခု၊ ပမာဒေ ဘယဒဿိ ဝါ။
အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယ၊ နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ"တိ။

တတ္ထ **အဘဗ္ဗော ပရိဟာနာယာ**တိ သော ဧဝရူပေါ ဘိက္ခု သမထ-ဝိပဿနာဓမ္မေဟိ ဝါ မဂ္ဂဖလေဟိ ဝါ ပရိဟာနာယ အဘဗ္ဗော၊ နာပိ ပတ္တေဟိ ပရိဟာယတိ၊ န အပ္ပတ္တာနိ န ပါပုဏာတိ။ **နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ**တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနဿာပိ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနဿာပိ သန္တိကေယေဝါတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ နိဂမဝါသိတိဿတ္ထေရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ၊ မဟာ-ဇနဿ သာတ္ထိကာ[၁] ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

နိဂမဝါသိတိဿတ္ထေရဝတ္ထု နဝမံ။

အပ္ပမာဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၁-မဟာပ္ပလာ (သီ၊ သျာ)

၃-စိတ္တဝဂ္ဂ

၁-မေဃိယတ္ထေရဝတ္ထု

ဖန္ဒနံ စပလံ စိတ္တန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ စာလိကာယ ပဗ္ဗတေ ဝိဟရန္တော အာယသ္မန္တံ မေဃိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တဿ ဝတ္ထုံ ဝိဘာဝနတ္ထံ[၁] သဗ္ဗံ **မေဃိယသုတ္တန္တံ**[၂] ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ သတ္ထာ ပန တီဟိ ဝိတက္ကေဟိ အန္ဝာသတ္တတာယ တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ ပဓာနံ အနနုယုဉ္ဇိတုံ အသက္ကုဏိတွာ အာဂတံ မေဃိယတ္ထေရံ အာမန္တေတွာ "အတိဘာရိယံ တေ မေဃိယ ကတံ 'အာဂမေဟိ တာဝ မေဃိယ၊ ဧကကောမှိ ယာဝ အညောပိ កောစိ ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတီ'တိ[၃] မံ ယာစန္တံ ဧကကံ ပဟာယ ဂစ္ဆန္တေန ဘိက္ခုနာ နာမ ဧဝံ စိတ္တဝသိကေန ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ စိတ္တံ နာမေတံ လဟုကံ၊ တံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတွာ ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ—

၃၃။ "ဖန္ဒနံ စပလံ စိတ္တံ၊ ဒူရက္ခံ ဒုန္နိဝါရယံ။
ဥဇုံ ကရောတိ မေဓာဝီ၊ ဥသုကာရောဝ တေဇနံ။

၃၄။ ဝါရိဇောဝ ထလေ ခိတ္တော၊ ဩကမောကတဥဗ္ဘတော။
ပရိဖန္ဒတိဒံ စိတ္တံ၊ မာရဓေယျံ ပဟာတဝေ"တိ။

တတ္ထ **ဖန္ဒန**န္တိ ရူပါဒိသု အာရမ္မဏေသု ဝိပ္ဖန္ဒမာနံ။ **စပလ**န္တိ ဂာမဒါရကော ဝိယ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ အသဏ္ဌဟနတော စပလံ။ **စိတ္တ**န္တိ ဝိညာဏံ၊ ဘူမိဝတ္ထုအာရမ္မဏကိရိယာဒိစိတ္တတာယ ပနေတံ "စိတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဒူရက္ခ**န္တိ ကိဋ္ဌသမ္ဗာဓေ ဌာနေ ကိဋ္ဌခါဒကဂေါဏံ ဝိယ ဧကေကသ္မိံ သပ္ပါယာရမ္မဏေယေဝ ဒုဋ္ဌပနတော ဒူရက္ခံ။ **ဒုန္နိဝါရယ**န္တိ ဝိသဘာဂါရမ္မဏံ ဂစ္ဆန္တံ ပဋိသေဓေတုံ ဒုက္ကရတ္တာ[၄] ဒုန္နိဝါရယံ။ **ဥသုကာရောဝ တေဇန**န္တိ ယထာ နာမ ဥသုကာရော အရညတော ဧကံ ဝင်္ကဒဏ္ဍကံ အာဟရိတွာ နိတ္တစံ ကတွာ ကဉ္ဇိယတေလေန မက္ခေတွာ အင်္ဂါရကပလ္လေ တာပေတွာ ရုက္ခာလကေ ဥပ္ပီဠေတွာ နိဝင်္ကံ ဥဇုံ ဝါလဝိဇ္ဈနယောဂ္ဂံ ကရောတိ၊ ကတွာ စ ပန ရာဇရာဇမဟာမတ္တာနံ သိပ္ပံ ဒဿေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ လဘတိ၊

၁-ဝတ္ထုအာဝိဘာဝတ္ထံ (သီ၊ သျာ) ၂-ခုဒ္ဒ ၁-၁၁၆-ပိဋ္ဌေ။
၃-ဒိဿတီတိ (သီ၊ သျာ) ၄-ဒုက္ကန္တိ (သီ)၊ ဒုရက္ခတ္တာ (သျာ)

ဝေမေဝ မေဓာဝီ ပဏ္ဍိတော ဝိညူ ပုရိသော ဖန္ဒနာဒိသဘာဝမေတံ စိတ္တံ ဓုတင်္ဂရညာဝါသဝသေန နိတ္တစံ အပဂတသြဠွာရိကကိလေသံ ကတွာ သဒ္ဓါ-သိနေဟေန တေမေတွာ ကာယိကစေတသိကဝီရိယေန တာပေတွာ သမထ-ဝိပဿနာလကေ ဉပ္ပီဠေတွာ ဥဇုံ အကုဋိလံ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကရောတိ၊ ကတွာ စ ပန သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ မဟန္တံ အဝိဇ္ဇက္ခန္ဓံ ပဒါလေတွာ "တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေ"တိ ဣမံ ဝိသေသံ ဟတ္ထဂတမေဝ ကတွာ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျဘာဝံ လဘတိ။

ဝါရိဇောဝါတိ မစ္ဆော ဝိယ။ **ထလေ ခိတ္တော**တိ ဟတ္ထေန ဝါ ပါဒေန ဝါ ဇာလာဒီနံ ဝါ အညတရေန ထလေ ဆဍ္ဍိတော။ **သြကမောကတဥဗ္ဘ-တော**တိ "သြကပုဏ္ဏေဟိ စီဝရေဟိ"တိဧတ္ထ[၁] ဥဒကံ သြကံ၊ "သြကံ ပဟာယ အနိကေတသာရီ"တိဧတ္ထ[၂] အာလယော၊ ဧတ္ထ ဥဘယမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ "သြကမော-ကတဥဗ္ဘတော"တိ ဟိ ဧတ္ထ **သြကမောကတော**တိ ဥဒကသင်္ခါတာ အာလယာတိ အယမတ္ထော။ **ဥဗ္ဘတော**တိ ဥဒ္ဓဋော။ **ပရိဖန္ဒတိဒံ စိတ္တန္တိ** ယထာ သော ဥဒကာလယတော ဥဗ္ဘတော ထလေ ခိတ္တော မစ္ဆော ဥဒကံ အလဘန္တော ပရိဖန္ဒတိ၊ ဧဝမိဒံ ပဉ္စကာမဂုဏာလယာဘိရတံ စိတ္တံ တတော ဥဒ္ဓရိတွာ မာရဓေယျသင်္ခါတံ ဝဋ္ဋံ ပဟာတုံ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနေ ခိတ္တံ ကာယိကစေတသိက-ဝီရိယေန သန္တာပိယမာနံ ပရိဖန္ဒတိ၊ သဏ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဓုရံ အနိက္ခိပိတွာ မေဓာဝီ ပုဂ္ဂလော တံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥဇုံ ကမ္မနိယံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ အပရော နယော—ဣဒံ မာရဓေယျံ ကိလေသဝဋ္ဋံ အဝိဇဟိတွာ ဌိတံ စိတ္တံ သော ဝါရိဇော ဝိယ ပရိဖန္ဒတိ၊ တသ္မာ **မာရဓေယျံ ပဟာတဝေ**၊ ယေန ကိလေသဝဋ္ဋသင်္ခါတေန မာရဓေယျေနေဝ ပရိဖန္ဒတိ၊ တံ ပဟာတဗ္ဗန္တိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ မေဃိယတ္ထေရော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော ဇာတာတိ။

မေဃိယတ္ထေရဝတ္ထု ပဌမံ။

၂-အညတရဘိက္ခုဝတ္ထု

ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ လဟုနောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁-ဒီ ၃-၃၅၁-ဝိဇ္ဇေ။ ၂-ခု ၁-၄၁၁-ဝိဇ္ဇေ သုတ္တနိပါတေ။

ကောသလရညော ကိရ ဝိဇိတေ ပဗ္ဗတပါဒေ မာတိကဂါမော နာမ ဧကော ဃနဝါသော ဂါမော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ သဋ္ဌိမတ္တာ ဘိက္ခူ သတ္ထု သန္တိကေ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ တံ ဂါမံ ဂန္တွာ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ အထ နေ ယော တဿ ဂါမဿ သာမိကော မာတိကော နာမ၊ တဿ မာတာ ဒိသွာ ဂေဟေ နိသီဒါပေတွာ နာနဂ္ဂရသေန ယာဂုဘတ္တေန ပရိဝိသိတွာ "ဘန္တေ ကတ္ထ ဂန္တုကာမာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ယထာ ဖာသုကဋ္ဌာနံ မဟာဥပါသိကေတိ။ သာ "ဝဿာဝါသဋ္ဌာနံ အယျာ ပရိယေသန္တိ မညေ"တိ ဉတွာ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ "သစေ အယျာ ဣမံ တေမာသံ ဣဓ ဝသိဿန္တိ၊ အဟံ တီဏိ သရဏာနိ ပဉ္စ သီလာနိ ဂဟေတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ "မယံ ဣမံ နိဿာယ ဘိက္ခာယ အကိလမန္တာ ဘဝနိဿရဏံ ကာတုံ သက္ခိဿာမာ"တိ အဓိဝါသယိံသု။ သာ တေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ အဒါသိ။

တေ တတ္ထေဝ ဝသန္တာ ဧကဒိဝသံ သန္နိပတိတွာ အညမညံ ဩဝဒိံသု "အာဝုသော အမှေဟိ ပမာဒစာရံ စရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အမှာကဉ္ဟိ သကဂေဟံ ဝိယ အဋ္ဌ မဟာနိရယာ ဝိဝဋ္ဋဒွါရာယေဝ၊ ဓရမာနကဗုဒ္ဓဿ ခေါ ပန သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ မယံ အာဂတာ၊ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ပဒါနုပဒိကံ ဝိစရန္တေနာပိ သဌေန အာရာဓေတုံ န သက္ကာ၊ ယထာဇ္ဈာသယေနေဝ အာရာဓေတုံ သက္ကာ၊ အပ္ပမတ္တာ ဟောထ၊ ဒွီဟိ ဧကဋ္ဌာနေ န ဌာတဗ္ဗံ, န နိသီဒိတဗ္ဗံ၊ သာယံ ခေါ ပန ထေရူပဋ္ဌာနကာလေ ပါတော စ ဘိက္ခာစာရကာလေ ဧကတော ဘဝိဿာမ၊ သေသကာလေ ဒွေ ဧကတော န ဘဝိဿာမ၊ အပိစ ခေါ ပန အဖာသုကေန ဘိက္ခုနာ အာဂန္တွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဃဏ္ဋိယာ[1] ပဟတာယ ဃဏ္ဋိသညာယ အာဂန္တွာ တဿ ဘေသဇ္ဇံ ကရိဿာမာ"တိ။

တေသု ဧဝံ ကတိကံ ကတွာ ဝိဟရန္တေသု ဧကဒိဝသံ သာ ဥပါသိကာ သပ္ပိတေလဖာဏိတာဒီနိ ဂါဟာပေတွာ ဒါသဒါသိကမ္မကရာဒီဟိ ပရိဝုတာ သာယနှသမယေ တံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဘိက္ခူ အဒိသွာ "ကဟံ နု ခေါ အယျာ ဂတာ"တိ ပုရိသေ ပုစ္ဆိတွာ "အတ္တနော အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု နိသိန္နာ ဘဝိဿန္တိ အယျေ"တိ ဝုတ္တေ "ကိံ နု ခေါ ကတွာ

၁-ဃဏ္ဋိယာ (သီ၊ သျာ)

ဒင္ဂုံ သက္ခိဿာမီ”တိ အာဟ။ အထ နံ ဘိက္ခူသံဃော ကတိကဝတ္တံ ဇာနန္တောပိ နမနုဿာ အာဟံသု “ဃဋ္ဋိယာ ပဟတာယ သန္နိပတိဿန္တိ အယျော”တိ။ သာ စ ဃဏ္ဍိ ပဟရာပေသိ။ ဘိက္ခူ ဃဏ္ဍိသဒ္ဒံ သုတွာ “ကဿစိ အဖာသုကံ ဘဝိဿတီ”တိ သကသကဋ္ဌာနေဟိ နိက္ခမိတွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ သန္နိပတိံသု။ ဒွေပိ ဇနာ ဧကမဂ္ဂေနာဂတာ နာမ နတ္ထိ။ ဥပါသိကာ ဧကေကဋ္ဌာနတော ဧကေကမေဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “မမ ပုတ္တေဟိ အညမညံ ကလဟော ကတော ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ ဘိက္ခုသံဃံ ဝန္ဒိတွာ ပုစ္ဆိ “ကလဟံ နု ခေါ ဘန္တေ ကရိတ္ထာ”တိ။ န ကရောမ မဟာဥပါသိကေတိ။ သစေ ဝေါ ဘန္တေ ကလဟော နတ္ထိ၊ အထ ကသ္မာ ယထာ အမှာကံ ဂေဟံ အာဂစ္ဆန္တာ သဗ္ဗေ ဧကတောဝ အာဂစ္ဆထ၊ ဧဝံ အနာဂန္တွာ ဧကေကဋ္ဌာနတော ဧကေကာဝ အာဂတာတိ။ မဟာဥပါသိကေ ဧကေကသ္မိံ ဌာနေ နိသီဒိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရိမှာတိ။ ကော ဧသ ဘန္တေ သမဏဓမ္မော နာမာတိ။ ဒွတ္တိံသာကာရေ သဇ္ဈာယံ ကရောမ၊ အတ္တဘာဝေ စ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေမ မဟာဥပါသိကေတိ။ ကိံ ပန ဘန္တေ ဒွတ္တိံသာကာရေ သဇ္ဈာယံ ကာတုံ, အတ္တဘာဝေ စ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတုံ တုမှာကမေဝ ဝဋ္ဋတိ၊ ဥဒါဟု အမှာကမ္ပီတိ။ ကဿစိပိ အဝါရိတော ဧသ ဓမ္မော မဟာဥပါသိကေတိ။ တေန ဟိ ဘန္တေ မယှမ္ပိ ဒွတ္တိံသာကာရံ ဒေထ၊ အတ္တဘာဝေ စ ခယဝယပဋ္ဌပနံ အာစိက္ခထာတိ။ “တေန ဟိ ဥဂ္ဂဏှ မဟာဥပါသိကေ”တိ သဗ္ဗံ ဥဂ္ဂဏှာပေသုံ။

သာ တတော ပဋ္ဌာယ ဒွတ္တိံသာကာရေ သဇ္ဈာယံ ကတွာ အတ္တနိ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပုရေတရမေဝ တယော မဂ္ဂေ, တီဏိ စ ဖလာနိ ပါပုဏိ။ မဂ္ဂေနေဝ စဿာ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယအဘိညာ စ အာဂမိံသု။ သာ မဂ္ဂဖလသုခတော ဝုဋ္ဌာယ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေတွာ “ကဒါ နု ခေါ မမ ပုတ္တေဟိ အယံ ဓမ္မော အဓိဂတော”တိ ဥပဓာရေန္တီ သဗ္ဗေပိမေ သရာဂါ သဒေါသာ သမောဟာ ဈာနဝိပဿနာမတ္တမ္ပိ တေသံ နတ္ထိ၊ “ကိံ နု ခေါ မယှံ ပုတ္တာနံ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယော အတ္ထိ, နတ္ထီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တွာ “အတ္ထီ”တိ ဒိသွာ “သေနာသနသပ္ပာယံ နု ခေါ အတ္ထိ, နတ္ထီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တွာ တမ္ပိ ဒိသွာ “ပုဂ္ဂလသပ္ပာယံ နု ခေါ လဘန္တိ, နု လဘန္တီ”တိ အာဝဇ္ဇေသိ၊ ပုဂ္ဂလသပ္ပာယမ္ပိ ဒိသွာ “အာဟာရသပ္ပာယံ နု ခေါ လဘန္တိ, န လဘန္တီ”တိ ဥပဓာရေန္တီ “အာဟာရသပ္ပာယံ နေသံ နတ္ထီ”တိ ဒိသွာ တတော ပဋ္ဌာယ နာနာဝိဓံ ယာဂုံ, အနေကပ္ပကာရံ ခဇ္ဇကံ, နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ သမ္ပာဒေတွာ ဂေဟေ ဘိက္ခူ နိသီဒါပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ

“ဘန္တေ တုမှာကံ ယံ ယံ ရုစ္စတိ၊ တံ တံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ နိယျာဒေသိ။ တေ ယထာရုစိ[၁] ယာဂုအာဒီနိ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိံသု။ တေသံ သပ္ပါယာဟာရံ လဘန္တာနံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ အဟောသိ။

တေ ဧကဂ္ဂေန စိတ္တေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ စိန္တယိံသု “အဟော မဟာဥပါသိကာ အမှာကံ ပတိဋ္ဌာ ဇာတာ၊ သစေ မယံ သပ္ပါယာဟာရံ န လဘိမှ၊ န နော မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓော အဘဝိဿ၊ ဣဒါနိ ဝုဋ္ဌဝဿာ ပဝါရေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမာ”တိ။ တေ “သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမမှာ”တိ မဟာဥပါသိကံ အာပုစ္ဆိံသု။ မဟာဥပါသိကာ သာဓု အယျာတိ။ တေ အနုဂန္တွာ ပုနပိ “ဘန္တေ အမှေ ဩလောကေယျာထာ”တိ ဗဟူနိ ပိယဝစနာနိ ဝတွာ ပဋိနိဝတ္တိ။ တေပိ ခေါ ဘိက္ခူ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ “ကစ္စိ ဘိက္ခဝေ ခမနီယံ၊ ကစ္စိ ယာပနီယံ၊ န စ ပိဏ္ဍကေန ကိလမိတ္ထာ”တိ ဝုတ္တေ “ခမနီယံ ဘန္တေ၊ ယာပနီယံ ဘန္တေ၊ ပိဏ္ဍကေန ပန နေဝ ကိလမိမှ။ အမှာကဉှိ မာတိကမာတာ နာမေကာ ဥပါသိကာ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ‘အဟော ဝတ နော ဧဝရူပံ နာမ အာဟာရံ ပဋိယာဒေယျာ’တိ စိန္တိတေ ယထာစိန္တိတံ အာဟာရံ ပဋိယာဒေတွာ အဒါသီ”တိ တဿာ ဂုဏကထံ ကထယိံသု။

အညတရော ဘိက္ခု တဿာ ဂုဏကထံ သုတွာ တတ္ထ ဂန္တုကာမော ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ “ဘန္တေ တံ ဂါမံ ဂမိဿာမိ”တိ သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိတွာ ဇေတဝနတော နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန တံ ဂါမံ ပတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသနဒိဝသေယေဝ စိန္တေသိ “အယံ ကိရ ဥပါသိကာ စိန္တိတစိန္တိတံ ဇာနာတိ၊ အဟဉ္စ မဂ္ဂကိလန္တော[၂] ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ အဟော ဝတ မေ ဝိဟာရပဋိဇဂ္ဂကံ မနုဿံ ပေသေယျာ”တိ။ ဥပါသိကာ ဂေဟေ နိသိန္နာဝ အာဝဇ္ဇေန္တီ တမတ္ထံ ဉတွာ “ဂစ္ဆ, ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ဧဟီ”တိ မနုဿံ ပေသေသိ။ ဣတရောပိ ပါနီယံ ပိဝိတုကာမော “အဟော ဝတ မေ သက္ခရပါနကံ ကတွာ ပေသေယျာ”တိ စိန္တေသိ။ ဥပါသိကာ တမ္ပိ ပေသေသိ။ သော ပုနဒိဝသေ “ပါတောဝ သိနိဒ္ဓယာဂုံ မေ သဥတ္တရိဘင်္ဂံ ပေသေတူ”တိ စိန္တေသိ။ ဥပါသိကာ တထာ အကာသိ။ သော ယာဂုံ ပိဝိတွာ “အဟော ဝတ မေ ဧဝရူပံ ခဇ္ဇကံ ပေသေယျာ”တိ စိန္တေသိ။ ဥပါသိကာ တမ္ပိ ပေသေသိ။ သော စိန္တေသိ “အယံ ဥပါသိကာ မယာ သဗ္ဗံ စိန္တိတစိန္တိတံ ပေသေသိ၊

၁-ယထာရုစိယာ (သျာ)၊ ယထာရုစိံ (က)

၂-မဂ္ဂေ ကိလမန္တော (သျာ)

အဟံ တေ ဒဋ္ဌုကာမော၊ အဟော ဝတ မေ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဂါဟာပေတွာ သယမေဝ အာဂစ္ဆေယျာ”တိ။ ဥပါသိကာ “မမ ပုတ္တော မံ ဒဋ္ဌုကာမော၊ အာဂမနံ မေ ပစ္စာသီသတီ”တိ ဘောဇနံ ဂါဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တဿ အဒါသိ။ သော ကတဘတ္တကိစ္စော “မာတိကမာတာ နာမ တွံ မဟာဥပါသိကေ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ တာတာတိ။ တွံ ပရစိတ္တံ ဇာနာသီတိ။ ကိံ မံ ပုစ္ဆသိ တာတာတိ။ မယှာ စိန္တိတစိန္တိတံ သဗ္ဗမကာသိ၊ တေန တံ ပုစ္ဆာမီတိ။ ပရစိတ္တဇာနနကဘိက္ခူ ဗဟူ တာတာတိ။ နာဟံ အညေ ပုစ္ဆာမိ၊ တုဝံ ပုစ္ဆာမိ ဥပါသိကေတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဥပါသိကာ “ပရစိတ္တံ ဇာနာမီ”တိ အဝတွာ “ပရစိတ္တံ ဇာနန္တာ[1] နာမ ဧဝံ ကရောန္တိ ပုတ္တာ”တိ အာဟ။ သော “ဘာရိယံ ဝတိဒံ ကမ္မံ၊ ပုထုဇ္ဇနာ နာမ သောဘနမ္ပိ အသောဘနမ္ပိ စိန္တေန္တိ၊ သစာဟံ ကိဉ္စိ အယုတ္တံ ဂိန္တယိဿာမိ၊ သဟ ဘဏ္ဍကေန စောရံ စူဠာယ ဂဏှန္တိ ဝိယ မံ ဝိပ္ပကာရံ ပါပေယျ၊ မယာ ဣတော ပလာယိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ “ဥပါသိကေ အဟံ ဂမိဿာမီ”တိ အာဟ။ ကဟံ အယျာတိ။ သတ္ထု သန္တိကံ ဥပါသိကေတိ။ ဝသထ တာဝ ဘန္တေ ဣဓာတိ။ “န ဝသိဿာမိ ဥပါသိကေ၊ ဂမိဿာမေဝါ”တိ နိက္ခမိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ “ကိံ ဘိက္ခု န တွံ တတ္ထ ဝသသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ ဘန္တေ န သက္ကာ တတ္ထ ဝသိတုန္တိ။ ကိံ ကာရဏာ ဘိက္ခူတိ။ “ဘန္တေ သာ ဥပါသိကာ စိန္တိတစိန္တိတံ သဗ္ဗံ ဇာနာတိ၊ ပုထုဇ္ဇနာ စ နာမ သောဘနမ္ပိ အသောဘနမ္ပိ စိန္တေန္တိ၊ သစာဟံ ကိဉ္စိ အယုတ္တံ စိန္တေဿာမိ၊ သဟ ဘဏ္ဍကေန စောရံ စူဠာယ ဂဏှန္တိ ဝိယ မံ ဝိပ္ပကာရံ ပါပေဿတီ”တိ စိန္တေတွာ အာဂတောမှီတိ။ ဘိက္ခု တတ္ထေဝ တယာ ဝသိတုံ[2] ဝဋ္ဋတီတိ။ န သက္ကောမိ ဘန္တေ၊ နာဟံ တတ္ထ ဝသိဿာမီတိ။ “တေန ဟိ တွံ ဘိက္ခု ဧကမေဝ ရက္ခိတုံ သက္ခိဿသီ”တိ။ ကိံ ဘန္တေတိ။ “တဝ စိတ္တမေဝ ရက္ခ၊ စိတ္တံ နာမေတံ ဒုရက္ခံ၊ တွံ အတ္တနော စိတ္တမေဝ နိဂ္ဂဏှ၊ မာ အညံ ကိဉ္စိ စိန္တယိ၊ စိတ္တံ နာမေတံ ဒုန္နိဂ္ဂဟ”န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၃၅။ “ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ လဟုနော၊ ယတ္ထကာမနိပါတိနော။
စိတ္တဿ ဒမထော သာဓု၊ စိတ္တံ ဒန္တံ သုခါဝဟ”န္တိ။

တတ္ထ စိတ္တံ နာမေတံ ဒုက္ခေန နိဂ္ဂယှတီတိ ဒုန္နိဂ္ဂဟံ။ လဟုံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ နိရုဇ္ဈတိ စာတိ လဟု။ တဿ **ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ လဟုနော။ ယတ္ထကာမနိပါတိနော**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိဒေဝ နိပတနသီလဿ။ ဧတဉှိ လဘိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဝါ အလဘိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဝါ ယုတ္တဋ္ဌာနံ ဝါ အယုတ္တဋ္ဌာနံ ဝါ န ဇာနာတိ၊ နေဝ

၁-အဇာနန္တာ (သီ)
၂-တဝ ဝသိတုံ (သီ)

ဇာတိံ ဩလောကေတိ၊ န ဂေါတ္တံ၊ န ဝယံ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ဣစ္ဆတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ နိပတတီတိ ''ယတ္ထကာမနိပါတိ''တိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ဧဝရူပဿ **စိတ္တဿ ဒမထော သာဓု** စတူဟိ အရိယမဂ္ဂေဟိ ဒန္တဘာဝေါ ယထာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ဟောတိ၊ တထာ ကတဘာဝေါ သာဓု။ ကိံ ကာရဏာ? ဣဒံ ဟိ **စိတ္တံ ဒန္တံ သုခါဝဟံ** နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတံ မဂ္ဂဖလသုခံ ပရမတ္ထနိဗ္ဗာနသုခဉ္စ အာဝဟတီတိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ သမ္ပတ္တပရိသာယ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ၊ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

သတ္ထာ တဿ ဘိက္ခုနော ဣမံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ''ဂစ္ဆ ဘိက္ခု၊ အညံ ကိဉ္စိ အစိန္တယိတွာ တတ္ထေဝ ဝသာဟိ''တိ ပဟိဏိ။ သော ဘိက္ခု သတ္ထု သန္တိကာ ဩဝါဒံ လဘိတွာ တတ္ထ အဂမာသိ။ ကိဉ္စိ ဗဟိဒ္ဓါ စိန္တနံ နာမ န စိန္တေသိ။ မဟာဥပါသိကာပိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဩလောကေန္တီ ထေရံ ဒိသွာ ''ဣဒါနိ ဩဝါဒဒါယကံ အာစရိယံ လဘိတွာ ပုနာဂတော မမ ပုတ္တော''တိ အတ္တနော ဉာဏေနေဝ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တဿ သပ္ပါယာဟာရံ ပဋိယာဒေတွာ အဒါသိ။ သော သပ္ပါယဘောဇနံ လဘိတွာ ကတိပါဟေနေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ မဂ္ဂဖလသုခေန ဝီတိနာမေန္တော ''အဟော မဟာဥပါသိကာ မယှံ ပတိဋ္ဌာ ဇာတာ၊ အဟံ ဣမံ နိဿာယ ဘဝနိဿရဏံ ပတ္တောမှီ''တိ စိန္တေတွာ ''ဣမသ္မိံ တာဝ မေ အတ္တဘာဝေ ပတိဋ္ဌာ ဇာတာ၊ သံသာရေ ပန မေ သံသရန္တဿ အညေသုပိ အတ္တဘာဝေသု အယံ ပတိဋ္ဌာ ဘူတပုဗ္ဗာ, နော''တိ ဥပဓာရေန္တော ဧကူနအတ္တဘာဝသတံ အနုဿရိ။ သာပိ ဧကူန-အတ္တဘာဝသတေ တဿ ပါဒပရိစာရိကာ အညေသု ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ။ ထေရော တဿာ တွေကံ အဂုဏံ[၁] ဒိသွာ ''အဟော အယံ မဟာဥပါသိကာ ဘာရိယံ ကမ္မံ အကာသီ''တိ စိန္တေသိ။

မဟာဥပါသိကာပိ ဂေဟေ နိသိန္နာဝ ''ကိံ နု ခေါ မယှံ ပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတ-ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ, နော''တိ ဥပဓာရယမာနာ တဿ အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ ဉတွာ ဥတ္တရိ ဥပဓာရိယမာနာ ''မမ ပုတ္တော အရဟတ္တံ ပတွာ အဟော ဝတ မေ အယံ ဥပါသိကာ မဟတီ ပတိဋ္ဌာ ဇာတာ''တိ စိန္တေတွာ ''အတီတေပိ နု ခေါ မေ အယံ ပတိဋ္ဌာ ဘူတပုဗ္ဗာ, နော''တိ ဥပဓာရေန္တော ဧကူနအတ္တဘာဝသတံ အနုဿရိ ''အဟံ ခေါ ပန ဧကူနအတ္တဘာဝသတေ အညေဟိ သဒ္ဓိံ

ကေတော ဟုတွာ တေံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ၊ အထံ မေ ထွေကံ အဂုဏံ ဒိသွာ 'အဟော ဘာရိယံ ကမ္မံ ကတံ ဥပါသိကာယာ'တိ စိန္တေသိ၊ အတ္တိ နု ခေါ ဧဝံ သံသာရေ သံသရန္တိယာ မမ ပုတ္တဿ ဥပကာရော ကတပုဗ္ဗော"တိ ဥပဓာရယမာနာ တတော ဥတ္တရိ သတမံ အတ္တဘာဝံ အနုဿရိတွာ သတမေ အတ္တဘာဝေ မယာ တေသ ပါဒပရိစာရိကာယ ဟုတွာ တေသ္မိံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနဋ္ဌာနေ ဇီဝိတဒါနံ ဒိန္နံ၊ အဟော မယာ မမ ပုတ္တဿ မဟာဥပကာရော ကတပုဗ္ဗော"တိ ဂေဟေ နိသိန္နာဝ ဥတ္တရိ ဝိသေသေတွာ "ဥပဓာရေထာ"တိ အာဟ။ သော ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သဒ္ဒံ သုတွာ ဝိသေသေတွာ သတမံ အတ္တဘာဝံ အနုဿရိတွာ တတ္ထ တာယ အတ္တနော ဇီဝိတဿ ဒိန္နဘာဝံ ဒိသွာ "အဟော မမ ဥပါသိကာယ မဟာဥပါသိကာယ ဥပကာရော ကတပုဗ္ဗော"တိ အတ္တမနော ဟုတွာ တဿာ တတ္ထေဝ စတူသု မဂ္ဂဖလေသု ပဉှံ ကထေတွာ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ။

အညတရဘိက္ခုဝတ္ထု ဒုတိယံ။

၃-အညတရဥက္ကဏ္ဍိတဘိက္ခုဝတ္ထု

သုဒုဒ္ဒသန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဥက္ကဏ္ဍိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သတ္ထုရိ ကိရ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တေ ဧကော သေဋ္ဌိပုတ္တော အတ္တနော ကုလူပဂတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဘန္တေ အဟံ ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမော၊ ဧကံ မေ ဒုက္ခတော မုစ္စနကာရဏံ ကထေထာ"တိ အာဟ။ "သာဓုဝုသော, သစေသိ ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမော၊ သလာကဘတ္တံ ဒေဟိ၊ ပက္ခိကဘတ္တံ ဒေဟိ၊ ဝဿာဝါသိကံ ဒေဟိ၊ စီဝရာဒယော ပစ္စယေ ဒေဟိ၊ အတ္တနော သာပတေယျံ တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဧကေန ကမ္မန္တံ ပယောဇေဟိ၊ ဧကေန ပုတ္တဒါရံ ပေါသေဟိ၊ ဧကံ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဒေဟီ"တိ အာဟ။ သော "သာဓု ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တပဋိပါဋိယာ သဗ္ဗံ ကတွာ ပုန ထေရံ ပုစ္ဆိ "တတော ဥတ္တရိ အညံ ကိံ ကရောမိ ဘန္တေ"တိ။ အာဝုသော တီဏိ သရဏာနိ ဂဏှ၊ ပဉ္စ သီလာနိ ဂဏှာဟီတိ။ တာနိပိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တတော ဥတ္တရိ ပုစ္ဆိ။ တေန ဟိ ဒသ သီလာနိ ဂဏှာဟီတိ။ "သာဓု ဘန္တေ"တိ ဂဏှိ။ သော ဧဝံ အနုပုဗ္ဗေန ပုညကမ္မဿ ကတတ္တာ အနုပုဗ္ဗသေဋ္ဌိပုတ္တော နာမ ဇာတော။ တတော "ဥတ္တရိပိ ကတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ ဘန္တေ"တိ ပုန ပုစ္ဆိတွာ "တေန ဟိ ပဗ္ဗဇာဟီ"တိ

ဝုတ္တော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ တဿေကော အဘိဓမ္မိကဘိက္ခု အာစရိယော အဟောသိ၊ ဧကော ဝိနယဓရော ဥပဇ္ဈာယော။ တဿ လဒ္ဓူပသမ္ပဒဿ အာစရိယော အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတကာလေ အဘိဓမ္မေ ပဉှံ ကထေသိ ''ဗုဒ္ဓသာသနေ နာမ ဣဒံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဒံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ဥပဇ္ဈာယောပိဿ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတကာလေ ဝိနယေ ပဉှံ ကထေသိ ''ဗုဒ္ဓသာသနေ နာမ ဣဒံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဒံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဣဒံ ကပ္ပတိ၊ ဣဒံ န ကပ္ပတီ''တိ။ သော စိန္တေသိ ''အဟော ဘာရိယံ ဣဒံ ကမ္မံ၊ အဟံ ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမော ပဗ္ဗဇိတော၊ ဣဓ စ မမ ဟတ္ထပသာရဏဋ္ဌာနမ္ပိ န ပညာယတိ၊ ဂေဟေ ဌတွာဝ ဒုက္ခာ မုစ္စိတုံ သက္ကာ၊ မယာ ဂိဟိနာ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဥက္ကဏ္ဌိတော အနဘိရတော ဒွတ္တိံသာကာရေ သဇ္ဈာယံ န ကရောတိ၊ ဥဒ္ဒေသံ န ဂဏှာတိ၊ ကိသော လူခေါ ဓမနိသန္ထတဂတ္တော အာလသိယာဘိ-ဘူတော ကစ္ဆုပရိကိဏ္ဏော အဟောသိ။

အထ နံ ဒဟရသာမဏေရာ ''အာဝုသော ကိံ တွံ ဌိတဋ္ဌာနေ ဌိတောဝ နိသိန္နဋ္ဌာနေ နိသိန္နောဝ အဟောသိ၊ ပဏ္ဍုရောဂါဘိဘူတော ကိသော လူခေါ ဓမနိသန္ထတဂတ္တော အာလသိယာဘိဘူတော ကစ္ဆုပရိကိဏ္ဏော၊ ကိံ တေ ကတ''န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ ဥက္ကဏ္ဌိတောမှိ အာဝုသောတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ တေ တဿ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အာစိက္ခိံသု။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ တံ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမံသု။ သတ္ထာ ''ကိံ ဘိက္ခဝေ အာဂတတ္ထာ''တိ အာဟ။ ဘန္တေ အယံ ဘိက္ခု တုမှာကံ သာသနေ ဥက္ကဏ္ဌိ-တောတိ။ ဧဝံ ကိရ ဘိက္ခုတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ ''အဟံ ဘန္တေ ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမောဝ ပဗ္ဗဇိတော၊ တဿ မေ အာစရိယော အဘိဓမ္မကထံ ကထေသိ၊ ဥပဇ္ဈာယော ဝိနယကထံ ကထေသိ၊ သွာဟံ ဣဓ မေ ဟတ္ထပသာရဏဋ္ဌာနမ္ပိ နတ္ထိ၊ ဂိဟိနာ ဟုတွာ သက္ကာ ဒုက္ခာ မုစ္စိတုံ၊ ဂိဟိ ဘဝိဿာမီ''တိ သန္နိဋ္ဌာနမကာသိံ ဘန္တေတိ။ သစေ တွံ ဘိက္ခု ဧကမေဝ ရက္ခိတုံ သက္ခိဿသိ၊ အဝသေသာနံ ရက္ခနကိစ္စံ နတ္ထီတိ။ ကိံ ဘန္တေတိ။ တဝ စိတ္တမေဝ ရက္ခိတုံ သက္ခိဿသီတိ။ သက္ခိဿာမိ ဘန္တေတိ။ ''တေန ဟိ အတ္တနော စိတ္တမေဝ ရက္ခာဟိ၊ သက္ကာ ဒုက္ခာ မုစ္စိတု''န္တိ ဣမံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၃၆။ ''သုဒုဒ္ဒသံ သုနိပုဏံ၊ ယတ္ထကာမနိပါတိနံ။
စိတ္တံ ရက္ခေထ မေဓာဝီ၊ စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟ''န္တိ။

တတ္ထ **သုဒုဒ္ဒသ**န္တိ သုဋ္ဌု ဒုဒ္ဒသံ။ **သုနိပုဏ**န္တိ သုဋ္ဌု နိပုဏံ ပရမသဏှံ။ **ယတ္ထကာမနိပါတိန**န္တိ ဇာတိအာဒီနိ အနောလောကေတွာ လဘိတဗ္ဗာ-လဘိတဗ္ဗယုတ္တာယုတ္တဋ္ဌာနေသု ယတ္ထကတ္ထစိ နိပတနသီလံ။ **စိတ္တံ ရက္ခေထ မေဓာဝီ**တိ အန္ဓဗာလော ဒုမ္မေဓော အတ္တနော စိတ္တံ ရက္ခိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ၊ စိတ္တဝသိကော ဟုတွာ အနယဗျသနံ ပါပုဏာတိ။ မေဓာဝီ ပန ပဏ္ဍိတောဝ စိတ္တံ ရက္ခိတုံ သက္ကောတိ၊ တသ္မာ တွမ္ပိ စိတ္တမေဝ ဂေါပေဟိ။ ဣဒဉှိ **စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ** မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနသုခါနိ အာဝဟတီတိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ အဟောသီတိ။

အညတရဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုဝတ္ထု တတိယံ။

၄-သံဃရက္ခိတဘာဂိနေယျတ္ထေရဝတ္ထု

ဒူရင်္ဂမန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော သံဃရက္ခိတံ နာမ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရေကော ကုလပုတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတော လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ သံဃရက္ခိတတ္ထေရော နာမ ဟုတွာ ကတိပါဟေ-နေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တဿ ကနိဋ္ဌဘဂိနီ ပုတ္တံ[၁] လဘိတွာ ထေရဿ နာမံ အကာသိ။ သော ဘာဂိနေယျသံဃရက္ခိတော နာမ ဟုတွာ ဝယပ္ပတ္တော ထေရဿေဝ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ အညတရသ္မိံ ဂါမကာရာမေ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ "ဧကံ သတ္တဟတ္ထံ, ဧကံ အဋ္ဌဟတ္ထ"န္တိ ဒွေ ဝဿာဝါသိက-သာဋကေ လဘိတွာ အဋ္ဌဟတ္ထံ "ဥပဇ္ဈာယဿ မေ ဘဝိဿတီ"တိ သလ္လက္ခေတွာ "သတ္တဟတ္ထံ မယှံ ဘဝိဿတီ"တိ စိန္တေတွာ ဝုဋ္ဌဝဿော "ဥပဇ္ဈာယံ ပဿိဿာမီ"တိ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော အာဂန္တွာ ထေရေ ဝိဟာရံ အနာဂတေယေဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ထေရဿ ဒိဝါဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ပါဒေါဒကံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အာသနံ ပညပေတွာ အာဂမနမဂ္ဂံ ဩလောကေန္တော နိသီဒိ။ အထဿာဂမနဘာဝံ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ

၁-ကနိဋ္ဌော ပုတ္တံ (သီ)

ပတ္တစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ "နိသီဒထ ဘန္တေ"တိ ထေရံ နိသီဒါပေတွာ တာလဝဏ္ဋံ အာဒါယ ဗီဇိတွာ ပါနီယံ ဒတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တံ သာဋကံ အာနေတွာ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ "ဘန္တေ ဣမံ ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ ဝတွာ ဗီဇယမာနော အဋ္ဌာသိ။

အထ နံ ထေရော အာဟ "သံဃရက္ခိတ မယှံ စီဝရံ ပရိပုဏ္ဏံ၊ တွမေဝ ပရိဘုဉ္ဇာ"တိ။ ဘန္တေ မယာ လဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ အယံ တုမှာကမေဝ သလ္လက္ခိတော၊ ပရိဘောဂံ ကရောထာတိ။ ဟောတု သံဃရက္ခိတ၊ ပရိပုဏ္ဏံ မေ စီဝရံ၊ တွမေဝ ပရိဘုဉ္ဇာတိ။ ဘန္တေ မာ ဧဝံ ကရောထ၊ တုမှေဟိ ပရိဘုတ္တေ မယှံ မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတီတိ။ အထ နံ တဿ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တဿပိ ထေရော န ဣစ္ဆိယေဝ။

ဧဝံ သော ဗီဇယမာနော ဌိတောဝ စိန္တေသိ "အဟံ ထေရဿ ဂိဟိကာလေ ဘာဂိနေယျော၊ ပဗ္ဗဇိတကာလေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော၊ ဧဝမ္ပိ မယာ သဒ္ဓိံ ဥပဇ္ဈာယော ပရိဘောဂံ န ကတ္တုကာမော၊ ဣမသ္မိံ မယာ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂံ အကရောန္တေ ကိံ မေ သမဏဘာဝေန, ဂိဟိ ဘဝိဿာမီ"တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "ဒုဿဏ္ဌာပိတော[၁] ဃရာဝါသော၊ ကိံ နု ခေါ ကတွာ ဂိဟိဘူတော ဇီဝိဿာမီ"တိ။ တတော စိန္တေသိ "အဋ္ဌဟတ္ထသာဋကံ ဝိက္ကိဏိတွာ ဧကံ ဧဠိကံ ဂဏှိဿာမိ၊ ဧဠိကာ နာမ ခိပ္ပံ ဝိဇာယတိ၊ သွာဟံ ဝိဇာတံ ဝိဇာတံ ဝိက္ကိဏိတွာ မူလံ ကရိဿာမိ၊ မူလေ ဗဟူ ကတွာ ဧကံ ပဇာပတိံ အာနေဿာမိ၊ သာ ဧကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိဿတိ၊ အထဿ မမ မာတုလဿ နာမံ ကတွာ စူဠယာနကေ နိသီဒါပေတွာ မမ ပုတ္တဉ္စ ဘရိယဉ္စ အာဒါယ မာတုလံ ဝန္ဒိတုံ အာဂမိဿာမိ၊ အာဂစ္ဆန္တေ အန္တရာမဂ္ဂေ မမ ဘရိယံ ဧဝံ ဝက္ခာမိ 'အာနေဟိ တာဝ မေ ပုတ္တံ၊ ဝဟိဿာမိ န'န္တိ၊ သာ 'ကိံ တေ ပုတ္တေန[၂]၊ ဧဟိ, ဣမံ ယာနကံ ပါဇေဟီ'တိ ဝတွာ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ 'အဟံ နေဿာမိ န'န္တိ နေတွာ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တီ စက္ကပထေ[၃] ဆဍ္ဍေဿတိ၊ အထဿ သရီရံ အဘိရုဟိတွာ စက္ကံ ဂမိဿတိ၊ အထ နံ 'တွံ မမ ပုတ္တံ နေဝ မယှံ အဒါသိ၊ နံ သန္ဓာရေတုံ နာသက္ခိ နာသိတောသိ့ တယာ'တိ ဝတွာ ပတောဒယဋ္ဌိယာ ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိဿာမီ"တိ။

သော ဧဝံ စိန္တေန္တောဝ ဌတွာ ဗီဇယမာနော ထေရဿ သီသေ တာလဝဏ္ဋေန ပဟရိ။ ထေရော "ကိံ နု ခေါ အဟံ သံဃရက္ခိတေန သီသေ

---
[၁] ဒုဿဏ္ဌာပိယော (သီ) [၂] ကိံ တေန ပုတ္တေန ဂဟိတေန (သီ) [၃] စက္ကပါဒေ (သီ၊ သျာ)

ပဟတော”တိ ဥပဓာရေန္တော တေန စိန္တိတစိန္တိတံ သဗ္ဗံ ဉတွာ “သံဃရက္ခိတ မာတုဂါမဿ ပဟာရံ ဒါတုံ နာသက္ခိ၊ ကော ဧတ္ထ မဟလ္လကတ္ထေရဿ ဒေါသော”တိ အာဟ။ သော “အဟော နဋ္ဌောမှိ၊ ဉာတံ ကိရ မေ ဥပဇ္ဈာယေန စိန္တိတစိန္တိတံ၊ ကိံ မေ သမဏဘာဝေနာ”တိ တာလဝဏ္ဋံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိတုံ အာရဒ္ဓေါ။

အထ နံ ဒဟရာ စ သာမဏေရာ စ အနုဗန္ဓိတွာ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမံသု။ သတ္ထာ တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာဝ “ကိံ ဘိက္ခဝေ အာဂတတ္ထ၊ ဧကော ဝေါ ဘိက္ခု လဒ္ဓေါ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ ဘန္တေ, ဣမံ ဒဟရံ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ ပလာယန္တံ ဂဟေတွာ တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂတမှာတိ။ ဧဝံ ကိရ ဘိက္ခူတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ကိမတ္ထံ တေ ဘိက္ခု ဧဝံ ဘာရိယံ ကမ္မံ ကတံ၊ နနု တွံ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တော၊ မာဒိသဿ နာမ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တာနံ ဒမေတွာ သောတာပန္နောတိ ဝါ သကဒါဂါမီတိ ဝါ အနာဂါမီတိ ဝါ အရဟာတိ ဝါ ဝဒါပေတုံ နာသက္ခိ၊ ကိမတ္ထံ ဧဝံ ဘာရိယံ ကမ္မမကာသီတိ။ ဥက္ကဏ္ဌိတောသ္မိ ဘန္တေတိ။ ကိံ ကာရဏာ ဥက္ကဏ္ဌိတောသီတိ။ သော ဧဝံ ဝဿာဝါသိကသာဋကာနံ လဒ္ဓဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ထေရဿ တာလဝဏ္ဋေန ပဟာရာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ “ဣမိနာ ကာရဏေန ပလာတောသ္မိ ဘန္တေ”တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ “ဧဟိ ဘိက္ခု၊ မာ စိန္တယိ၊ စိတ္တံ နာမေတံ ဒူရေ ဟောန္တမ္ပိ အာရမ္မဏံ သမ္ပဋိစ္ဆနကဇာတိကံ၊ ရာဂဒေါသမောဟဗန္ဓနာ မုစ္စနတ္ထာယ ဝါယမိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၃၇။ “ဒူရင်္ဂမံ ဧကစရံ၊ အသရီရံ ဂုဟာသယံ။
ယေ စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ၊ မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ”တိ။

တတ္ထ **ဒူရင်္ဂမ**န္တိ စိတ္တဿ ဟိ မက္ကဋသုတ္တမတ္တကမ္ပိ ပုရတ္ထိမာဒိဒိသာဘာဂေန ဂမနာဂမနံ နာမ နတ္ထိ၊ ဒူရေ သန္တမ္ပိ ပန အာရမ္မဏံ သမ္ပဋိစ္ဆတီတိ ဒူရင်္ဂမံ နာမ ဇာတံ။ သတ္တဋ္ဌစိတ္တာနိ ပန ဧကတော ကဏ္ဏိကဗဒ္ဓါနိ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထာနိ နာမ နတ္ထိ၊ ဥပ္ပတ္တိကာလေ ဧကေကမေဝ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိံ နိရုဒ္ဓေ ပုန ဧကေကမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ[1] **ဧကစရံ** နာမ ဇာတံ။ စိတ္တဿ သရီရသဏ္ဌာနံ ဝါ နီလာဒိပ္ပကာရော ဝဏ္ဏဘေဒေါ ဝါ နတ္ထီတိ **အသရီရံ** နာမ ဇာတံ။ ဂုဟာ နာမ စတုမဟာဘူတဂုဟာ၊ ဣဒဉ္စ ဟဒယရူပံ နိဿာယ ပဝတ္တတီတိ

၁-ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ (သီ၊ က)

ဂုဟာသယံ နာမ ဇာတံ။ **ယေ စိတ္တန္တိ** ယေ ကေစိ ပုရိသာ ဝါ ဣတ္ထိယော ဝါ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ အနုပ္ပန္နကကိလေသဿ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အဒေန္တာ သတိသမ္မောသေန ဥပ္ပန္နကိလေသံ ပဇဟန္တာ **စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ** သံယတံ အဝိက္ခိတ္တံ ကရိဿန္တိ။ **မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ**တိ သဗ္ဗေတေ ကိလေသဗန္ဓနာဘာဝေန မာရဗန္ဓနသင်္ခါတာ တေဘူမကဝဋ္ဋာ မုစ္စိဿန္တီတိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ ဘာဂိနေယျသံဃရက္ခိတတ္ထေရော သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော ဇာတာ၊ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသီတိ။

သံဃရက္ခိတဘာဂိနေယျတ္ထေရဝတ္ထု စတုတ္ထံ။

၅-စိတ္တဟတ္ထတ္ထေရဝတ္ထု

အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော စိတ္တဟတ္ထတ္ထေရံ[၁] အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော နဋ္ဌဂေါဏံ ပရိယေသန္တော အရညံ ပဝိသိတွာ မဇ္ဈန္ဟိကေ ကာလေ ဂေါဏံ ဒိသွာ ဂေါယူထေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ "အဝဿံ အယျာနံ သန္တိကေ အာဟာရမတ္တံ လဘိဿာမီ"တိ ခုပ္ပိပါသာပီဠိတော ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ဘိက္ခူနံ အဝက္ကာရပါတိယံ ဘုတ္တာဝသေသကံ ဘတ္တံ ဟောတိ၊ တေ တံ ဆာတကပီဠိတံ ဒိသွာ "ဣတော[၂] ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇာဟီ"တိ ဝဒိံသု၊ ဗုဒ္ဓကာလေ စ ပန အနေကသူပဗျဉ္ဇနံ ဘတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သော တတော ယာပနမတ္တံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ "ကိံ ဘန္တေ အဇ္ဇ အယျာ နိမန္တနဋ္ဌာနံ အဂမံသူ"တိ ပုစ္ဆိ။ နတ္ထိ ဥပါသက၊ ဘိက္ခူ ဣမိနာဝ နီဟာရေန နိဗဒ္ဓံ လဘန္တီတိ။ သော "မယံ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ရတ္တိန္ဒိဝံ နိဗဒ္ဓံ ကမ္မံ ကရောန္တာပိ ဧဝံ မဓုရဗျဉ္ဇနံ ဘတ္တံ န လဘာမ၊ ဣမေ ကိရ နိဗဒ္ဓံ ဘုဉ္ဇန္တိ၊ ကိံ မေ ဂိဟိဘာဝေန, ဘိက္ခု ဘဝိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ "သာဓု ဥပါသကာ"တိ ပဗ္ဗာဇေသုံ။

၁-စိတ္တဟတ္ထတ္ထေရံ (က) ၂-ဣသ် (သျာ)

သော လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ သဗ္ဗပ္ပကာရံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ အကာသိ၊ သော ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပန္နေန လာဘသက္ကာရေန ကတိပါဟစ္စယေန ထူလသရီရော အဟောသိ။ တတော စိန္တေသိ “ကိံ မေ ဘိက္ခာယ စရိတွာ ဇီဝိတေန၊ ဂိဟီ ဘဝိဿာမီ”တိ။ သော ဝိဗ္ဘမိတွာ ဂေဟံ ပါဝိသိ။ တဿ ဂေဟေ ကမ္မံ ကရောန္တဿ ကတိပါဟေနေဝ သရီရံ မိလာယိ။ တတော “ကိံ မေ ဣမိနာ ဒုက္ခေန၊ သမဏော ဘဝိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ပုန ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ သော ကတိပါဟံ ဝီတိနာမေတွာ ပုန ဥက္ကဏ္ဌိတွာ ဝိဗ္ဘမိ၊ ပဗ္ဗဇိတကာလေ ပန ဘိက္ခူနံ ဥပကာရကော ဟောတိ။ သော ကတိပါဟေနေဝ ပုနပိ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ “ကိံ မေ ဂိဟိဘာဝေန၊ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ ဂန္တွာ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ ဥပကာရဝသေန ပုန ပဗ္ဗာဇယိံသု။ ဧဝံ သော ဣမိနာ နိယာမေနေဝ ဆက္ခတ္တုံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတော။ တဿ ဘိက္ခူ “ဧသ စိတ္တဝသိကော ဟုတွာ ဝိစရတီ”တိ **စိတ္တဟတ္ထတ္ထေရော**တိ နာမံ ကရိံသု။

တဿေဝံ အပရာပရံ ဝိစရန္တဿေဝ ဘရိယာ ဂဗ္ဘိနီ အဟောသိ။ သော သတ္တမေ ဝါရေ အရညတော ကသိဘဏ္ဍမာဒါယ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘဏ္ဍကံ ဌပေတွာ “အတ္တနော ကာသာဝံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဂဗ္ဘံ ပါဝိသိ။ တသ္မိံ ခဏေ တဿ ဘရိယာ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယတိ၊ တဿာ နိဝတ္ထသာဋကော အပဂတော ဟောတိ၊ မုခတော စ လာလာ ပဂ္ဃရတိ၊ နာသာ ဃုရဃုရာယတိ၊ မုခံ ဝိဝဋံ၊ ဒန္တံ ဃံသတိ၊ သာ တဿ[1] ဥဒ္ဓုမာတကသရီရံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော “အနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဣဒ”န္တိ သညံ လဘိတွာ “အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဣမံ နိဿာယ ဘိက္ခုဘာဝေ သဏ္ဌာတုံ နာသက္ခိ”န္တိ ကာသာယကောဋိယံ ဂဟေတွာ ဥဒရေ ဗန္ဓိတွာ ဂေဟာ နိက္ခမိ။

အထဿ အနန္တရဂေဟေ ဌိတာ သဿု တံ တထာ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “အယံ ပဋိဥက္ကဏ္ဌိတော ဘဝိဿတိ[2]၊ ဣဒါနေဝ အရညတော အာဂန္တွာ ကာသာဝံ ဥဒရေ ဗန္ဓိတွာဝ ဂေဟာ နိက္ခန္တော ဝိဟာရာဘိမုခေါ ဂစ္ဆတိ၊ ကိံ နု ခေါ”တိ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ နိဒ္ဒါယမာနံ ဓီတရံ ပဿိတွာ “ဣမံ ဒိသွာ သော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ဂတော”တိ ဉတွာ ဓီတရံ ပဟရိတွာ “ဥဋ္ဌေဟိ ကာဠကဏ္ဏိ၊ သာမိကော တေ တံ နိဒ္ဒါယမာနံ ဒိသွာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ဂတော၊ နတ္ထိ သော ဣတော ပဋ္ဌာယ တုယှ”န္တိ အာဟ။ “အပေဟိ အပေဟိ အမ္မ၊ ကုတော တဿ ဂမနံ အတ္ထိ၊ ကတိပါဟေနေဝ ပုနာဂမိဿတီ”တိ အာဟ။ သောပိ “အနိစ္စံ ဒုက္ခ”န္တိ ဝတွာ ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆန္တောဝ သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိ။

၁-သော တဿာ (သျာ၊ က)　　၂-ပဋိက္ကန္တော (သျာ)

သော ဂန္တွာ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ န သက္ခိဿာမ မယံ တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ၊ ကုတော တုယှံ သမဏဘာဝေါ၊ သတ္တကနိသာဒပါသာဏသဒိသံ[၁] တဝ သီသန္တိ။ ဘန္တေ ဣဒါနိ မံ အနုကမ္ပာယ ဧကဝါရံ ပဗ္ဗာဇေထာတိ။ တေ တံ ဥပကာရဝသေန ပဗ္ဗာဇယိံသု။ သော ကတိပါဟေနေဝ သဟ ပဋိ-သမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

တေပိ နံ အာဟံသု “အာဝုသော စိတ္တဟတ္ထ တဝ ဂမနသမယံ တွမေဝ ဇာနေယျာသိ၊ ဣမသ္မိံ ဝါရေ တေ စိရာယိတ”န္တိ။ ဘန္တေ သံသဂ္ဂဿ အတ္ထိ-ဘာဝကာလေ ဂတမှာ၊ သော နော သံသဂ္ဂေါ ဆိန္နော၊ ဣဒါနိ အဂမနဓမ္မာ ဇာတမှာတိ။ ဘိက္ခူ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဘန္တေ အယံ ဘိက္ခု အမှေဟိ ဧဝံ ဝုတ္တော ဧဝံ နာမ ကထေသိ၊ အညံ ဗျာကရောတိ၊ အဘူတံ ဝဒတီ”တိ အာဟံသု။ သတ္ထာ “အာမ ဘိက္ခဝေ မမ ပုတ္တော အတ္တနော အနဝဋ္ဌိတစိတ္တ-ကာလေ သဒ္ဓမ္မံ အဇာနနကာလေ ဂမနာဂမနံ အကာသိ၊ ဣဒါနိဿ ပုညဉ္စ ပါပဉ္စ ပဟီန”န္တိ ဝတွာ ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အာဟ—

၃၈။ “အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿ၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတော။
ပရိပ္လဝပသာဒဿ၊ ပညာ န ပရိပူရတိ။

၃၉။ အနဝဿုတစိတ္တဿ၊ အနန္ဝာဟတစေတသော။
ပုညပါပပဟီနဿ၊ နတ္ထိ ဇာဂရတော ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿာ**တိ စိတ္တံ နာမေတံ ကဿစိ နိဗဒ္ဓံ ဝါ ထာဝရံ ဝါ နတ္ထိ။ ယော ပန ပုဂ္ဂလော အဿပိဋ္ဌေ ဌပိတကုမ္ဘဏ္ဍံ ဝိယ စ ထုသရာသိမှိ ကောဋ္ဋိတခါဏုကော ဝိယ စ ခလ္လာဋသီသေ ဌပိတကဒမ္ဗပုပ္ဖံ ဝိယ စ န ကတ္ထစိ သဏ္ဌာတိ[၂]၊ ကဒါစိ ဗုဒ္ဓသာဝကော ဟောတိ၊ ကဒါစိ အာဇီဝကော၊ ကဒါစိ နိဂဏ္ဌော၊ ကဒါစိ တာပသော။ ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော အနဝဋ္ဌိတစိတ္တော နာမ။ တဿ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿ။ **သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတော**တိ သတ္တတိံသဗောဓိ-ပက္ခိယဓမ္မဘေဒံ ဣမံ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနန္တဿ ပရိတ္တသဒ္ဓတာယ ဝါ ဥပ္လဝသဒ္ဓ-တာယ ဝါ **ပရိပ္လဝပသာဒဿ** ကာမာဝစရရူပါဝစရာဒိဘေဒါ **ပညာ န ပရိပူရတိ**။ ကာမာဝစရာယပိ အပရိပူရယမာနာယ ကုတောဝ ရူပါဝစရ-ရူပါဝစရလောကုတ္တရပညာ ပရိပူရိဿတီတိ ဒီပေတိ။ **အနဝဿုတစိတ္တဿာ**တိ ရာဂေန အတိန္တစိတ္တဿ။ **အနန္ဝာဟတစေတသော**တိ “အာဟတစိတ္တော

၁-သတ္တကနိသာဒန....(သီ၊ သျာ)
၂-သဏ္ဌဟတိ (သျာ)

ခိလဇာတော”တိ³ အာဂတင္ဌာနေ ဒေါသေန စိတ္တဿ ပဟတဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ ဣဓ ပန ဒေါသေန အပ္ပဋိဟတစိတ္တဿာတိ အတ္ထော။ **ပုညပါပပဟီနဿာတိ** စတုတ္ထမဂ္ဂေန ပဟီနပုညဿ စေဝ ပဟီနပါပဿ စ ခီဏာသဝဿ။ **နတ္ထိ ဇာဂရတော ဘယန္တိ** ခီဏာသဝဿ ဇာဂရန္တဿေဝ အဘယဘာဝေါ ကထိတော ဝိယ၊ သော ပန သဒ္ဓါဒီဟိ ပဉ္စဟိ ဇာဂရဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ဇာဂရော နာမ။ တသ္မာ တဿ ဇာဂရန္တဿာပိ အဇာဂရန္တဿာပိ ကိလေသ-ဘယံ နတ္ထိ ကိလေသာနံ အပစ္စာဂမနတော။ န ဟိ တံ ကိလေသာ အနုဗန္ဓန္တိ တေန တေန မဂ္ဂေန ပဟီနာနံ ကိလေသာနံ ပုန အနုပဂမနတော။ တေနေဝါဟ “သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ၊ တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတိ၊ ...ကဒါဂါမိအနာဂါမိအရဟတ္တမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ၊ တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆ-တီ”တိ ²။

ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ သဖလာ အဟောသိ။

အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ“ဘာရိယာ ဝတိမေ အာဝုသော ကိလေသာ နာမ၊ ဝေရူပဿ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ကုလပုတ္တော ကိလေသေဟိ အာလောဠိတော သတ္တဝါရေ ဂိဟီ ဟုတွာ သတ္တဝါရေ ပဗ္ဗဇိတော”တိ။ သတ္ထာ တေသံ တံ ကထာပဝတ္တိံ သုတွာ တင်္ခဏာ-နုရူပေန ဂမနေန ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ ဧဝမေဝ ဘိက္ခဝေ ကိလေသာ နာမ ဘာရိယာ၊ သစေ ဧတေ ရူပိနော ဟုတွာ ကတ္ထစိ ပက္ခိပိတုံ သက္ကာ ဘဝေယျုံ၊ စက္ကဝါဠံ အတိသမ္ဗာဓံ, ဗြဟ္မ-လောကော အတိနီစကောတိ ဩကာသော နေသံ န ဘဝေယျ၊ မာဒိသမ္ပိ နာမေတေ ပညာသမ္ပန္နံ ပုရိသာဇာနေယျံ အာလောဠေန္တိ၊ အဝသေသေသု ကာ ကထာ။ အဟံ ဟိ အမုနာဋ္ဌိမတ္တံ ဝရကစောရကံ ကုဏ္ဍကုဒါလဥ္စ နိဿာယ ဆ ဝါရေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗောတိ။ ကဒါ ဘန္တေ, ကဒါ သုဂတာတိ။ သုဏိဿထ ဘိက္ခဝေတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ “တေန ဟိ သုဏာ-ထာ”တိ အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ကုဒါလပဏ္ဍိတော နာမ ဗာဟိရကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဋ္ဌ မာသေ ဟိမဝန္တေ ဝသိတွာ ဝဿာရတ္တ-သမယေ ဘူမိယာ တိန္တာယ “ဂေဟေ မေ အမုနာဋ္ဌိမတ္တော ဝရကစောရကော စ

၁-ဒီ ၃-၁၉၈၊ အဘိ ၂-၃၉၂၊ မ ၁-၁၄၅-ဝိတ္ထာဒီသု။ ၂-ခု ၈-၈၃-ဝိတ္ထေ စူဠနိဒ္ဒေသေ။

ကုဏ္ဍကုဒါလကော စ အတ္ထိ၊ ဝရကစောရကမိဒံ မာ နဿီ”တိ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ ကော် ဋ္ဌာနံ ကုဒါလေန ကသိတွာ တံ ဗီဇံ ဝပိတွာ ဝတိံ ကတွာ ပက္ကကာလေ ဥဒ္ဓရိတွာ နာဠိမတ္တဗီဇံ ဌပေတွာ သေသံ ခါဒိ၊ သော “ကိံ မေ ဒါနိ ဂေဟေန၊ ပုန အဋ္ဌ မာသေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ ဣမိနာဝ နီဟာရေန နာဠိမတ္တံ ဝရကစောရကဉ္စ ကုဏ္ဍကုဒါလဉ္စ နိဿာယ သတ္တဝါရေ ဂိဟီ ဟုတွာ သတ္တဝါရေ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တမေ ပန ဝါရေ စိန္တေသိ “အဟံ ဆ ဝါရေ ဣမံ ကုဏ္ဍကုဒါလံ နိဿာယ ဂိဟီ ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကတ္ထစိဒေဝ နံ ဆဍ္ဍေဿာမီ”တိ။ သော ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂန္တွာ “ပတိတဋ္ဌာနံ ပဿန္တော ဩတရိတွာ ဂဏှေယျံ၊ ယထာဿ ပတိတဋ္ဌာနံ န ပဿာမိ၊ တထာ နံ ဆဍ္ဍေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ နာဠိမတ္တံ ဗီဇံ ပိလောတိကာယ ဗန္ဓိတွာ ပိလောတိကံ ကုဒါလဖလကေ ဗန္ဓိတွာ ကုဒါလံ အဂ္ဂဒဏ္ဍကေ ဂဟေတွာ ဂင်္ဂါယ တီရေ ဌိတော အက္ခီနိ နိမီလေတွာ ဥပရိသီသေ တိက္ခတ္တုံ အာဝိဇ္ဈိတွာ² ဂင်္ဂါယံ ခိပိတွာ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တော ပတိတဋ္ဌာနံ အဒိသွာ “ဇိတံ မေ၊ ဇိတံ မေ”တိ တိက္ခတ္တုံ သဒ္ဒမကာသိ။

တသ္မိံ ခဏေ ဗာရာဏသိရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ အာဂန္တွာ နဒီတီရေ ခန္ဓာဝါရံ နိဝါသေတွာ နှာနတ္ထာယ နဒိံ ဩတိဏ္ဏော တံ သဒ္ဒံ အဿောသိ။ ရာဇူနဉ္စ နာမ “ဇိတံ မေ”တိ သဒ္ဒေါ အမနာပေါ ဟောတိ၊ သော တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “အဟံ ဣဒါနိ အမိတ္တမဒ္ဒနံ³ ကတွာ ‘ဇိတံ မေ’တိ အာဂတော၊ တွံ ပန ‘ဇိတံ မေ၊ ဇိတံ မေ’တိ ဝိရဝသိ၊ ကိံ နာမေတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ ကုဒါလ-ပဏ္ဍိတော “တွံ ဗာဟိရကစောရေ ဇိနိ၊ တယာ ဇိတံ ပုန အဝဇိတမေဝ ဟောတိ၊ မယာ ပန အဇ္ဈတ္တိကော လောဘစောရော ဇိတော၊ သော ပုန မံ န ဇိနိဿတိ၊ တဿေဝ ဇယော သာဓူ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“န တံ ဇိတံ သာဓု ဇိတံ၊ ယံ ဇိတံ အဝဇီယတိ။
တံ ခေါ ဇိတံ သာဓု ဇိတံ၊ ယံ ဇိတံ နာဝဇီယတီ”တိ⁴။

တံ ခဏံယေဝ စ ဂင်္ဂံ ဩလောကေန္တော အာပေါကသိဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အဓိဂတဝိသေသော အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ။ ရာဇာ မဟာပုရိသဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ သဒ္ဓိံ ဗလကာယေန ပဗ္ဗဇိ။ ယောဇနမတ္တာ ပရိသာ အဟောသိ။ အပရောပိ သာမန္တရာဇာ တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ “တဿ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ”တိ အာဂန္တွာ တထာ သမိဒ္ဓံ

၁-သတ္တဝါရေ (သီ) ၂-အာဝဋ္ဋေတွာ (သီ)၊ အာဝိဇ္ဈိတွာ (က)
၃-အမိတ္တမထနံ (သီ)၊ အမိတ္တဒမနံ (က) ၄-ခု ၅-၁၆-ပိဋ္ဌေ။

နဂရံ သုညံ ဒိသွာ “ဧဝရူပံ နဂရံ ဆဍ္ဍေတွာ ပဗ္ဗဇိတော ရာဇာ ဩရကေ ဌာနေ န ပဗ္ဗဇိဿတိ၊ မယာပိ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ မဟာပုရိသံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ သပရိဝါရော ပဗ္ဗဇိ၊ ဧတေနေဝ နီဟာရေန သတ္တ ရာဇာနော ပဗ္ဗဇိံသု။ သတ္တယောဇနိကော အဿမော အဟောသိ။ သတ္တ ရာဇာနော ဘောဂေ ဆဍ္ဍေတွာ[၁] ဈာနကီဠံ ဇနံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ မဟာပုရိသော ဗြဟ္မစရိယဝါသံ ဝသိတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “အဟံ ဘိက္ခဝေ တဒါ ကုဒ္ဒါလ-ပဏ္ဍိတော အဟောသိံ၊ ကိလေသာ နာမေတေ ဧဝံ ဘာရိယာ”တိ အာဟ။

စိတ္တဟတ္ထတ္ထေရဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၆-ပဉ္စသတဘိက္ခုဝတ္ထု

ကုမ္ဘူပမန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော အာရဒ္ဓ-ဝိပဿကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ သတ္ထု သန္တိကေ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ “သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမာ”တိ ယောဇနသတမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဧကံ မဟာဝါသဂါမံ အဂမံသု။ အထ တေ မနုဿာ ဒိသွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ ပဏီတေဟိ ယာဂုဘတ္တာဒီဟိ ပရိဝိသိတွာ “ကဟံ ဘန္တေ ဂစ္ဆထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ယထာဖာသုကဋ္ဌာန”န္တိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ ဣမံ တေမာသံ ဣဓေဝ ဝသထ၊ မယမ္ပိ တုမှာကံ သန္တိကေ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိဿာမာ”တိ ယာစိတွာ တေသံ အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ “အဝိဒူရေ ဌာနေ မဟန္တော ဝနသဏ္ဍော အတ္ထိ၊ ဧတ္ထ ဝသထ ဘန္တေ”တိ ဝတွာ ဥယျောဇေသုံ။ ဘိက္ခူ တံ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိံသု။ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ “သီလဝန္တော အယျာ ဣမံ ဝနသဏ္ဍံ အနုပ္ပတ္တာ၊ အယုတ္တံ ခေါ ပန အသှာကံ အယျေသု ဣဓ ဝသန္တေသု ပုတ္တဒါရေ ဂဟေတွာ ရုက္ခေ အဘိရုယှ ဝသိတု”န္တိ ရုက္ခတော ဩတရိတွာ ဘူမိယံ နိသီဒိတွာ စိန္တယိံသု “အယျာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အဇ္ဇေကရတ္တိံ ဝသိတွာ အဒ္ဓါ သွေ ဂမိဿန္တီ”တိ။ ဘိက္ခူပိ ပုနဒိဝသေ အန္တောဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပုန တမေဝ ဝနသဏ္ဍံ အာဂမိံသု။ ဒေဝတာ “ဘိက္ခုသံဃော သွာတနာယ ကေနစိ နိမန္တိတော ဘဝိဿတိ၊ တသ္မာ

ပုနာဂစ္ဆတိ၊ အဇ္ဇ ဂမနံ န ဘဝိဿတိ၊ ဿွေ ဂမိဿတိ မညေ''တိ ဉာဏေန ဥပါယေန အခုမာသမတ္တံ ဘူမိယမေဝ အဋ္ဌာသိ။

တတော စိန္တယိ''သု "ဘဒန္တာ ဉာဏံ တေမာသံ ဉာဝေ မညေ ဝသိဿန္တိ၊ ဉာဝေ ခေါ ပန ဉာမေသု ဝသန္တေသု အမှာကံ ရက္ခေ အဘိရုဟိတွာ နိသီဒိတုမ္ပိ န ယုတ္တံ၊ တေမာသံ ပုတ္တဒါရေ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ နိသီဒနဋ္ဌာနာနိပိ ဒုက္ခာနိ၊ ကိဉ္စိ ကတွာ ဉာမေ ဘိက္ခူ ပလာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ တာ တေသု တေသု ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု စေဝ စင်္ကမနကောဋီသု စ ဆိန္နသီသာနိ ကဗန္ဓာနိ ဒဿေတုံ, အမနုဿသဒ္ဒဉ္စ သာဝေတုံ အာရဘိံ''သု။ ဘိက္ခူနံ ခိပိတကာသာဒယော ရောဂါ ပဝတ္တိံ''သု။ တေ အညမညံ ''တုယှံ အာဝုသော ကိံ ရုဇ္ဇတီ''တိ ပုစ္ဆန္တာ "မယှံ ခိပိတရောဂေါ၊ မယှံ ကာသော''တိ ဝတွာ "အာဝုသော အဟံ အဇ္ဇ စင်္ကမနကောဋိယံ ဆိန္နသီသံ အဒ္ဒသံ၊ အဟံ ရတ္တိဋ္ဌာနေ ကဗန္ဓံ အဒ္ဒသံ၊ အဟံ ဒိဝါဋ္ဌာနေ အမနုဿသဒ္ဒံ အဿောသိံ၊ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗယုတ္တကမိဒံ ဌာနံ၊ အမှာကံ ဉာဓ အဖာသုကံ အဟောသိ၊ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမာ''တိ နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ''သု။

အထ နေ သတ္ထာ အာဟ ''ကိံ ဘိက္ခဝေ တသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတုံ န သက္ခိဿထာ''တိ။ အာမ ဘန္တေ, အမှာကံ တသ္မိံ ဌာနေ ဝသန္တာနံ ဧဝရူပါနိ ဘေရဝါရမ္မဏာနိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ ဧဝရူပံ အဖာသုကံ ဟောတိ၊ တေန မယံ "ဝဇ္ဇေတဗ္ဗယုတ္တကမိဒံ ဌာန''န္တိ တံ ဆဍ္ဍေတွာ တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂတာတိ။ ဘိက္ခဝေ တတ္ထေဝ တုမှာကံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ န သက္ကာ ဘန္တေတိ။ ဘိက္ခဝေ တုမှေ အာဝုဓံ အဂ္ဂဟေတွာ ဂတာ၊ ဣဒါနိ အာဝုဓံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထာတိ။ ကတရာဝုဓံ ဘန္တေတိ။ သတ္ထာ "အဟံ အာဝုဓံ ဒေါ ဒဿာမိ၊ မယာ ဒိန္နံ အာဝုဓံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထာ''တိ ဝတွာ—

"ကရဏီယမတ္ထကုသလေန၊ ယန္တ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ။
သက္ကော ဥဇူ စ သုဟုဇူ စ၊ သုဝစော စဿ မုဒု အနတိမာနီ''တိ—

သကလံ **မေတ္တသုတ္တံ**[၁] ကထေတွာ ''ဘိက္ခဝေ ဣမံ တုမှေ ဗဟိ ဝိဟာရဿ ဝနသဏ္ဍတော ပဋ္ဌာယ သဇ္ဈာယန္တာ အန္တောဝိဟာရံ ပဝိသေယျာထာ''တိ ဥယျောဇေသိ။ တေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန တံ ဌာနံ ပတွာ ဗဟိဝိဟာရေ ဂဏသဇ္ဈာယံ ကတွာ သဇ္ဈာယမာနာ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိံ''သု။ သကလဝနသဏ္ဍေ ဒေဝတာ မေတ္တစိတ္တံ ပဋိလဘိတွာ တေသံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ

၁-ခု ၁-၁၀-၃၀၀-ပိဋ္ဌေသု။

ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ အာပုစ္ဆိံသု၊ ဟတ္ထပါဒသမ္ဗာဟနံ[၁] အာပုစ္ဆိံသု၊ တေသံ တတ္ထ တတ္ထ အာရက္ခံ သံဝိဒဟိံသု၊ ပက္ကဝူပနတေလံ[၂] ဝိယ သန္ဓိသိန္နာ အဟေသုံ။ ကတ္တစိ အမနုဿသဒ္ဒေါ နာမ နာဟောသိ။ တေသံ ဘိက္ခူနံ စိတ္တံ ကေဂ္ဂံ အဟောသိ။ တေ ရတ္တိန္ဒိဝါဝိဝါဒ္ဒနေသု နိသိန္နာ ဝိပဿနာယ စိတ္တံ ဩတာရေတွာ အတ္တနိ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ "အယံ အတ္တဘာဝေါ နာမ ဘိဇ္ဇနကဋ္ဌေန အထာဝရဋ္ဌေန ကုလာလဘာဇနသဒိသော"တိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍယိံသု။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဂန္ဓကုဋိယာ နိသိန္နောဝ တေသံ ဝိပဿနာယ အာရဒ္ဓဘာဝံ ဥတွာ တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ "ဧဝမေဝ ဘိက္ခဝေ အယံ အတ္တဘာဝေါ နာမ ဘိဇ္ဇနကဋ္ဌေန အထာဝရဋ္ဌေန ကုလာလဘာဇနသဒိသော ဧဝါ"တိ ဝတွာ ဩဘာသံ ဖရိတွာ ယောဇနသတေ ဋ္ဌိတောပိ အဘိမုခေ နိသိန္နော ဝိယ ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒိဿမာနေန ရူပေန ဣမံ ဂါထမာဟ—

၄၀။ "ကုမ္ဘူပမံ ကာယမိမံ ဝိဒိတွာ၊
နဂရူပမံ စိတ္တမိဒံ ဌပေတွာ။
ယောဓေထ မာရံ ပညာဝုဓေန၊
ဇိတဉ္စ ရက္ခေ အနိဝေသနော သိယာ"တိ။

တတ္ထ **ကုမ္ဘူပမန္တိ** အဗလဒုဗ္ဗလဋ္ဌေန အနဒ္ဓနိယတာဝကာလိကဋ္ဌေန ဣမံ ကေသာဒိသမူဟသင်္ခါတံ ကာယံ ကုမ္ဘူပမံ ကုလာလဘာဇနသဒိသံ ဝိဒိတွာ။ **နဂရူပမံ စိတ္တမိဒံ ဌပေတွာ**တိ နဂရံ နာမ ဗဟိဒ္ဓါ ထိရံ ဟောတိ၊ ဂမ္ဘီရပရိခံ ပါကာရပရိက္ခိတ္တံ ဒွါရဋ္ဋာလကယုတ္တံ၊ အန္တော သုဝိဘတ္တဝီထိစတုက္ကသိင်္ဃာဋကသမ္ပန္နံ အန္တရာပဏံ၊ တံ "ဝိလုမ္ပိဿာမာ"တိ ဗဟိဒ္ဓါ စောရာ အာဂန္တွာ ပဝိသိတုံ အသက္ကောန္တာ ပဗ္ဗတံ အာသဇ္ဇ ပဋိဟတာ ဝိယ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဧဝမေဝ ပဏ္ဍိတော ကုလပုတ္တော အတ္တနော ဝိပဿနာစိတ္တံ ထိရံ နဂရသဒိသံ ကတွာ ဌပေတွာ[၃] နဂရေ ဋ္ဌိတော ဧကတောဓာရာဒိနာနပ္ပကာရာဝုဓေန စောရဂဏံ ဝိယ ဝိပဿနာမယေန စ အရိယမဂ္ဂမယေန စ ပညာဝုဓေန တံတံမဂ္ဂဝဇ္ဈံ ကိလေသမာရံ ပဋိဗာဟန္တော[၄] တံ တံ ကိလေသမာရံ ယောဓေထ၊ ပဟရေယျာထာတိ အတ္ထော။ **ဇိတဉ္စ ရက္ခေ**တိ ဇိတဉ္စ ဥပ္ပါဒိတံ တရုဏဝိပဿနံ အာဝါသသပ္ပါယဥတုသပ္ပါယဘောဇနသပ္ပါယပုဂ္ဂလသပ္ပါယဓမ္မဿဝနသပ္ပါယာဒီနိ အာသေဝန္တော အန္တရန္တရာ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ သုဒ္ဓစိတ္တေန သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော ရက္ခေယျ။

၁-ဂတ္တသမ္ဗာဟနံ (သီ၊ သျာ) ၂-စက္ကဝူပနတေလံ (သျာ)
၃-ထကေတွာ (သျာ) ၄-ပဋိဒဟန္တော (က)

အနိဝေသနော သိယာတိ အနာလယော ဘဝေယျ။ ယထာ နာမ ယောဓော သင်္ဂါမသီသေ ဗလကောဋ္ဌကံ ကတွာ အမိတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈန္တော ဆာတော ဝါ ပိပါသိတော ဝါ ဟုတွာ သန္နာဟေ ဝါ သိထိလေ အာဝုဓေ ဝါ ပတိတေ ဗလကောဋ္ဌကံ ပဝိသိတွာ ဝိဿမိတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ပိဝိတွာ သန္နယှိတွာ အာဝုဓံ ဂဟေတွာ ပုန နိက္ခမိတွာ ယုဇ္ဈန္တော ပရသေနံ မဒ္ဒတိ၊ အဇိတံ ဇိနာတိ၊ ဇိတံ ရက္ခတိ။ သော ဟိ သစေ ဗလကောဋ္ဌကေ ဌိတော ဧဝံ ဝိဿမန္တော တံ အဿာဒေန္တော အစ္ဆေယျ၊ ရဇ္ဇံ ပရဟတ္ထဂတံ ကရေယျ၊ ဧဝမေဝ ဘိက္ခု ပဋိလဒ္ဓံ တရုဏဝိပဿနံ ပုနပ္ပုနံ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ သုဒ္ဓစိတ္တေန သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော ရက္ခိတုံ သက္ကောတိ၊ ဥတ္တရိမဂ္ဂဖလပဋိလာဘေန ကိလေသမာရံ ဇိနာတိ။ သစေ ပန သော သမာပတ္တိမေဝ အဿာဒေတိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန ပုနပ္ပုနံ သင်္ခါရေ န သမ္မသတိ၊ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ ရက္ခိတဗ္ဗယုတ္တကံ ရက္ခန္တော အနိဝေသနော သိယာ၊ သမာပတ္တိံ နိဝေသနံ ကတွာ တတ္ထ န နိဝေသေယျ၊ အာလယံ န ကရေယျာတိ အတ္ထော။ "အဒ္ဓါ တုမှေပိ ဧဝံ ကရောထာ"တိ ဧဝံ သတ္ထာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

ဒေသနာဝသာနေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ နိသိန္နဋ္ဌာနေ နိသိန္နာယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ တထာဂတဿ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ဝဏ္ဏယန္တာ ထောမေန္တာ ဝန္ဒန္တာဝ အာဂမိံသူတိ။

ပဉ္စသတဘိက္ခုဝတ္ထု ဆဋ္ဌံ။

၇-ပူတိဂတ္တတိဿတ္ထေရဝတ္ထု

အစိရံ ဝတ'ယံ ကာယောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော ပူတိဂတ္တတိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတော၊ သော လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ တိဿတ္ထေရော နာမ အဟောသိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ တဿ သရီရေ ရောဂေါ ဥဒပါဒိ။ သာသပမတ္တိယော ပိဠကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တာ အနုပုဗ္ဗေန မုဂ္ဂမတ္တာ ကလာယမတ္တာ ကောလဋ္ဌိမတ္တာ အာမလကမတ္တာ ဗေဠုဝသလာဋုမတ္တာ ဗေဠုဝမတ္တာ ဟုတွာ ပဘိဇ္ဇိံသု၊ သကလသရီရံ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒံ အဟောသိ။ **ပူတိဂတ္တတိဿတ္ထေရော**-တွေဝဿ နာမံ ဥဒပါဒိ။ အထဿ အပရဘာဂေ အဋ္ဌီနိ ဘိဇ္ဇိံသု။ သော

အပ္ပဋိဇဂ္ဂိယော အဟောသိ။ နိဝါသနပါရုပနံ ပုဗ္ဗလောဟိတမက္ခိတံ ဇာလပူ-ဝသဒိသံ အဟောသိ။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော ပဋိဇဂ္ဂိတုံ အသက္ကောန္တာ ဆဍ္ဍယိံသု။ သော အနာထော ဟုတွာ နိပဇ္ဇိ။

ဗုဒ္ဓါနဉ္စ နာမ ဒွေ ဝါရေ လောကဝေါလောကနံ အဝိဇဟိတံ ဟောတိ။ ပစ္စူသကာလေ လောကံ ဝေါလောကေန္တာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိတော ပဋ္ဌာယ ဂန္ဓကုဋိအဘိမုခံ ဉာဏံ ကတွာ ဩလောကေန္တိ၊ သာယံ ဩလောကေန္တာ ဂန္ဓကုဋိတော ပဋ္ဌာယ ဗာဟိရာဘိမုခံ ဉာဏံ ကတွာ ဩလောကေန္တိ။ တသ္မိံ ပန သမယေ ဘဂဝတော ဉာဏဇာလဿ အန္တော ပူတိဂတ္တတိဿတ္ထေရော ပညာယိ။ သတ္ထာ တဿ ဘိက္ခုနော အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ “အယံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီဟိ ဆဍ္ဍိတော၊ ဣဒါနိဿ မံ ဌပေတွာ အညံ ပဋိသရဏံ နတ္ထီ”တိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ဝိဟာရစာရိကံ စရမာနော ဝိယ အဂ္ဂိသာလံ ဂန္တွာ ဥက္ခလိံ ဓောဝိတွာ ဥဒကံ ဒတွာ ဥဒ္ဓနံ အာရောပေတွာ ဥဒကဿ တတ္တဘာဝံ အာဂမယမာနော အဂ္ဂိသာလာယမေဝ အဋ္ဌာသိ၊ တတ္တဘာဝံ ဇာနိတွာ ဂန္တွာ တဿ ဘိက္ခုနော နိပန္နမဉ္စကောဋိယံ ဂဏှိ၊ တဒါ ဘိက္ခူ “အပေထ ဘန္တေ၊ မယံ ဂဏှိဿာမာ”တိ မဉ္စကံ ဂဟေတွာ အဂ္ဂိသာလံ အာနယိံသု။ သတ္ထာ အမ္ဗဏံ[၁] အာဟရာပေတွာ ဥဏှောဒကံ အာသိဉ္စိတွာ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ တဿ ပါရုပနံ ဂါဟာပေတွာ ဥဏှောဒကေ မဒ္ဒါပေတွာ မန္ဒာတပေ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ၊ အထဿ သန္တိကေ ဌတွာ သရီရံ ဥဏှောဒကေန တေမေတွာ ဃံသိတွာ နှာပေသိ၊ တဿ နဟာနပရိယောသာနေ ပါရုပနံ သုက္ခိ။ အထ နံ တံ နိဝါသာပေတွာ နိဝတ္ထကာသာဝံ ဥဒကေ မဒ္ဒါပေတွာ အာတပေ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ အထဿ ဂတ္တေ ဥဒကေ ဆိန္နမတ္တေ တမ္ပိ သုက္ခိ။ သော ဧကံ ကာသာဝံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ သလ္လဟုကသရီရော ဧကဂ္ဂစိတ္တော မဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ။ သတ္ထာ တဿ ဥဿီသကေ ဌတွာ “ဘိက္ခု အယံ တဝ ကာယော အပေတဝိညာဏော နိရုပကာရော ဟုတွာ ကလိင်္ဂရံ ဝိယ ပထဝိယံ သေဿတီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၄၁။ အစိရံ ဝတ’ယံ ကာယော၊ ပထဝိံ အဓိသေဿတိ။
ဆုဒ္ဓေါ အပေတဝိညာဏော၊ နိရတ္ထံဝ ကလိင်္ဂရ”န္တိ။

တတ္ထ **အစိရံ ဝတာ**တိ ဘိက္ခု န စိရဿေဝ **အယံ ကာယော ပထဝိံ အဓိသေဿတိ၊** ဣမိဿာ ပကတိသယနေန သယိတာယ ပထဝိယာ ဥပရိ

၁-အမ္ဗဏံ (သီ)၊ အမ္ဗဏကံ (သျာ)

သယိဿတိ။ **ဆုဍ္ဍော**တိ အပဝိဒ္ဓေါ၊ အပဂတဝိညာဏတာယ တုစ္ဆော ဟုတွာ သေဿတီတိ ဒဿေတိ။ ယထာ ကိံ? **နိရတ္ထံဝ ကလိင်္ဂရံ** နိရုပကာရံ နိရတ္ထကံ ကဋ္ဌခဏ္ဍံ ဝိယ။ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရတ္ထိကာ ဟိ မနုဿာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဥဇုကံ ဥဇုကသဏ္ဌာနေန[1], ဝင်္ကံ ဝင်္ကသဏ္ဌာနေန ဆိန္ဒိတွာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဂဏှန္တိ၊ အဝ-သေသံ ပန သုသိရဉ္စ ပူတိကဉ္စ အသာရကဉ္စ ဂဏ္ဌိဇာတဉ္စ ဆိန္ဒိတွာ တတ္ထေဝ ဆဍ္ဍေန္တိ။ အညေ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရတ္ထိကာ အာဂန္တွာ တံ ဂဟေတာရော နာမ[2] နတ္ထိ၊ ဩလောကေတွာ အတ္တနော ဥပကာရကမေဝ ဂဏှန္တိ၊ ဣတရံ ပထဝိဂတမေဝ ဟောတိ။ တံ ပန တေန တေန ဥပါယေန မဉ္စပဋိပါဒကံ ဝါ ပါဒကထလိကံ ဝါ ဖလကပီဌံ ဝါ ကာတုံ သက္ကာပိ ဘဝေယျ။ ဣမသ္မိံ ပန အတ္တဘာဝေ ဒွတ္တိံ-သာယ ကောဋ္ဌာသေသု ကေကောဋ္ဌာသောပိ မဉ္စပဋိပါဒကာဒိဝသေန အညေန ဝါ ဥပကာရမုခေန ဂယှုပဂေါ နာမ နတ္ထိ၊ ကေဝလ နိရတ္ထံဝ ကလိင်္ဂရံ အယံ ကာယော အပဂတဝိညာဏော ကတိပါဟေနေဝ[3] ပထဝိယံ သေဿတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ပူတိဂတ္တတိဿတ္ထေရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ ထေရော[illegible]သတ္ထံ ပတွာဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ သတ္ထာ တဿ သရီရကိစ္စံ ကာရာပေတွာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ ကာရာပေသိ။ ဘိက္ခူ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိံသု "ဘန္တေ ပူတိ-ဂတ္တတိဿတ္ထေရော ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တော"တိ။ ပရိနိဗ္ဗုတော ဘိက္ခဝေတိ။ ဘန္တေ ဝေဝရူပဿ ပန အရဟတ္တူပနိဿယသမ္ပန္နဿ ဘိက္ခုနော ကိံ ကာရဏာ ဂတ္တံ ပူတိကံ ဇာတံ၊ ကိံ ကာရဏာ အဋ္ဌိနိ ဘိန္နာနိ၊ ကိမဿ ကာရဏံ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယဘာဝံ ပတ္တန္တိ။ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗမေတံ တေဿ အတ္တနာ ကတကမ္မေနေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ကိံ ပန တေန ဘန္တေ ကတန္တိ။ "တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ သုဏာထာ"တိ အတီတံ အာဟရိ—

အယံ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ သာကုဏိကော ဟုတွာ ဗဟူ သကုဏေ ဝဓိတွာ ဣဿရဇနံ ဥပဋ္ဌဟတိ၊ တေသံ ဒိန္နာဝသေသေ ဝိက္ကိဏာတိ၊ "ဝိက္ကိတာဝ-သေသာ မာရေတွာ ဌပိတာ ပူတိကာ ဘဝိဿန္တီ"တိ ယထာ ဥပ္ပတိတုံ န သက္ကောန္တိ၊ တထာ တေသံ ဇင်္ဃဋ္ဌီနိ စ ပက္ခဋ္ဌီနိ စ ဘိန္ဒိတွာ ရာသိံ ကတွာ ဌပေတိ၊ တေ ပုနဒိဝသေ ဝိက္ကိဏာတိ။ အတိဗဟူနံ[4] ပန လဒ္ဓကာလေ အတ္တနောပိ အတ္ထာယ ပစာပေတိ။ တဿေကဒိဝသံ ရသဘောဇနေ ပက္ကေ ဧကော ခီဏာသဝေါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဂေဟဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ သော ထေရံ

၁-ဥဇုကသဏ္ဌာနေန (သီ၊ က)
၂-ဂဟေတွာ အာဂန္တာ နာမ (သျာ)
၃-ကတိပါဟေနေဝ (သီ၊ သျာ)
၄-အတိဗဟုံ (သီ)

ဒိသွာ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ "မယာ ဗဟူ ပါဏာ မာရေတွာ ခါဒိတာ[1]၊ အယျော စ မေ ဂေဟဒွါရေ ဌိတော၊ အန္နောဂေဟေ စ ရသဘောဇနံ သံဝိဇ္ဇတိ၊ ဝိဏ္ဍပါတမဿ ဒဿာမီ"တိ တဿ ပတ္တံ အာဒါယ ပူရေတွာ ရသပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ ထေရံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဿ မတ္ထကံ ပါပုဏေယျ"န္တိ အာဟ။ ထေရော "ဧဝံ ဟောတူ"တိ အနုမောဒနံ အကာသိ။ ဘိက္ခဝေ တဒါ ကတကမ္မဝသေနေတံ တိဿဿ နိပ္ဖန္နံ၊ သကုဏာနံ အဋ္ဌိဘေဒနနိဿန္ဒေန တိဿဿ ဂတ္တံ စ ပူတိကံ ဇာတံ၊ အဋ္ဌိနိ စ ဘိန္နာနိ၊ ဒိဏ္ဏာဿဝဿ ရသပိဏ္ဍပါတဒါနနိဿန္ဒေန အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ။

ပူတိဂတ္တတိဿတ္ထေရဝတ္ထု သတ္တမံ။

၈-နန္ဒဂေါပါလကဝတ္ထု

ဒိသော ဒိသန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ကောသလဇနပဒေ နန္ဒဂေါပါလကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပတိနော နန္ဒော နာမ ဂေါပါလကော ဂေါယူထံ ရက္ခတိ အဍ္ဍော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ။ သော ကိရ ယထာ ကေဏိယော ဇဋိလော ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသေန၊ ဧဝံ ဂေါပါလကဝေသေန ရာဇဗလိ[2] ပရိဟရန္တော အတ္တနော ကုဋုမ္ဗံ ရက္ခတိ၊ သော ကာလေန ကာလံ[3] ပဉ္စ ဂေါရသေ အာဒါယ အနာထပိဏ္ဍိကဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပဿတိ၊ ဓမ္မံ သုဏာတိ၊ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂမနတ္ထာယ သတ္ထာရံ ယာစတိ။ သတ္ထာ တဿ ဉာဏပရိပါကံ အာဂမယမာနော အဂန္တွာ ပရိပက္ကဘာဝံ ဉတွာ ဧကဒိဝသံ မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော စာရိကံ စရန္တော မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ တဿ ဝသနဋ္ဌာနာသန္နေ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ နန္ဒော သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ပဏီတံ ပဉ္စဂေါရသဒါနံ အဒါသိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကတွာ ဒါနကထာဒိဘေဒံ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ။ ကထာပရိယောသာနေ နန္ဒဂေါပါလကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထု ပတ္တံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ အနုဂစ္ဆန္တော ဒူရံ ဂန္တွာ "တိဋ္ဌ ဥပါသကာ"တိ နိဝတ္တိယမာနော ဝန္ဒိတွာ နိဝတ္တိ။ အထ နံ ဧကော လုဒ္ဒကော ဝိဇ္ဈိတွာ မာရေသိ။ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တာ ဘိက္ခူ နံ ဒိသွာ ဂန္တွာ

သတ္ထာရံ အာဟံသု "နန္ဒော ဘန္တေ ဂေါပါလကော တုမှာကံ ဧတ္တကံ ဂတဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တေန္တော မာရိတော၊ သစေ တုမှေ နာဂမိဿထ၊ နာဿ မရဏံ အဘဝိဿာ"တိ။ သတ္ထာ "ဘိက္ခဝေ မယိ အာဂတေပိ အနာဂတေပိ တဿ စတဿော ဒိသာ စတဿော အနုဒိသာ စ ဂစ္ဆန္တဿာပိ မရဏတော မုစ္စနူပါယော နာမ နတ္ထိ။ ယဉှိ နေဝ စောရာ, န ဝေရိနော ကရေယျုံ၊ တံ ဣမေသံ သတ္တာနံ အန္တောပဒုဋ္ဌံ[၁] မိစ္ဆာပဏိဟိတံ စိတ္တမေဝ ကရောတီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၄၂။ "ဒိသော ဒိသံ ယံ တံ ကယိရာ၊ ဝေရီ ဝါ ပန ဝေရိနံ။
မိစ္ဆာပဏိဟိတံ စိတ္တံ၊ ပါပိယော နံ တတော ကရေ"တိ။

တတ္ထ **ဒိသော ဒိသ**န္တိ စောရော စောရံ။ "ဒိသွာ"တိ ပါဌသေသော။ **ယံ တံ ကယိရာ**တိ ယံ တံ တဿ အနယဗျသနံ ကရေယျ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ဧကော ဧကဿ မိတ္တဒုဗ္ဘီ စောရော ပုတ္တဒါရခေတ္တဝတ္ထု ဂေါမဟိံသာဒီသု အပရဇ္ဈန္တော ယဿ အပရဇ္ဈတိ၊ တမ္ပိ တထေဝ အတ္တနိ အပရဇ္ဈန္တံ စောရံ ဒိသွာ, **ဝေရီ ဝါ ပန** ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန ဗဒ္ဓဝေရံ ဝေရိံ ဒိသွာ အတ္တနော ကက္ခဠတာယ ဒါရုဏတာယ ယံ တံ တဿ အနယဗျသနံ ကရေယျ၊ ပုတ္တဒါရံ ဝါ ပီဠေယျ၊ ခေတ္တာဒီနိ ဝါ နာသေယျ၊ ဇီဝိတာ ဝါ ပန နံ ဝေါရောပေယျ၊ ဒသသု အကုသလကမ္မပထေသု မိစ္ဆာ-ဌပိတတ္တာ **မိစ္ဆာပဏိဟိတံ စိတ္တံ ပါပိယော နံ တတော ကရေ** တံ ပုရိသံ တတော ပါပတရံ ကရေယျ။ ဝုတ္တပ္ပကာရေဟိ[၂] ဒိသော ဒိသဿ ဝါ ဝေရီ ဝေရိနော ဝါ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဒုက္ခံ ဝါ ဥပ္ပါဒေယျ၊ ဇီဝိတက္ခယံ ဝါ ကရေယျ။ ဣဒံ ပန အကုသလကမ္မပထေသု မိစ္ဆာဌပိတံ စိတ္တံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အနယဗျသနံ ပါပေတိ၊ အတ္တဘာဝသတသဟဿေသုပိ စတူသု အပါယေသု ခိပိတွာ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န ဒေတီတိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ မဟာ-ဇနဿ သာတ္ထိကာ ဒေသနာ ဇာတာ။ ဥပါသကေန ပန ဘဝန္တရေ ကတကမ္မံ ဘိက္ခူဟိ န ပုဋ္ဌိတံ၊ တသ္မာ သတ္ထာရာ န ကထိတန္တိ။

နန္ဒဂေါပါလကဝတ္ထု အဋ္ဌမံ။

---

[၁] အန္တောပဝတ္တံ (သျာ၊ က)
[၂] ဝုတ္တပ္ပကာရော ဟိ (သျာ၊ က)

၉-သောရေယျတ္ထေရဝတ္ထု

န တံ မာတာ ပိတာ ကယိရာတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော သောရေယျတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဝတ္ထု သောရေယျနဂရေ သမုဋ္ဌိတံ၊ သာဝတ္ထိယံ နိဋ္ဌာပေသိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တေ သောရေယျနဂရေ သောရေယျသေဋ္ဌိပုတ္တော ဧကေန သဟာယကေန သဒ္ဓိံ သုခယာနကေ နိသီဒိတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန နှာနတ္ထာယ နဂရာ နိက္ခမိ။ တသ္မိံ ခဏေ မဟာကစ္စာယနတ္ထေရော သောရေယျ-နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတုကာမော ဟုတွာ ဗဟိနဂရေ သံဃာဋိံ ပါရုပတိ။ ထေရဿ စ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ။ သောရေယျသေဋ္ဌိပုတ္တော တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "အဟော ဝတ အယံ ဝါ ထေရော မမ ဘရိယာ ဘဝေယျ၊ မမ ဝါ ဘရိယာယ သရီရဝဏ္ဏော ဧတဿ သရီရဝဏ္ဏော ဝိယ ဘဝေယျာ"တိ။ တဿ စိန္တိတမတ္တေယေဝ ပုရိသလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပါတုရဟောသိ။ သော လဇ္ဇမာနော[1] ယာနကာ ဩရုယှ ပလာယိ။ ပရိဇနော တံ အသဉ္ဇာ-နန္တော "ကိမေတ"န္တိ အာဟ။ သာပိ တက္ကသိလမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သဟာယကော-ပိဿာ ဣတော စိတော စ ဝိစရိတွာပိ နာဒ္ဒသ။ သဗ္ဗေ နှာယိတွာ ဂေဟံ အဂမိံသု။ "ကဟံ သေဋ္ဌိပုတ္တော"တိ စ ဝုတ္တေ "နှတွာ အာဂတော ဘဝိဿတီတိ မညိမှာ"တိ ဝဒိံသု။ အထဿ မာတာပိတရော တတ္ထ တတ္ထ ပရိယေသိတွာ အပဿန္တာ ရောဒိတွာ ပရိဒေဝိတွာ "မတော ဘဝိဿတီ"တိ မတကဘတ္တံ အဒံသု။ သာ ဧကံ တက္ကသိလဂါမိံ သတ္ထဝါဟံ ဒိသွာ ယာန-ကဿ[2] ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အနုဗန္ဓိ။

အထ နံ မနုဿာ ဒိသွာ "အမှာကံ ယာနကဿ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အနုဂစ္ဆတိ၊ မယံ 'ကဿေသာ ဒါရိကာ'တိ တံ န ဇာနာမာ"တိ ဝဒိံသု။ သာပိ "တုမှေ အတ္တနော ယာနကံ ပါဇေထ၊ အဟံ ပဒသာ ဂမိဿာမီ"တိ ဂစ္ဆန္တီ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကံ ဒတွာ ဧကသ္မိံ ယာနကေ ဩကာသံ ကာရေသိ။ မနုဿာ စိန္တယိံသု "တက္ကသိလနဂရေ အမှာကံ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဘရိယာ နတ္ထိ၊ တဿ အာစိက္ခိဿာမ၊ မဟာပဏ္ဏာကာရော နော ဘဝိဿတီ"တိ။ တေ ဂေဟံ ဂန္တွာ "သာမိ အမှေဟိ တုမှာကံ ဧကံ ဣတ္ထိရတနံ အာနီတ"န္တိ အာဟံသု။ သော တံ သုတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ အတ္တနော ဝယာနုရူပံ အဘိရူပံ ပါသာဒိကံ ဒိသွာ ဥပ္ပန္နသိနေဟော ဂေဟေ အကာသိ။ ပုရိသာ ဟိ ဣတ္ထိယော,

---

၁-လဇ္ဇိတော (က)   ၂-ယာနကံ (သီ၊ သျာ)

ဇုတ္တိယော ဝါ ပုရိသာ အဘူတပုဗ္ဗာ နာမ နတ္ထိ။ ပုရိသာ ဟိ ပရဿ ဒါရေသု အတိစရိတွာ ကာလံ ကတွာ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတွာ မနုဿဇာတိံ အာဂစ္ဆန္တာ အတ္တဘာဝသတေ ဣတ္ထိဘာဝံ အာပဇ္ဇန္တိ။

အာနန္ဒတ္ထေရောပိ ကပ္ပသတသဟဿံ ပူရိတပါရမီ အရိယသာဝကော သံသာရေ သံသရန္တော ကေသုဉ္စိ အတ္တဘာဝေ ကမ္မာရကုလေ နိဗ္ဗတ္တော၊ ပရဒါရကမ္မံ ကတွာ နိရယေ ပစ္စိတွာ ပက္ကာဝသေသေန စုဒ္ဒသသု အတ္တဘာဝေသု ပုရိသဿ ပါဒပရိစာရိကာ ဣတ္ထီ အဟောသိ၊ သတ္တသု အတ္တဘာဝေသု ဗီဇုဒ္ဓရဏံ ပါပုဏိ။ ဣတ္ထိယော ပန ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဣတ္ထိဘာဝေ ဆန္ဒံ ဝိရာဇေတွာ "ဣဒံ နော ပုညံ ပုရိသတ္တဘာဝပဋိလာဘာယ သံဝတ္တတူ"တိ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ကာလံ ကတွာ ပုရိသတ္တဘာဝံ ပဋိလဘန္တိ၊ ပတိဒေဝတာ ဟုတွာ သာမိကေ သမ္မာပဋိပတ္တိဝသေနာပိ ပုရိသတ္တဘာဝံ ပဋိလဘန္တေဝ။

အယံ ပန သောရေယျသေဋ္ဌိပုတ္တော ထေရေ အယောနိသော စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဣတ္ထိဘာဝံ ပဋိလဘိ။ တက္ကသိလာယံ သေဋ္ဌိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သံဝါသမန္ဝာယ ပန တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တံ လဘိတွာ တဿ ပဒသာ ဂမနကာလေ အပရမ္ပိ ပုတ္တံ ပဋိလဘိ။ ဧဝမဿာ ကုစ္ဆိယံ ဝုတ္ထာ ဒွေ, သောရေယျနဂရေ တံ ပဋိစ္စ နိဗ္ဗတ္တာ ဒွေတိ စတ္တာရော ပုတ္တာ အဟေသုံ။ တသ္မိံ ကာလေ သောရေယျနဂရတော တဿာ သဟာယကော သေဋ္ဌိပုတ္တော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သုခယာနကေ နိသီဒိတွာ နဂရံ ပါဝိသိ။ အထ နံ သာ ဥပရိပါသာဒတလေ ဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ အန္တရဝီထိံ ဩလောကယမာနာ ဌိတာ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ ဒါသိံ ပေသေတွာ ပက္ကောသာပေတွာ မဟာတလေ နိသီဒါပေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ အကာသိ။ အထ နံ သော အာဟ "ဘဒ္ဒေ တွံ ဣတော ပုဗ္ဗေ အမှေဟိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ၊ အထ စ[၁] ပန နော မဟန္တံ သက္ကာရံ ကရောသိ၊ ဇာနာသိ တွံ အမှေ"တိ။ အာမ သာမိ ဇာနာမိ၊ နနု တုမှေ သောရေယျနဂရဝါသိနောတိ။ အာမ ဘဒ္ဒေတိ။ သာ မာတာပိတူနဉ္စ ဘရိယာယ စ ပုတ္တာနဉ္စ အရောဂဘာဝံ ပုစ္ဆိ။ ဣတရော "အာမ ဘဒ္ဒေ, အရောဂါ"တိ ဝတွာ "ဇာနာသိ တွံ ဧတေ"တိ အာဟ။ အာမ သာမိ ဇာနာမိ၊ တေသံ ဧကော ပုတ္တော အတ္ထိ၊ သော ကဟံ[၂] သာမီတိ။ ဘဒ္ဒေ မာ ဧတံ ကထေဟိ၊ မယံ တေန သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသံ သုခယာနကေ နိသီဒိတွာ နှာယိတုံ နိက္ခန္တာ နေဝဿ ဂတိံ ဇာနာမ၊ ဣတော စိတော စ ဝိစရိတွာ တံ အဒိသွာ

မာတာပိတူနံ အာရောစယိမှာ၊ တေပိဿ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ ပေတကိစ္စံ ကရိံသူတိ။ အဟံ သော သာမီတိ။ အပေဟိ ဘဒ္ဒေ၊ ကိံ ကထေသိ၊ မယှံ သဟာယော ဒေဝကုမာရော ဝိယ ကော ပုရိသောတိ။ ဟောတု သာမိ, အဟံ သောတိ။ အထ ဣဒံ ကိံ နာမာတိ။ တံ ဒိဝသံ တေ အယျော မဟာကစ္စာ-ယနတ္ထေရော ဒိဋ္ဌောတိ။ အာမ ဒိဋ္ဌောတိ။ အဟံ အယျံ မဟာကစ္စာယနတ္ထေရံ ဩလောကေတွာ "အဟော ဝတ အယံ ဝါ ထေရော မမ ဘရိယာ ဘဝေယျ၊ ဧတဿ ဝါ သရီရဝဏ္ဏော ဝိယ မမ ဘရိယာယ သရီရဝဏ္ဏော ဘဝေယျာ"တိ စိန္တေသိံ၊ စိန္တိတက္ခဏေယေဝ မေ ပုရိသလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပါတုဘဝိ။ အထာဟံ လဇ္ဇမာနာ ကဿစိ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ အသက္ကုဏိတွာ တတော ပလာယိတွာ ဣဓာဂတာ သာမီတိ။

အဟော ဝတ တေ ဘာရိယံ ကမ္မံ ကတံ၊ ကသ္မာ မယှံ နာစိက္ခိ၊ အပိစ ပန တေ ထေရော ခမာပိတောတိ။ န ခမာပိတော သာမိ။ ဇာနာသိ ပန တွံ ကဟံ ထေရောတိ။ ဣမမေဝ နဂရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတီတိ။ သစေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဣဓာဂစ္ဆေယျ၊ အဟံ မမ အယျဿ ဘိက္ခာဟာရံ ဒဒေယျံ သာမီတိ၊ "တေန ဟိ သီဃံ သက္ကာရံ ကရောဟိ၊ အမှာကံ အယျံ ခမာပေဿာမာ"တိ သော ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော "ဘန္တေ သွေ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ အာဟ။ နနု တွံ သေဋ္ဌိပုတ္တ အာဂန္တုကောသီတိ။ ဘန္တေ မာ အမှာကံ အာဂန္တုကဘာဝံ ပုစ္ဆထ၊ သွေ မေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာတိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။ ဂေဟေပိ ထေရဿ မဟာသက္ကာရော ပဋိယတ္တော။ ထေရော ပုနဒိဝသေ တံ ဂေဟဒွါရံ အဂမာသိ။ အထ နံ နိသီဒါပေတွာ ပဏီတေနာဟာရေန ပရိဝိသိတွာ သေဋ္ဌိပုတ္တော တံ ဣတ္ထိံ ဂဟေတွာ ထေရဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇာပေတွာ "ဘန္တေ မယှံ သဟာယိကာယ ခမထာ"တိ အာဟ။ ကိမေတန္တိ။ အယံ ဘန္တေ ပုဗ္ဗေ မယှံ ပိယသဟာယကော ဟုတွာ တုမှေ ဩလောကေတွာ ဧဝံ နာမ စိန္တေသိ၊ အထဿ ပုရိသလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပါတုဘဝိ၊ ခမထ ဘန္တေတိ။ တေန ဟိ ဥဋ္ဌဟထ၊ ခမာမိ ဝေါ အဟန္တိ။ ထေရေန "ခမာမီ"တိ ဝုတ္တမတ္တေယေဝ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ၊ ပုရိသလိင်္ဂံ ပါတုဘဝိ။

ပုရိသလိင်္ဂေ ပါတုဘူတမတ္တေယေဝ တံ တက္ကသိလာယ သေဋ္ဌိပုတ္တော အာဟ "သမ္မ သဟာယက ဣမေ ဒွေ ဒါရကာ တဝ ကုစ္ဆိယံ ဝုတ္ထတ္တာ မံ ပဋိစ္စ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဥဘိန္နမ္ပိ နော ပုတ္တာ ဧဝ၊ ဣဓေဝ ဝသိဿာမ၊ မာ ဥက္ကဏ္ဌီ"တိ။ "သမ္မ အဟံ ဧကေနတ္တဘာဝေန ပဌမံ ပုရိသော ဟုတွာ ဣတ္ထိဘာဝံ ပတွာ

ပုန ပုရိသော ဇာတောတိ ဝိပ္ပကာရပ္ပတ္တော၊ ပဉ္စမံ မံ ပဋိစ္စ ဒွေ ပုတ္တာ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ဣဒါနိ မေ ကုစ္ဆိတော ဒွေ ပုတ္တာ နိက္ခန္တာ၊ သွာဟံ ဧကေနတ္တဘာဝေန ဝိပ္ပကာရပ္ပတ္တော၊ ပုန ‘ဂေဟေ ဝသိဿတီ’တိ သညံ မာ ကရိ၊ အဟံ မမ အယျဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ဣမေ ဒွေ ဒါရကေ တဝ ဘာရာတိ၊ ဣမေသု မာ ပမဇ္ဇီ”တိ ဝတွာ ပုတ္တေ သီသေ ပရိစုမ္ဗိတွာ ပရိမဇ္ဇိတွာ ဥရေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပိတု နိယျာဒေတွာ နိက္ခမိတွာ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ ထေရောပိ နံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပသမ္ပာဒေတွာ ဂဏှိတွာ စာရိကံ စရမာနော အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ တဿ **သောရေယျတ္ထေရော**တိ နာမံ အဟောသိ။ ဇနပဒဝါသိနော တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ သန္နိပတိတွာ ကောတူဟလဇာတာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိံသု “ဧဝံ ကိရ ဘန္တေ”တိ။ အာမ အာဝုသောတိ။ ဘန္တေ ဧဝရူပမ္ပိ ကာရဏံ နာမ ဟောတိ။ တုမှာကံ ကုစ္ဆိယံ ကိရ ဒွေ ပုတ္တာ နိဗ္ဗတ္တာ၊ တုမှေ ပဋိစ္စ ဒွေ ဇာတာ၊ တေသံ ဝေါ ကတရေသု ဗလဝသိနေဟော ဟောတီတိ။ ကုစ္ဆိယံ ဝုတ္ထကေသု အာဝုသောတိ။ အာဂတာဂတာ နိဗဒ္ဓံ တထေဝ ပုစ္ဆိံသု။

ထေရော “ကုစ္ဆိယံ ဝုတ္ထကေသု ဧဝ သိနေဟော ဗလဝါ”တိ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တော ဟရာယမာနော ဧကောဝ နိသီဒတိ၊ ဧကောဝ တိဋ္ဌတိ။ သော ဧဝံ ဧကတ္တူပဂတော အတ္တဘာဝေ ခယဝယံ သမုဋ္ဌာပေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ နံ အာဂတာဂတာ ပုစ္ဆန္တိ “ဘန္တေ ဧဝံ ကိရ နာမ အဟောသီ”တိ။ အာမာဝုသောတိ။ ကတရေသု သိနေဟော ဗလဝါတိ။ မယှံ ကတ္ထစိ သိနေဟော နာမ နတ္ထီတိ။ ဘိက္ခူ “အယံ အဘူတံ ကထေသိ၊ ပုရိမဒိဝသေသု ‘ကုစ္ဆိယံ ဝုတ္ထပုတ္တေသု သိနေဟော ဗလဝါ’တိ ဝတွာ ဣဒါနိ ‘မယှံ ကတ္ထစိ သိနေဟော နတ္ထီ’တိ ဝဒတိ၊ အညံ ဗျာကရောတိ ဘန္တေ”တိ အာဟံသု။ သတ္ထာ “န ဘိက္ခဝေ မမ ပုတ္တော အညံ ဗျာကရောတိ၊ မမ ပုတ္တဿ သမ္မာပဏိဟိတေန စိတ္တေန မဂ္ဂဿ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ န ကတ္ထစိ သိနေဟော ဇာတော၊ ယံ သမ္ပတ္တိံ နေဝ မာတာ, န ပိတာ ကာတုံ သက္ကောတိ၊ တံ ဣမဿ အဗ္ဘန္တရေ ပဝတ္တံ သမ္မာပဏိဟိတံ စိတ္တမေဝ ဒေတီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၄၃။ “န တံ မာတာ ပိတာ ကယိရာ၊ အညေ ဝါပိ စ ဉာတကာ။
သမ္မာပဏိဟိတံ စိတ္တံ၊ သေယျသော နံ တတော ကရေ”တိ။

တတ္ထ **န တ**န္တိ တံ ကာရဏံ နေဝ မာတာ ကရေယျ၊ န ပိတာ၊ န အညေ ဉာတကာ။ **သမ္မာပဏိဟိတ**န္တိ ဒသသု ကုသလကမ္မပထေသု သမ္မာ ဌပိတံ။

သေယျသော နံ တတော ကရေတိ တတော ကာရဏတော သေယျသော နံ ဝရတရံ ဥတ္တရိတရံ ကရေယျ၊ ကရောတီတိ အတ္ထော။ မာတာပိတရော ဟိ ပုတ္တာနံ ဓနံ ဒဒမာနာ ဧကသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ကမ္မံ အကတွာ သုခေန ဇီဝိကကပ္ပနံ ဓနံ ဒါတုံ သက္ကောန္တိ။ ဝိသာခါယ မာတာပိတရောပိ တာဝ မဟဒ္ဓနာ မဟာဘောဂါ၊ တဿာ ဧကသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ သုခေန ဇီဝိကကပ္ပနံ ဓနံ အဒံသု။ စတူသု ပန ဒီပေသု စက္ကဝတ္တိသိရိံ ဒါတုံ သမတ္ထာ မာတာပိတရောပိ နာမ ပုတ္တာနံ နတ္ထိ၊ ပဂေဝ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ဝါ ပဌမဇ္ဈာနာဒိသမ္ပတ္တိံ ဝါ၊ လောကုတ္တရသမ္ပတ္တိဒါနေ ကထာဝ နတ္ထိ၊ သမ္မာပဏိဟိတံ ပန စိတ္တံ သဗ္ဗမ္ပေတံ သမ္ပတ္တိံ ဒါတုံ သက္ကောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''သေယျသော နံ တတော ကရေ''တိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

သောရေယျတ္ထေရဝတ္ထု နဝမံ။

စိတ္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၄-ပုပ္ဖဝဂ္ဂ

၁-ပထဝိကထာပသုတပဉ္စသတဘိက္ခုဝတ္ထု

ကော ဣမံ ပထဝိံ ဝိစေဿတီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော ပထဝိကထာပသုတေ ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တေ ကိရ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဇနပဒစာရိကံ စရိတွာ ဇေတဝနံ အာဂန္တွာ သာယန္ဟသမယေ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာ အတ္တနာ ဂတဂတဋ္ဌာနေသု "အသုကဂါမတော အသုကဂါမဂမနဋ္ဌာနေ သမံ ဝိသမံ ကဒ္ဒမဗဟုလံ သက္ခရဗဟုလံ ကာဠမတ္တိကံ တမ္ဗမတ္တိက"န္တိ ပထဝိကထံ ကထေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဘန္တေ အမှေဟိ ဝိစရိတဋ္ဌာနေ ပထဝိကထာယာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ သော ဗာဟိရပထဝီ နာမ၊ တုမှေဟိ အဇ္ဈတ္တိကပထဝိယံ ပရိကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတွာ ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ—

၄၄။ "ကော ဣမံ ပထဝိံ ဝိစေဿတိ[၁]၊
ယမလောကဉ္စ ဣမံ သဒေဝကံ။
ကော ဓမ္မပဒံ သုဒေသိတံ၊
ကုသလော ပုပ္ဖမိဝ ပစေဿတိ။

၄၅။ သေခေါ ပထဝိံ ဝိစေဿတိ၊
ယမလောကဉ္စ ဣမံ သဒေဝကံ။
သေခေါ ဓမ္မပဒံ သုဒေသိတံ၊
ကုသလော ပုပ္ဖမိဝ ပစေဿတီ"တိ။

တတ္ထ **ကော ဣမ**န္တိ ကော ဣမံ အတ္တဘာဝသင်္ခါတံ ပထဝိံ။ **ဝိစေဿတီ**တိ အတ္တနော ဉာဏေန ဝိစိနိဿတိ ဝိဇာနိဿတိ[၂] ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ၊ သစ္ဆိကရိဿတီတိ အတ္ထော။ **ယမလောကဉ္စာ**တိ စတုဗ္ဗိဓံ အပါယလောကဉ္စ။ **ဣမံ သဒေဝက**န္တိ ဣမံ မနုဿလောကဉ္စ ဒေဝလောကေန သဒ္ဓိံ ကော ဝိစေဿတိ ဝိစိနိဿတိ ဝိဇာနိဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ သစ္ဆိကရိဿတီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ကော ဓမ္မပဒံ သုဒေသိ-တ**န္တိ ယထာသဘာဝတော ကထိတတ္တာ သုဒေသိတံ သတ္တတိံသဗောဓိ-ပက္ခိယဓမ္မသင်္ခါတံ ဓမ္မပဒံ **ကုသလော** မာလာကာရော **ပုပ္ဖံ** ဝိစိနန္တော ဝိယ

၁-ဝိဇေဿတိ (သီ၊ သျာ)

၂-ဉာဏေန ဝိဇာနိဿတိ (သီ၊ သျာ)

ကော ပစေဿတိ ဝိစိနိဿတိ ဝိဇာနိဿတိ ဥပပရိက္ခိဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ၊ သစ္ဆိကရိဿတီတိ အတ္ထော။ **သေခေါ**တိ အဓိသီလသိက္ခာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ အဓိပညာသိက္ခာတိ ဣမာ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခနတော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာ သတ္တဝိဓော သေခေါ ဣမံ အတ္တဘာဝ-သင်္ခါတံ ပထဝိံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန တတော ဆန္ဒရာဂံ အပကဍ္ဎန္တော ဝိစေဿတိ ဝိစိနိဿတိ ဝိဇာနိဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ သစ္ဆိကရိဿတိ။ **ယမလောကဉ္စာ**တိ တံ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရံ ယမလောကဉ္စ ဣမံ မနုဿလောကဉ္စ သဟ ဒေဝေဟိ သဒေဝကံ သော ဧဝ ဝိစေဿတိ ဝိစိနိဿတိ ဝိဇာနိဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ သစ္ဆိ-ကရိဿတိ။ **သေခေါ**တိ သွေဝ သတ္တဝိဓော သေခေါ၊ ယထာ နာမ ကုသလော မာလာကာရော ပုပ္ဖာရာမံ ပဝိသိတွာ တရုဏမကုဠာနိ စ ပါဏကဝိဒ္ဓါနိ စ မိလာတာနိ စ ဂဏ္ဌိကဇာတာနိ စ ပုပ္ဖါနိ ဝဇ္ဇေတွာ သောဘနာနိ သုဇာတ-သုဇာတာနေဝ ပုပ္ဖါနိ ဝိစိနာတိ၊ ဧဝမေဝ ဣမံ သုကထိတံ သုနိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဗောဓိ-ပက္ခိယဓမ္မပဒမ္ပိ ပညာယ ပစေဿတိ ဝိစိနိဿတိ ဥပပရိက္ခိဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ သစ္ဆိကရိဿတီတိ သတ္ထာ သယမေဝ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

ဒေသနာဝသာနေ ပဉ္စသတာပိ ဘိက္ခူ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု၊ သမ္ပတ္တပရိသာယပိ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသီတိ။

ပထဝိကထာပသုတပဉ္စသတဘိက္ခုဝတ္ထု ပဌမံ။

၂-မရီစိကမ္မဋ္ဌာနိကတ္ထေရဝတ္ထု

ဖေဏူပမန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော အညတရံ မရီစိကမ္မဋ္ဌာနိကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ ဘိက္ခု သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ "သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ အရညံ ပဝိသိတွာ ဃဋေတွာ[၁] ဝါယမိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တုံ အသက္ကောန္တော "ဝိသေသေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေဿာမီ"တိ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ မရီစိံ ဒိသွာ "ယထာ အယံ ဂိမှသမယေ ဥဋ္ဌိတာ မရီစိ ဒူရေ ဌိတာနံ ရူပဂတာ ဝိယ ပညာယတိ၊ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တာနံ နေဝ ပညာယတိ၊ အယံ အတ္တဘာဝေါပိ ဥပ္ပါဒဝယဋ္ဌေန ဧဝရူပေါ"တိ မရီစိ-ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော အာဂန္တွာ မဂ္ဂကိလန္တော အစိရဝတိယံ နှာယိတွာ

၁-ဃဋေတွာ (က)

ကေသို စဏ္ဍသောတတီရေ ရုက္ခဆာယာယ နိသိန္နော ဥဒကဝေဂါဘိဃာတေန ဥဋ္ဌဟိတွာ မဟန္တေ မဟန္တေ ဖေဏပိဏ္ဍေ ဘိဇ္ဇမာနေ ဒိသွာ "အယံ အတ္တဘာဝေါပိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဘိဇ္ဇနဋ္ဌေန ဝေဠုပေါယေဝါ"တိ အာရမ္မဏံ အဂ္ဂဟေသိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ ဌိတောဝ တံ ထေရံ ဒိသွာ "ဧဝမေဝ ဘိက္ခု, ဝေဠုပေါဝါယံ အတ္တဘာဝေါ ဖေဏပိဏ္ဍော ဝိယ မရီစိ ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇနဘိဇ္ဇနသဘာဝေါယေဝါ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၄၆။ "ဖေဏူပမံ ကာယမိမံ ဝိဒိတွာ၊
မရီစိဓမ္မံ အဘိသမ္ဗုဓာနော။
ဆေတွာန မာရဿ ပပုပ္ဖကာနိ၊
အဒဿနံ မစ္စုရာဇဿ ဂစ္ဆေ"တိ။

တတ္ထ **ဖေဏူပမ**န္တိ ဣမံ ကေသာဒိသမူဟသင်္ခါတံ ကာယံ အဗလဒုဗ္ဗလဋ္ဌေန အနဒ္ဓနိယတာဝကာလိကဋ္ဌေန[၁] ဖေဏပိဏ္ဍသရိက္ခကောတိ ဝိဒိတွာ။ **မရီစိဓမ္မ**န္တိ ယထာ မရီစိ ဒူရေ ဌိတာနံ ရူပဂတာ ဝိယ ဂယှူပဂါ ဝိယ ဟောတိ၊ သန္တိကေ ဥပဂစ္ဆန္တာနံ ရိတ္တာ တုစ္ဆာ အဂယှူပဂါ သမ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝမေဝ ခဏိကဣတ္တရပစ္စုပဋ္ဌာနဋ္ဌေန အယံ ကာယောပိ မရီစိဓမ္မောတိ **အဘိသမ္ဗုဓာနော** ဗုဇ္ဈန္တော၊ ဇာနန္တောတိ အတ္ထော။ **မာရဿ ပပုပ္ဖကာနီ**တိ မာရဿ ပပုပ္ဖကသင်္ခါတာနိ တေဘူမကာနိ ဝဋ္ဋာနိ အရိယမဂ္ဂေန ဆိန္ဒိတွာ ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု မစ္စုရာဇဿ အဒဿနံ အဝိသယံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆေယျာတိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ထေရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ သတ္ထု သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ထောမေန္တော ဝဏ္ဏေန္တော ဝန္ဒန္တောဝ **အာဂ**တောတိ။

မရီစိကမ္မဋ္ဌာနိကတ္ထေရဝတ္ထု ဒုတိယံ။

၃-ဝိဋဋူဘဝတ္ထု

ပုပ္ဖါနိဟေဝ ပစိနန္တန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော သပရိသံ မဟောဃေန အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ မာရိတံ ဝိဋဋူဘံ[၂] အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁-အဗလဒုဗ္ဗလအနဒ္ဓနိယတာဝကာလိကဋ္ဌေန (သီ၊ သျာ) ၂-ဝိဍူဍဘံ (သီ၊ သျာ)

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ—သာဝတ္ထိယံ ဟိ မဟာကောသလရညော ပုတ္တော ပသေနဒိကုမာရော နာမ, ဝေသာလိယံ လိစ္ဆဝိရညော ပုတ္တော လိစ္ဆဝိကုမာရော မဟာလိ နာမ, ကုသိနာရာယံ မလ္လရာဇပုတ္တော ဗန္ဓုလော နာမာတိ ဣမေ တယော ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏတ္ထံ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဗဟိနဂရေ သာလာယ သမာဂတာ အညမညဿ အာဂတကာရဏဉ္စ ကုလဉ္စ နာမဉ္စ ပုစ္ဆိတွာ သဟာယကာ ဟုတွာ ဧကတောဝ အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ သိပ္ပံ သိက္ခန္တာ န စိရဿေဝ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပါ အာစရိယံ အာပုစ္ဆိတွာ ဧကတောဝ နိက္ခမိတွာ သကသကဋ္ဌာနာနိ အဂမံသု။ တေသု **ပသေနဒိကုမာရော** ပိတု သိပ္ပံ ဒဿေတွာ ပသန္နေန ပိတရာ ရဇ္ဇေ[1] အဘိသိတ္တော။ **မဟာလိကုမာရော** လိစ္ဆဝီနံ သိပ္ပံ ဒဿေန္တော မဟန္တေန ဥဿာဟေန ဒဿေသိ၊ တဿ အက္ခီနိ ဘိဇ္ဇိတွာ အဂမံသု။ လိစ္ဆဝိရာဇာနော "အဟော ဝတ အမှာကံ အာစရိယော အက္ခိဝိနာသံ ပတ္တော၊ န နံ ပရိစ္စဇိဿာမ၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမ န"န္တိ တဿ သတသဟဿုဋ္ဌာနကံ ဧကံ ဒွါရံ အဒံသု။ သော တံ နိဿာယ ပဉ္စသတေ လိစ္ဆဝိရာဇပုတ္တေ သိပ္ပံ သိက္ခာပေန္တော ဝသိ။ **ဗန္ဓုလကုမာရော** သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဝေဠူ ဂဟေတွာ မဇ္ဈေ အယသလာကံ ပက္ခိပိတွာ သဋ္ဌိကလာပေ ဥဿာပေတွာ ဌပိတေ မလ္လရာဇကုလေဟိ "ဣမေ ကပ္ပေတူ"တိ ဝုတ္တော အသီတိဟတ္ထံ အာကာသံ ဥလ္လင်္ဃိတွာ အသိနာ ကပ္ပေန္တော အဂမာသိ။ သော ဩသာနကလာပေ အယသလာကာယ "ကိရိ"တိ[2] သဒ္ဒံ သုတွာ "ကိံ ဧတ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ သဗ္ဗကလာပေသု အယသလာကာနံ ဌပိတဘာဝံ ဉတွာ အသိံ ဆဍ္ဍေတွာ ရောဒမာနော "မယှံ ဧတ္တကေသု ဉာတိသုဟဇ္ဇေသု ဧကောပိ သသိနေဟော[3] ဟုတွာ ဣမံ ကာရဏံ နာစိက္ခိ။ သစေ ဟိ အဟံ ဇာနေယျံ၊ အယသလာကာယ သဒ္ဒံ အနုဋ္ဌာပေန္တောဝ ဆိန္ဒေယျ"န္တိ ဝတွာ "သဗ္ဗေပိမေ မာရေတွာ ရဇ္ဇံ ကရေယျ"န္တိ[4] မာတာပိတူနံ ကထေသိ။ တေဟိ "ပဝေဏိရဇ္ဇံ နာမ တာတ ဣဒံ န လဗ္ဘာ ဧဝံ ကာတု"န္တိ နာနပ္ပကာရေန ဝါရိတော "တေန ဟိ မမ သဟာယကဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ"တိ သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။

ပသေနဒိ ကောသလော ရာဇာ တဿာဂမနံ သုတွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ မဟန္တေန သက္ကာရေန တံ နဂရံ ပဝေသေတွာ သေနာပတိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော မာတာပိတရော ပက္ကောသာပေတွာ တတ္ထေဝ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ အထေကဒိဝသံ

၁-ရဇ္ဇေန (သျာ၊ က) ၂-ကိဏီတိ (သီ)
၃-သသ္နေဟော (သီ) ၄-ကာရေဿန္တိ (သီ)

[illegible] ဥပရိပါသာဒေ ဌိတော အန္တရဝီထိံ ဩလောကယမာနော "အနာထ-
ပိဏ္ဍိကဿ စူဠအနာထပိဏ္ဍိကဿ ဝိသာခါယ သုပ္ပဝါသာယာ''တိ တေသံ
ဂေဟေ နိစ္စံ ဘတ္တကိစ္စတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တေ အနေကသဟဿေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ "ကဟံ
အယျာ ဂစ္ဆန္တီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဒေဝ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂေဟေ နိစ္စဘတ္တသလာ-
ကဘတ္တဂိလာနဘတ္တာဒီနံ အတ္ထာယ ဒေဝသိကံ ဒွေ ဘိက္ခုသဟဿာနိ ဂစ္ဆန္တိ၊
စူဠအနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂေဟေ ပဉ္စသတာနိ၊ တထာ ဝိသာခါယ၊ တထာ
သုပ္ပဝါသာယာ"တိ ဝုတ္တေ သယမ္ပိ ဘိက္ခုသံဃံ ဥပဋ္ဌဟိတုကာမော ဝိဟာရံ
ဂန္တွာ ဘိက္ခုသဟဿေန သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ သဟတ္ထာ
ဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္ထာရံ [illegible] "ဘန္တေ ပဉ္စဟိ မေ
ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ''တိ အာဟ။ မဟာရာဇ
ဗုဒ္ဓါ နာမ ဧကဋ္ဌာနေ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ န ဂဏှန္တိ၊ ဗဟူ ဇနာ ဗုဒ္ဓါနံ အာဂမနံ
ပစ္စာသီသန္တီတိ။ "တေန ဟိ ဧကံ ဘိက္ခုံ နိဗဒ္ဓံ ပေသေထာ"တိ အာဟ။
သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဘာရံ အကာသိ။ ရာဇာ ဘိက္ခုသံဃေ အာဂတေ
ပတ္တံ ဂဟေတွာ "ဣမေ နာမ ပရိဝိသန္တူ"တိ အဝိစာရေတွာဝ သတ္တာဟံ
သယမေဝ ပရိဝိသိတွာ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပမဇ္ဇမကာသိ[၁]။
ရာဇကုလေ နာမ အနာဏတ္တာ အာသနာနိ ပညာပေတွာ ဘိက္ခူ နိသီ-
ဒါပေတွာ ပရိဝိသိတုံ န လဘန္တိ "န မယံ ဣဓ ဌာတုံ သက္ခိဿာမာ"တိ
ဗဟူ ဘိက္ခူ ပက္ကမိံသု။ ရာဇာ ဒုတိယဒိဝသေပိ ပမဇ္ဇိ၊ ဒုတိယဒိဝသေပိ ဗဟူ
ဘိက္ခူ ပက္ကမိံသု။ တတိယဒိဝသေပိ ပမဇ္ဇိ၊ တဒါ အာနန္ဒတ္ထေရံ ဧကကမေဝ
ဌပေတွာ အဝသေသာ ပက္ကမိံသု။ ပုညဝန္တာ နာမ ကာရဏဝသိကာ ဟောန္တိ၊
ကုလာနံ ပသာဒံ ရက္ခန္တိ၊ တထာဂတဿ စ သာရိပုတ္တတ္ထေရော မဟာ-
မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရောတိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ၊ ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ ဒွေ
အဂ္ဂသာဝိကာ၊ ဥပါသကေသု စိတ္တော ဂဟပတိ, ဟတ္ထကော အာဠဝကောတိ
ဒွေ အဂ္ဂဥပါသကာ[၂]၊ ဥပါသိကာသု ဝေဠုကဏ္ဍကီ နန္ဒမာတာ, ခုဇ္ဇုတ္တရာတိ
ဒွေ အဂ္ဂဥပါသိကာ[၃]၊ ဣတိ ဣမေ အဋ္ဌ ဇနေ အာဒိံ ကတွာ ဌာနန္တရပတ္တာ
သဗ္ဗေပိ သာဝကာ ဧကဒေသေန ဒသန္နံ ပါရမီနံ ပူရိတတ္တာ မဟာပုညာ
အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ။ အာနန္ဒတ္ထေရောပိ ကပ္ပသတသဟဿံ ပူရိတပါရမီ အဘိ-
နီဟာရသမ္ပန္နော မဟာပုညော အတ္တနော ကာရဏဝသိကတာယ ကုလဿ
ပသာဒံ ရက္ခန္တော အဋ္ဌာသိ။ တံ ဧကကမေဝ နိသီဒါပေတွာ ပရိဝိသိံသု။

၁-ပပဉ္စမကာသိ (သီ၊ သျာ) ၂-အဂ္ဂသာဝကာ ဥပါသကာ (သီ၊ သျာ)
၃-အဂ္ဂသာဝိကာ ဥပါသိကာ (သီ၊ သျာ)

ရာဇာ ဘိက္ခူနံ ဂတကာလေ အာဂန္တွာ ခါဒနီယဘောဇနီယာနိ တထေဝ ဋ္ဌိတာနိ[1] ဒိသွာ "ကိံ အယျာ နာဂမိံသူ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာနန္ဒတ္ထေရော ဧကကောဝ အာဂတော ဒေဝါ"တိ သုတွာ "အဒ္ဓါ ဇ္ဇေကံ မေ ဘတ္တစ္ဆေဒန-မကံသူ"တိ ဘိက္ခူနံ ကုဇ္ဈိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဘန္တေ မယာ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဘိက္ခာ ပဋိယတ္တာ၊ အာနန္ဒတ္ထေရော ကိရ ဧကကောဝါဂတော၊ ပဋိယတ္တာ ဘိက္ခာ တထေဝ ဌိတာ၊ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ မမ ဂေဟေ သညံ န ကရိံသု၊ ကိံ နု ခေါ ကာရဏ"န္တိ အာဟ။ သတ္ထာ ဘိက္ခူနံ ဒေါသံ အဝတွာ "မဟာရာဇ မမ သာဝကာနံ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော နတ္ထိ၊ တေန န ဂတာ[2] ဘဝိဿန္တီ"တိ ဝတွာ ကုလာနံ အနုပဂမနကာရဏဉ္စ ဥပဂမနကာရဏဉ္စ ပကာသေန္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ ဣမံ သုတ္တမာဟ—

> "နဝဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပဂန္တုံ၊ ဥပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပနိသီဒိတုံ။ ကတမေဟိ နဝဟိ၊ န မနာပေန ပစ္စုဋ္ဌေန္တိ၊ န မနာပေန အဘိဝါဒေန္တိ၊ န မနာပေန အာသနံ ဒေန္တိ၊ သန္တမဿ ပရိဂုဟန္တိ၊ ဗဟုကမ္ပိ ထောကံ ဒေန္တိ၊ ပဏီတမ္ပိ လူခံ ဒေန္တိ၊ အသက္ကစ္စံ ဒေန္တိ နော သက္ကစ္စံ၊ န ဥပနိသီဒန္တိ ဓမ္မဿဝနာယ၊ ဘာသိဘမဿ န သုဿူသန္တိ။ ဣမေဟိ ခေါ ဘိက္ခဝေ နဝဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပဂန္တုံ၊ ဥပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပနိသီဒိတုံ။
>
> နဝဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပဂန္တုံ၊ ဥပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပနိသီဒိတုံ။ ကတမေဟိ နဝဟိ၊ မနာပေန ပစ္စုဋ္ဌေန္တိ၊ မနာပေန အဘိဝါဒေန္တိ၊ မနာပေန အာသနံ ဒေန္တိ၊ သန္တမဿ န ပရိဂုဟန္တိ၊ ဗဟုကမ္ပိ ဗဟုကံ ဒေန္တိ၊ ပဏီတမ္ပိ ပဏီတံ ဒေန္တိ၊ သက္ကစ္စံ ဒေန္တိ နော အသက္ကစ္စံ၊ ဥပနိသီဒန္တိ ဓမ္မဿဝနာယ၊ ဘာသိတမဿ သုဿူသန္တိ။ ဣမေဟိ ခေါ ဘိက္ခဝေ နဝဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပဂန္တုံ၊ ဥပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပနိသီဒိတု"န္တိ[3]။

ဣတိ ခေါ မဟာရာဇ မမ သာဝကာ တုမှာကံ သန္တိကာ ဝိဿာသံ အလဘန္တာ န ဂတာ ဘဝိဿန္တီတိ။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဟိ အဝိဿာသိကဋ္ဌာနေ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌိယမာနာပိ မာရဏန္တိကံ ဝေဒနံ ပတွာ ဝိဿာသိကဋ္ဌာနမေဝ အဂမိံသူတိ။ "ကဒါ ဘန္တေ"တိ ရညာ ပုဋ္ဌော အတီတံ အာဟရိ—

၁-ဌပိတာနိ (သီ၊ က) ၂-နာဂတာ (က) ၃-အံ ၃-၁၉၂-ပိဋ္ဌေ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ကေသဝေါ နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တံ ပဉ္စ ပုရိသသတာနိ အနုပဗ္ဗဇိံသု။ သော ကေသဝတာပသော နာမ အဟောသိ။ ပသာဓနကပ္ပကော ပနဿ အနုပဗ္ဗဇိတွာ ကပ္ပကော နာမ အန္တေဝါသိကော အဟောသိ။ ကေသဝတာပ-သော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌ မာသေ ဟိမဝန္တေ ဝသိတွာ ဝဿာရတ္တသမယေ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဘိက္ခာယ ပါဝိသိ။ အထ နံ ရာဇာ ဒိသွာ ပသီဒိတွာ စတုမာသံ အတ္တနော သန္တိကေ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဥယျာနေဝ ဝသာပေန္တော သယံ သာယံပါတံ အဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ အဝသေသာ တာပသာ ကတိပါဟံ ဝသိတွာ ဟတ္ထိသဒ္ဒါဒိဟိ ဥဗ္ဗာဠ္ဟာ ဟုတွာ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ "အာစရိယ ဥက္ကဏ္ဌိတမှာ၊ ဂစ္ဆာမာ"တိ အာဟံသု။ ကဟံ တာတာတိ။ ဟိမဝန္တံ အာစရိယာတိ။ ရာဇာ အမှာကံ အာဂတဒိဝသေ-ယေဝ စတုမာသံ ဣဓ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဏှိ။ 'ကထံ ဂမိဿထ[၁] တာတာတိ။ "တုမှေဟိ အမှာကံ အနာစိက္ခိတွာဝ ပဋိညာ ဒိန္နာ၊ မယံ ဣဓ န သက္ကောမ ဝသိတုံ၊ ဣတော အဝိဒူရေ တုမှာကံ ပဝတ္တိသဝနဋ္ဌာနေ ဝသိဿာမာ"တိ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမိံသု။ ကပ္ပန္တေဝါသိကေန သဒ္ဓိံ အာစရိယော ဩဟီယိ။

ရာဇာ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတော "ကဟံ အယျာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "သဗ္ဗေ ဥက္ကဏ္ဌိတ-မှာတိ ဝတွာ ဟိမဝန္တံ ဂတာ မဟာရာဇာ"တိ အာဟ။ ကပ္ပကောပိ န စိရဿေဝ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ အာစရိယေန ပုနပ္ပုနံ ဝါရိယမာနောပိ "န သက္ကော-မိ"တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ဣတရေသံ ပန သန္တိကံ အဂန္တွာ[၂] အာစရိယဿ ပဝတ္တိံ သုဏန္တော အဝိဒူရေ ဌာနေ ဝသိ။ အပရဘာဂေ အာစရိယဿ အန္တေဝါသိကေ အနုဿရန္တဿ ကုစ္ဆိရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ရာဇာ ဝေဇ္ဇေဟိ တိကိစ္ဆာပေသိ၊ ရောဂေါ န ဝူပသမ္မတိ။ တာပသော အာဟ "ကိံ မဟာရာဇ ဣစ္ဆသိ မေ ရောဂဝူပသမ"န္တိ။ ဘန္တေ သစာဟံ သက္ကုဏေယျံ၊ ဣဒါနေဝ ဝေါ ဖာသုကံ ကရေယျန္တိ။ မဟာရာဇ သစေ မေ ဖာသုကံ ဣစ္ဆသိ၊ မံ အန္တေဝါသိကာနံ သန္တိကံ ပေသေဟီတိ။ ရာဇာ "သာဓု ဘန္တေ''တိ တံ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ နာရဒအမစ္စပ္ပမုခေ စတ္တာရော အမစ္စေ "မမ အယျဿ ပဝတ္တိံ ဉတွာ မယှံ သာသနံ ပဟိဏေယျာထာ"တိ ဥယျောဇေသိ။ ကပ္ပန္တေဝါသိကော အာစရိ-ယဿ အာဂမနံ သုတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ဣတရေ "ကဟ"န္တိ ဝုတ္တေ "အသု-ကဋ္ဌာနေ ကိရ ဝသန္တီ"တိ အာဟ။ တေပိ အာစရိယဿာဂမနဘာဝံ သုတွာ တတ္ထေဝ သမောသရိတွာ အာစရိယဿ ဥဏှောဒကံ ဒတွာ ဖလာဖလံ အဒံသု။

တံ ခဏညေဝ ရောဂေါ ဝူပသမ္မတိ။ သော ကတိပါဟေနေဝ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဟောသိ။ အထ နံ နာရဒေါ ပုစ္ဆိ—

မနုဿိန္ဒံ ဇဟိတွာန၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ။
ကထံ နု ဘဂဝါ ကေသီ၊ ကပ္ပဿ ရမတိ အဿမေ။

သာဒူနိ ရမဏီယာနိ၊ သန္တိ ဝက္ခာ[1] မနောရမာ။
သုဘာသိတာနိ ကပ္ပဿ၊ နာရဒ ရမယန္တိ မံ။

သာလီနံ ဩဒနံ ဘုဉ္ဇေ၊ သုစိံ မံသူပသေစနံ။
ကထံ သာမာကနီဝါရံ၊ အလောဏံ ဆာဒယန္တိ တံ။

သာဒုံ ဝါ ယဒိ ဝါ'သာဒုံ၊ အပ္ပံ ဝါ ယဒိ ဝါ ဗဟုံ။
ဝိဿတ္ထော ယတ္ထ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဝိဿာသပရမာ ရသာ”တိ[2]။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေန္တော “တဒါ ရာဇာ မောဂ္ဂလ္လာနော အဟောသိ၊ နာရဒေါ သာရိပုတ္တော၊ ကပ္ပန္တေဝါသိကော အာနန္ဒော၊ ကေသဝတာပသော အဟမေဝါ”တိ ဝတွာ “ဧဝံ မဟာရာဇ ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတာ မာရဏန္တိကံ ဝေဒနံ ပတွာ ဝိဿာသိကဋ္ဌာနံ ဂမိံသု၊ မမ သာဝကာ တုမှာကံ သန္တကေ ဝိဿာသံ န လဘန္တိ မညေ”တိ အာဟ။ ရာဇာ “ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ မယာ ဝိဿာသံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကထံ နု ခေါ ကရိဿာမီတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဉာတိဓီတရံ မမ ဂေဟေ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧဝံ သန္တေ ‘ဒဟရာ စ သာမဏေရာ စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဉာတိရာဇာ’တိ မမ သန္တိကံ ဝိဿတ္ထာ[3] နိဗဒ္ဓံ အာဂမိဿန္တိ”တိ စိန္တေတွာ “ဧကံ မေ ဓီတရံ ဒေန္တု”တိ သာကိယာနံ သန္တိကံ သာသနံ ပေသေသိ။ “ကတရဿ သကျဿ ဓီတာ”တိ စ ပုစ္ဆိတွာ “ဉတွာ အာဂစ္ဆေယျာထာ”တိ ဝတွာ ဒူတေ အာဏာပေသိ။ ဒူတာ ဂန္တွာ သာကိယေ ဒါရိကံ ယာစိံသု။ တေ သန္နိပတိတွာ “ပက္ခန္တရိကော[4] ရာဇာ, သစေ န ဒဿာမ၊ ဝိနာသေဿတိ နော၊ န ခေါ ပန အမှေဟိ ကုလေန သဒိသော၊ ကိံ နု ခေါ ကာတဗ္ဗ”န္တိ မန္တယိံသု။ မဟာနာမော “မမ ဒါသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ဇာတာ ဝါသဘခတ္တိယာ နာမ ဓီတာ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ အတ္ထိ၊ တံ ဒဿာမာ”တိ ဝတွာ ဒူတေ အာဟ “သာဓု ရညော ဒါရိကံ ဒဿာမာ”တိ။ သာ ကဿ ဓီတာတိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ စူဠပိတုပုတ္တဿ မဟာနာမဿ သက္ကဿ ဓီတာ ဝါသဘခတ္တိယာ နာမာတိ။

၁-ရုက္ခာ (သီ၊ သျာ၊ က)
၂-ခု ၅-၁၁၆-ပိဋ္ဌေ။
၃-ဝိဿဋ္ဌာ (သျာ)
၄-ပက္ခုတ္တရိယော (သီ)

တေ ဂန္တွာ ရညော အာရောစယိံသု။ ရာဇာ “ယဒိ ဧဝံ, သာဓု၊ သီဃံ အာနေထ၊ ခတ္တိယာ စ နာမ ဗဟုမာယာ, ဒါသိဓီတရမ္ပိ ပဟိဏေယျုံ၊ ပိတရာ သဒ္ဓိံ ဧကဘာဇနေ ဘုဉ္ဇိတုံ အာနေယျာထာ”တိ ပေသေသိ။ တေ ဂန္တွာ “ဒေဝ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဘုဉ္ဇိတုံ ရာဇာ ဣစ္ဆတီ”တိ အာဟံသု။ မဟာနာမော “သာဓု တာတာ”တိ တံ အလင်္ကာရာပေတွာ အတ္တနော ဘောဇနကာလေ ပက္ကောသာပေတွာ တာယ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဘုဉ္ဇနာကာရံ ဒဿေတွာ ဒူတာနံ နိယျာဒေသိ။ တေ တံ အာဒါယ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ တုဋ္ဌမာနသော တံ ပဉ္စန္နံ ဣတ္ထိသတာနံ ဇေဋ္ဌိကံ ကတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ အဘိသိဉ္စိ။ သာ န စိရဿေဝ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။

အထဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ရာဇာ ဒါရကဿ အယျကဿ[၁] သန္တိကံ ပေသေသိ “သကျရာဇဓီတာ ဝါသဘခတ္တိယာ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ၊ ကိမဿ နာမံ ကရောမာ”တိ။ တံ ပန သာသနံ ဂဟေတွာ ဂတော အမစ္စော ထောကံ ဗဓိရဓာတုကော၊ သော ဂန္တွာ ရညော အယျကဿ အာရောစေသိ၊ သော တံ[၂] သုတွာ “ဝါသဘခတ္တိယာ ပုတ္တံ အဝိဇာယိတွာပိ သဗ္ဗဇနံ အဘိဘဝိ၊ ဣဒါနိ ပန ရညော အတိဝိယ ဝလ္လဘာ ဘဝိဿတီ”တိ အာဟ။ ဗဓိရော အမစ္စော “ဝလ္လဘာ”တိ ဝစနံ ဒုဿုတံ သုတွာ “ဝိဋူဋဘော”တိ သလ္လက္ခေတွာ ရာဇာနံ ဥပဂန္တွာ “ဒေဝ ကုမာရဿ ကိရ ‘ဝိဋူဋဘော’တိ နာမံ ကရောထာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ “ပေါရာဏကံ နော ကုလသန္တကံ နာမံ ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ တံ နာမံ အကာသိ။ အထဿ ဒဟရကာလေယေဝ ရာဇာ “သတ္ထု ပိယံ ကရောမီ”တိ သေနာပတိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။

သော ကုမာရပရိဟာရေန ဝဍ္ဎန္တော သတ္တဝဿိကကာလေ အညေသံ ကုမာရာနံ မာတာမဟကုလတော ဟတ္ထိရူပကအဿရူပကာဒီနိ အာဟရိယမာနာနိ ဒိသွာ မာတရံ ပုစ္ဆိ “အမ္မ အညေသံ မာတာမဟကုလတော ပဏ္ဏာကာရော အာဟရီယတိ၊ မယှံ ကောစိ ကိဉ္စိ န ပေသေသိ၊ ကိံ တွံ နိမာတာ နိပိတာ”တိ[၃]။ အထ နံ သာ “တာတ တဝ သကျရာဇာနော မာတာမဟာ ဒူရေ ပန ဝသန္တိ၊ တေန တေ ကိဉ္စိ န ပေသေန္တီ”တိ ဝဉ္စေသိ။ သောဠသဝဿိကကာလေ “အမ္မ တဝ မာတာမဟကုလံ ပဿိတုကာမောမှီ”တိ ဝတွာ “အလံ တာတ, ကိံ တတ္ထ ဂန္တွာ ကရိဿသီ”တိ ဝါရိယမာနောပိ ပုနပ္ပုနံ ယာစိ။ အထဿ မာတာ “တေန ဟိ ဂစ္ဆာ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သော ပိတု အာရောစေတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန နိက္ခမိ။ ဝါသဘခတ္တိယာ ပုရေတရံ ပဏ္ဏံ ပေသေသိ

၁-အယျိကာယ (သီ၊ သျာ) ၂-သာ တံ ပဝတ္တိံ (သျာ) ၃-နိမ္မာတာပိတိကာတိ (သီ)

“အဟံ ဣဓ သုခံ ဝသာမိ၊ မာတာ မေ ကိဉ္စိ သာမိနော အန္တရံ ဒဿယိံသူ”တိ။ သာကိယာ ဝိဋဋူဘဿ အာဂမနံ ဉတွာ “ဝန္ဒိတုံ န သက္ကောမာ”တိ တဿ ဒဟရဒဟရေ ကုမာရေ ဇနပဒံ ပဟိဏိတွာ တသ္မိံ ကပိလပုရံ သမ္ပတ္တေ သန္ထာဂါရေ သန္နိပတိံသု။ ကုမာရော တတ္ထ ဂန္တွာ အဋ္ဌာသိ။

အထ နံ “အယံ တေ တာတ မာတာမဟော၊ အယံ မာတုလော”တိ ဝတွာ ဝန္ဒာပေသုံ။ သော သဗ္ဗေ ဝန္ဒမာနော ဝိစရိတွာ ဧကမ္ပိ အတ္တာနံ ဝန္ဒန္တံ အဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ မံ ဝန္ဒန္တာ[1] နတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာကိယာ “တာတ တေ ကနိဋ္ဌကုမာရာ ဇနပဒံ ဂတာ”တိ ဝတွာ တဿ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကရိံသု။ သော ကတိပါဟံ ဝသိတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန နိက္ခမိ။ အထေကာ ဒါသီ သန္ထာဂါရေ တေန နိသိန္နဖလကံ “ဣဒံ ဝါသဘခတ္တိယာယ ဒါသိယာ ပုတ္တဿ နိသိန္နဖလက”န္တိ အက္ကောသိတွာ ပရိဘာသိတွာ ခီရောဒကေန ဓောဝိ။ ဧကော ပုရိသော အတ္တနော အာဝုဓံ ပမုဿိတွာ နိဝတ္တော တံ ဂဏှန္တော ဝိဋဋူဘကုမာရဿ အက္ကောသနသဒ္ဒံ သုတွာ တံ ကာရဏံ ပုစ္ဆိတွာ “ဝါသဘခတ္တိယာ ဒါသိယာ ကုစ္ဆိမှိ မဟာနာမသက္ကံ ပဋိစ္စ ဇာတာ”တိ[2] ဉတွာ ဗလကာယဿ ကထေသိ။ “ဝါသဘခတ္တိယာ ကိရ ဒါသိဓီတာ”တိ မဟာကောလာဟလံ အဟောသိ။ တံ သုတွာ ဝိဋဋူဘော “ဧတေ တာဝ မမ နိသိန္နဖလကံ ခီရောဒကေန ဓောဝန္တု[3]၊ အဟံ ပန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတကာလေ ဧတေသံ ဂလလောဟိတံ ဂဟေတွာ မမ နိသိန္နဖလကံ ဓောဝိဿာမီ”တိ စိတ္တံ ပဋ္ဌပေသိ။ တသ္မိံ သာဝတ္ထိံ ဂတေ အမစ္စာ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစယိံသု။ ရာဇာ “မယှံ ဒါသိဓီတရံ အဒံသူ”တိ သာကိယာနံ ကုဇ္ဈိတွာ ဝါသဘခတ္တိယာယ စ ပုတ္တဿ စ ဒိန္နပရိဟာရံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒါသဒါသီဟိ လဒ္ဓဗ္ဗမတ္တမေဝ ဒါပေသိ။

တတော ကတိပါဟစ္စယေန သတ္ထာ ရာဇနိဝေသနံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ ရာဇာ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ တုမှာကံ ကိရ ဉာတကေဟိ ဒါသိဓီတာ မယှံ ဒိန္နာ၊ တေနဿာ အဟံ သပုတ္တာယ ပရိဟာရံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒါသဒါသီဟိ လဒ္ဓဗ္ဗမတ္တမေဝ ဒါပေသိ”န္တိ အာဟ။ သတ္ထာ “အယုတ္တံ မဟာရာဇ သာကိယေဟိ ကတံ၊ ဒဒန္တေဟိ နာမ သမာနဇာတိကာ ဒါတဗ္ဗာ အဿ၊ တံ ပန မဟာရာဇ ဝဒါမိ၊ ဝါသဘခတ္တိယာ ခတ္တိယရာဇဓီတာ, ခတ္တိယရညော ဂေဟေ အဘိသေကံ လဘိ။ ဝိဋဋူဘောပိ ခတ္တိယရာဇာနမေဝ ပဋိစ္စ ဇာတော၊

၁-ဝန္ဒကာ (က)

၂-မဟာနာမသက္ကဿ ဇာတာတိ (သီ၊ သျာ)၊ မဟာနာမသက္ကဿ ပဋိစ္စ ဇာတာတိ (က)

၃-ဓောဝန္တိ (သီ)

မာတုဂေါတ္တံ နာမ ကိံ ကရိဿတိ၊ ပိတုဂေါတ္တမေဝ ပမာဏန္တိ။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ ဒလိဒ္ဒိတ္ထိယာ ကဋ္ဌဟာရိကာယ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနံ အဒံသု၊ တဿာ စ ကုစ္ဆိမှိ ဇာတကုမာရော ဒွါဒသယောဇနိကာယ ဗာရာဏသိယာ ရဇ္ဇံ ပတွာ ကဋ္ဌဝါဟနရာဇာ နာမ ဇာတော”တိ **ကဋ္ဌဟာရိဇာတကံ**[၁] ကထေသိ။ ရာဇာ ဓမ္မကထံ သုတွာ “ပိတုဂေါတ္တမေဝ ကိရ ပမာဏ”န္တိ တုဿိတွာ ဝါသဘခတ္တိယာယ စ ပုတ္တဿ စ ပကတိပရိဟာရမေဝ ဒါပေသိ။

ဗန္ဓုလသေနာပတိဿပိ ခေါ ကုသိနာရာယံ မလ္လရာဇဓီတာ မလ္လိကာ နာမ ဘရိယာ ဒီဃရတ္တံ ပုတ္တံ န ဝိဇာယိ။ အထ နံ ဗန္ဓုလော “အတ္တနော ကုလဃရမေဝ ဂစ္ဆာ”တိ ဥယျောဇေသိ။ သာ “သတ္ထာရံ ဒိသွာဝ ဂမိဿာမီ”တိ ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ ဌိတာ “ကဟံ ဂစ္ဆသီ”တိ ဝုတ္တာ “သာမိကော မံ ဘန္တေ ကုလဃရံ ပေသေတီ”တိ အာဟ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ ဝဉ္ဈာ ကိရသ္မိ အပုတ္တိကာတိ။ ယဒိ ဧဝံ ဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ နိဝတ္တဿူတိ။ သာ တုဋ္ဌမာနသာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိဝေသနံ ဂန္တွာ “ကသ္မာ နိဝတ္တာသီ”တိ ဝုတ္တာ “ဒသဗလေန နိဝတ္တိတာမှိ”တိ အာဟ။ ဗန္ဓုလော “ဒိဋ္ဌံ ဘဝိဿတိ ဒီဃဒဿိနာ ကာရဏ”န္တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ န စိရဿေဝ ဂဗ္ဘံ ပဋိလဘိတွာ ဥပ္ပန္နဒေါဟဠာ “ဒေါဟဠော မေ ဥပ္ပန္နော”တိ အာရောစေသိ။ ကိံ ဒေါဟဠောတိ။ ဝေသာလိနဂရေ ဂဏရာဇကုလာနံ အဘိသေကမင်္ဂလပေါက္ခရဏိယံ ဩတရိတွာ နှာတွာ ပါနီယံ ပါတုကာမာမှိ သာမီတိ။ ဗန္ဓုလော “သာဓူ”တိ ဝတွာ သဟဿထာမဓနုံ ဂဟေတွာ တံ ရထံ အာရောပေတွာ သာဝတ္ထိတော နိက္ခမိတွာ ရထံ ပါဇေန္တော[၂] မဟာလိလိစ္ဆဝိနော ဒိန္နဒွါရေန ဝေသာလိံ ပါဝိသိ။ မဟာလိလိစ္ဆဝိနော စ ဒွါရသမီပေ ဧဝ နိဝေသနံ ဟောတိ။ သော ရထဿ ဥမ္မာရေ ပဋိဃာတသဒ္ဒံ သုတွာဝ “ဗန္ဓုလဿ ရထသဒ္ဒေါ ဧသော၊ အဇ္ဇ လိစ္ဆဝီနံ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ အာဟ။

ပေါက္ခရဏိယာ အန္တော စ ဗဟိ စ အာရက္ခာ ဗလဝတီ၊ ဥပရိ လောဟဇာလံ ပတ္ထဋံ၊ သကုဏာနမ္ပိ ဩကာသော နတ္ထိ။ ဗန္ဓုလသေနာပတိ ပန ရထာ ဩတရိတွာ အာရက္ခကေ မနုဿေ ဝေတ္တေန[၃] ပဟရန္တော ပလာပေတွာ လောဟဇာလံ ဆိန္ဒိတွာ အန္တောပေါက္ခရဏိယံ ဘရိယံ နှာပေတွာ သယမ္ပိ နှာတွာ ပုန တံ ရထံ အာရောပေတွာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပါယာသိ။ တေ အာရက္ခမနုဿာ လိစ္ဆဝိရာဇူနံ အာရောစေသုံ။ လိစ္ဆဝိရာဇာနော ကုဇ္ဈိတွာ ပဉ္စ ရထသတာနိ အာရုယှ ဗန္ဓုလမလ္လံ[၄] ဂဏှိဿာမာ”တိ နိက္ခမိံသု။ တံ

၁-ခု ၅-၂-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဝါဟေန္တော (သီ) ၃-ခဂ္ဂေန (က) ၄-ဗန္ဓုလဉ္စ မလ္လိကဉ္စ (က)

ပဝတ္တိံ မဟာလိဿ အာရောစေသုံ။ မဟာလိ “မာ ဂဏှိတ္ထ၊ သော ဟိ ဝေါ သဗ္ဗေ ဃာတေဿတီ”တိ အာဟ။ တေပိ “မယံ ဂဏှိဿာမ ဧဝါ”တိ ဝဒိံသု။ တေန ဟိ တဿ ရထစက္ကဿ ယာဝ နာဘိတော ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဒိသွာ နိဝတ္တေယျာထ၊ တတော အနိဝတ္တန္တာ ပုရတော အသနိသဒ္ဒံ ဝိယ သုဏိဿထ၊ တမှာ ဌာနာ နိဝတ္တေယျာထ။ တတော အနိဝတ္တန္တာ တုမှာကံ ရထဓုရေသု ဆိဒ္ဒံ ပဿိဿထ၊ တမှာ ဌာနာ နိဝတ္တေယျာထ၊ ပုရတော မာ ဂဏှိတ္ထာတိ။ တေ တဿ ဝစနေန အနိဝတ္တိတွာ တံ အနုဗန္ဓိံသု ဧဝ။ မလ္လိကာ ဒိသွာ “ရထာ သာမိ ပညာယန္တီ”တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဧကဿေဝ ရထဿ ပညာယနကာလေ မံ အာရောစေယျာသီတိ။ သာ ယဒါ သဗ္ဗေ ရထာ ဧကော ဝိယ ဟုတွာ ပညာယိံသု၊ တဒါ “ဧကမေဝ သာမိ ရထသီသံ ပညာယတီ”တိ အာဟ။ ဗန္ဓုလော “တေန ဟိ ဣမာ ရသ္မိယော ဂဏှာဟီ”တိ တဿာ ရသ္မိယော ဒတွာ ရထေ ဌိတောဝ ဓနုံ အာရောပေသိ၊ ရထစက္ကံ ယာဝ နာဘိတော ပထဝိံ ပါဝိသိ။

လိစ္ဆဝိနော တံ ဌာနံ ဒိသွာပိ န နိဝတ္တိံသု။ ဣတရော ထောကံ ဂန္တွာ ဇိယံ ပေါထေသိ[1]၊ အသနိသဒ္ဒေါ ဝိယ အဟောသိ။ တေ တတောပိ န နိဝတ္တိံသု၊ အနုဗန္ဓန္တာ ဂစ္ဆန္တေဝ။ ဗန္ဓုလော ရထေ ဌိတကောဝ ကေသရံ ခိပိ၊ သော ပဉ္စန္နံ ရထသတာနံ ရထသီသေ ဆိဒ္ဒံ ကတွာ ပဉ္စ ရာဇသတာနိ ပရိကရဗန္ဓနဋ္ဌာနေ[2] ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ပထဝိံ ပါဝိသိ။ တေ အတ္တနော ပဝိဒ္ဓဘာဝံ အဇာနိတွာ “တိဋ္ဌ ရေ၊ တိဋ္ဌ ရေ”တိ ဝဒန္တာ အနုဗန္ဓိံသု ဧဝ။ ဗန္ဓုလော ရထံ ဌပေတွာ[3] “တုမှေ မတကာ၊ မတကေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ယုဒ္ဓံ နာမ နတ္ထီ”တိ အာဟ။ မတကာ နာမ အမှာဒိသာ န ဟောန္တီတိ။ တေန ဟိ သဗ္ဗပစ္ဆိမဿ ပရိကရံ[4] မောစေထာတိ။ တေ မောစယိံသု။ သော မုတ္တမတ္တေ ဝေ မရိတွာ ပတိတော။ အထ တေ သဗ္ဗေပိ “တုမှေ ဧဝရူပါ၊ အတ္တနော ဃရာနိ ဂန္တွာ သံဝိဓာတဗ္ဗံ သံဝိဒဟိတွာ ပုတ္တဒါရံ အနုသာသိတွာ သန္နာဟံ မောစေထာ”တိ အာဟ။ တေ တထာ ကတွာ သဗ္ဗေပိ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ။ ဗန္ဓုလောပိ မလ္လိကံ သာဝတ္ထိံ အာနေသိ။ သာ သောဠသက္ခတ္တုံ ယမကေ ယမကေ ပုတ္တေ ဝိဇာယိ။ သဗ္ဗေပိ သူရာ ထာမသမ္ပန္နာ အဟေသုံ၊ သဗ္ဗသိပ္ပါနံ နိပ္ဖတ္တိံ ပါပုဏိံသု။ ဧကေကဿ ပုရိသသဟဿံ ပရိဝါရော အဟောသိ။ ပိတရာ သဒ္ဓိံ ရာဇနိဝေသနံ ဂစ္ဆန္တေဟိ တေဟေဝ ရာဇင်္ဂဏံ ပရိပူရိ။

၁-ပေါဋ္ဌေသိ (သီ)၊ ပေါထေသိ (က) ၂-ပရိက္ခာရဗန္ဓနဋ္ဌာနေ (က)
၃-ပါဇေတွာ (က) ၄-သဗ္ဗပုရိမဿ ပရိကရံ (သီ)၊ သဗ္ဗံ ပုရိမပစ္ဆိမပရိက္ခာရံ (က)

အထေကဒိဝသံ ဝိနိစ္ဆယေ ကူဋဍ္ဍပရာဇိတာ[၁] မနုဿာ ဗန္ဓုလံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝန္တာ ဝိနိစ္ဆယအမစ္စာနံ ကူဋဍ္ဍကရဏံ တဿ အာရောစေသုံ။ သော ဝိနိစ္ဆယံ ဂန္တွာ တံ အဍ္ဍံ ဝိစာရေတွာ[၂] သာမိကမေဝ သာမိကံ အကာသိ။ မဟာဇနော မဟာသဒ္ဒေန သာဓုကာရံ ပဝတ္တေသိ။ ရာဇာ "ကိံ ဣဒ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ တုဿိတွာ သဗ္ဗေပိ တေ အမစ္စေ ဟာရေတွာ[၃] ဗန္ဓုလဿေဝ ဝိနိစ္ဆယံ နိယျာဒေသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ သမ္မာ ဝိနိစ္ဆယိ။ တတော တေ ပေါရာဏကဝိနိစ္ဆယိကာ အမစ္စာ ကိဉ္စိ လဉ္ဇံ အလဘန္တာ အပ္ပလာဘာ ဟုတွာ "ဗန္ဓုလော ရဇ္ဇံ ပတ္ထေတီ"တိ ရာဇကုလေ ပရိဘိန္ဒိံသု။ ရာဇာ တေသံ ကထံ သဒ္ဒဟိတွာ[၄] စိတ္တံ နိဂ္ဂဟေတုံ နာသက္ခိ။ "ဣမသ္မိံ ဣဓေဝ ဃာတိယမာနေ ဂရဟာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ ပုန စိန္တေတွာ ပယုတ္တပုရိသေဟိ ပစ္စန္တံ ပဟာရာပေတွာ ဗန္ဓုလံ ပက္ကောသာပေတွာ "ပစ္စန္တော ကိရ ကုပိတော၊ တဝ ပုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ စောရေ ဂဏှာဟီ"တိ ပဟိဏိတွာ "ဧတ္ထေဝဿ ဒွတ္တိံသာယ ပုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ အာဟရထာ"တိ တေဟိ သဒ္ဓိံ အညေပိ သမတ္ထေ မဟာယောဓေ ပေသေသိ။ တသ္မိံ ပစ္စန္တံ ဂစ္ဆန္တေယေဝ "သေနာပတိ ကိရ အာဂစ္ဆတီ"တိ ပယုတ္တစောရာ ပလာယိံသု။ သော တံ ပဒေသံ အာဝါသာပေတွာ သဏ္ဌာပေတွာ နိဝတ္တိ။

အထဿ နဂရတော အဝိဒူရေ ဌာနေ တေ ယောဓာ ပုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ သီသံ ဆိန္ဒိံသု။ တံ ဒိဝသံ မလ္လိကာယ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဒွေ ဒ[...]သာဝကာ နိမန္တိတာ ဟောန္တိ။ အထဿာ ပုဗ္ဗဏှေဝ "သာမိကဿ တေ သဒ္ဓိံ ပုတ္တေဟိ သီသံ ဆိန္န"န္တိ ပဏ္ဏံ အာဟရိတွာ အဒံသု။ သာ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ကဿစိ ကိဉ္စိ အဝတွာ ပဏ္ဏံ ဥစ္ဆင်္ဂေ ဌပေတွာ ဘိက္ခုသံဃမေဝ ပရိဝိသိ။ အထဿာ ပရိစာရိကာယော ဘိက္ခူနံ ဘတ္တံ ဒတွာ သပ္ပိစာဋိံ အာဟရန္တိယော ထေ[...]နံ ပုရတော သပ္ပိစာဋိံ ဘိန္ဒိံသု။ ဓမ္မသေနာပတိ "ဘေဒနဓမ္မံ ဘိန္နံ၊ န စိန္တိတဗ္ဗ"န္တိ အာဟ။ သာ ဥစ္ဆင်္ဂတော ပဏ္ဏံ နီဟရိတွာ "ဒွတ္တိံသာယ ပုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ ပိတုသီသံ ဆိန္နန္တိ မေ ဣမံ ပဏ္ဏံ အာဟရိံသု၊ အဟံ ဣဒံ သုတွာပိ န စိန္တေမိ၊ သပ္ပိစာဋိယာ ဘိန္နာယ ကိံ စိန္တယိဿာမိ ဘန္တေ"တိ အာဟ။ ဓမ္မသေနာပတိ "အနိမိတ္တမနညာတံ၊ မစ္စာနံ ဣဓ ဇီဝိတ"န္တိအာဒိနိ[...] ဝတွာ ဓမ္မံ [...] သေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ သာပိ ဒွတ္တိံသ သုဏိသာယော ပက္ကောသာပေတွာ "တုမှာကံ သာမိကာ [...]ရပရာဓာ အတ္တနော ပုရိမကမ္မဖလံ

လဘိံသု၊ တုမှေ မာ သောစယိတ္ထ၊ မာ ပရိဒေဝိတ္ထ၊ ရညော ဥပရိ မနောပဒေါသံ မာ ကရိတ္ထာ”တိ ဩဝဒိ။

ရညော စရပုရိသာ တံ ကထံ သုတွာ ဂန္တွာ တေသံ နိဒ္ဒေါသဘာဝံ ရညော ကထယိံသု။ ရာဇာ သံဝေဂပ္ပတ္တော တဿာ နိဝေသနံ ဂန္တွာ မလ္လိကဉ္စ သုဏိသာယော စဿာ ခမာပေတွာ မလ္လိကာယ ဝရံ အဒါသိ။ သာ “ဝရော ဂဟိတော မေ ဟောတူ”တိ ဝတွာ တသ္မိံ ဂတေ မတကဘတ္တံ ဒတွာ နှတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ “ဒေဝ တုမှေဟိ မယှံ ဝရော ဒိန္နော၊ မယှဉ္စ အညေန အတ္ထော နတ္ထိ၊ ဒွတ္တိံသာယ မေ သုဏိသာနံ မမဉ္စ ကုလဃရဂမနံ အနုဇာနာထာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ ဒွတ္တိံသ သုဏိသာယော ယထာသကာနိ ကုလာနိ ပေသေသိ၊ သယမ္ပိ ကုသိနာရာနဂရေ အတ္တနော ကုလဃရံ အဂမာသိ။

ရာဇာပိ ဗန္ဓုလသေနာပတိနော ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃကာရာယနဿ နာမ သေနာပတိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော ပန “မာတုလော မေ ဣမိနာ မာရိတော”တိ ရညော ဩတာရံ[၁] ဂဝေသန္တော ဝိစရတိ။ ရာဇာပိ နိရပရာဓဿ ဗန္ဓုလဿ မာရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ စိတ္တဿာဒံ န လဘတိ၊ ရဇ္ဇသုခံ နာနုဘောတိ။ တဒါ သတ္ထာ သက္ယာနံ မေဒါဠုပံ[၂] နာမ နိဂမံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ ရာဇာ တတ္ထ ဂန္တွာ အာရာမတော အဝိဒူရေ ခန္ဓာဝါရံ နိဝါသေတွာ “မဟန္တေန ပရိဝါရေန သတ္ထာရံ ဝန္ဒိဿာမီ”တိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပဉ္စ ရာဇကကုဓဘဏ္ဍာနိ ဒီဃကာရာယနဿ ဒတွာ ဧကကောဝ ဂန္ဓကုဋိံ ပါဝိသိ။ သဗ္ဗံ **ဓမ္မစေတိယသုတ္တ**နိယာမေန[၃] ဒီပေတဗ္ဗံ။ တဿ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေ ဒီဃကာရာယနော တာနိ ပဉ္စ ရာဇကကုဓဘဏ္ဍာနိ ဂဟေတွာ ဝိဍူဍဘံ ရာဇာနံ ကတွာ ရညော ဧကံ အဿံ ဧကဉ္စ ဥပဋ္ဌာနကာရိကံ မာတုဂါမံ ဌပေတွာ နိဝတ္တေတွာ သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။

ရာဇာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ပိယကထံ ကထေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခန္တော သေနံ အဒိသွာ တံ မာတုဂါမံ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ “အဟံ ဘာဂိနေယျံ အာဒါယ ဂန္တွာ ဝိဍူဍဘံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ရာဇဂဟနဂရံ ဂစ္ဆန္တော ဝိကာလေ ဒွါရေသု ပိဒဟိတေသု နဂရံ ပတွာ ဧကိဿာ သာလာယ နိပဇ္ဇိတွာ ဝါတာတပေဟိ ကိလန္တော ရတ္တိဘာဂေ တတ္ထေဝ ကာလမကာသိ။ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ “ဒေဝ ကောသလနရိန္ဒ အနာထော ဇာတောသီ”တိ

၁-ဩကာသံ (က) ၂-ဥလုမ္ပံ (သီ) ၃-မ ၂-၃၂၀-ပိဋ္ဌေ။

ဝိပ္ပလပန္တိယာ တဿာ ဇဋ္ဌိယာ သဒ္ဒံ သုတွာ ရညော အာရောစေသုံ။ သော မာတုလဿ မဟန္တေန သက္ကာရေန သရီရကိစ္စံ ကာရေသိ။

ဝိဋ္ဋူဘောပိ ရဇ္ဇံ လဘိတွာ တံ ဝေရံ သရိတွာ “သဗ္ဗေပိ သာကိယေ မာရေဿာမီ”တိ မဟတိယာ သေနာယ နိက္ခမိ။ တံ ဒိဝသံ သတ္ထာ ပစ္စူသကာလေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ဉာတိသံဃဿ ဝိနာသံ ဒိသွာ “ဉာတိသင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဂန္ဓကုဋိယံ သီဟသေယျံ ကပ္ပေတွာ သာယနှသမယေ အာကာသေန ဂန္တွာ ကပိလဝတ္ထုသာမန္တေ ဧကသ္မိံ ကဗရစ္ဆာယေ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ တတော ဝိဋ္ဋူဘဿ ရဇ္ဇသီမာယ မဟန္တော သန္ဒစ္ဆာယော နိဂြောဓော အတ္ထိ။ ဝိဋ္ဋူဘော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ ကိံ ကာရဏာ ဧဝရူပါယ ဥဏှဝေလာယ ဣမသ္မိံ ကဗရစ္ဆာယေ ရုက္ခမူလေ နိသီဒထ၊ ဧတသ္မိံ သန္ဒစ္ဆာယေ နိဂြောဓမူလေ နိသီဒထ ဘန္တေ”တိ ဝတွာ “ဟောတု မဟာရာဇ၊ ဉာတကာနံ ဆာယာ နာမ သီတလာ”တိ ဝုတ္တေ “ဉာတကာနုရက္ခနတ္ထာယ သတ္ထာ အာဂတော ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိဝတ္တိတွာ သာဝတ္ထိမေဝ ပစ္စာဂမိ။ သတ္ထာပိ ဥပ္ပတိတွာ ဇေတဝနမေဝ ဂတော။

ရာဇာ သာကိယာနံ ဒေါသံ သရိတွာ ဒုတိယမ္ပိ နိက္ခမိတွာ တထေဝ[၁] သတ္ထာရံ ပဿိတွာ ပုန နိဝတ္တိ။ တတိယဝါရေပိ နိက္ခမိတွာ တထေဝ သတ္ထာရံ ပဿိတွာ ပုန နိဝတ္တိ။ စတုတ္ထဝါရေ ပန တသ္မိံ နိက္ခန္တေ သတ္ထာ သာကိယာနံ ပုဗ္ဗကမ္မံ ဩလောကေတွာ တေသံ နဒိယံ ဝိသပက္ခိပနပါပကမ္မဿ အပ္ပဋိဗာဟိယဘာဝံ ဉတွာ စတုတ္ထဝါရေ နာဂမာသိ။ ဝိဋ္ဋူဘော “သာကိယေ ဃာတေဿာမီ”တိ မဟန္တေန ဗလကာယေန နိက္ခမိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပန ဉာတကာ အသတ္တဃာတကာ နာမ၊ အတ္တနာ မရန္တာပိ ပရေသံ ဇီဝိတံ န ဝေါရောပေန္တိ။ တေ စိန္တယိံသု “မယံ သုသိက္ခိတာ ကတဟတ္ထာ ကတူပါသနာ မဟိဿာသာ၊ န ခေါ ပန သက္ကာ အမှေဟိ ပရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ၊ အတ္တနော ကမ္မံ ဒဿေတွာ ပလာပေဿာမာ”တိ။ တေ ကတသန္နာဟာ နိက္ခမိတွာ ယုဒ္ဓံ အာရဘိံသု။ တေဟိ ခိတ္တာ သရာ ဝိဋ္ဋူဘဿ ပုရိသာနံ အန္တရန္တရေန ဂစ္ဆန္တိ၊ ဖလကန္တရကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒန္တရာဒီဟိ နိက္ခမန္တိ။ ဝိဋ္ဋူဘော ဒိသွာ နနု ဘဏေ “သာကိယာ အသတ္တဃာတကာမှာ”တိ ဝဒန္တိ၊ အထ စ ပန မေ ပုရိသေ နာသေန္တီတိ။

၁-တထေဝ (သျာ၊ က)

အထ နံ ဧကော ပုရိသော အာဟ "ကိံ သာမိ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေသီ"တိ။ သာကိယာ မေ ပုရိသေ နာသေန္တီတိ။ တုမှာကံ ကောစိ ပုရိသော မတော နာမ နတ္ထိ။ ဣဿ် တေ ဂဏ္ဌာပေထာတိ။ ဂဏ္ဌာပေန္တော ကေဿပိ ခယံ န ပဿိ။ သော တတော နိဝတ္တိတွာ "ယေ ယေ ပန ဘဏေ 'သာကိယမှာ'တိ ဘဏန္တိ၊ သဗ္ဗေ မာရေထ၊ မာတာမဟဿ ပန မဟာနာမသက္ကဿ သန္တိကေ ဌိတာနံ ဇီဝိတံ ဒေထာ"တိ အာဟ။ သာကိယာ ဂဟေတဗ္ဗဂဟဏံ အပဿန္တာ ကေစ္စေ တိဏံ ဍံသိတွာ, ကေစ္စေ နဠံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌံသု။ "တုမှေ သာကိယာ, နော"တိ ပုစ္ဆိတာ ယသ္မာ တေ မရန္တာပိ မုသာဝါဒံ န ဘဏန္တိ၊ တသ္မာ တိဏံ ဍံသိတွာ ဌိတာ "နော သာကော[1], တိဏာ"န္တိ ဝဒန္တိ။ နဠံ ဂဟေတွာ ဌိတာ "နော သာကော, နဠော"တိ ဝဒန္တိ။ ယေ စ မဟာနာမဿ သန္တိကေ ဌိတာ၊ တေ စ ဇီဝိတံ လဘိံသု။ တေသု တိဏံ ဍံသိတွာ ဌိတာ **တိဏသာကိယာ** နာမ၊ နဠံ ဂဟေတွာ ဌိတာ **နဠသာကိယာ** နာမ ဇာတာတိ၊ ဝိဋူဋဘော အဝသေသေ ခီရပကေပိ[2] ဒါရကေ အဝိဿဇ္ဇေတွာ ဃာတာပေန္တော လောဟိတနဒိံ ပဝတ္တေတွာ တေသံ ဂလလောဟိတေန ဖလကံ ဓောဝါပေသိ။ ဧဝံ သာကိယဝံသော ဝိဋူဋဘေန ဥပစ္ဆိန္နော။

သော မဟာနာမသက္ကံ ဂဟေတွာ နိဝတ္တော "ပါတရာသဝေလာယ ပါတရာသံ ကရိဿာမီ"တိ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဩတရိတွာ ဘောဇနေ ဥပနီတေ "ဧကတော ဘုဉ္ဇိဿာမာ"တိ အယျကံ ပက္ကောသာပေသိ။ ခတ္တိယာ ပန ဇီဝိတံ စဇန္တာပိ ဒါသိပုတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ န ဘုဉ္ဇန္တိ။ တသ္မာ မဟာနာမော ဧကံ သရံ ဩလောကေတွာ "ကိလိဋ္ဌဂတ္တောမှိ၊ နှာယိဿာမိ တာတာ"တိ[3] အာဟ။ သာဓု အယျက နှာယထာတိ။ သော "အယံ မံ ဧကတော အဘုဉ္ဇန္တံ ဃာတေဿတိ၊ သယမေဝ မေ မတံ သေယျော"တိ ကေသေ မုဉ္စိတွာ အဂ္ဂေ ဂဏ္ဌိံ ကတွာ ကေသေသု[4] ပါဒင်္ဂုဋ္ဌကေ ပဝေသေတွာ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိ။ တဿ ဂုဏတေဇေန နာဂဘဝနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ နာဂရာဇာ "ကိံ နု ခေါ"တိ ဥပဓာရေန္တော တံ ဥတွာ တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ တံ အတ္တနော ဖဏေ နိသီဒါပေတွာ နာဂဘဝနံ ပဝေသေသိ။ သော ဒွါဒသ ဝဿာနိ တတ္ထေဝ ဝသိ။ ဝိဋူဋဘောပိ "မယှံ အယျကော ဣဒါနိ အာဂမိဿတိ၊ ဣဒါနိ အာဂမိဿတီ"တိ အာဂမယမာနော ဝ နိသီဒိ၊ တသ္မိံ အတိစိရာယန္တေ သရံ[5] ဝိစိနာပေတွာ ဒီပါလောကေန ပုရိသဗ္ဗန္တရာနိပိ[6] ဩလောကေတွာ အဒိသွာ "ဂတော ဘဝိဿတီ"တိ ပက္ကာမိ၊

၁-သာကိယာ (က)　　၂-ခီရပါယကောပိ (သီ၊ က)　　၃-တာဝါတိ (သီ)
၄-ကေသေ (သီ)　　၅-ဿရံ (သီ)　　၆-ပရေသံ ဝတ္တန္တရာနိပိ (သီ၊ က)

သော ရတ္တိဘာဂေ အစိရဝတိံ ပတွာ ခန္ဓာဝါရံ နိဝါသေသိ။ ကေစ္စေ အန္တော-နဒိယံ ဝါလုကာပုလိနေ နိပဇ္ဇိံသု၊ ကေစ္စေ ဗဟိထလေ၊ အန္တောနိပန္နေသုပိ ပုဗ္ဗေ အကတပါပကမ္မာ အတ္ထိ၊ ဗဟိနိပန္နေသုပိ ပုဗ္ဗေ ကတပါပကမ္မာ အတ္ထိ၊ တေသံ နိပန္နဋ္ဌာနေသု ကိပိလ္လိကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တေ "မယ့် နိပန္နဋ္ဌာနေ ကိပိလ္လိကာ၊ မယှံ နိပန္နဋ္ဌာနေ ကိပိလ္လိကာ''တိ ဥဋ္ဌဟိတွာ အကတပါပကမ္မာ ဥတ္တရိတွာ ထလေ နိပဇ္ဇိံသု၊ ကတပါပကမ္မာ ဩတရိတွာ ဝါလုကာပုလိနေ နိပဇ္ဇိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ မဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဃနဝဿံ[၁] ဝဿိ။ နဒိယာ ဩဃော အာဂန္တွာ ဝိဋူဋ္ဘံ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ သမုဒ္ဒမေဝ ပါပေသိ။ သဗ္ဗေ တတ္ထ မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာ အဟေသုံ။

မဟာဇနော ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ ''သာကိယာနံ မရဏံ အယုတ္တံ၊ 'ဧဝံ နာမ ကောဓေ္ဒတွာ ကောဓေ္ဒတွာ သာကိယာ မာရေတဗ္ဗာ'တိ[၂] အနနုစ္ဆဝိက-မေတ''န္တိ။ သတ္ထာ တံ ကထံ သုတွာ "ဘိက္ခဝေ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ကိဉ္စာပိ သာကိယာနံ ဧဝံ မရဏံ အယုတ္တံ၊ ပုဗ္ဗေ ကတပါပကမ္မဝသေန ပန ယုတ္တ-မေဝေတေဟိ လဒ္ဓ''န္တိ အာဟ။ ကိံ ပန ဘန္တေ တေဟိ ပုဗ္ဗေ အကံသူတိ။ သဗ္ဗေ ကေတော ဟုတွာ နဒိယံ ဝိသံ ပက္ခိပိံသူတိ။ ပုနေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "ဝိဋူဋ္ဘော တွေကေ သာကိယေ မာရေတွာ အာဂန္တွာ-န္တော အတ္တနော မနောရထေ မတ္ထကံ အပ္ပတ္တေယေဝ တွေကံ ဇနံ အာဒါယ မဟာသမုဒ္ဒေ မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခော ဇာတော''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ "ဣမေသံ သတ္တာနံ မနောရထေ မတ္ထကံ အပ္ပတ္တေယေဝ မစ္စုရာဇာ သုတ္တံ ဂါမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တော မဟောဃော ဝိယ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဆိန္ဒိတွာ စတူသု အပါယသမုဒ္ဒေသု နိမုဇ္ဇာပေတီ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၄၇။ ''ပုပ္ဖါနိ ဟေဝ ပစိနန္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ[၃] နရံ။
သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃောဝ၊ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတီ''တိ။

တတ္ထ **ဗျာသတ္တမနသံ နရ**န္တိ သမ္ပတ္တေ ဝါ အသမ္ပတ္တေ ဝါ လဂ္ဂမာနသံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ယထာ မာလာကာရော ပုပ္ဖါရာမံ ပဝိသိတွာ ''ပုပ္ဖါနိ ပစိ-နိဿာမီ''တိ တဟော ပုပ္ဖါနိ ဂဟေတွာ[၄] အညမညံ ဝါ ဂန္ထံ ပဋ္ဌေန္တော သကလေ ပုပ္ဖါရာမေ မနံ ပေသေတိ၊ ''ဣတော ဝိတော စ ပုပ္ဖါနိ ပစိနိဿာ-မီ''တိ တတော ပုပ္ဖါနိ အဂ္ဂဟေတွာ အညတ္ထ မနံ ပေသေသိ၊ တမေဝ ဂန္ထံ

၁-ဃနကရကဝဿံ (သီ) ၂-မာရိတာ (?)
၃-ဗျာသတ္တမာနသံ (သျာ၊ က) ၄-အဂဟေတွာ (သျာ၊ က)

ပစိနန္တော ပမာဒမာပဇ္ဇတိ၊ ဧဝမေဝ ကေစ္စော ပုပ္ဖါရာမသဒိသံ ပဉ္စကာမဂုဏာမဏ္ဍိ ဩတရိတွာ မနောရမံ ရူပံ လဘိတွာ မနောရမာနံ သဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ အညတရံ ပတ္ထေတိ။ အညော တေသု ဝါ အညတရံ လဘိတွာ အညတရံ ပတ္ထေတိ၊ ရူပမေဝ ဝါ လဘိတွာ အညံ အပတ္ထေန္တော[1] တမေဝ အဿာဒေတိ၊ သဒ္ဒါဒီသု ဝါ အညတရံ။ ဧဝံ နယော ဂေါမဟိံသဒါသိဒါသခေတ္တဝတ္ထုဂါမနိဂမဇနပဒါဒီသု၊ ပဗ္ဗဇိတာနမ္ပိ ပရိဝေဏဝိဟာရပတ္တစီဝရာဒီသူတိ ဧဝံ ပဉ္စကာမဂုဏသင်္ခါတာနိ ပုပ္ဖါနိ ဧဝ ပစိနန္တံ သမ္ပတ္တေ ဝါ အသမ္ပတ္တေ ဝါ ကာမဂုဏေ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။ **သုတ္တံ ဂါမန္တိ** ဂါမဿ ဂေဟာဘိတ္တိအာဒီနံ ပန သုပနဝသေန သုပနံ နာမ နတ္ထိ၊ သတ္တာနံ ပန သုတ္တပမတ္တတံ ဥပါဒါယ သုတ္တော နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ သုတ္တံ ဂါမံ ဒွေ တီဏိ ယောဇနာနိ အာယတဂမ္ဘီရော မဟောဃောဝ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတိ။ ယထာ ဟိ သော မဟောဃော ဇုတ္တိပုရိသဂေါမဟိံသကုက္ကုဋာဒီသု ကိဉ္စိ အနဝသေသေတွာ သဗ္ဗံ တံ ဂါမံ သမုဒ္ဒံ ပါပေတွာ မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခံ ကရောတိ၊ ဧဝမေဝ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ မစ္စု အာဒါယ ဇီဝိတိန္ဒြိယမဿ ဆိန္ဒိတွာ စတူသု အပါယသမုဒ္ဒေသု နိမုဇ္ဇာပေတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဒေသနာ ဇာတာတိ။

ဝိဋူဍဘဝတ္ထု တတိယံ။

၄-ပတိပူဇိကကုမာရိဝတ္ထု

ပုပ္ဖါနိ ဟေဝါတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော ပတိပူဇိကံ နာမ ကုမာရိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု တာဝတိံသဒေဝလောကေ သမုဋ္ဌိတံ။

တတ္ထ ကိရ မာလာဘာရီ နာမ ဒေဝပုတ္တော အစ္ဆရာသဟဿပရိဝုတော ဥယျာနံ ပါဝိသိ။ ပဉ္စသတာ ဒေဝဓီတရော ရုက္ခံ အာရုယှ ပုပ္ဖါနိ ပါတေန္တိ၊ ပဉ္စသတာ ပတိတာနိ[2] ပုပ္ဖါနိ ဂဟေတွာ ဒေဝပုတ္တံ အလင်္ကရောန္တိ။ တာသု ဧကာ ဒေဝဓီတာ ရုက္ခသာခါယမေဝ စုတာ၊ သရီရံ ဒီပသိခါ ဝိယ နိဗ္ဗာယိ။ သာ သာဝတ္ထိယံ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ

၁-အညတရံ ပတ္ထေန္တော (သျာ)　　၂-ပဉ္စသတာပတိ တာဟိ ပါတိတာနိ (သျာ)

ဇာတကာလေ ဇာတိဿရာ ဟုတွာ “မာလာဘာရိဒေဝပုတ္တဿ ဘရိယာမှိ”တိ အနုဿရန္တီ ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇံ ကတွာ သာမိကဿ သန္တိကေ အဘိနိဗ္ဗတ္တိံ[၁] ပတ္ထေသိ။ သာ သောဠသဝဿကာလေ ပရကုလံ ဂတာပိ သလာကဘတ္တပက္ခိကဘတ္တဝဿာဝါသိကာဒီနိ ဒတွာ “အယံ မေ သာမိကဿ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ ပစ္စယော ဟောတူ”တိ ဝဒတိ။ အထဿာ ဘိက္ခူ “အယံ ကုမာရိကာ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ပတိမေဝ ပတ္ထေတီတိ ပတိပူဇိကာ”တိ နာမံ ကရိံသု။ သာပိ နိဗဒ္ဓံ အာသနသာလံ ပဋိဇဂ္ဂတိ၊ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌပေတိ၊ အာသနာနိ ပညပေတိ။ အညေပိ မနုဿာ သလာကဘတ္တာဒီနိ ဒါတုကာမာ “အမ္မ ဣမာနိပိ ဘိက္ခုသံဃဿ ပဋိပါဒေယျာသီ”တိ[၂] ဝတွာ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ။ သာပိ ဧတေန နိယာမေန အာဂန္တွာ ဂစ္ဆန္တီ ဧကပဒဝါရေ ဆပညာသ ကုသလဓမ္မေ ပဋိလဘတိ။ တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌဟိ၊ သာ ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိ၊ တဿ ပဒသာ ဂမနကာလေ အညမ္ပိ အညမ္ပီတိ စတ္တာရော ပုတ္တေ ပဋိလဘိ။

သာ ဧကဒိဝသံ ဒါနံ ဒတွာ ပူဇံ ကတွာ ဓမ္မံ သုတွာ သိက္ခာပဒါနိ ရက္ခိတွာ ဒိဝသပရိယောသာနေ တံ ခဏံ နိဗ္ဗတ္တေန ကေနစိ ရောဂေန ကာလံ ကတွာ အတ္တနော သာမိကဿေဝ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဣတရာပိ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒေဝပုတ္တံ အလင်္ကရောန္တိ ဧဝ။ ဒေဝပုတ္တော တံ ဒိသွာ “တွံ ပါတောဝ ပဋ္ဌာယ န ဒိဿသိ၊ ကုဟိံ ဂတာသီ”တိ အာဟ။ စုတာမှိ သာမီတိ။ ကိံ ဝဒေသီတိ။ ဧဝမေတံ သာမီတိ။ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တာသီတိ။ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေတိ။ ကိတ္တကံ ကာလံ တတ္ထ ဌိတာသီတိ။ ဒသမာသစ္စယေန မာတု ကုစ္ဆိတော နိက္ခမိတွာ သောဠသဝဿကာလေ ပရကုလံ ဂန္တွာ စတ္တာရော ပုတ္တေ ဝိဇာယိတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ တုမှေ ပတ္ထေတွာ အာဂန္တွာ တုမှာကမေဝ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တာမှိ သာမီတိ။ မနုဿာနံ ကိတ္တကံ အာယူတိ။ ဝဿသတမတ္တန္တိ။ ဧတ္တကမေဝါတိ။ အာမ သာမီတိ။ ဧတ္တကံ အာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တမနုဿာ ကိံ နု ခေါ သုတ္တပမတ္တာ ကာလံ အတိက္ကာမေန္တိ၊ ဥဒါဟု ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောန္တီတိ။ ကိံ ဝဒေထ သာမိ၊ အသင်္ချေယျံ အာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တာ ဝိယ အဇရာမရာ ဝိယ စ နိစ္စံ ပမတ္တာ မနုဿာတိ။ မာလာဘာရိဒေဝပုတ္တဿ မဟာသံဝေဂေါ ဥဒပါဒိ “ဝဿသတမတ္တမာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တမနုဿာ ကိရ ပမတ္တာ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တိ၊ ကဒါ[၃] နု ခေါ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿန္တီ”တိ။

၁-အဘိနိဗ္ဗတ္တတ္ထံ (က)
၂-ပဋိပါဒေယျာသိတိ (သီ)
၃-အဘိ ၁-၁၇၊ အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၁၇၇-ဒိဋ္ဌေသု ဒိဿန္တိ။

မနုဿာနံ ပန ဝဿသတံ[1] တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ ဧကော ရတ္တိန္ဒိဝေါ၊ တာယ ရတ္တိယာ တိံသရတ္တိယော မာသော၊ တေန မာသေန ဒွါဒသမာသိကော သံဝစ္ဆရော၊ တေန သံဝစ္ဆရေန ဒိဗ္ဗံ ဝဿသဟဿံ အာယုပ္ပမာဏံ၊ တံ မနုဿဂဏနာယ တိဿော ဝဿကောဋိယော, သဋ္ဌိ စ ဝဿသတသဟဿာနိ ဟောန္တိ။ တသ္မာ တဿ ဒေဝပုတ္တဿ ဧကဒိဝသောပိ နာတိက္ကန္တော မုဟုတ္တသဒိသော ဝ ကာလော အဟောသိ။ ဧဝံ အပ္ပါယုကမနုဿာနံ ပမာဒေါ နာမ အတိဝိယ အယုတ္တောတိ။

ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခူ ဂါမံ ပဝိဋ္ဌာ အာသနသာလံ အပဋိဇဂ္ဂိတံ, အာသနာနိ အပညတ္တာနိ, ပါနီယံ အနုပဋ္ဌပိတံ ဒိသွာ “ကဟံ ပတိပူဇိကာ”တိ အာဟံသု။ ဘန္တေ ကဟံ တုမှေ တံ ဒက္ခိဿထ၊ ဟိယျော အယျေသု ဘုဉ္ဇိတွာ ဂတေသု သာယနှသမယေ မတာတိ။ တံ သုတွာ ပုထုဇ္ဇနာ ဘိက္ခူ တဿာ ဥပကာရံ သရန္တာ အဿူနိ သန္ဓာရေတုံ နာသက္ခိံသု။ ခီဏာသဝါနံ ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥဒပါဒိ။ တေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပုစ္ဆိံသု “ဘန္တေ ပတိပူဇိကာ နာမ ဥပါသိကာ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ နာနပ္ပကာရာနိ ပုညာနိ ကတွာ သာမိကမေဝ ပတ္ထေသိ၊ သာ ဣဒါနိ မတာ၊ ကဟံ နု ခေါ နိဗ္ဗတ္တာ”တိ။ အတ္တနော သာမိကဿေဝ သန္တိကေ ဘိက္ခဝေတိ။ နနု ဘန္တေ သာမိကဿ သန္တိကေတိ။ န သာ ဘိက္ခဝေ ဧတံ သာမိကံ ပတ္ထေတိ၊ တာဝတိံသဘဝနေ တဿာ မာလာဘာရီဒေဝပုတ္တော နာမ သာမိကော၊ သာ တဿ ပုပ္ဖပိလန္ဓနဋ္ဌာနတော စဝိတွာ ပုန ဂန္တွာ တဿေဝ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တာတိ။ ဧဝံ ကိရ ဘန္တေတိ။ အာမ ဘိက္ခဝေတိ။ အဟော ပရိတ္တံ ဘန္တေ သတ္တာနံ ဇီဝိတံ၊ ပါတောဝ အမှေ ပရိဝိသိတွာ သာယံ ဥပ္ပန္နဗျာဓိနာ မတာတိ။ သတ္ထာ “အာမ ဘိက္ခဝေ ပရိတ္တံ သတ္တာနံ ဇီဝိတံ နာမ၊ တေနေဝ ဣမေ သတ္တေ ဝတ္ထုကာမေဟိ စေဝ ကိလေသကာမေဟိ စ အတိတ္တေ ဧဝ အန္တကော အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတွာ ကန္ဒန္တေ ပရိဒေဝန္တေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၄၈။ “ပုပ္ဖါနိ ဟေဝ ပစိနန္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။
အတိတ္တံယေဝ ကာမေသု၊ အန္တကော ကုရုတေ ဝသံ”န္တိ။

တတ္ထ **ပုပ္ဖါနိ ဟေဝ ပစိနန္တန္တိ** ပုပ္ဖါရာမေ မာလာကာရော နာနာပုပ္ဖါနိ ဝိယ အတ္တဘာဝပဋိဗဒ္ဓါနိ စေဝ ဥပကရဏပဋိဗဒ္ဓါနိ စ ကာမဂုဏပုပ္ဖါနိ

၁-အမှာကံ ပန ဝဿသတံ (သီ၊ သျာ)၊ အမှာကံ ပန မနုဿာနံ ဝဿသတံ (က)

ဩစိန္တမေဝ။ **ဗျာသတ္တမနသံ နရန္တိ** အသမ္ပတ္တေသု ပတ္ထနာဝသေန, သမ္ပတ္တေသု ဂေဓဝသေန ဝိဝိဓေနာကာရေန အာသတ္တစိတ္တံ။ **အတိတ္တံယေဝ ကာမေသူတိ** ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု ပရိယေသနေနပိ ပဋိလာဘေနပိ ပရိဘောဂေနပိ နိဓာနေနပိ အတိတ္တံ ဧဝ သမာနံ။ **အန္တကော ကုရုတေ ဝသန္တိ** မရဏသင်္ခါတော အန္တကော ကန္ဒန္တံ ပရိဒေဝန္တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော အတ္တနော ဝသံ ပါပေတီတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

ပတိပူဇိကကုမာရိဝတ္ထု စတုတ္ထံ။

၅-မစ္ဆရိယကောသိယသေဋ္ဌိဝတ္ထု

ယထာပိ ဘမရော ပုပ္ဖန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော မစ္ဆရိယကောသိယသေဋ္ဌိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ဝတ္ထု ရာဇဂဟေ သမုဋ္ဌိတံ။

ရာဇဂဟနဂရဿ ကိရ အဝိဒူရေ သက္ကာရံ[1] နာမ နိဂမော အဟောသိ။ တတ္ထေကော မစ္ဆရိယကောသိယော နာမ သေဋ္ဌိ အသီတိကောဋိဝိဘဝေါ ပဋိဝသတိ၊ သော တိဏဂ္ဂေန တေလဗိန္ဒုမ္ပိ ပရေသံ န ဒေတိ၊ န အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ဣတိဿ တံ ဝိဘဝဇာတံ နေဝ ပုတ္တဒါရာဒီနံ, န သမဏဗြာဟ္မဏာနံ အတ္ထံ အနုဘောတိ၊ ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတာ ပေါက္ခရဏီ ဝိယ အပရိဘောဂံ တိဋ္ဌတိ။ သတ္ထာ ဧကဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ သကလလောကဓာတုယံ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝေ ဩလောကေန္တော ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနမတ္ထကေ ဝသန္တဿ သေဋ္ဌိနော သပဇာပတိကဿ သောတာပတ္တိဖလဿ ဥပနိဿယံ အဒ္ဒသ။ တတော ပုရိမဒိဝသေ ပန သော ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ ရာဇဂေဟံ ဂန္တွာ ရာဇူပဋ္ဌာနံ ကတွာ အာဂစ္ဆန္တော ဧကံ ဆာတဇ္ဈတ္တံ ဇာနပဒမနုဿံ ကုမ္မာသပူရံ ကပလ္လကပူဝံ[2] ခါဒန္တံ ဒိသွာ တတ္ထ ပိပါသံ ဥပ္ပါဒေတွာ အတ္တနော ဃရံ ဂန္တွာ စိန္တေသိ “သစာဟံ ကပလ္လကပူဝံ ခါဒိတုကာမောမှီတိ ဝက္ခာမိ၊ ဗဟူ မနုဿာ မယာ သဒ္ဓိံ ခါဒိတုကာမာ ဘဝိဿန္တိ၊ ဧဝံ မေ ဗဟူနိ တိလတဏ္ဍုလသပ္ပိဖာဏိတာဒီနိ ပရိက္ခယံ ဂမိဿန္တိ၊

၁-သက္ခရံ (သီ)၊ သက္ကရံ (သျာ)

၂-ကုမ္မာသပူဝံ ကပလ္လပူဝံ (သျာ၊ က)

န ကဿစိ ကထေဿာမီ”တိ တဉ္စ အဓိဝါသေန္တော စရတိ။ သော ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတော ဓမနိသန္ထတဂတ္တော ဇာတော။ တတော တဉ္စ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ မဉ္စကေ ဥပဂူဟိတွာ နိပဇ္ဇိ။ ဧဝံ ဂတောပိ ဓနဟာနိဘယေန န ကဿစိ ကိဉ္စိ ကထေသိ။

အထ နံ ဘရိယာ ဥပသင်္ကမိတွာ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇိတွာ “ကိံ တေ သာမိ အဖာသုကံ ဇာတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ န မေ ကိဉ္စိ အဖာသုကံ အတ္ထီတိ။ ကိံ နု ခေါ တေ ရာဇာ ကုပိတောတိ။ ရာဇာပိ မေ န ကုပ္ပတီတိ။ အထ ကိံ တေ ပုတ္တဓီတာဟိ ဝါ ဒါသကမ္မကရာဒီဟိ ဝါ ကိဉ္စိ အမနာပံ ကတံ အတ္ထီတိ။ ဧဝရူပမ္ပိ နတ္ထီတိ။ ကိသ္မိဉ္စိ ပန တေ တဏှာ အတ္ထီတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ဓနဟာနိဘယေန ကိဉ္စိ အဝတွာ နိဿဒ္ဒေါဝ နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ ဘရိယာ “ကထေဟိ သာမိ၊ ကိသ္မိဉ္စိ တေ တဏှာ အတ္ထီ”တိ အာဟ။ သော ဝစနံ ပရိဂိလန္တော[1] ဝိယ “အတ္ထိ မေ တဏှာ”တိ အာဟ။ ကိံ တဏှာ သာမီတိ။ ကပလ္လကပူဝံ ခါဒိတုကာမောမှီတိ။ အထ ကိမတ္ထံ မေ န ကထေသိ၊ ကိံ တွံ ဒလိဒ္ဒေါသိ၊ ဣဒါနိ သကလနိဂမဝါသီနံ ပဟောနကေ ကပလ္လကပူဝေ ပစိဿာမီတိ။ ကိံ တေ ဧတေဟိ၊ အတ္တနော ကမ္မံ ကတွာ ခါဒိဿန္တီတိ။ တေန ဟိ ဧကရစ္ဆဝါသီနံ ပဟောနကေ ပစိဿာမီတိ။ ဇာနာမဟံ တဝ မဟဒ္ဓနဘာဝန္တိ။ ဣမသ္မိံ ဂေဟသာမန္တေ သဗ္ဗေသံ ပဟောနကံ ကတွာ ပစာမီတိ။ ဇာနာမဟံ တဝ မဟဇ္ဈာသယဘာဝန္တိ။ တေန ဟိ တေ ပုတ္တဒါရမတ္တဿေဝ ပဟောနကံ ကတွာ ပစာမီတိ။ ကိံ တေ ဧတေဟီတိ။ ကိံ ပန တုယှဉ္စ မယှဉ္စ ပဟောနကံ ကတွာ ပစာမီတိ။ တွံ ကိံ ကရိဿသီတိ။ တေန ဟိ ဧကကဿေဝ တေ ပဟောနကံ ကတွာ ပစာမီတိ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပစမာနေ ဗဟူ ပစ္စာသီသန္တိ၊ သကလတဏ္ဍုလေ ဌပေတွာ ဘိန္နတဏ္ဍုလေ စ ဥဒ္ဓနကပလ္လာဒီနိ စ အာဒါယ ထောကံ ခီရသပ္ပိမဓုဖာဏိတဉ္စ ဂဟေတွာ သတ္တဘူမိကဿ ပါသာဒဿ ဥပရိမတလံ အာရုယှ ပစ၊ တတ္ထာဟံ ဧကကောဝ နိသီဒိတွာ ခါဒိဿာမီတိ။ သာ “သာဓူ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ ဂါဟာပေတွာ ပါသာဒံ အဘိရုယှ ဒါသိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ သေဋ္ဌိံ ပက္ကောသာပေသိ၊ သော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဒွါရာနိ ပိဒဟန္တော သဗ္ဗဒွါရေသု သူစိဃဋိကံ ဒတွာ သတ္တမတလံ အဘိရုဟိတွာ တတ္ထာပိ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ နိသီဒိ။ ဘရိယာပိဿ ဥဒ္ဓနေ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ ကပလ္လံ အာရောပေတွာ ပူဝေ ပစိတုံ အာရဘိ။

၁-တဿာ ဝစနံ ပရိဟာသန္တော (က)

အထ သတ္ထာ ပါတောဝ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ အာမန္တေသိ "သော မောဂ္ဂလ္လာန ရာဇဂဟာယ အဝိဒူရေ သက္ကာရနိဂမေ မစ္ဆရိယသေဋ္ဌိ 'ကပလ္လက-ပူဝေ ခါဒိဿာမီ'တိ အညေသံ ဒဿနဘယေန သတ္တဘူမိကေ ပါသာဒေ ကပလ္လကပူဝေ ပစာပေတိ၊ တွံ တတ္ထ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိံ ဒမေတွာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ ဥဘောပိ ဇာယမ္ပတိကေ ပူဝေ စ ခီရသပ္ပိမဓုဖာဏိတာနိ စ ဂါဟာပေတွာ အတ္တနော ဗလေန ဇေတဝနံ အာနေဟိ၊ အဇ္ဇာဟံ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရေ ဧဝ နိသီဒိဿာမိ၊ ပူဝေဟေဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကရိဿာမီ"တိ။

ထေရော "သာဓု ဘန္တေ"တိ သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တာဝဒေဝ ဣဒ္ဓိဗလေန တံ နိဂမံ ဂန္တွာ တဿ ပါသာဒဿ သီဟပဉ္ဇရဒွါရေ သုနိဝတ္ထော သုပါရုတော အာကာသေ ဧဝ မဏိရူပကံ ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ မဟာသေဋ္ဌိနော ထေရံ ဒိသွာဝ ဟဒယမံသံ ကမ္ပိ။ သော အဟံ ဧဝရူပါနံယေဝ ဒဿနဘယေန ဣမံ ဌာန-မာဂတော၊ အယံ စ ဘိက္ခု အာကာသေနာဂန္တွာ ဝါတပါနဒွါရေ ဌိတောတိ။ သော ဂဟေတဗ္ဗဂဟဏံ အပဿန္တော အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တလောဏသက္ခရာ ဝိယ ဒေါသေန[၁] တဋတဋာယန္တော ဧဝမာဟ "သမဏ အာကာသေ ဌတွာပိ ကိံ လဘိဿသိ၊ အာကာသေ အပဒေ ပဒံ ဒဿေတွာ စင်္ကမန္တောပိ နေဝ လဘိဿသီ"တိ။ ထေရော တသ္မိံ ဧဝ ဌာနေ အပရာပရံ စင်္ကမိ။ သေဋ္ဌိ "စင်္ကမန္တော ကိံ လဘိဿသိ၊ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒန္တောပိ န လဘိဿသိယေဝါ"တိ အာဟ။ ထေရော ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ အထ နံ "အာကာသေ နိသိန္နော ကိံ လဘိဿသိ၊ အာဂန္တွာ ဝါတပါနဿ ဥမ္မာရေ ဌိတောပိ န လဘိဿသီ"တိ အာဟ။ ထေရော ဥမ္မာရေ ဌိတော။ "ဥမ္မာရေ ဌိတောပိ ကိံ လဘိဿသိ၊ ဓူမာယန္တောပိ[၂] န လဘိဿသိ ဧဝါ"တိ အာဟ။ ထေရောပိ ဓူမာယိ။ သကလပါသာဒေါ ဧကဓူမော အဟောသိ။ သေဋ္ဌိနော အက္ခီနံ သူစိယာ ဝိဇ္ဈနကာလော ဝိယ အဟောသိ၊ ဂေဟဈာယနဘယေန ပန "တွံ ပဇ္ဇလန္တောပိ န လဘိဿသီ"တိ အဝတွာ "အယံ သမဏော သုဋ္ဌု လဂ္ဂေါ၊ အလဒ္ဓါ န ဂမိဿတိ၊ ဧကမဿ ပူဝံ ဒါပေဿာမီ"တိ ဘရိယံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ ဧကံ ခုဒ္ဒကပူဝံ ပစိတွာ သမဏဿ ဒတွာ ဥယျောဇေဟိ န''န္တိ။ သာ ထောကံ ဧဝ ပိဋ္ဌံ ကပလ္လပါတိယံ ပက္ခိပိ၊ မဟာပူဝေါ ဟုတွာ သကလပါတိံ ပူရေတွာ ဥဒ္ဓုမာတော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။

သေဋ္ဌိ တံ ဒိသွာ ''ဗဟုံ တယာ ပိဋ္ဌံ ဂဟိတံ ဘဝိဿတီ''တိ သယမေဝ ဒဗ္ဗိကဏ္ဏေန ထောကံ ပိဋ္ဌံ ဂဟေတွာ ပက္ခိပိ၊ ပူဝေါ ပုရိမပူဝတော မဟန္တတရော

ဇာတော။ စေ ယံ ယံ ပစတိ၊ သော သော မဟန္တမဟန္တောဝ ဟောတိ။ သော နိဗ္ဗိန္နော ဘရိယံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ ဇုမသဿ ကော ပူဝံ ဒေဟီ"တိ။ တဿာ ပစ္ဆိတော ကော ပူဝံ ဂဏှန္တိယာ သဗ္ဗေ ကောဇင္ဂါ အလ္လီယိံသု။ သာ သေဋ္ဌိံ အာဟ "သာမိ သဗ္ဗေ ပူဝါ ဧကတော လဂ္ဂါ၊ ဝိသုံ ကာတုံ န သက္ကောမီ"တိ။ "အဟံ ကရိဿာမီ"တိ သောပိ ကာတုံ နာသက္ခိ။ ဥဘောပိ ဇနာ ကောဋိယံ ဂဟေတွာ ကဍ္ဎန္တာပိ ဝိယောဇေတုံ နာသက္ခိံသု ဧဝ။ အထဿ ပူဝေဟိ သဒ္ဓိံ ဝါယမန္တဿေဝ သရီရတော သေဒါ မုစ္စိံသု၊ ပိပါသာ ဥပစ္ဆိဇ္ဇိ။ တတော ဘရိယံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ န မေ ပူဝေဟိ အတ္ထော၊ ပစ္ဆိယာ သဒ္ဓိံ- ယေဝ ဇုမဿ ဒေဟီ"တိ။ သာ ပစ္ဆိံ အာဒါယ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဒါသိ။ ထေရော ဥဘိန္နမ္ပိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ၊ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏံ ကထေသိ၊ "အတ္ထိ ဒိန္နံ၊ အတ္ထိ ယိဋ္ဌ"န္တိ ဒိန္နဒါနာဒီနံ ဖလံ ဂဂနတလေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဝိယ ဒဿေသိ။

တံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တော ဟုတွာ သေဋ္ဌိ "ဘန္တေ အာဂန္တွာ ဇုမသ္မိံ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ အာဟ။ ထေရော "မဟာသေဋ္ဌိ သမ္မာ- သမ္ဗုဒ္ဓေါ 'ပူဝေ ခါဒိဿာမီ'တိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရေ နိသိန္နော၊ တုမှာကံ ရုစိယာ သတိ အဟံ ဝေါ နေဿာမိ၊ သေဋ္ဌိဘရိယံ ပူဝေ စ ခီရာဒီနိ စ ဂဏှာပေထ၊ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမာ"တိ အာဟ။ ကဟံ ပန ဘန္တေ ဧတရဟိ သတ္ထာတိ။ ဣတော ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနမတ္ထကေ ဇေတဝနဝိဟာရေ မဟာသေဋ္ဌီတိ။ ဘန္တေ ကာလံ အနတိက္ကမိတွာ ဧတ္တကံ အဒ္ဓါနံ ကထံ ဂမိဿာမာတိ။ မဟာသေဋ္ဌိ တုမှာကံ ရုစိယာ သတိ အဟံ ဝေါ အတ္တနော ဣဒ္ဓိဗလေန နေဿာမိ၊ တုမှာကံ ပါသာဒေ သောပါနသီသံ အတ္တနော ဌာနေ ဧဝ ဘဝိဿတိ၊ သောပါနပရိယောသာနံ ပန ဝေါ ဇေတဝနဒွါရ- ကောဋ္ဌကေ ဘဝိဿတိ၊ ဥပရိပါသာဒါ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ ဩတရဏကာလ- မတ္တေနေဝ ဇေတဝနံ နေဿာမီတိ။ သော "သာဓု ဘန္တေ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

ထေရော သောပါနသီသံ တတ္ထေဝ ကတွာ "သောပါနပါဒမူလံ ဇေတဝန- ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဟောတူ"တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ တထေဝ အဟောသိ။ ဣတိ ထေရော သေဋ္ဌိံ စ သေဋ္ဌိဘရိယဉ္စ ဥပရိပါသာဒါ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ ဩတရဏကာလ- တော ခိပ္ပတရံ ဇေတဝနံ သမ္ပာပေသိ။ တေ ဥဘောပိ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကာလံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ ဘတ္တဂ္ဂံ ပဝိသိတွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေန။ မဟာသေဋ္ဌိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒက္ခိဏောဒကံ အဒါသိ။ ဘရိယာပိဿ တထာဂတဿ ပတ္တေ ပူဝံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာ

အတ္တနော ယာပနမတ္တံ ဂဏှိ၊ ပဌမသတာ ဘိက္ခူပိ ယာပနမတ္တံ ဂဏှိံသု။ သေဋ္ဌိ ဒိရသပ္ပိမဓုသက္ခရာဒီနိ ဒဒမာနော န ခယံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ ပဌမံ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေသိ။ မဟာသေဋ္ဌိပိ သဒ္ဓိံ ဘရိယာယ ယာဝဒတ္ထံ ခါဒိ။ ပူဝါနံ ပရိယောသာနမေဝ န ပညာယတိ။ သကလဝိဟာရေ ဘိက္ခူနဉ္စ ဝိဃာသာဒါနဉ္စ ဒိန္နေသုပိ ပရိယန္တော န ပညာယတေဝ။ "ဘန္တေ ပူဝါ ပရိက္ခယံ န ဂစ္ဆန္တီ"တိ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ တေန ဟိ ဇေတ- ဝနဒ္ွါရကောဋ္ဌကေ ဆဍ္ဍေထာတိ။ အထ နေ ဒွါရကောဋ္ဌကဿ အဝိဒူရေ ပဗ္ဘာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍယိံသု။ ယာဝဇ္ဇတနာပိ[၁] တံ ဌာနံ **ကပလ္လကပူဝပဗ္ဘာရန္တေဝ** ပညာယတိ။ မဟာသေဋ္ဌိ သဟ ဘရိယာယ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါ အနုမောဒနမကာသိ။ အနုမောဒနာဝသာနေ ဥဘောပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဒွါရကောဋ္ဌကေ သောပါနံ အာရုယှ အတ္တနော ပါသာဒေယေဝ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

တတော ပဋ္ဌာယ သေဋ္ဌိ အသီတိကောဋိဓနံ ဗုဒ္ဓသာသနေယေဝ ဝိကိရိ။ ပုန- ဒိဝသေ သာယနှသမယေ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ ဘိက္ခူ "ပဿထာဝုသော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ အာနုဘာဝံ၊ အနုပဟစ္စ နာမ သဒ္ဓံ၊ အနုပဟစ္စ ဘောဂေ မစ္ဆရိယသေဋ္ဌိံ မုဟုတ္တေနေဝ ဒမေတွာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ ပူဝေ ဂါဟာပေတွာ ဇေတဝနံ အာနေတွာ သတ္ထု သမ္မုခံ ကတွာ သောတာပတ္တိ- ဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ အဟော မဟာနုဘာဝေါ ထေရော"တိ ထေရဿ ဂုဏံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ကထံ သုတွာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ ကုလဒမကေန နာမ ဘိက္ခုနာ အနုပဟစ္စ သဒ္ဓံ, အနုပဟစ္စ ဘောဂေ, ကုလံ အကိလမေတွာ အဝိဟေဌေတွာ ပုပ္ဖတော ရေဏုံ ဂဏှန္တေန ဘမရေန ဝိယ ဥပသင်္ကမိတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏံ ဇာနာပေတဗ္ဗံ၊ တာဒိ- သော မမ ပုတ္တော မောဂ္ဂလ္လာနော"တိ ထေရံ ပသံသိတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၄၉။ "ယထာပိ ဘမရော ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဂန္ဓမဟေဌယံ။
ပလေတိ ရသမာဒါယ၊ ဧဝံ ဂါမေ မုနီ စရေ"တိ။

တတ္ထ **ဘမရော**တိ ယာ ကာစိ မဓုကရဇာတိ။ **ပုပ္ဖန္တိ** ပုပ္ဖါရာမေ စရန္တော ပုပ္ဖဉ္စ ဝဏ္ဏဉ္စ ဂန္ဓဉ္စ အဟေဌယန္တော အဝိနာသေန္တော ဝိစရတီတိ အတ္ထော။ **ပလေ- တီ**တိ ဧဝံ စရိတွာ ယာဝဒတ္ထံ ရသံ ပိဝိတွာ အပရမ္ပိ မဓုကရဏတ္ထာယ

[၁] ၁-အဋ္ဌာပိ (သီ၊ သျာ)

အာဒါယ ပလေတိ၊ သော ဝေံ ဝနဂဟနံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ကေသ္မိံ ရုက္ခ-သုသိရေ တံ ရဇမိဿကံ ရသံ ဌပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန မဓုရရသံ မဓုံ ကရောတိ၊ န တဿ ပုပ္ဖါရာမေ ဝိစရိတပစ္စယာ ပုပ္ဖံ ဝါ ဝဏ္ဏဂန္ဓံ ဝါဿ ဝိဂစ္ဆတိ၊ အထ ခေါ သဗ္ဗံ ပါကတိကမေဝ ဟောတိ။ **ဧဝံ ဂါမေ မုနီ စရေ**တိ ဧဝံ သေခါ-သေခဘေဒေါ[1] အနာဂါရိယမုနိ ကုလပဋိပါဋိယာ ဂါမေ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တော ဝိစရတီတိ အတ္ထော။ န ဟိ တဿ ဂါမေ စရဏပစ္စယာ ကုလာနံ သဒ္ဓါဟာနိ ဝါ ဘောဂဟာနိ ဝါ ဟောန္တိ။ သဒ္ဓါပိ ဘောဂါပိ ပါကတိကာဝ ဟောန္တိ။ ဧဝံ စရိတွာ စ ပန နိက္ခမိတွာ သေခမုနိ တာဝ ဗဟိဂါမေ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနေ သံဃာဋိံ ပညာပေတွာ နိသီဒိတွာ အက္ခဗ္ဘဉ္ဇနဝဏပဋိစ္ဆာဒနပုတ္တမံသူပမာဒိ-ဝသေန ပစ္စဝေက္ခန္တော ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တထာရူပံ ဝနသဏ္ဍံ အနုပဝိ-သိတွာ အဇ္ဈတ္တိကကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္မသန္တော စတ္တာရော မဂ္ဂေ, စတ္တာရိ စ သာမည-ဖလာနိ ဟတ္ထဂတာနေဝ ကရောတိ။ အသေခမုနိ ပန ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရမနု-ယုဉ္ဇတိ။ အယမဿ ဘာမရေန သဒ္ဓိံ မဓုကရဏသရိက္ခတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမံ ပန ဒီဏာသဝေါဝ အဓိပ္ပေတော။

ဒေသနာဂါသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဝတွာ ဥတ္တရိပိ ထေရဿ ဂုဏံ ပကာသေတုံ "န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ မောဂ္ဂလ္လာနေန မစ္ဆရိယသေဋ္ဌိ ဒမိတော၊ ပုဗ္ဗေပိ နံ ဒမေတွာ ကမ္မဖလသမ္ဗန္ဓံ ဇာနာပေသိ ဝေါ"တိ ဝတွာ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တော အတီတံ အာဟရိတွာ—

"ဥဘော ခဉ္ဇာ ဥဘော ကုဏီ၊ ဥဘော ဝိသမစက္ခုကာ။
ဥဘိန္နံ ပိဠကာ ဇာတာ၊ နာဟံ ပဿာမိ ဣလ္လိသ"န္တိ—

ဣမံ **ဣလ္လိသဇာတကံ**[2] ကထေသီတိ။

မစ္ဆရိယကောသိယသေဋ္ဌိဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၆-ပါဝေယျကာဇီဝကဝတ္ထု

န ပရေသံ ဝိလောမာနီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော ပါဝေယျံ[3] နာမ အာဇီဝကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁-သေခါသေခသန်ါတော (က) ၂-ခု ၅-၁၀-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ပါဋိကံ (သီ)၊ ပါဋိကံ (သျာ)

သာဝတ္ထိယံ ကိရေကာ ဂဟပတာနိ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပါဝေယျံ နာမ အာဇီဝကံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ တဿာနန္တရဃရေသု မနုဿာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အာဂန္တွာ "အဟော အစ္ဆရိယာ ဗုဒ္ဓါနံ ဓမ္မဒေသနာ"တိ နာနပ္ပကာရေဟိ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ဝဏ္ဏေန္တိ။ သာ ဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏကထံ သုတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သောတုကာမာ အာဇီဝကဿ တေမတ္ထံ ကထေတွာ "ဂစ္ဆိဿာမိ အဟံ ဗုဒ္ဓ-သန္တိကံ အယျာ"တိ အာဟ။ သော "မာ ဂန္တွာဟီ"တိ နိဝါရေတွာ တံ ပုနပ္ပုနံ ယာစမာနမ္ပိ နိဝါရေသိ ဧဝ။ သာ "အယံ မမ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သောတုံ န ဒေတိ၊ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ ဣဓေဝ ဓမ္မံ သုဏိဿာမီ"တိ သာယန္-သမယေ ပုတ္တံ ပက္ကောသိတွာ "ဂစ္ဆ တာတ၊ သွာတနာယ သတ္ထာရံ နိမန္တေ-ဟီ"တိ ပေသေသိ။ သော ဂစ္ဆန္တော ပဌမတရံ အာဇီဝကဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။ အထ နံ သော "ကဟံ ဂစ္ဆသီ"တိ အာဟ။ "မာတု ဝစနေန သတ္ထာရံ နိမန္တေတုံ ဂစ္ဆာမီ"တိ အာဟ။ မာ တဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာ-ဟီတိ။ အလံ အယျ, မမ မာတု ဘာယာမိ၊ ဂစ္ဆိဿာမဟန္တိ။ တေဿ ကတသက္ကာရံ ဥဘောပိ ခါဒိဿာမ၊ မာ ဂစ္ဆာဟီတိ။ အလံ အယျ, မာတာ မေ တဇ္ဇေဿတီတိ။ တေန ဟိ ဂစ္ဆ၊ ဂန္တွာ ပန နိမန္တေတွာ "အမှာကံ ဂေဟံ အသုကဋ္ဌာနေ ဝါ အသုကဝီထိယံ ဝါ အသုကမဂ္ဂေန ဝါ ဂန္တဗ္ဗ"န္တိ မာ အာစိက္ခိ။ သန္တိကေ ဌိတော ဝိယ အညေန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တော ဝိယ ပလာယိတွာ ဧဟီတိ။ သော အာဇီဝကဿ ဝစနံ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ နိမန္တေတွာ အာဇီဝကေန ဝုတ္တနိယာမေနေဝ သဗ္ဗံ ကတွာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ကိံ တေ ကတ"န္တိ ပုဋ္ဌော "သဗ္ဗံ ကတံ အယျာ"တိ အာဟ။ "ဘဒ္ဒကံ တေ ကတံ၊ တဿ သက္ကာရံ ဥဘောပိ ခါဒိဿာမာ"တိ ဝတွာ ပုနဒိဝသေ အာဇီ-ဝကော ပါတောဝ တံ ဂေဟံ အဂမာသိ။ တံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာဂဗ္ဘေ နိသီဒါပေသုံ။

ပဋိဝိဿကမနုဿာ တံ ဂေဟံ အလ္လဂေါမယေန ဥပလိမ္ပိတွာ လာဇ-ပဉ္စမာနိ ပုပ္ဖါနိ ဝိကိရိတွာ သတ္ထု နိသီဒနတ္ထာယ မဟာရဟံ အာသနံ ပညာပေသုံ။ ဗုဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ အပရိစိတမနုဿာ ဟိ အာသနပညတ္တိံ န ဇာနန္တိ၊ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ မဂ္ဂဒေသကေန ကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ၊ ဗောဓိမူလေ ဒသသဟဿိလောက-ဓာတုံ ကမ္ပေတွာ သမ္ဗောဓိံ ပတ္တဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဟိ နေသံ "အယံ မဂ္ဂေါ နိရယံ ဂစ္ဆတိ၊ အယံ တိရစ္ဆာနယောနိံ၊ အယံ ပေတ္တိဝိသယံ၊ အယံ မနုဿလောကံ၊ အယံ ဒေဝလောကံ၊ အယံ အမတမဟာနိဗ္ဗာန"န္တိ သဗ္ဗေ မဂ္ဂါ အာဝိဘူတာ။ ဂါမနိဂမာဒီနံ ပန မဂ္ဂေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ တသ္မာ သတ္ထာ ပါတောဝ ပတ္တ-စီဝရမာဒါယ မဟာဥပါသိကာယ ဂေဟာဘိမုခေါ ဂတော။ သာ ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ

သတ္ထာရံ ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ အန္တောနိဝေသနံ ပဝေသေတွာ အာသနေ နိသီဒါပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသိ။ ဥပါသိကာ ကတဘတ္တကိစ္စဿ သတ္ထုနော အနုမောဒနံ ကာရေတု-ကာမာ ပတ္တံ ဂဏှိ။ သတ္ထာ မဓုရဿရေန အနုမောဒနဓမ္မကထံ အာရဘိ။ ဥပါသိကာ "သာဓု သာဓူ"တိ သာဓုကာရံ ဒဒမာနာ ဓမ္မံ သုဏိ။ အာဇီဝ-ကောပိ ပဋ္ဌာဂဗ္ဘေ နိသိန္နောဝ တဿာ သာဓုကာရံ ဒတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တိယာ သဒ္ဒံ သုတွာ သန္ဓာရေတုံ နာသက္ခိ။ "န ဣဒါနေသာ မယှ"န္တိ နိက္ခမိတွာ "နဋ္ဌာ'သိ ကာဠကဏ္ဏိ၊ တေဿ ဧဝံ သက္ကာရံ ကရောတီ"တိ နာနပ္ပကာရေန ဥပါသိကဉ္စ သတ္ထာရဉ္စ အက္ကောသန္တော ပလာယိ။ ဥပါသိကာ တဿ ကထာယ လဇ္ဇိတာ အညထတ္တံ ဂတံ စိတ္တံ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ သတ္ထာ ကိံ ဥပါသိကေ စိတ္တံ ဒေသနာနုဂတံ ကာတုံ န သက္ကောသီတိ။ ဘန္တေ တေဿ မေ ကထာယ စိတ္တံ အညထတ္တံ ဥပဂတန္တိ။ သတ္ထာ "ဧဝ-ရူပဿ ဝိသဘာဂဇနဿ ကထိတံ ကထံ နာမ အာဝဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဧဝရူပံ အသမန္နာဟရိတွာ အတ္တနော ကတာကတမေဝ ဩလောကေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၅၀။ "န ပရေသံ ဝိလောမာနိ၊ န ပရေသံ ကတာကတံ။
အတ္တနောဝ အဝေက္ခေယျ၊ ကတာနိ အကတာနိ စာ"တိ။

တတ္ထ **န ပရေသံ ဝိလောမာနီ**တိ ပရေသံ ဝိလောမာနိ ဖရုသာနိ မမ္မစ္ဆေဒက-ဝစနာနိ[1] န မနသိကာတဗ္ဗာနိ။ **န ပရေသံ ကတာကတ**န္တိ "အသုကော ဥပါ-သကော အဿဒ္ဓေါ အပ္ပသန္နော၊ နာပိဿ ဂေဟေ ကဋ္ဌစ္ဆုဘိက္ခာဒီနိ ဒိယျန္တိ၊ န သလာကဘတ္တာဒီနိ, န စီဝရာဒိပစ္စယဒါနံ တေဿ အတ္ထိ၊ တထာ အသုကာ ဥပါသိကာ အဿဒ္ဓါ အပ္ပသန္နာ၊ နာပိဿာ ဂေဟေ ကဋ္ဌစ္ဆုဘိက္ခာဒီနိ ဒိယျန္တိ၊ န သလာကဘတ္တာဒီနိ, န စီဝရာဒိပစ္စယဒါနံ တေဿာ အတ္ထိ၊ တထာ အသုကော ဘိက္ခု အဿဒ္ဓေါ အပ္ပသန္နော၊ နာပိ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ ကရောတိ၊ န အာစရိယ-ဝတ္တံ, န အာဂန္တုကဝတ္တံ, န ဂမိကဝတ္တံ, န စေတိယင်္ဂဏဝတ္တံ, န ဥပေါသထာ-ဂါရဝတ္တံ, န ဘောဇနသာလာဝတ္တံ, န ဇန္တာဃရဝတ္တာဒီနိ၊ နာပိဿ ကိဉ္စိ ဓုတင်္ဂံ အတ္ထိ၊ န ဘာဝနာရာမတာယ ဥဿာဟမတ္တမ္ပီ"တိ ဧဝံ ပရေသံ ကတာ-ကတံ နာမ န ဩလောကေတဗ္ဗံ။ **အတ္တနောဝ အဝေက္ခေယျာ**တိ "ကထံ ဘူတဿ မေ ရတ္တိန္ဒိဝါ ဝီတိဝတ္တန္တီ"တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗ"န္တိ[2] ဣမံ ဩဝါဒံ အနုဿရန္တော သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတော ကုလပုတ္တော "ကိံ နု ခေါ အဟံ

[1] မစ္ဆေရဝစနာနိ (က)
[2] အံ ၃-၃၂၅-ပိဋ္ဌေ။

'အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ'တိ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ယောဂေ ကမ္မံ[၁] ကာတုံ သက္ကိ, နာသက္ခိ"န္တိ ဧဝံ အတ္တနော ကတာကတာနိ ဩလောကေယျာတိ။

ဒေသနာဝသာနေ သာ ဥပါသိကာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

ပါဝေယျကာဇီဝကဝတ္ထု ဆဋ္ဌံ။

၇-ဆတ္တပါဏိဥပါသကဝတ္ထု

ယထာပိ ရုစိရံ ပုပ္ဖန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော ဆတ္တပါဏိဥပါသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ဟိ ဆတ္တပါဏိ နာမ ဥပါသကော တိပိဋကဓရော အနာဂါမီ၊ သော ပါတောဝ ဥပေါသထိကော ဟုတွာ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ အနာဂါမိအရိယသာဝကာနံ ဟိ သမာဒါနဝသေန ဥပေါသထကမ္မံ နာမ နတ္ထိ၊ မဂ္ဂေနေဝ တေသံ ဗြဟ္မစရိယဉ္စ ဧကဘတ္တိကဉ္စ အာဂတံ။ တေနေဝါဟ "ဃဋီကာရော ခေါ မဟာရာဇ ကုမ္ဘကာရော ဧကဘတ္တိကော ဗြဟ္မစာရီ သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော"တိ[၂]။ ဧဝံ အနာဂါမိနော ပကတိယာဝ ဧကဘတ္တိကာ စ ဗြဟ္မစာရိနော စ ဟောန္တိ။ သောပိ တထေဝ ဥပေါသထိကော ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဓမ္မကထံ သုဏန္တော နိသီဒိ။ တသ္မိံ သမယေ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလောပိ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ ဆတ္တပါဏိ ဥပါသကော တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ "ဥဋ္ဌာတဗ္ဗံ နု ခေါ, နော"တိ စိန္တေတွာ "အဟံ အဂ္ဂရာဇဿ သန္တိကေ နိသိန္နော၊ တဿ မေ ပဒေသရာဇာနံ ဒိသွာ ဥဋ္ဌာတုံ န ယုတ္တံ၊ ရာဇာ ခေါ ပန မေ အနုဋ္ဌဟန္တဿ ကုဇ္ဈိဿတိ၊ တေသ္မိံ ကုဇ္ဈန္တေပိ နေဝ ဥဋ္ဌဟိဿာမိ။ ရာဇာနံ ဒိသွာ ဥဋ္ဌဟန္တေန ဟိ ရာဇာ ဂရုကတော ဟောတိ, နော သတ္ထာ၊ တသ္မာ နေဝ ဥဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ န ဥဋ္ဌဟိ။ ပဏ္ဍိတပုရိသာ နာမ ဂရုတရာနံ သန္တိကေ နိသီဒိတွာ အနုဋ္ဌဟန္တံ ဒိသွာ န ကုဇ္ဈန္တိ။ ရာဇာ ပန တံ အနုဋ္ဌဟန္တံ ဒိသွာ ကုပိတမာနသော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ ကုပိတဘာဝံ ဉတွာ "မဟာရာဇ အယံ ဆတ္တပါဏိ ဥပါသကော ပဏ္ဍိတော ဒိဋ္ဌဓမ္မော တိပိဋကဓရော အတ္ထာနတ္ထေသု ကုသလော"တိ ဥပါသကဿ ဂုဏံ ကထေသိ။ ရညော တဿ ဂုဏကထံ သုဏန္တဿေဝ စိတ္တံ မုဒုကံ ဇာတံ။

၁-ယောဂကမ္မံ (သျာ၊က)

၂-မ ၂-၂၄၁-ဝိဋ္ဌေ။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဥပရိပါသာဒေ ဌိတော ဆတ္တပါဏိံ ဥပါသကံ ကတဘတ္တကိစ္စံ ဆတ္တမာဒါယ ဥပါဟနမာရုယှ ရာဇင်္ဂဏေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပက္ကောသာပေသိ။ သော ဆတ္တုပါဟနံ အပနေတွာ ရာဇာနမုပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ရာဇာ အာဟ "ဘော ဥပါသက ကိန္နု ဆတ္တုပါဟနံ အပနီတ"န္တိ။ "ရာဇာ ပက္ကောသတီ"တိ သုတွာ အပနေတွာ အာဂတောမှီတိ။ အဇ္ဇ အမှာကံ ရာဇဘာဝေါ တုမှေဟိ ဉာတော ဘဝိဿတီတိ။ သဒါပိ မယံ ဒေဝ တုမှာကံ ရာဇဘာဝံ ဇာနာမာတိ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ပုရိမ-ဒိဝသေ သတ္ထု သန္တိကေ နိသိန္နော မံ ဒိသွာ န ဥဋ္ဌဟီတိ။ မဟာရာဇ အဟံ အဂ္ဂရာဇဿ သန္တိကေ နိသိန္နော၊ ပဒေသရာဇာနံ ဒိသွာ ဥဋ္ဌဟန္တော သတ္ထရိ အဂါရဝံ ပဝေဒေယျံ၊ တသ္မာ န ဥဋ္ဌဟိန္တိ။ ဟောတု ဘော၊ တိဋ္ဌတေတံ။ တုမှေ ကိရ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာနံ အတ္ထာနတ္ထာနံ ကုသလာ တိပိဋကဓရာ အမှာကံ အန္တေပုရေ ဓမ္မံ ဝါစေထာတိ။ န သက္ကောမိ ဒေဝါတိ။ ကိံ ကာရ-ဏာတိ။ ရာဇဂေဟံ နာမ မဟာသာဝဇ္ဇံ၊ ဒုယုတ္တသုယုတ္တကာနိ ဂရုကာနေတ္ထ ဒေဝါတိ။ မာ ဧဝံ ဝဒေထ၊ "ပုရိမဒိဝသေ မံ ဒိသွာ န ဥဋ္ဌိတောမှီ"တိ မာ ဘာကုဋိံ ကရောထာတိ။ ဒေဝ ဂိဟီနံ ဝိစရဏဋ္ဌာနံ နာမ မဟာသာဝဇ္ဇံ၊ ဧကံ ပဗ္ဗဇိတံ ပက္ကောသာပေတွာ ဓမ္မံ ဝါစာပေထာတိ။ ရာဇာ "သာဓု ဘော, ဂစ္ဆထ တုမှေ"တိ တံ ဥယျောဇေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ယာစိ "ဘန္တေ မလ္လိကာ စ ဒေဝီ ဝါသဘခတ္တိယာ စ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏိဿာမာတိ ဝဒန္တိ၊ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ နိဗဒ္ဓံ မမ ဂေဟံ ဂန္တွာ တာသံ ဓမ္မံ ဥဒ္ဒိသထာ"တိ။ ဗုဒ္ဓါနံ နိဗဒ္ဓံ ဂေဟဂမနံ နာမ နတ္ထိ မဟာရာဇာတိ။ တေန ဟိ ဘန္တေ အညံ ဘိက္ခုံ ဒေထာတိ။ သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဘာရမကာသိ။ ထေရော နိဗဒ္ဓံ ဂန္တွာ တာသံ ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသတိ။ တာသု မလ္လိကာ သက္ကစ္စံ ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယိတွာ ဥဒ္ဒေသံ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ ဝါသဘခတ္တိယာ ပန နေဝ သက္ကစ္စံ ဂဏှာတိ၊ န သဇ္ဈာယတိ၊ န ဥဒ္ဒေသံ ပဋိစ္ဆာပေတုံ သက္ကောတိ။

အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ထေရံ ပုစ္ဆိ "ကိမာနန္ဒ ဥပါသိကာ ဓမ္မံ ပရိယာ-ပုဏန္တီ"တိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ကာ သက္ကစ္စံ ဂဏှာတီတိ။ မလ္လိကာ ဘန္တေ သက္ကစ္စံ ဂဏှာတိ၊ သက္ကစ္စံ သဇ္ဈာယတိ၊ သက္ကစ္စံ ဥဒ္ဒေသံ ပဋိစ္ဆာပေတုံ သက္ကောတိ။ တုမှာကံ ပန ဉာတိဓီတာ နေဝ သက္ကစ္စံ ဂဏှာတိ၊ န သဇ္ဈာယတိ၊ န ဥဒ္ဒေသံ ပဋိစ္ဆာပေတုံ သက္ကောတီတိ။ သတ္ထာ ထေရဿ ဝစနံ သုတွာ "အာနန္ဒ မယာ ကထိတဓမ္မော နာမ သက္ကစ္စမသုဏန္တဿ အဂ္ဂဏှန္တဿ အသဇ္ဈာယန္တဿ အဒေသေန္တဿ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ အဂန္ဓကပုပ္ဖံ ဝိယ အဖလော ဟောတိ၊ သက္ကစ္စံ

ပန သဝနာဒီနိ ကရောန္တဿ မဟပ္ဖလော ဟောတိ မဟာနိသံသော''တိ ဝတွာ ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ—

၅၁။ "ယထာပိ ရုစိရံ ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဝန္တံ အဂန္ဓကံ။
ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ၊ အဖလာ ဟောတိ အကုဗ္ဗတော။

၅၂။ ယထာပိ ရုစိရံ ပုပ္ဖံ၊ ဝဏ္ဏဝန္တံ သဂန္ဓကံ။
ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ၊ သဖလာ ဟောတိ ကုဗ္ဗတော''တိ[၁]။

တတ္ထ **ရုစိရန္တိ** သောဘနံ။ **ဝဏ္ဏဝန္တန္တိ** ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနသမ္ပန္နံ။ **အဂန္ဓကန္တိ** ဂန္ဓဝိရဟိတံ ပါလိဘဒ္ဒကဂိရိကဏ္ဏိကဇယသုမနာဒိဘေဒံ။ **ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ**တိ သုဘာသိတာ ဝါစာ နာမ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ တံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာန-သမ္ပန္နံ အဂန္ဓကပုပ္ဖသဒိသံ။ ယထာ ပန အဂန္ဓကပုပ္ဖံ ယော နံ ဓာရေတိ၊ တဿ သရီရေ ဂန္ဓံ န ဖရတိ၊ ဧဝံ တေမ္ပိ ယော နံ သက္ကစ္စံ သဝနာဒီဟိ န သမာစရတိ၊ တဿ သက္ကစ္စံ အသမာစရန္တဿ ယံ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ၊ တံ အကုဗ္ဗတော သုတ-ဂန္ဓဥ္စ[၂] ဝါစာဂန္ဓဥ္စ[၃] ပဋိပတ္တိဂန္ဓဥ္စ န အာဝဟတိ အဖလာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဧဝံ သုဘာသိတာ ဝါစာ၊ အဖလာ ဟောတိ အကုဗ္ဗတော''တိ။ **သဂန္ဓကန္တိ** စမ္ပကနီလုပ္ပလာဒိဘေဒံ။ **ဧဝန္တိ** ယထာ တံ ပုပ္ဖံ ဓာရေန္တဿ သရီရေ ဂန္ဓော ဖရတိ၊ ဧဝံ တေပိဋကဗုဒ္ဓဝစနသင်္ခါတာ သုဘာသိတာ ဝါစာပိ။ **ကုဗ္ဗတော**တိ[၁] ယော သက္ကစ္စံ သဝနာဒီဟိ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ၊ သာ အဿ ပုဂ္ဂလဿ သဖလာ ဟောတိ၊ သုတဂန္ဓဝါစာဂန္ဓပဋိပတ္တိဂန္ဓာနံ အာဝဟနတော မဟပ္ဖလာ ဟောတိ၊ မဟာနိသံသာတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ ဒေသနာ မဟာ-ဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

ဆတ္တပါဏိဥပါသကဝတ္ထု သတ္တမံ။

၈-ဝိသာခါဝတ္ထု

ယထာပိ ပုပ္ဖရာသိမှာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဥပနိဿာယ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရန္တော ဝိသာခံ ဥပါသိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁-ပကုဗ္ဗတောကိ (သ်)၊ သုကုဗ္ဗတောတိ (သျာ)၊ သကုဗ္ဗတောတိ (က) ၂-သုတဂန္ဓံ (သီ)
၃-စာဂဂန္ဓဥ္စ (သီ)၊ ဓာရဏာဂန္ဓဥ္စ (သျာ)

သာ ကိရ အင်္ဂရဋ္ဌေ ဘဒ္ဒိယနဂရေ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော အဂ္ဂမဟေသိယာ သုမနဒေဝိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိ၊ တဿာ သတ္တဝဿိကကာလေ သတ္ထာ သေလဗြာဟ္မဏာဒီနံ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝါနံ ဥပနိဿယသမ္ပဒံ ဒိသွာ မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော စာရိကံ စရမာနော တံ နဂရံ ပါပုဏိ။

တသ္မိံ စ သမယေ မေဏ္ဍကော ဂဟပတိ တသ္မိံ နဂရေ ပဉ္စန္နံ မဟာပုညာနံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ကရောတိ[1]။ **ပဉ္စ မဟာပုညာ** နာမ မေဏ္ဍကော သေဋ္ဌိ, စန္ဒပဒုမာ နာမ တဿေဝ ဇေဋ္ဌကဘရိယာ, တဿေဝ ဇေဋ္ဌကပုတ္တော ဓနဉ္စယော နာမ, တဿ ဘရိယာ သုမနဒေဝီ နာမ, မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိနော ဒါသော ပုဏ္ဏော နာမာတိ။ န ကေဝလဉ္စ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိယေဝ၊ ဗိမ္ဗိသာရရညော ပန ဝိဇိတေ **ပဉ္စ အမိတဘောဂါ** နာမ အဟေသုံ ဇောတိကော ဇဋိလော မေဏ္ဍကော ပုဏ္ဏကော ကာကဝလိယောတိ။ တေသု အယံ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိ ဒသဗလဿ အတ္တနော နဂရံ သမ္ပတ္တဘာဝံ ဉတွာ ပုတ္တဿ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော ဓီတရံ ဝိသာခံ ဒါရိကံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ "အမ္မ တုယှမ္ပိ မင်္ဂလံ, အမှာကမ္ပိ မင်္ဂလံ၊ တဝ ပရိဝါရေဟိ ပဉ္စဟိ ဒါရိကာသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပဉ္စ ရထသတာနိ အာရုယှ ပဉ္စဟိ ဒါသီသတေဟိ ပရိဝုတာ ဒသဗလဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောဟီ"တိ။ သာ "သာဓူ"တိ ပဋိဿုဏိတွာ တထာ အကာသိ။ ကာရဏာကာရဏညူ ပန ကုသလတ္တာ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ, ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကာဝ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထဿာ စရိယာဝသေန[2] သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာ ဒေသနာဝသာနေ ပဉ္စဟိ ဒါရိကာသတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိပိ ခေါ သတ္ထာရမုပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ အတ္တနော နိဝေသနေ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသိတွာ ဧတေနေဝ ဥပါယေန အဍ္ဍမာသံ[3] မဟာဒါနမဒါသိ။ သတ္ထာ ဘဒ္ဒိယနဂရေ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ပက္ကာမိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ဗိမ္ဗိသာရော စ ပသေနဒိ ကောသလော စ အညမညံ ဘဂိနိပတိကာ ဟောန္တိ။ အထေကဒိဝသံ ကောသလရာဇာ စိန္တေသိ "ဗိမ္ဗိသာရဿ ဝိဇိတေ ပဉ္စ အမိတဘောဂါ မဟာပုညာ ဝသန္တိ၊ မယှံ ဝိဇိတေ ဧကောပိ တာဒိသော နတ္ထိ၊ ယံနူနာဟံ ဗိမ္ဗိသာရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧကံ မဟာပုညံ ယာစေယျ"န္တိ။ သော တတ္ထ ဂန္တွာ ရညာ ကတပဋိသန္ထာရော "ကိံ ကာရဏာ

၁-ကာရေတိ (သျာ၊ က) ၂-ပုဗ္ဗစရိယဝသေန (က) ၃-အဍ္ဎမာသံ (သီ)

အာဂတောသိ”တိ ပုဋ္ဌော “တုမှာကံ ဝိဇိတေ ပဉ္စ အမိတဘောဂါ မဟာပုညာ ဝသန္တိ၊ တတော ဧကံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီတိ အာဂတောမှိ၊ တေသု မေ ဧကံ ဒေထာ”တိ အာဟ။ “မဟာကုလာနိ အမှေဟိ စာလေတုံ န သက္ကာ”တိ အာဟ။ “အဟံ အလဒ္ဓါ န ဂမိဿာမီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ “ဇောတိကာဒီနံ မဟာကုလာနံ စာလနံ နာမ မဟာပထဝိယာ စာလနသဒိသံ၊ မေဏ္ဍကမဟာသေဋ္ဌိဿ ပုတ္တော ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိ နာမ အတ္ထိ၊ တေန သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ ပဋိဝစနံ တေ ဒဿာမီ”တိ ဝတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ တာတ ကောသလရာဇာ “ဧကံ ဓနသေဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီ”တိ ဝဒတိ၊ တွံ တေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆာဟီတိ။ တုမှေသု ပဟိဏန္တေသု ဂမိဿာမိ ဒေဝါတိ။ တေန ဟိ ပရိဝတ္တံ[1] ကတွာ ဂစ္ဆ တာတာတိ။ သော အတ္တနော ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကမကာသိ။ ရာဇာပိဿ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကတွာ “ဣမံ အာဒါယ ဂစ္ဆထာ”တိ ပသေနဒိရာဇာနံ ဥယျောဇေသိ။ သော တံ အာဒါယ သဗ္ဗတ္ထ ဧကရတ္တိဝါသေန ဂစ္ဆန္တော ဧကံ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ပတွာ နိဝါသံ ဂဏှိ။ အထ နံ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိ ပုစ္ဆိ “ဣဒံ ကဿ ဝိဇိတ”န္တိ။ မယှံ သေဋ္ဌီတိ။ ကိဝ ဒူရော ဣတော သာဝတ္ထီတိ။ သတ္တယောဇနမတ္တကေတိ[2]။ အန္တောနဂရံ သမ္ဗာဓံ၊ အမှာကံ ပရိဇနော မဟန္တော၊ သစေ ရောစေထ၊ ဣဓေဝ ဝသေယျာမ ဒေဝါတိ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တသ္မိံ ဌာနေ နဂရံ မာပေတွာ တဿ ဒတွာ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ပဒေသေ သာယံ[3] ဝါသဂ္ဂဟဏဿ ဂဟိတတ္တာ နဂရဿ သာကေတန္တွေဝ နာမံ အဟောသိ။

သာဝတ္ထိယမ္ပိ ခေါ မိဂါရသေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနကုမာရော နာမ ဝယပ္ပတ္တော အဟောသိ။ အထ နံ မာတာပိတရော ဝဒိံသု “တာတ တဝ ရုစ္စနကဋ္ဌာနေ ဧကံ ဒါရိကံ ဥပဓာရေဟီ”တိ။ မယှံ ဧဝရူပါယ ဘရိယာယ[4] ကိစ္စံ နတ္ထီတိ၊ ပုတ္တ မာ ဧဝံ ကရိ၊ ကုလံ နာမ အပုတ္တကံ န တိဋ္ဌတီတိ။ သော ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနော “တေန ဟိ ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတံ ဒါရိကံ လဘမာနော တုမှာကံ ဝစနံ ကရိဿာမီ”တိ အာဟ။ ကာနိ ပနေတာနိ **ပဉ္စ ကလျာဏာနိ** နာမ တာတာတိ။ ကေသကလျာဏံ မံသကလျာဏံ အဋ္ဌိကလျာဏံ ဆဝိကလျာဏံ ဝယကလျာဏန္တိ။ မဟာပုညာယ ဟိ ဣတ္ထိယာ ကေသာ မောရကလာပသဒိသာ ဟုတွာ မုဉ္စိတွာ ဝိဿဋ္ဌာ နိဝါသနန္တံ ပဟရိတွာ နိဝတ္တိတွာ ဥဒ္ဓဂ္ဂါ တိဋ္ဌန္တိ၊ ဣဒံ **ကေသကလျာဏံ** နာမ၊ ဒန္တာဝရဏံ ဗိမ္ဗဖလသဒိသံ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ သမံ သုဖုသိတံ

၁-ပရိဝဋ္ဋံ (က)
၂-ဆယောဇနမတ္တကေတိ (က) အံ-ဋ္ဌ ၁-၃၁၂-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။
၃-သာယံ (သီ၊ သျာ)
၄-ဇဋ္ဌာယ (သီ)၊ ဇာယာယ (က)

ဟောတိ၊ ဣဒံ **မံသကလျာဏံ** နာမ၊ ဒန္တာ သုက္ကာ သမာ အဝိရဠာ ဥဿာပေတွာ ဌပိတဝဇိရပန္တိ ဝိယ သမစ္ဆိန္နသင်္ခပန္တိ ဝိယ စ သောဘန္တိ၊ ဣဒံ **အဋ္ဌိကလျာဏံ** နာမ၊ ကာဠဝဏ္ဏာယ စုဏ္ဏကာဒီဟိ[၁] အဝိလိတ္တော ဝေ ဆဝိဝဏ္ဏော သိနိဒ္ဓေါ နီလုပ္ပလဒါမသဒိသော ဟောတိ၊ ဩဒါတာယ စ ကဏိကာရပုပ္ဖဒါမသဒိသော ဟောတိ၊ ဣဒံ **ဆဝိကလျာဏံ** နာမ၊ ဒသက္ခတ္တုံ ဝိဇာတာပိ ခေါ ပန သကိံ ဝိဇာတာ ဝိယ အဝိဂတယောဗ္ဗနာယေဝ ဟောတိ၊ ဣဒံ **ဝယကလျာဏံ** နာမ ဟောတိ။ အထဿ မာတာပိတရော အင္ဂုတ္တရာယတဖြာဟ္မဏေ နိမန္တေတွာ ဘောဇေတွာ "ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတာ ဣတ္ထိယော နာမ ဟောန္တိ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ အာမ ဟောန္တီတိ။ "တေန ဟိ ဝေဠုပံ ဒါရိကံ ပရိယေသိတုံ အဋ္ဌ ဇနာ ဂစ္ဆန္တု"တိ ဗဟုံ ဓနံ ဒတွာ "အာဂတကာလေ ဝေါ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမ၊ ဂစ္ဆထ, ဝေဠုပံ ဒါရိကံ ပရိယေသထ၊ ဒိဋ္ဌကာလေ စ ဣမံ ပိလန္ဓနံ ဒဒေယျာထာ"တိ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏမာလံ ဒတွာ ဥယျောဇေသုံ။

တေ မဟန္တမဟန္တာနိ နဂရာနိ ဂန္တွာ ပရိယေသမာနာ ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတံ ဒါရိကံ အဒိသွာ နိဝတ္တိတွာ အာဂစ္ဆန္တာ ဝိဝဋ္ဋနက္ခတ္တဒိဝသေ သာကေတံ အနုပ္ပတ္တာ "အဇ္ဇ အမှာကံ ကမ္မံ နိပ္ဖဇ္ဇိဿတီ"တိ စိန္တယိံသု။ တသ္မိံ ပန နဂရေ အနုသံဝစ္ဆရံ ဝိဝဋ္ဋနက္ခတ္တံ နာမ ဟောတိ။ တဒါ ဗဟိ အနိက္ခမနကုလာနိပိ ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေန သရီရေန ပဒသာဝ နဒီတီရံ ဂစ္ဆန္တိ။ တသ္မိံ ဒိဝသေ ခတ္တိယမဟာသာလာဒီနံ ပုတ္တာပိ "အတ္တနော သမာနဇာတိကံ မနာပံ ကုလဒါရိကံ ဒိသွာ မာလာဂုဠေန ပရိက္ခိပိဿာမာ"တိ တံ တံ မဂ္ဂံ နိဿာယ တိဋ္ဌန္တိ။ တေပိ ခေါ ဗြာဟ္မဏာ နဒီတီရေ ဧကံ သာလံ ပဝိသိတွာ အဋ္ဌံသု။ တသ္မိံ ခဏေ ဝိသာခါ ပန္နရသ-သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဟုတွာ သဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတာ ပဉ္စဟိ ကုမာရိကာ-သတေဟိ ပရိဝုတာ "နဒိံ ဂန္တွာ နှာယိဿာမီ"တိ တံ ပဒေသံ ပတ္တာ၊ အထ ခေါ မေဃော ဥဋ္ဌဟိတွာ ပါဝဿိ။ ပဉ္စသတာ ကုမာရိကာယော ဝေဂေန ဂန္တွာ သာလံ ပဝိသိံသု။ ဗြာဟ္မဏာ ဩလောကေန္တာ တာသု ဧကမ္ပိ ပဉ္စ-ကလျာဏသမန္နာဂတံ န ပဿိံသု။ အထ ဝိသာခါ ပကတိဂမနေနေဝ သာလံ ပါဝိသိ၊ ဝတ္ထာဘရဏာနိ တေမိံသု။ ဗြာဟ္မဏာ တဿာ စတ္တာရိ ကလျာဏာနိ ဒိသွာ ဒန္တေ ပဿိတုကာမာ "အလသဇာတိကာ အမှာကံ ဓီတာ၊ ဧတိဿာ သာမိကော ကဉ္ဇိကမတ္တမ္ပိ န လဘိဿတိ မညေ"တိ အညမညံ ကထယိံသု။ အထ

၁-ဝဏ္ဏကာဒီဟိ (သီ၊က)

နေ ဝိသာခါ အာဟ “ကိံ ဝဒေထ တုမှေ”တိ။ တံ ကထေမ အမ္မာတိ။ မဓုရော ဟိ တဿာ သဒ္ဒေါ ကံသတာဠသရော ဝိယ နိစ္ဆရတိ။ အထ နေ ပုန မဓုရသဒ္ဒေန “ကိံ ကာရဏာ ဘဏထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ တဝ ပရိဝါရိတ္ထိယော ဝတ္ထာလင်္ကာရေ အတေမေတွာ ဝေဂေန သာလံ ပဝိဋ္ဌာ၊ တုယှံ ဧတ္တကံ ဌာနံ ဝေဂေန အာဂမန-မတ္တမ္ပိ နတ္ထိ၊ ဝတ္ထာဘရဏာနိ တေမေတွာ အာဂတာသိ၊ တသ္မာ ကထေမ အမ္မာတိ။

တာတာ ဧဝံ မာ ဝဒေထ၊ အဟံ ဧတေဟိ ဗလဝတရာ၊ ကာရဏံ ပန သလ္လက္ခေတွာ ဇဝေန နာဂတာမှိတိ။ ကိံ အမ္မာတိ။ တာတာ စတ္တာရော ဇနာ ဇဝမာနာ န သောဘန္တိ၊ အပရမ္ပိ ကာရဏံ အတ္ထီတိ။ ကတမေ စတ္တာရော ဇနာ ဇဝမာနာ န သောဘန္တိ အမ္မာတိ။ တာတာ **အဘိသိတ္တရာဇာ** တာဝ သဗ္ဗာ-ဘရဏပဋိမဏ္ဍိတော ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ဇဝမာနော န သောဘတိ၊ “ကိံ အယံ ရာဇာ ဂဟပတိကော ဝိယ ဓာဝတီ”တိ အညဒတ္ထု ဂရဟံ လဘတိ၊ သဏိကံ ဂစ္ဆန္တောဝ သောဘတိ။ ရညော **မင်္ဂလဟတ္ထီပိ** အလင်္ကတော ဇဝမာနော န သောဘတိ၊ ဝါရဏလီဠာယ ဂစ္ဆန္တောဝ သောဘတိ။ **ပဗ္ဗဇိတော** ဇဝမာနော န သောဘတိ၊ “ကိံ အယံ သမဏော ဂိဟီ ဝိယ ဓာဝတီ”တိ ကေဝလံ ဂရဟမေဝ လဘတိ၊ သမိတဂမနေန[၁] ပန သောဘတိ။ **ဣတ္ထီ** ဇဝ-မာနာ န သောဘတိ၊ “ကိံ ဧသာ ဣတ္ထီ ပုရိသော ဝိယ ဓာဝတီ”တိ ဂရဟိ-တဗ္ဗာဝ ဟောတိ၊ ဣမေ စတ္တာရော ဇနာ ဇဝမာနာ န သောဘန္တိ တာတာတိ။ ကတမံ ပန အပရံ ကာရဏံ အမ္မာတိ။ တာတာ မာတာပိတရော နာမ ဓီတရံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ သဏ္ဌာပေတွာ ပေါသေန္တိ။ မယံ ဟိ ဝိက္ကိဏေယျဘဏ္ဍံ နာမ၊ အမှေ ပရကုလပေသနတ္ထာယ ပေါသေန္တိ။ သစေ ဇဝမာနာနံ နိဝတ္ထဒုဿ-ကဏ္ဏေ ဝါ[၂] အက္ကမိတွာ ဘူမိယံ ဝါ ပက္ခလိတွာ ပတိတကာလေ ဟတ္ထော ဝါ ပါဒေါ ဝါ ဘိဇ္ဇေယျ၊ ကုလဿေဝ ဘာရော ဘဝေယျ၊ ပသာဓနဘဏ္ဍံ ပန တေမေတွာ သုဿိဿတိ။ ဣမံ ကာရဏံ သလ္လက္ခေတွာ န ဓာဝိတာမှိ တာတာတိ။

ဗြာဟ္မဏာ တဿာ ကထနကာလေ ဒန္တသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ “ဧဝရူပါ နော ဒန္တသမ္ပတ္တိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ”တိ တဿာ သာဓုကာရံ ဒတွာ “အမ္မ တုယှမေဝေသာ အနုစ္ဆဝိကာ”တိ ဝတွာ တံ သုဝဏ္ဏမာလံ ပိဠန္ဓယိံသု[၃]။ အထ နေ ပုစ္ဆိ “ကတရနဂရတော အာဂတတ္ထ တာတာ”တိ။ သာဝတ္ထိတော အမ္မာတိ။ သေဋ္ဌိကုလံ ကတရံ နာမာတိ။ မိဂါရသေဋ္ဌိ နာမ အမ္မာတိ။ အယျပုတ္တော

၁-ဓိတဂမနေန (သီ) ၂-ဒသာကဏ္ဏေ ဝါ (သီ) ၃-ပိဠန္ဓာပေသုံ (က)

ကော နာမာတိ။ ပုဏ္ဏ၀ဍ္ဎနကုမာရော နာမ အမှာတိ။ သာ "သမာနဇာတိကံ နော ကုလ"န္တိ အမိ၀ါသေတွာ ပိတု သာသနံ ပဟိဏိ "အမှာကံ ရထံ ပေသေတူ"တိ။ ကိဥ္စာပိ ဟိ သာ အာဂမနကာလေ ပဒသာ အာဂတာ၊ သု၀ဏ္ဏမာလာယ ပန ပိဠန္ဓနကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟထာ ဂန္တုံ န လဘတိ၊ ဣဿရဒါရိကာ ရထာဒီဟိ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဣတရာ ပကတိယာနကံ ၀ါ အဘိရုဟန္တိ၊ ဆတ္တံ ၀ါ တာလပဏ္ဏံ ၀ါ ဥပရိ ကရောန္တိ၊ တဿမ္ပိ အသတိ နိ၀တ္ထသာဋကဿ ဒသန္တံ ဥက္ခိပိတွာ အံသေ ခိပန္တာ ဂစ္ဆန္တိ ဧ၀။ တဿာ ပန ပိတာ ပဉ္စ ရထသတာနိ ပေသေသိ။ သာ သပရိ၀ါရာ ရထံ အာရုယှ ဂတာ။ ဗြာဟ္မဏာပိ ကေတော၀ အာဂမံသု။ အထ နေ သေဋ္ဌိ ပုစ္ဆိ "ကုတော အာဂတတ္ထာ"တိ။ သာ၀တ္ထိတော မဟာသေဋ္ဌီတိ။ သေဋ္ဌိ ကတရော နာမာတိ။ မိဂါရသေဋ္ဌိ နာမာတိ။ ပုတ္တော ကော နာမာတိ။ ပုဏ္ဏ၀ဍ္ဎန-ကုမာရော နာမ မဟာသေဋ္ဌီတိ။ ဓနံ ကိတ္တကန္တိ။ စတ္တာလီသကောဋိယော မဟာသေဋ္ဌီတိ။ "ဓနံ တာ၀ အမှာကံ ဓနံ ဥပါဒါယ ကာကဏိကမတ္တံ၊ ဒါရိကာယ ပန အာရက္ခမတ္တာယ[၁] လဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ကိံ အညေန ကာရဏေနာ"တိ အမိ၀ါသေသိ။ သော တေသံ သက္ကာရံ ကတွာ ဧကာဟဒွီဟံ ၀သာပေတွာ ဥယျောဇေသိ။

တေ သာ၀တ္ထိံ ဂန္တွာ မိဂါရသေဋ္ဌိဿ "လဒ္ဓါ နော ဒါရိကာ"တိ အာရောစယိံသု။ ကဿ ဓီတာတိ၊ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနောတိ။ သော "မဟာကုလဿ မေ ဒါရိကာ လဒ္ဓါ၊ ခိပ္ပမေ၀ နံ အာနေတုံ ၀ဋ္ဋတီ"တိ တတ္ထ ဂမနတ္ထံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ "မဟာကုလံ ဧတံ မယာ ဗိမ္ဗိသာရဿ သန္တိကာ အာနေတွာ သာကေတေ နိ၀ေသိတံ၊ တဿ သမ္မာနံ ကာတုံ ၀ဋ္ဋတီတိ အဟမ္ပိ အာဂမိဿာမီ"တိ အာဟ။ သော "သာဓု ဒေ၀ါ"တိ ၀တွာ ဓနဉ္စယ-သေဋ္ဌိနော သာသနံ ပေသေသိ "မယိ အာဂစ္ဆန္တေ ရာဇာပိ အာဂမိဿတိ၊ မဟန္တံ ရာဇဗလံ ဧတ္တကဿ ဇနဿ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ကာတုံ သက္ခိဿသိ, န သက္ခိဿသီ"တိ။ ဣတရောပိ "သစေပိ ဒသ ရာဇာနော အာဂစ္ဆန္တိ၊ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ ပဋိသာသနံ ပေသေသိ။ မိဂါရသေဋ္ဌိ တာ၀ မဟန္တေ နဂရေ ဂေဟဂေါပကမတ္တံ ဌပေတွာ သေသဇနံ အာဒါယ ဂန္တွာ အဍ္ဎယောဇနမတ္တေ ဌာနေ ဌတွာ "အာဂတာမှာ"တိ သာသနံ ပဟိဏိ။ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိ ဗဟုပဏ္ဏာ-ကာရံ ပေသေတွာ ဓီတရာ သဒ္ဓိံ မန္တေသိ "အမ္မ ဿသုရော ကိရ တေ ကောသလရညာ သဒ္ဓိံ အာဂတော၊ တဿ ကတရံ ဂေဟံ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗံ၊ ရညော

၁-အာရက္ခနတ္ထာယ (က)

ကတရံ၊ ဥပရာဇာဒီနံ ကတရာနီ”တိ။ ပဏ္ဍိတာ သေဋ္ဌိဓီတာ ဝဇိရဂ္ဂတိခိဏဉာဏာ ကပ္ပသတသဟဿံ ပတ္ထိတပတ္ထနာ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ “သသုရဿ မေ အသုကဂေဟံ ပဋိဇဂ္ဂထ၊ ရညော အသုကဂေဟံ၊ ဥပရာဇာဒီနံ အသုကာနီ”တိ သံဝိဒဟိတွာ ဒါသကမ္မကရေ ပက္ကောသာပေတွာ “ဧတ္တကာ ရညော ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကရောထ၊ ဧတ္တကာ ဥပရာဇာဒီနံ၊ ဟတ္ထိအဿာဒယောပိ တုမှေယေဝ ပဋိဇဂ္ဂထ၊ အဿဗန္ဓာဒယောပိ အာဂန္တွာ မင်္ဂလဆဏံ အနုဘဝိဿန္တီ”တိ သံဝိဒဟိ။ ကိံ ကာရဏာ? “မယံ ဝိသာခါယ မင်္ဂလဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ န ကိဉ္စိ လဘိမှ၊ အဿရက္ခဏာဒီနိ ကရောန္တာ သုခံ န ဝိစရိမှာ”တိ[1] ကေစိ ဝတ္တုံ မာ လဘိံသူတိ။

တံ ဒိဝသမေဝ ဝိသာခါယ ပိတာ ပဉ္စသတေ သုဝဏ္ဏကာရေ ပက္ကောသာပေတွာ “ဓီတု မေ **မဟာလတာပသာဓနံ** နာမ ကရောထာ”တိ ရတ္တသုဝဏ္ဏဿ နိက္ခသဟဿံ, တဒနုရူပါနိ စ ရဇတမဏိမုတ္တာပဝါဠဝဇိရာဒီနိ ဒါပေသိ။ ရာဇာ ကတိပါဟံ ဝသိတွာဝ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိဿ သာသနံ ပဟိဏိ “န သက္ကာ သေဋ္ဌိနာ အမှာကံ စိရံ ပေါသနံ နာမ ကာတုံ၊ ဒါနိ ဒါရိကာယ ဂမနကာလံ ဇာနာတူ”တိ။ သောပိ ရညော သာသနံ ပေသေသိ “ဣဒါနိ ဝဿကာလော အာဂတော၊ န သက္ကာ စာတုမာသံ ဝိစရိတုံ၊ တုမှာကံ ဗလကာယဿ ယံ ယံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ၊ သဗ္ဗံ တံ မမ ဘာရော၊ မယာ ပေသိတကာလေ ဒေဝေါ ဂမိဿတီ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာကေတနဂရံ နိစ္စနက္ခတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ရာဇာနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေသံ မာလာဂန္ဓဝတ္ထာဒီနိ ပဋိယတ္တာနေဝ ဟောန္တိ။ တတော တေ ဇနာ စိန္တယိံသု “သေဋ္ဌိ အမှာကမေဝ သက္ကာရံ ကရောတီ”တိ၊ ဧဝံ တယော မာသာ အတိက္ကန္တာ၊ ပသာဓနံ ပန တာဝ န နိဋ္ဌာတိ။ ကမ္မန္တာဓိဋ္ဌာယကာ အာဂန္တွာ သေဋ္ဌိနော အာရောစေသုံ “အညံ အသန္တံ နာမ နတ္ထိ၊ ဗလကာယဿ ပန ဘတ္တပစနဒါရူနိ နပ္ပဟောန္တီ”တိ။ “ဂစ္ဆထ တာတာ၊ ဣမသ္မိံ နဂရေ ပရိဇိဏ္ဏာ ဟတ္ထိသာလာဒယော စေဝ ပရိဇိဏ္ဏကာနိ စ ဂေဟာနိ ဂဟေတွာ ပစထာ”တိ။ ဧဝံ ပစန္တာနမ္ပိ အဍ္ဎမာသော အတိက္ကန္တော။ တတော ပုနပိ “ဒါရူနိ နတ္ထီ”တိ အာရောစယိံသု။ ဣမသ္မိံ ကာလေ န သက္ကာ ဒါရူနိ လဒ္ဓုံ၊ ဒုဿကောဋ္ဌာဂါရာနိ ဝိဝရိတွာ ထူလသာဋကေဟိ ဝဋ္ဋိယော ကတွာ တေလစာဋီသု တေမေတွာ ဘတ္တံ ပစထာတိ။ တေ အဍ္ဎမာသံ တထာ အကံသု။ ဧဝံ စတ္တာရော မာသာ အတိက္ကန္တာ၊ ပသာဓနမ္ပိ နိဋ္ဌိတံ။

တသ္မိံ ပသာဓနေ စတဿော ဝဇိရနာဠိယော ဥပယောဂံ အဂမံသု၊ မုတ္တာနံ ဧကာဒသ နာဠိယော၊ ပဝါဠဿ ဗာဝီသတိ နာဠိယော၊ မဏီနံ

၁-ကရောန္တာ ဝိစရိမှာတိ (သီ)

တော်တ္တိံသ နာဋ္ဋိယော။ ဣတိ ဧတေဟိ စ အညေဟိ စ ရတနေဟိ နိဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ အသုတ္တမယံ ပသာဓနံ ရဇတေန သုတ္တကိစ္စံ ကရိံသု။ တံ သီသေ ပဋိမုက္ကံ ပါဒပိဋ္ဌိံ[၁] ဂစ္ဆတိ။ တဿ်ံ တဿ်ံ ဌာနေ မုဒ္ဒိကာ ယောဇေတွာ ကတာ သုဝဏ္ဏမယာ ဂဏ္ဌိကာ ဟောန္တိ၊ ရဇတမယာ ပါသကာ၊ မတ္ထကမဇ္ဈေ ဧကာ မုဒ္ဒိကာ၊ ဒွီသု ကဏ္ဏပိဋ္ဌီသု ဒွေ၊ ဂလဝါဋကေ ဧကာ၊ ဒွီသု ဇဏ္ဏုသု ဒွေ၊ ဒွီသု ကပ္ပရေသု ဒွေ၊ ဒွီသု ကဋိပဿေသု ဒွေတိ။ တဿံ ခေါ ပန ပသာဓနေ ဧကံ မောရံ ကရိံသု၊ တဿ ဒက္ခိဏပက္ခေ ရတ္တသုဝဏ္ဏမယာနိ ပဉ္စ ပတ္တသတာနိ အဟေသုံ၊ ဝါမပက္ခေ ပဉ္စ ပတ္တသတာနိ၊ တုဏ္ဍံ ပဝါဠမယံ၊ အက္ခီနိ မဏိမယာနိ၊ တထာ ဂီဝါ စ ပိဉ္ဆာနိ စ၊ ပတ္တနာဋ္ဋိယော ရဇတမယာ၊ တထာ ဇင်္ဃာယော။ သော ဝိသာခါယ မတ္ထကမဇ္ဈေ ပဗ္ဗတကူဋေ ဌတွာ နစ္စနမယူရော ဝိယ ခါယတိ။ ပတ္တနာဋ္ဋိသဟဿဿ သဒ္ဒေါ ဒိဗ္ဗသင်္ဂီတံ ဝိယ ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယဃောသော ဝိယ စ ပဝတ္တတိ။ သန္တိကံ ဥပဂတာယေဝ တဿ[၂] အမောရဘာဝံ ဇာနန္တိ။ ပသာဓနံ နဝကောဋိအဂ္ဃနကံ အဟောသိ၊ သတသဟဿံ ဟတ္ထကမ္မမူလံ ဒီယိတ္ထ။

ကိဿ ပန နိဿန္ဒေန တာယေတံ ပသာဓနံ လဒ္ဓန္တိ? သာ ကိရ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုသဟဿာနံ စီဝရသာဋကံ ဒတွာ သုတ္တမ္ပိ သူစိယောပိ ရဇနမ္ပိ အတ္တနော သန္တကမေဝ အဒါသိ။ တဿ စီဝရဒါနဿ နိဿန္ဒေန ဣမံ မဟာလတာပသာဓနံ လဘိ။ ဣတ္ထီနံ ဟိ စီဝရဒါနံ မဟာလတာပသာဓနဘဏ္ဍေန မတ္ထကံ ပပ္ပေါတိ၊ ပုရိသာနံ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရေနာတိ။ ဧဝံ မဟာသေဋ္ဌိ စတူဟိ မာသေဟိ ဓီတု ပရိဝစ္ဆံ ကတွာ တဿာ ဒေယျဓမ္မံ ဒဒမာနော ကဟာပဏပူရာနိ ပဉ္စ သကဋသတာနိ အဒါသိ၊ သုဝဏ္ဏဘာဇနပူရာနိ ပဉ္စ၊ ရဇတဘာဇနပူရာနိ ပဉ္စ၊ တမ္ဗဘာဇနပူရာနိ ပဉ္စ၊ ပတ္တုဏ္ဏကောသေယျဝတ္ထပူရာနိ[၃] ပဉ္စ၊ သပ္ပိပူရာနိ ပဉ္စ၊ တေလပူရာနိ ပဉ္စ၊ သာလိတဏ္ဍုလပူရာနိ ပဉ္စ၊ နင်္ဂလဖာလာဒိဥပကရဏပူရာနိ ပဉ္စသကဋသတာနိ အဒါသိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ "မမ ဓီတု ဂတဋ္ဌာနေ 'အသုကေန နာမ မေ အတ္ထော'တိ မာ ပရဿ ဂေဟဒွါရံ ပဟိဏီ"တိ။ တသ္မာ[၄] သဗ္ဗူပကရဏာနိ ဒါပေသိ။ ဧကေကသ္မိံ ရထေ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ တိဿော တိဿော ဝဏ္ဏဒါသိယော ဌပေတွာ ပဉ္စ ရထသတာနိ အဒါသိ။ "တံ[၅] နှာပေန္တိယော ဘောဇေန္တိယော အလင်္ကရောန္တိယော ဝိစရထာ"တိ

၁-ယာဝ ပါဒပိဋ္ဌိံ (က) ၂-တဿ (သျာ) ၃-ပတ္တုဏ္ဏဝတ္ထ....(သီ)၊ သုတ္တဝတ္ထ....(သျာ)
၄-ပဟိဏီ''တိ တဿာ (သီ) ၅-ဧတ္ထိကာ (သျာ)

ဒိယဍ္ဎသဟဿပရိစာရိကာယော အဒါသိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "မမ ဓီတု ဂါဝေါ ဒဿာမီ''တိ။ သော ပုရိသေ အာဏာပေသိ "ဂစ္ဆထ ဘဏေ ရုဋ္ဌဝဇေသု ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ တိသု ဂါဝုတေသု တိဿော ဘေရိယော ဂဟေတွာ တိဋ္ဌထ၊ ပုထုလတော ဥသဘမတ္တေ ဌာနေ ဥဘောသု ပဿေသု တိဋ္ဌထ၊ ဂါဝီနံ တတော ပရံ ဂန္တုံ မာ အဒတ္ထ၊ ဧဝံ ဌိတကာလေ ဘေရိသဒ္ဒံ ကရေယျာထာ''တိ။ တေ တထာ အကံသု။ တေ ဂါဝီနံ ဝဇတော နိက္ခမိတွာ ဂါဝုတံ ဂတကာလေ ဘေရိသဒ္ဒံ အကံသု၊ ပုန အဍ္ဎယောဇနံ ဂတကာလေ အကံသု။ ပုနပိ တိဂါဝုတံ ဂတကာလေ ဘေရိသဒ္ဒံ အကံသု၊ ပုထုလတော ဂမနဋ္ဌ နိဝါရေသုံ။ ဧဝံ ဒီဃတော တိဂါဝုတေ, ပုထုလတော ဥသဘမတ္တေ ဌာနေ ဂါဝိယော အညမညံ နိဃံသန္တိယော အဋ္ဌံသု။

မဟာသေဋ္ဌိ "မမ ဓီတု ဧတ္တကာ ဂါဝေါ အလံ၊ ဒွါရံ ပိဒဟထာ''တိ ဝဇဒွါရံ ပိဒဟာပေသိ။ ဒွါရေသု ပိဒဟိတေသု ဝိသာခါယ ပုညဗလေန ဗလဝဂါဝေါ စ ဓေနုယော စ ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ နိက္ခမိံသု။ မနုဿာနံ ဝါရေန္တာနံ ဝါရေန္တာနမေဝ သဋ္ဌိသဟဿာ ဗလဝဂါဝေါ စ သဋ္ဌိသဟဿာ ဓေနုယော စ နိက္ခန္တာ၊ တတ္တကာ ဗလဝဝစ္ဆာ တာသံ ဓေနူနံ ဥသဘာ ဥပ္ပတိတွာ အနုဗန္ဓာ အဟေသုံ[1]။ ကိဿ ပန နိဿန္ဒေန ဧဝံ ဂါဝေါ ဂတာတိ? နိဝါရေန္တာနံ နိဝါရေန္တာနံ ဒိန္နဒါနဿ။ သာ ကိရ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ကိကိဿ ရညော သတ္တန္နံ ဓီတာနံ ကနိဋ္ဌာ သံဃဒါသီ နာမ ဟုတွာ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုသဟဿာနံ ပဉ္စဂေါရသဒါနံ ဒဒမာနာ ထေရာနဉ္စ ဒဟရာနဉ္စ သာမဏေရာနဉ္စ ပတ္တံ ပိဒဟိတွာ "အလံ အလ''န္တိ နိဝါရေန္တာနမ္ပိ "ဣဒံ မဓုရံ၊ ဣဒံ မနာပ''န္တိ အဒါသိ။ ဧဝံ တဿ နိဿန္ဒေန ဝါရိယမာနာပိ ဂါဝေါ နိက္ခမိံသု။ သေဋ္ဌိနာ ဧတ္တကဿ ဓနဿ ဒိန္နကာလေ သေဋ္ဌိဘရိယာ အာဟ "တုမှေဟိ မယှံ ဓီတု သဗ္ဗံ သံဝိဒဟိတံ၊ ဝေယျာဝစ္စကရာ ပန ဒါသဒါသိယော န သံဝိဒဟိတာ၊ ကိံ ကာရဏာ''တိ။ "မမ ဓီတရိ သသိနေဟာ နိသ္သိနေဟာနံ ဇာနနတ္ထံ။ အဟံ ဟိ တာယ သဒ္ဓိံ အဂန္တုကာမေ ဂီဝါယ ဂဟေတွာ န ပဟိဏာမိ၊ ယာနံ အာရုယှ ဂမနကာလေယေဝ တာယ သဒ္ဓိံ ဂန္တုကာမာ ဂစ္ဆန္တု, မာ အဂန္တုကာမာတိ ဝက္ခာမီ''တိ အာဟ။

အထ "သွေ မမ ဓီတာ ဂမိဿတီ''တိ ဂဗ္ဘေ နိသိန္နော ဓီတရံ သမီပေ နိသီဒါပေတွာ "အမ္မ ပတိကုလေ ဝသန္တိယာ နာမ ဣမဉ္စ ဣမဉ္စ အာစာရံ

၁-တတ္ထ....ဓေနူနံ ဥသဘာ အဟေသုံ (သီ)

ရက္ခိတုံ ဝန္ဒတိ''တိ ဩဝါဒမဒါသိ။ အယမ္ပိ မိဂါရသေဋ္ဌိ အနန္တရဂေဟေ နိသိန္နော မနုဿယသေဋ္ဌိနော ဩဝါဒံ အသောသိ။ သောပိ သေဋ္ဌိ ဓီတရံ ဓဝံ ဩဝဒိ—

> အမ္မ သသုရကုလေ ဝသန္တိယာ နာမ အန္တောအဂ္ဂိ ဗဟိ န နီဟရိတဗ္ဗော၊ ဗဟိအဂ္ဂိ အန္တော န ပဝေသေတဗ္ဗော၊ ဒဒန္တဿေဝ ဒါတဗ္ဗံ၊ အဒဒန္တဿ န ဒါတဗ္ဗံ၊ ဒဒန္တဿာပိ အဒဒန္တဿာပိ ဒါတဗ္ဗံ၊ သုခံ နိသီဒိတဗ္ဗံ၊ သုခံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ သုခံ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ အဂ္ဂိ ပရိစရိတဗ္ဗော၊ အန္တောဒေဝတာ နမဿိတဗ္ဗာတိ။

ဣမံ ဒသဝိဓံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ပုနဒိဝသေ သဗ္ဗာ သေနိယော သန္နိပါတေတွာ ရာဇသေနာယ မဇ္ဈေ အဋ္ဌ ကုဋုမ္ဗိကေ ပါဋိဘောဂေ ဂဟေတွာ ''သစေ မေ ဂတဋ္ဌာနေ ဓီတု ဒေါသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တုမှေဟိ သောဓေတဗ္ဗော''တိ ဝတွာ နဝကောဋိအဂ္ဃနကေန မဟာလတာပသာဓနေန ဓီတရံ ပသာဓေတွာ နှာန-စုဏ္ဏမူလကံ စတုပဏ္ဏာသကောဋိဓနံ ဒတွာ ယာနံ အာရောပေတွာ သာကေ-တဿ သာမန္တာ အတ္တနော သန္တကေသု အနုရာဓပုရမတ္တေသု စုဒ္ဒသသု ဘတ္တဂါမေသု ဘေရိံ စရာပေသိ ''မမ ဓီတရာ သဒ္ဓိံ ဂန္တုကာမာ ဂစ္ဆန္တူ''တိ။ တေ သဒ္ဒံ သုတွာဝ ''အမှာကံ အယျာယ ဂမနကာလေ ကိံ အမှာကံ ဣဓာ''တိ စုဒ္ဒသ ဂါမကာ ကိဉ္စိ အသေသေတွာ နိက္ခမိံသု။ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိပိ ရညော စ မိဂါရသေဋ္ဌိနော စ သက္ကာရံ ကတွာ ထောကံ အနုဂန္တွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဓီတရံ ဥယျောဇေသိ။

မိဂါရသေဋ္ဌိပိ သဗ္ဗပစ္ဆတော ယာနကေ နိသီဒိတွာ ဂစ္ဆန္တော ဗလကာယံ ဒိသွာ ''ကေ နာမေတေ''တိ ပုစ္ဆိ။ သုဏိသာယ ဝေါ ဝေယျာဝစ္စကရာ ဒါသိ-ဒါသာတိ။ ဧတ္တကေ ကော ပေါသေဿတိ၊ ပေါထေတွာ တေ ပလာပေထ၊ အပလာယန္တေ ဣတော ဒဏ္ဍံ ကရောထာတိ။ ဝိသာခါ ပန ''အပေထ, မာ ဝါရေထ, ဗလမေဝ ဗလဿ ဘတ္တံ ဒဿတီ''တိ[1] အာဟ။ သေဋ္ဌိ ဓဝံ ဝုတ္တေပိ ''အမ္မ နတ္ထိ အမှာကံ ဧတေဟိ အတ္ထော၊ ကော ဧတေ ပေါသေဿတီ''တိ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပေါထေတွာ ပလာပေတွာ သေသကေ ''အလံ အမှာကံ ဧတ္တကေဟီ''တိ ဂဟေတွာ ပါယာသိ။ အထ ဝိသာခါ သာဝတ္ထိနဂရဒွါရံ သမ္ပတ္တကာလေ စိန္တေသိ ''ပဋိစ္ဆန္နယာနသ္မိံ နု ခေါ နိသီဒိတွာ ပဝိသိဿာမိ၊ ဥဒါဟု ရထေ ဌတွာ''တိ။ အထဿာ ဧတဒဟောသိ ''ပဋိစ္ဆန္နယာနေန မေ ပဝိသန္တိယာ မဟာလတာပသာဓနဿ ဝိသေသော န ပညာယိဿတီ''တိ။

၁-ဥဿဟိဿတိ (သီ)

သာ သကလနဂရဿ အတ္တာနံ ဒဿေန္တီ ရထေ ဌတွာ နဂရံ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိဝါသိနော ဝိသာခါယ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "သော ကိရ ဝိသာခါ နာမ၊ ဧဝရူပါ အယံ သမ္ပတ္တိ ဧတိဿာဝ အနုစ္ဆဝိကာ"တိ အာဟံသု။ ဣတိ သာ မဟာသမ္ပတ္တိယာ သေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ပါဝိသိ။ ဂတဒိဝသေ စဿာ သကလနဂရဝါသိနော "အမှာကံ ဓနဉ္ဇယသေဋ္ဌိ အတ္တနော နဂရံ သမ္ပတ္တာနံ မဟာသက္ကာရံ အကာသီ"တိ "ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ ပဏ္ဏာကာရံ ပဟိဏိံသု။ ဝိသာခါ ပဟိတပဟိတံ ပဏ္ဏာကာရံ တသ္မိံယေဝ နဂရေ အညမညေသု ကုလေသု သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဒါပေသိ။ ဣတိ သာ "ဣဒံ မယှံ မာတု ဒေထ၊ ဣဒံ မယှံ ပိတု ဒေထ၊ ဣဒံ မယှံ ဘာတု ဒေထ၊ ဣဒံ မယှံ ဘဂိနိယာ ဒေထာ"တိ တေသံ တေသံ ဝယာနုရူပံ ပိယဝစနံ ဝတွာ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေန္တီ သကလနဂရဝါသိနော ဉာတကေ ဝိယ အကာသိ။ အထဿာ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ အာဇာနီယဝဠဝါယ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သာ ဒါသီဟိ ဒဏ္ဍဒီပိကာ ဂါဟာပေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝဠဝံ ဥဏှောဒကေန နှာပေတွာ တေလေန မက္ခာပေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။

မိဂါရသေဋ္ဌိပိ ပုတ္တဿ အာဝါဟမင်္ဂလံ ကရောန္တော ခုရဝိဟာရေ ဝသန္တမ္ပိ တထာဂတံ အမနသိကရိတွာ ဒီဃရတ္တံ နဂ္ဂသမဏကေသု ပတိဋ္ဌိတေန ပေမေန စောဒိယမာနော "မယှံ အယျာနမ္ပိ သက္ကာရံ ကရိဿာမီ"တိ ဧကဒိဝသံ အနေကသတေသု နဝဘာဇနေသု နိရုဒကပါယာသံ ပစာပေတွာ ပဉ္စသတေ အစေလကေ နိမန္တာပေတွာ အန္တောဂေဟံ ပဝေသေတွာ "အာဂစ္ဆတု မေ သုဏိသာ၊ အရဟန္တေ ဝန္ဒတူ"တိ ဝိသာခါယ သာသနံ ပဟိဏိ။ သာ "အရဟန္တော"တိ ဝစနံ သုတွာ သောတာပန္နာ အရိယသာဝိကာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဟုတွာ တေသံ ဘောဇနဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ တေ ဩလောကေတွာ "ဧဝရူပါ ဟိရောတ္တပ္ပဝိရဟိတာ အရဟန္တာ နာမ န ဟောန္တိ၊ ကသ္မာ မံ သသုရော ပက္ကောသာပေသီ"တိ "ဓိ ဓိ"တိ သေဋ္ဌိံ ဂရဟိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။ အစေလကာ တံ ဒိသွာ သဗ္ဗေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သေဋ္ဌိံ ဂရဟိံသု "ကိံ တွံ ဂဟပတိ အညံ နာလတ္ထ၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝိကံ မဟာကာဠကဏ္ဏိံ ဣဓ ပဝေသေသိ၊ ဝေဂေန နံ ဣတော ဂေဟာ နိက္ကဍ္ဎာပေဟီ"တိ။ သော "န သက္ကာ မယာ ဣမေသံ ဝစနမတ္တေနေဝ နိက္ကဍ္ဎာပေတုံ၊ မဟာကုလဿ သာ ဓီတာ"တိ စိန္တေတွာ "အယျာ ဒဟရာ နာမ ဇာနိတွာ ဝါ အဇာနိတွာ ဝါ ကရေယျုံ၊ တုမှေ တုဏှီ ဟောထာ"တိ တေ

ဥယျောဇေတွာ သယံ မဟာရဟေ အာသနေ နိသီဒိတွာ သုဝဏ္ဏပါတိယံ နိရုဒကံ မဓုပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိ။

တသ္မိံ သမယေ ဧကော ပိဏ္ဍပါတိကတ္ထေရော[1] ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တံ နိဝေသနံ ပါဝိသိ။ ဝိသာခါ သသုရံ ဗီဇယမာနာ ဌိတာ တံ ဒိသွာ "သသုရဿ အာစိက္ခိတုံ အယုတ္တ"န္တိ ယထာ သော ထေရံ ပဿတိ၊ ဧဝံ အပဂန္တွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ပန ဗာလော ထေရံ ဒိသွာပိ အပဿန္တော ဝိယ ဟုတွာ အဓောမုခေါ ဘုဉ္ဇတေဝ။ ဝိသာခါ "ထေရံ ဒိသွာပိ မေ သသုရော သညံ န ကရောတီ"တိ ဉတွာ "အတိစ္ဆထ ဘန္တေ၊ မယှံ သသုရော ပုရာဏံ ခါဒတီ"တိ အာဟ။ သော နိဂဏ္ဌေဟိ ကထိတကာလေ အဓိဝါသေတွာပိ "ပုရာဏံ ခါဒတီ"တိ ဝုတ္တက္ခဏေယေဝ ဟတ္ထံ အပနေတွာ "ဣမံ ပါယာသံ ဣတော နီဟရထ၊ ဧတံ ဣမသ္မာ ဂေဟာ နိက္ကဍ္ဎထ၊ အယံ မံ ဧဝရူပေ မင်္ဂလကာလေ အသုစိခါဒကံ နာမ ကရောတီ"တိ အာဟ။ တသ္မိံ ခေါ ပန နိဝေသနေ သဗ္ဗေပိ ဒါသကမ္မကရာ ဝိသာခါယ သန္တကာဝ၊ ( )[2] ကော နံ ဟတ္ထေ ဝါ ပါဒေ ဝါ ဂဏှိဿတိ၊ မုခေန ကထေတုံ သမတ္ထောပိ နတ္ထိ။ ဝိသာခါ သသုရဿ ကထံ သုတွာ အာဟ "တာတ န ဧတ္တကေနေဝ မယံ နိက္ခမာမ၊ နာဟံ တုမှေဟိ ဥဒကတိတ္ထတော ကုမ္ဘဒါသီ ဝိယ အာနီတာ၊ ဓရမာနကမာတာပိတူနံ ဓီတရော နာမ န ဧတ္တကေနေဝ နိက္ခမန္တိ၊ ဧတေနေဝ မေ ကာရဏေန ပိတာ ဣဓာဂမနကာလေ အဋ္ဌ ကုဋုမ္ဗိကေ ပက္ကောသာပေတွာ 'သစေ မေ ဓီတု ဒေါသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သောဓေယျာထာ'တိ ဝတွာ မံ တေသံ ဟတ္ထေ ဌပေသိ၊ တေ ပက္ကောသာပေတွာ မယှံ ဒေါသာဒေါသံ သောဓာပေထာ"တိ။

သေဋ္ဌိ "ကလျာဏံ ဧသာ ကထေတီ"တိ အဋ္ဌ ကုဋုမ္ဗိကေ ပက္ကောသာပေတွာ "အယံ ဒါရိကာ မင်္ဂလကာလေ နိသီဒိတွာ သုဝဏ္ဏပါတိယံ နိရုဒကပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇန္တံ မံ 'အသုစိခါဒကော'တိ ဝဒတီ"တိ အာဟ၊ ဣမိဿာ ဒေါသံ အာရောပေတွာ ဣမံ ဂေဟတော နိက္ကဍ္ဎထာတိ။ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ နာဟံ ဧဝံ ဝဒါမိ၊ ဧကသ္မိံ ပန ပိဏ္ဍပါတိကတ္ထေရေ ဃရဒွါရေ ဌိတေ သသုရော မေ အပ္ပေါဒကံ မဓုပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော တံ န မနသိ ကရောတိ၊ အဟံ "မယှံ သသုရော ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ပုညံ န ကရောတိ၊ ပုရာဏပုညမေဝ ခါဒတီ"တိ စိန္တေတွာ "အတိစ္ဆထ ဘန္တေ၊ မယှံ သသုရော ပုရာဏံ ခါဒတီ"တိ အဝစံ၊ ဧတ္ထ မေ ကော ဒေါသောတိ။ အယျ ဣဓ ဒေါသော နတ္ထိ၊ အမှာကံ ဓီတာ ယုတ္တံ ကထေတိ၊ တွံ ကသ္မာ ကုဇ္ဈသီတိ။ အယျာ ဧသ တာဝ

၁-ပိဏ္ဍပါတစာရိကတ္ထေရော (က)   ၂-(ဥပဂန္တုံ န ဝိသဟန္တိ) (သျာ)

ဒေါသော မာ ဟောတု၊ အယံ ပန ကေဒိဝသံ မဇ္ဈိမယာမေ ဒါသီပရိဝုတာ ပစ္ဆာဂေဟံ အဂမာသီတိ။ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ “တာတာ နာဟံ အညေန ကာရဏေန ဂတာ၊ ဣမသ္မိံ ပန ဂေဟေ အာဇာနေယျဝဠဝါယ ဝိဇာတာယ သညမ္ပိ အကတွာ နိသီဒိတုံ နာမ အယုတ္တ”န္တိ ဒဏ္ဍဒီပိကာ ဂါဟာပေတွာ ဥဏှောဒကာဒီနိပိ ဂါဟာပေတွာ ဒါသီဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဝဠဝါယ ဝိဇာတပရိဟာရံ ကာရာပေသိံ၊ ဧတ္ထ မေ ကော ဒေါသောတိ။ အယျ ဣဓ ဒေါသော နတ္ထိ၊ အမှာကံ ဓီတာ တဝ ဂေဟေ ဒါသီဟိပိ အကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ကမ္မံ ကရောတိ၊ ဘုံ ကိံ ဧတ္ထ ဒေါသံ ပဿသီတိ။

အယျာ ဣဓာဝပိ တာဝ ဒေါသော မာ ဟောတု၊ ဣမိဿာ ပန ပိတာ ဣဓာဂမနကာလေ ဣမံ ဩဝဒန္တော ဂုယှေ ပဋိစ္ဆန္နေ ဒသ ဩဝါဒေ အဒါသိ၊ တေသံ အတ္ထံ န ဇာနာမိ၊ တေသံ မေ အတ္ထံ ကထေတု။ ဣမိဿာ ပန ပိတာ “**အန္တော အဂ္ဂိ ဗဟိ န နီဟရိတဗ္ဗော**”တိ အာဟ၊ သက္ကာ နု ခေါ အမှေဟိ ဥဘတော ပဋိဝိဿကဂေဟာနံ အဂ္ဂိံ အဒတွာ ဝသိတုန္တိ။ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ တာတာ မယှံ ပိတာ န ဧတံ သန္ဓာယ ကထေသိ။ ဣဒံ ပန သန္ဓာယ ကထေသိ— အမ္မ တဝ သဿုသသုရသာမိကာနံ အဂုဏံ ဒိသွာ ဗဟိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဂေဟေ ဌတွာ မာ ကထေသိ။ ဧဝရူပေါ ဟိ အဂ္ဂိသဒိသော အဂ္ဂိ နာမ နတ္ထီတိ။

အယျာ ဧတံ တာဝ ဧဝံ ဟောတု၊ ဣမိဿာ ပန ပိတာ “**ဗာဟိရတော အဂ္ဂိ န အန္တော ပဝေသေတဗ္ဗော**”တိ အာဟ၊ ကိံ သက္ကာ အမှေဟိ အန္တော အဂ္ဂိမှိ နိဗ္ဗုတေ ဗာဟိရတော အဂ္ဂိံ အနာဟရိတုန္တိ။ ဧဝံ ကိရ အမ္မာတိ။ တာတာ မယှံ ပိတာ န ဧတံ သန္ဓာယ ကထေသိ၊ ဣဒံ ပန သန္ဓာယ ကထေသိ— သစေ ပဋိဝိဿကဂေဟေသု ဣတ္ထိယော ဝါ ပုရိသာ ဝါ သဿုသသုရသာမိကာနံ အဂုဏံ ကထေန္တိ၊ တေဟိ ကထိတံ အာဟရိတွာ “အသုကော နာမ တုမှာကံ ဧဝဉ္စ ဧဝဉ္စ အဂုဏံ ကထေတီ”တိ ပုန မာ ကထယျာသိ။ ဧတေန ဟိ အဂ္ဂိနာ သဒိသော အဂ္ဂိ နာမ နတ္ထီတိ။ ဧဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ ကာရဏေ သာ နိဒ္ဒေါသာဝ အဟောသိ။ ယထာ စ ဧတ္ထ၊ ဧဝံ သေသေသုပိ။ တေသု ပန အယမဓိပ္ပါယော—ယမ္ပိ ဟိ တဿာ ပိတရာ “**ယေ ဒဒန္တိ၊ တေသံယေဝ ဒါတဗ္ဗ**”န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ “ယာစိတကံ ဥပကရဏံ ဂဟေတွာ ယေ ပဋိဒေန္တိ၊ တေသံယေဝ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“**ယေ န ဒေန္တိ၊ တေသံ န ဒါတဗ္ဗ**”န္တိ ဣဒမ္ပိ ယေ ယာစိတကံ ဂဟေတွာ န ပဋိဒေန္တိ၊ တေသံ န ဒါတဗ္ဗန္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

"**ဒုဂ္ဂတာယပိ အဒုဂ္ဂတာယပိ ဒါတဗ္ဗ**"န္တိ ဣဒံ ပန ဒလိဒ္ဒေသု ဉာတိ-
မိတ္တေသု သမ္ပတ္တေသု တေ ပဋိဒါတုံ သက္ကောန္တု ဝါ မာ ဝါ၊ တေသံ ဒါတု-
မေဝ ဝဋ္ဋတီတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

"**သုခံ နိသီဒိတဗ္ဗ**"န္တိ ဣဒမ္ပိ သဿုသသုရသာမိကေ ဒိသွာ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗ-
ဋ္ဌာနေ နိသီဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

"**သုခံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ**"န္တိ ဣဒံ ပန သဿုသသုရသာမိကေဟိ ပုရေတရံ
အဘုဉ္ဇိတွာ တေ ပရိဝိသိတွာ သဗ္ဗေဟိ လဒ္ဓါလဒ္ဓံ ဉတွာ ပစ္ဆာ သယံ ဘုဉ္ဇိတုံ
ဝဋ္ဋတီတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

"**သုခံ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗ**"န္တိ ဣဒမ္ပိ သဿုသသုရသာမိကေဟိ ပုရေတရံ သယနံ
အာရုယှ န နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ တေသံ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ ပစ္ဆာ
သယံ နိပဇ္ဇိတုံ ယုတ္တန္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

"**အဂ္ဂိ ပရိစရိတဗ္ဗော**"တိ ဣဒံ ပန သဿုမ္ပိ သသုရမ္ပိ သာမိကမ္ပိ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ
ဝိယ ဥရဂရာဇာနံ ဝိယ စ ကတွာ ပဿိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

"**အန္တောဒေဝတာ နမဿိတဗ္ဗာ**"တိ ဣဒမ္ပိ သဿုဉ္စ သသုရဉ္စ သာမိကဉ္စ
ဒေဝတာ ဝိယ ကတွာ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတီတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သေဋ္ဌိ ဣမေသံ ဒသ-
ဩဝါဒါနံ အတ္ထံ သုတွာ ပဋိဝစနံ အပဿန္တော အဓောမုခေါ နိသီဒိ။

အထ နံ ကုဋုမ္ဗိကာ "ကိံ သေဋ္ဌိ အညောပိ အမှာကံ ဓီတု ဒေါသော
အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ နတ္ထိ အယျာတိ။ "အထ ကသ္မာ နံ နိဒ္ဒေါသံ အကာရဏေန
ဂေဟာ နိက္ကဍ္ဎာပေသီ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဝိသာခါ အာဟ "တာတာ ကိဉ္စာပိ
မယှံ သသုရဿ ဝစနေန ပဌမမေဝ ဂမနံ န ယုတ္တံ၊ ပိတာ ပန မေ အာဂမန-
ကာလေ မမ ဒေါသသောဓနတ္ထာယ မံ တုမှာကံ ဟတ္ထေ ဌပေသိ၊ တုမှေဟိ စ
မေ နိဒ္ဒေါသဘာဝေါ ဉာတော၊ ဣဒါနိ စ မယှံ ဂန္တုံ ယုတ္တ"န္တိ ဒါသိဒါသေ
"ယာနာဒီနိ သဇ္ဇာပေထာ"တိ အာဏာပေသိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိ ကုဋုမ္ဗိကေ
ဂဟေတွာ "အမ္မ မယာ အဇာနိတွာ ဝ ကထိတံ၊ ခမာဟိ မေ"တိ အာဟ။
တာတ တုမှာကံ ခမိတဗ္ဗံ တာဝ ခမာမိ၊ အဟံ ပန ဗုဒ္ဓသာသနေ အဝေစ္စ-
ပ္ပသန္နဿ ကုလဿ ဓီတာ၊ န မယံ ဝိနာ ဘိက္ခုသံဃေန ဝတ္တာမ၊ သစေ မမ
ရုစိယာ ဘိက္ခုသံဃံ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ လဘာမိ၊ ဝသိဿာမီတိ။ "အမ္မ တွံ ယထာ-
ရုစိယာ တဝ သမဏေ ပဋိဇဂ္ဂါ"တိ အာဟ။

ဝိသာခါ ဒသဗလံ နိမန္တာပေတွာ ပုနဒိဝသေ နိဝေသနံ ပဝေသေသိ။ နဂ္ဂသမဏာပိ သတ္ထု မိဂါရသေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ဂမနဘာဝံ သုတွာ ဂန္တွာ ဂေဟံ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသု။ ဝိသာခါ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ "သဗ္ဗော သက္ကာရော ပဋိယာဒိတော၊ သသုရော မေ အာဂန္တွာ ဒသဗလံ ပရိဝိသတူ"တိ သာသနံ ပေသေသိ။ အထ နံ ဂန္တုကာမံ အာဇီဝကာ "မာ ခေါ တွံ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာ"တိ နိဝါရေသုံ။ သော "သုဏှာ မေ သယမေဝ ပရိဝိသတူ"တိ သာသနံ ပဟိဏိ။ သာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသိတွာ နိဋ္ဌိတေ ဘတ္တကိစ္စေ ပုန သာသနံ ပေသေသိ "သသုရော မေ အာဂန္တွာ ဓမ္မကထံ သုဏာတူ"တိ။ အထ နံ "ဣဒါနိ အဂမနံ နာမ အတိဝိယ အယုတ္တ"န္တိ ဓမ္မံ သောတုကာမတာယ ဂစ္ဆန္တံ ပုန တေ အာဟံသု "တေန ဟိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဓမ္မံ သုဏန္တော ဗဟိသာဏိယာ နိသီဒိတွာ သုဏာဟီ"တိ။ ပုရေတရမေဝဿ ဂန္တွာ သာဏိံ ပရိက္ခိပိံသု။ သော ဂန္တွာ ဗဟိသာဏိယံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ "တွံ ဗဟိသာဏိယံ ဝါ နိသီဒ၊ ပရကုဋ္ဋေ ဝါ ပရသေလေ ဝါ ပရစက္ကဝါဠေ ဝါ ပန နိသီဒ၊ အဟံ ဗုဒ္ဓေါ နာမ သက္ကောမိ တံ မမ သဒ္ဒံ သာဝေတု"န္တိ မဟာဇမ္ဗုံ ခန္ဓေ ဂဟေတွာ စာလေန္တော ဝိယ အမတဝဿံ ဝဿေန္တော ဝိယ စ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ အာရဘိ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ စ ပန ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ပုရတော ဌိတာပိ ပစ္ဆတော ဌိတာပိ စက္ကဝါဠသတံ စက္ကဝါဠသဟဿံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတာပိ အကနိဋ္ဌဘဝနေ ဌိတာပိ "သတ္ထာ မမညေဝ ဩလောကေတိ၊ မယှမေဝ ဓမ္မံ ဒေသေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ သတ္ထာ ဟိ တံ တံ ဩလောကေန္တော ဝိယ တေန တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဝိယ စ အဟောသိ။ စန္ဒသမာ ကိရ ဗုဒ္ဓါ။ ယထာ စန္ဒော ဂဂနမဇ္ဈေ ဌိတော[1] "မယှံ ဥပရိ စန္ဒော၊ မယှံ ဥပရိ စန္ဒော"တိ သဗ္ဗသတ္တာနံ ခါယတိ၊ ဧဝမေဝ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတာနံ အဘိမုခေ ဌိတာ ဝိယ ခါယန္တိ။ ဣဒံ ကိရ တေသံ အလင်္ကတသီသံ ဆိန္ဒိတွာ အဉ္ဇိတအက္ခီနိ ဥပ္ပါဋေတွာ ဟဒယမံသံ ဥပ္ပါဋေတွာ ပရဿ ဒါသတ္ထာယ ဇာလိသဒိသေ ပုတ္တေ ကဏှာဇိနာသဒိသာ ဓီတရော မဒ္ဒိသဒိသာ ပဇာပတိယော ပရိစ္စဇိတွာ ဒိန္နဒါနဿ ဖလံ။ မိဂါရသေဋ္ဌိပိ ခေါ တထာဂတေ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဗဟိသာဏိယံ နိသိန္နောဝ သဟဿနယပဋိမဏ္ဍိတေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အစလာယ သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော တီသု ရတနေသု[2] နိက္ကင်္ခေါ ဟုတွာ သာဏိကဏ္ဏံ ဥက္ခိပိတွာ အာဂန္တွာ သုဏှာယ ထနံ မုခေန ဂဟေတွာ "တွံ မေ အဇ္ဇတော ပဋ္ဌာယ

၁-စန္ဒော ဂဂနမဇ္ဈေ ဌိတော (သီ)

၂-သရဏေသု (သီ၊ က)

မာတာ”တိ တံ မာတုဋ္ဌာနေ[1] ဌပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ **မိဂါရမာတာ** နာမ ဇာတာ။ ပစ္ဆာဘာဂေ ပုတ္တံ လဘိတွာပိ မိဂါရောတိဿ နာမမကာသိ။

မဟာသေဋ္ဌိ သုဏှာယ ထနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဂန္တွာ ဘဂဝတော ဒွီသု ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ပါဒေ ပါဏီဟိ စ ပရိသမ္ဗာဟန္တော မုခေန စ ပရိစုမ္ဗန္တော “မိဂါရော အဟံ ဘန္တေ၊ မိဂါရော အဟံ ဘန္တေ”တိ တိက္ခတ္တုံ နာမံ သာဝေတွာ “အဟံ ဘန္တေ ဧတ္တကံ ကာလံ ယတ္ထ[2] နာမ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလန္တိ န ဇာနာမိ၊ ဣဒါနိ စ မေ သုဏိသံ နိဿာယ ဉာတံ၊ သဗ္ဗာ အပါယဒုက္ခာ မုတ္တောမှိ၊ သုဏိသာ မေ ဣမံ ဂေဟံ အာဂစ္ဆန္တီ မမ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ အာဂတာ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“သောဟံ အဇ္ဇ ပဇာနာမိ၊ ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ။
အတ္ထာယ ဝတ မေ ဘဒ္ဒါ၊ သုဏိသာ ဃရမာဂတာ”တိ။

ဝိသာခါ ပုနဒိဝသတ္ထာယပိ သတ္ထာရံ နိမန္တေသိ။ အထဿာ ပုနဒိဝသေပိ သဿု သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တာ။ တတော ပဋ္ဌာယ တံ ဂေဟံ သာသနဿ ဝိဝဋဒွါရံ အဟောသိ။ တတော သေဋ္ဌိ စိန္တေသိ “ဗဟူပကာရာ မေ သုဏိသာ ပသန္နာကာရမဿာ[3] ကရိဿာမိ၊ ဧတိဿာ ဘာရိယံ ပသာဓနံ နိစ္စကာလံ ပသာဓေတုံ န သက္ကာ၊ သလ္လဟုကမဿာ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ သဗ္ဗဣရိယာပထေသု ပသာဓနယောဂ္ဂံ ပသာဓနံ ကာရေဿာမီ”တိ သတသဟဿဂ္ဃနကံ ဃနမဋ္ဌကံ နာမ ပသာဓနံ ကာရေတွာ တဿ နိဋ္ဌိတေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိမန္တေတွာ သက္ကစ္စံ ဘောဇေတွာ ဝိသာခံ သောဠသဟိ ဂန္ဓောဒကဃဋေဟိ နှာပေတွာ သတ္ထု သမ္မုခေ ဌပေတွာ ပသာဓေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒာပေသိ။ သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကတွာ ဝိဟာရမေဝ ဂတော။ ဝိသာခါပိ တတော ပဋ္ဌာယ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောန္တီ သတ္ထု သန္တိကာ **အဋ္ဌ ဝရေ**[4] လဘိတွာ ဂဂနတလေ စန္ဒလေခါ ဝိယ ပညာယမာနာ ပုတ္တဓီတာဟိ ဝုဍ္ဎိံ ပါပုဏိ။ တဿာ ကိရ ဒသ ပုတ္တာ ဒသ ဓီတရော စ အဟေသုံ။ တေသု ဧကေကဿ ဒသ ဒသ ပုတ္တာ ဒသ ဒသ ဓီတရော အဟေသုံ။ တေသု တေသုပိ ဧကေကဿ ဒသ ဒသ ပုတ္တာ ဒသ ဒသ ဓီတရော စာတိ ဧဝမဿာ ပုတ္တနတ္တပနတ္တသန္တာနဝသေန ပဝတ္တာနိ ဝီသာဓိကာနိ စတ္တာရိ သတာနိ အဋ္ဌ စ ပါဏသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ—

၁-မာတုဋ္ဌာနေ (သီ၊ သျာ)
၂-ဧတ္တ နာမ (က)
၃-ပဏ္ဏာကာရမဿာ (သျာ)
၄-ဝိ ၃-၄၀၆-ပိဋ္ဌေ။

“ဝိသာခါ ဝီသတိ ပုတ္တာ၊ နတ္တာ စ စတုရော သတာ။
ပနတ္တာ အဋ္ဌသဟဿာ၊ ဇမ္ဗုဒီပေ သုပါကဋာ”တိ။

အာယု ဝီသဝဿသတံ အဟောသိ၊ သီသေ ဧကမ္ပိ ပလိတံ နာမ နာဟောသိ၊ နိစ္စံ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဝိယ အဟောသိ။ တံ ပုတ္တနတ္တ-ပနတ္တုပရိဝါရံ[1] ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ “ကတမာ ဧတ္ထ ဝိသာခါ”တိ ပရိပုစ္ဆိ-တာရော ဟောန္တိ။ ယေ နံ ဂစ္ဆန္တိံ ပဿန္တိ၊ “ဣဒါနိ ထောကံ ဂစ္ဆတု၊ ဂစ္ဆမာနာဝ နော အယျာ သောဘတီ”တိ စိန္တေန္တိ။ ယေ နံ ဌိတံ နိသိန္နံ နိပန္နံ ပဿန္တိ၊ “ဣဒါနိ ထောကံ နိပဇ္ဇတု၊ နိပန္နာဝ နော အယျာ သောဘ-တီ”တိ စိန္တေန္တိ။ ဣတိ သာ စတူသု ဣရိယာပထေသု အသုကဣရိယာပထေန နာမ န သောဘတီတိ ဝတ္တဗ္ဗာ န ဟောတိ။ ပဉ္စန္နံ ခေါ ပန ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေတိ။ ရာဇာ “ဝိသာခါ ကိရ ပဉ္စန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေတီ”တိ သုတွာ တဿာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ အာဂမနဝေလာယ ထာမံ ဝီမံသိတု-ကာမော ဟတ္ထိံ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ၊ သော သောဏ္ဍံ ဥက္ခိပိတွာ ဝိသာခါဘိမုခေါ အဂမာသိ။ တဿာ ပရိဝါရိတ္ထိယော ပဉ္စသတာ ဧကစ္စာ ပလာယိံသု၊ ဧကစ္စာ န ပရိစ္စဇိတွာ “ကိံ ဣဒ”န္တိ ဝုတ္တေ “ရာဇာ ကိရ တေ အယျေ ဗလံ ဝီမံသိတု-ကာမော ဟတ္ထိံ ဝိဿဇ္ဇာပေသီ”တိ ဝဒိံသု။ ဝိသာခါ ဣမံ ဒိသွာ “ကိံ ပလာယိတေန၊ ကထံ နု ခေါ တံ ဂဏှိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ “သစေ တံ ဒဠှံ ဂဏှိဿာမိ၊ ဝိနဿေယျာ”တိ ဒွီဟိ အင်္ဂုလီဟိ သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ ပဋိပဏာမေသိ။ ဟတ္ထိ အတ္တာနံ သန္ဓာရေတုံ နာသက္ခိ၊ ရာဇင်္ဂဏေ ဥက္ကုဋိကော ဟုတွာ ပတိတော။ မဟာဇနော သာဓုကာရံ အဒါသိ။ သာပိ သပရိဝါရာ သောတ္ထိနာ ဂေဟံ အဂမာသိ။

ကေန ခေါ ပန သမယေန သာဝတ္ထိယံ ဝိသာခါ မိဂါရမာတာ ဗဟုပုတ္တာ ဟောတိ ဗဟုနတ္တာ အရောဂပုတ္တာ အရောဂနတ္တာ အဘိမင်္ဂလသမ္မတာ၊ ကာပဘာကေသု ပုတ္တနတ္တေသု[2] ဧကောပိ အန္တရာ မရဏံ ပတ္တော နာမ နာဟောသိ။ သာဝတ္ထိဝါသိနော မင်္ဂလေသု ဆဏေသု ဝိသာခံ ပဌမံ နိမန္တေတွာ ဘောဇေန္တိ။ အထေကသ္မိံ ဥဿဝဒိဝသေ မဟာဇနေ မဏ္ဍိတပသာဓိတေ ဓမ္မဿဝနာယ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တေ ဝိသာခါပိ နိမန္တိတဋ္ဌာနေ ဘုဉ္ဇိတွာ မဟာလတာပသာဓနံ ပသာဓေတွာ မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဘဏ္ဍိကံ ဗန္ဓိတွာ ဒါသိယာ အဒါသိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ—

၁-ပုတ္တနတ္တုပရိဝါရံ (သီ၊ သျာ) ၂-ပုတ္တနတ္တသဘာဝေသု (သီ၊ သျာ) ဝိ ၁-၂၈၅-ပိဋ္ဌေ ပဿိတဗ္ဗံ။

"တေန ခေါ ပန သမယေန သာဝတ္ထိယံ ဥဿဝေါ ဟောတိ၊ မနုဿာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ အာရာမံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဝိသာခါပိ မိဂါရ-မာတာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ။ အထ ခေါ ဝိသာခါ မိဂါရမာတာ အာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဘဏ္ဍိကံ ဗန္ဓိတွာ ဒါသိယာ အဒါသိ 'ဟန္ဒ ဇေ ဣမံ ဘဏ္ဍိကံ ဂဏှာဟီ'တိ"[1]။

သာ ကိရ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ စိန္တေသိ "ဧဝရူပံ မဟဂ္ဃံ ပသာဓနံ သီသေ ပဋိမုက္ကံ ယာဝ ပါဒပိဋ္ဌိံ အလင်္ကာရံ အလင်္ကရိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတုံ အယုတ္တ"န္တိ နံ ဩမုဉ္စိတွာ ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ အတ္တနော ပုညေနေဝ နိဗ္ဗတ္တာယ ပဉ္စဟတ္ထိထာမဓရာယ ဒါသိယာ ဟတ္ထေ အဒါသိ။ သာ ဧဝ ကိရ တံ ဂဏှိတုံ သက္ကောတိ။ တေန နံ အာဟ "အမ္မ ဣမံ ပသာဓနံ ဂဏှ၊ သတ္ထုသန္တိကာ နိဝတ္တနကာလေ ပသာဓေဿာမိ န"န္တိ။ တံ ပန ဒတွာ ဃနမဋ္ဌကံ ပသာဓနံ ပသာဓေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ အဿောသိ၊ ဓမ္မဿဝနာဝသာနေ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ ပက္ကာမိ။ သာပိဿာ ဒါသီ တံ ပသာဓနံ ပမုဋ္ဌာ။ ဓမ္မံ သုတွာ ပန ပက္ကန္တာယ ပရိသာယ သစေ ကိဉ္စိ ပမုဋ္ဌံ ဟောတိ၊ တံ အာနန္ဒတ္ထေရော ပဋိသာမေတိ။ ဣတိ သော တံ ဒိဝသံ မဟာလတာပသာဓနံ ဒိသွာ သတ္ထု အာရောစေသိ။ ဘန္တေ ဝိသာခါ ပသာဓနံ ပမုဿိတွာ ဂတာတိ။ ဧကမန္တံ ဌပေဟိ အာနန္ဒာတိ။ ထေရော တံ ဥက္ခိပိတွာ သောပါနပဿေ လဂ္ဂေတွာ ဌပေသိ။

ဝိသာခါပိ သုပ္ပိယာယ သဒ္ဓိံ "အာဂန္တုကဂမိကဂိလာနာဒီနံ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ဇာနိဿာမီ"တိ အန္တောဝိဟာရေ ဝိစရိ။ တာ ပန ဥပါသိကာယော အန္တော-ဝိဟာရေ ဒိသွာ သပ္ပိမဓုတေလာဒီဟိ အတ္ထိကာ ပကတိယာဝ ဒဟရာ စ သာမဏေရာ စ ထာလကာဒီနိ ဂဟေတွာ ဥပသင်္ကမန္တိ။ တသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ တထေဝ ကရိံသု။ အထေကံ ဂိလာနံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ သုပ္ပိယာ[2] "ကေနတ္ထော အယျဿာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ပဋိစ္ဆာဒနီယေနာ"တိ ဝုတ္တေ ဟောတု အယျ, ပေသေဿာမီတိ ဒုတိယဒိဝသေ ကပ္ပိယမံသံ အလဘန္တီ အတ္တနော ဦရုမံသေန ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ ပုန သတ္ထရိ ပသာဒေန ပါကတိကသရီရာဝ အဟောသိ။ ဝိသာခါပိ ဂိလာနေ စ ဒဟရေ စ သာမဏေရေ စ ဩလောကေတွာ အညေန ဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဝိဟာရူပစာရေ ဌိတာ "အမ္မ ပသာဓနံ အာဟရ ပသာ-ဓေဿာမီ"တိ အာဟ။ တသ္မိံ ခဏေ သာ ဒါသီ ပမုဿိတွာ နိက္ခန္တဘာဝံ ဉတွာ "အယျေ ပမုဋ္ဌာမှီ"တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဂန္တွာ ဂဏှိတွာ ဧဟိ၊ သစေ

၁-ဝိ ၂-၂၁၀-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ဝိ ၃-၃၁၀-ပိဋ္ဌေ ဝိတ္ထာရော။

ပန မယှံ အယျေန အာနန္ဒတ္ထေရေန ဥက္ခိပိတွာ အညာသ္မိံ ဌာနေ ဌပိတံ ဟောတိ၊ မာ အာဟရေယျာသိ၊ အယျသေဝ တံ မယာ ပရိစ္စတ္တန္တိ။ ဇာနာတိ ကိရ သာ "ကုလမနုဿာနံ ပမုဋ္ဌဘဏ္ဍကံ ဧရော ပဋိသာမေတိ"တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ထေရောပိ တံ ဒါသိံ ဒိသွာဝ "ကိမတ္ထံ အာဂတာသိ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အယျာယ မေ ပသာဓနံ ပမုဿိတွာ အာဂတာမှီ"တိ ဝုတ္တေ "တေသ္မိံ မေ သောပါနပဿေ ဌပိတံ၊ ဂစ္ဆ နံ ဂဏှာဟိ"တိ အာဟ။ သာ "အယျ တုမှာကံ ဟတ္ထေန အာမဋ္ဌဘဏ္ဍကံ မယှံ အယျာယ အနာဟာရိယံ ကတ"န္တိ ဝတွာ တုစ္ဆဟတ္ထာဝ ဂန္တွာ "ကိံ အမ္မာ"တိ ဝိသာခါယ ပုဋ္ဌာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အမ္မ နာဟံ မမ အယျေန အာမဋ္ဌဘဏ္ဍံ ပိလန္ဓိဿာမိ၊ ပရိစ္စတ္တံ မယာ။ အယျာနံ ပန ပဋိဇဂ္ဂိတုံ ဒုက္ခံ၊ တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဥပနေဿာမိ၊ ဂစ္ဆ, တံ အာဟရာဟီတိ။ သာ ဂန္တွာ အာဟရိ။ ဝိသာခါ တံ အပိလန္ဓိတွာဝ ကမ္မာရေ ပက္ကောသာပေတွာ အဂ္ဃာပေသိ။ တေဟိ "နဝ ကောဋိယော အဂ္ဃတိ၊ ဟတ္ထကာရာပဏိယံ ပနဿ သတသဟဿ"န္တိ ဝုတ္တေ ပသာဓနံ ယာနေ ဌပါပေတွာ "တေန ဟိ တံ ဝိက္ကိဏထာ"တိ အာဟ။ တတ္တကံ ဓနံ ဒတွာ ဂဏှိတုံ န ကောစိ သက္ခိဿတိ။ တဉှိ ပသာဓနံ ပသာဓေတုံ အနုစ္ဆဝိကာ ဣတ္ထိယော နာမ ဒုလ္လဘာ။ ပထဝိမဏ္ဍလသ္မိံ ဟိ တိဿောဝ ဣတ္ထိယော မဟာလတာပသာဓနံ လဘိံသု ဝိသာခါ မဟာဥပါသိကာ, ဗန္ဓုလမလ္လသေနာပတိဿ ဘရိယာ မလ္လိကာ, ဗာရာဏသီသေဋ္ဌိနော ဓီတာတိ။

တသ္မာ ဝိသာခါ သယမေဝ တဿ မူလံ ဒတွာ သတသဟဿာဓိကာ နဝ ကောဋိယော သကဋေ အာရောပေတွာ ဝိဟာရံ နေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ မယှံ အယျေန အာနန္ဒတ္ထေရေန မမ ပသာဓနံ ဟတ္ထေန အာမဋ္ဌံ၊ တေန အာမဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ န သက္ကာ တံ မယာ ပိလန္ဓိတုံ။ တံ ပန ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကပ္ပိယံ ဥပနေဿာမီတိ ဝိက္ကိဏာပေန္တီ အညံ တံ ဂဏှိတုံ သမတ္ထံ အဒိသွာ အဟမေဝ တဿ မူလံ ဂါဟာပေတွာ အာဂတာ၊ စတူသု ပစ္စယေသု ကတရပစ္စယေန ဥပနေဿာမိ ဘန္တေ"တိ။ ပါစီနဒွါရေ သံဃဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ကာတုံ တေ ယုတ္တံ ဝိသာခေတိ "ယုတ္တံ ဘန္တေ"တိ ဝိသာခါ တုဋ္ဌမာနသာ နဝကောဋီဟိ ဘူမိမေဝ ဂဏှိ။ အပရာဟိ နဝကောဋီဟိ ဝိဟာရံ ကာတုံ အာရဘိ။

အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ဒေဝလောကာ စဝိတွာ ဘဒ္ဒိယနဂရေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တဿ ဘဒ္ဒိယဿ ာမ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂေဟေ

ဘုတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဥတ္တရဒွါရာဘိမုခေါ အဟောသိ။ ပကတိယာ ဟိ သတ္ထာ ဝိသာခါယ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှိတွာ ဒက္ခိဏဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဇေတဝနေ ဝသတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ ပါစီန-ဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝသတိ။ ဥတ္တရဒွါရံ သန္ဓာယ ဂစ္ဆန္တမေဝ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ "စာရိကံ ပက္ကမိဿတီ"တိ ဇာနန္တိ။ ဝိသာခါပိ တံ ဒိဝသံ "သတ္ထာ ဥတ္တရဒွါရာဘိမုခေါ ဂတော"တိ သုတွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အာဟ "စာရိကံ ဂန္တုကာမတ္ထ ဘန္တေ"တိ။ အာမ ဝိသာခေတိ။ ဘန္တေ ဧတ္တကံ ဓနံ ပရိစ္စဇိတွာ တုမှာကံ ဝိဟာရံ ကာရေမိ၊ နိဝတ္တထ ဘန္တေတိ။ အနိဝတ္တဂမနံ ဣဒံ ဝိသာခေတိ။ သာ "အဒ္ဓါ ဟေတုသမ္ပန္နံ ကိဉ္စိ ပဿိဿတိ ဘဂဝါ"တိ စိန္တေတွာ "တေန ဟိ ဘန္တေ မယှံ ကတာကတဝိဇာနနကံ ဧကံ ဘိက္ခုံ နိဝတ္တေတွာ ဂစ္ဆထာ"တိ အာဟ။ "ယံ ရုစ္စသိ၊ တဿ ပတ္တံ ဂဏှ ဝိသာခေ"တိ အာဟ။ သာ ကိဉ္စာပိ အာနန္ဒတ္ထေရံ ပိယာယတိ၊ "မဟာ-မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဣဒ္ဓိမာ၊ ဧတံ မေ နိဿာယ ကမ္မံ လဟုံ နိပ္ဖဇ္ဇိဿ-တီ"တိ ပန စိန္တေတွာ ထေရဿ ပတ္တံ ဂဏှိ။ ထေရော သတ္ထာရံ ဩလောကေသိ။ သတ္ထာ "တဝ ပရိဝါရေ ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ နိဝတ္တ မောဂ္ဂလ္လာန"တိ အာဟ။ သော တထာ အကာသိ။ တဿာနုဘာဝေန ပဏ္ဏာသသဋ္ဌိ-ယောဇနာနိပိ ရုက္ခတ္ထာယ စ ပါသာဏတ္ထာယ စ ဂတာ မနုဿာ မဟန္တေ မဟန္တေ ရုက္ခေ စ ပါသာဏေ စ ဂဟေတွာ တံ ဒိဝသမေဝ အာဂစ္ဆန္တိ၊ နေဝ သကဋေ ရုက္ခပါသာဏေ အာရောပေန္တာ ကိလမန္တိ၊ န အက္ခော ဘိဇ္ဇတိ။ န စိရဿေဝ ဒွေဘူမိကံ ပါသာဒံ ကရိံသု။ ဟေဋ္ဌာဘူမိယံ ပဉ္စ ဂဗ္ဘသတာနိ, ဥပရိဘူမိယံ ပဉ္စ ဂဗ္ဘသတာနီတိ ဂဗ္ဘသဟဿပဋိမဏ္ဍိတော ပါသာဒေါ အဟောသိ။ အဋ္ဌကရီသေ ပရိသုဒ္ဓေ ဘူမိဘာဂေ ပါသာဒံ ကာရာပေသိ၊ "သုဒ္ဓပါသာဒေါ ပန န သောဘတီ"တိ တံ ပရိဝါရေတွာ ပဉ္စ ပဓာနဝေတ္တ-ဂေဟသတာနိ ပဉ္စ စူဠပါသာဒသတာနိ ပဉ္စ ဒီဃမာဠကသတာနိ ကာရာ-ပေသိ။

အထ သတ္ထာ နဝဟိ မာသေဟိ စာရိကံ စရိတွာ ပုန သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ ဝိသာခါယပိ ပါသာဒေ ကမ္မံ နဝဟိ မာသေဟိ နိဋ္ဌိတံ။ ပါသာဒကူဋံ ဃနကောဋ္ဋိတရတ္တသုဝဏ္ဏေနေဝ သဋ္ဌိဥဒကဃဋဂဏှနကံ ကာရာပေသိ။ "သတ္ထာ ဇေတဝနဝိဟာရံ ဂစ္ဆတီ"တိ စ သုတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ သတ္ထာရံ အတ္တနော ဝိဟာရံ နေတွာ ပဋိညံ ဂဏှိ "ဘန္တေ ဣမံ စတုမာသံ ဘိက္ခုသံဃံ ဂဟေတွာ ဣဓေဝ ဝသထ၊ ပါသာဒမဟံ ကရိဿာမီ"တိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။

သာ တတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဝိဟာရေ ဧဝ ဒါနံ ဒေတိ။ အထဿာ ကော သဟာယိကာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ[1] ကံ ဝတ္ထံ အာဒါယ အာဂန္တွာ "သဟာယိကေ ဣဒံ ဧကံ ဝတ္ထံ တဝ ပါသာဒေ ဘူမတ္ထရဏ-သင်္ခေပေန အတ္ထရိတုကာမာ၊ အတ္ထရဏဋ္ဌာနံ မေ အာစိက္ခထာ"တိ အာဟ။ "သာဓု သဟာယိကေ၊ သစေ တျာဟံ 'ဩကာသော နတ္ထီ'တိ ဝက္ခာမိ၊ တွံ 'မေ ဩကာသံ အဒါတုကာမာ'တိ မညိဿသိ၊ သယမေဝ ပါသာဒဿ ဒွေ ဘူမိယော ဂဗ္ဘသဟဿဉ္စ ဩလောကေတွာ အတ္ထရဏဋ္ဌာနံ ဇာနာဟီ"တိ အာဟ။ သာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ ဝတ္ထံ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရန္တီ တတော အပ္ပတရမူလံ ဝတ္ထံ အဒိသွာ "နာဟံ ဣမသ္မိံ ပါသာဒေ ပုညဘာဂံ လဘာမီ"တိ ဒေါမနဿပ္ပတ္တာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ရောဒန္တီ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ အာနန္ဒတ္ထေရော ဒိသွာ "ကသ္မာ ရောဒသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ သာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ထေရော "မာ စိန္တယိ၊ အဟံ တေ အတ္ထရဏဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိဿာမီ"တိ ဝတွာ "သောပါနပါဒမူလေ ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနေ[2] ဣမံ ပါဒပုဉ္ဆနကံ ကတွာ အတ္ထရာဟိ၊ ဘိက္ခူ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ပဌမံ ဧတ္ထ ပါဒံ ပုဉ္ဆိတွာ အန္တော ပဝိသိဿန္တိ၊ ဧဝံ တေ မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတီ"တိ အာဟ။ ဝိသာခါယ ကိရေတံ အသလ္လက္ခိတဋ္ဌာနံ။

ဝိသာခါ စတ္တာရော မာသေ အန္တောဝိဟာရေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒါနံ အဒါသိ၊ အဝသာနဒိဝသေ ဘိက္ခုသံဃဿ စီဝရသာဋကေ အဒါသိ။ သံဃနဝကေန လဒ္ဓစီဝရသာဋကာ သဟဿဂ္ဃနကာ ဟောန္တိ။ သဗ္ဗေသံ ပတ္တာနိ ပူရေတွာ ဘေသဇ္ဇံ အဒါသိ။ ဒါနပရိစ္စာဂေ နဝ ကောဋိယော အဂမံသု။ ဣတိ ဝိဟာရဿ ဘူမိဂ္ဂဟဏေ နဝ ကောဋိယော၊ ဝိဟာရဿ ကာရာပနေ နဝ, ဝိဟာရမဟေ နဝါတိ သဗ္ဗာပိ သတ္တဝီသတိ ကောဋိယော သာ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပရိစ္စဇိ။ ဣတ္ထိဘာဝေ ဌတွာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ ဂေဟေ ဝသမာနာယ ဧဝရူပေါ မဟာပရိစ္စာဂေါ နာမ အညိဿာ နတ္ထိ။ သာ ဝိဟာရ-မဟဿ နိဋ္ဌိတဒိဝသေ ဝဍ္ဎမာနကစ္ဆာယာယ ပုတ္တနတ္တပနတ္တပရိဝုတာ "ယံ ယံ မယာ ပုဗ္ဗေ ပတ္ထိတံ၊ သဗ္ဗမေဝ မတ္ထကံ ပတ္တ"န္တိ ပါသာဒံ အနုပရိယာယန္တီ ပဉ္စဟိ ဂါထာဟိ မဓုရဿရေန ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ—

> ''ကဒါဟံ ပါသာဒံ ရမ္မံ[3]၊ သုဓာမတ္တိကလေပနံ။
> ဝိဟာရဒါနံ ဒဿာမိ၊ သင်္ကပ္ပေါ မယှ ပူရိတော။

၁-သဟဿဂ္ဃနိကံ (သီ၊ သျာ) ၂-သောပါနပါဒဓောဝနန္တရေ (သီ)၊ သောပါနေ (သျာ)
၃-နဝပါသာဒံ (သျာ)

ကဒါဟံ မဉ္စပီဌဉ္စ၊ ဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနိ စ။
သေနာသနဘဏ္ဍံ ဒဿာမိ၊ သင်္ကပ္ပေါ မယှ ပူရိတော။

ကဒါဟံ သလာကဘတ္တံ၊ သုစိံ မံသူပသေစနံ။
ဘောဇနဒါနံ ဒဿာမိ၊ သင်္ကပ္ပေါ မယှ ပူရိတော။

ကဒါဟံ ကာသိကံ ဝတ္ထံ၊ ခေါမကပ္ပါသိကာနိ စ။
စီဝရဒါနံ ဒဿာမိ၊ သင်္ကပ္ပေါ မယှ ပူရိတော။

ကဒါဟံ သပ္ပိနဝနီတံ၊ မဓုတေလဉ္စ ဖာဏိတံ။
ဘေသဇ္ဇဒါနံ ဒဿာမိ၊ သင်္ကပ္ပေါ မယှ ပူရိတော''တိ။

ဘိက္ခူ တဿာ သဒ္ဒံ သုတွာ သတ္ထု အာရောစယိံသု “ဘန္တေ အမှေဟိ ဧတ္တကေ အဒ္ဓါနေ ဝိသာခါယ ဂါယန္တိံ နာမ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ၊ သာ အဇ္ဇ ပုတ္တနတ္တ-ပနတ္တပရိဝုတာ ဂါယမာနာ ပါသာဒံ အနုပရိယာယတိ၊ ကိံ နု ခွဿာ ပိတ္တံ ဝါ ကုပိတံ, ဥဒါဟု ဥမ္မတ္တိကာ ဇာတာ”တိ။ သတ္ထာ ''န ဘိက္ခဝေ မယှံ ဓီတာ ဂါယတိ၊ အတ္တနော ပန အဇ္ဈာသယော ပရိပုဏ္ဏော၊ သာ ‘ပတ္ထိတ-ပတ္ထနာ မေ မတ္ထကံ ပတ္တာ’တိ တုဋ္ဌမာနသာ ဥဒါနံ ဥဒါနေန္တီ ဝိစရတီ”တိ ဝတွာ ကဒါ ပန ဘန္တေ တာယ ပတ္ထနာ ပတ္ထိတာတိ။ သုဏိဿထ ဘိက္ခဝေတိ။ “သုဏိဿာမ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဘိက္ခဝေ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ပဒုမုတ္တရော နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဝဿသတသဟဿံ အာယု အဟောသိ၊ ခီဏာသဝါနံ သတသဟဿပရိဝါရော၊ နဂရံ ဟံသဝတီ နာမ၊ ပိတာ သုနန္ဒော နာမ ရာဇာ၊ မာတာ သုဇာတာ နာမ ဒေဝီ၊ တဿ အဂ္ဂုပဋ္ဌာယိကာ ဧကာ ဥပါသိကာ အဋ္ဌ ဝရေ ယာစိတွာ မာတုဋ္ဌာနေ ဌတွာ သတ္ထာရံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပဋိဇဂ္ဂန္တီ သာယံပါတံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ တဿာ ဧကာ သဟာယိကာ တာယ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ နိဗဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ။ သာ တဿာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသေန ကထနဉ္စ ဝလ္လဘဘာဝဉ္စ ဒိသွာ ''ကိံ နု ခေါ ကတွာ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါနံ ဝလ္လဘာ ဟောတီ''တိ စိန္တေတွာ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ “ဘန္တေ ဧသာ ဣတ္ထီ တုမှာကံ ကိံ ဟောတီ”တိ။ ဥပဋ္ဌာယိကာနံ အဂ္ဂါတိ။ ဘန္တေ ကိံ ကတွာ ဥပဋ္ဌာယိကာနံ အဂ္ဂါ ဟောတီတိ။ ကပ္ပသတသဟဿံ ပတ္ထနံ ပတ္ထေတွာတိ။ ဣဒါနိ ပတ္ထေတွာ လဒ္ဓုံ သက္ကာ ဘန္တေတိ။ အာမ သက္ကာတိ။ “တေန ဟိ ဘန္တေ ဘိက္ခုသတ-သဟဿေန သဒ္ဓိံ သတ္တာဟံ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ အဓိ-ဝါသေသိ။ သာ သတ္တာဟံ ဒါနံ ဒတွာ ဩသာနဒိဝသေ စီဝရသာဋကေ ဒတွာ

သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ “ဘန္တေ နာဟံ ဣမဿ ဒါနဿ ဖလေန ဒေဝိဿရိယာဒီနံ အညတရံ ပတ္ထေမိ၊ တုမှာဒိသဿ ပနေကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ အဋ္ဌ ဝရေ လဘိတွာ မာတုဋ္ဌာနေ ဌတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ သမတ္ထာနံ အဂ္ဂါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သတ္ထာ “သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ ဣမိဿာ ပတ္ထနာ”တိ အနာဂတံ အာဝဇ္ဇေန္တော ကပ္ပသတသဟဿံ ဩလောကေတွာ “ကပ္ပသတသဟဿပရိယောသာနေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဒါ တွံ ဝိသာခါ နာမ ဥပါသိကာ ဟုတွာ တဿ သန္တိကေ အဋ္ဌ ဝရေ လဘိတွာ မာတုဋ္ဌာနေ ဌတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပဋိဇဂ္ဂန္တီနံ ဥပဋ္ဌာယိကာနံ အဂ္ဂါ ဘဝိဿသီ”တိ အာဟ။ တဿာ သာ သမ္ပတ္တိ သွေဝ လဒ္ဓဗ္ဗာ ဝိယ အဟောသိ။

သာ ယာဝတာယုကံ ပုညံ ကတွာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော သတ္တန္နံ ဓီတာနံ ကနိဋ္ဌာ သံဃဒါသီ နာမ ဟုတွာ ပရကုလံ အဂန္တွာ တာဟိ ဇေဋ္ဌဘဂိနီဟိ သဒ္ဓိံ ဒီဃရတ္တံ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပါဒမူလေပိ “အနာဂတေ တုမှာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ မာတုဋ္ဌာနေ ဌတွာ စတုပစ္စယဒါယိကာနံ အဂ္ဂါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ ပန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ။ မယှံ သာသနေ ဗဟူနိ ပုညာနိ အကာသိ။ ဣတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ “န မယှံ ဓီတာ ဂါယတိ၊ ပတ္ထိတပတ္ထနာယ ပန နိပ္ဖတ္တိံ ဒိသွာ ဥဒါနံ ဥဒါနေတီ”တိ ဝတွာ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော “ဘိက္ခဝေ ယထာ နာမ ဆေကော မာလာကာရော နာနာပုပ္ဖါနံ မဟန္တံ ရာသိံ ကတွာ နာနပ္ပကာရေ မာလာဂုဏေ ကရောတိ၊ ဧဝမေဝ ဝိသာခါယ နာနပ္ပကာရာနိ ပုညာနိ ကာတုံ စိတ္တံ နမတီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၅၃။ “ယထာပိ ပုပ္ဖရာသိမှာ၊ ကယိရာ မာလာဂုဏေ ဗဟူ။
ဧဝံ ဇာတေန မစ္စေန၊ ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟု”န္တိ။

တတ္ထ **ပုပ္ဖရာသိမှာ**တိ နာနပ္ပကာရာနံ ပုပ္ဖါနံ ရာသိမှာ။ **ကယိရာ**တိ ကရေယျ။ **မာလာဂုဏေ ဗဟူ**တိ ဧကတော ဝဏ္ဋိကမာလာဒိဘေဒါ နာနပ္ပကာရာ မာလာဝိကတိယော။ **မစ္စေနာ**တိ မရိတဗ္ဗသဘာဝတာယ “မစ္စော”တိ လဒ္ဓနာမေန သတ္တေန စီဝရဒါနာဒိဘေဒံ **ဗဟုံ ကုသလံ ကတ္တဗ္ဗံ**။ ကတ္ထ ပုပ္ဖရာသိဂ္ဂဟဏံ ဗဟုပုပ္ဖဒဿနတ္ထံ။ သစေ ဟိ အပ္ပါနိ ပုပ္ဖါနိ ဟောန္တိ၊ မာလာကာရော စ

ဆေကော နေဝ ဗဟူ မာလာဂုဏေ ကာတုံ သက္ကောတိ၊ အဆေကော ပန အပ္ပေသု ဗဟူသုပိ[၁] ပုပ္ဖေသု န သက္ကောတိယေဝ။ ဗဟူသု ပန ပုပ္ဖေသု သတိ ဆေကော မာလာကာရော ဒက္ခော ကုသလော ဗဟူ မာလာဂုဏေ ကရောတိ၊ ဧဝမေဝ သစေ ဧကစ္စဿ သဒ္ဓါ မန္ဒာ ဟောတိ၊ ဘောဂါ စ ဗဟူ သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ နေဝ သက္ကောတိ ဗဟူနိ ကုသလာနိ ကာတုံ၊ မန္ဒာယ စ ပန သဒ္ဓါယ မန္ဒေသု စ ပန ဘောဂေသု န သက္ကောတိ။ ဥဠာရာယ စ ပန သဒ္ဓါယ မန္ဒေသု စ ဘောဂေသု န သက္ကောတိယေဝ။ ဥဠာရာယ စ ပန သဒ္ဓါယ ဥဠာရေသု စ ဘောဂေသု သတိ သက္ကောတိ။ တထာရူပါ စ ဝိသာခါ ဥပါသိကာ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ "ယထာပိ။ပ။ ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟု"န္တိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ၊ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

ဝိသာခါဝတ္ထု အဋ္ဌမံ။

၉-အာနန္ဒတ္ထေရပဉှာဝတ္ထု

န ပုပ္ဖဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ကထေသိ။

ထေရော ကိရ သာယန္ဟသမယေ ပဋိသလ္လီနော စိန္တေသိ "ဘဂဝတာ မူလဂန္ဓော သာရဂန္ဓော ပုပ္ဖဂန္ဓောတိ တယော ဥတ္တမဂန္ဓာ ဝုတ္တာ၊ တေသံ အနုဝါတမေဝ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ နော ပဋိဝါတံ။ အတ္ထိ နု ခေါ တံ ဂန္ဓဇာတံ၊ ယဿ ပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတီ"တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "ကိံ မယှံ အတ္တနာ ဝိနိစ္ဆိတေန၊ သတ္ထာရံယေဝ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ။ သော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ။ တေန ဝုတ္တံ—

> "အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော (သာယန္ဟသမယေ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော)[၂] ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ၊ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ—
>
> တီဏိမာနိ ဘန္တေ ဂန္ဓဇာတာနိ၊ ယေသံ အနုဝါတမေဝ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ နော ပဋိဝါတံ။ ကတမာနိ တီဏိ၊ မူလဂန္ဓော သာရဂန္ဓော

၁-အပ္ပေသုပိ (သီ)

၂-( )ပါဠိယံ နတ္ထိ။

ပုပ္ဖဂန္ဓော၊ ဣမာနိ ခေါ ဘန္တေ တီဏိ ဂန္ဓဇာတာနိ။ ယေသံ အနုဝါတမေဝ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ နော ပဋိဝါတံ။ အတ္ထိ နု ခေါ ဘန္တေ ကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ၊ ယဿ အနုဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ ပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ အနုဝါတပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတီတိ[၁]။

အထဿ ဘဂဝါ ပဉှံ ဗျာကရောန္တော—

''အတ္ထာနန္ဒ ကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ၊ ယဿ အနုဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ ပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ အနုဝါတပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတီတိ။ ကတမံ ပန တံ ဘန္တေ ဂန္ဓဇာတံ၊ ယဿ အနုဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ ပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ အနုဝါတပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတီတိ။

ဣဓာနန္ဒ ယသ္မိံ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိ-ဝိရတော ဟောတိ၊ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ သုရာ-မေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ သီလဝါ ဟောတိ ကလျာဏဓမ္မော၊ ဝိဂတမလမစ္ဆေရေန စေတသာ အဂါရံ အဇ္ဈာ-ဝသတိ မုတ္တစာဂေါ ပယတပါဏိ ဝေါဿဂ္ဂရတော ယာစယောဂေါ ဒါနသံဝိဘာဂရတော။

တဿ ဒိသာသု သမဏဗြာဟ္မဏာ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ 'အမု-ကသ္မိံ နာမ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ။ ပ။ ဒါနသံဝိဘာဂရတော'တိ။

ဒေဝတာပိဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ 'အမုကသ္မိံ နာမ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ။ ပ။ ဒါနသံဝိဘာဂရတော'တိ။ ဣဒံ ခေါ တံ အာနန္ဒ ဂန္ဓဇာတံ၊ ယဿ အနုဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ၊ ပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော

၁-အံ ၁-၂၂၆-ဝိဋ္ဌေ။

ဂန္ဓတိ၊ အနုဝါတပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂန္ဓတီ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ
အဘာသိ—

၅၄။“န ပုပ္ဖဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ၊
န စန္ဒနံ တဂရမလ္လိကာ ဝါ။
သတဉ္စ ဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ၊
သဗ္ဗာ ဒိသာ သပ္ပုရိသော ပဝါယတိ။

၅၅။ စန္ဒနံ တဂရံ ဝါပိ၊ ဥပ္ပလံ အထ ဝဿိကီ။
ဧတေသံ ဂန္ဓဇာတာနံ၊ သီလဂန္ဓော အနုတ္တရော”တိ။

တတ္ထ **န ပုပ္ဖဂန္ဓော**တိ တာဝတိံသဘဝနေ ပါရိစ္ဆတ္တကရုက္ခော အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ ယောဇနသတိကော၊ တဿ ပုပ္ဖါနံ အာဘာ ပညာသ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆတိ၊ ဂန္ဓော ယောဇနသတံ၊ သောပိ အနုဝါတမေဝ ဂစ္ဆတိ၊ ပဋိဝါတံ ပန အဍ္ဎင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ[1] ဂန္တုံ န သက္ကောတိ၊ ဧဝရူပေါပိ န ပုပ္ဖဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ။ **စန္ဒနန္တိ** စန္ဒနဂန္ဓော။ **တဂရမလ္လိကာ ဝါ**တိ ဣမေသမ္ပိ ဂန္ဓော ဧဝ အဓိပ္ပေတော။ သာရဂန္ဓာနံ အဂ္ဂဿ ဟိ လောဟိတစန္ဒနဿာပိ တဂရဿပိ မလ္လိကာယပိ အနုဝါတမေဝ ဝါယတိ[2]၊ နော ပဋိဝါတံ။ **သတဉ္စ ဂန္ဓော**တိ သပ္ပုရိသာနံ ပန ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကာနံ သီလဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ။ ကိံ ကာရဏာ? **သဗ္ဗာ ဒိသာ သပ္ပုရိသော ပဝါယတိ** ယသ္မာ ပန သပ္ပုရိသော သီလဂန္ဓေန သဗ္ဗာပိ ဒိသာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာဝ ဂစ္ဆတိ၊ တသ္မာ “တဿ ဂန္ဓော န ပဋိဝါတမေတီ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗော[3]။ တေန ဝုတ္တံ “ပဋိဝါတမေတီ”တိ။ **ဝဿိကီ**တိ ဇာတိသုမနာ။ **ဧတေသန္တိ** ဣမေသံ စန္ဒနာဒီနံ ဂန္ဓဇာတာနံ ဂန္ဓတော သီလဝန္တာနံ သပ္ပုရိသာနံ သီလဂန္ဓောဝ အနုတ္တရော အသဒိသော အပ္ပဋိဘာဂေါတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

အာနန္ဒတ္ထေရပဉှာဝတ္ထု နဝမံ။

၁-အဍ္ဎင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ (သျာ) ၂-ယာတိ (သီ၊ သျာ)
၃-ဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတီတိ ဝတ္တဗ္ဗော (သီ၊ သျာ)

၁၀-မဟာကဿပတ္ထေရပိဏ္ဍပါတဒိန္နဝတ္ထု

အပ္ပမတ္တော အယံ ဂန္ဓောတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာကဿပတ္ထေရဿ ပိဏ္ဍပါတဒါနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ ဒိဝသေ ထေရော သတ္တာဟစ္စယေန နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ "ရာဇဂဟေ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမီ"တိ နိက္ခမိ။ တသ္မိံ ပန သမယေ သက္ကဿ ဒေဝရညော ပရိစာရိကာ ကကုဋပါဒိနိယော ပဉ္စသတာ အစ္ဆရာယော "ထေရဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒဿာမာ"တိ ဥဿာဟဇာတာ ပဉ္စ ပိဏ္ဍပါတသတာနိ သဇ္ဇေတွာ အာဒါယ အန္တရာမဂ္ဂေ ဌတွာ "ဘန္တေ ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ ဂဏှထ၊ သင်္ဂဟံ နော ကရောထာ"တိ ဝဒိံသု။ ဂစ္ဆထ တုမှေ၊ အဟံ ဒုဂ္ဂတာနံ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီတိ။ ဘန္တေ မာ နော နာသေထ၊ သင်္ဂဟံ နော ကရောထာတိ။ ထေရော ဉတွာ ပုန ပဋိက္ခိပိတွာ ပုနပိ အပဂန္တုံ အနိစ္ဆမာနာ ယာစန္တိယော "အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာထ၊ အပဂစ္ဆထာ"တိ အစ္ဆရံ ပဟရိ။ တာ ထေရဿ အစ္ဆရ-သဒ္ဒံ သုတွာ သန္တဇ္ဇိတွာ သမ္ဘုခါ ဌာတုံ အသက္ကောန္တိယော ပလာယိတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂန္တွာ သက္ကေန "ကဟံ ဂတတ္ထာ"တိ ပုဋ္ဌာ "သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ ထေရဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒဿာမာ"တိ ဂတာမှာ ဒေဝါတိ။ ဒိန္နော ပန ဝေါတိ။ ဂဏှိတုံ န ဣစ္ဆတီတိ။ ကိံ ကထေသီတိ။ "ဒုဂ္ဂတာနံ သင်္ဂဟံ ကရိဿာ-မီ"တိ အာဟ ဒေဝါတိ။ တုမှေ ကေနာကာရေန ဂတာတိ။ ဣမိနာဝ ဒေဝါတိ။ သက္ကော "တုမှာဒိသိယော ထေရဿ ပိဏ္ဍပါတံ ကိံ ဒဿန္တီ"တိ သယံ ဒါတု-ကာမော ဟုတွာ ဇရာဇိဏ္ဏော မဟလ္လကော ခဏ္ဍဒန္တော ပလိတကေသော ဩဘဂ္ဂသရီရော မဟလ္လကတန္တဝါယော ဟုတွာ သုဇမ္ပိ ဒေဝဓီတရံ တထာရူပမေဝ မဟလ္လိကံ ကတွာ ဧကံ ပေသကာရဝီထိံ မာပေတွာ တန္တံ ပသာရေန္တော အစ္ဆိ။

ထေရောပိ "ဒုဂ္ဂတာနံ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီ"တိ နဂရာဘိမုခေါ ဂစ္ဆန္တော ဗဟိနဂရေ ဧဝ တံ ဝီထိံ ဒိသွာ ဩလောကေန္တော ဒွေ ဇနေ အဒ္ဒသ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော တန္တံ ပသာရေတိ၊ သုဇာ တသရံ ဝဋ္ဋေတိ။ ထေရော စိန္တေသိ "ဣမေ မဟလ္လကကာလေပိ ကမ္မံ ကရောန္တိယေဝ၊ ဣမသ္မိံ နဂရေ ဣမေဟိ ဒုဂ္ဂတတရာ နတ္ထိ မညေ၊ ဣမေဟိ ဒိန္နံ ဥဠုင်္ကမတ္တမ္ပိ သာကမတ္တမ္ပိ ဂဟေတွာ ဣမေသံ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီ"တိ။ သော တေသံ ဂေဟာဘိမုခေါ အဟောသိ။ သက္ကော တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ သုဇံ အာဟ "ဘဒ္ဒေ မယှံ အယျော ဣတော အာဂစ္ဆတိ၊ တွံ အပဿန္တီ ဝိယ တုဏှီ ဟုတွာ နိသီဒ၊ ခဏေန ထေရံ ဝဉ္စေတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ဒဿာမာ"တိ။ ထေရော အာဂန္တွာ

ဂေဟဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ တေပိ အပဿန္တာ ဝိယ အတ္တနော ကမ္မမေဝ ကရောန္တာ ထောကံ အာဂမိံသု။

အထ သက္ကော "ဂေဟဒွါရေ ကော ထေရော ဝိယ ဌိတော၊ ဥပဓာရေဟိ တာဝ"တိ အာဟ။ ဂန္တွာ ဥပဓာရေထ သာမီတိ။ သော ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ ထေရံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဇဏ္ဏုကာနိ ဩလမ္ဗိတွာ နိတ္ထုနန္တော ဥဋ္ဌာယ "ကတရော ထေရော နု ခေါ အယျော"တိ ထောကံ ဩသက္ကိတွာ "အက္ခီနိ မေ ဓူမာယန္တိ"တိ ဝတွာ နလာဋေ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ ဥဒ္ဓံ ဩလောကေတွာ "အဟော ဒုက္ခံ, အယျော နော မဟာကဿပတ္ထေရော စိရဿံ မေ ကုဋိဒွါရံ အာဂတော၊ အတ္ထိ နု ခေါ ကိဉ္စိ ဂေဟေ"တိ အာဟ။ သုဇာ ထောကံ အာကုလံ ဝိယ ဟုတွာ "အတ္ထိ သာမီ"တိ ပဋိဝစနံ အဒါသိ။ သက္ကော "ဘန္တေ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါတိ အစိန္တေတွာ သင်္ဂဟံ နော ကရောထာ"တိ ပတ္တံ ဂဏှိ။ ထေရော "တေဟိ ဒိန္နံ သာကံ ဝါ ဟောတု ကုဏ္ဍကမုဋ္ဌိ ဝါ၊ သင်္ဂဟံ နေသံ ကရိဿာမီ"တိ ပတ္တံ အဒါသိ။ သော အန္တောဃရံ ပဝိသိတွာ ဃဋိဩဒနံ နာမ ဃဋိယာ[၁] ဥဒ္ဓရိတွာ ပတ္တံ ပူရေတွာ ထေရဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သော အဟောသိ ပိဏ္ဍပါတော အနေကသူပဗျဉ္ဇနော၊ သကလံ ရာဇဂဟနဂရံ ဂန္ဓေန အဇ္ဈောတ္ထရိ။

တဒါ ထေရော စိန္တေသိ "အယံ ပုရိသော အပ္ပေသက္ခော၊ ပိဏ္ဍပါတော မဟေသက္ခော၊ သက္ကဿ ဘောဇနသဒိသော၊ ကော နု ခေါ ဧသော"တိ။ အထ နံ "သက္ကော"တိ ဉတွာ အာဟ "ဘာရိယံ တေ ကမ္မံ ကတံ ဒုဂ္ဂတာနံ သမ္ပတ္တိံ ဝိလုမ္ပန္တေန၊ အဇ္ဇ မယှံ ဒါနံ ဒတွာ ကောစိဒေဝ ဒုဂ္ဂတော သေနာပတိဋ္ဌာနံ ဝါ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဝါ လဘေယျာ"တိ။ မယာ ဒုဂ္ဂတတရော နတ္ထိ ဘန္တေတိ။ ကိံ ကာရဏာ တွံ ဒုဂ္ဂတော ဒေဝလောကေ ရဇ္ဇသိရိံ အနုဘဝန္တောတိ။ ဘန္တေ ဧဝံ နာမေတံ၊ မယာ ပန အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ကလျာဏကမ္မံ ကတံ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဝတ္တမာနေ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ စူဠရထဒေဝပုတ္တော မဟာရထဒေဝပုတ္တော အနေကဝဏ္ဏဒေဝပုတ္တောတိ ဣမေ တယော သမာနဒေဝပုတ္တာ မမ အာသန္နဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တာ၊ မယာ တေဇဝန္တတရာ။ အဟဉှိ တေသု ဒေဝပုတ္တေသု "နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ"တိ ပရိစာရိကာယော ဂဟေတွာ အန္တရဝီထိံ ဩတိဏ္ဏေသု ပလာယိတွာ ဂေဟံ ပဝိသာမိ။ တေသဉှိ သရီရတော တေဇော မမ သရီရံ ဩတ္ထရတိ၊ မမ သရီရတော တေဇော တေသံ သရီရံ န ဩတ္ထရတိ၊ ကော မယာ ဒုဂ္ဂတတရော ဘန္တေတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဣတော

[၁] ဃဋိတော (သီ၊ သျာ)

ပဋ္ဌာယ မယှံ မာ ဇဝံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒါနမဒါသီတိ။ ဝဍ္ဎေတွာ တုမှာကံ ဒါနေ ဒိန္နေ မယှံ ကုသလံ အတ္ထိ, န အတ္ထီတိ။ အတ္ထာဝုသောတိ။ ဇဝံ သန္တေ ကုသလကမ္မကရဏံ နာမ မယှံ ဘာရော ဘန္တေတိ။ သော ဇဝံ ဝတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ သုဇံ ဂဟေတွာ ထေရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ "အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ"န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ တေန ဝုတ္တံ—

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ပိပ္ပလိဂုဟာယံ ဝိဟရတိ၊ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ အညတရံ သမာဓိံ သမာပဇ္ဇိတွာ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌိတဿ ဧတဒဟောသိ "ယံနူနာဟံ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသေယျ"န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ပဉ္စမတ္တာနိ ဒေဝတာသတာနိ ဥဿုက္ကံ အာပန္နာနိ ဟောန္တိ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ပိဏ္ဍပါတပဋိလာဘာယ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ တာနိ ပဉ္စမတ္တာနိ ဒေဝတာသတာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒါတုကာမော ဟောတိ။ ပေသကာရဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ တန္တံ ဝိနာတိ၊ သုဇာ အသုရကညာ တသရံ ပူရေတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ရာဇဂဟေ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ယေန သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ၊ အဒ္ဒသာ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ၊ ဒိသွာ ဃရာ နိက္ခမိတွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဃရံ ပဝိသိတွာ ဃဋိယာ ဩဒနံ ဥဒ္ဓရိတွာ ပတ္တံ ပူရေတွာ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ အဒါသိ။ သော အဟောသိ ပိဏ္ဍပါတော အနေကသူပေါ အနေကဗျဉ္ဇနော အနေကရသဗျဉ္ဇနော။ အထ ခေါ

အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ဧတဒဟောသိ "ဟော န ခေါ အယံ သက္ကော၊ ယဿာယံ ဝေရူပေါ ဠဒ္ဓါနုဘာဝေါ"တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ဧတဒဟောသိ "သက္ကော ခေါ အယံ ဒေဝါနမိန္ဒော"တိ ဝိဒိတွာ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ ဧတဒဝေါစ "ကတံ ခေါ တေ ဠဒံ ကောသိယ၊ မာ ပုနပိ ဧဝရူပမကာသီ"တိ။ အမှာကမ္ပိ ဘန္တေ ကဿပ ပုညေန အတ္ထော၊ အမှာကမ္ပိ ပုညေန ကရဏီယန္တိ။

အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ တိက္ခတ္တုံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ "အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ၊ အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိ-ဋ္ဌိတံ၊ အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ"န္တိ[၁]။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဝိဟာရေ ဌိတော ဧဝ တဿ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ "ပဿထ ဘိက္ခဝေ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တ"န္တိ အာဟ။ ကိံ ပန တေန ကတံ ဘန္တေတိ။ ဝဉ္စေတွာ တေန မယှံ ပုတ္တဿ ကဿပဿ ပိဏ္ဍပါတော ဒိန္နော၊ တံ ဒတွာ တုဋ္ဌမာန-သော ဥဒါနံ ဥဒါနေန္တော ဂစ္ဆတီတိ။ "ထေရဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ကထံ ဘန္တေ တေန ဉာတန္တိ။ ဘိက္ခဝေ မမ ပုတ္တေန သဒိသံ နာမ ပိဏ္ဍပါတိကံ ဒေဝါပိ မနုဿာပိ ပိဟယန္တီတိ ဝတွာ သယမ္ပိ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ သုတ္တေ ပန တ္တေကမေဝ အာဂတံ—

အဿောသိ ခေါ ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓါယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ တိက္ခတ္တုံ ဥဒါနံ ဥဒါနေ-န္တဿ "အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ၊ အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ၊ အဟော ဒါနံ ပရမဒါနံ ကဿပေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ"န္တိ[၁]။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ—

၁-၃ ၁-၁၁၁-ပိဋ္ဌေ၊

“ပိဏ္ဍပါတိကဿ ဘိက္ခုနော၊
အတ္တဘရဿ အနညပေါသိနော။
ဒေဝါ ပိဟယန္တိ တာဒိနော၊
ဥပသန္တဿ သဒါ သတီမတော”တိ[၁]။

ဣမဉ္စ ပန ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ “ဘိက္ခဝေ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော မမ ပုတ္တဿ သီလဂန္ဓေန အာဂန္တွာ ပိဏ္ဍပါတံ အဒါသီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၅၆။ “အပ္ပမတ္တော အယံ ဂန္ဓော၊ ယွာယံ တဂရစန္ဒနံ[၂]။
ယော စ သီလဝတံ ဂန္ဓော၊ ဝါတိ ဒေဝေသု ဥတ္တမော”တိ။

တတ္ထ **အပ္ပမတ္တော**တိ ပရိတ္တပ္ပမာဏော[၃]။ **ယော စ သီလဝတ**န္တိ ယော ပန သီလဝန္တာနံ သီလဂန္ဓော၊ သော တဂရံ ဝိယ လောဟိတစန္ဒနံ[၄] ဝိယ စ ပရိတ္တ-ကော န ဟောတိ၊ အတိဝိယ ဥဠာရော ဝိပ္ဖါရိတော။ တေနေဝ ကာရဏေန **ဝါတိ ဒေဝေသု ဥတ္တမော**တိ ပဝရော သေဋ္ဌော ဟုတွာ ဒေဝေသု စ မနု-ဿေသု စ သဗ္ဗတ္ထမေဝ ဝါယတိ၊ ဩတ္ထရန္တော ဂစ္ဆတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

မဟာကဿပတ္ထေရပိဏ္ဍပါတဒိန္နဝတ္ထု ဒသမံ။

၁၁-ဂေါဓိကတ္ထေရပရိနိဗ္ဗာနဝတ္ထု

တေသံ သမ္ပန္နသီလာနန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဂေါဓိကတ္ထေရဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ဟိ အာယသ္မာ ဣသိဂိလိပဿေ ကာဠသိလာယံ ဝိဟရန္တော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော သာမာယိကံ စေတောဝိမုတ္တိံ ဖုသိတွာ ဧကဿ အနုသာယိကဿ ရောဂဿ ဝသေန တတော ပရိဟာယိ။ သော ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ဆက္ခတ္တုံ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပရိဟီနော၊ သတ္တမေ ဝါရေ ဥပ္ပါဒေတွာ စိန္တေသိ “အဟံ ဆက္ခတ္တုံ ဈာနာ ပရိဟီနော၊ ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ

၁-ခု ၁-၁၁၁-ပိဋ္ဌေ။
၂-ယာယံ တဂရစန္ဒနီ (သီ)
၃-ပရိတ္တပရိမာဏော (သီ)
၄-တဂရေ ဝိယ လောဟိတစန္ဒနေ (သီ၊ သျာ)

ခေါ ပန အနိယတာ ဂတိ၊ ဇာဒါနေဝ သတ္ထုံ အာဟရိဿာမိ”တိ ကေသော-ရောပနသတ္ထကံ ဂဟေတွာ ဂလနာဠိံ ဆိန္ဒိတုံ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ။ မာရော တဿ စိတ္တံ ဉတွာ “အယံ ဘိက္ခု သတ္ထံ အာဟရိတုကာမော၊ သတ္ထံ အာဟရန္တာ ခေါ ပန ဇီဝိတေ နိရပေက္ခာ ဟောန္တိ၊ တေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တမ္ပိ ပါပုဏန္တိ၊ သစာဟံ တံ ဝါရေဿာမိ၊ န မေ ဝစနံ ကရိဿတိ၊ သတ္ထာရံ ဝါရာပေဿာမီ”တိ အညာတကဝေသေန သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝေမာဟ—

“မဟာဝီရ မဟာပည၊ ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလ။
သဗ္ဗဝေရဘယာတီတ၊ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ စက္ခုမ။

သာဝကော တေ မဟာဝီရ၊ မရဏံ မရဏာဘိဘူ။
အာကင်္ခတိ စေတယတိ၊ တံ နိသေဓ ဇုတိန္ဓရ။

ကထံ ဟိ ဘဂဝါ တုယှံ၊ သာဝကော သာသနေ ရတော။
အပ္ပတ္တမာနသော သေက္ခော၊ ကာလံ ကယိရာ ဇနေ သုတာ”တိ[၁]။

တသ္မိံ ခဏေ ထေရေန သတ္ထံ အာဟရိတံ ဟောတိ။ သတ္ထာ “မာရော အယ”န္တိ ဝိဒိတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“ဧဝံ ဟိ ဓီရာ ကုဗ္ဗန္တိ၊ နာဝကင်္ခန္တိ ဇီဝိတံ။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ ဂေါဓိကော ပရိနိဗ္ဗုတော”တိ[၁]။

အထ ခေါ ဘဂဝါ သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ထေရဿ သတ္ထံ အာဟရိတွာ နိပန္နဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ မာရော ပါပိမာ “ကတ္ထ နု ခေါ ဣမဿ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ ပတိဋ္ဌိတ”န္တိ ရူမရာသိ ဝိယ တိမိရပုဉ္ဇော ဝိယ စ ဟုတွာ သဗ္ဗဒိသာသု ထေရဿ ဝိညာဏံ သမန္ဓေသတိ။ ဘဂဝါ တံ ရူမတိမိရ-ဘာဝံ ဘိက္ခူနံ ဒဿေတွာ “ဧသော ခေါ ဘိက္ခဝေ မာရော ပါပိမာ ဂေါဓိကဿ ကုလပုတ္တဿ ဝိညာဏံ သမန္ဓေသတိ ‘ကတ္ထ ဂေါဓိကဿ ကုလပုတ္တဿ ဝိညာဏံ ပတိဋ္ဌိတ’န္တိ။ အပတိဋ္ဌိတေန စ ဘိက္ခဝေ ဝိညာဏေန ဂေါဓိကော ကုလပုတ္တော ပရိနိဗ္ဗုတော”တိ အာဟ။ မာရောပိ တဿ ဝိညာဏဋ္ဌာနံ ဒဋ္ဌုံ အသက္ကောန္တော ကုမာရကဝဏ္ဏော ဟုတွာ ဗေလုဝပဏ္ဍုဝီဏံ အာဒါယ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ—

၁-သံ ၁-၁၂၂-ပိဋ္ဌေ။

"ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယံ၊ ဒိသာ အနုဒိသာ သွဟံ။
အန္ဝေသံ နာဓိဂစ္ဆာမိ၊ ဂောဓိကော သော ကုဟိံ ဂတော"တိ[၁]။

အထ နံ သတ္ထာ အာဟ—

"ယော ဓီရော ဓိတိသမ္ပန္နော၊ ဈာယီ ဈာနရတော သဒါ။
အဟောရတ္တံ အနုယုဉ္ဇံ၊ ဇီဝိတံ အနိကာမယံ။

ဇေတွာန မစ္စုနော သေနံ၊ အနာဂန္တွာ ပုနဗ္ဘဝံ။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ ဂောဓိကော ပရိနိဗ္ဗုတော"တိ[၁]။

ဧဝံ ဝုတ္တေ မာရော ပါပိမာ ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ—

"တဿ သောကပရေတဿ၊ ဝီဏာ ကစ္ဆာ အဘဿထ။
တတော သော ဒုမ္မနော ယက္ခော၊ တတ္ထေဝန္တရဓာယထာ"တိ[၁]။

သတ္ထာပိ "ကိံ တေ ပါပိမ ဂောဓိကဿ ကုလပုတ္တဿ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေန။ တဿ ဟိ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ[၂] တုမှာဒိသာနံ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ ဒဋ္ဌုံ န သက္ကောတီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၅၇။ "တေသံ သမ္ပန္နသီလာနံ၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနံ။
သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာနံ၊ မာရော မဂ္ဂံ န ဝိန္ဒတီ"တိ။

တတ္ထ **တေသန္တိ** ယထာ အပ္ပတိဋ္ဌိတေန ဝိညာဏေန ဂောဓိကော ကုလပုတ္တော ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ယေ စ ဧဝံ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ၊ တေသံ။ **သမ္ပန္နသီလာနန္တိ** ပရိပုဏ္ဏသီလာနံ။ **အပ္ပမာဒဝိဟာရိနန္တိ** သတိအဝိပ္ပဝါသသင်္ခါတေန အပ္ပမာဒေန ဝိဟရန္တာနံ။ **သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာနန္တိ** ဟေတုနာ ဉာယေန ကာရဏေန ဇာနိတွာ "တဒင်္ဂဝိမုတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိယာ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိယာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိယာ နိဿရဏဝိမုတ္တိယာ"တိ ဣမာဟိ ပဉ္စဟိ ဝိမုတ္တီဟိ ဝိမုတ္တာနံ။ **မာရော မဂ္ဂံ န ဝိန္ဒတီ**တိ ဧဝရူပါနံ မဟာခီဏာသဝါနံ သဗ္ဗထာမေန မဂ္ဂန္တောပိ မာရော ဂတမဂ္ဂံ န ဝိန္ဒတိ န လဘတိ န ပဿတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာတိ။

ဂောဓိကတ္ထေရပရိနိဗ္ဗာနဝတ္ထု ဧကာဒသမံ။

၁-သံ ၁-၁၂၃-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနံ (က)

၁၂-ဂရဟဒိန္နဝတ္ထု

ယထာ သင်္ကာရဓာနသ္မိန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဂရဟဒိန္နံ နာမ နိဂဏ္ဌသာဝကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယဉှိ သိရိဂုတ္တော စ ဂရဟဒိန္နော စာတိ ဒွေ သဟာယကာ အဟေသုံ။ တေသု သိရိဂုတ္တော ဥပါသကော ဗုဒ္ဓသာဝကော၊ ဂရဟဒိန္နော နိဂဏ္ဌသာဝကော။ တံ နိဂဏ္ဌာ အဘိက္ခဏံ ဧဝံ ဝဒန္တိ "တဝ သဟာယကံ သိရိဂုတ္တံ 'ကိံ တွံ သမဏံ ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမသိ၊ တဿ သန္တိကေ ကိံ လဘိဿသီ'တိ ဝတွာ ယထာ အမှေ ဥပသင်္ကမိတွာ အမှာကဉ္စ ဒေယျဓမ္မံ ဒဿတိ၊ ကိံ ဧဝံ ဩဝဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ။ ဂရဟဒိန္နော တေသံ ဝစနံ သုတွာ အဘိက္ခဏံ ဂန္တွာ ဌိတနိသိန္နဋ္ဌာနာဒီသု သိရိဂုတ္တံ ဧဝံ ဩဝဒတိ "သမ္မ ကိံ တေ သမဏေန ဂေါတမေန၊ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကိံ လဘိဿသိ၊ ကိံ တေ မမ အယျေ ဥပသင်္ကမိတွာ တေသံ ဒါနံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သိရိဂုတ္တော တဿ ကထံ သုတွာပိ ဗဟူ ဒိဝသေ တုဏှီ ဟုတွာ နိဗ္ဗိန္နော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ "သမ္မ တွံ အဘိက္ခဏံ အာဂန္တွာ မံ ဌိတဋ္ဌာနာဒီသု ဧဝံ ဝဒေသိ 'သမဏံ ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကိံ လဘိဿသိ၊ မမ အယျေ ဥပသင်္ကမိတွာ တေသံ ဒါနံ ဒေဟီ'တိ၊ ကထေဟိ တာဝ မေ၊ တဝ အယျာ ကိံ ဇာနန္တီ"တိ။ "အဟော သာမိ မာ ဧဝံ ဝဒ၊ မမ အယျာနံ အညာတံ နာမ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ သဗ္ဗံ ကာယဝစီမနောကမ္မံ "ဣဒံ ဘဝိဿတိ၊ ဣဒံ န ဘဝိဿတီ"တိ သဗ္ဗံ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗံ ဇာနန္တီ"တိ။ "ဧဝံ ဝဒေသီ"တိ။ "အာမ ဝဒေမီ"တိ။ "ယဒိ ဧဝံ, အတိဘာရိယံ တေ ကတံ၊ ဧတ္တကံ ကာလံ မယှံ ဧတမတ္ထံ အနာစိက္ခန္တေန၊ အဇ္ဇ မယာ အယျာနံ ဉာဏာနုဘာဝေါ ဉာတော၊ ဂစ္ဆ သမ္မ၊ အယျေ မမ ဝစနေန နိမန္တေဟီ"တိ။ သော နိဂဏ္ဌာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ တေ ဝန္ဒိတွာ "မယှံ သဟာယကော သိရိဂုတ္တော သွာတနာယ တုမှေ နိမန္တေတီ"တိ အာဟ။ "သိရိဂုတ္တေန သာမံ တွံ ဝုတ္တော"တိ။ "အာမ အယျာ"တိ။ တေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဟုတွာ "နိပ္ဖန္နံ နော ကိစ္စံ၊ သိရိဂုတ္တဿ အမှေသု ပသန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ကာ နာမ သမ္ပတ္တိ အမှာကံ န ဘဝိဿတီ"တိ ဝဒိံသု။

သိရိဂုတ္တဿာပိ မဟန္တံ နိဝေသနံ။ သော တသ္မိံ ဒွိန္နံ ဂေဟာနံ အန္တရေ ဥဘတော ဒီဃံ အာဝါဋံ ခဏာပေတွာ ဂူထကလလဿ ပူရာပေသိ။ ဗဟိအာဝါဋေ ဒွီသု ပရိယန္တေသု ခါဏုကေ ကောဋ္ဋာပေတွာ တေသု ရဇ္ဇုယော ဗန္ဓာပေတွာ အာသနာနံ ပုရိမပါဒေ အာဝါဋဿ ပုရိမပဿေ ဌပါပေတွာ ပစ္ဆိမပါဒေ ရဇ္ဇုကေသု ဌပါပေသိ။ "ဧဝံ နိသိန္နကာလေ ဧဝံ အဝံသိရာ

ပတိဿန္တီ”တိ မညမာနော ယထာ အာဝါဋ္ဋော န ပညာယတိ၊ ဧဝံ အာသနာနံ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏာနိ ဒါပေသိ။ မဟန္တာ မဟန္တာ စာဋိယော ဌပါပေတွာ ကဒလိပဏ္ဏေဟိ စ သေတပိလောတိကာဟိ စ မုခါနိ ဗန္ဓာပေတွာ တာ တုစ္ဆာ ဝ ဂေဟဿ ပစ္ဆိမဘာဂေ ဗဟိ ယာဂုဘတ္တသိတ္ထသပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတပူဝစုဏ္ဏမက္ခိတာ ကတွာ ဌပါပေသိ။ ဂရဟဒိန္နော ပါတောဝ တဿ ဃရံ ဝေဂေန ဂန္တွာ “အယျာနံ သက္ကာရော သဇ္ဇိတော”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ သမ္မ သဇ္ဇိတောတိ။ ကဟံ ပန ဧသောတိ။ တောသု ဧတ္တိကာသု စာဋီသု ယာဂု, ဧတ္တိကာသု ဘတ္တံ, ဧတ္တိကာသု သပ္ပိဖာဏိတပူဝါဒီနိ ပူရိတာနိ၊ အာသနာနိ ပညတ္တာနီတိ။ သော “သာဓူ”တိ ဝတွာ ဂတော။ တဿ ဂတကာလေ ပဉ္စသတာ နိဂဏ္ဌာ အာဂမိံသု။ သိရိဂုတ္တော ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန နိဂဏ္ဌေ ဝန္ဒိတွာ တေသံ ပုရတော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဌိတော ဧဝံ စိန္တေသိ “တုမှေ ကိရ အတီတာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ ဇာနာထ၊ ဧဝံ တုမှာကံ ဥပဋ္ဌာကေန မယှံ ကထိတံ။ သစေ သဗ္ဗံ တုမှေ ဇာနာထ၊ မယှံ ဂေဟံ မာ ပဝိသိတ္ထ။ မမ ဂေဟံ ပဝိဋ္ဌာနံ ဟိ ဝေါ နေဝ ယာဂု အတ္ထိ, န ဘတ္တာဒီနိ။ သစေ အဇာနိတွာ ပဝိသိဿထ၊ ဂူထအာဝါဋ္ဋေ ဝေါ ပါတေတွာ ပေါထေဿာမီ”တိ ဧဝံ စိန္တေတွာ ပုရိသာနံ သညံ အဒါသိ။ ဧဝံ တေသံ နိသီဒနဘာဝံ ဉတွာ ပစ္ဆိမပဿေ ဌတွာ အာသနာနံ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏာနိ အပနေယျာထ၊ မာ တာနိ အသုစိနာ မက္ခယိံသူတိ။

အထ နိဂဏ္ဌေ “ဣတော ဧထ ဘန္တေ”တိ အာဟ။ နိဂဏ္ဌာ ပဝိသိတွာ ပညတ္တာသနေသု နိသီဒိတုံ အာရဘိံသု။ အထ နေ မနုဿာ ဝဒိံသု “အာဂမေထ ဘန္တေ၊ မာ တာဝ နိသီဒထာ”တိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ အမှာကံ ဂေဟံ ပဝိဋ္ဌာနံ အယျာနံ ဝတ္တံ ဉတွာ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ အာဝုသောတိ။ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသနမူလေသု ဌတွာ သဗ္ဗေပိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဣဒံ ကိရဿ အဓိပ္ပါယော[1]—ဧကသ္မိံ အာဝါဋ္ဋေ ပတိတေ “မာ အာဝုသော အဝသေသာ အာသနေ နိသီဒန္တူ”တိ ဝတ္တုံ မာ လဘန္တူတိ[2]။ တေ “သာဓူ”တိ ဝတွာ “ဣမေဟိ ကထိတကထံ အမှေဟိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တယိံသု။ အထ သဗ္ဗေ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသနမူလေ ပဋိပါဋိယာ အဋ္ဌံသု။ အထ နေ “ဘန္တေ ခိပ္ပံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ နိသီဒထာ”တိ ဝတွာ တေသံ နိသိန္နဘာဝံ ဉတွာ အာသနာနံ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏာနိ နီဟရိံသု။ နိဂဏ္ဌာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ နိသိန္နာ၊ ရဇ္ဇုနံ ဥပရိ ဌပိတာ အာသနပါဒါ ဘဋ္ဌာ၊ နိဂဏ္ဌာ အဝံသိရာ အာဝါဋ္ဋေ ပတိံသု။ သိရိဂုတ္တော တေသု ပတိတေသု ဒွါရံ

၁-ဣဒံ ကိရ သော (သီ၊ သျာ) ၂-မာ အဝသေသာ နိသီဒိံသူတိ ကာရေသိ (သျာ)

ပိဒဟိတွာ တေ ဥတ္တိဏ္ဏကုတ္တိဏ္ဏေ "အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ ကသ္မာ န ဇာနာထာ"တိ ဒဏ္ဍေဟိ ပေါထေတွာ "ဖွေကံ ဧတေသံ ဝဍ္ဎိသတိ"တိ ဒွါရံ ဝိဝရာပေသိ။ တေ နိက္ခမိတွာ ပလာယိတုံ အာရဘိံသု။ ဂမနမဂ္ဂေ ပန တေသံ သုခါပရိကမ္မကတံ ဘူမိံ ပဋိလံ ကာရာပေသိ။ တေ တတ္ထ အသဏ္ဍဟိတွာ ပတိတေ ပတိတေ ပုန ပေါထာပေတွာ "အလံ ဖွေကံ တုမှာက"န္တိ ဥယျောဇေသိ။ တေ "နာသိတမှာ တယာ၊ နာသိတမှာ တယာ"တိ ကန္ဒန္တာ ဥပဋ္ဌာကသ ဂေဟဒွါရံ အဂမံသု။

ဇရဟာဒိန္နော တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ကုဒ္ဓေါ "နာသိတမှိ သိရိဂုတ္တေန၊ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဝန္ဒန္တာနံ သဒေဝကေ လောကေ ယထာရုစိယာ ဒါပေုံ သမတ္ထေ နာမ ပုညက္ခေတ္တဘူတေ မမ အယျေ ပေါထာပေတွာ ဗျသနံ ပါပေသိ"တိ ရာဇကုလံ ဂန္တွာ တဿ ကဟာပဏသဟဿံ ဒဏ္ဍံ ကာရေသိ။ အထဿ ရာဇာ သာသနံ ပေသေသိ။ သော ဂန္တွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ "ဒေဝ ဥပပရိက္ခိတွာ ဒဏ္ဍံ ဂဏှထ၊ မာ အနုပပရိက္ခိတွာ"တိ အာဟ။ ဥပပရိက္ခိတွာ ဂဏှိဿာမိတိ။ သာမိ ဒေဝါတိ။ တေန ဟိ ဂဏှာဟီတိ။ ဒေဝ မယှံ သဟာယကော နိဂဏ္ဌသာဝကော မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဋ္ဌိတန်သိန္နင်္ဂနာဒိသု အဘိဏှံ ဇေံ ဝဒေသိ "သမ္မ ကိံ တေ သမဏေန ဂေါတမေန၊ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကိံ လဘိဿသီ"တိ ဣဒံ အာဒိံ ကတွာ သိရိဂုတ္တော သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ ဒေဝ သစေ ဣမသ္မိံ ကာရဏေ ဒဏ္ဍံ ဂဟေတုံ ယုတ္တံ၊ ဂဏှထာတိ။ ရာဇာ ဇရဟာဒိန္နံ ဩလောကေတွာ "သစ္စံ ကိရ တေ ဇေံ ဝုတ္တ"န္တိ အာဟ။ သစ္စံ ဒေဝါတိ။ တွံ ဖွေကမိ အဇာနန္တေ သတ္ထာရောတိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တော "သဗ္ဗံ ဇာနန္တီ"တိ ကိံ ကာရဏာ တထာဂတသာဝကဿ ကထေသိ။ "တယာ အာရောပိတာ-ဒဏ္ဍော တုယှမေဝ ဟောတူ"တိ ဇေံ သွေဝ ဒဏ္ဍံ ပါပိတော[1]၊ တသေဝ ကုလူပကာ ပေါထေတွာ နီဟဋ္ဌာ။

သော တံ ကုဇ္ဈိတွာ ဘဂတော ပဋ္ဌာယ အဍ္ဎမာသမတ္တမ္ပိ သိရိဂုတ္တေန သဒ္ဓိံ အကထေတွာ စိန္တေသိ "ဇေံ ဝိစရိတုံ မယှံ အယုတ္တံ၊ ဧတဿ ကုလူပကာနမ္ပိ မယာ ဗျသနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သိရိဂုတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ "သာမ္မ သိရိဂုတ္တာ"တိ။ ကိံ သမ္မာတိ။ ဉာတိသုဟဇ္ဇာနံ နာမ ကလဟော ပိ ဟောတိ ဝိဝါဒေါပိ၊ ကိံ တွံ ကိဉ္စိ န ကထေသိ၊ ကသ္မာ ဇေံ ကရောသီတိ။ သမ္မ တဝ မယာ သဒ္ဓိံ အကထနတော န ကထေမီတိ။ ယံ သမ္မ ကတံ၊ ကတမေဝ ဟိ တံ န မယံ မေတ္တိံ ဘိန္ဒိဿာမာတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဥဘောပိ ဧကဋ္ဌာနေ ဟိဋ္ဌန္တိ

၁-သွေဝ ဒဏ္ဍော ဒါပိတော (သီ)၊ တသေဝ ဒဏ္ဍံ ပါပိတော (က)

နိသီဒန္တိ။ အထေကဒိဝသံ သိရိဂုတ္တော ဂရဟဒိန္နံ အာဟ “ကိံ တေ နိဂဏ္ဌေဟိ၊ တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ကိံ လဘိဿသိ၊ မမ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတုံ ဝါ အယျာနံ ဒါနံ ဒါတုံ ဝါ ကိံ တေ န ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သောပိ တမေဝ ပစ္စာသီသတိ၊ တေနဿ ကဏ္ဍုဝနဋ္ဌာနေ နခေန ဝိလေခိတံ ဝိယ အဟောသိ။ သော “သိရိဂုတ္တ တဝ သတ္ထာ ကိံ ဇာနာတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အမ္ဘော မာ ဧဝံ ဝဒ၊ သတ္ထု မေ အဇာနိတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ၊ အတီတာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ ဇာနာတိ၊ သောဠ-သဟာကာရေဟိ သတ္တာနံ စိတ္တံ ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ။ အဟံ ဧဝံ န ဇာနာမိ၊ ကသ္မာ မယှံ ဧတ္တကံ ကာလံ န ကထေသိ၊ တေန ဟိ တွံ ဂစ္ဆ၊ တဝ သတ္ထာရံ သွာတနာယ နိမန္တေဟိ၊ ဘောဇေဿာမိ၊ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ မမ ဘိက္ခံ ဂဏှိတုံ ဝဒေဟီတိ။

သိရိဂုတ္တော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧဝမာဟ “ဘန္တေ မမ သဟာ-ယကော ဂရဟဒိန္နော တုမှေ နိမန္တာပေတိ၊ ပဉ္စဟိ ကိရ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ သွေ တဿ ဘိက္ခံ ဂဏှထ၊ ပုရိမဒိဝသေ ခေါ ပန တဿ ကုလူပကာနံ မယာ ဣဒံ နာမ ကတံ၊ မယာ ကတဿ ပဋိကရဏမ္ပိ န ဇာနာမိ၊ တုမှာကံ သုဒ္ဓ-စိတ္တေန ဘိက္ခံ ဒါတုကာမဘာဝမ္ပိ န ဇာနာမိ၊ အာဝဇ္ဇေတွာ ယုတ္တံ စေ၊ အဓိဝါသေထ။ နော စေ၊ မာ အဓိဝါသယိတ္ထာ”တိ။ သတ္ထာ “ကိံ နု ခေါ သော အမှာကံ ကာတု-ကာမော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော အဒ္ဒသ “ဒွိန္နံ ဂေဟာနံ အန္တရေ မဟန္တံ အာဝါဋံ ခဏာပေတွာ အသီတိသကဋမတ္တာနိ ခဒိရဒါရူနိ အာဟရာပေတွာ ပူရာပေတွာ အဂ္ဂိံ ဒတွာ အမှေ အင်္ဂါရအာဝါဋေ ပါတေတွာ နိဂ္ဂဏှိတုကာမော”တိ။ ပုန အာဝဇ္ဇေသိ “ကိံ နု ခေါ တတ္ထ ဂတပစ္စယာ အတ္ထော အတ္ထိ, နတ္ထီ”တိ။ တတော ဣဒံ အဒ္ဒသ—အဟံ အင်္ဂါရအာဝါဋေ ပါဒံ ပသာရေဿာမိ၊ တံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌပိတကိလဉ္ဇံ အန္တရဓာယိဿတိ၊ အင်္ဂါရကာသုံ ဘိန္ဒိတွာ စက္ကမတ္တံ မဟာပဒုမံ ဥဋ္ဌဟိဿတိ၊ အထာဟံ ပဒုမကဏ္ဏိကာ အက္ကမန္တော အာသနေ နိသီဒိဿာမိ၊ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူပိ တထေဝ ဂန္တွာ နိသီဒိဿန္တိ၊ မဟာဇနော သန္နိပတိဿတိ၊ အဟံ တသ္မိံ သမာဂမေ ဒွီဟိ ဂါထာဟိ အနုမောဒနံ ကရိဿာမိ၊ အနုမောဒနပရိယောသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏ-သဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော ဘဝိဿတိ၊ သိရိဂုတ္တော စ ဂရဟဒိန္နော စ သောတာပန္နာ ဘဝိဿန္တိ၊ အတ္တနော စ ဓနရာသိံ သာသနေ ဝိကိရိဿန္တိ၊ ဣမံ ကုလပုတ္တံ နိဿာယ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေသိ။

သိရိဂုတ္တော ဂန္တွာ သတ္ထု အဓိဝါသနံ ဂရဟဒိန္နဿ အာရောစေတွာ “လောကဇေဋ္ဌဿ သက္ကာရံ ကရောဟီ”တိ အာဟ။ ဂရဟဒိန္နော

"ဇာဒါနိယံ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ဇာနိဿာမီ"တိ ဒွိန္နံ ဝေဟာနံ အန္တရေ မဟတ္တံ အာဝါဋံ ခဏာပေတွာ အသီတိသကဋမတ္တာနံ ခဒိရဒါရူနံ အာဟရာပေတွာ ပူရာပေတွာ အဂ္ဂိံ ဒတွာ ခဒိရင်္ဂါရရာသိံ ယောဇာပေတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမာပေတွာ ခဒိရင်္ဂါရရာသိံ ကာရာပေတွာ အာဝါဋမတ္ထကေ ရက္ခပဒရာနိ ဌပါပေတွာ ကိလဉ္ဇေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဝေါမယေန လိမ္ပာပေတွာ ဧကေန ပဿေန ဒုဗ္ဗလဒဏ္ဍကေ အတ္ထရိတွာ ဂမနမဂ္ဂံ ကာရေသိ၊ "ဧဝံ အက္ကန္တ-အက္ကန္တကာလေ ဒဏ္ဍကေသု ဘဂ္ဂေသု ပရိဝတ္တေတွာ အင်္ဂါရကာသုယံ ပတိဿန္တီ"တိ မညမာနော ဝေဟာပစ္ဆာဘာဂေ သိရိဂုတ္တေန ဌပိတနိယာမေ-နေဝ စာဋိယော ဌပါပေသိ၊ အာသနာနိပိ တထေဝ ပညာပေသိ။ သိရိဂုတ္တော ပါတောဝ တဿ ဝေဟံ ဂန္တွာ "ကဘော တေ သမ္မ သဇ္ဇာ"တိ အာဟ။ အာမ သမ္မာတိ။ ကဟံ ပန သောတိ။ "ဧဟိ, ပဿာမာ"တိ သဗ္ဗံ သိရိဂုတ္တေန ဒဿိတနယေနေဝ ဒဿေသိ။ သိရိဂုတ္တော "သာဓု သမ္မာ"တိ အာဟ။ မဟာ-ဇနော သန္နိပတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေန ဟိ နိမန္တိတေ မဟန္တော သန္နိပါတော အဟောသိ[၁]။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာပိ "သမဏဿ ဝေါတမဿ ဝိပ္ပကာရံ ပဿိဿာမာ"တိ သန္နိပတန္တိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာပိ "အဇ္ဇ သတ္ထာ မဟာဓမ္မဒေသနံ ဒေသေဿတိ၊ ဗုဒ္ဓဝိသယံ ဗုဒ္ဓလီလံ ဥပဓာရေဿာမာ"တိ သန္နိပတန္တိ။

ပုနဒိဝသေ သတ္ထာ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂရဟဒိန္နဿ ဝေဟာဒွါရံ အဂမာသိ။ သော ဝေဟာ နိက္ခမိတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ပုရတော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဌိတော စိန္တေသိ "ဘန္တေ 'တုမှေ ကိရ အတီတာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ ဇာနာထ၊ သတ္တာနံ သောဠသဟာကာရေဟိ စိတ္တံ ပရိစ္ဆိန္ဒထာ'တိ ဧဝံ တုမှာကံ ဥပဋ္ဌာကေန မယှံ ကထိတံ။ သစေ ဇာနာထ၊ မယှံ ဝေဟံ မာ ပဝိသိတ္ထ။ ပဝိဋ္ဌာနံ ဟိ ဝေါ နေဝ ယာဂု အတ္ထိ, န ဘတ္တာဒီနိ၊ သဗ္ဗေ ခေါ ပန တုမှေ အင်္ဂါရကာသုယံ ပါတေတွာ နိဂ္ဂဏှိဿာမီ"တိ။ ဧဝံ စိန္တေတွာ သတ္ထု ပတ္တံ ဂဟေတွာ "ဣတော ဧထ ဘဂဝါ"တိ ဝတွာ "ဘန္တေ အမှာကံ ဝေဟံ အာဂတာနံ ဝတ္တံ ဥတွာ အာဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အာဟ။ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ အာဝုသောတိ။ ဧကေကဿ ပဝိသိတွာ ပုရတော ဂန္တွာ နိသိန္နကာလေ ပစ္ဆာ အညေန အာဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ "ပုရတော ဂစ္ဆန္တံ အင်္ဂါရကာသုယံ ပတိတံ ဒိသွာ အဝသေသာ န အာဂမိဿန္တိ၊ ဧကမေဝ ပါတေတွာ နိဂ္ဂဏှိဿာမီ"တိ။ သတ္ထာ "သာဓူ"တိ ဝတွာ ဧကကောဝ ပါယာသိ။ ဂရဟဒိန္နော အင်္ဂါရကာသုံ ပတွာ အပသက္ကိတွာ

ဌိတော “ပုရတော ယာထ ဘန္တေ”တိ အာဟ။ အထ သတ္ထာ အင်္ဂါရကာသု-မတ္ထကေ ပါဒံ ပသာရေသိ၊ ကိလဉ္ဇံ အန္တရဓာယိ၊ အင်္ဂါရကာသုံ ဘိန္ဒိတွာ စက္ကမတ္တာနိ ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သတ္ထာ ပဒုမကဏ္ဏိကာ အက္ကမန္တော ဂန္တွာ ပညတ္တေ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ၊ ဘိက္ခူပိ ယထာဝေ ဂန္တွာ နိသီဒိံသု။ ဂရဟဒိန္နဿ ကာယတော ဍာဟော ဥဋ္ဌဟိ။

သော ဝေဂေန ဂန္တွာ သိရိဂုတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သာမိ မေ တာဏံ ဟောဟီ”တိ အာဟ။ ကိံ တေန္တိ။ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဂေဟေ ယာဂု ဝါ ဘတ္တာဒီနိ ဝါ နတ္ထိ၊ ကိံ နု ခေါ ကရောမီတိ။ “ကိံ ပန တယာ ကတ”န္တိ အာဟ။ အဟံ ဒွိန္နံ ဂေဟာနံ အန္တရေ မဟန္တံ အာဝါဋံ အင်္ဂါရဿ ပူရံ ကာရေသိံ “တတ္ထ ပါတေတွာ နိဂ္ဂဏှိဿာမီ”တိ။ အထ နံ ဘိန္ဒိတွာ မဟာပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သဗ္ဗေ ပဒုမကဏ္ဏိကာ အက္ကမိတွာ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေသု နိသိန္နာ၊ ဣဒါနိ ကိံ ကရောမိ သာမီတိ။ နနု တွံ ဣဒါနေဝ မယှံ “ဧတ္တိကာ စာဋိယော, ဧတ္တိကာ ယာဂု, ဧတ္တကာနိ ဘတ္တာဒီနီ”တိ ဒဿေသီတိ။ မုသာ တံ သာမိ, တုစ္ဆာဝ စာဋိ-ယောတိ။ ဟောတု, ဂစ္ဆ၊ တာသု စာဋီသု ယာဂုအာဒီနိ ဩလောကေဟီတိ။ တံ ခဏညေဝ တေန ယာသု စာဋီသု “ယာဂူ”တိ ဝုတ္တံ၊ တာ ယာဂုယာ ပူရယိံသု၊ ယာသု “ဘတ္တာဒီနီ”တိ ဝုတ္တံ၊ တာ ဘတ္တာဒီနံ ပရိပုဏ္ဏာဝ အဟေသုံ။ တံ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာဝ ဂရဟဒိန္နဿ သရီရံ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ပရိပူရိတံ၊ **စိတ္တံ** ပသန္နံ။ သော သက္ကစ္စံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စဿ သတ္ထုနော အနုမောဒနံ ကာရေတုကာမော ပတ္တံ ဂဏှိ။ သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကရောန္တော “ဣမေ သတ္တာ ပညာစက္ခုနော အဘာဝေနေဝ မမ သာဝကာနံ ဗုဒ္ဓသာသနဿ ဂုဏံ န ဇာနန္တိ။ ပညာစက္ခုဝိရဟိတာ ဟိ အန္ဓာ နာမ၊ ပညဝန္တော သစက္ခုကာ နာမာ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၅၈။ “ယထာ သင်္ကာရဓာနသ္မိံ[၁]၊ ဥဇ္ဈိတသ္မိံ မဟာပထေ။
ပဒုမံ တတ္ထ ဇာယေထ၊ သုစိဂန္ဓံ မနောရမံ။

၅၉။ ဧဝံ သင်္ကာရဘူတေသု၊ အန္ဓဘူတေ ပုထုဇ္ဇနေ။
အတိရောစတိ ပညာယ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော”တိ။

တတ္ထ **သင်္ကာရဓာနသ္မိ**န္တိ သင်္ကာရဋ္ဌာနသ္မိံ၊ ကစဝရရာသိမှီတိ အတ္ထော။ **ဥဇ္ဈိတသ္မိံ မဟာပထေ**တိ မဟာမဂ္ဂေ ဆဍ္ဍိတသ္မိံ။ **သုစိဂန္ဓ**န္တိ သုရဘိဂန္ဓံ။ မနော ဧတ္ထ ရမတီတိ **မနောရမံ**။ **သင်္ကာရဘူတေသူ**တိ သင်္ကာရမိဝ ဘူတေသု။

၁-သင်္ကာရဋ္ဌာနသ္မိံ (က)

ပုထုဇ္ဇနေတိ ပုထူနံ ကိလေသာနံ ဇနနတော ဧဝံလဒ္ဓနာမေ လောကိယမဟာဇနေ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ယထာ နာမ မဟာပထေ ဆဍ္ဍိတေ သက်ာရရာသိမှိ အသုစိဇေဂုစ္ဆိယပဋိက္ကူလေပိ သုစိဂန္ဓံ ပဒုမံ ဇာယေထ၊ တံ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ မနောရမံ ပိယံ မနာပံ ဥပရိမတ္ထကေ ပတိဋ္ဌာနာရဟမေဝ ဘဝေယျ၊ ဧဝမေဝ သက်ာရဘူတေသုပိ ပုထုဇ္ဇနေသု ဇာတော နိပ္ပညာ မဟာဇနေ အစက္ခုကေ အန္ဓဘူတေ အတိရောစတိ။ အတ္တနော ပညာဗလေန ကာမေသု အာဒီနဝံ, နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တေနပိ, တတော ဥတ္တရိ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနာနိ အာရာဓေတွာပိ အတိရောစတိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော ဟိ ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အန္ဓဘူတေ ပုထုဇ္ဇနေ အတိက္ကမိတွာ ရောစတိ ဝိရောစတိ သောဘတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ။ ဂရဟဒိန္နော စ သိရိဂုတ္တော စ သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိံသု။ တေ သဗ္ဗံ အတ္တနော ဓနံ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝိပ္ပကိရိံသု။ သတ္ထာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရမဂမာသိ။ ဘိက္ခူ သာယနှသမယေ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အဟော အစ္ဆရိယာ ဗုဒ္ဓဂုဏာ နာမ၊ တထာရူပံ နာမ ခဒိရင်္ဂါရရာသိံ ဘိန္ဒိတွာ ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟိံသူ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "အနစ္ဆရိယံ ဘိက္ခဝေ, ယံ မမ ဧတရဟိ ဗုဒ္ဓဘူတဿ အင်္ဂါရရာသိမှာ ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌိတာနိ၊ အပရိပက္ကေ ဉာဏေ ဝတ္တမာနဿ ဗောဓိသတ္တဘူတဿပိ မေ ဥဋ္ဌဟိံသူ"တိ ဝတွာ "ကဒါ ဘန္တေ, အာစိက္ခထ နော"တိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိတွာ—

"ကာမံ ပတာမိ နိရယံ၊ ဥဒ္ဓံပါဒေါ အဝံသိရော။
နာနရိယံ ကရိဿာမိ၊ ဟန္ဒ ပိဏ္ဍံ ပဋိဂ္ဂဟာ"တိ[၁]—

ဣဒံ **ခဒိရင်္ဂါရဇာတကံ** ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေသီတိ။

ဂရဟဒိန္နဝတ္ထု ဒွါဒသမံ။

ပုပ္ဖဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထော ဝဂ္ဂေါ။

၁-ခု.၅-၁၀-ဝိဒ္ဓေ။

၅-ဗာလဝဂ္ဂ

၁-အညတရပုရိသဝတ္ထု

ဒီဃာ ဇာဂရတော ရတ္တီတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပသေနဒိကောသလဉ္စေဝ အညတရဉ္စ ပုရိသံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ရာဇာ ကိရ ပသေနဒိ ကောသလော ဧကသ္မိံ ဆဏဒိဝသေ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သဗ္ဗသေတံ ဧကံ ပုဏ္ဍရီကံ နာမ ဟတ္ထိံ အဘိရုယှ မဟန္တေန ရာဇာနုဘာဝေန နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောတိ။ ဥဿာရဏာယ ဝတ္တမာနာယ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပေါထိယမာနော မဟာဇနော ပလာယန္တော ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာပိ ဩလောကေတိယေဝ။ ရာဇူနံ ကိရ သုဒိန္နဒါနဿေတံ ဖလံ။ အညတရဿာပိ ဒုဂ္ဂတပုရိသဿ ဘရိယာ သတ္တဘူမိကဿ ပါသာဒဿ ဥပရိတလေ ဌိတာ ဧကံ ဝါတပါနကဝါဋံ ဝိဝရိတွာ ရာဇာနံ ဩလောကေတွာဝ အပဂစ္ဆိ။ ရညော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝလာဟကန္တရံ ပဝိဋ္ဌော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော တဿာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ပတနာကာရပ္ပတ္တော ဝိယ ဟုတွာ ခိပ္ပံ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အန္တေပုရံ ပဝိသိတွာ ဧကံ ဝိဿာသိကံ အမစ္စံ အာဟ "အသုကဋ္ဌာနေ တေ မယာ ဩလောကိတပါသာဒေါ ဒိဋ္ဌော"တိ။ အာမ ဒေဝါတိ။ တတ္ထေကံ ဣတ္ထိံ အဒ္ဒသာတိ။ အဒ္ဒသံ ဒေဝါတိ။ ဂစ္ဆ, တဿာ သဿာမိကအဿာမိကဘာဝံ ဇာနာဟီတိ။ သော ဂန္တွာ တဿာ သဿာမိကဘာဝံ ဉတွာ အာဂန္တွာ ရညော "သဿာမိကာ"တိ အာရောစေသိ။ အထ ရညာ "တေန ဟိ တဿာ သာမိကံ ပက္ကောသာဟီ"တိ ဝုတ္တေ သော ဂန္တွာ "ဧဟိ ဘော၊ ရာဇာ တံ ပက္ကောသတီ"တိ အာဟ။ သော "ဘရိယံ မေ နိဿာယ ဘယေန ဥပ္ပန္နေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ စိန္တေတွာ ရညော အာဏံ ပဋိဗာဟိတုံ အသက္ကောန္တော ဂန္တွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ရာဇာ "မံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဥပဋ္ဌာဟီ"တိ အာဟ။ အလံ ဒေဝ, အဟံ အတ္တနော ကမ္မံ ကတွာ တုမှာကံ သုင်္ကံ ဒဒါမိ၊ ဃရေယေဝ မေ ဇီဝိကာ ဟောတူတိ။ "တဝ သုင်္ကေန မယှံ အတ္ထော နတ္ထိ၊ အဇ္ဇတော ပဋ္ဌာယ မံ ဥပဋ္ဌာဟီ"တိ တဿ ဖလကဉ္စ အာဝုဓဉ္စ ဒါပေသိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ "ကဉ္စိဒေဝဿ ဒေါသံ အာရောပေတွာ ဃာတေတွာ ဘရိယံ ဂဏှိဿာမီ"တိ။ အထ နံ သော မရဏဘယဘီတော အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာသိ။

ရာဇာ တဿ ဒေါသံ[1] အပဿန္တော ကာမပရိဠာဟေ ဝမုန္တော "ကေမဿ ဒေါသံ အာရောပေတွာ ရာဇာဏံ ကရိဿာမီ"တိ တံ ပက္ကောသာပေတွာ ဝေမာဟ "အမ္ဘော ဧတော ယောဇနမတ္တကေ နဒိယာ အသုကဋ္ဌာနံ နာမ ဂန္တွာ သာယံ မမ နှာနဝေလာယ ကုမုဒုပ္ပလာနိ စေဝ အရုဏဝတီမတ္တိကဉ္စ[2] အာဟရ။ သစေ တသ္မိံ ခဏေ နာဂစ္ဆသိ၊ အာဏံ တေ ကရိဿာမီ"တိ။ သေဝကောပ ကိရ စတူဟိပိ ဒါသေဟိ ပတိကိဋ္ဌတရော[3]။ နေဿကိတာဒယော ဟိ ဒါသာ "သီသံ မေ ရုဇ္ဇတိ၊ ပိဋ္ဌိ မေ ရုဇ္ဇတီ"တိ ဝတွာ အစ္ဆိတုံ လဘန္တိယေဝ။ သေဝကဿေတံ နတ္ထိ၊ အာဏတ္တကမ္မံ ကာတုမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ သော "အဝဿံ မယာ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ကုမုဒုပ္ပလေဟိ သဒ္ဓိံ အရုဏဝတီမတ္တိကာ နာမ နာဂဘဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အဟံ ကုဟိံ လဘိဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော မရဏဘယ-ဘီတော ဝေဂေန ဂေဟံ ဂန္တွာ "ဘဒ္ဒေ နိဋ္ဌိတံ မေ ဘတ္တ"န္တိ အာဟ။ ဥဒ္ဓနမတ္ထကေ သာမီတိ။ သော ယာဝ ဘတ္တံ ဩတရတိ၊ တာဝ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော ဥဠုင်္ကေန ကဉ္ဇိကံ ဟရာပေတွာ ယထာလဒ္ဓေန ဗျဉ္ဇနေန သဒ္ဓိံ အလ္လမေဝ ဘတ္တံ ပစ္ဆိယံ ဩပိလ္လေတွာ အာဒါယ ယောဇနိကံ မဂ္ဂံ ပက္ခန္ဒော၊ တဿ ဂစ္ဆန္တဿေဝ ဘတ္တံ ပက္ကံ အဟောသိ။ သော အနုစ္ဆိဋ္ဌံ ကတွာဝ ထောကံ ဘတ္တံ အပနေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော ဧကံ အဒ္ဓိကံ ဒိသွာ မယာ အပနေတွာ ဌပိတံ ထောကံ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ ဘတ္တမေဝ အတ္ထိ၊ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇ သာမီတိ။ သော ဂဏှိတွာ ဘုဉ္ဇိ။ ဧတရောပိ ဘုဉ္ဇိတွာ ဧကံ ဘတ္တမုဋ္ဌိံ ဥဒကေ ခိပိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ မဟန္တေန သဒ္ဒေန "ဧမသ္မိံ နဒီပဒေသေ အဓိဝတ္ထာ နာဂါ သုပဏ္ဏာ ဒေဝတာ စ ဝစနံ မေ သုဏန္တု၊ ရာဇာ မယှံ အာဏံ ကာတုကာမော 'ကုမုဒုပ္ပလေဟိ သဒ္ဓိံ အရုဏဝတီမတ္တိကံ အာဟရာ'တိ မံ အာဏာပေသိ၊ အဒ္ဓိကမနုဿဿ စ မေ ဘတ္တံ ဒိန္နံ၊ တံ သဟဿာနိသံသံ၊ ဥဒကေ မစ္ဆာနံ ဒိန္နံ၊ တံ သတာနိသံသံ။ ဧတ္တကံ ပုညဖလံ တုမှာကံ ပတ္တိံ ကတွာ ဒမ္မိ၊ မယှံ ကုမုဒုပ္ပလေဟိ သဒ္ဓိံ အရုဏဝတီမတ္တိကံ အာဟရထာ"တိ တိက္ခတ္တုံ အနုဿာဝေသိ။ တတ္ထ အဓိဝတ္ထော နာဂရာဇာ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ မဟလ္လကဝေသေန တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ကိံ ဝဒေသီ"တိ အာဟ။ သော ပုနပိ တထေဝ ဝတွာ "မယှံ တံ ပတ္တိံ ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တေ "ဒေမီ"တိ အာဟ။ ပုနပိ "ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တေ "ဒေမိ သာမီ"တိ အာဟ။ ဧဝံ သော ဒွေ တယော ဝါရေ ပတ္တိံ အာဟရာပေတွာ ကုမုဒုပ္ပလေဟိ သဒ္ဓိံ အရုဏဝတီမတ္တိကံ အဒါသိ။

---

[1] ဝိဝရံ (သီ၊ သျာ)
[2] အရုဏဝဏ္ဏမတ္တိကဉ္စ (သီ)
[3] ကိလိဋ္ဌတရော (က)

ရာဇာ ပန စိန္တေသိ "မနုဿာ နာမ ဗဟုမာယာ[၁]၊ သစေ သော ကေနစိ ဥပါယေန လဘေယျ၊ ကိဉ္စိ မေ န နိပ္ပဇ္ဇေယျာ"တိ။ သော ကာလဿေဝ ဒွါရံ ပိဒဟာပေတွာ မုဒ္ဒိကံ အတ္တနော သန္တိကံ အာဟရာပေသိ။ ဇွတရောပိ ပုရိသော ရညော နှာနဝေလာယမေဝါဂန္တွာ ဒွါရံ အလ-ဘန္တော ဒွါရပါလံ ပက္ကောသေတွာ "ဒွါရံ ဝိဝရာ"တိ အာဟ။ န သက္ကာ ဝိဝရိတုံ၊ ရာဇာ ကာလဿေဝ မုဒ္ဒိကံ ဒတွာ ရာဇဂေဟံ အာဟရာပေသီတိ။ သော "ရာဇဒူတော အဟံ၊ ဒွါရံ ဝိဝရာ"တိ ဝတွာပိ "ဒွါရံ အလဘန္တော နတ္ထိ မေ ဇီဝိတံ၊ ကိံ နု ခေါ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဒွါရဿ ဥပရိဥမ္မာရေ[၂] မတ္တိကာပိဏ္ဍံ ခိပိတွာ တဿူပရိ ပုပ္ဖါနိ လဂ္ဂေတွာ မဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တော "အမ္ဘော နဂရဝါသိနော ရညော မယာ အာဏတ္တိယာ ဂတဘာဝံ ဇာနာထ၊ ရာဇာ မံ အကာရဏေန ဝိနာသေတုကာမော"တိ တိက္ခတ္တုံ ဝိရဝိတွာ "ကတ္ထ နု ခေါ ဂမိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "ဘိက္ခူ နာမ မုဒုဟဒယာ၊ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ နိပဇ္ဇိဿာမီ"တိ သန္နိဋ္ဌာနမကာသိ။ ဇွမေ ဟိ နာမ သတ္တာ သုခိတကာလေ ဘိက္ခူနံ အတ္ထိဘာဝမ္ပိ အဇာနိတွာ ဒုက္ခာဘိဘူတကာလေ ဝိဟာရံ ဂန္တု-ကာမာ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ သောပိ "မေ အညံ တာဏံ နတ္ထီ"တိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ကေသွိံ ဖာသုကဋ္ဌာနေ နိပဇ္ဇိ။ အထ ရညောပိ တံ ရတ္တိံ နိဒ္ဒံ အလဘန္တဿ တံ ဇွတ္ထိံ အနုဿရန္တဿ ကာမပရိဠာဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော စိန္တေသိ "ဝိဘာတ-က္ခဏေယေဝ တံ ပုရိသံ ဃာတာပေတွာ တံ ဇွတ္ထိံ အာနေဿာမီ"တိ။

တသ္မိံ ခဏေယေဝ သဋ္ဌိယောဇနိကာယ လောဟကုမ္ဘိယာ နိဗ္ဗတ္တာ စတ္တာရော ပုရိသာ ပဏ္ဏာသထိတာယ ဥက္ခလိယာ တဏ္ဍုလာ ဝိယ သမ္ပရိဝတ္တကံ[၃] ပစ္စမာနာ တိံသာယ ဝဿသဟဿေဟိ ဟေဋ္ဌိမတလံ ပတွာ အပရေဟိ တိံသာယ ဝဿသဟဿေဟိ ပုန မုခဝဋ္ဋိယံ ပါပုဏိံသု။ တေ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ အညမညံ ဩလောကေတွာ ဧကေကံ ဂါထံ ဝတ္တုကာမာ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တာ ဧကေကံ အက္ခရံ ဝတွာ ပရိဝတ္တိတွာ လောဟကုမ္ဘိမေဝ ပဝိဋ္ဌာ။ ရာဇာ နိဒ္ဒံ အလဘန္တော မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဘီတော ဥတြသ္တမာနသော "ကိံ နု ခေါ မယှံ ဇီဝိတန္တရာယော ဘဝိဿတိ၊ ဥဒါဟု မေ အဂ္ဂမဟေသိယာ၊ ဥဒါဟု မေ ရဇ္ဇံ ဝိနဿိဿတီ"တိ စိန္တေန္တော သကလရတ္တိံ အက္ခီနိ နိမီလေတုံ နာသက္ခိ။ သော အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ ဧဝ ပုရောဟိတံ ပက္ကောသာပေတွာ "အာစရိယ မယာ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ မဟန္တာ ဘေရဝသဒ္ဒါ သုတာ၊ 'ရဇ္ဇဿ ဝါ အဂ္ဂမဟေသိယာ ဝါ မယှံ ဝါ ကဿ

အန္တရာယော ဘ၀ိဿတီ’တိ န ဇာနာမိ၊ တေန မေ တွံ ပက္ကောသာပိတော”တိ အာဟ။ မဟာရာဇ ကိံ တေ သဒ္ဒါ သုတာတိ။ အာစရိယ **ဒု**-ဣတိ **သ**-ဣတိ **န**-ဣတိ **သော**-ဣတီတိ ဣမေ သဒ္ဒေ အဿောသိံ၊ ဣမေသံ နိပ္ဖတ္တိံ ဥပဓာရေထာတိ။ ဗြာဟ္မဏာ မဟာအန္ဓကာရံ ပဝိဋ္ဌာ ဝိယ န ကိဉ္စိ ပဿိံသု။ “န ဇာနာမီတိ ဝုတ္တေ ပန လာဘသက္ကာရော မေ ပရိဟာယိဿတီ”တိ ဘာယိတွာ “ဘာရိယံ မဟာရာဇာ”တိ အာဟ။ ကိံ အာစရိယာတိ။ ဇီဝိတန္တရာယော တေ ပညာယတီတိ။ သော ဒိဂုဏံ ဘီတော “အာစရိယ အတ္ထိ ကိဉ္စိ ပန ပဋိဃာတကာရဏ”န္တိ အာဟ။ အတ္ထိ မဟာရာဇ၊ မာ ဘာယိ၊ အဟံ တယော ဝေဒေ ဇာနာမီတိ။ ကိံ ပန လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ သဗ္ဗသတယညံ ယဇိတွာ ဇီဝိတံ လဘိဿသိ ဒေဝါတိ။ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ဟတ္ထိသတံ အဿသတံ ဥသဘသတံ ဓေနုသတံ အဇသတံ ဥရဗ္ဘသတံ[၁] ကုက္ကုဋသတံ သူကရသတံ ဒါရကသတံ ဒါရိကာသတန္တိ ဧဝံ ဧကေကံ ပါဏဇာတိံ သတံ သတံ ကတွာ ဂဏှာပေန္တော “သစေ မိဂဇာတိမေဝ ဂဏှာပေဿာမိ၊ ‘အတ္တနော ခါဒနီယမေဝ ဂဏှာပေတီ’တိ ဝက္ခန္တီ”တိ ဟတ္ထိအဿမနုဿေပိ ဂဏှာပေတိ။ ရာဇာ “မမ ဇီဝိတမေဝ မယှံ လာဘော”တိ စိန္တေတွာ “သဗ္ဗပါဏေ သီဃံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ အာဏတ္တမနုဿာ အတိရေကတရံ ဂဏှိံသု။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ကောသလသံယုတ္တေ—

> တေန ခေါ ပန သမယေန ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ မဟာယညော ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိ၊ ပဉ္စ စ ဥသဘသတာနိ ပဉ္စ စ ဝစ္ဆတရသတာနိ ပဉ္စ စ ဝစ္ဆတရိသတာနိ ပဉ္စ စ အဇသတာနိ ပဉ္စ စ ဥရဗ္ဘသတာနိ ထူဏူပနီတာနိ ဟောန္တိ ယညတ္ထာယ။ ယေပိဿ တေ ဟောန္တိ ဒါသာတိ ဝါ ပေဿာတိ ဝါ ကမ္မကရာတိ ဝါ၊ တေပိ ဒဏ္ဍတဇ္ဇိတာ ဘယတဇ္ဇိတာ အဿုမုခါ ရုဒမာနာ ပရိကမ္မာနိ ကရောန္တီတိ[၂]။

မဟာဇနော အတ္တနော အတ္တနော ပုတ္တဓီတုဉာတီနံ အတ္ထာယ ပရိဒေဝမာနော မဟာသဒ္ဒမကာသိ၊ မဟာပထဝိဥန္ဒြိယနသဒ္ဒေါ ဝိယ အဟောသိ။ အထ မလ္လိကာ ဒေဝီ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ နု ခေါ တေ မဟာရာဇ ဣန္ဒြိယာနိ အပါကတိကာနိ၊ ကိလန္တရူပါနိ ဝိယ ပညာယန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ကိံ တုယှံ မလ္လိကေ၊ တွံ မမ ကဏ္ဏမူလေန အာသိဝိသမ္ပိ ဂစ္ဆန္တံ န ဇာနာသီတိ။ ကိံ ပနေတံ ဒေဝါတိ။ “ရတ္တိဘာဂေ မေ ဧဝရူပေါ နာမ သဒ္ဒေါ

---

[၁] အဇသတံ ဂဒြဘသတံ အာဇညသတံ ဥရဗ္ဘသတံ (က) [၂] သံ ၁-၇၅-ဝိဋ္ဌေ။

သုတော၊ သွာဟံ ပုရောဟိတံ ပုစ္ဆိတွာ ဇီဝိတန္တရာယော တေ ပညာယတိ၊ သဗ္ဗသတယညံ ယဇိတွာ ဇီဝိတံ လဘိဿသီ”တိ သုတွာ “မမ ဇီဝိတမေဝ မယှံ လာဘော”တိ ဣမေ ပါဏေ ဂဏှာပေသိန္တိ။ မလ္လိကာ ဒေဝီ “အန္ဓဗာလောသိ မဟာရာဇ၊ ကိဉ္စာပိ မဟာဘက္ခောသိ၊ အနေကသူပဗျဉ္ဇနဝိကတိကံ ဒေါဏပါကံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇသိ၊ ဒွိသု ရဇ္ဇေသု ရဇ္ဇံ ကာရေသိ၊ ပညာ ပန တေ မန္ဒာ”တိ အာဟ။ ကသ္မာ ဧဝံ ဝဒေသိ ဒေဝီတိ။ “ကဟံ တယာ အညဿ မရဏေန အညဿ ဇီဝိတလာဘော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော၊ အန္ဓဗာလဿ ဗြာဟ္မဏဿ ကထံ ဂဟေတွာ ကသ္မာ မဟာဇနဿ ဥပရိ ဒုက္ခံ ခိပသိ၊ ဓုရဝိဟာရေ သဒေဝကဿ လောကဿ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော အတီတာဒီသု အပ္ပဋိဟတဉာဏော သတ္ထာ ဝသတိ၊ တံ ပုစ္ဆိတွာ တဿောဝါဒံ ကရောဟီ”တိ ဝုတ္တေ ရာဇာ သလ္လဟုကေဟိ ယာနေဟိ မလ္လိကာယ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

အထ နံ သတ္ထာ “ဟန္ဒ ကုတော နု တွံ မဟာရာဇ အာဂစ္ဆသိ ဒိဝါ ဒိဝဿာ”တိ ပဌမတရံ အာလပိ။ သော တုဏှီယေဝ နိသီဒိ။ တတော မလ္လိကာ ဘဂဝတော အာရောစေသိ “ဘန္တေ ရညာ ကိရ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ သဒ္ဒေါ[၁] သုတော၊ အထ နံ ပုရောဟိတဿ အာရောစေသိ၊ ပုရောဟိတော ‘ဇီဝိတန္တရာယော တေ ဘဝိဿတိ၊ တဿ ပဋိဃာတတ္ထာယ သဗ္ဗသတေ ပါဏေ ဂဟေတွာ တေသံ ဂလလောဟိတေန ယညေ ယဇိတေ ဇီဝိတံ လဘိဿသီ’တိ အာဟ။ ရာဇာ ပါဏေ ဂဏှာပေသိ၊ တေနာယံ မယာ ဣဓာနီတော”တိ။ ဧဝံ ကိရ မဟာရာဇာတိ။ ဧဝံ ဘန္တေတိ။ ကိန္တိ တေ သဒ္ဒေါ သုတောတိ။ သော အတ္တနာ[၂] သုတနိယာမေနေဝ အာစိက္ခိ။ တထာဂတဿ[၃] တံ သုတွာဝ ဧကောဘာသော အဟောသိ။ အထ နံ သတ္ထာ အာဟ “မာ ဘာယိ မဟာရာဇ၊ တဝ အန္တရာယော နတ္ထိ၊ ပါပကမ္မိနော သတ္တာ အတ္တနော ဒုက္ခံ အာစိက္ခန္တာ[၄] ဧဝမာဟံသူ”တိ။ ကိံ ပန ဘန္တေ တေဟိ ကတန္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တေသံ ကမ္မံ အာစိက္ခိတုံ “တေန ဟိ မဟာရာဇ သုဏာဟီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဝီသတိဝဿသဟဿာယုကေသု မနုဿေသု ကဿပေါ ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝီသတိယာ ခီဏာသဝသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ စာရိကံ စရမာနော ဗာရာဏသိမဂမာသိ။ ဗာရာဏသိဝါသိနော ဒွေပိ တယောပိ

၁-ဒုဿဒ္ဒေါ (က) ၂-အတ္တနော (က)
၃-တထာဂတော (က) ၄-ဒုက္ခံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တာ (က)

ဗဟုတရာပိ ဧကတော ဟုတွာ အာဂန္တုကဒါနံ ပဝတ္တယိံသု။ တဒါ ဗာရာဏသိယံ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝါ စတ္တာရော သေဋ္ဌိပုတ္တာ သဟာယကာ အဟေသုံ။ တေ မန္တယိံသု “အမှာကံ ဂေဟေ ဗဟုဓနံ၊ တေန ကိံ ကရောမာ”တိ။ “ဧဝရူပေ ဗုဒ္ဓေ စာရိကံ စရမာနေ ဒါနံ ဒဿာမ၊ သီလံ ရက္ခိဿာမ၊ ပူဇံ ကရိဿာမာ”တိ ဧကောပိ အဝတွာ တေသု ဧကော တာဝ ဧဝမာဟ “တိခိဏသုရံ ပိဝန္တာ မဓုရမံသံ ခါဒန္တာ ဝိစရိဿာမ၊ ဣဒံ အမှာကံ ဇီဝိတဖလ”န္တိ[1]။ အပရောပိ ဧဝမာဟ “ဒေဝသိကံ တိဝဿိကဂန္ဓသာလိဘတ္တံ နာနဂ္ဂရသေဟိ ဘုဉ္ဇန္တာ ဝိစရိဿာမာ”တိ။ အပရောပိ ဧဝမာဟ “နာနပ္ပကာရံ ပူဝခဇ္ဇကဝိကတိံ ပစာပေတွာ ခါဒန္တာ ဝိစရိဿာမာ”တိ။ အပရောပိ ဧဝမာဟ “သမ္မာ မယံ အညံ ကိဉ္စိ န ကရိဿာမ၊ ‘ဓနံ ဒဿာမာ’တိ ဝုတ္တေ အနိစ္ဆမာနာ ဣတ္ထီ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ဓနေန ပလောဘေတွာ[2] ပါရဒါရိကကမ္မံ ကရိဿာမာ”တိ။ “သာဓု သာဓူ”တိ သဗ္ဗေဝ တဿ ကထာယ[3] အဋ္ဌံသု။

တေ တတော ပဋ္ဌာယ အဘိရူပါနံ ဣတ္ထီနံ ဓနံ ပေသေတွာ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ ပါရဒါရိကကမ္မံ ကတွာ ကာလံ ကတွာ အဝီစိနိရယေ နိဗ္ဗတ္တာ။ တေ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ နိရယေ ပစ္စိတွာ တတ္ထ ကာလံ ကတွာ ပက္ကာဝသေသေန သဋ္ဌိယောဇနိကာယ လောဟကုမ္ဘိယာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တိံသာယ ဝဿသဟဿေဟိ ဟေဋ္ဌိမတလံ ပတွာ ပုနပိ တိံသာယ ဝဿသဟဿေဟိ လောဟကုမ္ဘိမုခံ ပတွာ ဧကေကံ ဂါထံ ဝတ္တုကာမာ ဟုတွာ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တာ ဧကေကံ အက္ခရံ ဝတွာ ပုန ပရိဝတ္တိတွာ၊ လောဟကုမ္ဘိမေဝ ပဝိဋ္ဌာ။ ဝဒေဟိ မဟာရာဇ၊ ပဌမံ တေ ကိံ သဒ္ဒေါ နာမ သုတောတိ။ ဒု-ဣတိ ဘန္တေတိ။ သတ္ထာ တေန အပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဝုတ္တံ ဂါထံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ—

“ဒုဇ္ဇီဝိတမဇီဝိမှ၊ ယေ သန္တေ န ဒဒမှသေ။
ဝိဇ္ဇမာနေသု ဘောဂေသု၊ ဒီပံ နာကမှ အတ္တနော”တိ[4]။

အထ ရညော ဣမိဿာ ဂါထာယ အတ္ထံ ပကာသေတွာ “ကိံ တေ မဟာရာဇ ဒုတိယသဒ္ဒေါ တတိယသဒ္ဒေါ စတုတ္ထသဒ္ဒေါ သုတော”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဧဝံ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ အဝသေသံ ပရိပူရေန္တော—

“သဋ္ဌိဝဿသဟဿာနိ၊ ပရိပုဏ္ဏာနိ သဗ္ဗသော။
နိရယေ ပစ္စမာနာနံ၊ ကဒါ အန္တော ဘဝိဿတိ။

၁-သဖလန္တိ (သျာ)
၂-ပလောဘေတွာ (သီ)
၃-တဿေဝ ဝစနကထာယ (က)
၄-ခု ၅-၁၀၀၊ ခု ၂-၂၁၆-ပိဋ္ဌေသု။

နတ္ထိ အန္ဓော ကုတော အန္ဓော၊ န အန္ဓော ပဋိဒိဿတိ။
တဒါ ဟိ ပကတိံ ပါပံ၊ မမ တုယှဉ္စ မာရိသာ။

သောဟံ နူန ဣတော ဂန္တွာ၊ ယောနိံ လဒ္ဓါန မာနုသိံ။
ဝဒညူ သီလသမ္ပန္နော၊ ကာဟာမိ ကုသလံ ဗဟု''န္တိ[၁]။

ပဋိပါဋိယာ ဣမာ ဂါထာ ဝတွာ တာသံ အတ္ထံ ပကာသေတွာ "ဣတိ ခေါ မဟာရာဇ တေ စတ္တာရော ဇနာ ဧကေကံ ဂါထံ ဝတ္တုကာမာပိ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တာ ဧကမေကံ အက္ခရံ ဝတွာ ပုန လောဟကုမ္ဘိမေဝ ပဝိဋ္ဌာ"တိ အာဟ။

ရညော ကိရ ပသေနဒိကောသလေန တဿ သဒ္ဒဿ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ တေ ဟေဋ္ဌာ ဘယာနိ ဝေ၊ အဇ္ဇာပိ ကော် ဝဿသဟဿံ နာတိက္ကမန္တိ။ ရညော တံ ဒေသနံ သုတွာ မဟာသံဝေဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော "ဘာရိယံ ဝတိဒံ ပါရဒါရိကကမ္မံ နာမ၊ ကော် ကိရ ဗုဒ္ဓန္တရံ နိရယေ ပစ္စိတွာ တတော စုတာ သဋ္ဌိယောဇနိကာယ လောဟကုမ္ဘိယာ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ သဋ္ဌိဝဿသဟဿာနိ ပစ္စိတွာ ဝေမ္ပိ နေသံ ဒုက္ခာ မုစ္စနကာလော န ပညာယတိ၊ အဟမ္ပိ ပရဒါရေ သိနေဟံ ကတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ နိဒ္ဒံ န လဘိံ၊ ဣဒါနိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပရဒါရေ မာနသံ န ဗန္ဓိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ တထာဂတံ အာဟ "ဘန္တေ အဇ္ဇ မေ ရတ္တိယာ ဒီဃဘာဝေါ ဉာတော"တိ။ သောပိ ပုရိသော တတ္ထေဝ နိသိန္နော တံ ကထံ သုတွာ "လဒ္ဓေါ မေ ဗလဝပ္ပစ္စယော"တိ သတ္ထာရံ အာဟ "ဘန္တေ ရညာ တာဝ အဇ္ဇ ရတ္တိယာ ဒီဃဘာဝေါ ဉာတော၊ အဟံ ပန ဟိယျော သယမေဝ ယောဇနဿ ဒီဃဘာဝံ အညာသိ"န္တိ။ သတ္ထာ ဒွိန္နမ္ပိ ကထံ သံသန္ဒိတွာ "ဧကစ္စဿ ရတ္တိ ဒီဃာ ဟောတိ၊ ဧကစ္စဿ ယောဇနံ ဒီဃံ ဟောတိ၊ ဗာလဿ ပန သံသာရော ဒီဃော ဟောတီ"တိ ဝတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၀။ ''ဒီဃာ ဇာဂရတော ရတ္တိ၊ ဒီဃံ သန္တဿ ယောဇနံ။
ဒီဃော ဗာလာန သံသာရော၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတ''န္တိ။

တတ္ထ **ဒီဃာ**တိ ရတ္တိ နာမေသာ တိယာမမတ္တာဝ၊ ဇာဂရန္တဿ ပန ဒီဃာ ဟောတိ၊ ဒွိဂုဏတိဂုဏာ ဝိယ ဟုတွာ ခါယတိ။ တဿာ ဒီဃဘာဝံ အတ္တာနံ မင်္ဂလသံဃဿ ဘတ္တံ ကတွာ ယာဝ သူရိယုဂ္ဂမနာ သမ္ပရိဝတ္တကံ

၁-၃ ၅-၁၀၀၊ ခု ၂-၂၁၆-ပိဋ္ဌေသု။

သေမာနေ၁ မဟာကုသိတောပိ, သုဘောဇနံ ဘုဥ္စိတွာ သိရိသယနေ သယမာနေ၁ ကာမဘောဂီပိ န ဇာနာတိ၊ သဗ္ဗရတ္တိံ ပန ပဓာနံ ပဒ-ဟန္တော ယောဂါဝစရော စ, ဓမ္မကထံ ကထေန္တော ဓမ္မကထိကော စ, အာသနသမီပေ ဌတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော စ, သီသရောဂါဒိဖုဋ္ဌော ဝါ ဟတ္ထပါဒ-ဆေဒနာဒိံ ပတ္တော ဝါ ဝေဒနာဘိဘူတော စ, ရတ္တိံ မဂ္ဂပဋိပန္နော အဒ္ဓိကော စ ဇာနာတိ။ **ယောဇနန္တိ** ယောဇနမ္ပိ စတုဂါဝုတမတ္တမေဝ၊ **သန္တဿ** ပန ကိလန္တဿ **ဒီဃံ** ဟောတိ၊ ဒွိဂုဏတိဂုဏံ ဝိယ ခါယတိ။ သကလဒိဝသံ ဟိ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ ကိလန္တော ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ "ပုရတော ဂါမော ကီဝဒူရော"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ယောဇန"န္တိ ဝုတ္တေ ထောကံ ဂန္တွာ အပရမ္ပိ ပုစ္ဆိတွာ တေနာပိ "ယောဇန"န္တိ ဝုတ္တေ ပုန ထောကံ ဂန္တွာ အပရမ္ပိ ပုစ္ဆတိ။ သောပိ "ယောဇန"န္တိ ဝဒတိ။ သော ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတာ ယောဇနန္တေဝ ဝဒန္တိ၊ ဒီဃံ ဝတိဒံ ယောဇနံ၊ ကေယောဇနံ ဒွေ တီဏိ ယောဇနာနိ ဝိယ မညေတိ။ **ဗာလာနန္တိ** ဣဓ-လောကပရလောကတ္ထံ ပန အဇာနန္တာနံ ဗာလာနံ သံသာရဝဋ္ဋဿ ပရိယန္တံ ကာတုံ အသက္ကောန္တာနံ ယံ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဘေဒံ သဒ္ဓမ္မံ ဉတွာ သံသာရဿ အန္တံ ကရောန္တိ၊ တံ **သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတံ သံသာရော ဒီဃော** နာမ ဟောတိ။ သော ဟိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဧဝ ဒီဃော နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "အနမတဂ္ဂေါယံ ဘိက္ခဝေ သံသာရော၊ ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတီ"တိ[၁]။ ဗာလာနံ ပန ပရိယန္တံ ကာတုံ အသက္ကောန္တာနံ အတိဒီဃောယေဝါတိ။

ဒေသနာဝသာနေ သော ပုရိသော သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တော၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပတ္တာ၊ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ ဇာတာတိ။

ရာဇာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တောယေဝ တေ သတ္တေ ဗန္ဓနာ မောစေသိ။ တတ္ထ ဣတ္ထိပုရိသာ ဗန္ဓနာ မုတ္တာ သီသံ နှတွာ[၂] သကာနိ ဂေဟာနိ ဂစ္ဆန္တာ "စိရံ ဇီဝတု နော အယျော မလ္လိကာ ဒေဝီ၊ တံ[၃] နိဿာယ ဇီဝိတံ လဘိမှာ"တိ မလ္လိကာယ ဂုဏကထံ ကထယိံသု။ သာယန္ဟသမယေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အဟော ပဏ္ဍိတာ ဝတာယံ မလ္လိကာ၊ အတ္တနော ပညံ နိဿာယ တွေကဿ ဇနဿ ဇီဝိတဒါနံ အဒါသီ"တိ။ သတ္ထာ (ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ တေသံ ဘိက္ခူနံ ကထံ သုတွာ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ဓမ္မသဘံ ပဝိသိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိတွာ)[၄] "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ

၁-သံ ၁-၃၇၇-ပိဋ္ဌေ။
၂-နဟာတာ (သီ)
၃-ယံ (သီ၊ သျာ)
၄-( )သီ-သျာပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ။

ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န ဘိက္ခဝေ မလ္လိကာ ဣဒါနေဝ အတ္တနော ပညံ နိဿာယ မဟာဇနဿ ဇီဝိတဒါနံ ဒေတိ၊ ပုဗ္ဗေပိ အဒါသိယေဝါ”တိ ဝတွာ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ရညော ပုတ္တော ဧကံ နိဂြောဓရုက္ခံ ဥပသင်္ကမိတွာ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာယ ဒေဝတာယ အာယာစိ “သာမိ ဒေဝရာဇ ဇမ္ဗုဒီပေ ဧကသတရာဇာနော ဧကသတအဂ္ဂမဟေသိယော၊ သစာဟံ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ လဘိဿာမိ၊ ဧတေသံ ဂလလောဟိတေန ဗလိံ ကရိဿာမီ”တိ။ သော ပိတရိ ကာလကတေ ရဇ္ဇံ ပတွာ “ဒေဝတာယ မေ အာနုဘာဝေန ရဇ္ဇံ ပတ္တံ၊ ဗလိမဿာ ကရိဿာမီ”တိ မဟတိယာ သေနာယ နိက္ခမိတွာ ဧကံ ရာဇာနံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတွာ တေန သဒ္ဓိံ အပရမ္ပိ အပရမ္ပီတိ သဗ္ဗေ ရာဇာနော အတ္တနော ဝသေ ကတွာ သဒ္ဓိံ အဂ္ဂမဟေသီဟိ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တော ဥဂ္ဂသေနဿ နာမ သဗ္ဗကနိဋ္ဌဿ ရညော ဓမ္မဒိန္နာ နာမ အဂ္ဂမဟေသီ ဂရုဂဗ္ဘာ၊ တံ ဩဟာယ အာဂန္တွာ “ဧတ္တကဇနံ ဝိသပါနကံ ပါယေတွာ မာရေဿာမီ”တိ ရုက္ခမူလံ သောဓာပေသိ။ ဒေဝတာ စိန္တေသိ “အယံ ရာဇာ ဧတ္တကေ ရာဇာနော ဂဏှန္တော ‘မံ နိဿာယ ဂဟိတာ ဣမေ’တိ စိန္တေတွာ တေသံ ဂလလောဟိတေန မယှံ ဗလိံ ကာတုကာမော၊ သစေ ပနာယံ ဧတေ ဃာတေဿတိ၊ ဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇဝံသော ဥပစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ[၁]၊ ရုက္ခမူလေပိ[၂] မေ အသုစိ ဘဝိဿတိ၊ သက္ခိဿာမိ နု ခေါ ဧတံ နိဝါရေတု”န္တိ။ သာ ဥပဓာရေန္တီ “နာဟံ သက္ခိဿာမီ”တိ ဉတွာ အညမ္ပိ ဒေဝတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေတွာ “တွံ သက္ခိဿသီ”တိ အာဟ။ တာယပိ ပဋိက္ခိတ္တာ အညမ္ပိ အညမ္ပီတိ ဧဝံ သကလစက္ကဝါဠဒေဝတာယော ဥပသင်္ကမိတွာ တာဟိပိ ပဋိက္ခိတ္တာ စတုန္နံ မဟာရာဇူနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ [၃]“မယံ န သက္ကောမ၊ အမှာကံ ပန ရာဇာ အမှေဟိ ပုညေန စ ပညာယ စ ဝိသိဋ္ဌော၊ တံ ပုစ္ဆာ”တိ တေဟိပိ ပဋိက္ခိတ္တကာလေ သက္ကံ ဥပသင်္ကမိတွာ[၃] တမတ္ထံ အာရောစေတွာ “ဒေဝ တုမှေသု အပ္ပေါဿုက္ကတံ အာပန္နေသု ခတ္တိယဝံသော ဥပစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ၊ တဿ ပဋိသရဏံ ဟောထာ”တိ အာဟ။ သက္ကော “အဟမ္ပိ နံ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ ဥပါယံ ပန တေ ဝက္ခာမီ”တိ ဝတွာ ဥပါယံ အာစိက္ခိ “ဂစ္ဆ, တွံ ရညော ပဿန္တဿေဝ ရတ္တဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ အတ္တနော ရုက္ခတော နိက္ခမိတွာ ဂမနာကာရံ ဒဿေဟိ၊ အထ တံ ရာဇာ ‘ဒေဝတာ ဂစ္ဆတိ၊ နိဝတ္တာပေဿာမိ န’န္တိ နာနပ္ပကာရေန ယာစိဿတိ၊ အထ နံ ဝဒေယျာသိ ‘တွံ

၁-ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ (သီ၊ သျာ) ၂-ရုက္ခမူလမ္ပိ (သျာ၊ က)
၃-၃-တေဟိ ကထိတကာလေ “ဥပ္ပန္နံ ဘယံ န မယံ သက္ခိဿာမာ”တိ ဝုတ္တေ သက္ကံ ဥပသင်္ကမိတွာ (က)

ကောသလရညော သန္တိံ အဂ္ဂမဟေသိဟိ အာနေတွာ တေသံ ဂလလောဟိ တေန ဗလိံ ကရိဿာမီတိ မယှံ အာယာစိတွာ ဥဂ္ဂသေနဿ ရညော ဒေဝိံ ဩဟာယ အာဂတော၊ နာဟံ တာဒိသဿ မုသာဝါဒဿ ဗလိံ သမ္ပဋိစ္ဆာမီ'တိ။ ဧဝံ ကိရ ဝုတ္တေ ရာဇာ တံ အာဏာပေဿတိ၊ သာ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဗဟုကဿ ဇနဿ ဇီဝိတဒါနံ ဒဿတီ''တိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန သက္ကော ဒေဝတာယ ဣမံ ဥပါယံ အာစိက္ခိ။ ဒေဝတာ တထာ အကာသိ။

ရာဇာပိ တံ အာဏာပေသိ။ သာ အာဂန္တွာ တေသံ ရာဇူနံ ပရိယန္တေ နိသိန္နမ္ပိ အတ္တနော ရာဇာနမေဝ ဝန္ဒိ။ ရာဇာ "မယိ သဗ္ဗရာဇဇေဋ္ဌကေ ဌိတေ သဗ္ဗကနိဋ္ဌံ အတ္တနော သာမိကံ ဝန္ဒတီ"တိ တဿာ ကုဇ္ဈိ။ အထ နံ သာ အာဟ "ကိံ မယှံ တယိ ပဋိဗဒ္ဓံ၊ အယံ ပန မေ သာမိကော ဣဿရိယဿ ဒါယကော၊ ဣမံ အဝန္ဒိတွာ ကသ္မာ တံ ဝန္ဒိဿာမီ"တိ။ ရုက္ခဒေဝတာ ပဿန္တဿေဝ မဟာဇနဿ "ဧဝံ ဘန္တေ၊ ဧဝံ ဘန္တေ"တိ ဝတွာ တံ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိနာ ပူဇေသိ။ ပုန ရာဇာ အာဟ "သစေ မံ န ဝန္ဒသိ၊ မယှံ ရဇ္ဇသိရိဒါယိကံ ဧဝံ မဟာ-နုဘာဝံ ဒေဝတံ ကသ္မာ န ဝန္ဒသီ"တိ။ မဟာရာဇ တယာ အတ္တနော ပုညေ ဌတွာ [၁] ရာဇာနော ဂဟိတာ၊ န ဒေဝတာယ ဂဟေတွာ ဒိန္နာတိ။ ပုနပိ တံ ဒေဝတာ "ဧဝံ ဘန္တေ၊ ဧဝံ ဘန္တေ"တိ ဝတွာ တထေဝ ပူဇေသိ။ ပုန သာ ရာဇာနံ အာဟ "တွံ 'ဒေဝတာယ မေ ဗဟုကာ ရာဇာနော ဂဟေတွာ ဒိန္နာ'တိ ဝဒေသိ၊ ဣဒါနိ တေ ဒေဝတာယ ဥပရိ ဝါမပဿေ ရုက္ခော အဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎော၊ သာ တံ အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗာပေတုံ ကသ္မာ နာသက္ခိ၊ ယဒိ ဧဝံ မဟာနုဘာဝါ"တိ။ ပုနပိ တံ ဒေဝတာ "ဧဝံ ဘန္တေ၊ ဧဝံ ဘန္တေ"တိ ဝတွာ တထေဝ ပူဇေသိ။

သာ ကထယမာနာဝ ဌိတာ ရောဒိ စေဝ ဟသိ စ။ အထ နံ ရာဇာ "ကိံ ဥမ္မတ္တိကာသီ"တိ အာဟ။ ကသ္မာ ဒေဝ ဧဝံ ဝဒေသိ၊ န မာဒိသိယော ဥမ္မတ္တိကာ ဟောန္တီတိ။ အထ နံ ကိံ ကာရဏာ ရောဒသိ စေဝ ဟသသိ စာတိ။ "သုဏာဟိ မဟာရာဇ၊ အဟံ ဟိ အတီတေ ကုလဓီတာ ဟုတွာ ပတိကုလေ ဝသန္တီ သာမိကဿ သဟာယကံ ပါဟုနကံ အာဂတံ ဒိသွာ တဿ ဘတ္တံ ပစိတုကာမာ 'မံသံ အာဟရာ'တိ ဒါသိယာ ကဟာပဏံ ဒတွာ တာယ မံသံ အလဘိတွာ အာဂတာယ 'နတ္ထိ မံသ'န္တိ ဝုတ္တေ ဂေဟဿ ပစ္ဆိမဘာဂေ သယိတာယ ဧဠကာယ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေသိံ၊ သာဟံ ဧကိဿာယ ဧဠကာယ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ နိရယေ ပစ္စိတွာ ပက္ကာဝသေသေန တဿာ လောမဂဏနာယ သီသစ္ဆေဒံ ပါပုဏိံ၊ တွံ ဧတ္တကံ ဇနံ ဝဓိတွာ ကဒါ

၁-ပုညံ ကတွာ (သီ)

ဒုက္ခာ မုစ္စိဿသီတိ ဧဝမဟံ[1] တဝ ဒုက္ခံ အနုဿရန္တီ ရောဒိ”န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“ဧကိဿာ[2] ကဏ္ဍံ ဆေတွာန၊ လောမဂဏ္ဍနာယ ပစ္စိသံ[3]။
ဗဟူနံ ကဏ္ဍေ ဆေတွာန၊ ကထံ ကာဟသိ ခတ္တိယာ”တိ။

အထ ကဿာ တွံ ဟသသီတိ။ “ဧတသ္မာ ဒုက္ခာ မုတ္တာမှိ”တိ တုဿိတွာ မဟာရာဇာတိ။ ပုနပိ တံ ဒေဝတာ “ဧဝံ ဘန္တေ၊ ဧဝံ ဘန္တေ”တိ ဝတွာ ပုပ္ဖ-မုဋ္ဌိနာ ပူဇေသိ။ ရာဇာ “အဟော မေ ဘာရိယံ ကတံ ကမ္မံ၊ အယံ ကိရ ဧကံ ဧဠကံ ဝဓိတွာ နိရယေ ပက္ကာဝသေသေန တဿာ လောမဂဏ္ဍနာယ သီသစ္ဆေဒံ ပါပုဏိ၊ အဟံ ဧတ္တကံ ဇနံ ဝဓိတွာ ကဒါ သောတ္ထိံ ပါပု-ဏိဿာမီ”တိ သဗ္ဗေ ရာဇာနော မောစေတွာ အတ္တနော မဟလ္လကတရေ ဝန္ဒိတွာ ဒဟရဒဟရာနံ[4] အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ သဗ္ဗေ ခမာပေတွာ သကသကဋ္ဌာနမေဝ ပဟိဏိ။

သတ္တာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “ဧဝံ ဘိက္ခဝေ န ဣဒါနေဝ မလ္လိကာ ဒေဝီ အတ္တနော ပညံ နိဿာယ မဟာဇနဿ ဇီဝိတဒါနံ ဒေတိ၊ ပုဗ္ဗေပိ အဒါသိယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ သမောဓာနေသိ “တဒါ ဗာရာဏသိ-ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အဟောသိ၊ ဓမ္မဒိန္နာ ဒေဝီ မလ္လိကာ၊ ရုက္ခဒေဝတာ အဟမေဝါ”တိ။ ဧဝံ အတီတံ သမောဓာနေတွာ ပုန ဓမ္မံ ဒေသေန္တော “ဘိက္ခဝေ ပါဏာတိပါတော နာမ န ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကော။ ပါဏာတိပါတိနော ဟိ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အာဟ—

“ဣဓ သောစတိ ပေစ္စ သောစတိ၊
ပါပကာရီ ဥဘယတ္ထ သောစတိ။
သော သောစတိ သော ဝိဟညတိ၊
ဒိသွာ ကမ္မကိလိဋ္ဌမတ္တနော”တိ[5]။

“ဧဝံ စေ သတ္တာ ဇာနေယျုံ၊ ဒုက္ခာ’ယံ ဇာတိသမ္ဘဝေါ။
န ပါဏော ပါဏိနံ ဟညေ၊ ပါဏဃာတီ ဟိ သောစတီ”တိ[6]။

အညတရပုရိသဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၁-ဧဝံမဟန္တံ (သီ၊ သျာ)
၂-ဧကိဿာယ (က)
၃-ပစ္စယိံ (သီ)
၄-ဒဟရတရာနံ (သီ၊ သျာ)
၅-ခု ၁-၁၅-ပိဋ္ဌေ၊ အယံ ဂါထာ သီ-သျာပေါတ္ထကေသု ဣမသ္မိံ ဌာနေ နတ္ထိ။
၆-ခု ၅-၅-ပိဋ္ဌေ။

၂-မဟာကဿပတ္ထေရသဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္ထု။

စရဉ္စေ နာဓိဂစ္ဆေယျာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာကဿပတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေသနာ ရာဇဂဟေ သမုဋ္ဌိတာ။

ထေရံ ကိရ ရာဇဂဟံ နိဿာယ ပိပ္ပလိဂုဟာယံ ဝသန္တံ ဒွေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ တေသု ဧကော သက္ကစ္စံ ဝတ္တံ ကရောတိ၊ ဧကော တေန ကတံ ကတံ[၁] အတ္တနာ ကတံ ဝိယ ဒဿေန္တော မုခေါဒကဒန္တကဋ္ဌာနံ ပဋိယာဒိတဘာဝံ ဉတွာ "ဘန္တေ မုခေါဒကဒန္တကဋ္ဌာနိ မေ ပဋိယာဒိတာနိ၊ မုခံ ဓောဝထာ"တိ ဝဒတိ၊ ပါဒဓောဝနနှာနာဒိကာလေပိ ဧဝမေဝ ဝဒတိ။ ဣတရော စိန္တေသိ "အယံ နိစ္စကာလံ မယာ ကတံ ကတံ[၁] အတ္တနာ ကတံ ဝိယ ကတွာ ဒဿေတိ၊ ဟောတု, ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကမဿ ကရိဿာမီ"တိ။ တဿ ဘုဉ္ဇိတွာ သုပန္တဿေဝ နှာနောဒကံ တာပေတွာ ဧကသ္မိံ ဃဋေ ကတွာ ပိဋ္ဌိကောဋ္ဌကေ ဌပေသိ၊ ဥဒကတာပနဘာဇနေ ပန နာဠိမတ္တံ ဥဒကံ သေသေတွာ ဥသုမံ မုဉ္စန္တံ ဌပေသိ။ တံ ဣတရော သာယန္ဟသမယေ ပဗုဇ္ဈိတွာ ဥသုမံ နိက္ခမန္တံ ဒိသွာ "ဥဒကံ တာပေတွာ ကောဋ္ဌကေ ဌပိတံ ဘဝိဿတီ"တိ ဝေဂေန ဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ ကောဋ္ဌကေ ဥဒကံ ဌပိတံ၊ နှာယထာ"တိ ဝတွာ ထေရေန သဒ္ဓိံယေဝ ကောဋ္ဌကံ ပါဝိသိ။ ထေရော ဥဒကံ အပဿန္တော "ကဟံ ဥဒကံ အာဝုသော"တိ အာဟ။ ဒဟရော အဂ္ဂိသာလံ ဂန္တွာ ဘာဇနေ ဥဠုင်္ကံ ဩတာရေတွာ တုစ္ဆဘာဝံ ဉတွာ "ပဿထ ဒုဋ္ဌဿ[၂] ကမ္မံ၊ တုစ္ဆဘာဇနံ ဥဒ္ဓနေ အာရောပေတွာ ကုဟိံ ဂတော၊ အဟံ 'ကောဋ္ဌကေ ဥဒက'န္တိ သညာယ အာရောစေသိ"န္တိ ဥဇ္ဈာယန္တော ဃဋံ အာဒါယ တိတ္ထံ အဂမာသိ။ ဣတရောပိ ပိဋ္ဌိကောဋ္ဌကတော ဥဒကံ အာဟရိတွာ ကောဋ္ဌကေ ဌပေသိ။

ထေရော စိန္တေသိ "အယံ ဒဟရော 'ဥဒကံ မေ တာပေတွာ ကောဋ္ဌကေ ဌပိတံ၊ ဧထ, ဘန္တေ နှာယထာ'တိ ဝတွာ ဣဒါနိ ဥဇ္ဈာယန္တော ဃဋံ အာဒါယ တိတ္ထံ ဂစ္ဆတိ၊ ကိံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ ဥပဓာရေန္တော "ဧတ္တကံ ကာလံ ဧသ ဒဟရော ဣမိနာ ကတံ ဝတ္တံ အတ္တနာဝ ကတံ ဝိယ ပကာသေတီ"တိ ဉတွာ သာယံ အာဂန္တွာ နိသိန္နဿ ဩဝါဒမဒါသိ "အာဝုသော ဘိက္ခုနာ နာမ 'အတ္တနာ ကတမေဝ ကတ'န္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ နော အကတံ၊ တွံ ဣဒါနေဝ 'ကောဋ္ဌကေ ဥဒကံ ဌပိတံ၊ နှာယထ ဘန္တေ'တိ ဝတွာ မယိ ပဝိသိတွာ ဌိတေ

၁-ဝတ္တံ (သျာ) ၂-ဒုဗ္ဗိနီတဿ (သီ၊ သျာ)

ဃဋံ အာဒါယ ဥဋ္ဌာယန္တော ဂစ္ဆသိ၊ ပဗ္ဗဇိတဿ နာမ ဧဝံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော “ပဿထ ထေရဿ ကမ္မံ၊ ဥဒကမတ္တကံ နာမ နိဿာယ မံ ဧဝံ ဝဒေသီ”တိ ကုဇ္ဈိတွာ ပုနဒိဝသေ ထေရေန သဒ္ဓိံ ဘိက္ခာယ န ပါဝိသိ။ ထေရော ဣတရေန သဒ္ဓိံ ဧကံ ပဒေသံ အဂမာသိ။ သော တသ္မိံ ဂတေ ထေရဿ ဥပဋ္ဌာကကုလံ ဂန္တွာ “ထေရော ကဟံ ဘန္တေ”တိ ပုဋ္ဌော “ထေရဿ အဖာသုကံ ဇာတံ၊ ဝိဟာရေယေဝ နိသိန္နော”တိ အာဟ။ ကိံ ပန ဘန္တေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ “ဧဝရူပံ ကိရ နာမ အာဟာရံ ဒေထာ”တိ ဝုတ္တေ တေန ဝုတ္တ-နိယာမေနေဝ သမ္ပာဒေတွာ အဒံသု။ သော အန္တရာမဂ္ဂေဝ တံ ဘုတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝိဟာရံ ဂတော။ ထေရောပိ ဂတဋ္ဌာနေ မဟန္တံ သုခုမဝတ္ထံ လဘိတွာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဂတဒဟရဿ အဒါသိ။ သော တံ ရဇိတွာ အတ္တနော နိဝါသနပါရုပနံ အကာသိ။

ထေရော ပုနဒိဝသေ တံ ဥပဋ္ဌာကကုလံ ဂန္တွာ “ဘန္တေ ‘တုမှာကံ ကိရ အဖာသုကံ ဇာတ’န္တိ အမှေဟိ ဒဟရေန ဝုတ္တနိယာမေနေဝ ပဋိယာဒေတွာ အာဟာရော ပေသိတော၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဝေါ ဖာသုကံ ဇာတ”န္တိ ဝုတ္တေ တုဏှီ အဟောသိ။ ဝိဟာရံ ပန ဂန္တွာ တံ ဒဟရံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နံ ဧဝမာဟ “အာဝု-သော တယာ ကိရ ဟိယျော ဣဒံ နာမ ကတံ၊ ဣဒံ ပဗ္ဗဇိတာနံ န အနုစ္ဆဝိကံ၊ ဝိညတ္တိံ ကတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော ကုဇ္ဈိတွာ ထေရေ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ “ပုရိမဒိဝသေ ဥဒကမတ္တံ နိဿာယ မံ မုသာဝါဒိံ ကတွာ အဇ္ဇ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကကုလေ ဘတ္တမုဋ္ဌိယာ ဘုတ္တကာရဏာ မံ ‘ဝိညတ္တိံ ကတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝဒတိ၊ ဝတ္ထမ္ပိ တေန အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကဿေဝ ဒိန္နံ၊ အဟော ထေရဿ ဘာရိယံ ကမ္မံ၊ ဇာနိဿာမိဿ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တက”န္တိ ပုနဒိဝသေ ထေရေ ဂါမံ ပဝိဋ္ဌေ သယံ ဝိဟာရေ ဩဟီယိတွာ ဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂဘာဇနာနိ ဘိန္ဒိတွာ ထေရဿ ပဏ္ဏသာလာယ အဂ္ဂိံ ဒတွာ ယံ န ဈာယတိ၊ တံ မုဂ္ဂရေန ပဟရန္တော ဘိန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ ပလာတော။ သော ကာလံ ကတွာ အဝီစိမဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ။

မဟာဇနော ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ “ထေရဿ ကိရ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ဩဝါဒမတ္တံ အသဟန္တော ကုဇ္ဈိတွာ ပဏ္ဏသာလံ ဈာပေတွာ ပလာတော”တိ။ အထေကော ဘိက္ခု အပရဘာဂေ ရာဇဂဟာ နိက္ခမိတွာ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ သတ္ထာရာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကုတော အာဂတောသီ”တိ ပုဋ္ဌော “ရာဇဂဟတော ဘန္တေ”တိ အာဟ။ မမ ပုတ္တဿ မဟာကဿပဿ ခမနီယန္တိ။ ခမနီယံ ဘန္တေ၊ ဧကော ပန သဒ္ဓိဝိဟာရိကော

ဩဝါဒမတ္တေန ကုဇ္ဈိတွာ ပဏ္ဏသာလံ ဈာပေတွာ ပလာတောတိ။ သတ္ထာ "န သော ဣဒါနေဝ ဩဝါဒံ သုတွာ ကုဇ္ဈတိ၊ ပုဗ္ဗေပိ ကုဇ္ဈိယေဝ။ န ဣဒါနေဝ ကုဋိံ ဒူသေတိ၊ ပုဗ္ဗေပိ ဒူသေသိယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ—

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဧကော သိင်္ဂိလသကုဏော ကုလာဝကံ ကတွာ ဝသိ။ အထေကဒိဝသံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဧကော မက္ကဋော သီတေန ကမ္ပမာနော တံ ပဒေသံ အဂမာသိ။ သိင်္ဂိလော တံ ဒိသွာ ဂါထမာဟ—

''မနုဿဿေဝ တေ သီသံ၊ ဟတ္ထပါဒါ စ ဝါနရ။
အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန၊ အဂါရံ တေ န ဝိဇ္ဇတီ''တိ [1]။

မက္ကဋော ''ကိဉ္စာပိ မေ ဟတ္ထပါဒါ အတ္ထိ၊ ယာယ ပန ပညာယ ဝိစာရေတွာ အဂါရံ ကရေယျံ၊ သာ မေ ပညာ နတ္ထီ''တိ စိန္တေတွာ တမတ္ထံ ဝိညာပေတုကာမော ဣမံ ဂါထမာဟ—

''မနုဿဿေဝ မေ သီသံ၊ ဟတ္ထပါဒါ စ သိင်္ဂိလ။
ယာ’ဟု သေဋ္ဌာ မနုဿေသု၊ သာ မေ ပညာ န ဝိဇ္ဇတီ''တိ [1]။

အထ နံ ''ဧဝရူပဿ တဝ ကထံ ဃရာဝါသော ဣဇ္ဈိဿတီ''တိ ဂရဟန္တော သိင်္ဂိလော ဣမံ ဂါထာဒွယမာဟ—

"အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿ၊ လဟုစိတ္တဿ ဒုဗ္ဘိနော။
နိစ္စံ အဒ္ဓုဝသီလဿ၊ သုခဘာဝေါ န ဝိဇ္ဇတိ။

သော ကရဿု အာနုဘာဝံ၊ ဝီတိဝတ္တဿု သီလိယံ။
သီတဝါတပရိတ္တာဏံ၊ ကရဿု ကုဋဝံ ကပီ"တိ [2]။

မက္ကဋော "အယံ မံ အနဝဋ္ဌိတစိတ္တံ လဟုစိတ္တံ မိတ္တဒုဗ္ဘိံ အဒ္ဓုဝသီလံ ကရောတိ၊ ဣဒါနိဿ မိတ္တဒုဗ္ဘိဘာဝံ ဒဿေဿာမီ"တိ ကုလာဝကံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ဝိပ္ပကိရိ။ သကုဏော တသ္မိံ ကုလာဝကံ ဂဏှန္တေ ဧဝ ဧကေန ပဿေန နိက္ခမိတွာ ပလာယိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ''တဒါ မက္ကဋော ကုဋိဒူသကဘိက္ခု အဟောသိ၊ သိင်္ဂိလသကုဏော ကဿပေါ

၁-ခု ၅-၁၀၃-ဒိဋ္ဌေ။ ၂-ခု ၅-၁၀၄-ဝိဋ္ဌေ။

အဟောသီ”တိ။ ဇာတကံ သမောဓာနေတွာ “ဧဝံ ဘိက္ခဝေ န ဣဒါနေဝ၊ ပုဗ္ဗေပိ သော ဒြဝါဒက္ခဏော ကုဋ္ဌိတွာ ကုဋ္ဌိံ ဒူသေသိ၊ မမ ပုတ္တဿ ကဿပဿ ဝေရူပေန ဗာလေန သဒ္ဓိံ ဝသနတော ကေကဿေဝ နိဝါသော သေယျော”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၁။ “စရဉ္စေ နာဓိဂစ္ဆေယျ၊ သေယျံ သဒိသမတ္တနော။
ဧကစရိယံ ဒဠှံ ကယိရာ၊ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ”တိ။

တတ္ထ **စရန္တိ** ဣရိယာပထစာရံ အဂ္ဂဟေတွာ မနသာစာရော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကလျာဏမိတ္တံ ပရိယေသန္တောတိ အတ္ထော။ **သေယျံ သဒိသမတ္တနော**တိ အတ္တနော သီလသမာဓိပညာဂုဏေဟိ အဓိကတရံ ဝါ သဒိသံ ဝါ န လဘေယျ စေ။ **ဧကစရိယန္တိ** တေသု ဟိ သေယျံ လဘမာနော သီလာဒီဟိ ဝဍ္ဎတိ၊ သဒိသံ လဘမာနော န ပရိဟာယတိ၊ ဟီနေန ပန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဝသန္တော ဧကတော သံဘောဂပရိဘောဂံ ကရောန္တော သီလာဒီဟိ ပရိဟာယတိ။ တေနာဟ “ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော န ဘဇိတဗ္ဗော န ပယိရုပါသိတဗ္ဗော အညတြ အနုဒ္ဒယာ အညတြ အနုကမ္ပာ”တိ[၁]။ တသ္မာ သစေ ကာရုညံ ပဋိစ္စ “အယံ မံ နိဿာယ သီလာဒီဟိ ဝဍ္ဎိဿတီ”တိ တမှာ ပုဂ္ဂလာ ကိဉ္စိ အပစ္စာသီသန္တော တံ သင်္ဂဏှိတုံ သက္ကောတိ၊ ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ သက္ကောတိ၊ **ဧကစရိယံ ဒဠှံ ကယိရာ** ဧကီဘာဝမေဝ ထိရံ ကတွာ သဗ္ဗဣရိယာပထေသု ဧကကောဝ ဝိဟရေယျ။ ကိံ ကာရဏာ? **နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ**တိ သဟာယတာ နာမ စူဠသီလံ မဇ္ဈိမသီလံ မဟာသီလံ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ တေရသ ဓုတင်္ဂဂုဏာ ဝိပဿနာဂုဏာ စတ္တာရော မဂ္ဂါ စတ္တာရိ ဖလာနိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ။ အယံ သဟာယတာဂုဏော ဗာလံ နိဿာယ နတ္ထီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ အာဂန္တုကော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တော၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ အဟောသီတိ။

မဟာကဿပတ္ထေရသဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္ထု ဒုတိယံ။

၁-အံ၊ ၃-၁၄၀၊ အံ ၁-၁၂၃-ပိဋ္ဌေသု။

၃-အာနန္ဒသေဋ္ဌိဝတ္ထု

ပုတ္တာ မတ္ထီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တော အာနန္ဒသေဋ္ဌိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ အာနန္ဒသေဋ္ဌိ နာမ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝေါ မဟာမစ္ဆရီ အဟောသိ။ သော အန္ဝဍ္ဎမာသံ ဉာတကေ သန္နိပါတေတွာ ပုတ္တံ မူလသိရိံ နာမ တီသု ဝေလာသု ဝဒေတိ "ဣဒံ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ 'ဗဟု'န္တိ မာ သညံ ကရိ၊ ဝိဇ္ဇမာနံ ဓနံ န ဒါတဗ္ဗံ၊ နဝံ ဓနံ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ[၁]။ ဧကေကမ္ပိ ဟိ ကဟာပဏံ ဝယံ ကရောန္တဿ ဂန္ဓံ[၂] ခီယတေဝ။ တသ္မာ—

အဉ္ဇနာနံ ခယံ ဒိသွာ၊ ဥပစိကာနဉ္စ အာစယံ။
မဓူနဉ္စ သမာဟာရံ၊ ပဏ္ဍိတော ဃရမာဝသေ''တိ။

သော အပရေန သမယေန အတ္တနော ပဉ္စ မဟာနိဓိယော ပုတ္တဿ အနာစိက္ခိတွာ ဓနနိဿိတော မစ္ဆေရမလမလိနော ကာလံ ကတွာ တသ္မိံယေဝ နဂရေ ဧကသ္မိံ ဒွါရဂါမကေ စဏ္ဍာလာနံ ကုလသဟဿံ ပဋိဝသတိ။ တတ္ထေကိဿာ စဏ္ဍာလိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ရာဇာ တဿ ကာလကိရိယံ သုတွာ ပုတ္တမဿ မူလသိရိံ ပက္ကောသာပေတွာ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ တမ္ပိ စဏ္ဍာလကုလသဟဿံ ဧကတောဝ ဘတိယာ ကမ္မံ ကတွာ ဇီဝမာနံ တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ နေဝ ဘတိံ လဘတိ၊ န ယာပနမတ္တတော ပရံ ဘတ္တပိဏ္ဍမ္ပိ။ တေ "မယံ ဣဒါနိ ကမ္မံ ကရောန္တာပိ ပိဏ္ဍဘတ္တမ္ပိ န လဘာမ၊ အမှာကံ အန္တရေ ကာဠကဏ္ဏိယာ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဒွေ ဘာဂေ ကတွာ ဝိဘဇိံသု၊ ယာဝ တဿ မာတာပိတရော ဝိသုံ ဟောန္တိ၊ တာဝ ဝိဘဇိတွာ "ဣမသ္မိံ ကုလေ ကာဠကဏ္ဏိ ဥပ္ပန္နာ"တိ တဿ မာတရံ နီဟရိံသု။

သာပိ ယာဝဿာ သော ကုစ္ဆိဂတော၊ တာဝ ယာပနမတ္တမ္ပိ ကိစ္ဆေန လဘိတွာ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တဿ ဟတ္ထာ စ ပါဒါ စ အက္ခီနိ စ ကဏ္ဏာ စ နာသာ စ မုခဉ္စ ယထာဋ္ဌာနေ န အဟေသုံ။ သော ဧဝရူပေန အင်္ဂဝေကလ္လေန သမန္နာဂတော ပံသုပိသာစကော ဝိယ အတိဝိရူပေါ အဟောသိ။ ဧဝံ သန္တေပိ တံ မာတာ န ပရိစ္စဇိ။ ကုစ္ဆိယံ ဝသိတပုတ္တသ္မိံ ဟိ သိနေဟော ဗလဝါ ဟောတိ။ သာ တံ ကိစ္ဆေန ပေါသယမာနာ တံ အာဒါယ ဂတဒိဝသေ ကိဉ္စိ အလဘိတွာ ဂေဟေ ကတွာ သယမေဝ ဂတဒိဝသေ ဘတိံ လဘတိ။ အထ နံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဇီဝိတုံ သမတ္ထကာလေ သာ ကပါလကံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ

၁-နဝံ နဝံ နိပ္ပါဒေတဗ္ဗံ (သီ)

၂-ခန္ဓံ (သျာ၊ က)

"တာတ မယံ တံ နိဿာယ မဟာဒုက္ခံ ပတ္တာ၊ ဣဒါနိ န သက္ကောမိ တံ ပေါသေတုံ၊ ဣမသ္မိံ နဂရေ ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ ပဋိယတ္တဘတ္တာနိ အတ္ထိ၊ တတ္ထ ဘိက္ခာယ စရိတွာ ဇီဝါဟိ"တိ တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော ဃရပဋိပါဋိယာ စရန္တော အာနန္ဒသေဋ္ဌိကာလေ နိဝုတ္ထဋ္ဌာနံ[၁] ဂန္တွာ ဇာတိဿရော ဟုတွာ အတ္တနော ဂေဟံ ပါဝိသိ။ တီသု ပန ဒွါရကောဋ္ဌကေသု န ကောစိ သလ္လက္ခေသိ။ စတုတ္ထေ ဒွါရကောဋ္ဌကေ မူလသိရိသေဋ္ဌိနော ပုတ္တကာ ဒိသွာ ဥဗ္ဗိဂ္ဂဟဒယာ ပရောဒိံသု။ အထ နံ သေဋ္ဌိပုရိသာ "နိက္ခမ ကာဠကဏ္ဏီ"တိ ပေါထေတွာ နီဟရိတွာ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ခိပိံသု။ သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရေန ပစ္ဆာသမဏေန ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တံ ဌာနံ ပတ္တော ထေရံ ဩလောကေတွာ တေန ပုဋ္ဌော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ ထေရော မူလသိရိံ ပက္കောသာပေသိ။ အထ မဟာဇနကာယော သန္နိပတိ။ သတ္ထာ မူလသိရိံ အာမန္တေတွာ "ဇာနာသိ တေ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ "န ဇာနာမီ"တိ ဝုတ္တေ "ပိတာ တေ အာနန္ဒသေဋ္ဌီ"တိ ဝတွာ အသဒ္ဒဟန္တံ "အာနန္ဒသေဋ္ဌိ ပုတ္တဿ တေ ပဉ္စ မဟာနိဓိယော အာစိက္ခာဟီ"တိ အာစိက္ခာပေတွာ သဒ္ဒဟာပေသိ။ သော သတ္ထာရံ သရဏံ အဂမာသိ။ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၂။ "ပုတ္တာ မတ္ထိ ဓနမ္မတ္ထိ၊ ဣတိ ဗာလော ဝိဟညတိ။
အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နတ္ထိ၊ ကုတော ပုတ္တာ ကုတော ဓန"န္တိ။

တတ္ထ—**ပုတ္တာ မေ အတ္ထိ၊ ဓနံ မေ အတ္ထိ၊ ဣတိ ဗာလော** ပုတ္တတဏှာယ စေဝ ဓနတဏှာယ စ ဟညတိ **ဝိဟညတိ** ဒုက္ခယတိ၊ "ပုတ္တာ မေ နဿိံသူ"တိ ဝိဟညတိ၊ "နဿန္တီ"တိ ဝိဟညတိ၊ "နဿိဿန္တီ"တိ ဝိဟညတိ။ ဓနေပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဆဟာကာရေဟိ ဝိဟညတိ။ "ပုတ္တေ ပေါသေဿာမီ"တိ ရတ္တိံ စ ဒိဝါ စ ထလဇလပထာဒီသု နာနပ္ပကာရေတော ဝါယမန္တောပိ ဝိဟညတိ၊ "ဓနံ ဥပ္ပါဒေဿာမီ"တိ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒီနိ ကရောန္တောပိ ဝိဟညတေဝ။ ဧဝံ ဝိဟညဿ စ **အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နတ္ထိ** တေန ဝိဃာတေန ဒုက္ခိတံ အတ္တာနံ သုခိတံ ကာတုံ အသက္ကောန္တဿ ပဝတ္တိယမ္ပိဿ အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နတ္ထိ၊ မရဏမဉ္စေ နိပန္နဿ မာရဏန္တိက-ကာဟိ ဝေဒနာဟိ အဂ္ဂိဇာလာဟိ ဝိယ ပရိဍယှမာနဿ ဆိဇ္ဇမာနေသု သန္ဓိဗန္ဓနေသု, ဘိဇ္ဇမာနေသု အဋ္ဌိသင်္ဃာဋေသု နိမီလေတွာ ပရလောကံ ဥမ္မီလေတွာ ဣဓလောကံ ပဿန္တဿာပိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဒွိက္ခတ္တုံ နှာပေတွာ တိက္ခတ္တုံ ဘောဇေတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ အလင်္ကရိတွာ ယာဝဇီဝံ ပေါသိတောပိ[၂]

၁-နိဝုတ္ထဋ္ဌာနံ (သီ၊ သျာ) ၂-ဥပဋ္ဌာယ (သီ၊ က)

သဟာယဘာဝေန ဒုက္ခပရိတ္တာဏံ ကာတုံ အသမတ္ထတာယ အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နတ္ထိ။ **ကုတော ပုတ္တာ ကုတော ဓနံ** ပုတ္တာ ဝါ ဓနံ ဝါ တသ္မိံ သမယေ ကိမေဝ ကရိဿန္တိ၊ အာနန္ဒသေဋ္ဌိနောပိ ကဿစိ ကိဉ္စိ အဒတွာ ပုတ္တဿတ္ထာယ ဓနံ သဏ္ဌပေတွာ ပုဗ္ဗေ ဝါ မရဏမဉ္စေ နိပန္နဿ, ဣဒါနိ ဝါ ဣမံ ဒုက္ခံ ပတ္တဿ ကုတော ပုတ္တာ ကုတော ဓနံ။ ပုတ္တာ ဝါ ဓနံ ဝါ တသ္မိံ သမယေ ကိံ ဒုက္ခံ ဟရိံသု၊ ကိံ ဝါ သုခံ ဥပ္ပါဒယိံသူတိ။

ဒေသနာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသိ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ အဟောသီတိ။

အာနန္ဒသေဋ္ဌိဝတ္ထု တတိယံ။

၄-ဂဏ္ဌိဘေဒကစောရဝတ္ထု

ယော ဗာလောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဂဏ္ဌိဘေဒကစောရေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တေ ကိရ ဒွေ သဟာယကာ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တေန မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ဧကော ဓမ္မကထံ အဿောသိ၊ ဧကော အတ္တနော ဂယှူပဂံ ဩလောကေသိ။ တေသု ဧကော ဓမ္မံ သုဏမာနော သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိ၊ ဣတရော ဧကဿ ဒုဿန္တေ ဗဒ္ဓံ ပဉ္စမာသကမတ္တံ လဘိ။ တဿ တံ ဂေဟေ ပါကဘတ္တံ[1] ဇာတံ၊ ဣတရဿ ဂေဟေ န ပစ္စတိ။ အထ နံ သဟာယကစောရော အတ္တနော ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပဏ္ဍယမာနော "တွံ အတိပဏ္ဍိတတာယ အတ္တနော ဂေဟေ ပါကဘတ္တမူလမ္ပိ န နိပ္ဖါဒေသီ"တိ အာဟ။ ဣတရော ပန "ဗာလဘာဝေနေဝ ဝတာယံ[2] အတ္တနော ပဏ္ဍိတဘာဝံ မညတီ"တိ တံ ပဝတ္တိံ သတ္ထု အာရောစေတုံ ဉာတီဟိ သဒ္ဓိံ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၃။ "ယော ဗာလော မညတိ ဗာလျံ၊ ပဏ္ဍိတော ဝါပိ တေန သော။
ဗာလော စ ပဏ္ဍိတမာနီ၊ သ ဝေ 'ဗာလော'တိ ဝုစ္စတီ"တိ။

တတ္ထ **ယော ဗာလော**တိ ယော အန္ဓဗာလော အပဏ္ဍိတော သမာနော "ဗာလော အဟ"န္တိ အတ္တနော ဗာလျံ ဗာလဘာဝံ မညတိ ဇာနာတိ။ **တေန**

၁-ပါကဝဋ္ဋံ (သီ)၊ ပါကဝတ္တံ (သျာ)   ၂-နာယံ (သီ၊ က)

သောတိ တေန ကာရဏေန သော ပုဂ္ဂလော **ပဏ္ဍိတော ဝါပိ** ဟောတိ ပဏ္ဍိတသဒိသော ဝါ။ သော ဟိ "ဗာလော အဟ"န္တိ ဇာနမာနော အညံ ပဏ္ဍိတံ ဥပသင်္ကမန္တော ပယိရုပါသန္တော တေန ပဏ္ဍိတဘာဝတ္ထာယ ဩဝဒိယ-မာနော အနုသာသိယမာနော တံ ဩဝါဒံ ဂဏှိတွာ ပဏ္ဍိတော ဝါ ဟောတိ ပဏ္ဍိတတရော ဝါ။ **သ ဝေ ဗာလော**တိ ယော စ ဗာလော သမာနော "ကော အညော မယာ သဒိသော ဗဟုဿုတော ဝါ ဓမ္မကထိကော ဝါ ဝိနယဓရော ဝါ ဓုတင်္ဂဓရော[၁] ဝါ အတ္ထီ"တိ ဧဝံ ပဏ္ဍိတမာနီ ဟောတိ၊ သော အညံ ပဏ္ဍိတံ အနုပသင်္ကမန္တော အပယိရုပါသန္တော နေဝ ပရိယတ္တိံ ဥဂ္ဂဏှာတိ၊ န ပဋိပတ္တိံ ပူရေတိ၊ ဧကန္တဗာလဘာဝမေဝ ပါပုဏာတိ။ သော ဂဏ္ဌိဘေဒကစောရော ဝိယ။ တေန ဝုတ္တံ "သ ဝေ 'ဗာလော'တိ ဝုစ္စတီ"တိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ ဧတရဿ ဉာတကေဟိ သဒ္ဓိံ မဟာဇနဿ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။

ဂဏ္ဌိဘေဒကစောရဝတ္ထု စတုတ္ထံ။

၅-ဥဒါယိတ္ထေရဝတ္ထု

ယာဝဇီဝမ္ပိ စေ ဗာလောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥဒါယိတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ မဟာထေရေသု ပဋိက္ကန္တေသု ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ ဓမ္မာသနေ နိသီဒတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ **အာဂန္တုကာ** ဘိက္ခူ ဒိသွာ "အယံ ဗဟုဿုတော မဟာထေရော ဘဝိဿတီ"တိ မညမာနာ ခန္ဓာဒိပဋိသံယုတ္တံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ကိဉ္စိ အဇာနမာနံ "ကော သော၊ ဗုဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဝိဟာရေ ဝသမာနော ခန္ဓဓာတုအာယတနမတ္တမ္ပိ န ဇာနာတီ"တိ ဂရဟိတွာ တံ ပဝတ္တိံ တထာ-ဂတဿ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၄။ "ယာဝဇီဝမ္ပိ စေ ဗာလော၊ ပဏ္ဍိတံ ပယိရုပါသတိ။
န သော ဓမ္မံ ဝိဇာနာတိ၊ ဒဗ္ဗီ သူပရသံ ယထာ"တိ။

တဿတ္ထော—**ဗာလော** နာမေသ ယာဝဇီဝမ္ပိ ပဏ္ဍိတံ ဥပသင်္ကမန္တော ပယိရုပါသန္တော "ဣဒံ ဗုဒ္ဓဝစနံ, ဧတ္တကံ ဗုဒ္ဓဝစန"န္တိ ဧဝံ ပရိယတ္တိဓမ္မံ ဝါ

[၁] ဓုတဝါဒေါ (သီ၊ သျာ)

"အယံ စာရော, အယံ ဝိဟာရော၊ အယံ အာစာရော, အယံ ဂေါစရော၊ ဣဒံ သာဝဇ္ဇံ, ဣဒံ အနဝဇ္ဇံ၊ ဣဒံ သေဝိတဗ္ဗံ, ဣဒံ န သေဝိတဗ္ဗံ၊ ဣဒံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗံ, ဣဒံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဓမ္မံ ဝါ န ဇာနာတိ။ ယထာ ကိံ? **ဒဗ္ဗိ သူပရသံ ယထာ**တိ။ ယထာ ဟိ ဒဗ္ဗိ ယာဝ ပရိက္ခယာ နာနပ္ပကာရာယ သူပဝိကတိယာ သမ္ပရိဝတ္တမာနာပိ "ဣဒံ လောဏိကံ, ဣဒံ အလောဏိကံ, ဣဒံ တိတ္တကံ, ဣဒံ ခါရိကံ, ဣဒံ ကဋုကံ, ဣဒံ အမ္ဗိလံ, ဣဒံ အနမ္ဗိလံ, ဣဒံ ကသာဝ"န္တိ သူပရသံ န ဇာနာတိ၊ ဧဝမေဝ ဗာလော ယာဝဇီဝမ္ပိ ပဏ္ဍိတံ ပယိရုပါသမာနော ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဓမ္မံ န ဇာနာတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ အာသဝေဟိ **စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသူ**တိ။

ဥဒါယိတ္ထေရဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၆-တိံသမတ္တပါဝေယျကဘိက္ခုဝတ္ထု

မုဟုတ္တမပိ စေ ဝိညူတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော တိံသမတ္တေ ပါဝေယျကေ[1] ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တေသဉှိ ဘဂဝါ ဣတ္ထိံ ပရိယေသန္တာနံ ကပ္ပါသိကဝနသဏ္ဍေ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တဒါ တေ သဗ္ဗေဝ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝံ ပတွာ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဟုတွာ တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒါယ ဝတ္တမာနာ ပုနပိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ **အနမတဂ္ဂဓမ္မဒေသနံ**[2] သုတွာ တသ္မိံ-ယေဝ အာသနေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ဘိက္ခူ "အဟော ဝတိမေဟိ ဘိက္ခူဟိ ခိပ္ပမေဝ ဓမ္မော ဝိညာတော"တိ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ တံ သုတွာ "န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ၊ ပုဗ္ဗေပိ ဣမေ တိံသမတ္တာ သဟာ-ယကာ ဓုတ္တာ ဟုတွာ **တုဏ္ဍိလဇာတကေ**[3] မဟာတုဏ္ဍိလဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာပိ ခိပ္ပမေဝ ဓမ္မံ ဝိညာယ ပဉ္စ သီလာနိ သမာဒိယိံသု၊ တေ တေနေဝ ဥပနိဿယေန ဣဒါနိ နိသိန္နာသနေယေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တာ"တိ ဝတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၅။ "မုဟုတ္တမပိ စေ ဝိညူ၊ ပဏ္ဍိတံ ပယိရုပါသတိ။
ခိပ္ပံ ဓမ္မံ ဝိဇာနာတိ၊ ဇိဝှါ သူပရသံ ယထာ"တိ။

၁-ပါဌေယျကေ (သီ၊ သျာ) ၂-သံ ၁-၃၉၄-ပိဋ္ဌာဒီသု။ ၃-ခု ၅-၁၄၇-ပိဋ္ဌာဒီသု။

တဿတ္ထော—**ဝိညူ** ပဏ္ဍိတပုရိသော **မုဟုတ္တမပိ စေ** အညံ **ပဏ္ဍိတံ ပယိရုပါသတိ၊** သော တဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှန္တော ပရိပုစ္ဆန္တော **ခိပ္ပမေဝ** ပရိယတ္တိဓမ္မံ **ဝိဇာနာတိ။** တတော ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ ပဋိပတ္တိယံ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ယထာ နာမ အနုပဟတဇိဝှါပသာဒေါ ပုရိသော ရသဝိဇာနနတ္ထံ ဇိဝှဂ္ဂေ ဌပေတွာ ဧဝ လောဏိကာဒိဘေဒံ ရသံ ဝိဇာနာတိ၊ ဧဝံ ပဏ္ဍိတော ခိပ္ပမေဝ လောကုတ္တရဓမ္မံ ဝိဇာနာတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသူတိ။

တိံသမတ္တပါဝေယျကဘိက္ခုဝတ္ထု ဆဋ္ဌံ။

၇-သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိဝတ္ထု

စရန္တိ ဗာလာ ဒုမ္မေဓာတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိဝတ္ထု **ဥဒါနေ**[၁] အာဂတမေဝ။

တဒါ ဟိ သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိ ပရိသပရိယန္တေ နိသိန္နော ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ သတ္ထု အာရောစေတုကာမော ပရိသမဇ္ဈေ ဩဂါဟိတုံ အဝိသဟန္တော မဟာဇနေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တနကာလေ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော ဒေဝရာဇာ "အယံ သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိ အတ္တနော သတ္ထု သာသနေ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ ပါကဋံ ကာတုကာမော"တိ ဉတွာ "ဝီမံသိဿာမိ န"န္တိ ဂန္တွာ အာကာသေ ဌိတောဝ ဧတဒဝေါစ "သုပ္ပဗုဒ္ဓ တွံ မနုဿဒလိဒ္ဒေါ မနုဿဝရာကော၊ အဟံ တေ အပရိယန္တံ ဓနံ ဒဿာမိ၊ 'ဗုဒ္ဓေါ န ဗုဒ္ဓေါ, ဓမ္မော န ဓမ္မော, သံဃော န သံဃော၊ အလံ မေ ဗုဒ္ဓေန, အလံ မေ ဓမ္မေန, အလံ မေ သံဃေနာ'တိ ဝဒေဟီ"တိ။ အထ နံ သော အာဟ "ကောသိ တွ"န္တိ။ အဟံ သက္ကောတိ။ အန္ဓဗာလ အဟိရိက တွံ မယာ သဒ္ဓိံ ကထေတုံ န ယုတ္တရူပေါ၊ တွံ မံ "ဒုဂ္ဂတော ဒလိဒ္ဒေါ ကပဏော"တိ ဝဒေသိ၊ နေဝါဟံ ဒုဂ္ဂတော၊ န ဒလိဒ္ဒေါ၊ သုခပ္ပတ္တော အဟမသ္မိ မဟဒ္ဓနော—

"သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ၊ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပိယံ ဓနံ။
သုတဓနဉ္စ စာဂေါ စ၊ ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဓနံ။

၁-ခု ၁-၁၃၄-ပိဋ္ဌေ။

ယဿ ဧတေ နော အတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ။
'အဒလိဒ္ဒေါ'တိ တံ အာဟု၊ အမောဃံ တဿ ဇီဝိတ''န္တိ[1]—

ဣမာနိ မေ သတ္တဝိဓအရိယဓနာနိ သန္တိ။ ယေသဉ္စ ဣမာနိ သတ္တ ဓနာနိ သန္တိ၊ န တေ ဗုဒ္ဓေဟိ ဝါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ဝါ "ဒလိဒ္ဒါ"တိ ဝုစ္စန္တီတိ။ သက္ကော တဿ ကထံ သုတွာ တံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဩဟာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သဗ္ဗံ တံ ဝစနပဋိဝစနံ အာရောစေသိ။ အထ နံ ဘဂဝါ အာဟ "န ခေါ သက္က သက္ကာ တာဒိသာနံ သတေနပိ သဟဿေနပိ သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိံ 'ဗုဒ္ဓေါ န ဗုဒ္ဓေါ'တိ ဝါ, 'ဓမ္မော န ဓမ္မော'တိ ဝါ, 'သံဃော န သံဃော'တိ ဝါ ကထာပေတု"န္တိ။ သုပ္ပဗုဒ္ဓေါပိ ခေါ ကုဋ္ဌိ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရာ ကတပဋိသန္ထာရော သမ္မောဒမာနော အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ အထ နံ အစိရပက္ကန္တံ ဂါဝီ တရုဏဝစ္ဆာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ။

သာ ကိရ ဧကာ ယက္ခိနီ ပုက္ကုသာတိကုလပုတ္တံ, ဗာဟိယံ ဒါရုစီရိယံ, တမ္ဗဒါဌိကစောရဃာတကံ, သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိန္တိ ဣမေသံ စတုန္နံ ဇနာနံ အနေကသတေ အတ္တဘာဝေ ဂါဝီ ဟုတွာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ။ တေ ကိရ အတီတေ စတ္တာရော သေဋ္ဌိပုတ္တာ ဟုတွာ ဧကံ နဂရသောဘိနိံ ဂဏိကံ ဥယျာနံ နေတွာ ဒိဝသံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ သာယနှသမယေ ဧဝံ သမ္မန္တယိံသု "ဣမသ္မိံ ဌာနေ အညော နတ္ထိ၊ ဣမိဿာ အမှေဟိ ဒိန္နံ ကဟာပဏသဟဿဉ္စ သဗ္ဗဉ္စ ပသာဓနဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဣမံ မာရေတွာ ဂစ္ဆာမာ''တိ။ သာ တေသံ ကထံ သုတွာ "ဣမေ နိလ္လဇ္ဇာ၊ မယာ သဒ္ဓိံ အဘိရမိတွာ ဣဒါနိ မံ မာရေတုကာမာ၊ ဇာနိဿာမိ နေသံ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တက"န္တိ တေဟိ မာရိယမာနာ "အဟံ ယက္ခိနီ ဟုတွာ ယထာ မံ ဧတေ မာရေန္တိ၊ ဧဝမေဝ တေ မာရေတုံ သမတ္ထာ ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ တဿ နိဿန္ဒေန ဣမေ မာရေသိ။ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ တဿ ကာလကိရိယံ ဘဂဝတော အာရောစေတွာ "တဿ ကာ ဂတိ၊ ကေန စ ကာရဏေန ကုဋ္ဌိဘာဝံ ပတ္တော"တိ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ တဿ တာဝတိံသဘဝနေ ဥပ္ပန္နဘာဝဉ္စ တဂရသိခိပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ နိဋ္ဌုဘိတွာ အပသဗျံ[2] ကတွာ ဒီဃရတ္တံ နိရယေ ပစ္စိတွာ ဝိပါကာဝသေသေန ဣဒါနိ ကုဋ္ဌိဘာဝပ္ပတ္တိံ စ ဗျာကရိတွာ "ဘိက္ခဝေ ဣမေ သတ္တာ

၁-အံ ၂-၃၉၈-၃၉၉-ပိဋ္ဌေသု။

၂-အပသာဒံ (သီ)၊ အပဗျာယံ (သျာ)၊ အပ္ပဗျာယကမ္မံ (က) ဥဒါနေ သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ ပဿိတဗ္ဗာ။

အတ္တနာဝ အတ္တနော ကဋုကဝိပါကကမ္မံ ကရောန္တာ ဝိစရန္တီ''တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဥတ္တရိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၆။ "စရန္တိ ဗာလာ ဒုမ္မေဓာ၊ အမိတ္တေနေဝ အတ္တနာ။
ကရောန္တာ ပါပကံ ကမ္မံ၊ ယံ ဟောတိ ကဋုကပ္ဖလ''န္တိ။

တတ္ထ **စရန္တီ**တိ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ အကုသလမေဝ ကရောန္တာ ဝိစရန္တိ။ **ဗာလာ**တိ ဣဓလောကတ္ထဉ္စ ပရလောကတ္ထဉ္စ အဇာနန္တာ ဣဓ ဗာလာ နာမ။ **ဒုမ္မေဓာ**တိ ဒုပ္ပညာ။ **အမိတ္တေနေဝ အတ္တနာ**တိ အတ္တနာ အမိတ္တဘူတေန ဝိယ ဝေရိနာ ဟုတွာ။ **ကဋုကပ္ဖလ**န္တိ တိခိဏဖလံ ဒုက္ခဖလန္တိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

သုပ္ပဗုဒ္ဓကုဋ္ဌိဝတ္ထု သတ္တမံ။

ဂ-ကဿကဝတ္ထု

န တံ ကမ္မံ ကတံ သာဓူတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကဿကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ သာဝတ္ထိတော အဝိဒူရေ ဧကံ ခေတ္တံ ကသတိ။ **စောရာ** ဥဒကနိဒ္ဓမနေန နဂရံ ပဝိသိတွာ ဧကဿ အဍ္ဎကုလေ ဥမင်္ဂံ ဘိန္ဒိတွာ ဗဟုံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ဥဒကနိဒ္ဓမနေနေဝ နိက္ခမိံသု။ ဧကော **စောရော** တေ ဝဉ္စေတွာ ဧကံ သဟဿတ္ထဝိကံ ဩဝဋ္ဋိကာယ ကတွာ တံ ခေတ္တံ **ဂန္တွာ** တေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဏ္ဍံ ဘာဇေတွာ အာဒါယ **ဂစ္ဆန္တော** ဩဝဋ္ဋိကတော ပတမာနံ သဟဿတ္ထဝိကံ န သလ္လက္ခေသိ။ တံ ဒိဝသံ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော တံ ကဿကံ အတ္တနော ဉာဏဇာလဿ အန္တောပဝိဋ္ဌံ ဒိသွာ "ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဥပဓာရယမာနော ဣဒံ အဒ္ဒသ "အယံ ကဿကော ပါတောဝ ကသိတုံ ဂမိဿတိ၊ ဘဏ္ဍသာမိကာ စောရာနံ အနုပဒံ **ဂန္တွာ** ဩဝဋ္ဋိကတော ပတမာနံ သဟဿတ္ထဝိကံ ဒိသွာ ဒတံ ဂဏှိဿန္တိ၊ မံ ဌပေတွာ တဿ အညော သက္ခီ နာမ န ဘဝိဿတိ၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယောပိဿ အတ္ထိ၊ တတ္ထ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သောပိ ကဿကော ပါတောဝ ကသိတုံ **ဂတော**။ သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရေန ပစ္ဆာသမဏေန တတ္ထ အဂမာသိ။ ကဿကော သတ္ထာရံ ဒိသွာ **ဂန္တွာ**

ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပုန ကသိတုံ အာရဘိ။ သတ္ထာ တေန သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ အဝတွာဝ သဟဿတ္ထဝိကာယ ဌိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ ဒိသွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဟ “ပဿ အာနန္ဒ၊ အာသီဝိသော”တိ။ ပဿာမိ ဘန္တေ၊ ဃောရဝိသောတိ။

ကဿကော တံ ကထံ သုတွာ “မမ ဝေလာယ ဝါ အဝေလာယ ဝါ ဝိစရဏဋ္ဌာနမေတံ၊ အာသီဝိသော ကိရေတ္ထ အတ္ထီ”တိ စိန္တေတွာ သတ္ထရိ ဧတ္တကံ ဝတွာ ပက္ကန္တေ “မာရေဿာမိ န”န္တိ ပတောဒလဋ္ဌိံ အာဒါယ ဂတော သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဒိသွာ “ဣမံ သန္ဓာယ သတ္ထာရာ ကထိတံ ဘဝိဿတီ”တိ တံ အာဒါယ နိဝတ္တော၊ အဗျတ္တတာယ ကေမန္တေ ဌပေတွာ ပံသုနာ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပုန ကသိတုံ အာရဘိ။ မနုဿာ စ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ ဂေဟေ စောရေဟိ ကတကမ္မံ ဒိသွာ ပဒါနုပဒံ ဂစ္ဆန္တာ တံ ခေတ္တံ ဂန္တွာ တတ္ထ စောရေဟိ ဘဏ္ဍဿ ဘာဇိတဋ္ဌာနံ ဒိသွာ ကဿကဿ ပဒဝလဉ္ဇံ အဒ္ဒသံသု။ တေ တဿ ပဒါနုသာရေန ဂန္တွာ ထဝိကာယ ဌပိတဋ္ဌာနံ ဒိသွာ ပံသုံ ဝိယူဟိတွာ ထဝိကံ[၁] အာဒါယ “တွံ ဂေဟံ ဝိလုမ္ပိတွာ ခေတ္တံ ကသမာနော ဝိယ ဝိစရသီ”တိ တဇ္ဇေတွာ ပေါထေတွာ နေတွာ ရညော ဒဿယိံသု။ ရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ တဿ ဝဓံ အာဏာပေသိ။ ရာဇပုရိသာ တံ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ ကသာဟိ တာဠေန္တာ အာဃာတနံ နယိံသု။ သော ကသာဟိ တာဠိယမာနော အညံ ကိဉ္စိ အဝတွာ “ပဿာနန္ဒ အာသီဝိသောတိ၊ ပဿာမိ ဘဂဝါ ဃောရဝိသော”တိ ဝဒန္တော ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ ရာဇပုရိသာ “တွံ သတ္ထု စေဝ အာနန္ဒတ္ထေရဿ စ ကထံ ကထေသိ၊ ကိံ နာမေတ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “ရာဇာနံ ဒဋ္ဌုံ လဘမာနော ကထေဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ ရညော သန္တိကံ နေတွာ ရညော တံ ပဝတ္တိံ ကထယိံသု။ အထ နံ ရာဇာ “ကသ္မာ ဧဝံ ကထေသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော “နာဟံ ဒေဝ စောရော”တိ ဝတွာ ကသနတ္ထာယ နိက္ခမနကာလတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာစိက္ခိ။ ရာဇာ တဿ ကထံ သုတွာ “အယံ ဘဏေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ သတ္ထာရံ သက္ခိံ အပဒိသတိ၊ န ယုတ္တံ တဿ ဒေါသံ အာရောပေတုံ၊ အဟမေတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီ”တိ တံ အာဒါယ သာယန္ဟသမယေ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ “ဘဂဝါ ကစ္စိ တုမှေ အာနန္ဒတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ တဿ ကဿကဿ ကသနဋ္ဌာနံ ဂတာ”တိ။ အာမ မဟာရာဇာတိ။ ကိံ ဝေါ တတ္ထ ဒိဋ္ဌန္တိ။ သဟဿတ္ထဝိကာ မဟာရာဇာတိ။ ဒိသွာ ကိံ အဝေါစုတ္ထာတိ။ ဣဒံ နာမ မဟာရာဇာတိ။ ဘန္တေ သစာယံ ပုရိသော တုမှာဒိသံ အပဒိသံ နာကရိဿ၊ န ဇီဝိတံ အလဘိဿ၊ တုမှေဟိ

၁-ဌပိတံ (က)

ပန ကထိတကထံ ကထေတွာ တေန ဇီဝိတံ လဒ္ဓန္တိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ "အာမ မဟာရာဇ, အဟမ္ပိ ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ ဂတော၊ ပဏ္ဍိတေန နာမ ယံ ကမ္မံ ကတွာ ပစ္ဆာနုတပ္ပံ ဟောတိ၊ တံ န ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၇။ "န တံ ကမ္မံ ကတံ သာဓု၊ ယံ ကတွာ အနုတပ္ပတိ။
ယဿ အဿုမုခေါ ရောဒံ၊ ဝိပါကံ ပဋိသေဝတီ"တိ။

တတ္ထ **န တံ ကမ္မ**န္တိ ယံ နိရယာဒီသု နိဗ္ဗတ္တနသမတ္ထံ ဒုက္ခုဒြယံ ကမ္မံ ကတွာ အနုဿရန္တော အနုဿရိတာနုဿရိတက္ခဏေ အနုတပ္ပတိ အနုသောစတိ၊ တံ ကတံ **န သာဓု** န သုန္ဒရံ နိရတ္ထကံ[1]။ **ယဿ အဿုမုခေါ**တိ ယဿ အဿူဟိ တိန္တမုခေါ ရောဒန္တော ဝိပါကံ အနုဘောတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ကဿကော ဥပါသကော သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တော၊ သမ္ပတ္တဘိက္ခူပိ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ကဿကဝတ္ထု အဋ္ဌမံ။

၉-သုမနမာလာကာရဝတ္ထု

တဉ္စ ကမ္မံ ကတံ သာဓူတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော သုမနံ နာမ မာလာကာရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ ဒေဝသိကံ ဗိမ္ဗိသာရရာဇာနံ ပါတောဝ အဋ္ဌဟိ သုမန-ပုပ္ဖနာဠီဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တော အဋ္ဌ ကဟာပဏေ လဘတိ။ အထေကဒိဝသံ တသ္မိံ ပုပ္ဖါနိ ဂဟေတွာ နဂရံ ပဝိဋ္ဌမတ္တေ ဘဂဝါ မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟတာ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန မဟတိယာ ဗုဒ္ဓလီဠာယ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ဘဂဝါ ဟိ ကေဒါ ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော စီဝရေန ပဋိစ္ဆာ-ဒေတွာ အညတရော ပိဏ္ဍပါတိကော ဝိယ စရတိ တိံသယောဇနမဂ္ဂံ အင်္ဂုလိ-မာလဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ၊ ကေဒါ ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကပိလဝတ္ထုပ္ပဝေသနာဒီသု ဝိယ။ တသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ သရီရတော ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော မဟန္တေန ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန မဟတိယာ ဗုဒ္ဓလီဠာယ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ။ မာလာကာရော ဘဂဝတော ရတနဂ္ဃိယသဒိသံ[2] အတ္တဘာဝံ ဒိသွာ

၁-န လဒ္ဓကံ (သီ)၊ န သိလိဋ္ဌကံ (သျာ)

၂-ရတနဂ္ဃိယကဉ္စနဂ္ဃိယသဒိသံ (သီ၊ သျာ)

ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏအသီတာနုဗျဉ္ဇနသရိရသောဘဂ္ဂံ ဩလောကေတွာ ပသန္နစိတ္တော "ကိံ နု ခေါ သတ္ထု အဓိကာရံ ကရောမီ"တိ စိန္တေတွာ အညံ အပဿန္တော "ဣမေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ဘဂဝန္တံ ပူဇေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ပုန စိန္တေသိ "ဣမာနိ ရညော နိဗဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌာနပုပ္ဖါနိ၊ ရာဇာ ဣမာနိ အလဘန္တော မံ ဗန္ဓာပေယျ ဝါ ဃာတာပေယျ ဝါ ရဋ္ဌတော ဝါ ပဗ္ဗာဇေယျ၊ ကိံ နု ခေါ ကရောမီ"တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "ရာဇာ မံ ဃာတေတု ဝါ ဗန္ဓာပေတု ဝါ ရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာဇေတု ဝါ၊ သော ဟိ မယှံ ဒဒမာနောပိ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဇီဝိတမတ္တံ ဓနံ ဒဒေယျ၊ သတ္ထုပူဇာ ပန မေ အနေကာသု ကပ္ပကောဋီသု အလံ ဟိတာယ စေဝ သုခါယ စာ"တိ အတ္တနော ဇီဝိတံ တထာဂတဿ ပရိစ္စဇိ။

သော "ယာဝ မေ ပသန္နံ စိတ္တံ န ပတိကုဋတိ၊ တံ တာဝဒေဝ ပူဇံ ကရိဿာ-မီ"တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂေါ သတ္ထာရံ ပူဇေသိ။ ကထံ? ပဌမံ တာဝ ဒွေဝ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိယော တထာဂတဿ ဥပရိ ခိပိ၊ တာ ဥပရိမတ္ထကေ ဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။ အပရာ ဒွေ မုဋ္ဌိယော ခိပိ၊ တာ ဒက္ခိဏဟတ္ထပဿေန မာလာ-ပဋ္စုန္နေန[၁] ဩတရိတွာ အဋ္ဌံသု။ အပရာ ဒွေ မုဋ္ဌိယော ခိပိ၊ တာ ပိဋ္ဌိ-ပဿေန ဩတရိတွာ တထေဝ အဋ္ဌံသု။ အပရာ ဒွေ မုဋ္ဌိယော ခိပိ၊ တာ ဝါမဟတ္ထပဿေန ဩတရိတွာ တထေဝ အဋ္ဌံသု။ ဧဝံ အဋ္ဌ နာဠိယော အဋ္ဌ မုဋ္ဌိယော ဟုတွာ စတူသု ဌာနေသု တထာဂတံ ပရိက္ခိပိံသု။ ပုရတော ဂမန-ဒွါရမတ္တမေဝ အဟောသိ။ ပုပ္ဖါနံ ဝဏ္ဋာနိ အန္တော အဟေသုံ၊ ပတ္တာနိ ဗဟိ-မုခါနိ။ ဘဂဝါ ရဇတပဋ္ဋပရိက္ခိတ္တော ဝိယ ဟုတွာ ပါယာသိ။ ပုပ္ဖါနိ အစိတ္တ-ကာနိပိ သစိတ္တကံ ဝိယ အဘိဇ္ဇိတွာ အပတိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံယေဝ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဌိတဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌန္တိ။ သတ္ထု သရီရတော သတသဟဿဝိဇ္ဇုလတာ[၂] ဝိယ ရံသိယော နိက္ခမိံသု။ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဒက္ခိဏတော စ ဝါမတော စ သီသမတ္ထကတော စ နိရန္တရံ နိက္ခန္တရံသိသု ကောပိ သမ္ဘမသမ္ဘမဋ္ဌာနေနေဝ အပလာယိတွာ သဗ္ဗာပိ သတ္ထာရံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တရုဏတာလက္ခန္ဓပ္ပမာဏာ ဟုတွာ ပုရတော ဧဝ မာဝဇန္တိ။ သကလနဂရံ သင်္ခုဘိ။ အန္တောနဂရေ နဝ ကောဋိယော ဗဟိနဂရေ နဝ ကောဋိယောတိ အဋ္ဌာရသသု ကောဋီသု ကောပိ ပုရိသော ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ အနိက္ခန္တော နာမ နတ္ထိ။ မဟာဇနော သီဟနာဒံ နဒန္တော စေလုက္ခေပသဟဿာနိ ကရောန္တော သတ္ထု ပုရတောဝ ဂစ္ဆတိ။ သတ္ထာပိ မာလာကာရဿ ဂုဏံ ပါကဋံ ကာတုံ တိဂါဝုတပ္ပမာဏေ နဂရေ

ဘေရိစရဏမဂ္ဂေနေဝ အစရိ။ မာလာကာရဿ သကလသရီရံ ပဉ္စဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ ပရိပူရိ။

သောပိ ထောကဉ္ဇေဝ တထာဂတေန သဒ္ဓိံ စရိတွာ မနောသိလာရသေ[၁] နိမုဂ္ဂေါ ဝိယ ဗုဒ္ဓရသ္မီနံ အန္တော ပဝိဋ္ဌော သတ္ထာရံ ထောမေတွာ ဝန္ဒိတွာ တုစ္ဆပစ္ဆိမေဝ ဂဟေတွာ ဂေဟံ အဂမာသိ။ အထ နံ ဘရိယာ ပုစ္ဆိ "ကဟံ ပုပ္ဖါနီ"တိ။ သတ္ထာ မေ ပူဇိတောတိ။ ရညော ဒါနိ ကိံ ကရိဿသီတိ။ ရာဇာ မံ ဃာတေတု ဝါ ရဋ္ဌတော ဝါ နီဟရတု၊ အဟံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ သတ္ထာရံ ပူဇေသိံ၊ သဗ္ဗပုပ္ဖါနိ အဋ္ဌ မုဋ္ဌိယောဝ အဟေသုံ၊ ဝေဠုပါ နာမ ပူဇာ ဇာတာ။ မဟာဇနော ဥက္ကုဋ္ဌိသဟဿာနိ ကရောန္တော သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ စရတိ၊ ယော သော မဟာဇနဿ ဥက္ကုဋ္ဌိသဒ္ဒေါ၊ တသ္မိံ ဌာနေ သောတိ။ အထဿ ဘရိယာ အန္ဓဗာလတာယ ဝေဠုပေ ပါဋိဟာရိယေ ပသာဒံ နာမ [illegible]တွာ တံ အက္ကောသိတွာ ပရိဘာသိတွာ "ရာဇာနော နာမ စဏ္ဍာ၊ သကိံ ကုဒ္ဓါ ဟတ္ထပါဒါဒိစ္ဆေဒနေန ဗဟုမ္ပိ အနတ္ထံ ကရောန္တိ၊ တယာ ကတကမ္မေန မယှမ္ပိ အနတ္ထော သိယာ"တိ ပုတ္တေ အာဒါယ ရာဇကုလံ ဂန္တွာ ရညာ ပက္ကောသိတွာ "ကိံ ဧတ"န္တိ ပုဋ္ဌာ အာဟ "မမ သာမိကော တုမှာကံ ဥပဋ္ဌာနပုပ္ဖေဟိ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ တုစ္ဆဟတ္ထော ဃရံ အာဂန္တွာ 'ကဟံ ပုပ္ဖါနီ'တိ မယာ ပုဋ္ဌော ဣဒံ နာမ ဝဒေသိ၊ အဟံ တံ ပရိဘာသိတွာ 'ရာဇာနော နာမ စဏ္ဍာ၊ သကိံ ကုဒ္ဓါ ဟတ္ထပါဒါဒိစ္ဆေဒနေန ဗဟုမ္ပိ အနတ္ထံ ကရောန္တိ၊ တယာ ကတကမ္မေန မယှမ္ပိ အနတ္ထော သိယာ'တိ တံ ဆဍ္ဍေတွာ ဣဓာဂတာ၊ တေန ကတံ ကမ္မံ သုကတံ ဝါ ဟောတု, ဒုက္ကဋံ ဝါ၊ တဿေဝေတံ၊ မယာ တဿ ဆဍ္ဍိတဘာဝံ ဇာနာဟိ ဒေဝါ"တိ။ ရာဇာ ပဌမဒဿနေနေဝ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တော သဒ္ဓေါ ပသန္နော အရိယသာဝကော စိန္တေသိ "အဟော အယံ ဣတ္ထီ အန္ဓဗာလာ၊ ဝေဠုပေ ဂုဏေ ပသာဒံ န ဥပ္ပါဒေသီ"တိ။ သော ကုဒ္ဓေါ ဝိယ ဟုတွာ အမ္မ ကိံ ဝဒေသိ၊ မယှံ ဥပဋ္ဌာနပုပ္ဖေဟိ တေန ပူဇာ ကတာတိ။ အာမ ဒေဝါတိ။ "ဘဒ္ဒကံ တေ ကတံ တံ ဆဍ္ဍေန္တိယာ၊ မမ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇာကာရဿ အဟံ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ဇာနိဿာမီ"တိ တံ ဥယျောဇေတွာ ဝေဂေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံယေဝ ဝိစရိ။

သတ္ထာ ရညော စိတ္တပ္ပသာဒံ ဉတွာ ဘေရိစရဏဝီထိယာ နဂရံ စရိတွာ ရညော ဃရဒွါရံ အဂမာသိ။ ရာဇာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ဂေဟံ ပဝေသေတုကာမော အဟောသိ။ သတ္ထာ ပန ရာဇင်္ဂဏေယေဝ နိသီဒနာကာရံ

၁-မနောသိလာတလေ (က)

ဒဿသိ။ ရာဇာ တံ ဥတွာ "သီဃံ မဏ္ဍပံ ကာရေထာ"တိ တင်္ခဏညေဝ မဏ္ဍပံ ကာရာပေသိ။ နိသီဒိ သတ္ထာ သတ္တာဟံ ဘိက္ခုသံဃေန။ ကသ္မာ ပန သတ္ထာ ရာဇဂေဟံ န ပါဝိသိ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ "သစာဟံ အန္တော ပဝိသိတွာ နိသီဒေယျံ၊ မဟာဇနော မံ ဒဋ္ဌုံ န လဘေယျ၊ မာလာကာရဿ ဂုဏော ပါကဋော န ဘဝေယျ၊ ရာဇင်္ဂဏေ ပန မံ နိသိန္နံ မဟာဇနော ဒဋ္ဌုံ လဘိဿတိ၊ မာလာကာရဿ ဂုဏော ပါကဋော ဘဝိဿတီ"တိ။ ဂုဏဝန္တာနဉှိ ဂုဏံ 'ဗုဒ္ဓါ ဧဝ ပါကဋံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ၊ အဝသေသဇနော ဂုဏဝန္တာနံ ဂုဏံ ကထေန္တော မစ္ဆရာယတိ။ စတ္တာရော ပုပ္ဖပဋ္ဋာ[1] စတုဒ္ဒိသံ အဋ္ဌံသု။ မဟာဇနော သတ္ထာရံ ပရိဝါရေသိ။ ရာဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပဏီတေနာဟာရေန ပရိဝိသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ အနုမောဒနံ ကတွာ ပုရိမနယေနေဝ စတူဟိ ပုပ္ဖပဋ္ဋေဟိ ပရိက္ခိတ္တော သီဟနာဒံ နဒန္တော မဟာဇနေန ပရိဝုတော ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ ရာဇာ သတ္ထာရံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တော မာလာကာရံ ပက္ကောသာပေတွာ "မမ အာဟရိတပုပ္ဖေဟိ ကိန္တိ ကတွာ သတ္ထာရံ ပူဇေသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ မာလာကာရော "ရာဇာ မံ ဃာတေတု ဝါ ရဋ္ဌတော ဝါ ပဗ္ဗာဇေတူတိ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ပူဇေသိံ ဒေဝါ"တိ အာဟ။ ရာဇာ "တွံ မဟာပုရိသော နာမာ"တိ ဝတွာ အဋ္ဌ ဟတ္ထီ စ အဿေ စ ဒါသေ စ ဒါသိယော စ မဟာပသာဓနာနိ စ အဋ္ဌ ကဟာပဏ-သဟဿာနိ စ ရာဇကုလတော နီဟရိတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ အဋ္ဌ နာရိယော စ အဋ္ဌ ဂါမဝရေ စာတိ ဣဒံ သဗ္ဗဋ္ဌကံ နာမ ဒါနံ အဒါသိ။

အာနန္ဒတ္ထေရော စိန္တေသိ "အဇ္ဇ ပါတောဝ ပဋ္ဌာယ သီဟနာဒသဟဿာနိ စေဝ စေလုက္ခေပသဟဿာနိ စ ပဝတ္တန္တိ၊ ကော နု ခေါ မာလာကာရဿ ဝိပါကော"တိ။ သော သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ။ အထ နံ သတ္ထာ အာဟ—အာနန္ဒ "ဣမိနာ မာလာကာရေန အပ္ပမတ္တကံ ကမ္မံ ကတ"န္တိ မာ သလ္လက္ခေသိ၊ အယံ ဟိ မယှံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ပူဇံ အကာသိ၊ သော ဧဝံ မယိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ—

ကပ္ပါနိ သတသဟဿံ၊ ဒုဂ္ဂတိံ န ဂမိဿတိ။
ဌတွာ[2] ဒေဝမနုဿေသု၊ ဖလံ ဧတဿ ကမ္မုနော။
ပစ္ဆာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သုမနော နာမ ဘဝိဿတီ"တိ—

အာဟ။ သတ္ထု ပန ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသနကာလေ တာနိ ပုပ္ဖာနိ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ပတိံသု။ သာယနှသမယေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ

၁-ပုပ္ဖပဋ္ဋာ (သျာ)　　၂-ပတွာ (သီ)

သမုဋ္ဌာပေသိ “အဟော အစ္ဆရိယံ မာလာကာရဿ ကမ္မံ၊ ရေမာနကဗုဒ္ဓဿ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ပုပ္ဖပူဇံ ကတွာ တံ်ဏညေဝ သမ္ပတ္တိံ နာမ လဘတီ”တိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ တိဏ္ဏံ ဂမနာနံ အညတရေန ဂမနေန ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိတွာ “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိ-သိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “အာမ ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ပစ္ဆာနုတပ္ပံ န ဟောတိ၊ အနုဿရိတာနုဿရိတက္ခဏေ သောမနဿမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝရူပံ ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗမေဝါ”တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၆၈။ “တဉ္စ ကမ္မံ ကတံ သာဓု၊ ယံ ကတွာ နာနုတပ္ပတိ။
ယဿ ပတီတော သုမနော၊ ဝိပါကံ ပဋိသေဝတီ”တိ။

တတ္ထ **ယံ ကတွာ**တိ ယံ ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တီနဉ္စေဝ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိယာ စ နိဗ္ဗတ္တနသမတ္ထံ သုခုဒြယံ ကမ္မံ ကတွာ နာနုတပ္ပတိ၊ အထ ခေါ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-ယေဝ အနုဿရိတာနုဿရိတက္ခဏေယေဝ ပီတိဝေဂေန ပတီတော သော-မနဿဝေဂေန စ သုမနော ဟုတွာ အာယတိံ ပီတိသောမနဿဇာတော ဟုတွာ ဝိပါကံ ပဋိသေဝတိ၊ **တံ ကမ္မံ ကတံ သာဓု** ဘဒ္ဒကန္တိ။

ဒေသနာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသီတိ။

သုမနမာလာကာရဝတ္ထု နဝမံ။

၁၀-ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီဝတ္ထု

မဓုဝါ မညတီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥပ္ပလ-ဝဏ္ဏတ္ထေရိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ ပါဒမူလေ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေတွာ ကပ္ပသတ-သဟဿံ ပုညာနိ ကုရုမာနာ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ နီလုပ္ပလဂဗ္ဘသမာနဝဏ္ဏတာယ စဿာ **ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ**တွေဝ နာမံ အကံသု။ အထဿာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇာနော စ သေဋ္ဌိနော စ သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ သာသနံ ပဟိဏိံသု “ဓီတရံ အမှာကံ

ဒေတူ”တိ။ အပဟိဏာန္တော နာမ နာဟောသိ။ တတော သေဋ္ဌိ စိန္တေသိ “အဟံ သဗ္ဗေသံ မနံ ဂဟေတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ ဥပါယံ ပနေကံ ကရိဿာမီ''တိ ဓီတရံ ပက္ကောသာပေတွာ “အမ္မ ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသီ”တိ အာဟ။ တဿာ ပစ္ဆိမဘဝိကတ္တာ တံ ဝစနံ သီသေ အာသိတ္တံ သတပါကတေလံ ဝိယ အဟောသိ။ တသ္မာ ပိတရံ “ပဗ္ဗဇိဿာမိ တာတာ”တိ အာဟ။ သော တဿာ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကတွာ ဘိက္ခုနီဥပဿယံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿာ အစိရပဗ္ဗဇိတာယ ဧဝ ဥပေါသထာဂါရေ ကာလဝါရော[1] ပါပုဏိ။ သာ ဒီပံ ဇာလေတွာ ဥပေါသထာဂါရံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒီပသိခါယ နိမိတ္တံ ဂဏှိတွာ ဌိတာဝ ပုနပ္ပုနံ ဩလောကယမာနာ တေဇောကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တမေဝ ပါဒကံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ သဒ္ဓိံ ပဋိ-သမ္ဘိဒါဟိ စေဝ အဘိညာဟိ စ။

သာ အပရေန သမယေန ဇနပဒစာရိကံ စရိတွာ ပစ္စာဂန္တွာ အန္ဓဝနံ ပါဝိသိ။ တဒါ ဘိက္ခုနီနံ အရညဝါသော အပ္ပဋိက္ခိတ္တော ဟောတိ။ အထဿာ တတ္ထ ကုဋိကံ[2] ကတွာ မဉ္စကံ ပညာပေတွာ သာဏိယာ ပရိက္ခိပိံသု။ သာ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ နိက္ခမိ။ မာတုလပုတ္တော ပနဿာ နန္ဒမာဏဝေါ နာမ ဂိဟိကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော၊ သော တဿာ အာဂတဘာဝံ သုတွာ ထေရိယာ အာဂမနတော ပုရေတရမေဝ အန္ဓဝနံ ဂန္တွာ တံ ကုဋိကံ ပဝိသိတွာ ဟေဋ္ဌာမဉ္စကေ နိလီနော ထေရိယာ အာဂန္တွာ ကုဋိကံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ မဉ္စကေ နိသိန္နမတ္တာယ ဗဟိ အာတပတော အာဂတတ္တာ စက္ခု-ပထေ အန္ဓကာရေ အဝိဂတေယေဝ ဟေဋ္ဌာမဉ္စကတော နိက္ခမိတွာ မဉ္စကံ အဘိ-ရုယှ “မာ နဿိ ဗာလ၊ မာ နဿိ ဗာလာ''တိ ထေရိယာ ဝါရိယမာနောယေဝ အဘိဘဝိတွာ အတ္တနာ ပတ္ထိတကမ္မံ ကတွာ ပါယာသိ။ အထဿ အဂုဏံ ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တီ ဝိယ မဟာပထဝီ ဒွေဓာ ဘိဇ္ဇိ။ သော ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌော ဂန္တွာ မဟာအဝီစိမှိ ဧဝ နိဗ္ဗတ္တိ။ ထေရီပိ တမတ္ထံ ဘိက္ခုနီနံ အာရောစေသိ။ ဘိက္ခု-နီယော ဘိက္ခူနံ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာရောစယိံသု။ တံ သုတွာ သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ “ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီ ဥပါသက-ဥပါသိကာသု ယော ကောစိ ဗာလော ပါပကမ္မံ ကရောန္တော မဓုသက္ခရာဒီသု ကိဉ္စိ ဒေဝ မဓုရရသံ ခါဒမာနော ပုရိသော ဝိယ တုဋ္ဌဟဋ္ဌော[3] ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂေါ ဝိယ ကရောတီ”တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁-တာဠဝါရော (သီ)၊ တာလဝါရော (သျာ)
၂-ကုဋိံ (က) ဝိ ၁-၄၃၃-ပိဋ္ဌေ ပဿိတဗ္ဗံ။
၃-ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော (သီ)

၆၉။ "မဓုဝါ မညတိ ဗာလော၊ ယာဝ ပါပံ န ပစ္စတိ။
ယဒါ စ ပစ္စတိ ပါပံ၊ ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတီ"တိ။

တတ္ထ **မဓုဝါ**တိ ဗာလဿ ဟိ ပါပံ အကုသလကမ္မံ ကရောန္တဿ တံ ကမ္မံ မဓု ဝိယ မဓုရရသံ ဝိယ ဉဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဣတိ နံ သော မဓုံဝ မညတိ။ **ယာဝ**ါတိ ယတ္တကံ ကာလံ။ **ပါပံ န ပစ္စတီ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ဝါ သမ္ပရာယေ ဝါ ဝိပါကံ န ဒေတိ၊ တာဝ နံ ဧဝံ မညတိ။ **ယဒါ စာ**တိ ယဒါ ပနဿ ဒိဋ္ဌေဓမ္မေ ဝါ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကယိရမာနဿ, သမ္ပရာယေ ဝါ နိရယာဒီသု မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တဿ တံ ပါပံ ပစ္စတိ၊ အထ သော ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။

အပရေန ပန သမယေန ဓမ္မသဘာယံ မဟာဇနော ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ "ခီဏာသဝါပိ မညေ ကာမသုခံ သာဒိယန္တိ၊ ကာမံ သေဝန္တိ၊ ကိံ န သေဝိဿန္တိ။ န ဟိ ဧတေ ကောဋ္ဌာပရုက္ခာ၊ န စ ဝမ္မိကာ အလ္လမံသသရီရာဝ၊ တသ္မာ ဧတေပိ ကာမသုခံ သာဒိယန္တိ၊ ကာမံ သေဝန္တီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န ဘိက္ခဝေ ခီဏာသဝါ ကာမသုခံ သာဒိယန္တိ၊ န ကာမံ သေဝန္တိ။ ယထာ ဟိ ပဒုမပတ္တေ ပတိတံ ဥဒကဗိန္ဒု န ဝိလိမ္ပတိ, န သဏ္ဌာတိ, ဝိနိ-ဝတ္တေတွာ ပတတေဝ၊ ယထာ စ အာရဂ္ဂေ သာသပေါ န ဝိလိမ္ပတိ, န သဏ္ဌာတိ, ဝိနိဝတ္တေတွာ ပတတေဝ၊ ဧဝံ ခီဏာသဝဿ စိတ္တေ ဒုဝိဓောပိ ကာမော န ဝိလိမ္ပတိ, န သဏ္ဌာတီ"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေ ဂါထမာဟ—

"ဝါရိ ပေါက္ခရပတ္တေဝ၊ အာရဂ္ဂေရိဝ သာသပေါ။
ယော န လိမ္ပတိ ကာမေသု၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ"န္တိ[၁]။

ဣမိဿာ အတ္ထော ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေယေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန ရာဇာနံ ပသေနဒိကောသလံ ပက္ကောသာပေတွာ "မဟာရာဇ ဣမသ္မိံ သာသနေ ယထေဝ ကုလပုတ္တာ၊ ဧဝံ ကုလဓီတရောပိ မဟန္တံ ဉာတိဂဏဉ္စ ဘောဂက္ခန္ဓဉ္စ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အရညေ ဝိဟရန္တိ၊ တာ ဧဝံ ဝိဟရမာနာ ရာဂရတ္တာ ပါပပုဂ္ဂလာ ဩမာနာတိမာနဝသေန ဝိဟေဌေန္တိပိ, ဗြဟ္မစရိ-ယန္တရာယမ္ပိ ပါပေန္တိ၊ တသ္မာ ဘိက္ခုနိသံဃဿ အန္တောနဂရေ ဝသနဋ္ဌာနံ

ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ နဂရဿ ဧကပဿေ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဝသနဋ္ဌာနံ ကာရာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနိယော အန္တောဂါမေယေဝ ဝသန္တီတိ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏတ္ထေရီဝတ္ထု ဒသမံ။

၁၁-ဇမ္ဗုကတ္ထေရဝတ္ထု

မာသေ မာသေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဇမ္ဗုကံ အာဇီဝကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

အတီတေ ကိရ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဂါမဝါသီ ဧကော ကုဋုမ္ဗိကော ဧကဿ ထေရဿ ဝိဟာရံ ကတွာ တံ တတ္ထ ဝိဟရန္တံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိ။ ထေရော တဿ ဂေဟေ နိဗဒ္ဓံ ဘုဉ္ဇတိ။ အထေကော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု ဒိဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တဿ ဂေဟဒွါရံ ပါပုဏိ။ ကုဋုမ္ဗိကော တံ ဒိသွာ တဿ ဣရိယာပထေ ပသန္နော ဂေဟံ ပဝေသေတွာ သက္ကစ္စံ ပဏီတေန ဘောဇနေန ပရိဝိသိတွာ “ဘန္တေ ဣမံ သာဋကံ ရဇိတွာ နိဝါသေယျာထာ”တိ မဟန္တံ သာဋကံ ဒတွာ “ဘန္တေ ကေသာ ဝေါ ဒီဃာ၊ တုမှာကံ ကေသောရောပနတ္ထာယ နှာပိတံ အာနေဿာမိ၊ သယနတ္ထာယ စ ဝေါ မဉ္စကံ ဂါဟာပေတွာ အာဂမိဿာမီ”တိ အာဟ။ နိဗဒ္ဓံ ဂေဟေ ဘုဉ္ဇန္တော ကုလူပကော ဘိက္ခု တံ တဿ သက္ကာရံ ဒိသွာ စိတ္တံ ပသာဒေတုံ နာသက္ခိ၊ “အယံ တံ မုဟုတ္တံ ဒိဋ္ဌကဿ ဧဝရူပံ သက္ကာရံ ကရောတိ၊ နိဗဒ္ဓံ ဂေဟေ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပန မယှံ န ကရောတီ”တိ စိန္တေတွာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ ဣတရောပိ တေနေဝ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ကုဋုမ္ဗိကေန ဒိန္နသာဋကံ ရဇိတွာ နိဝါသေသိ။ ကုဋုမ္ဗိကောပိ နှာပိတံ အာဒါယ ဂန္တွာ ထေရဿ ကေသေ ဩဟာရာပေတွာ မဉ္စကံ အတ္ထရာပေတွာ “ဘန္တေ ဣမသ္မိံယေဝ မဉ္စကေ သယထာ”တိ ဝတွာ ဒွေပိ ထေရေ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ပက္ကာမိ။

နေဝါသိကော တဿ တံ သက္ကာရံ ကယိရမာနံ အဓိဝါသေတုံ နာသက္ခိ။ အထဿ သော သာယံ ထေရဿ နိပန္နဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ စတူဟာကာရေဟိ ထေရံ အက္ကောသိ “အာဝုသော အာဂန္တုက ကုဋုမ္ဗိကဿ တေ ဂေဟေ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇနတော ဝရတရံ မိဠ္ဟံ ခါဒိတုံ၊ ကုဋုမ္ဗိကေန အာနီတနှာပိတေန ကေသောဟာရာပနတော ဝရတရံ တာလဋ္ဌိကေန ကေသေ လုဉ္စာပေတုံ၊ ကုဋုမ္ဗိကေန ဒိန္နသာဋကနိဝါသနတော ဝရတရံ နဂ္ဂေန ဝိစရိတုံ၊ ကုဋုမ္ဗိကေန အာဘတမဉ္စကေ နိပဇ္ဇနတော

ဝရတရံ ဘုဉ္ဇိယံ နိပစ္စိတု"န္တိ။ ထေရောပိ "မာ သေ ဗာလော မံ နိဿာယ နဿီ"တိ နိမန္တနံ အနာဒိယိတွာ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ ယထာသုခံ အဂမာသိ။ နေဝါသိကောပိ ပါတောဝ ဝိဟာရေ ကတ္တဗ္ဗဝတ္တံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ "ဣဒါနိပိ အာဂန္တုကော နိဒ္ဒါယတိ၊ ဃဏ္ဍိကာသဒ္ဒေန ပဗုဇ္ဈေယျာ"တိ သညာယ နခပိဋ္ဌေနေဝ ဃဏ္ဍိံ ပဟရိတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ကုဋုမ္ဗိကောပိ သက္ကာရံ ကတွာ ထေရာနံ အာဂမနမဂ္ဂံ ဩလောကေန္တော နေဝါသိကံ ဒိသွာ "ဘန္တေ ထေရော ကုဟိ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ အထ နံ နေဝါသိကော "မာ အာဝုသော ကိဉ္စိ အဝစ[၁]၊ တုယှံ ကုလူပကော ဟိယျော တဝ နိက္ခန္တဝေလာယ ဩဝရကံ ပဝိသိတွာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တော ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ မမ ဝိဟာရသမ္မဇ္ဇနသဒ္ဒမ္ပိ ပါနီယဃဋပရိ-ဘောဇနီယဃဋေသု ဥဒကသိဉ္စနသဒ္ဒမ္ပိ ဃဏ္ဍိကသဒ္ဒမ္ပိ ကရောန္တဿ န ဇာနာ-တီ"တိ အာဟ။ ကုဋုမ္ဗိကော စိန္တေသိ "တာဒိသာယ ဣရိယာပထသမ္ပတ္တိယာ သမန္နာဂတဿ မေ အယျဿ ယာဝ ဣမမှာ ကာလာ နိဒ္ဒါယနံ နာမ နတ္ထိ၊ မံ ပန တဿ သက္ကာရံ ကရောန္တံ ဒိသွာ အဒ္ဓါ ဣမိနာ ဘဒန္တေန ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ ဘဝိဿတီ"တိ။ သော အတ္တနော ပဏ္ဍိတဘာဝေန တံ သက္ကစ္စံ ဘောဇေတွာ တဿ ပတ္တံ သာဓုကံ ဓောဝိတွာ နာနဂ္ဂရသဘောဇနဿ ပူရေတွာ "ဘန္တေ သစေ မေ အယျံ ပဿေယျာထ၊ ဣမမဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒဒေယျာထာ"တိ အာဟ။

ဣတရော တံ ဂဟေတွာဝ စိန္တေသိ "သစေ သော ဝေရူပံ ပိဏ္ဍပါတံ ဘုဉ္ဇိဿတိ၊ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ ပလုဗ္ဘော ဘဝိဿတီ"တိ အန္တရာမဂ္ဂေ တံ ပိဏ္ဍပါတံ ဆဍ္ဍေတွာ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ တတ္ထ ဩလောကေန္တော န အဒ္ဒသ။ အထ နံ ဧတ္တကဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ ကတောပိ သမဏဓမ္မော ရက္ခိတုံ နာသက္ခိ။ အာယုပရိယောသာနေ ပန ကာလံ ကတွာ အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဗေုဒ္ဓန္တရံ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ရာဇဂဟနဂရေ ကေသ္မိံ ဗဟုန္နံ ပါနေ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ပဒသာ ဂမနကာလတော ပဋ္ဌာယ နေဝ သယနေ သယိတုံ, န ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတုံ လဘတိ၊ အတ္တနော သရီရဝလဉ္ဇမေဝ ခါဒတိ။ "ဗာလတာယ အဇာနန္တော ကရောတီ"တိ တံ ပေါသယိံသု။ မဟလ္လကကာလေပိ ဝတ္ထံ နိဝါသေတုံ န လဘတိ၊ နဂ္ဂေါဝ ဝိစရတိ၊ ဘုဉ္ဇိယံ သယတိ၊ အတ္တနော သရီရဝလဉ္ဇမေဝ ခါဒတိ။ အထဿ မာတာပိတရော "နာယံ ကုလဃရဿ အနုစ္ဆဝိကော၊ ကေဝလံ အလဇ္ဇနကော အာဇီဝကာနံ သေ အနုစ္ဆဝိကော"တိ တေသံ သန္တိကံ နေတွာ "ဣမံ ဒါရကံ ပဗ္ဗာဇေထာ"တိ အဒံသု။ အထ နံ တေ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ ပဗ္ဗာဇေန္တာ

[၁] အာဝုသော ကိံ ဝဒေထ (သီ)

စ ပန ဂလပ္ပမာဏေ အာဝါဋေ ဌပေတွာ ဒွိန္နံ အံသကူဋာနံ ဥပရိ[၁] ပဒါနိ ဒတွာ တေသံ ဥပရိ နိသီဒိတွာ တာလဋ္ဌိခဏ္ဍေန ကေသေ လုဉ္စိံသု။ အထ နေ တဿ မာတာပိတရော သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ပက္ကမိံသု။

ပုနဒိဝသေ အာဇီဝကာ “ဧဟိ, ဂါမံ ပဝိသိဿာမာ”တိ တံ ဝဒိံသု။ သော “ဂစ္ဆထ တုမှေ၊ အဟံ ဣဓေဝ ဘဝိဿာမီ”တိ န ဣစ္ဆိ။ အထ နံ ပုနပ္ပုနံ ဝတွာ အနိစ္ဆမာနံ ဩဟာယ အဂမံသု။ သောပိ တေသံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ ဝစ္စကုဋိယာ ပဒရံ ဝိဝရိတွာ ဩရုယှ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ အာလောပံ အာလောပံ ကတွာ[၂] ဂူထံ ခါဒိ။ အာဇီဝကာ တဿ အန္တောဂါမတော အာဟာရံ ပဟိဏိံသု။ တမ္ပိ န ဣစ္ဆိ။ ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနောပိ “န မေ ဣမိနာ အတ္ထော၊ လဒ္ဓေါ မေ အာဟာရော”တိ အာဟ။ ကဟံ လဒ္ဓေါတိ။ ဣဓေဝ လဒ္ဓေါတိ။ ဧဝံ ဒုတိယေ တတိယေ စတုတ္ထေပိ ဒိဝသေ တေဟိ ဗဟုမ္ပိ ဝုစ္စမာနော “အဟံ ဣဓေဝ ဘဝိဿာမီ”တိ ဂါမံ ဂန္တုံ န ဣစ္ဆိ။ အာဇီဝကာ “အယံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ နေဝ ဂါမံ ပဝိသိတုံ ဣစ္ဆတိ၊ န အမှေဟိ ပဟိတာဟာရံ အာဟာရိတုံ ဣစ္ဆတိ၊ ‘ဣဓေဝ မေ လဒ္ဓေါ’တိ ဝဒတိ၊ ကိံ နု ခေါ ကရောတိ၊ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမ န”န္တိ ဂါမံ ပဝိသန္တာ ဧကံ ဒွေ ဇနေ တဿ ပရိဂ္ဂဏှနတ္ထံ ဩဟာယ ဂမိံသု။ တေ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ ဟုတွာ နိလီယိံသု။ သောပိ တေသံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ ပုရိမနယေနေဝ ဝစ္စကုဋိံ ဩရုယှ ဂူထံ ခါဒိ။

ဣတရေ တဿ ကိရိယံ ဒိသွာ အာဇီဝကာနံ အာရောစယိံသု။ တံ သုတွာ အာဇီဝကာ “အဟော ဘာရိယံ ကမ္မံ၊ သစေ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ ဇာနေယျုံ ‘အာဇီဝကာ ဂူထံ ခါဒမာနာ ဝိစရန္တီ’တိ အမှာကံ အကိတ္တိံ ပကာသေယျုံ၊ နာယံ အမှာကံ အနုစ္ဆဝိကော”တိ တံ အတ္တနော သန္တိကာ နီဟရိံသု။ သော တေဟိ နီဟရိတော မဟာဇနဿ ဥစ္စာရကရဏဋ္ဌာနေ ပတ္ထရိတော ဧကော ပိဋ္ဌိပါသာဏော အတ္ထိ၊ တသ္မိံ မဟန္တံ သောဗ္ဘံ၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏံ နိဿာယ မဟာဇနဿ ဥစ္စာရကရဏဋ္ဌာနံ၊ သော တတ္ထ ဂန္တွာ ရတ္တိံ ဂူထံ ခါဒိတွာ မဟာဇနဿ သရီရဝလဉ္ဇနတ္ထာယ အာဂမနကာလေ ဧကေန ဟတ္ထေန ပါသာဏဿ ဧကံ အန္တံ ဩလုဗ္ဘ ဧကံ ပါဒံ ဥက္ခိပိတွာ ဇဏ္ဏုကေ ဌပေတွာ ဥဒ္ဓံဝါတာဘိမုခေါ မုခံ ဝိဝရိတွာ တိဋ္ဌတိ။ မဟာဇနော တံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ ကသ္မာ အယျော မုခံ ဝိဝရိတွာ ဌိတော”တိ ပုစ္ဆတိ။ အဟံ ဝါတဘက္ခော၊ အညော မေ အာဟာရော နတ္ထီတိ။ အထ ကသ္မာ ဧကံ ပါဒံ ဇဏ္ဏုကေ ကတွာ ဌိတောသိ ဘန္တေတိ။ အဟံ

၁-ဇဏ္ဏုနမုပရိ (သီ) ၂-အာလုပ္ပကာရံ (သီ)၊ အာလောပကာရကံ ကတွာ (သျာ)

ဥဂ္ဂတပေါ ဃောရတပေါ၊ မယာ ဒွီဟိ ပါဒေဟိ အက္ကန္တာ ပထဝီ ကမ္ပတိ၊ တသ္မာ ဧကံ ပါဒံ ဥက္ခိပိတွာ ဇဏ္ဏုကေ ဌပေတွာ ဌိတောမှိ။ အဟဉှိ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဌိတကောဝ ဝီတိနာမေမိ၊ န နိသီဒါမိ၊ န နိပဇ္ဇာမီတိ။ မနုဿာ နာမ ယေဘုယျေန ဝစနမတ္တမေဝ သဒ္ဒဟန္တိ၊ တသ္မာ "အဟော အစ္ဆရိယံ, ဧဝရူပါပိ နာမ တပဿိနော ဟောန္တိ၊ န နော ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ"တိ ယေဘုယျေန အင်္ဂမဂဓဝါသိနော သန္နိပတိတွာ ဥပသင်္ကမိတွာ မာသေ မာသေ မဟန္တံ သက္ကာရံ အဘိဟရန္တိ။ သော "အဟံ ဝါတမေဝ ဘက္ခာမိ၊ န အညံ အာဟာရံ။ အညံ ဟိ မေ ခါဒန္တဿ တပေါ နဿတီ"တိ တေဟိ အဘိဟဋံ န ကိဉ္စိ ဣစ္ဆတိ။ မနုဿာ "မာ နော ဘန္တေ နာသေထ၊ တုမှာဒိသေန ဃောရတပေန ပရိဘောဂေ ကတေ အမှာကံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ သံဝတ္တတီ"တိ ပုနပ္ပုနံ ယာစန္တိ။ တဿ အညော အာဟာရော န ရုစ္စတိ၊ မဟာဇနဿ ပန ယာစနာယ ပီဠိတော တေဟိ အာဘတာနိ သပ္ပိဖာဏိတာဒီနိ ကုသဂ္ဂေန ဇိဝှဂ္ဂေ ဌပေတွာ "ဂစ္ဆထ, အလံ ဝေါ ဧတ္တကံ ဟိတာယ သုခါယ စာ"တိ ဥယျောဇေသိ။ ဧဝံ သော ပဉ္စပညာသ ဝဿာနိ နဂ္ဂေါ ဂူထံ ခါဒန္တော ကေသေ လုဉ္စန္တော ဘူမိယံ သယမာနော ဝီတိနာမေသိ။

ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ခေါ ပစ္စူသကာလေ လောကဝေါလောကနံ အဝိဇဟိတမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ ဧကဒိဝသံ ဘဂဝတော ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တဿ အယံ ဇမ္ဗုကာဇီဝကော ဉာဏဇာလဿ အန္တော ပညာယိ။ သတ္ထာ "ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿတီ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တဿ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တဿူပနိဿယံ ဒိသွာ "အဟံ ဧတံ အာဒိံ ကတွာ ဧကံ ဂါထံ ဘာသိဿာမိ၊ ဂါထာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော ဘဝိဿတိ၊ ဣမံ ကုလပုတ္တံ နိဿာယ မဟာဇနော သောတ္ထိဘာဝံ ပါပုဏိဿတီ"တိ ဉတွာ ပုနဒိဝသေ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ "အာနန္ဒ ဇမ္ဗုကာဇီဝကဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ"တိ။ ဘန္တေ ကိံ တုမှေယေဝ ဂမိဿထာတိ။ "အာမ အဟမေဝါ"တိ ဧဝံ ဝတွာ သတ္ထာ ဝဍ္ဍမာနကစ္ဆာယာယ တဿ သန္တိကံ ပါယာသိ။

ဒေဝတာ စိန္တယိံသု "သတ္ထာ သာယံ ဇမ္ဗုကာဇီဝကဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ၊ သော စ ဇေဂုစ္ဆေ ဥစ္စာရပဿာဝဒန္တကဋ္ဌကိလိဋ္ဌေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဝသတိ၊ ဒေဝံ ဝဿာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန တံ မုဟုတ္တံယေဝ ဒေဝံ ဝဿာပေသုံ။ ပိဋ္ဌိပါသာဏော သုစိ နိမ္မလော အဟောသိ။ အထဿ

ဥပရိ ပဉ္စဝဏ္ဏံ ပုပ္ဖဝဿံ ဝဿာပေသုံ။ သတ္ထာ သာယံ ဇမ္ဗုကာဇီဝကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဇမ္ဗုကာ"တိ သဒ္ဒမကာသိ။ ဇမ္ဗုကော "ကော နု ခေါ ဧသ၊ ဗုဒ္ဓေနော မံ ဇမ္ဗုကဝါဒေန ဝဒတီ"တိ စိန္တေတွာ "ကော ဧသော"တိ အာဟ။ အဟံ သမဏောတိ[1]။ ကိံ မဟာသမဏာတိ။ အဇ္ဇ မေ ဧကရတ္တိံ ဣဓ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒေဟီတိ။ နတ္ထိ မဟာသမဏ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသနဋ္ဌာနန္တိ။ ဇမ္ဗုက မာ ဧဝံ ကရိ၊ ဧကရတ္တိံ မေ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒေဟိ၊ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ ပဗ္ဗဇိတံ ပတ္ထေန္တိ၊ မနုဿာ မနုဿံ၊ ပသဝေါ ပသဝန္တိ။ ကိံ ပန တွံ ပဗ္ဗဇိတောတိ။ အာမ ပဗ္ဗဇိတောမှီတိ။ သစေ တွံ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကဟံ တေ လာဗုကံ၊ ကဟံ ဓူမ-ကဋစ္ဆုကော၊ ကဟံ ယညသုတ္တကန္တိ။ "အတ္ထေတံ မယှံ၊ ဝိသုံ ဝိသုံ ပန ဂဟေတွာ ဝိစရဏံ ဒုက္ခ"န္တိ အဗ္ဘန္တရေနေဝ ဂဟေတွာ စရာမီတိ။ သော "စရိဿသိ တွံ ဧတံ အဂ္ဂဏှိတွာ"တိ[2] ကုဇ္ဈိ။ အထ နံ သတ္ထာ အာဟ "ဟောတု ဇမ္ဗုက၊ မာ ကုဇ္ဈိ၊ ဝသနဋ္ဌာနံ မေ အာစိက္ခာ"တိ။ နတ္ထိ မဟာသမဏ ဧတ္ထ ဝသနဋ္ဌာနန္တိ။

သတ္ထာ တဿ ဝသနဋ္ဌာနတော အဝိဒူရေ ဧကံ ပဗ္ဘာရံ အတ္ထိ၊ တံ နိဒ္ဒိသန္တော[3] "ဧတသ္မိံ ပဗ္ဘာရေ ကော ဝသတီ"တိ အာဟ။ နတ္ထိ ကောစိ မဟာသမဏာတိ။ တေနဟိ ဧတံ မယှံ ဒေဟီတိ။ တွမေဝ ဇာန မဟာ-သမဏာတိ။ သတ္ထာ ပဗ္ဘာရေ နိသီဒနံ ပညာပေတွာ နိသီဒိ။ ပဌမယာမေ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော စတုဒ္ဒိသံ ဩဘာသံ ကရောန္တာ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ အာဂမိံသု။ ဇမ္ဗုကော ဩဘာသံ ဒိသွာ "ကော ဩဘာသော နာမေ-သော"တိ စိန္တေသိ။ မဇ္ဈိမယာမေ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အာဂမိ။ ဇမ္ဗုကော တမ္ပိ ဒိသွာ[4] "ကော နာမေသော"တိ စိန္တေသိ။ ပစ္ဆိမယာမေ ဧကာယ အင်္ဂုလိယာ ဧကံ, ဒွီဟိ ဒွေ, ဒသဟိ ဒသ စက္ကဝါဠာနိ ဩဘာသေတုံ သမတ္ထော မဟာဗြဟ္မာ သကလံ အရညံ ဩဘာသံ ကရောန္တော အာဂမိ။ ဇမ္ဗုကော တမ္ပိ ဒိသွာ[4] "ကော နု ခေါ ဧသော"တိ စိန္တေတွာ ပါတောဝ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ ဌိတော သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ "မဟာသမဏ တုမှာကံ သန္တိကံ ဧတေ ဩဘာသံ ဩဘာသေန္တာ ကေ အာဂတာ"တိ။ စတ္တာရော မဟာရာဇာနောတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ မံ ဥပဋ္ဌာတုန္တိ။ ကိံ ပန တွံ စတူဟိ မဟာရာဇေဟိ ဥတ္တရိတရောတိ။ အာမ ဇမ္ဗုက, မဟာရာဇူနမ္ပိ အတိရာဇာတိ။ မဇ္ဈိမယာမေ ပန ကော အာဂတောတိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ

၁-ဇမ္ဗုကာတိ (က) ၂-ဂဏှိတွာတိ (သီ၊က) ၃-ဝိမံသန္တော (ကု)

ဇမ္ဗုကာတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ မံ ဥပဋ္ဌာတုမေဝါတိ။ ကိံ ပန တွံ သက္က-
ဒေဝရာဇတောပိ ဥတ္တရိတရောတိ။ အာမ ဇမ္ဗုက, သက္ကတောပိ ဥတ္တရိတရောမှိ၊
သော ပန မယှံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကော ကပ္ပိယကာရကသာမဏေရသဒိသောတိ။
ပစ္ဆိမယာမေ သကလံ အရညံ ဩဘာသေတွာ ကော အာဂတောတိ။
ယံ လောကေ ဗြာဟ္မဏာဒယော ခိပိတွာ ပက္ခလိတွာ “နမော မဟာ-
ဗြဟ္မုနော”တိ ဝဒန္တိ၊ သော ဧဝ မဟာဗြဟ္မာတိ။ ကိံ ပန တွံ မဟာ-
ဗြဟ္မတောပိ ဥတ္တရိတရောတိ။ အာမ ဇမ္ဗုက၊ အဟဉှိ ဗြဟ္မုနာပိ အတိဗြဟ္မာတိ။
အစ္ဆရိယောသိ တွံ မဟာသမဏ၊ မယှံ ပန ပဉ္စပညာသ ဝဿာနိ ဣဓ ဝသန္တဿ
ဧတေသု ဧကောပိ မံ ဥပဋ္ဌာတုံ နာဂတပုဗ္ဗော။ အဟဉှိ ဒီဃံ အဒ္ဓါနံ ဝါတ-
ဘက္ခော ဟုတွာ ဌိတကောဝ ဝီတိနာမေသိံ၊ န တာဝ တေ မယှံ ဥပဋ္ဌာနံ
အာဂတပုဗ္ဗာတိ။

အထ နံ သတ္ထာ အာဟ “ဇမ္ဗုက တွံ လောကသ္မိံ အန္ဓဗာလံ မဟာဇနံ
ဝဉ္စယမာနော မမ္ပိ ဝဉ္စေတုကာမော ဇာတော၊ နနု တွံ ပဉ္စပညာသ ဝဿာနိ
ဂူထမေဝ ခါဒိ၊ ဘူမိယံယေဝ နိပဇ္ဇိ၊ နဂ္ဂေါ ဟုတွာ ဝိစရိ၊ တာလဋ္ဌိခဏ္ဍေန
ကေသေ လုဉ္စိ။ အထ စ ပန လောကံ ဝဉ္စေန္တော ‘အဟံ ဝါတဘက္ခော၊ ဧက-
ပါဒေန တိဋ္ဌာမိ၊ န နိသီဒါမိ၊ န နိပဇ္ဇာမီ’တိ ဝဒေသိ၊ မမမ္ပိ ဝဉ္စေတုကာမော-
သိ၊ ပုဗ္ဗေပိ တွံ ပါပိကံ လာမိကံ ဒိဋ္ဌိံ နိဿာယ ဧတ္တကံ ကာလံ ဂူထဘက္ခော
ဘူမိသယော နဂ္ဂေါ ဝိစရန္တော တာလဋ္ဌိခဏ္ဍေန ကေသလုဉ္စနံ ပတ္တော၊
ဣဒါနိပိ ပါပိကံ လာမိကံ ဒိဋ္ဌိမေဝ ဂဏှာသီ”တိ။ ကိံ ပန မယာ ကတံ မဟာ-
သမဏာတိ။ အထဿ သတ္ထာ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မံ အာစိက္ခိ။ တဿ သတ္ထရိ
ကထေန္တေယေဝ သံဝေဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဥပဋ္ဌိတံ၊ သော ဥက္ကုဋိကော
နိသီဒိ။ အထဿ သတ္ထာ ဥဒကသာဋိကံ ခိပိတွာ အဒါသိ။ သော
တံ နိဝါသေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာပိဿ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ
ကထေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော ဒေသနာဝသာနေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ
အရဟတ္တံ ပတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒဉ္စ ယာစိ။
ဧတ္တာဝတာ တဿ ပုရိမကမ္မံ ပရိက္ခီဏံ။ အယဉှိ ဒီဃာသဝမဟာထေရံ စတူဟိ
အက္ကောသေဟိ အက္ကောသိတွာ ယာဝါယံ မဟာပထဝီ တိဂါဝုတာဓိကံ
ယောဇနံ ဥဿန္နာ၊ တာဝ အဝီစိမှိ ပစ္စိတွာ တတ္ထ ပက္ကာဝသေသေန ပဉ္စပညာသ
ဝဿာနိ ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ ပတ္တော။ တေနဿ တံ ကမ္မံ ခီဏံ။ ဝီသတိ ပန
ဝဿသဟဿာနိ ဣမိနာ ကတဿ သမဏဓမ္မဿ ဖလံ နာသေတုံ န သက္ကာ။
တသ္မာ သတ္ထာ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ “ဧဟိ ဘိက္ခု၊ စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ

ဒုက္ခသ္သ အန္တကိရိယာယာ”တိ အာဟ။ တာဝဒေဝဿ ဂိဟိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ၊ အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရော သဋ္ဌိဝဿိကမဟာထေရော ဝိယ အဟောသိ။

အင်္ဂမဂဓဝါသိနံ တဿ သက္ကာရံ ဂဟေတွာ အာဂတဒိဝသော ဟိရေဿ၊ တသ္မာ ဥဘယရဋ္ဌဝါသိနော သက္ကာရံ ဂဟေတွာ အာဂတာ တထာဂတံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ အမှာကံ အယျော ဇမ္ဗုကော မဟာ, ဥဒါဟု သမဏော ဂေါတမော”တိ စိန္တေတွာ “သစေ သမဏော ဂေါတမော မဟာ ဘဝေယျ၊ အယံ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆေယျ၊ ဇမ္ဗုကာဇီဝကဿ ပန မဟန္တတာယ သမဏော ဂေါတမော ဣမဿ သန္တိကံ အာဂတော”တိ စိန္တယိံသု။ သတ္ထာ မဟာဇနဿ ပရိဝိတက္ကံ ဉတွာ “ဇမ္ဗုက တဝ ဥပဋ္ဌာကာနံ ကင်္ခံ ဆိန္ဒာဟီ”တိ အာဟ။ သော “အဟမ္ပိ ဘန္တေ တွေကမေဝ ပဋ္ဌာသီဿာမီ”တိ ဝတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယ တာလပ္ပမာဏံ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ “သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ၊ သာဝကောဟမသ္မိ”တိ ဝတွာ ဩရုယှ ဝန္ဒိတွာ ပုန ဒွိတာလမတ္တံ တိတာလမတ္တန္တိ ဧဝံ သတ္တတာလမတ္တံ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဩရုယှ အတ္တနော သာဝကဘာဝံ ဇာနာပေသိ။ တံ ဒိသွာ မဟာဇနော “အဟော ဗုဒ္ဓါ နာမ အစ္ဆရိယာ အနောပမဂုဏာ”တိ[၁] စိန္တေသိ။ သတ္ထာ မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ဧဝမာဟ “အယံ တွေကံ ကာလံ တုမှေဟိ အာဘတံ သက္ကာရံ ကုသဂ္ဂေန ဇိဝှဂ္ဂေ ဌပေတွာ ‘တပစရဏံ ပူရေမိ’တိ ဣဓ နိဝုတ္ထော၊ သစေပိ ဣမိနာ ဥပါယေန ဝဿသတံ တပစရဏံ ပူရေယျ၊ ယာ စဿ ဣဒါနိ ကာလံ ဝါ[၂] ဘတ္တံ ဝါ ကုက္ကုစ္စာယိတွာ အဘုဉ္ဇန္တဿ ဘတ္တစ္ဆေဒနကုသလစေတနာ၊ တဿာ တံ တပစရဏံ သောဠသိံ ကလမ္ပိ န အဂ္ဃတီ”တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၇၀။ “မာသေ မာသေ ကုသဂ္ဂေန၊ ဗာလော ဘုဉ္ဇေယျ ဘောဇနံ။
န သော သင်္ခါတဓမ္မာနံ၊ ကလံ အဂ္ဃတိ သောဠသိ”န္တိ။

တဿတ္ထော—သစေ **ဗာလော** အပရိညာတဓမ္မော သီလာဒိဂုဏာ ပရိဗာဟိရော တိတ္ထာယတနေ ပဗ္ဗဇိတော “တပစရဏံ ပူရေဿာမီ”တိ မာသေ မာသေ ပတ္တေ ကုသဂ္ဂေန ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တော ဝဿသတံ ဘုဉ္ဇေယျ ဘောဇနံ။ **န သော သင်္ခါတဓမ္မာနံ၊ ကလံ အဂ္ဃတိ သောဠသိ**န္တိ သင်္ခါတဓမ္မာ ဝုစ္စန္တိ ဉာတဓမ္မာ တုလိတဓမ္မာ။ တေသု ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ သောတာပန္နော သင်္ခါတဓမ္မော၊ ဥပရိမကောဋိယာ ခီဏာသဝေါ။ ဣမေသံ သင်္ခါတဓမ္မာနံ သော ဗာလော ကလံ

[၁] ၁-အနောမဂုဏာတိ (သီ၊ သျာ) [၂] ၂-ကုလံ ဝါ (သျာ)

န အဇ္ဈတိ သောဠသိဉ္စ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာ ဒေသနာ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော— ယော စသ္မ တထာ တပစရဏံ ပူရေန္တဿ ဝဿသတံ စေတနာ, ယာ စ သင်္ခါတဓမ္မာနံ ကာလံ ဝါ ဘတ္တံ ဝါ ကုသဂ္ဂေန ဘုဥ္စိတွာ အဘုဥ္စန္တာနံ ကောဘတ္တစ္ဆေဒနကုသလစေတနာ၊ တဿာ စေတနာယ သာ တာဝ ဒီဃရတ္တံ ပဝတ္တစေတနာ သောဠသိံ ကလံ န အဇ္ဈတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ— ယံ တဿာ သင်္ခါတဓမ္မာနံ စေတနာယ ဖလံ၊ တံ သောဠသ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ တတော ဧကော ပုန သောဠသ သောဠသ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ တတော ဧကော ကောဋ္ဌာသဿ ယံ ဖလံ၊ တဒေဝ တဿ ဗာလဿ တပစရဏတော မဟပ္ဖလတရန္တိ[၁]။

ဒေသနာဝသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသီတိ။

ဇမ္ဗုကတ္ထေရဝတ္ထု ဧကာဒသမံ။

၁၂-အဟိပေတဝတ္ထု

န ဟိ ပါပံ ကတံ ကမ္မန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ အဟိပေတံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ ဒိဝသေ ဇဋိလသဟဿဿ အဗ္ဘန္တရေ[၂] အာယသ္မာ လက္ခဏတ္ထေရော စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော စ "ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာ"တိ ဂိဇ္ဈကူဋတော ဩတရန္တိ။ တေသု အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဧကံ အဟိပေတံ ဒိသွာ သိတံ ပါတွာကာသိ။ အထ နံ လက္ခဏတ္ထေရော "ကသ္မာ အာဝုသော သိတံ ပါတုကရောသီ"တိ သိတကာရဏံ ပုစ္ဆိ။ "အကာလော အာဝုသော လက္ခဏ ဣမဿ ပဉ္ဟဿ၊ ဘဂဝတော သန္တိကေ မံ ပုစ္ဆေယျာသီ"တိ ထေရော အာဟ။ တေသု ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ နိသိန္နေသု လက္ခဏတ္ထေရော ပုစ္ဆိ "အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန တွံ ဂိဇ္ဈကူဋာ ဩတရန္တော သိတံ ပါတုကရိတွာ မယာ သိတကာရဏံ ပုဋ္ဌော 'ဘဂဝတော သန္တိကေ မံ ပုစ္ဆေယျာသီ'တိ အဝစ၊ ကထေဟိ ဣဒါနိ တံ ကာရဏ"န္တိ။ ထေရော အာဟ "အဟံ အာဝုသော ဧကံ ပေတံ ဒိသွာ သိတံ ပါတွာကာသိံ၊ တဿ ဧဝရူပေါ အတ္တဘာဝေါ—မနုဿသီသံ ဝိယ အဿ သီသံ၊ အဟိဿ

---

[၁] ၁-မဟန္တတရန္တိ (သီ၊ သျာ)

[၂] ၂-ဇဋိလသဟဿဗ္ဘန္တရေ (သီ)

ဝိယ[1] သေသော အတ္တဘာဝေါ၊ အဟိပေတော နာမေသ ပမာဏတော ပဉ္စဝီသတိယောဇနိကော၊ တဿ သီသတော ဥဋ္ဌိတာ အဂ္ဂိဇာလာ ယာဝ နင်္ဂုဋ္ဌာ ဂစ္ဆန္တိ၊ နင်္ဂုဋ္ဌတော ဥဋ္ဌိတာ အဂ္ဂိဇာလာ ယာဝ သီသာ၊ မဇ္ဈေသီသတော[2] ဥဋ္ဌိတာ ဒွေ ပဿာနိ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဒွီဟိ ပဿေဟိ ဥဋ္ဌိတာ မဇ္ဈေ ဩတရန္တီ”တိ။ ဒွိန္နံယေဝ ကိရ ပေတာနံ အတ္တဘာဝေါ ပဉ္စဝီသတိယောဇနိကော၊ အဝသေသာနံ တိဂါဝုတပ္ပမာဏော။ ဣမဿ စေဝ အဟိပေတဿ ကာကပေတဿ စ ပဉ္စဝီသတိယောဇနိကော။ တေသု အယံ တာဝ အဟိပေတော။ ကာကပေတမ္ပိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဂိဇ္ဈကူဋမတ္ထကေ ပစ္စမာနံ ဒိသွာ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ပုစ္ဆန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

“ပဉ္စယောဇနိကာ ဇိဝှါ၊ သီသံ တေ နဝယောဇနံ။
ကာယော အစ္စုဂ္ဂတော တုယှံ၊ ပဉ္စဝီသတိယောဇနံ။
ကိံ နု ကမ္မံ ကရိတွာန၊ ပတ္တောသိ ဒုက္ခမီဒိသ”န္တိ။

အထဿ ပေတော အာစိက္ခန္တော—

“အဟံ ဘန္တေ မောဂ္ဂလ္လာန၊ ကဿပဿ မဟေသိနော။
သံဃဿ အာဘတံ ဘတ္တံ၊ အာဟာရေသိံ ယဒိစ္ဆကံ”န္တိ—

ဂါထံ ဝတွာ အာဟ “ဘန္တေ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု၊ မနုဿာ ထေရေ ဒိသွာ သမ္ပိယာယမာနာ အာသနသာလာယံ နိသီဒါပေတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေလံ မက္ခေတွာ ယာဂုံ ပါယေတွာ ခဇ္ဇကံ ဒတွာ ပိဏ္ဍပါတကာလံ အာဂမယမာနာ ဓမ္မံ သုဏန္တာ နိသီဒိံသု၊ ဓမ္မကထာဝသာနေ ထေရာနံ ပတ္တေ အာဒါယ အတ္တနော အတ္တနော ဂေဟာ နာနဂ္ဂရသဘောဇနဿ ပူရေတွာ အာဟရိံသု၊ တဒါ အဟံ ကာကော ဟုတွာ အာသနသာလာယ ဆဒနပိဋ္ဌေ နိလီနော တံ ဒိသွာ ဧကေန ဂဟိတပတ္တတော တိက္ခတ္တုံ မုခံ ပူရေန္တော တယော ကဗဠေ အဂ္ဂဟေသိံ၊ တံ ပန ဘတ္တံ နေဝ သံဃဿ သန္တကံ၊ န သံဃဿ နိယမေတွာ ဒိန္နံ၊ န ဘိက္ခူဟိ ဂဟိတာဝသေသကံ၊ အတ္တနော အတ္တနော ဂေဟံ နေတွာ မနုဿေဟိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗကံ၊ ကေဝလံ သံဃံ ဥဒ္ဒိဿ အဘိဟဋမတ္တမေဝ၊ တတော မယာ တယော ကဗဠာ ဂဟိတာ၊ ဣဒံ မေ ပုဗ္ဗကမ္မံ၊ သွာဟံ ကာလံ ကတွာ တဿ ကမ္မဿ ဝိပါကေန အဝီစိမှိ ပစ္စိတွာ တတ္ထ ပက္ကာဝသေသေန ဣဒါနိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ကာကပေတော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဣမံ ဒုက္ခံ ပစ္စာနုဘောမီ”တိ။ ဣဒံ ကာကပေတဿ ဝတ္ထု။

၁-ဝိယဿ (သျာ) ၂-မဇ္ဈေ (သျာ)

ဣမံ ပန ထေရော “အဟိပေတံ ဒိသွာ သိတံ ပါတွာကာသိ”န္တိ အာဟ။ အထဿ သတ္ထာ သက္ခိ ဟုတွာပိ ဥဋ္ဌာယ “သစ္စံ ဘိက္ခဝေ မောဂ္ဂလ္လာနော အာဟ၊ မယာပေသော သမ္ဗောဓိပတ္တဒိဝသေယေဝ ဒိဋ္ဌော၊ အပိစာဟံ ‘ယေ မေ ဝစနံ န သဒ္ဒဟေယျုံ၊ တေသံ အဟိတာယ ဘဝေယျာ’တိ ပရာနုဒ္ဒယာယ န ကထေသိ”န္တိ အာဟ။ **လက္ခဏသံယုတ္တေပိ**[1] ဟိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနေန ဒိဋ္ဌကာလေယေဝ သတ္ထာ တဿ သက္ခိ ဟုတွာ ဝိနီတဝတ္ထူနိ[2] ကထေသိ၊ ဣဒမ္ပိ ဟေန တထေဝ ကထိတံ၊ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာပိ တေသံ ကထေသိ—

အတီတေ ကိရ ဗာရာဏသိံ နိဿာယ နဒီတီရေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပဏ္ဏသာလံ ကရိံသု။ သော တတ္ထ ဝိဟရန္တော နိဗဒ္ဓံ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ နာဂရာပိ သာယံပါတံ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒိဟတ္ထာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဧကော ဗာရာဏသိဝါသီ ပုရိသော တံ မဂ္ဂံ နိဿာယ ခေတ္တံ ကသိ။ မဟာဇနော သာယံပါတံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော တံ ခေတ္တံ မဒ္ဒန္တော ဂစ္ဆတိ။ ကဿကော စ “မာ မေ ခေတ္တံ မဒ္ဒထာ”တိ ဝါရေန္တောပိ ဝါရေတုံ နာသက္ခိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “သစေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပဏ္ဏသာလာ န ဘဝေယျ၊ န မေ ခေတ္တံ မဒ္ဒေယျု”န္တိ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌကာလေ ပရိဘောဂဘာဇနာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဏ္ဏသာလံ ဈာပေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တံ ဈာမံ ဒိသွာ ယထာသုခံ ပက္ကာမိ။ မဟာဇနော ဂန္ဓမာလံ အာဒါယ အာဂတော ဈာမပဏ္ဏသာလံ ဒိသွာ “ကဟံ နု ခေါ နော အယျော ဂတော”တိ အာဟ။ သောပိ မဟာဇနေနေဝ သဒ္ဓိံ ဂတော မဟာဇနမဇ္ဈေ ဌိတကောဝ ဧဝမာဟ “မယာ တဿ ပဏ္ဏသာလာ ဈာပိတာ”တိ။ အထ နံ “ဂဏှထ, ဣမံ ပါပိမံ နိဿာယ မယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒဋ္ဌုံ န လဘိမှာ”တိ ဒဏ္ဍာဒီဟိ ပေါထေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသုံ။ သော အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ယာဝါယံ မဟာပထဝီ ယောဇနမတ္တံ ဥဿန္နာ၊ တာဝ နိရယေ ပစ္စိတွာ ပက္ကာဝသေသေန ဂိဇ္ဈကူဋေ အဟိပေတော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သတ္ထာ ဣဒံ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ကထေတွာ “ဘိက္ခဝေ ပါပကမ္မံ နာမေတံ ခီရသဒိသံ၊ ယထာ ခီရံ ဒုယှမာနမေဝ န ပရိဏာမတိ၊ တထာ ကမ္မံ ကယိရမာနမေဝ န ဝိပစ္စတိ။ ယဒါ ပန ဝိပစ္စတိ၊ တဒါ ဧဝရူပေန ဒုက္ခေန သောစတီ”တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁-သံ ၁-၄၄၆-ဝိဋ္ဌာဒီသု။ ၂-ဒိဿတိဝတ္ထူနိ (သျာ)

၇၁။ "န ဟိ ပါပံ ကတံ ကမ္မံ၊ သဇ္ဇုခီရံဝ မုစ္စတိ။
ဍဟန္တံ ဗာလမန္ဝေတိ၊ ဘသ္မစ္ဆန္နောဝ ပါဝကော"တိ။

တတ္ထ **သဇ္ဇုခီရံဝါ**တိ တံ ခဏံယေဝ မေနုယာ ထနေဟိ နိက္ခန္တံ အစ္ဆုဏှံ ခီရံ န မုစ္စတိ န ပရိဏာမတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ယထာ ဣဒံ သဇ္ဇုခီရံ တံ ခဏညေဝ န မုစ္စတိ န ပရိဏာမတိ န ပကတိံ ဝိဇဟတိ။ ယသ္မိံ ပန ဘာဇနေ ဒုဟိတွာ ဂဟိတံ ယာဝ တတ္ထ တက္ကာဒိအမ္ဗိလံ န ပက္ခိပတိ၊ ယာဝ ဒဓိဘာဇနာဒိကံ အမ္ဗိလဘာဇနံ န ပါပုဏာတိ၊ တာဝ ပကတိံ အဝိဇဟိတွာ ပစ္ဆာ ဇဟတိ၊ ဧဝမေဝ ပါပကမ္မမ္ပိ ကရိယမာနမေဝ န ဝိပစ္စတိ။ ယဒိ ဝိပစ္စေယျ၊ န ကောစိ ပါပကမ္မံ ကာတုံ ဝိသဟေယျ။ ယာဝ ပန ကုသလာဘိနိဗ္ဗတ္တာ ခန္ဓာ ဓရန္တိ၊ တာဝ နံ တေ ရက္ခန္တိ။ တေသံ ဘေဒါ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓေသု ဝိပစ္စတိ၊ ဝိပစ္စမာနဉ္စ **ဍဟန္တံ ဗာလမန္ဝေတိ**။ ကိံ ဝိယာတိ? **ဘသ္မစ္ဆန္နောဝ ပါဝကော**တိ။ ယထာ ဟိ ဆာရိကာယ ပဋိစ္ဆန္နော ဝီတစ္စိတင်္ဂါရော အက္ကန္တောပိ ဆာရိကာယ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ န တာဝ ဍဟတိ၊ ဆာရိကံ ပန တာပေတွာ စမ္မာဒီနံ ဍဟနဝသေန ယာဝ မတ္ထလုင်္ဂါ ဍဟန္တော ဂစ္ဆတိ၊ ဧဝမေဝ ပါပကမ္မမ္ပိ ယေန ကတံ ဟောတိ၊ တံ ဗာလံ ဒုတိယေ ဝါ တတိယေ ဝါ အတ္တဘာဝေ နိရယာဒီသု နိဗ္ဗတ္တံ ဍဟန္တံ အနုဂစ္ဆတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုန္တိ။

အဟိပေတဝတ္ထု ဒွါဒသမံ။

၁၃-သင္ကိစ္စပေတဝတ္ထု

ယာဝဒေဝ အနတ္ထာယာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော သင္ကိစ္စပေတံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ပုရိမနယေနေဝ ဟိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော လက္ခဏတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ ဂိဇ္ဈကူဋာ ဩရောဟန္တော အညတရသ္မိံ ပဒေသေ သိတံ ပါတွာကာသိ။ ထေရေန သိတကာရဏံ ပုဋ္ဌော "ဘဂဝတော သန္တိကေ မံ ပုစ္ဆေယျာသီ"တိ ဝတွာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နကာလေ ပုန ပုဋ္ဌော အာဟ "အဟံ အာဝုသော ဧကံ ပေတံ အဒ္ဒသံ တိဂါဝုတပ္ပမာဏေန အတ္တဘာဝေန၊ တဿ သဋ္ဌိ အယကူဋသဟဿာနိ အာဒိတ္တာနိ သမ္ပဇ္ဇလိတာနိ ဥပရိမတ္ထကေ ပတိတွာ ပတိတွာ ဥဋ္ဌဟန္တိ သီသံ ဘိန္ဒန္တိ၊ ဘိန္နံ ဘိန္နံ ပုန

သမုဋ္ဌဟတိ၊ ဣမိနာ အဇ္ဈာဘာဝေန မယာ ဝေရူပေါ အတ္တဘာဝေါ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော၊ အဟံ တံ ဒိသွာ သိတံ ပါတွာကာသိ”န္တိ။ ပေတဝတ္ထုသ္မိံ ဟိ—

“သဋ္ဌိ ကူဋသဟဿာနိ၊ ပရိပုဏ္ဏာနိ သဗ္ဗသော။
သီသေ တုယှံ နိပတန္တိ၊ ဝေါဘိန္ဒန္တေဝ မတ္ထက”န္တိ [၁] အာဒိ—

ဣမမေဝ ပေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သတ္ထာ ထေရဿ ကထံ သုတွာဝ “ဘိက္ခဝေ မယာပေသ သတ္တော ဗောဓိမဏ္ဍေ နိသိန္နေနေဝ ဒိဋ္ဌော၊ ‘ယေ စ ပန မေ ဝစနံ န သဒ္ဒဟေယျုံ၊ တေသံ အဟိတာယ ဘဝေယျာ’တိ ပရေသံ အနု-ကမ္ပာယ န ကထေသိံ၊ ဣဒါနိ ပန မောဂ္ဂလ္လာနဿ သက္ခိ ဟုတွာ ကထေ-မီ”တိ အာဟ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာပိ နေသံ ကထေသိ—

အတီတေ ကိရ ဗာရာဏသိယံ သာဋ္ဌိတ္ထကသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဧကော ပီဌသပ္ပိ အဟောသိ။ သော နဂရဒွါရေ ဧကဿ ဝဋရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ နိသိန္နော သက္ခရာနိ ခိပိတွာ တဿ ပဏ္ဏာနိ ဆိန္ဒန္တော “ဟတ္ထိရူပကံ နော ဒဿေဟိ၊ အဿရူပကံ နော ဒဿေဟီ”တိ ဂါမဒါရကေဟိ ဝုစ္စမာနော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတာနိ ရူပါနိ ဒဿေတွာ တေသံ သန္တိကာ ခါဒနီယာဒီနိ လဘတိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော တံ ပဒေသံ ပါပုဏိ။ ဒါရကာ ပီဌသပ္ပိံ ပါရောဟန္တရေ ကတွာ ပလာယိံသု၊ ရညော ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ ရုက္ခမူလံ ပဝိဋ္ဌဿ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒစ္ဆာယာ သရီရံ ဖရိ [၂]။ သော “ကိံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ ဥဒ္ဓံ ဩလောကေန္တော ရုက္ခပဏ္ဏေသု ဟတ္ထိရူပကာဒီနိ ဒိသွာ “ကဿေတံ ကမ္မ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “ပီဌသပ္ပိနော”တိ သုတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ “မယှံ ပုရောဟိတော အတိမုခရော အပ္ပမတ္တကေပိ ဝုတ္တေ ဗဟုံ ဘဏန္တော မံ ဥပဒ္ဒဝေတိ၊ သက္ခိဿသိ တဿ မုခေ နာဠိမတ္တာ အဇလဏ္ဍိကာ ခိပိတု”န္တိ။ သက္ခိဿာမိ ဒေဝ၊ အဇလဏ္ဍိကာ အာဟရာပေတွာ ပုရောဟိတေန သဒ္ဓိံ တုမှေ အန္တောသာဏိယံ နိသီဒထ၊ အဟမေတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီတိ။ အထ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ ဣတရော ကတ္တရိယဂ္ဂေန သာဏိယာ ဆိဒ္ဒံ ကတွာ ပုရောဟိတဿ ရညာ သဒ္ဓိံ ကထေန္တဿ မုခေ ဝိဝဋမတ္တေ ဧကေကံ အဇ-လဏ္ဍိကံ ခိပိ။ ပုရောဟိတော မုခံ ပဝိဋ္ဌံ ပဝိဋ္ဌံ ဂိလိ။ ပီဌသပ္ပိ ခီဏာသု အဇ-လဏ္ဍိကာသု သာဏိံ စာလေသိ။ ရာဇာ တာယ သညာယ အဇလဏ္ဍိကာနံ ခီဏဘာဝံ ဉတွာ အာဟ “အာစရိယ အဟံ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေန္တော

ကထံ နိတ္ထရိတုံ န သက္ခိဿာမိ၊ တုမှေ အတိမုခရတာယ နာဋ္ဌိမတ္တာ အဇ-လက္ခိကာ ဂိလန္တာပိ တုဏှီဘာဝံ နာပဇ္ဇထာ”တိ။ ဗြာဟ္မဏော မက်ုဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ မုခံ ဝိဝရိတွာ ရညာ သဒ္ဓိံ သလ္လပိတုံ နာသက္ခိ။ ရာဇာ ပိင်္ဂသပ္ပိဂုဏံ အနုဿရိတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “တံ နိဿာယ မေ သုခံ လဒ္ဓ”န္တိ တုဋ္ဌော တဿ သဗ္ဗဋ္ဌကံ နာမ ဓနံ ဒတွာ နဂရဿ စတူသု ဒွါရေသု စတ္တာရော ဂါမေ အဒါသိ။ တမတ္ထံ ဝိဒိတွာ ရညော အတ္ထဓမ္မာ-နုသာသကော အမစ္စော ဣမံ ဂါထမာဟ—

“သာဓု ခေါ သိပ္ပကံ နာမ၊ အပိ ယာဒိသ ကီဒိသံ။
ပဿ ခဉ္ဇပ္ပဟာရေန၊ လဒ္ဓါ ဂါမာ စတုဒ္ဒိသာ”တိ[၁]။

သော ပန အမစ္စော ဧတေန သမယေန အယမေဝ[၂] ဘဂဝါ အဟောသိ။ အထေကော ပုရိသော ပိင်္ဂသပ္ပိနာ လဒ္ဓသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “အယံ နာမ ပိင်္ဂသပ္ပီ ဟုတွာ ဣမံ သိပ္ပံ နိဿာယ မဟာသမ္ပတ္တိံ ပတ္တော၊ မယာပေတံ သိက္ခိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ “ဣဒံ မေ အာစရိယ သိပ္ပံ ဒေထာ”တိ အာဟ။ န သက္ကာ တာတ ဒါတုန္တိ။ သော ဧတေန ပဋိက္ခိတ္တော “ဟောတု, အာရာဓေဿာမိ န”န္တိ တဿ ဟတ္ထပါဒပရိကမ္မာဒီနိ ကရောန္တော စိရဿံ တံ အာရာဓေတွာ ပုနပ္ပုနံ ယာစိ။ ပိင်္ဂသပ္ပီ “အယံ မေ အတိဝိယ ဥပကာရကော”တိ တံ ပဋိဗာဟိတုံ အသက္ကောန္တော သိပ္ပံ သိက္ခာပေတွာ “နိပ္ဖန္နံ တေ တာတ သိပ္ပံ၊ ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿသီ”တိ အာဟ။ ဗဟိ ဂန္တွာ သိပ္ပံ ဝီမံသိဿာမီတိ။ ကိံ ကရိဿသီတိ။ ဂါဝိံ ဝါ မနုဿံ ဝါ ပဟရိတွာ မာရေဿာမီတိ။ တာတ ဂါဝိံ မာရေန္တဿ သတံ ဒဏ္ဍော ဟောတိ၊ မနုဿံ မာရေန္တဿ သဟဿံ၊ တွံ သပုတ္တဒါရောပိ တံ နိတ္ထရိတုံ န သက္ခိဿသိ၊ မာ ဝိနဿ၊ ယမှိ ပဟဋေ ဒဏ္ဍော နတ္ထိ၊ တာဒိသံ နိမာတာပိတိကံ ကဉ္စိ ဥပဓာရေဟီတိ။ သော “သာဓူ”တိ သက္ခရာ ဥစ္ဆင်္ဂေ ကတွာ တာဒိသံ ဥပ-ဓာရယမာနော ဝိစရန္တော ဂါဝိံ ဒိသွာ “အယံ သသာမိကာ”တိ ပဟရိတုံ န ဝိသဟိ၊ မနုဿံ ဒိသွာ “အယံ သမာတာပိတိကော”တိ ပဟရိတုံ န ဝိသဟိ။

တေန သမယေန သုနေတ္တော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တံ နဂရံ နိဿာယ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝိဟရတိ။ သော တံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တံ နဂရဒ္ဒွါရန္တရေ ဒိသွာ “အယံ နိမာတာပိတိကော၊ ဣမသ္မိံ ပဟဋေ ဒဏ္ဍော နတ္ထိ၊ ဣမံ ပဟရိတွာ သိပ္ပံ ဝီမံသိဿာမီ”တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဒက္ခိဏကဏ္ဏသောတံ သန္ဓာယ

သက္ခရံ ဒိဒိ။ သာ ဒက္ခိဏကဏ္ဏသောတေန ပဝိသိတွာ ဝါမေန နိက္ခမိ၊ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘိက္ခာယ စရိတုံ နာသက္ခိ၊ အာကာသေန ပဏ္ဏသာလံ ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ မနုဿာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ အနာဂစ္ဆန္တေ "ကိန္နု အဖာသုကံ ဘဝိဿတီ"တိ စိန္တေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ တံ ပရိနိဗ္ဗုတံ ဒိသွာ ရောဒိံသု ပရိဒေဝိံသု။ သောပိ မဟာဇနံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓံ သဉ္ဇာနိတွာ "အယံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တော ဒွါရန္တရေ မမ သမ္မုခီဘူတော၊ အဟံ အတ္တနော သိပ္ပံ ဝီမံသန္တော ဣမံ ပဟရိ"န္တိ အာဟ။ မနုဿာ "ဣမိနာ ကိရ ပါပကေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ပဟဋော၊ ဂဏှထ ဂဏှထာ"တိ ပေါထေတွာ တတ္ထေဝ နံ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသုံ။ သော အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ယာဝါယံ မဟာပထဝီ ယောဇနမတ္တံ ဥဿန္နာ၊ တာဝ ပစ္စိတွာ ဝိပါကာဝသေသေန ဂိဇ္ဈကူဋမတ္ထကေ သဋ္ဌိကူဋပေတော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သတ္ထာ တဿ ဣမံ ပုဗ္ဗကမ္မံ ကထေတွာ "ဘိက္ခဝေ ဗာလဿ နာမ သိပ္ပံ ဝါ ဣဿရိယံ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ အနတ္ထာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဗာလော ဟိ သိပ္ပံ ဝါ ဣဿရိယံ ဝါ လဘိတွာ အတ္တနော အနတ္ထမေဝ ကရောတီ"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထ-မာဟ—

၇၂။ "ယာဝဒေဝ အနတ္ထာယ၊ ဉတ္တံ ဗာလဿ ဇာယတိ။
ဟန္တိ ဗာလဿ သုက္ကံသံ၊ မုဒ္ဓမဿ ဝိပါတယ"န္တိ။

တတ္ထ **ယာဝဒေဝါ**တိ အဝဓိပရိစ္ဆေဒနတ္ထေ နိပါတော။ **ဉတ္တ**န္တိ ဇာနန-ဘာဝေါ[၁]။ ယံ သိပ္ပံ ဇာနာတိ၊ ယမှိ ဝါ ဣဿရိယေ ဌိတေ ယသေ သမ္ပတ္တိယဉ္စ ဌိတော ဇနေန ဉာယတိ၊ ပါကဋော ပညာတော ဟောတိ၊ တဿေတံ နာမံ။ သိပ္ပံ ဝါ ဟိ ဣဿရိယဘာဝေါ ဝါ ဗာလဿ အနတ္ထာယေဝ ဇာယတိ။ တံ နိဿာယ သော အတ္တနော အနတ္ထမေဝ ကရောတိ။ **ဟန္တီ**တိ ဝိနာသေတိ။ **သုက္ကံသ**န္တိ ကုသလကောဋ္ဌာသံ။ ဗာလဿ ဟိ သိပ္ပံ ဝါ ဣဿရိယံ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ကုသလကောဋ္ဌာသံ ဃာတေန္တမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **မုဒ္ဓ**န္တိ ပညာ-ယေတံ နာမံ။ **ဝိပါတယ**န္တိ ဝိဒ္ဓံသယမာနံ။ တဿ ဟိ တံ သုက္ကံသံ ဟနန္တံ ပညာသင်္ခါတံ မုဒ္ဓံ ဝိပါတေန္တံ ဝိဒ္ဓံသေန္တမေဝ ဟန္တီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။

သဋ္ဌိကူဋပေတဝတ္ထု တေရသမံ။

---

[၁] ဇာနနဘာဝေါ (သျာ၊ က)

၁၄-စိတ္တဂဟပတိဝတ္ထု

အသန္တံ ဘာဝနမိစ္ဆေယျာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သုဓမ္မတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေသနာ မစ္ဆိကာသဏ္ဍေ သမုဋ္ဌာယ သာဝတ္ထိယံ နိဋ္ဌိတာ။

မစ္ဆိကာသဏ္ဍနဂရသ္မိံ ဟိ စိတ္တော နာမ ဂဟပတိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ အဗ္ဘန္တရံ မဟာနာမတ္ထေရံ နာမ ပိဏ္ဍာယ စရမာနံ ဒိသွာ တဿ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတွာ ပတ္တံ အာဒါယ ဂေဟံ ပဝေသေတွာ ဘောဇေတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ အစလသဒ္ဓေါ ဟုတွာ အမ္ဗာဋကဝနံ နာမ အတ္တနော ဥယျာနံ သံဃာရာမံ ကတ္တုကာမော ထေရဿ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ပါတေတွာ နိယျာတေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ "ပတိဋ္ဌိတံ ဗုဒ္ဓသာသန"န္တိ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ မဟာပထဝီ ကမ္ပိ။ မဟာသေဋ္ဌိ ဥယျာနေ မဟာဝိဟာရံ ကာရေတွာ သဗ္ဗဒိသာဟိ အာဂတာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိဝဋဒွါရော အဟောသိ၊ မစ္ဆိကာသဏ္ဍေ သုဓမ္မတ္ထေရော နာမ နေဝါသိကော အဟောသိ။ အပရေန သမယေန စိတ္တဿ ဂုဏကထံ သုတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ တဿ သင်္ဂဟံ ကတ္တုကာမာ မစ္ဆိကာသဏ္ဍံ အဂမံသု။ စိတ္တော ဂဟပတိ တေသံ အာဂမနံ သုတွာ အဍ္ဎယောဇနမဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ တေ အာဒါယ အတ္တနော ဝိဟာရံ ပဝေသေတွာ အာဂန္တုကဝတ္တံ ကတွာ "ဘန္တေ ထောကံ ဓမ္မကထံ သောတုကာမောမှိ"တိ ဓမ္မသေနာပတိံ ယာစိ။ အထ နံ ထေရော "ဥပါသက အဒ္ဓါနေန အာဂတမှာ ကိလန္တရူပါ၊ အပိစ ထောကံ သုဏာဟီ"တိ တဿ ဓမ္မံ ကထေသိ။ သော ထေရဿ ဓမ္မံ သုဏန္တောဝ အနာဂါမိဖလံ ပါပုဏိ။ သော ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ သွေ ဘိက္ခုသဟဿေန သဒ္ဓိံ မမ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ နိမန္တေတွာ ပစ္ဆာ နေဝါသိကံ သုဓမ္မတ္ထေရံ "တုမှေပိ ဘန္တေ သွေ ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆေယျာထာ"တိ နိမန္တေသိ၊ သော "အယံ မံ ပစ္ဆာ နိမန္တေတီ"တိ ကုဒ္ဓေါ ပဋိက္ခိပိတွာ ပုနပ္ပုနံ ယာစိယမာနောပိ ပဋိက္ခိပိ ဧဝ။ ဥပါသကော "ပညာယိဿထ ဘန္တေ"တိ ပက္ကမိတွာ ပုနဒိဝသေ အတ္တနော နိဝေသနေ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေသိ။ သုဓမ္မတ္ထေရောပိ ပစ္စူသကာလေယေဝ "ကီဒိသော နု ခေါ ဂဟပတိနာ အဂ္ဂသာဝကာနံ သက္ကာရော သဇ္ဇိတော၊ သွေ ဂန္တွာ ပဿိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ပါတောဝ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ တဿ ဂေဟံ အဂမာသိ။

သော ဂဟပတိနာ "နိသီဒထ ဘန္တေ"တိ ဝုစ္စမာနောပိ "နာဟံ နိသီဒါမိ၊ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမီ"တိ ဝတွာ အဂ္ဂသာဝကာနံ ပဋိယာဒိတံ သက္ကာရံ

ဩလောကေတွာ ဂဟပတိံ ဇာတိယာ ဃဋ္ဋေတုကာမော “ဥဠာရော တေ ဂဟပတိ သက္ကာရော၊ အပိစေတ္ထ ကေဍ္ဍေဝ နတ္ထီ”တိ အာဟ။ ကိံ ဘန္တေတိ။ “တိလသံဂုဠိကာ ဂဟပတီ”တိ ဝတွာ ဂဟပတိနာ ကာကောပမာယ အပသာဒိတော ကုဇ္ဈိတွာ “ဧသော တေ ဂဟပတိ အာဝါသော၊ ပက္ကမိဿာမဟ”န္တိ ဝတွာ ယာဝတတိယံ ဝါရိယမာနောပိ ပက္ကမိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ စိတ္တေန စ အတ္တနာ စ ဝုတ္တဝစနံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ “တယာ ဥပါသကော သဒ္ဓေါ ပသန္နော ဟီနေန ခုံသိတော”တိ တဿေဝ ဒေါသံ အာရောပေတွာ ပဋိသာရဏီယကမ္မံ ကာရာပေတွာ “ဂစ္ဆ, စိတ္တဂဟပတိံ ခမာပေဟီ”တိ ပေသေသိ။ သော တတ္ထ ဂန္တွာ “ဂဟပတိ[1] မယှမေဝ ဧသော ဒေါသော၊ ခမာဟိ မေ”တိ ဝတွာပိ “နာဟံ ခမာမီ”တိ တေန ပဋိက္ခိတ္တော မင်္ကုဘူတော တံ ခမာပေတုံ နာသက္ခိ။ ပုနဒေဝ သတ္ထုသန္တိကံ ပစ္စာဂမာသိ။ သတ္ထာ “နာယံ ဥပါသကော ခမိဿတီ”တိ ဇာနန္တောပိ “မာနထဒ္ဓေါ ဧသော၊ တိံသယောဇနံ တာဝ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ ပစ္စာဂစ္ဆတူ”တိ ခမနူပါယံ အနာစိက္ခိတွာဝ ဥယျောဇေသိ။ အထဿ ပုနာဂတကာလေ နိဟတမာနဿ အနုဒူတံ ဒတွာ “ဂစ္ဆ, ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဥပါသကံ ခမာပေဟီ”တိ ဝတွာ “သမဏေန နာမ ‘မယှံ ဝိဟာရော, မယှံ နိဝါသဋ္ဌာနံ, မယှံ ဥပါသကော, မယှံ ဥပါသိကာ’တိ မာနံ ဝါ ဣဿံ[2] ဝါ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ကရောန္တဿ ဟိ ဣစ္ဆာမာနာဒယော ကိလေသာ ဝဍ္ဎန္တီ”တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေ္ဋတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၇၃။ “အသန္တံ ဘာဝနမိစ္ဆေယျ၊ ပုရေက္ခာရဉ္စ ဘိက္ခုသု။
အာဝါသေသု ဣဿရိယံ၊ ပူဇာ ပရကုလေသု စ။

၇၄။ မမေဝ ကတ မညန္တု၊ ဂိဟီ ပဗ္ဗဇိတာ ဥဘော။
မမေဝါတိဝသာ အဿု၊ ကိစ္စာကိစ္စေသု ကိသ္မိစိ။
ဣတိ ဗာလဿ သင်္ကပ္ပေါ၊ ဣစ္ဆာ မာနော စ ဝဍ္ဎတီ”တိ။

တတ္ထ **အသန္တန္တိ** ယော ဗာလော ဘိက္ခု အဝိဇ္ဇမာနံ သမ္ဘာဝနံ ဣစ္ဆေယျ၊ “အဿဒ္ဓေါဝ သမာနော ‘သဒ္ဓေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတီ”တိ **ပါပိစ္ဆတာနိဒ္ဒေသေ**[3] ဝုတ္တနယေနေဝ ဗာလော[4] “အဿဒ္ဓေါ ဒုဿီလော အပ္ပဿုတော အပ္ပဝိဝိတ္တော ကုသီတော အနုပဋ္ဌိတဿတိ အသမာဟိတော ဒုပ္ပညော အခီဏာသဝေါဝ သမာနော ‘အဟော ဝတ မံ ဇနော အယံ သဒ္ဓေါ, သီလဝါ, ဗဟုဿုတော, ပဝိဝိတ္တော, အာရဒ္ဓဝီရိယော, ဥပဋ္ဌိတဿတိ, သမာဟိတော,

၁-ဂဟပတိံ (သီ) ၂-ဣဿာ (သီ၊ က) ၃-အဘိ ၂-၃၆၄-ဝိဘင်္ဂ။

ပညာဝ, ဒိဏ္ဏာသဝေါ်တိ ဇာနေယျာ”တိ ဣဒံ အသန္တသမ္ဘာဝနံ ဣဋ္ဌတိ။ **ပုရေက္ခာရန္တိ** ပရိဝါရံ။ “အဟော ဝတ မံ သကလဝိဟာရေ ဘိက္ခူ ပရိဝါရေတွာ ပဌိ ပုစ္ဆန္တာ ဝိဟရေယျုံ”န္တိ ဧဝံ ဣစ္ဆာစာရေ ဌတွာ ပုရေက္ခာရဉ္စ ဘိက္ခူသု ဣစ္ဆတိ။ **အာဝါသေသူ**တိ သံဃိကေသု စ အာဝါသေသု ယာနိ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ပဏီတသေနာသနာနိ၊ တာနိ အတ္တနော သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာဒီနံ ဘိက္ခူနံ “တုမှေ ဣဓ ဝသထာ”တိ ဝိစာရေန္တော သယမ္ပိ ဝရတရံ သေနာသနံ ပလိဗောဓေန္တော, သေသာနံ အာဂန္တုကဘိက္ခူနံ ပစ္စန္တိမာနိ လာမကသေနာသနာနိ စေဝ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာနိ စ “တုမှေ ဣဓ ဝသထာ”တိ ဝိစာရေန္တော အာဝါသေသု ဣဿရိယံ ဣစ္ဆတိ။ **ပူဇာ ပရကုလေသု စာ**တိ နေဝ မာတာပိတူနံ န ဉာတကာနံ ပရေသုယေဝ ကုလေသု “အဟော ဝတိမေ မယှမေဝ ဒဒေယျုံ၊ န အညေသ”န္တိ ဧဝံ စတုပ္ပစ္စယပူဇံ ဣစ္ဆတိ။

မမေဝ ကတ မညန္တူတိ ယဿ စ ဗာလဿ “ယံကိဉ္စိ ဝိဟာရေ ဥပေါသထာဂါရာဒိကရဏဝသေန ကတံ နဝကမ္မံ၊ တံ သဗ္ဗံ အမှာကံ ထေရေန ကတန္တိ ဧဝံ ဂိဟီ စ ပဗ္ဗဇိတာ စ ဥဘောပိ မမေဝ နိဿာယ ကတံ ပရိကမ္မံ နိဋ္ဌိတံ မညန္တူ”တိ သင်္ကပ္ပေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **မမေဝါတိဝသာ အသူ**တိ “ဂိဟီ စ ပဗ္ဗဇိတာ စ သဗ္ဗေပိ မမေဝ ဝသေ ဝတ္တန္တု၊ သကဋဂေါဏဝါသိဖရသုအာဒီနိ ဝါ လဒ္ဓဗ္ဗာနိ ဟောန္တု၊ အန္တမသော ယာဂုမတ္တမ္ပိ တာပေတွာ ပိဝနာဒီနိ ဝါ၊ ဝေရူပေသု ကိစ္စာကိစ္စေသု ခုဒ္ဒကမဟန္တေသု ကရဏီယေသု ကိသ္မိဉ္စိ ကေကိစ္စေပိ မမယေ ဝသေ ဝတ္တန္တု၊ မမေဝ အာပုစ္ဆိတွာ ကရောန္တူ”တိ သင်္ကပ္ပေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဣတိ ဗာလဿာ**တိ ယဿ ဗာလဿ သာ စ ဣစ္ဆာ အယဉ္စ ဝေရူပေါ သင်္ကပ္ပေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ နေဝ ဝိပဿနာ, န မဂ္ဂဖလာနိ ဝဍ္ဎန္တိ။ ကေဝလံ ပနဿ စန္ဒောဒယေ[1] သမုဒ္ဒဿ ဥဒကံ ဝိယ ဆသု ဒွါရေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ တဏှာ စေဝ နဝဝိဓမာနော စ ဝဍ္ဎတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

သုဓမ္မတ္ထေရောပိ ဣမံ ဩဝါဒံ သုတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တေန အနုဒ္ဒူတေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဥပါသကဿ စက္ခုပထေ အာပတ္တိံ ပဋိကရိတွာ ဥပါသကံ ခမာပေသိ။ သော ဥပါသကေန “ခမာမဟံ ဘန္တေ၊ သစေ မယ့် ဒေါသော အတ္ထိ၊ ခမထ မေ”တိ ပဋိခမာပိတော သတ္ထာရာ ဒိန္နေ ဩဝါဒေ ဌတွာ ကတိပါဟေနေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ

အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဥပါသကောပိ စိန္တေသိ “မယာ သတ္ထာရံ အဒိသွာဝ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တံ၊ အဒိသွာ ဧဝ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော၊ သတ္ထာရံ မေ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော တိလတဏ္ဍုလသပ္ပိဖာဏိတဝတ္ထစ္ဆာဒနာဒီဟိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ယောဇာပေတွာ “သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမာ အာဂစ္ဆန္တု၊ ပိဏ္ဍပါတာဒီဟိ န ကိလမိဿန္တီ”တိ ဘိက္ခုသံဃဿ အာရော-စာပေတွာ ဘိက္ခုနီသံဃဿာပိ ဥပါသကာနမ္ပိ ဥပါသိကာနမ္ပိ အာရောစာပေသိ။ တေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စသတာ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ဥပါသကာ စ ဥပါသိကာယော စ နိက္ခမိံသု။ သော တေသံ ဧဝ အတ္တနော ပရိသာယ စာတိ တိဏ္ဏံ ဇနသဟဿာနံ ယထာ တိံသယောဇနေ မဂ္ဂေ ယာဂုဘတ္တာဒီဟိ ကိဉ္စိ ဝေကလ္လံ န ဟောတိ၊ တထာ သံဝိဒဟိ။ တဿ ပန နိက္ခန္တဘာဝံ ဉတွာ ယောဇနေ ယောဇနေ ဒေဝတာ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ ဒိဗ္ဗေဟိ ယာဂုခဇ္ဇကဘတ္တ-ပါနကာဒီဟိ တံ မဟာဇနံ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ကဿစိ ကေနစိ ဝေကလ္လံ န ဟောတိ။ ဧဝံ ဒေဝတာဟိ ဥပဋ္ဌိယမာနော ဒေဝသိကံ ယောဇနံ ဂစ္ဆန္တော မာသေန သာဝတ္ထိံ ပါပုဏိ၊ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ယထာပူရိတာနေဝ အဟေသုံ။ ဒေဝ-တာဟိ စေဝ မနုဿေဟိ စ အဘိဟဋံ ပဏ္ဏာကာရံ ဝိဿဇ္ဇေန္တောဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဟ “အာနန္ဒ အဇ္ဇ ဝဍ္ဎမာနကစ္ဆာယာယ စိတ္တော ဂဟပတိ ပဉ္စဟိ ဥပါသကသတေဟိ ပရိဝုတော အာဂန္တွာ မံ ဝန္ဒိဿတီ”တိ။ ကိံ ပန ဘန္တေ တဿ တုမှာကံ ဝန္ဒနကာလေ ကိဉ္စိ ပါဋိဟာရိယံ ဘဝိဿတီတိ။ ဘဝိဿတိ အာနန္ဒာတိ။ ကိံ ဘန္တေတိ။ တဿ အာဂန္တွာ မံ ဝန္ဒနကာလေ ရာဇမာနေန အဋ္ဌကရီသမတ္တေ ပဒေသေ ဇဏ္ဏုကမတ္တေန ဩဓိနာ ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖါနံ ဃနဝဿံ ဝဿိဿတီတိ။ တံ ကထံ သုတွာ နဂရဝါသိနော “ဧဝံ မဟာပုညော ကိရ စိတ္တော နာမ ဂဟပတိ အာဂန္တွာ အဇ္ဇ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိဿတိ၊ ဧဝရူပံ ကိရ ပါဋိဟာရိယံ ဘဝိဿတိ၊ မယမ္ပိ တံ မဟာပုညံ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿာမာ”တိ ပဏ္ဏာကာရံ အာဒါယ မဂ္ဂဿ ဥဘောသု ပဿေသု အဋ္ဌံသု။ ဝိဟာရသမီပေ အာဂတကာလေ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ပဌမံ အာဂမိံသု။ စိတ္တော ဂဟပတိ “အမ္မာ တုမှေ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆထာ”တိ မဟာဥပါသိကာယော ဌပေတွာ ပဉ္စဟိ ဥပါသကသတေဟိ ပရိဝုတော သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခဋ္ဌာနေ ပန ဌိတာ ဝါ နိသိန္နာ ဝါ ဣတော ဝါ ဧတ္တော ဝါ န ဟောန္တိ၊ ဗုဒ္ဓဝီထိယာ ဒွီသု ပဿေသု နိစ္စလာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ စိတ္တော ဂဟပတိ မဟန္တံ ဗုဒ္ဓဝီထိံ ဩက္ကမိ။ တီဏိ ဖလာနိ ပတ္တေန အရိယသာဝကေန ဩလော-ကိတောလောကိတဋ္ဌာနံ ကမ္ပိ။ “ဧသော ကိရ စိတ္တော ဂဟပတီ”တိ မဟာဇနော

ဩလောကေသိ။ သော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဆဗ္ဗဏ္ဏာနံ ဗုဒ္ဓရသ္မီနံ အန္တော ပဝိသိတွာ ဒွီသု ဂေါပ္ဖကေသု သတ္ထု ပါဒေ ဂဟေတွာ ဝန္ဒိ။ တံ ခဏညေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပုပ္ဖဝဿံ ဝဿိ၊ သာဓုကာရသဟဿာနိ ပဝတ္တယိံသု။ သော ဧကမာသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဝသိ၊ ဝသမာနော စ သကလံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒါပေတွာ မဟာဒါနံ အဒါသိ၊ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ အာဂတေပိ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ကတွာ ပဋိဇဂ္ဂိ။ ဧကဒိဝသမ္ပိ အတ္တနော သကဋေသု ကိဉ္စိ ဂဟေတဗ္ဗံ နာဟောသိ၊ ဒေဝမနုဿေဟိ အာဘတပဏ္ဏာကာရေနေဝ ဒါနံ အဒါသိ။ သဗ္ဗကိစ္စာနိ အကာသိ။ သော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ "ဘန္တေ အဟံ 'တုမှာကံ ဒါနံ ဒဿာမီ'တိ အာဂစ္ဆန္တော မာသံ အန္တရာမဂ္ဂေ အဟောသိံ၊ ဣဓေဝ မေ မာသော ဝီတိဝတ္တော၊ မယာ အာဘတံ ပဏ္ဏာကာရံ ကိဉ္စိ ဂဟေတုံ န လဘာမိ၊ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒေဝမနုဿေဟိ အာဘတပဏ္ဏာ-ကာရေနေဝ ဒါနံ အဒါသိံ၊ သောဟံ သစေပိ ဣဓ သံဝစ္ဆရံ ဝသိဿာမိ၊ နေဝ မမ ဒေယျဓမ္မံ ဒါတုံ လဘိဿာမိ၊ အဟံ သကဋာနိ ဩတာရေတွာ ဂန္တုံ ဣစ္ဆာမိ၊ ပဋိသာမနဋ္ဌာနံ မေ အာရောစာပေထာ"တိ။

သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဟ "အာနန္ဒ ဥပါသကဿ ဧကံ ပဒေသံ တုစ္ဆံ ကာရေတွာ ဒေဟီ"တိ။ ထေရော တထာ အကာသိ။ ကပ္ပိယဘူမိ[၁] ကိရ စိတ္တဿ ဂဟပတိနော အနုညာတာ။ ဥပါသကောပိ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ အာဂတေဟိ တီဟိ ဇနသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ တုစ္ဆသကဋေဟိ ပုန မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ဒေဝမနုဿာ ဥဋ္ဌာယ "အယျ တယာ တုစ္ဆသကဋေဟိ ဂမနကမ္မံ ကတ"န္တိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သကဋာနိ ပူရယိံသု။ သော အတ္တနော အာဘတပဏ္ဏာ-ကာရေနေဝ မဟာဇနံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော အဂမာသိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ "ဘန္တေ တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တောပိ မာသေန အာဂတော၊ ဣဓာပိ မာသမေဝ ဝုတ္ထော၊ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒေဝမနုဿေဟိ အဘိဟဋပဏ္ဏာ-ကာရေနေဝ မဟာဒါနံ အဒါသိ၊ ဣဒါနိ ပဉ္စ သကဋသတာနိ တုစ္ဆာနိ ကတွာ မာသေနေဝ ကိရ ဂမိဿတိ၊ ဒေဝမနုဿာ ပနဿ ဥဋ္ဌာယ 'အယျ တယာ တုစ္ဆသကဋေဟိ ဂမနကမ္မံ ကတ'န္တိ ပဉ္စ သကဋသတာနိ သတ္တရတနေဟိ ပူရယိံသု၊ သော ပုန အတ္တနော အာဘတပဏ္ဏာကာရေနေဝ ကိရ မဟာဇနံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ဂမိဿတီ"တိ။ "ကိံ ပန ဘန္တေ ဧတဿ တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တဿေဝါယံ သက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥဒါဟု အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ။ "အာနန္ဒ မမ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တဿာပိ အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တဿာပိ

၁-ဝိ ၃-၃၃၅၊ ၃၃၆-ပိဋ္ဌေသု ပဿိတဗ္ဗံ။

တေသံ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ။ အယံ ဟိ ဥပါသကော သဒ္ဓေါ ပသန္နော သမ္ပန္နသီလော၊ ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော ယံ ယံ ပဒေသံ ဘဇတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝဿ လာဘသက္ကာရော နိဗ္ဗတ္တတီ''တိ ဝတွာ သတ္ထာ ဣမံ ပကိဏ္ဏကဝဂ္ဂေ ဂါထမာဟ—

"သဒ္ဓေါ သီလေန သမ္ပန္နော၊ ယသော ဘောဂသမပ္ပိတော။
ယံ ယံ ပဒေသံ ဘဇတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ ပူဇိတော''တိ[၁]။

အတ္ထော ပနဿာ တတ္ထေဝ အာဝိဘဝိဿတိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာနန္ဒတ္ထေရော စိတ္တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ပုစ္ဆိ။ အထဿ သတ္ထာ အာစိက္ခန္တော အာဟ—

အာနန္ဒ အယံ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ ကတာဘိနီဟာရော ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ မိဂလုဒ္ဒကကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ဧကဒိဝသံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ မိဂါနံ မာရဏတ္ထာယ သတ္တိံ အာဒါယ အရညံ ဂန္တွာ မိဂေ ဩလောကေန္တော ဧကသ္မိံ အကဋပဗ္ဘာရေ သသီသံ ပါရုပိတွာ ဧကံ ဘိက္ခုံ နိသိန္နံ ဒိသွာ "ဧကော အယျော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော နိသိန္နော ဘဝိဿတိ၊ ဘတ္တမဿ အာဟရိဿာမီ"တိ ဝေဂေန ဂေဟံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ဥဒ္ဓနေ ဟိယျော အာဘတမံသံ, ဧကသ္မိံ ဘတ္တံ ပစာပေတွာ အညေ ပိဏ္ဍပါတစာရိကေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ တေသမ္ပိ ပတ္တေ အာဒါယ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ ဘိက္ခံ သမ္ပာဒေတွာ "အယျေ ပရိဝိသထာ"တိ အညံ အာဏာပေတွာ တံ ဘတ္တံ ပုဋကေ[၂] ပက္ခိပိတွာ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ နာနာပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတွာ ပတ္တပုဋေ ကတွာ ထေရဿ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ "မယှံ ဘန္တေ သင်္ဂဟံ ကရောထာ"တိ ဝတွာ ပတ္တံ အာဒါယ ပူရေတွာ ထေရဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ တေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ ကတွာ "ယထာ မေ အယံ ရသပိဏ္ဍပါတော ပုပ္ဖပူဇာယ သဒ္ဓိံ စိတ္တံ တောသေသိ၊ ဧဝံ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ပဏ္ဏာကာရသဟဿာနိ အာဒါယ အာဂန္တွာ မယှံ စိတ္တံ တောသေန္တု[၃]၊ ပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမဝဿဉ္စ ဝဿတူ"တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ဇဏ္ဏုကမတ္တေန ဩဓိနာ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖဝဿံ ဝဿိ။ ဣဒါနိပိဿ ဇာတဒိဝသေ စေဝ ဣဓ စ အာဂတဿ ပုပ္ဖဝဿဝဿနဉ္စ ပဏ္ဏာကာရာဘိဟာရော စ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သကဋပူရဏဉ္စ တဿေဝ ကမ္မဿ နိဿန္ဒောတိ။

စိတ္တဂဟပတိဝတ္ထု[၄] စုဒ္ဒသမံ။

၁-ခု ၁-၅၆-ပိဋ္ဌေ။ ၂-ပိဋကေ (သျာ) ၃-တောသေတွာ (သီ၊ က) ၄-သုဓမ္မတ္ထေရဝတ္ထု (သီ၊သျာ)

၁၅-ဝနဝါသီတိဿသာမဏေရဝတ္ထု

အညာ ဟိ လာဘူပနိသာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟ-ရန္တော ဝနဝါသိကတိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေသနာ ရာဇဂဟေ သမုဋ္ဌိတာ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ကိရ ပိတု ဝင်္ဂန္တဗြာဟ္မဏဿ သဟာယကော မဟာ-သေနဗြာဟ္မဏော နာမ ရာဇဂဟေ ဝသတိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကေဒိဝသံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တဿ အနုကမ္ပာယ တဿ ဂေဟဒွါရံ အဂမာသိ။ သော ပန ပရိက္ခီဏဝိဘဝေါ ဒလိဒ္ဒေါ၊ သော "မမ ပုတ္တော မယှံ ဂေဟဒွါရံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ အာဂတော ဘဝိဿတိ၊ အဟဉ္စမှိ ဒုဂ္ဂတော၊ မယှံ ဒုဂ္ဂတဘာဝံ န ဇာနာတိ မညေ၊ နတ္ထိ မေ ကောစိ ဒေယျဓမ္မော"တိ ထေရဿ သမ္မုခါ ဘဝိတုံ အသက္ကောန္တော နိလီယိ။ ထေရော အပရမ္ပိ ဒိဝသံ အဂမာသိ၊ ဗြာဟ္မဏော တထေဝ နိလီယိ။ "ကိဉ္စိဒေဝ လဘိတွာ ဒဿာမီ"တိ စိန္တေန္တောပိ နာလဘိ။ အထေကဒိဝသံ ကေသ္မိံ ဗြာဟ္မဏဝါစကေ ထူလသာဋကေန သဒ္ဓိံ ပါယာသ-ပါတိံ လဘိတွာ အာဒါယ ဂေဟံ ဂန္တွာ ထေရံ အနုဿရိ "ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ မယာ ထေရဿ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ ထေရောပိ တံ ခဏံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဒိသွာ "ဗြာဟ္မဏော ဒေယျဓမ္မံ လဘိတွာ မမ အာဂမနံ ပစ္စာသီသတိ၊ မယာ တတ္ထ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သံဃာဋိံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ အာဒါယ တဿ ဂေဟဒွါရေ ဌိတမေဝ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။

ဗြာဟ္မဏော ထေရံ ဒိသွာဝ စိတ္တံ ပသီဒိ၊ အထ နံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ အန္တောဂေဟေ နိသီဒါပေတွာ ပါယာသပါတိံ ဂဟေတွာ ထေရဿ ပတ္တေ အာကိရိ။ ထေရော ဥပဍ္ဎံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဟတ္ထေန ပတ္တံ ပိဒဟိ။ အထ နံ ဗြာဟ္မဏော အာဟ "ဘန္တေ ကေပဋိဝိသမတ္တောဝ အယံ ပါယာသော၊ ပရလောကသင်္ဂဟံ မေ ကရောထ၊ မာ ဣဓလောကသင်္ဂဟံ၊ နိရဝသေသ-မေဝ ဒါတုကာမောမှီ"တိ သဗ္ဗံ အာကိရိ။ ထေရော တတ္ထေဝ ပရိဘုဉ္ဇိ။ အထဿ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ တမ္ပိ သာဋကံ ဒတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧဝမာဟ "ဘန္တေ အဟမ္ပိ တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌဓမ္မမေဝ ပါပုဏေယျ"န္တိ။ ထေရော "ဧဝံ ဟောတု ဗြာဟ္မဏာ"တိ တဿ အနုမောဒနံ ကတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမန္တော အနု-ပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရန္တော ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ "ဒုဂ္ဂတကာလေ ဒိန္နဒါနံ ပန အဘိဝိယ တောသေတီ"တိ ဗြာဟ္မဏောပိ တံ ဒါနံ ဒတွာ ပသန္နစိတ္တော သောမနဿဇာတော ထေရေ အဓိမတ္တံ သိနေဟမကာသိ။ သော ထေရေ သိနေဟေနေဝ ကာလံ ကတွာ သာဝတ္ထိယံ ထေရဿုပဋ္ဌာကကုလေ ပဋိသန္ဓိ

ဂဏ္ဍိ။ တံခဏေယေဝ ပနဿ မာတာ "ကုဉ္စိယံ မေ ဂဏ္ဍော ပတိဋ္ဌိတော"တိ ဥတွာ သာမိကဿ အာရောစေသိ။ သော တဿာ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒါသိ။

တဿာ အစ္စုဂ္ဂအတိသီတအတိအမ္ဗိလာဒိပရိဘောဂံ ဝဇ္ဇေတွာ သုခေန ဂဗ္ဘံ ပရိဟရိယမာနာယ ဧဝရူပေါ ဒေါဟဠော ဥပ္ပဇ္ဇိ "အဟော ဝတာဟံ သာရိပုတ္တတ္ထေရပ္ပမုခါနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ နိမန္တေတွာ ဂေဟေ နိသီဒါပေတွာ အသမ္ဘိန္နခီရပါယာသံ ဒတွာ သယမ္ပိ ကာသာယဝတ္ထာနိ ပရိဒဟိတွာ သုဝဏ္ဏ-သရကံ အာဒါယ အာသနပရိယန္တေ နိသီဒိတွာ ထေရာနံ ဘိက္ခုနံ ဥစ္ဆိဋ္ဌ-ပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ"န္တိ။ တဿာ ကိရ သော ကာသာယဝတ္ထပရိဒဟနေ ဒေါဟဠော ကုစ္ဆိယံ ပုတ္တဿ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ အဟောသိ။ အထဿာ ဉာတကာ "ဓမ္မိကော နော ဓီတာယ ဒေါဟဠော"တိ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ သံဃတ္ထေရံ ကတွာ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ အသမ္ဘိန္နခီရပါယာသံ အဒံသု။ သာပိ ဧကံ ကာသာဝံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ သုဝဏ္ဏသရကံ ဂဟေတွာ အာသနပရိယန္တေ နိသိန္နာ ဥစ္ဆိဋ္ဌပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိ၊ ဒေါဟဠော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ တဿာ ယာဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနာ အန္တရန္တရာ ကတမင်္ဂလေသုပိ, ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာတာယ ကတမင်္ဂလေသုပိ သာရိပုတ္တတ္ထေရပ္ပမုခါနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခု-သတာနံ အပ္ပေါဒကမဓုပါယာသမေဝ အဒံသု။ ပုဗ္ဗေ ကိရေသ ဒါရကေန မြာဟ္ဗဏကာလေ ဒိန္နပါယာသဿ နိဿန္ဒော။

ဇာတမင်္ဂလဒိဝသေ ပန တံ ဒါရကံ ပါတောဝ နှာပေတွာ မဏ္ဍေတွာ သိရိ-သယနေ သတသဟဿဂ္ဃနိကာယ ကမ္ဗလာယ ဥပရိ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ သော တတ္ထ နိပန္နကောဝ ထေရံ ဩလောကေတွာ "အယံ မေ ပုဗ္ဗာစရိယော၊ မယာ ထေရံ နိဿာယ အယံ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ၊ မယာ ဣမဿ ဧကံ ပရိစ္စာဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သိက္ခာပဒဂဟဏတ္ထာယ အာနီယမာနော တံ ကမ္ဗလံ စူဠင်္ဂုလိယာ ဝေဌေတွာ အဂ္ဂဟေသိ။ အထဿ "အင်္ဂုလိယံ ကမ္ဗလော လဂ္ဂေါ"တိ တေ တံ ဟရိတုံ အာရဘိံသု။ သော ပရောဒိ။ ဉာတကာ "အပေထ, မာ ဒါရကံ ရောဒါပေ-ထာ"တိ ကမ္ဗလေနေဝ သဒ္ဓိံ အာနယိံသု။ သော ထေရံ ဝန္ဒနကာလေ ကမ္ဗလတော အင်္ဂုလိံ အပကၶိတွာ ကမ္ဗလံ ထေရဿ ပါဒမူလေ ပါတေသိ။ ဉာတကာ "ဒဟရကုမာရေန အဇာနိတွာ ကတ"န္တိ အဝတွာ "ပုတ္တေန နော ဒိန္နံ၊ ပရိစ္စတ္တမေဝ ဟောတု ဘန္တေ"တိ ဝတွာ "ဘန္တေ သတသဟဿ-ဂ္ဃနိကေန ကမ္ဗလေန ပူဇာကာရကဿ တုမှာကံ ဒါသဿ သိက္ခာပဒါနိ ဒေထာ"တိ အာဟံသု။ ကောနာမော အယံ ဒါရကောတိ။ ဘန္တေ အယျေန

သမာနနာမကော၊ တိဿော နာမေသ ဘဝိဿတီတိ။ ထေရော ကိရ ဂိဟိကာလေ ဥပတိဿမာဏဝေါ နာမ အဟောသိ။ မာတာပိဿ စိန္တေသိ “န မယှာ ပုတ္တဿ အဇ္ဈာသယော ဘိန္ဒိတဗ္ဗော”တိ။ ဧဝံ ဒါရကဿ နာမကရဏမင်္ဂလံ ကတွာ ပုန တဿ အာဟာရပရိဘောဂမင်္ဂလေပိ ပုန တဿ ကဏ္ဏဝိဇ္ဈနမင်္ဂလေပိ ဒုဿဂဟဏမင်္ဂလေပိ စူဠာကပ္ပနမင်္ဂလေပိ သာရိပုတ္တတ္ထေရပ္ပမုခါနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ အပ္ပေါဒကမဓုပါယာသမေဝ အဒံသု။

ဒါရကော ဝုဍ္ဎိမန္ွာယ သတ္တဝဿိကကာလေ မာတရံ အာဟ “အမ္မ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ “သာဓု တာတ, ပုဗ္ဗေဝါဟံ ‘န မယှာ ပုတ္တဿ အဇ္ဈာသယော ဘိန္ဒိတဗ္ဗော’တိ မနံ အကာသိံ၊ ပဗ္ဗဇ ပုတ္တာ”တိ ထေရံ နိမန္တာပေတွာ တဿာ အာဂတဿ ဘိက္ခံ ဒတွာ “ဘန္တေ တုမှာကံ ဒါသော ‘ပဗ္ဗဇိဿာမီ’တိ ဝဒတိ၊ ဣမံ အာဒါယ သာယံ ဝိဟာရံ အာဂမိဿာမာ”တိ ထေရံ ဥယျောဇေတွာ သာယနှသမယေ မဟန္တေန သက္ကာရသမ္မာနေန ပုတ္တံ အာဒါယ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ထေရဿ နိယျာဒေသိ။ ထေရော တေန သဒ္ဓိံ ကထေသိ “တိဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ ဒုက္ကရာ၊ ဥဏှေန အတ္ထေ သတိ သီတံ[1] လဘတိ၊ သီတေန အတ္ထေ သတိ ဥဏှံ လဘတိ၊ ပဗ္ဗဇိတာ ကိစ္ဆေန ဇီဝန္တိ၊ တွံ စ သုခုမာလော”တိ။ ဘန္တေ အဟံ တုမှေဟိ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ သဗ္ဗံ ကာတုံ သက္ခိဿာမီတိ။ ထေရော “သာဓူ”တိ ဝတွာ တဿ ပဋိက္ကူလမနသိကာရဝသေန တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သကလမ္ပိ ဟိ ဒွတ္တိံသာကာရံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သဗ္ဗံ ကထေတုံ အသက္ကောန္တေန ပန တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတဗ္ဗမေဝ။ ဣဒဉှိ ကမ္မဋ္ဌာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အဝိဇဟိတမေဝ။ ကေသာဒီသု ကောဋ္ဌာသေသု အရဟတ္တံ ပတ္တာနံ ဘိက္ခူနမ္ပိ ဘိက္ခုနီနမ္ပိ ဥပါသကာနမ္ပိ ဥပါသိကာနမ္ပိ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ အဗျတ္တာ ဘိက္ခူ ပန ပဗ္ဗာဇေန္တာ အရဟတ္တူပနိဿယံ နာသေန္တိ။ တသ္မာ ထေရော ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဒသသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေသိ။

မာတာပိတရော ပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတသက္ကာရံ ကရောန္တာ သတ္တာဟံ ဝိဟာရေယေဝ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ အပ္ပေါဒကမဓုပါယာသမေဝ အဒံသု။ ဘိက္ခူပိ “နိစ္စံ အပ္ပေါဒကမဓုပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န သက္ကောမာ”တိ ဥဇ္ဈာယိံသု။ တဿပိ မာတာပိတရော သတ္တမေ ဒိဝသေ သာယံ ဂေဟံ အဂမံသု။ သာမဏေရော အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိဝါသိနော “သာမဏေရော ကိရ အဇ္ဇ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိဿတိ၊

၁-အဇ္ဈုဏှေန အတ္ထေ သတိ သီတလံ (သီ၊ သျာ)

သက္ကာရမဿ ကရိဿာမာ”တိ ပဉ္စဟိ သာဋကသတေဟိ စုမ္ဗဋကာနိ ကတွာ ပဉ္စ ပိဏ္ဍပါတသတာနိ သဇ္ဇေတွာ အာဒါယ ပဋိပထေ ဌတွာ အဒံသု၊ ပုနဒိဝသေ ဝိဟာရဿ ဥပဝနံ[1] အာဂန္တွာ အဒံသု။ ဧဝံ သာမဏေရော ဒွီဟေဝ ဒိဝသေဟိ သာဋကသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပိဏ္ဍပါတသဟဿံ လဘိတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒါပေသိ။ ဗြာဟ္မဏကာလေ ဒိန္နထူလသာဋကဿ ကိရေသ နိဿန္ဒော။ အထဿ ဘိက္ခူ “ပိဏ္ဍပါတဒါယကတိဿော”တိ နာမံ ကရိံသု။

ပုနေကဒိဝသံ သာမဏေရော သီတကာလေ ဝိဟာရစာရိကံ စရန္တော ဘိက္ခူ တတ္ထ တတ္ထ အဂ္ဂိသာလာဒီသု ဝိသိဗ္ဗေန္တေ ဒိသွာ အာဟ “ကိံ ဘန္တေ ဝိသိဗ္ဗေန္တာ နိသိန္နာတ္ထာ”တိ။ သီတံ နော ပီဠေတိ သာမဏေရာတိ။ ဘန္တေ သီတကာလေ နာမ ကမ္ဗလံ ပါရုပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သော ဟိ သီတံ ပဋိဗာဟိတုံ သမတ္ထောတိ။ သာမဏေရ တွံ မဟာပုညော ကမ္ဗလံ လဘေယျာသိ၊ အမှာကံ ကုတော ကမ္ဗလောတိ။ “တေန ဟိ ဘန္တေ ကမ္ဗလတ္ထိကာ မယာ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆန္တူ”တိ သကလဝိဟာရေ အာရောစာပေသိ။ အထ ဘိက္ခူ “သာမဏေရေန သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ကမ္ဗလံ အာဟရိဿာမာ”တိ သတ္တဝဿိကသာမဏေရံ နိဿာယ သဟဿမတ္တာ ဘိက္ခူ နိက္ခမိံသု။ သော “ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ကုတော ကမ္ဗလံ လဘိဿာမီ”တိ စိတ္တမ္ပိ အနုပ္ပါဒေတွာ တေ အာဒါယ နဂရာဘိမုခေါ ပါယာသိ။ သုဒိန္နဿ ဟိ ဒါနဿ ဧဝရူပေါ အာနုဘာဝေါ ဟောတိ။ သော ဗဟိနဂရေယေဝ ဃရပဋိပါဋိယာ စရန္တော ပဉ္စ ကမ္ဗလသတာနိ လဘိတွာ အန္တောနဂရံ ပါဝိသိ။ မနုဿာ ဣတော စိတော စ ကမ္ဗလေ အာဟရန္တိ။

ဧကော ပန ပုရိသော အာပဏဒွါရေန အာဂစ္ဆန္တော ပဉ္စ ကမ္ဗလသတာနိ ပသာရေတွာ နိသိန္နံ ဧကံ အာပဏိကံ ဒိသွာ အာဟ ““အမ္ဘော ဧကော သာမဏေရော ကမ္ဗလေ သံဟရန္တော အာဂစ္ဆတိ၊ တဝ ကမ္ဗလေ ပဋိစ္ဆာဒေဟီ”တိ။ ကိံ ပန သော ဒိန္နကေ ဂဏှာတိ၊ ဥဒါဟု အဒိန္နကေတိ။ ဒိန္နကေ ဂဏှာတီတိ။ “ဧဝံ သန္တေ သစေ ဣစ္ဆာမိ၊ ဒဿာမိ၊ နော စေ၊ န ဒဿာမိ၊ ဂစ္ဆ တွ”န္တိ ဥယျောဇေသိ။ မစ္ဆရိနော ဟိ အန္ဓဗာလာ ဧဝရူပေသု ဒါနံ ဒဒမာနေသု မစ္ဆရာယိတွာ အသဒိသဒါနံ ဒိသွာ မစ္ဆရာယန္တော ကာဠော[2] ဝိယ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ အာပဏိကော စိန္တေသိ “အယံ ပုရိသော အတ္တနော ဓမ္မတာယ အာဂစ္ဆမာနော ‘တဝ ကမ္ဗလေ ပဋိစ္ဆာဒေဟီ’တိ မံ အာဟ။ သစေပိ[3] သော ဒိန္နကံ ဂဏှာတိ၊ အဟံ ပန ‘မမ သန္တကံ သစေ ဣစ္ဆာမိ၊ ဒဿာမိ၊ နော စေ၊

၁-ဝိဟာရဿူပစာရံ (က)
၂-ခု ၁-၄၀-ပိဋ္ဌေ အသဒိသဒါနဝတ္ထုဋ္ဌကထာယံ အာဂတော။
၃-အဟမ္ပိ သစေ (သျာ)၊ အပိ သစေ (က)

န ဒဿာမီ'တိ အဝစံ၊ ဒိဋ္ဌကံ ပန အဒေန္တဿ လဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အတ္တနော သန္တကံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တဿ ဒေါသော နတ္ထိ၊ ဣမေသု ပဉ္စကမ္ဗလသတေသု ဒွေ ကမ္ဗလာနိ သတသဟဿဂ္ဃနိကာနိ၊ ဣမာနေဝ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ ဒွေပိ ကမ္ဗလေ ဒသာယ ဒသံ သမ္ဗန္ဓိတွာ တေသံ အန္တရေ ပက္ခိပိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေသိ။ သာမဏေရောပိ ဘိက္ခုသဟဿေန သဒ္ဓိံ တံ ပဒေသံ ပါပုဏိ။ အာပဏိကဿ သာမဏေရံ ဒိသွာဝ ပုတ္တသိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ သကလသရီရံ သိနေဟေန ပရိပုဏ္ဏံ အဟောသိ။ သော စိန္တေသိ "တိဋ္ဌန္တု ကမ္ဗလာနိ၊ ဣမံ ဒိသွာ ဟဒယ-မံသမ္ပိ ဒါတုံ ယုတ္တ"န္တိ။ တေ ဒွေပိ ကမ္ဗလေ နီဟရိတွာ သာမဏေရဿ ပါဒ-မူလေ ဌပေတွာ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ တယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဿ ဘာဂီ အဿ"န္တိ အဝစ။ သောပိဿ "ဧဝံ ဟောတူ"တိ အနုမောဒနံ အကာသိ။

သာမဏေရော အန္တောနဂရေပိ ပဉ္စ ကမ္ဗလသတာနိ လဘိ။ ဧဝံ ဧကဒိဝသံ-ယေဝ ကမ္ဗလသဟဿံ လဘိတွာ ဘိက္ခုသဟဿဿ အဒါသိ။ အထဿ ကမ္ဗလဒါယကတိဿတ္ထေရောတိ နာမံ ကရိံသု။ ဧဝံ နာမကရဏဒိဝသေ ဒိန္နကမ္ဗလော သတ္တဝဿိကကာလေ ကမ္ဗလသဟဿဘာဝံ ပါပုဏိ။ ဗုဒ္ဓ-သာသနံ ဟိ ဌပေတွာ နတ္ထညံ တံ ဌာနံ၊ ယတ္ထ အပ္ပံ ဒိန္နံ ဗဟုံ ဟောတိ၊ ဗဟုံ ဒိန္နံ ဗဟုတရံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ—

> တထာရူပေါယံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုသံဃော၊ ယထာရူပေ ဘိက္ခု-
> သံဃေ အပ္ပံ ဒိန္နံ ဗဟုံ ဟောတိ၊ ဗဟုံ ဒိန္နံ ဗဟုတရန္တိ[၁]။

ဧဝံ သာမဏေရော ဧကကမ္ဗလဿ နိဿန္ဒေန သတ္တဝဿိကောဝ ကမ္ဗလ-သဟဿံ လဘိ။ တဿ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တဿ အဘိက္ခဏံ ဉာတိဒါယကာ[၂] သန္တိကံ အာဂန္တွာ ကထာသလ္လာပံ ကရောန္တိ။ သော စိန္တေသိ "မယာ ဣဓ ဝသန္တေန ဉာတိဒါယကေသု[၃] အာဂန္တွာ ကထေန္တေသု အကထေတုမ္ပိ န သက္ကာ၊ ဧတေဟိ သဒ္ဓိံ ကထာပပဉ္စေန အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ ကာတုံ န သက္ကာ၊ ယံနူနာဟံ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အရညံ ပဝိသေ-ယျ"န္တိ။ သော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ ဥပဇ္ဈာယံ ဝန္ဒိတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝိဟာရာ နိက္ခမိတွာ "သစေ အာသန္နဋ္ဌာနေ ဝသိဿာမိ၊ ဉာတကာ မံ ပက္ကောသိဿန္တီ"တိ ဝီသတိ ယောဇနသတံ မဂ္ဂံ အဂမာသိ။ အထေကေန ဂါမဒွါရေန ဂစ္ဆန္တော ဧကံ မဟလ္လကပုရိသံ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ "ကိံ နု ခေါ မဟာဥပါသက ဣမသ္မိံ ပဒေသေ

၁-မ ၃-၁၂၃-ပိဋ္ဌေ။　၂-ဉာတိဒါရကာ (သီ၊ သျာ)　၃-ဉာတိဒါရကေသု (သီ၊ သျာ)

ဝသန္တာနံ အာရညကဝိဟာရော အတ္ထီ”တိ။ အတ္ထိ ဘန္တေတိ။ တေန ဟိ မေ မဂ္ဂံ အာစိက္ခထာတိ။ မဟလ္လကဥပါသကဿ ပန တံ ဒိသွာဝ ပုထုဇ္ဇနသိနေဟော ဥဒပါဒိ။ အထဿ တင်္ခဏညေဝ ဌိတော အနာစိက္ခိတွာ “ဧဟိ ဘန္တေ၊ အာစိက္ခိ-ဿာမိ တေ”တိ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ သာမဏေရော တေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ နာနာပုပ္ဖဖလပဋိမဏ္ဍိတေ ရုက္ခပဗ္ဗတပဒေသေ[၁] ဒိသွာ “အယံ ဥပါသက ကိံ ပဒေသော နာမ၊ အယံ ဥပါသက ကိံ ပဒေသော နာမာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သောပိဿ တေသံ နာမာနိ အာစိက္ခန္တော အာရညကဝိဟာရံ ပတွာ “ဣဒံ ဘန္တေ ဖာသုကဋ္ဌာနံ၊ ဣဓေဝ ဝသထာ”တိ ဝတွာ “ဘန္တေ ကောနာမော တွ”န္တိ နာမံ ပုစ္ဆိတွာ “အဟံ ဝနဝါသီတိဿော နာမ ဥပါသကာ”တိ ဝုတ္တေ “ဒွေ အမှာကံ ဂါမေ ဘိက္ခာယ စရိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ နိဝတ္တိတွာ အန္တော-ဂါမမေဝ ဂတော။ “ဝနဝါသီတိဿော နာမ ဝိဟာရံ အာဂတော၊ တဿ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ ပဋိယာဒေထာ”တိ မနုဿာနံ အာရောစေသိ။

သာမဏေရော ပဌမမေဝ တိဿော နာမ ဟုတွာ တတော ပိဏ္ဍပါတ-ဒါယကတိဿော ကမ္ဗလဒါယကတိဿော ဝနဝါသီတိဿောတိ တီဏိ နာမာနိ လဘိတွာ သတ္တဝဿဗ္ဘန္တရေ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘိ။ သော ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ တံ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ မနုဿာ ဘိက္ခံ ဒတွာ ဝန္ဒိံသု။ သာမ-ဏေရော “သုခိတာ ဟောထ၊ ဒုက္ခာ မုစ္စထာ”တိ အာဟ။ ဧကမနုဿောပိ တဿ ဘိက္ခံ ဒတွာ ပုန ဂေဟံ ဂန္တုံ နာသက္ခိ၊ သဗ္ဗေဝ ဩလောကေန္တာ အဋ္ဌံသု။ သောပိ အတ္တနော ယာပနမတ္တမေဝ ဂဏှိ။ သကလဂါမဝါသိနော တဿ ပါဒမူလေ ဥရေန နိပဇ္ဇိတွာ ဘန္တေ တုမှေသု ဣမံ တေမာသံ ဣဓ ဝသန္တေသု မယံ တီဏိ သရဏာနိ ဂဟေတွာ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာယ မာသဿ အဋ္ဌ ဥပေါသထကမ္မာနိ ဥပဝသိဿာမ၊ ဣဓ ဝသနတ္ထာယ နော ပဋိညံ ဒေထာတိ။ သော ဥပကာရံ သလ္လက္ခေတွာ တေသံ ပဋိညံ ဒတွာ နိဗဒ္ဓံ တတ္ထေဝ ပိဏ္ဍပါတစာရံ စရိ။ ဝန္ဒိတဝန္ဒိတက္ခဏေ စ “သုခိတာ ဟောထ၊ ဒုက္ခာ မုစ္စထာ”တိ ပဒဒွယမေဝ ကထေတွာ ပက္ကာမိ။ သော တတ္ထေဝ-ပဌမမာသဉ္စ ဒုတိယမာသဉ္စ ဝီတိနာမေတွာ တတိယမာသေ ဂစ္ဆန္တေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

အထဿ ပဝါရေတွာ ဝုဋ္ဌဝဿကာလေ ဥပဇ္ဈာယော သတ္ထာရံ ဥပ-သင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အာဟ “အဟံ ဘန္တေ တိဿသာမဏေရဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာမီ”တိ။ ဂစ္ဆ သာရိပုတ္တာတိ။ သော အတ္တနော ပရိဝါရေ ပဉ္စသတေ

၁-ဆပ္ပဉ္စပဒေသေ (သီ၊ သျာ)

ဘိက္ခု အာဒါယ ပက္ကန္တော "အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန အဟံ တိဿသာမဏေ-ရဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာမီ"တိ အာဟ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော "အဟမ္ပိ အာဝုသော ဂစ္ဆာမီ"တိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိ။ ဧတေနုပါယေန မဟာကဿပတ္ထေရော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ဥပါလိတ္ထေရော ပုဏ္ဏတ္ထေရောတိ သဗ္ဗေ မဟာသာဝကာ ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိံသု။ သဗ္ဗေပိ မဟာသာဝကာနံ ပရိဝါရာ စတ္တာလီသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တေ ဝီသတိယောဇနသတံ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဂေါစရဂါမံ သမ္ပတ္တာ။ သာမဏေရဿ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကော ဥပါသကော ဒွါရေယေဝ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဝန္ဒိ။

အထ နံ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ပုစ္ဆိ "အတ္ထိ နု ခေါ ဥပါသက ဣမသ္မိံ ပဒေသေ အာရညကဝိဟာရော"တိ။ အတ္ထိ ဘန္တေတိ။ သဘိက္ခုကော, အဘိက္ခုကောတိ။ သဘိက္ခုကော ဘန္တေတိ။ ကော နာမေော တတ္ထ ဝသတီတိ။ ဝနဝါသီတိဿော ဘန္တေတိ။ တေန ဟိ မဂ္ဂံ နော အာစိက္ခာတိ။ ကေ တုမှေ ဘန္တေတိ။ မယံ သာမဏေရဿ သန္တိကံ အာဂတာတိ။ ဥပါသကော ဩလောကေတွာ ဓမ္မ-သေနာပတိံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေပိ မဟာသာဝကေ သဉ္ဇာနိတွာ နိရန္တရံ ပီတိယာ ဖုဋ္ဌသရီရော ဟုတွာ "တိဋ္ဌထ တာဝ ဘန္တေ"တိ ဝေဂေန ဂါမံ ပဝိသိတွာ "ဧတေ အယျာ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ အာဒိံ ကတွာ အသီတိ မဟာ-သာဝကာ အတ္တနော အတ္တနော ပရိဝါရေဟိ သဒ္ဓိံ သာမဏေရဿ သန္တိကံ အာဂတာ၊ မဉ္စပီဌပစ္စတ္ထရဏဒီပတေလာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝေဂေန နိက္ခမထာ"တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။ မနုဿာ တာဝဒေဝ မဉ္စာဒီနိ ဂဟေတွာ ထေရာနံ ပဒါနုပဒိကာ ဟုတွာ ထေရေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိံသု။ သာမဏေရော ဘိက္ခုသံဃံ သဉ္ဇာနိတွာ ကတိပယာနံ[၁] မဟာထေရာနံ ပတ္တစီဝရာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္တ-မကာသိ။ တဿ ထေရာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ သံဝိဒဟန္တဿ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာ-မေန္တဿေဝ အန္ဓကာရော ဇာတောတိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဥပါသကေ အာဟ "ဂစ္ဆထ ဥပါသကာ၊ တုမှာကံ အန္ဓကာရော ဇာတော"တိ။ ဘန္တေ အဇ္ဇ ဓမ္မဿ-ဝနဒိဝသော၊ န မယံ ဂမိဿာမ၊ ဓမ္မံ သုဏိဿာမ၊ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဓမ္မဿဝနမ္ပိ နတ္ထီတိ။ တေန ဟိ သာမဏေရ ဒီပံ ဇာလေတွာ ဓမ္မဿဝနဿ ကာလံ ဃောသေဟီတိ။ သော တထာ အကာသိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ "တိဿ တဝ ဥပဋ္ဌာကာ 'ဓမ္မံ သောတုကာမမှာ'တိ ဝဒန္တိ၊ ကထေဟိ ဧတေသံ ဓမ္မ"န္တိ။ ဥပါသကာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဥဋ္ဌာယ "ဘန္တေ အမှာကံ အယျော 'သုခိတာ ဟောထ၊ ဒုက္ခာ မုစ္စထာ'တိ ဣမာနိ ဒွေ ပဒါနိ ဌပေတွာ အညံ ဓမ္မကထံ န

ဇာနာတိ၊ အမှာကံ အညံ ဓမ္မကထိကံ ဒေထာ”တိ ဝဒိံသု။ သာမဏေရော ပန အရဟတ္တံ ပတွာပိ နေဝ တေသံ ဓမ္မကထံ ကထေသီတိ။

တဒါ ပန နံ ဥပဇ္ဈာယော “သာမဏေရ ကထံ ပန သုခိတာ ဟောန္တိ၊ ‘ကထံ ပန ဒုက္ခာ မုစ္စန္တိ’တိ ဣမေသံ နော ဒွိန္နံ ပဒါနံ အတ္ထံ ကထေဟီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓု ဘန္တေ”တိ စိတ္တဗီဇနိံ ဂဟေတွာ ဓမ္မာသနံ အာရုယှ ပဉ္စဟိ နိကာယေဟိ အတ္ထဉ္စ ကာရဏဉ္စ အာကဍ္ဎိတွာ ဃနဝဿံ ဝဿန္တော ဝိယ ခန္ဓဓာတုအာယတနဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဝိဘဇန္တော အရဟတ္တကူဋေန ဓမ္မကထံ ကထေတွာ “ဘန္တေ ဧဝံ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿ သုခံ ဟောတိ၊ အရဟတ္တံ ပတ္တောယေဝ ဒုက္ခာ မုစ္စတိ၊ သေသဇနာ ဇာတိဒုက္ခာဒီဟိ စေဝ နိရယဒုက္ခာဒီဟိ စ န ပရိမုစ္စန္တီ”တိ အာဟ။ သာဓု သာမဏေရ, သုကထိတော တေ ပဉ္ဟော[1]၊ ဣဒါနိ သရဘညံ ဘဏာဟီတိ။ သော သရဘညမ္ပိ ဘဏိ။ အရုဏေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ သာမဏေရဿ ဥပဋ္ဌာကမနုဿာ ဒွေ ဘာဂါ အဟေသုံ။ ဧကစ္စေ “န ဝတ နော ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပေါ ကက္ခဠော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။ ကထံ ဟိ နာမ ဧဝရူပံ ဓမ္မကထံ ဇာနန္တော ဧတ္တကံ ကာလံ မာတာပိတုဋ္ဌာနေ ဌတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တာနံ မနုဿာနံ ဧကမ္ပိ ဓမ္မပဒံ န ကထေသီ”တိ ကုဇ္ဈိံသု။ ဧကစ္စေ “လာဘာ ဝတ နော၊ ယေ မယံ ဧဝရူပံ ဘဒန္တံ ဂုဏံ ဝါ အဂုဏံ ဝါ အဇာနန္တာပိ ဥပဋ္ဌဟိမှ၊ ဣဒါနိ စ ပနဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သောတုံ လဘိမှာ”တိ တုဿိံသု။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ တံ ဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ဝနဝါသီတိဿဿ ဥပဋ္ဌာကေ အတ္တနော ဉာဏဇာလဿ အန္တော ပဝိဋ္ဌေ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿတီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဣမမတ္ထံ ဥပဓာရေသိ “ဝနဝါသီတိဿသာမဏေရဿ ဥပဋ္ဌာကာ ဧကစ္စေ တုဋ္ဌာ, ဧကစ္စေ ကုဒ္ဓါ၊ မယှံ ပုတ္တဿ ပန သာမဏေရဿ ကုဒ္ဓါ နိရယဘာဂိနော[2] ဘဝိဿန္တိ၊ ဂန္တဗ္ဗမေဝ တတ္ထ မယာ၊ မယိ ဂတေ သဗ္ဗေပိ တေ သာမဏေရေ မေတ္တစိတ္တံ ကတွာ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿန္တီ”တိ။ တေပိ မနုဿာ ဘိက္ခုသံဃံ နိမန္တေတွာ ဂါမံ ဂန္တွာ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ သမ္ပာဒေတွာ အာသနာနိ ပညာပေတွာ သံဃဿ အာဂမနမဂ္ဂံ ဩလောကေန္တာ နိသီဒိံသု။ ဘိက္ခူပိ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တာ သာမဏေရံ ပုစ္ဆိံသု “ကိံ တိဿ တွံ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဂမိဿသိ၊ ဥဒါဟု ပစ္ဆာ”တိ။ မမ ဂမနဝေလာယမေဝ ဂမိဿာမိ၊ ဂစ္ဆထ တုမှေ ဘန္တေတိ။ ဘိက္ခူ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ပဝိသိံသု။

---

[1] ပဒဘာဏော (သီ၊ သျာ) [2] နိရယဂါမိနော (သီ၊ သျာ)

သတ္ထာ ဇေတဝနသ္မိံယေဝ စိဝရံ ပါရုပိတ္វာ ပတ္တမာဒါယ ကေစိတ္တက္ခဏေနေဝ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနံ ပုရတော ဋ္ဌိတမေဝ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အာဂတော”တိ သကလဂါမော သင်္ခုဘိတ္វာ ကောလာဟလော အဟောသိ။ မနုဿာ ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိသီဒါပေတ္វာ ယာဂုံ ဒတွာ ခဇ္ဇကံ အဒံသု။ သာမဏေရော ဘတ္တေ အနိဋ္ဌိတေယေဝ အန္တောဂါမံ ပါဝိသိ။ ဂါမဝါသိနော နီဟရိတွာ တဿ သက္ကစ္စံ ဘိက္ခံ အဒံသု။ သော ယာပနမတ္တံ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပတ္တံ ဥပနာမေသိ။ သတ္ထာ “အာဟရ တိဿာ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ “ပဿ သာရိပုတ္တ တဝ သာမဏေရဿ ပတ္တ”န္တိ ထေရဿ ဒဿေသိ။ ထေရော သတ္ထု ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ သာမဏေရဿ ဒတွာ “ဂစ္ဆ, အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကရောဟီ”တိ အာဟ။

ဂါမဝါသိနော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပရိဝိသိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အနုမောဒနံ ယာစိံသု။ သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကရောန္တော ဧဝမာဟ “လာဘာ ဝတ ဝေါ ဥပါသကာ၊ ယေ တုမှေ အတ္တနော ကုလူပကံ သာမဏေရံ နိဿာယ သာရိပုတ္တံ မောဂ္ဂလ္လာနံ ကဿပံ အနုရုဒ္ဓန္တိ အသီတိမဟာသာဝကေ ဒဿနာယ လဘထ၊ အဟမ္ပိ တုမှာကံ ကုလူပကမေဝ နိဿာယ အာဂတော၊ ဗုဒ္ဓဒဿနမ္ပိ ဝေါ ဣမံ နိဿာယေဝ လဒ္ဓံ၊ လာဘာ ဝေါ၊ သုလဒ္ဓံ ဝေါ”တိ။ မနုဿာ စိန္တယိံသု “အဟော အမှာကံ လာဘာ၊ ဗုဒ္ဓါနဉ္စေဝ ဘိက္ခုသံဃဿ စ အာရာဓနသမတ္ထံ အမှာကံ အယျံ ဒဿနာယ လဘာမ၊ ဒေယျဓမ္မဉ္စဿ ဒါတုံ လဘာမာ”တိ သာမဏေရဿ ကုဒ္ဓါ မနုဿာ တုဿိံသု။ တုဋ္ဌာ မနုဿာ ဘိယျောသော မတ္တာယ ပသီဒိံသု။ အနုမောဒနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။ သတ္ထာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ မနုဿာ သတ္ထာရံ အနုဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိဝတ္တိံသု။ သတ္ထာ သာမဏေရေန သဒ္ဓိံ သမဓုရေန ဂစ္ဆန္တော “သာမဏေရ အယံ ပဒေသော ကောနာမော၊ အယံ ပဒေသော ကောနာမော”တိ ပုဗ္ဗေ တဿ ဥပါသကေန ဒဿိတပဒေသေ ပုစ္ဆန္တော အဂမာသိ။ သာမဏေရောပိ “ဘန္တေ အယံ ဣတ္ထန္နာမော၊ အယံ ဣတ္ထန္နာမော”တိ အာစိက္ခမာနောဝ အဂမာသိ။ သတ္ထာ တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ အဘိရုဟိ။ တတ္ထ ဌိတာနံ ပန မဟာသမုဒ္ဒေါ ပညာယတိ။ သတ္ထာ သာမဏေရံ ပုစ္ဆိ “တိဿ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌိတော ဣတော စိတော စ ဩလောကေတွာ ကိံ ပဿသီ”တိ။ မဟာသမုဒ္ဒံ ဘန္တေတိ။ မဟာသမုဒ္ဒံ ဒိသွာ ကိံ စိန္တေသီတိ။ “မမ ဒုက္ခိတကာလေ ရောဒန္တဿ စတူဟိ မဟာသမုဒ္ဒေဟိ

အတိရေကတရေန အသုနာ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဣဒံ ဘန္တေ စိန္တေသိန္တိ။ သာဓု သာဓု တိဿ, ဧဝမေတံ။ ကောကာသ ဟိ သတ္တဿ ဒုက္ခိတကာလေ ပဋ္ဌရိတအဿူနိ စတူဟိ မဟာသမုဒ္ဒေဟိ အတိရေကတရာနေဝါတိ။ ဣဒဉ္စ ပန ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“စတူသု သမုဒ္ဒေသု ဇလံ ပရိတ္တကံ၊
ကတော ဗဟုံ အဿုဇလံ အနပ္ပကံ။
ဒုက္ခေန ဖုဋ္ဌဿ နရဿ သောစနာ[၁]၊
ကိံ ကာရဏာ သမ္မ တုဝံ ပမဇ္ဇသီ”တိ။

အထ နံ ပုန ပုစ္ဆိ “တိဿ ကဟံ ဝသသီ”တိ။ ဣမသ္မိံ ပဗ္ဘာရေ ဘန္တေတိ။ တတ္ထ ပန ဝသန္တော ကိံ စိန္တေသီတိ။ “မယာ မရန္တေန ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကတဿ သရီရနိက္ခေပဿ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ”တိ စိန္တေသိံ ဘန္တေတိ။ “သာဓု သာဓု တိဿ, ဧဝမေတံ။ ဣမေသဉ္ဟိ သတ္တာနံ ပထဝိယံ နိပဇ္ဇိတွာ အမတဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ—

“ဥပသာဠှကနာမာနိ၊ သဟဿာနိ စတုဒ္ဒသ။
အသ္မိံ ပဒေသေ ဒဍ္ဎာနိ၊ နတ္ထိ လောကေ အနာမတံ။

ယမှိ သစ္စဉ္စ ဓမ္မော စ၊ အဟိံသာ သံယမော ဒမော။
ဧတံ အရိယာ သေဝန္တိ၊ ဧတံ လောကေ အနာမတ”န္တိ [၂]—

ဣမံ ဒုကနိပါတေ **ဥပသာဠှကဇာတကံ** ကထေသိ။ ဣတိ ပထဝိယံ သရီရနိက္ခေပံ ကတွာ မရန္တေသု သတ္တေသု အမတပုဗ္ဗပဒေသော မရန္တာ နာမ နတ္ထိ၊ အာနန္ဒတ္ထေရသဒိသာ ပန အမတပုဗ္ဗပဒေသေ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။

အာနန္ဒတ္ထေရော ကိရ ဝီသဝဿသတိကကာလေ အာယုသင်္ခါရံ ဩလောကေန္တော ပရိက္ခီဏဘာဝံ ဥတွာ “ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ”တိ အာရောစေသိ။ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ရောဟိဏီနဒိယာ ဥဘယတီရဝါသိကေသု မနုဿေသု ဩရိမတီရဝါသိကာ “မယံ ထေရဿ ဗဟူပကာရာ၊ အမှာကံ သန္တိကေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ”တိ ဝဒိံသု။ ပရတီရဝါသိကာပိ “မယံ ထေရဿ ဗဟူပကာရာ၊ အမှာကံ သန္တိကေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ”တိ ဝဒိံသု။ ထေရော တေသံ ဝစနံ သုတွာ “ဥဘယတီရဝါသိနောပိ မယှံ ဥပကာရာ၊ ဣမေ နာမ အနုပကာရာတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ၊ သစေဟံ

၁-သောစဓေယျ (သျာ) ၂-ခု ၅-၄၁-ပိဋ္ဌေ။

သြရိမဘီရေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ၊ ပရတီရဝါသိနော ခေတုဂဟဏတ္ထံ တေဟိ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရိဿန္တိ။ သစေ ပရတီရေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ၊ သြရိမတီရဝါသိနောပိ တထာ ကရိဿန္တိ၊ ကလဟော ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ မံ နိဿာယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ ဝူပသမမာနောပိ မံ နိဿာယေဝ ဝူပသမိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ “သြရိမတီရ-ဝါသိနောပိ မယှံ ဥပကာရာ၊ ပရတီရဝါသိနောပိ မယှံ ဥပကာရာ၊ အနုပ-ကာရာပိ နာမ နတ္ထိ၊ သြရိမတီရဝါသိနော သြရိမတီရေယေဝ သန္နိပတန္တု၊ ပရတီရဝါသိနောပိ ပရတီရေယေဝါ”တိ အာဟ။ တတော သတ္တမေ ဒိဝသေ မဇ္ဈေနဒိယာ သတ္တတာလပ္ပမာဏေ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ကထေတွာ “မမ သရီရံ မဇ္ဈေ ဘိဇ္ဇိတွာ ဧကော ဘာဂေါ သြရိမတီရေ ပတတု၊ ဧကော ဘာဂေါ ပရတီရေ”တိ အဓိဋ္ဌာယ ယထာ-နိသိန္နောဝ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိ၊ ဇာလာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သရီရံ မဇ္ဈေ ဘိဇ္ဇိတွာ ဧကော ဘာဂေါ သြရိမတီရေ ပတိ၊ ဧကော ဘာဂေါ ပရတီရေ။ တတော မဟာဇနော ပရိဒေဝိ၊ ပထဝိဥန္ဒြိယနသဒ္ဒေါ ဝိယ အာရောဒနသဒ္ဒေါ အဟောသိ။ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနေ အာရောဒနသဒ္ဒတောပိ ကာရုညတရော အဟောသိ။ မနုဿာ စတ္တာရော မာသေ ရောဒန္တာ ပရိဒေဝန္တာ “သတ္ထု ပတ္တစီဝရဂ္ဂါဟကေ တိဋ္ဌန္တေ သတ္ထု ဋ္ဌိတကာလော ဝိယ နော အဟောသိ၊ ဣဒါနိ နော သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗုတော”တိ ဝိပ္ပလပန္တာ ဝိရဝန္တာ ဝိစရိံသူတိ။

ပုန သတ္ထာ သာမဏေရံ ပုစ္ဆိ “တိဿ ဣမသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဒိဝိအာဒိနံ သဒ္ဒေန ဘာယသိ, န ဘာယသီ”တိ။ “န ဘာယာမိ ဘန္တေ၊ အပိစ ခေါ ပန မေ ဧတေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဝနရတိ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝတွာ သဋ္ဌိမတ္တာဟိ ဂါထာဟိ ဝနဝဏ္ဏနံ နာမ ကထေသိ။ အထ နံ သတ္ထာ “တိဿာ”တိ အာမန္တေသိ။ ကိံ ဘန္တေတိ။ မယံ ဂစ္ဆာမ၊ တွံ ဂမိဿသိ, နိဝတ္တိဿသီတိ။ မယှံ ဥပဇ္ဈာယေ မံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တေ ဂမိဿာမိ၊ နိဝတ္တေန္တေ နိဝတ္တိဿာမိ ဘန္တေတိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ ပက္ကာမိ။ သာမဏေရဿ ပန နိဝတ္တိတုမေဝ အဇ္ဈာသယော၊ ထေရော တံ ဉတွာ “တိဿ သစေ နိဝတ္တိတုကာမော၊ နိဝတ္တာ”တိ အာဟ။ သော သတ္ထာရဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ ဝန္ဒိတွာ နိဝတ္တိ။ သတ္ထာ ဇေတဝနမေဝ အဂမာသိ။

ဘိက္ခူနံ ဓမ္မသဘာယံ ကထာ ဥဒပါဒိ “အဟော ဝတ ဝနဝါသိတိဿ-သာမဏေရော ဒုက္ကရံ ကရောတိ၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယဿ ဉာတကာ သတ္တသု မင်္ဂလေသု ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ အပ္ပေါဒကမဓုပါယသမေဝ အဒံသု၊ ပဗ္ဗဇိတကာလေ အန္တောဝိဟာရေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ သတ္တ ဒိဝသာနိ

အပ္ပေါဒကမဓုပါယာသမေဝ အဒံသု။ ပဗ္ဗဇိတွာ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ အန္တောဂါမံ ပဝိသန္တော ဒွီဟေဝ ဒိဝသေဟိ သာဋကသဟဿေန သဒ္ဓိံ ပိဏ္ဍပါတသဟဿံ လဘိ၊ ပုနေကဒိဝသံ ကမ္ဗလသဟဿံ လဘိ။ ဣတိဿ ဣမ ဝသနကာလေ မဟာလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ဣဒါနိ ဧဝရူပံ လာဘသက္ကာရံ ဆဍ္ဍေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ မိဿကာဟာရေန ယာပေတိ၊ ဒုက္ကရကာရကော ဝတ တိဿသာမဏေရော"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "အာမ ဘိက္ခဝေ, လာဘူပနိသာ နာမေသာ အညာ၊ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ ပဋိပဒါ အညာ။ 'ဧဝံ လာဘံ လဘိဿာမီ'တိ ဟိ အာရညိကာဒိဓုတင်္ဂသမာဒါနဝသေန လာဘူပနိသံ ရက္ခန္တဿ ဘိက္ခုနော စတ္တာရော အပါယာ ဝိဝဋဒွါရာ ဧဝ တိဋ္ဌန္တိ၊ နိဗ္ဗာန-ဂါမိနိယာ ပန ပဋိပဒါယ ဥပ္ပန္နံ လာဘသက္ကာရံ ပဟာယ အရညံ ပဝိသိတွာ ဝဍ္ဎေန္တော ဝါယမန္တော အရဟတ္တံ ဂဏှာတီ"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၇၅။ "အညာ ဟိ လာဘူပနိသာ၊ အညာ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ။
ဧဝမေတံ အဘိညာယ၊ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော။
သက္ကာရံ နာဘိနန္ဒေယျ၊ ဝိဝေကမနုဗြူဟယေ"တိ။

တတ္ထ **အညာ ဟိ လာဘူပနိသာ၊ အညာ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ**တိ လာဘူပနိသာ နာမေသာ အညာ ဧဝ၊ အညာ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ ပဋိပဒါ။ လာဘုပ္ပါဒကေန ဟိ ဘိက္ခုနာ ထောကံ အကုသလကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကာယဝင်္ကာဒီနိ ကာတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ။ ယသ္မိံ ဟိ ကာလေ ကာယဝင်္ကာဒီနိ ကရောတိ၊ တဒါ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပါယာသပါတိယံ ဟိ ဝင်္ကံ အကတွာ ဥဇုကမေဝ ဟတ္ထံ ဩတာရေတွာ ဥက္ခိပန္တဿ ဟတ္ထော မက္ခိတမတ္တကောဝ ဟောတိ၊ ဝင်္ကံ ကတွာ ဩတာရေတွာ ဥက္ခိပန္တဿ ပန ပါယာသပိဏ္ဍံ ဥဒ္ဓ-ရန္တောဝ နိက္ခမတိ၊ ဧဝံ ကာယဝင်္ကာဒီနိ ကရဏကာလေယေဝ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ အဓမ္မိကာ လာဘူပနိသာ နာမ။ ဥပဓိသမ္ပဒါ စီဝရဓာရဏံ ဗာဟုသစ္စံ ပရိဝါရော အရညဝါသောတိ ဧဝရူပေဟိ ပန ကာရဏေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော လာဘော ဓမ္မိကော နာမ ဟောတိ။ နိဗ္ဗာနဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပူရေန္တေန ပန ဘိက္ခုနာ ကာယဝင်္ကာဒီနိ ပဟာတဗ္ဗာနိ။ အနန္ဓေနေဝ အန္ဓေန ဝိယ, အမူဂေနေဝ မူဂေန ဝိယ, အဗဓိရေနေဝ ဗဓိရေန ဝိယ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အသဌေန အမာယာဝိနာ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဧဝမေတန္တိ** ဧတံ လာဘုပ္ပါဒနံ ပဋိပဒဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိံ ပဋိပဒဉ္စ ဧဝံ ဉတွာ သဗ္ဗေသံ သင်္ခတာသင်္ခတဓမ္မာနံ

ဗုဒ္ဓါနဉ္စေဝ **ဗုဒ္ဓသာ** သဝနဉ္စေ ဇာတဉ္စေဝ ဩဝါဒါနုသာသနိံ ဝါ သဝ-နဉ္စေဝ **သာဝကော ဘိက္ခု** အမ္ဗြိုကံ စတုပစ္စယသက္ကာရံ နာဘိနန္ဒေယျ၊ န စေဝ ဓမ္မံကံ ပဋိက္ခေပေယျ၊ ကာယဝိဝေကာဒိကံ **ဝိဝေကံ အနုဗြူဟယေ**။ တတ္ထ **ကာယဝိဝေကော**တိ ကာယဿ ဧကီဘာဝေါ။ **စိတ္တဝိဝေကော**တိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။ **ဥပဓိဝိဝေကော**တိ နိဗ္ဗာနံ။ တေသု ကာယဝိဝေကော ဂဏသင်္ဂဏိကံ ဝိနောဒေတိ၊ စိတ္တဝိဝေကော ကိလေသသင်္ဂဏိကံ ဝိနောဒေတိ၊ ဥပဓိဝိဝေကော သင်္ခါရသင်္ဂဏိကံ ဝိနောဒေတိ။ ကာယဝိဝေကော စိတ္တ-ဝိဝေကဿ ပစ္စယော ဟောတိ၊ စိတ္တဝိဝေကော ဥပဓိဝိဝေကဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိဟေတံ—

> ကာယဝိဝေကော စ ဝိဝေကဋ္ဌကာယာနံ နေက္ခမ္မာဘိရတာနံ၊ စိတ္တ-ဝိဝေကော စ ပရိသုဒ္ဓစိတ္တာနံ ပရမဝေါဒါနပ္ပတ္တာနံ၊ ဥပဓိဝိဝေကော စ နိရူပဓီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိသင်္ခါရဂတာနန္တိ[၁]။

ဣမံ တိဝိဓမ္ပိ ဝိဝေကံ ဗြူဟေယျ ဝဍ္ဎေယျ၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ဝနဝါသိတိဿသာမဏေရဝတ္ထု ပန္နရသမံ။

ဗာလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စမော ဝဂ္ဂေါ။

၁-ခု ၃-၂၆၅-ဝိဝေ မဟာနိဒ္ဒေသေ၊

၆-ပဏ္ဍိတဝဂ္ဂ

၁-ရာဓတ္ထေရဝတ္ထု

နိဓီနံဝ ပဝတ္တာရန္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော
အာယသ္မန္တံ ရာဓတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ ဂိဟိကာလေ သာဝတ္ထိယံ ဒုဂ္ဂတဗြာဟ္မဏော အဟောသိ။
သော "ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဇီဝိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အပ္ပ-
ဟရိတကံ ကရောန္တော ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇန္တော မုခဓောဝနာဒီနိ ဒဒန္တော
အန္တောဝိဟာရေယေဝ ဝသိ။ ဘိက္ခူပိ နံ သင်္ဂဏှိံသု၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ပန န
ဣစ္ဆန္တိ။ သော ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနော ကိသော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ
သတ္ထာ ပစ္စူသကာလေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော တံ ဗြာဟ္မဏံ ဒိသွာ
"ကိံ နု ခေါ"တိ ဥပဓာရေန္တော "အရဟာ ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ သာယန္ဟ-
သမယေ ဝိဟာရစာရိကံ စရန္တော ဝိယ ဗြာဟ္မဏဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ
"ဗြာဟ္မဏ ကိံ ကရောန္တော ဝိစရသီ"တိ အာဟ။ ဘိက္ခူနံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ
ကရောန္တော ဘန္တေတိ။ လဘသိ ပနေသံ သန္တိကာ သင်္ဂဟန္တိ။ အာမ ဘန္တေ,
အာဟာရမတ္တံ လဘာမိ၊ န ပန မံ ပဗ္ဗာဇေန္တီတိ။ သတ္ထာ ဧတသ္မိံ နိဒါနေ
ဘိက္ခုသံဃံ သန္နိပါတာပေတွာ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိတွာ "ဘိက္ခဝေ အတ္ထိ ကောစိ
ဣမဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဓိကာရံ သရတီ"တိ[၁] ပုစ္ဆိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော "အဟံ
ဘန္တေ သရာမိ၊ အယံ မေ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ အတ္တနော အဘိ-
ဟဋံ ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဒါပေသိ၊ ဣမမဿာဟံ အဓိကာရံ သရာမီ"တိ အာဟ။
သော သတ္ထာရာ "ကိံ ပန တေ သာရိပုတ္တ ဧဝံ ကတူပကာရံ ဒုက္ခတော
မောစေတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓု ဘန္တေ, ပဗ္ဗာဇေဿာမီ"တိ တံ
ဗြာဟ္မဏံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿ ဘတ္တဂ္ဂေ အာသနပရိယန္တေ အာသနံ ပါပု-
ဏာတိ၊ ယာဂုဘတ္တာဒီဟိပိ ကိလမတိ။ ထေရော တံ အာဒါယ စာရိကံ
ပက္ကာမိ၊ အဘိဏှံ စ နံ "ဣဒံ တေ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ဣဒံ တေ န ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ ဩဝဒတိ
အနုသာသတိ။ သော သုဝစော အဟောသိ ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ။ တသ္မာ ယထာ
နုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနော ကတိပါဟေနေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ထေရော တံ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။ အထ နံ
သတ္ထာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ အာဟ "သုဝစော နု ခေါ သာရိပုတ္တ တေ

၁-သရန္တောတိ (သီ၊ သျာ) ဝိ ၃-၇၀-ဝိနယေ ဝိတ္ထာရော။

အန္တေဝါသိကော”တိ။ အာမ ဘန္တေ, အတိဝိယ သုဝစော၊ ကိသ္မိဉ္စိ ဒေါသေ ဝုစ္စမာနေ န ကုဒ္ဓပုဗ္ဗောတိ။ သာရိပုတ္တ ဧဝရူပေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေ လဘန္တော ကိတ္တကေ ဂဏှေယျာသီတိ။ ဘန္တေ ဗဟုကေပိ ဂဏှေယျမေဝါတိ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကိရ ကတညူ ကတဝေဒီ၊ ကဋစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တံ ဥပကာရံ သရိတွာ ဒုဂ္ဂတဗြာဟ္မဏံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ထေရောပိ ဩဝါဒက္ခမော ဩဝါဒက္ခမမေဝ လဘီ”တိ။ သတ္ထာ တေသံ ကထံ သုတွာ “န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ၊ ပုဗ္ဗေပိ သာရိပုတ္တော ကတညူ ကတဝေဒီယေဝါ”တိ ဝတွာ တမတ္ထံ ပကာသေတုံ—

“အလီနစိတ္တံ နိဿာယ၊ ပဟဋ္ဌာ မဟတီ စမူ။
ကောသလံ သေနာ’သန္တုဋ္ဌံ၊ ဇီဝဂ္ဂါဟံ အဂါဟယိ။

ဧဝံ နိဿယသမ္ပန္နော၊ ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော။
ဘာဝယံ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ။
ပါပုဏေ အနုပုဗ္ဗေန၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ”န္တိ[၁]—

ဣမံ ဒုကနိပါတေ **အလီနစိတ္တဇာတကံ** ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေသိ။ တဒါ ကိရ ဝဍ္ဎကီဟိ ပါဒဿ အရောဂကရဏဘာဝေန ကတံ အတ္တနော ဥပကာရံ ဉတွာ သဗ္ဗသေတဿ ဟတ္ထိပေါတကဿ ဒါယကော ဧကစာရိကော ဟတ္ထီ သာရိပုတ္တတ္ထေရော အဟောသီတိ ဧဝံ ထေရံ အာရဗ္ဘ ဇာတကံ ကထေတွာ ရာဓတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ “ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနာ နာမ ရာဓေန ဝိယ သုဝစေန ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဒေါသံ ဒဿေတွာ ဩဝဒိယမာနေနပိ န ကုဇ္ဈိတဗ္ဗံ၊ ဩဝါဒဒါယကော ပန နိဓိအာစိက္ခဏကော ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၇၆။ “နိဓီနံဝ ပဝတ္တာရံ၊ ယံ ပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ။
နိဂ္ဂယှဝါဒိံ မေဓာဝိံ၊ တာဒိသံ ပဏ္ဍိတံ ဘဇေ။
တာဒိသံ ဘဇမာနဿ၊ သေယျော ဟောတိ န ပါပိယော”တိ။

တတ္ထ **နိဓီနန္တိ** တတ္ထ တတ္ထ နိဒဟိတွာ ဌပိတာနံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိပူရာနံ နိဓိကုမ္ဘီနံ။ **ပဝတ္တာရန္တိ** ကိစ္ဆဇီဝိကေ ဒုဂ္ဂတမနုဿေ အနုကမ္ပံ ကတွာ “ဧဟိ, သုခေန ဇီဝနူပါယံ ဒဿေဿာမီ”တိ နိဓိဋ္ဌာနံ နေတွာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ “ဣမံ ဂဟေတွာ သုခေန ဇီဝါ”တိ အာစိက္ခိတာရံ[၂] ဝိယ။ **ဝဇ္ဇဒဿိနန္တိ** ဒွေ ဝဇ္ဇဒဿိနော “ဣမိနာ နံ အသာရုပ္ပေန ဝါ ခလိတေန ဝါ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဂ္ဂဏှိဿာမီ”တိ

၁-ခု ၅-၃၇-ပိဋ္ဌေ။
၂-အာစိက္ခိတာရံ (သီ)

ရန္ဒဂဝေသကော စ, အညာတံ ဉာပနတ္ထာယ ဉာတံ အနုဂ္ဂဟဏတ္ထာယ သီလာဒီနံမသ ဝုဍ္ဎိကာမတာယ တံ တံ ဝဇ္ဇံ ဩလောကနေန ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတော စ။ အယံ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ ယထာ ဟိ ဒုဂ္ဂတမနုဿော "ဣမံ ဂဏှာဟီ"တိ တဇ္ဇေတွာပိ ပေါထေတွာပိ နိဓိံ ဒဿေန္တေ ကောပံ န ကရောတိ၊ ပမုဒိတော ဧဝ ဟောတိ၊ ဧဝမေဝ ဧဝရူပေ ပုဂ္ဂလေ အသာရုပ္ပံ ဝါ ခလိတံ ဝါ ဒိသွာ အာစိက္ခန္တေ ကောပေါ န ကာတဗ္ဗော၊ တုဋ္ဌေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ "ဘန္တေ မဟန္တံ ဝေါ ကမ္မံ ကတံ၊ မယှံ အာစရိယုပဇ္ဈာယဋ္ဌာနေ ဌတွာ ဩဝဒန္တေဟိ ပုနပိ မံ ဝဒေယျာထာ"တိ ပဝါရေတဗ္ဗမေဝ။ **နိဂ္ဂယှဝါဒိန္တိ** ဧကစ္စော ဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ အသာရုပ္ပံ ဝါ ခလိတံ ဝါ ဒိသွာ "အယံ မေ မုခေါဒကဒါနာဒီဟိ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟတိ၊ သစေ နံ ဝက္ခာမိ၊ န မံ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ၊ ဧဝံ မေ ပရိဟာနိ ဘဝိဿတီ"တိ ဝတ္တုံ အဝိသဟန္တော န နိဂ္ဂယှဝါဒီ နာမ ဟောတိ။ သော ဣမသ္မိံ သာသနေ ကစဝရံ အာကိရတိ။ ယော ပန တထာရူပံ ဝဇ္ဇံ ဒိသွာ ဝဇ္ဇာနုရူပံ တဇ္ဇေန္တော ပဏာမေန္တော ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရောန္တော ဝိဟာရာ တံ နီဟရန္တော သိက္ခာပေတိ၊ အယံ နိဂ္ဂယှဝါဒီ နာမ သေယျထာပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ဝုတ္တဉှေတံ "နိဂ္ဂယှ နိဂ္ဂယှာဟံ အာနန္ဒ ဝက္ခာမိ၊ ပဝယှ ပဝယှ အာနန္ဒ ဝက္ခာမိ၊ ယော သာရော သော ဌဿတီ"တိ[၁]။ **မေဓာဝိန္တိ** ဓမ္မောဇပညာယ သမန္နာဂတံ။ **တာဒိသန္တိ** ဧဝရူပံ **ပဏ္ဍိတံ** ဘဇေယျ ပယိရုပါသေယျ။ တာဒိသဉှိ အာစရိယံ **ဘဇမာနဿ** အန္တေဝါသိကဿ **သေယျော ဟောတိ၊ န ပါပိယော** ဝဍ္ဎိယေဝ ဟောတိ၊ နော ပရိဟာနီတိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ရာဓတ္ထေရဝတ္ထု ပဌမံ။

၂-အဿဇိပုနဗ္ဗသုကဝတ္ထု

ဩဝဒေယျာနုသာသေယျာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေသနာ ပန ကီဋာဂိရိသ္မိံ သမုဋ္ဌိတာ။

တေ ကိရ ဒွေ ဘိက္ခူ ကိဉ္စာပိ အဂ္ဂသာဝကာနံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ၊ အလဇ္ဇိနော စ အဟေသုံ ပါပဘိက္ခူ။ တေ ပါပကေဟိ အတ္တနော ပရိဝါရေဟိ ပဉ္စဟိ

ဘိက္ခူသုတေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠာဂိရိသ္မိံ ဝိဟရန္တာ "မာလာဝစ္ဆံ ရောပေန္တိပိ ရောပါပေန္တိပိ"တိအာဒိကံ[၁] နာနပ္ပကာရံ အနာစာရံ ကရောန္တာ ကုလဒူသကကမ္မံ ကတ္ဝာ တတော ဥပ္ပန္နေဟိ ပစ္စယေဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တာ တံ အာဝါသံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ အနာဝါသံ အကံသု။ သတ္ထာ တံ ပဝတ္တိံ သုတ္ဝာ တေသံ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကရဏတ္ထာယ သပရိဝါရေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အာမန္တေတွာ "ဂစ္ဆထ သာရိပုတ္တာ၊ တေသု ယေ တုမှာကံ ဝစနံ န ကရောန္တိ၊ တေသံ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ကရောထ၊ ယေ ပန ကရောန္တိ၊ တေ ဩဝဒထ အနုသာသထ။ ဩဝဒန္တော ဟိ အနုသာသန္တော အပဏ္ဍိတာနံယေဝ အပ္ပိယော ဟောတိ အမနာပေါ၊ ပဏ္ဍိတာနံ ပန ပိယော ဟောတိ မနာပေါ"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၇၇။ "ဩဝဒေယျာနုသာသေယျ၊ အသဗ္ဘာ စ နိဝါရယေ။
သတံ ဟိ သော ပိယော ဟောတိ၊ အသတံ ဟောတိ အပ္ပိယော"တိ။

တတ္ထ **ဩဝဒေယျာ**တိ ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဝဒန္တော ဩဝဒတိ နာမ၊ အနုပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ "အယသောပိ တေ သိယာ"တိအာဒိဝသေန အနာဂတံ ဒဿေန္တော အနုသာသတိ နာမ။ သမ္မုခါ ဝဒန္တော ဩဝဒတိ နာမ၊ ပရမ္မုခါ ဒူတံ ဝါ သာသနံ ဝါ ပေသေန္တော အနုသာသတိ နာမ။ သကိံ ဝဒန္တော ဩဝဒတိ နာမ၊ ပုနပ္ပုနံ ဝဒန္တော အနုသာသတိ နာမ။ ဩဝဒန္တော ဧဝ ဝါ အနုသာသတိ နာမာတိ ဧဝံ ဩဝဒေယျ အနုသာသေယျ။ **အသဗ္ဘာ စာ**တိ အကုသလဓမ္မာ စ နိဝါရေယျ၊ ကုသလဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေယျာတိ အတ္ထော။ **သတံ ဟိ သော ပိယော ဟောတီ**တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော ဗုဒ္ဓါဒီနံ သပ္ပုရိသာနံ ပိယော ဟောတိ။ ယေ ပန အဒိဋ္ဌဓမ္မာ အဝိတိဏ္ဏပရလောကာ အာမိသစက္ခုကာ ဇီဝိကတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ တေသံ **အသတံ** သော ဩဝါဒကော အနုသာသကော၊ "န တွံ အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော, န အာစရိယော၊ ကသ္မာ အမှေ ဩဝဒသီ"တိ ဧဝံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတ္တုဒန္တာနံ အပ္ပိယော ဟောတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာပိ တတ္ထ ဂန္တွာ တေ ဘိက္ခူ ဩဝဒိံသု အနုသာသိံသု။ တေသု ကေစိ ဩဝါဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သမ္မာ ဝတ္တိံသု၊ ကေစိ ဝိဗ္ဘမိံသု၊ ကေစိ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ပါပုဏိံသူတိ။

အဿဇိပုန၀္ဗသုကဝတ္ထု ဒုတိယံ။

၁-ဝိ ၁-၂၇၄၊ ဝိ ၄-၂၂-ဝိဋ္ဌေသု။

၃-ဆန္နတ္ထေရဝတ္ထု

န ဘဇေ ပါပကေ မိတ္တေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဆန္နတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ အာယသ္မာ "အဟံ အမှာကံ အယျပုတ္တေန သဒ္ဓိံ မဟာဘိ-နိက္ခမနံ နိက္ခမန္တော တဒါ အညံ ကေဉ္စိ န ပဿာမိ၊ ဣဒါနိ ပန 'အဟံ သာရိပုတ္တော နာမ, အဟံ မောဂ္ဂလ္လာနော နာမ, မယံ အဂ္ဂသာဝကမှာ'တိ ဝတွာ ဣမေ ဝိစရန္တိ"တိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အက္ကောသတိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခူနံ သန္တိကာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဆန္နတ္ထေရံ ပက္ကောသာပေတွာ ဩဝဒတိ။ သော တံ ခဏံယေဝ တုဏှီ ဟုတွာ ပုန ဂန္တွာ ထေရေ အက္ကောသတိယေဝ။ ဧဝံ ယာဝတတိယံ အက္ကောသန္တံ ပက္ကောသာပေတွာ သတ္ထာ ဩဝဒိတွာ "ဆန္န ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ နာမ တုယှံ ကလျာဏမိတ္တာ ဥတ္တမပုရိသာ၊ ဧဝရူပေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝဿု ဘဇဿူ"တိ ဝတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၇၈။ "န ဘဇေ ပါပကေ မိတ္တေ၊ န ဘဇေ ပုရိသာဓမေ။
ဘဇေထ မိတ္တေ ကလျာဏေ၊ ဘဇေထ ပုရိသုတ္တမေ"တိ။

တဿတ္ထော—ကာယဒုစ္စရိတာဒိအကုသလကမ္မာဘိရတာ **ပါပမိတ္တာ** နာမ။ သန္ဓိစ္ဆေဒနာဒိကေ ဝါ ကေဝိသတိအနေသနာဒိဘေဒေ ဝါ အဋ္ဌာနေ နိယောဇကာ **ပုရိသာဓမာ** နာမ။ ဥဘောပိ ဝါ ဧတေ ပါပမိတ္တာ စေဝ ပုရိသာဓမာ စ၊ တေ န ဘဇေယျ န ပယိရုပါသေယျ။ ဝိပရီတာ ပန ကလျာဏမိတ္တာ စေဝ သပ္ပုရိသာ စ၊ တေ ဘဇေထ ပယိရုပါသေထာတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ဆန္နတ္ထေရော ပန တံ ဩဝါဒံ သုတွာပိ ပုရိမနယေနေဝ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ။ ပုနပိ သတ္ထု အာရောစေသုံ၊ သတ္ထာ "ဘိက္ခဝေ မယိ ဓရန္တေ ဆန္နံ သိက္ခာပေတုံ န သက္ခိဿထ၊ မယိ ပန ပရိနိဗ္ဗုတေ သက္ခိဿထာ"တိ ဝတွာ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန "ဘန္တေ ကထံ ဆန္နတ္ထေရေ အမှေဟိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တေ "အာနန္ဒ ဆန္နဿ ဘိက္ခုနော ဗြဟ္မဒဏ္ဍော ဒါတဗ္ဗော"တိ အာဏာပေသိ။ သော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ အာနန္ဒတ္ထေရေန အာရောစိတံ[၁] ဗြဟ္မဒဏ္ဍံ သုတွာ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော တိက္ခတ္တုံ မုစ္ဆိတော ပတိတွာ

၁-အာရောပိတံ (သျာ) ဝိ ၄-၄၇-ဝိနေ ဝိတ္ထာရော။

"မာ မံ ဘန္တေ နာသယိတ္ထာ"တိ ယာစိတွာ သမ္မာ ဝတ္တံ ပူရေန္တော န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏီတိ။

ဆန္နတ္ထေရဝတ္ထု တတိယံ။

၄-မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဝတ္ထု

ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာကပ္ပိနတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗီ ကထာ—အတီတေ ကိရ အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ ပါဒမူလေ ကတာဘိနီဟာရော သံသာရေ သံသရန္တော ဗာရာဏသိတော အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ပေသကာရဂါမေ ဇေဋ္ဌကပေသကာရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ သဟဿမတ္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဋ္ဌ မာသေ ဟိမဝန္တေ ဝသိတွာ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ ဇနပဒေ ဝသန္တိ။ တေ ဧကဝါရံ ဗာရာဏသိယာ အဝိဒူရေ ဩတရိတွာ "သေနာသနကရဏတ္ထာယ ဟတ္ထကမ္မံ ယာစထာ"တိ ရညော သန္တိကံ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပဟိဏိံသု။ တဒါ ပန ရညော ဝပ္ပမင်္ဂလကာလော ဟောတိ။ သော "ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ကိရ အာဂတာ"တိ သုတွာ တသ္မိံ ခဏေ နိက္ခမိတွာ အာဂတကာရဏံ ပုစ္ဆိတွာ "အဇ္ဇ ဘန္တေ ဩကာသော နတ္ထိ၊ သွေ အမှာကံ ဝပ္ပမင်္ဂလံ၊ တတိယဒိဝသေ ကရိဿာမီ"တိ ဝတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ အနိမန္တေတွာဝ ပါဝိသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ "အညတ္ထ ဂမိဿာမာ"တိ ပက္ကမိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ ဇေဋ္ဌပေသကာရဿ ဘရိယာ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဗာရာဏသိံ ဂစ္ဆန္တီ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ "ကိံ ဘန္တေ အဝေလာယ အယျာ အာဂတာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ကထေသုံ။ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ သဒ္ဓါသမ္ပန္နာ ဉာဏသမ္ပန္နာ ဣတ္ထီ "သွေ ဘန္တေ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ နိမန္တေသိ။ ဗဟုကာ မယံ ဘဂိနီတိ။ ကိတ္တကာ ဘန္တေတိ။ သဟဿမတ္တာတိ။ "ဘန္တေ ဣမသ္မိံ ဂါမေ သဟဿပေသကာရာ ဝသိမှ[၁]၊ ဧကေကော ဧကဿ ဘိက္ခံ ဒဿတိ၊ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထ၊ အဟမေဝ ဝေါ ဝသနဋ္ဌာနမ္ပိ ကာရေဿာမီ"တိ အာဟ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဓိဝါသယိံသု။

သာ ဂါမံ ပဝိသိတွာ ဥဂ္ဃောသေသိ "အဟံ သဟဿမတ္တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ နိမန္တယိံ၊ အယျာနံ နိသီဒနဋ္ဌာနံ သံဝိဒဟထ၊ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ

၁-သဟဿမတ္တာဝ သိပ္ပိကာ (သီ)

သမ္မာဒေထာ”တိ။ ဂါမမဇ္ဈေ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ အာသနာနိ ပညာပေတွာ ပုနဒိဝသေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နိသီဒါပေတွာ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသိတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ တသ္မိံ ဂါမေ သဗ္ဗာ ဣတ္ထိယော အာဒါယ တာဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ တေမာသံ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ဒေထာ”တိ တေမာသံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ပုန ဂါမေ ဥဃ္ဃောသေသိ “အမ္မတာတာ ဧကေကကုလတော ဧကေကော ပုရိသော ဖရသုဝါသိအာဒီနိ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ အာဟရိတွာ အယျာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ကရော-တူ”တိ။ ဂါမဝါသိနော တဿာယေဝ ဝစနံ သုတွာ[၁] ဧကေကော ဧကေကံ ကတွာ သဒ္ဓိံ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေဟိ ပဏ္ဏသာလသဟဿံ ကာရေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ပဏ္ဏသာလာယံ ဝဿူပဂတေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ “အဟံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ၊ အဟံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ဝဿံ-ဝုဋ္ဌကာလေ “အတ္တနော အတ္တနော ပဏ္ဏသာလာယ ဝဿံဝုဋ္ဌာနံ ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓါနံ စီဝရသာဋကေ သဇ္ဇေထာ”တိ သမာဒပေတွာ ဧကေကဿ သဟဿ-သဟဿမူလံ စီဝရံ ဒါပေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဝုဋ္ဌဝဿာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။

ဂါမဝါသိနောပိ ဣဒံ ပုညကမ္မံ ကတွာ ဣတော စုတာ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဂဏဒေဝပုတ္တာ နာမ အဟေသုံ။ တေ တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိကဂေဟေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ ဇေဋ္ဌကပေသကာရော ဇေဋ္ဌကကုဋုမ္ဗိကဿ ပုတ္တော အဟောသိ။ ဘရိယာပိဿ ဇေဋ္ဌကကုဋုမ္ဗိကဿေဝ ဓီတာ အဟောသိ။ တာ သဗ္ဗာပိ ဝယပ္ပတ္တာ ပရကုလံ ဂစ္ဆန္တိယော တေသံ တေသံယေဝ ဂေဟာနိ အဂမိံသု။ အထေကဒိဝသံ ဝိဟာရေ ဓမ္မဿဝနံ သံဃုဋ္ဌံ။ “သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေဿတီ”တိ သုတွာ သဗ္ဗေပိ တေ ကုဋုမ္ဗိကာ “ဓမ္မံ သောဿာမာ”တိ ဘရိယာဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ အဂမိံသု။ တေသံ ဝိဟာရမဇ္ဈံ ပဝိဋ္ဌက္ခဏေ ဝဿံ ဥဋ္ဌဟိ။ ယေသံ ကုလူပကာ ဝါ ဉာတိ-သာမဏေရာဒယော ဝါ အတ္ထိ၊ တေ တေသံ ပရိဝေဏာနိ ပဝိသိံသု။ တေ ပန တထာရူပါနံ နတ္ထိတာယ ကတ္ထစိ[၂] ပဝိသိတုံ အဝိသဟန္တာ ဝိဟာရ-မဇ္ဈေယေဝ အဋ္ဌံသု။ အထ နေ ဇေဋ္ဌကကုဋုမ္ဗိကော အာဟ “ပဿထ အမှာကံ ဝိပ္ပကာရံ၊ ကုလပုတ္တေဟိ နာမ ဧတ္တကေန လဇ္ဇိတုံ ယုတ္တ”န္တိ။ အယျ ကိံ ပန ကရောမာတိ။ မယံ ဝိဿာသိကဋ္ဌာနဿ အဘာဝေန ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ ပတ္တာ၊

၁-တဿာ ဩဝါဒေ ဌတွာ (သီ)၊ တဿာ ဝစနေ ဌတွာ (သျာ)

၂-ယေသံ ပန တထာရူပါနံ နတ္ထိ၊ တေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ (က)

သဗ္ဗေ ဓနံ သံဟရိတွာ ပရိဝေဏံ ကရောမာတိ။ "သာဓု အယျာ"တိ ဇေဋ္ဌကော သဟာယံ အဒါသိ၊ သေသာ ပဉ္စ ပဉ္စ သတာနိ။ ဇေဋ္ဌိယော အဍ္ဎတေယျာနိ အဍ္ဎတေယျာနိ သတာနိ။ တေ တံ ဓနံ သံဟရိတွာ သဟဿဂ္ဃနကဂန္ဓကုဋိဂါရပရိဝါရံ သတ္တု ဝသနတ္ထာယ မဟာပရိဝေဏံ နာမ အာရဘိံသု။ နဝကမ္မဿ မဟန္တ-တာယ ဓနေ အပ္ပဟောန္တေ ပုဗ္ဗေ ဒိန္နဓနတော ပုန ဥပဍ္ဎုပဍ္ဎံ အဒံသု။ နိဋ္ဌိတေ ပရိဝေဏေ ဝိဟာရမဟံ ကရောန္တာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုသဟဿာနံ စီဝရာနိ သဇ္ဇိံသု။

ဇေဋ္ဌကကုဋုမ္ဗိကဿ ပန ဘရိယာ သဗ္ဗေဟိ သမာနံ[၁] အကတွာ အတ္တနော ပညာယ ဌိတာ "အတိရေကတရံ ကတွာ သတ္ထာရံ ပူဇေဿာမီ"တိ အနောဇ-ပုပ္ဖဝဏ္ဏေန သဟဿမူလေန သာဋကေန သဒ္ဓိံ အနောဇပုပ္ဖစင်္ကောဋကံ ဂဟေတွာ အနုမောဒနကာလေ သတ္ထာရံ အနောဇပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ တံ သာဋကံ သတ္ထု ပါဒမူလေ ဌပေတွာ "ဘန္တေ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အနောဇ-ပုပ္ဖဝဏ္ဏံယေဝ မေ သရီရံ ဟောတု၊ အနောဇာ ဝေ စ မေ နာမံ ဟောတူ"တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သတ္ထာ "ဧဝံ ဟောတူ"တိ အနုမောဒနံ အကာသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ ဇေဋ္ဌကကုဋုမ္ဗိကော ကုက္ကုဋဝတီ-နဂရေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော မဟာကပ္ပိနရာဇာ နာမ အဟောသိ၊ သေသာ အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ ဇေဋ္ဌကကုဋုမ္ဗိကဿ ဘရိယာ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ၊ အနောဇပုပ္ဖဝဏ္ဏမေဝဿာ သရီရံ အဟောသိ၊ **အနောဇာ**တွေဝဿာ နာမံ ကရိံသု။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ မဟာ-ကပ္ပိနရညော ဂေဟံ ဂန္တွာ အနောဇာဒေဝီ နာမ ဇာ-ဟာသိ။ သေသိတ္ထိ-ယောပိ အမစ္စကုလေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ တေသံယေဝ အမစ္စပုတ္တာနံ ဂေဟာနိ အဂမံသု။ တေ သဗ္ဗေ ရညော သမ္ပတ္တိသဒိသံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိံသု။ ယဒါ ရာဇာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ဝိစရိ၊ တဒါ တေပိ တထေဝ ဝိစရန္တိ။ တသ္မိံ အဿေန ဝါ ရထေန ဝါ ဝိစရန္တေ တေပိ တထေဝ ဝိစရန္တိ။ ဧဝံ တေ ဧကတော ဟုတွာ ကတာနံ ပုညာနံ အာနု-ဘာဝေန ဧကတောဝ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိံသု။ ရညော ပန ဗလော, ဗလ-ဝါဟနော[၂], ပုပ္ဖော, ပုပ္ဖဝါဟနော, သုပတ္တောတိ ပဉ္စ အဿာ ဟောန္တိ။ ရာဇာ တေသု သုပတ္တံ အဿံ သယံ အာရောဟတိ၊ ဣတရေ စတ္တာရော အဿာရောဟာနံ သာသနာဟရဏတ္ထာယ အဒါသိ။ ရာဇာ တေ ပါတောဝ ဘောဇေတွာ

[၁] သမဘာဂိကံ (သျာ) [၂] ဝါလော ဝါလဝါဟနော (သီ)

"ဂန္တွာ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ယောဇနာနိ အာဟိဏ္ဍိတွာ ဗုဒ္ဓဿ ဝါ ဓမ္မဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ ဉပ္ပန္နဘာဝံ ဉတွာ မယှံ သုခသာသနံ အာဟရထာ"တိ ပေသေသိ။ တေ စတူဟိ ဒွါရေဟိ နိက္ခမိတွာ တီဏိ ယောဇနာနိ အာဟိဏ္ဍိတွာ သာသနံ အလဘိတွာ ပစ္စာဂစ္ဆန္တိ။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ သုပဏ္ဏံ အဿံ အာရုယှ အမစ္စသဟဿပရိဝုတော ဉယျာနံ ဂစ္ဆန္တော ကိလန္တရူပေ ပဉ္စသတမတ္တေ ဝါဏိဇကေ နဂရံ ပဝိ-သန္တေ ဒိသွာ "ဣမေ အဒ္ဓါနကိလန္တာ၊ အဒ္ဓါ ဣမေသံ သန္တိကာ ဧကံ ဘဒ္ဒကံ သာသနံ သောဿာမီ"တိ တေ ပက္ကောသာပေတွာ "ကုတော အာဂစ္ဆ-ထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ အတ္ထိ ဒေဝ ဣတော ဝီသတိယောဇနသတမတ္ထကေ သာဝတ္ထိ နာမ နဂရံ၊ တတော အာဂစ္ဆာမာတိ။ အတ္ထိ ပန ဝေါ ပဒေသေ ကိဉ္စိ သာသနံ ဉပ္ပန္နန္တိ။ ဒေဝ အညံ ကိဉ္စိ နတ္ထိ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပန ဉပ္ပန္နောတိ။ ရာဇာ တာဝဒေဝ ပဉ္စဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ ဖုဋ္ဌသရီရော ကိဉ္စိ သလ္လက္ခေတုံ အသက္ကောန္တော မုဟုတ္တံ ပီတိနာမေတွာ "တာတာ ကိံ ဝဒေထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဗုဒ္ဓေါ ဒေဝ ဉပ္ပန္နောတိ။ ရာဇာ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ တထေဝ ပီတိနာမေတွာ စတုတ္ထေ ဝါရေ "ကိံ ဝဒေထ တာတာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဗုဒ္ဓေါ ဒေဝ ဉပ္ပန္နော"တိ ဝုတ္တေ "တာတာ ဝေါ သတသဟဿံ ဒဒါမီ"တိ ဝတွာ "အညမ္ပိ ကိဉ္စိ သာသနံ အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိ။ အတ္ထိ ဒေဝ၊ ဓမ္မော ဉပ္ပန္နောတိ။ ရာဇာ တမ္ပိ သုတွာ ပုရိမနယေနေဝ တယော ဝါရေ ပီတိနာမေတွာ စတုတ္ထေ ဝါရေ "ဓမ္မော ဉပ္ပန္နော"တိ ဝုတ္တေ "ဣဓာပိ ဝေါ သတသဟဿံ ဒမ္မီ"တိ ဝတွာ "အပရမ္ပိ သာသနံ အတ္ထိ တာတာ"တိ ပုစ္ဆိ။ အတ္ထိ ဒေဝ၊ သံဃရတနံ ဉပ္ပန္နန္တိ။ ရာဇာ တမ္ပိ သုတွာ တယော ဝါရေ ပီတိနာမေတွာ စတုတ္ထေ ဝါရေ "သံဃော"တိ ပဒေ ဝုတ္တေ "ဣဓာပိ ဝေါ သတသဟဿံ ဒမ္မီ"တိ ဝတွာ အမစ္စသဟဿံ ဩလောကေတွာ "တာတာ ကိံ ကရိဿထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဒေဝ တုမှေ ကိံ ကရိဿထာတိ။ အဟံ တာတာ "ဗုဒ္ဓေါ ဉပ္ပန္နော၊ ဓမ္မော ဉပ္ပန္နော၊ သံဃော ဉပ္ပန္နော"တိ သုတွာ န ပုန နိဝတ္တိဿာမိ၊ သတ္ထာရံ ဉဒ္ဒိဿ ဂန္တွာ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ။ မယမ္ပိ ဒေဝ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿာမာတိ။ ရာဇာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ အက္ခရာနိ လိခါပေတွာ ဝါဏိဇကေ အာဟ "အနောဇာ နာမ ဒေဝီ တုမှာကံ တီဏိ သတသဟဿာနိ ဒဿတိ၊ ဝတ္တဗ္ဗဥ္စ ပန နံ ဝဒေယျာထ 'ရညာ ကိရ တေ ဣဿရိယံ ဝိဿဋ္ဌံ၊ ယထာသုခံ သမ္ပတ္တိံ ပရိဘုဉ္ဇာဟီ'တိ၊ သစေ ပန ဝေါ 'ရာဇာ ကဟ'န္တိ ပုစ္ဆတိ၊ 'သတ္ထာရံ ဉဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ ဝတွာ ဂတော'တိ အာရောစေယျာ-ထာ"တိ။ အမစ္စာပိ အတ္တနော အတ္တနော ဘရိယာနံ တထေဝ သာသနံ

ပဟိဏိံသု။ ရာဇာ ဝါဏိဇကေ ဥယျောဇေတွာ အဿံ အဘိရုယှ အမစ္စ-သဟဿပရိဝုတော တံ ခဏံယေဝ နိက္ခမိ။

သတ္ထာပိ တံ ဒိဝသံ ပစ္စူသကာလေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော မဟာ-ကပ္ပိနရာဇာနံ သပရိဝါရံ ဒိသွာ "အယံ မဟာကပ္ပိနော ဝါဏိဇကာနံ သန္တိကာ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ သုတွာ တေသံ ဝစနံ တီဟိ သတသဟဿေဟိ ပူဇေတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ အမစ္စသဟဿေဟိ ပရိဝုတော မံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတု-ကာမော သွေ နိက္ခမိဿတိ၊ သော သပရိဝါရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿတိ၊ ပစ္စုဂ္ဂမနမဿ ကရိဿာမီ"တိ ပုနဒိဝသေ စက္ကဝတ္တီ ဝိယ ခုဒ္ဒကဂါမဘောဇကံ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တော သယမေဝ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝီသ-ယောဇနသတံ မဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော နိသီဒိ။ ရာဇာပိ အာဂစ္ဆန္တော ဧကံ နဒိံ ပတွာ "ကာ နာမေသာ"တိ ပုစ္ဆိ။ အပရစ္ဆာ[1] နာမ ဒေဝါတိ။ ကိမဿာ ပရိမာဏံ တာတာတိ။ ဂမ္ဘီရတော ဂါဝုတံ, ပုထုလတော ဒွေ ဂါဝုတာနိ ဒေဝါတိ။ အတ္ထိ ပနေတ္ထ နာဝါ ဝါ ဥဠုမ္ပော ဝါတိ။ နတ္ထိ ဒေဝါတိ။ "နာဝါဒီနိ ဩလောကေန္တေ အမှေ ဇာတိ ဇရံ ဥပနေတိ၊ ဇရာ မရဏံ။ အဟံ နိဗ္ဗေမတိကော ဟုတွာ တီဏိ ရတနာနိ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခန္တော၊ တေသံ မေ အာနုဘာဝေန ဣဒံ ဥဒကံ ဥဒကံ ဝိယ မာ အဟောသီ"တိ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏံ အာဝဇ္ဇေတွာ "ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဗုဒ္ဓါနုဿတိံ အနုဿရန္တော သပရိဝါရော အဿသဟဿေန ဥဒကပိဋ္ဌိံ ပက္ခန္ဒိ။ သိန္ဓဝါ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဝိယ ပက္ခန္ဒိံသု။ ခုရာနံ အဂ္ဂါ နေဝ[2] တေမိံသု။

သော တံ ဥတ္တရိတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော အပရမ္ပိ နဒိံ ဒိသွာ "အယံ ကာ နာမာ"တိ ပုစ္ဆိ။ နီလဝါဟိနီ[3] နာမ ဒေဝါတိ။ ကိမဿာ ပရိမာဏန္တိ။ ဂမ္ဘီရတောပိ ပုထုလတောပိ အဍ္ဎယောဇနံ ဒေဝါတိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ တံ ပန နဒိံ ဒိသွာ "သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော"တိ ဓမ္မာနုဿတိံ အနုဿရန္တော ပက္ခန္ဒိ။ တမ္ပိ အတိက္ကမိတွာ ဂစ္ဆန္တော အပရမ္ပိ နဒိံ ဒိသွာ "အယံ ကာ နာမာ"တိ ပုစ္ဆိ။ စန္ဒဘာဂါ နာမ ဒေဝါတိ။ ကိမဿာ ပရိမာဏန္တိ။ ဂမ္ဘီရတောပိ ပုထုလတောပိ ယောဇနံ ဒေဝါတိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

၁-အရဝစ္ဆာ (သီ)၊ အာရဝပစ္ဆာ (သျာ)

၂-အဂ္ဂဂ္ဂါနေဝ (သီ) အံ-ဋ္ဌ ၁-၂၄၇၊ သံ-ဋ္ဌ ၂-၂၂၅-ပိဋ္ဌေသု ပန ပဿိတဗ္ဗံ။

၃-နီလဝါဟနာ (က) နလဝါဟနာ (သျာ)

ဣမံ ပန နဒိံ ဒိသွာ "သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော"တိ သံဃာ-နုဿတိံ အနုဿရန္တော ပက္ခန္ဒိ။ တံ ပန နဒိံ အတိက္ကမိတွာ ဂစ္ဆန္တော သတ္ထု သရီရတော နိက္ခန္တာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော အဒ္ဒသ။ နိဂြောဓရုက္ခဿ သာခါဝိဋပ-ပလာသာနိ သောဝဏ္ဏမယာနိ ဝိယ အဟေသုံ။ ရာဇာ စိန္တေသိ "အယံ ပန ဩဘာသော နေဝ စန္ဒဿ, န သူရိယဿ, န ဒေဝမာရဗြဟ္မနာဂသုပဏ္ဏာဒီနံ အညတရဿ၊ အဒ္ဓါ အဟံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ အာဂစ္ဆန္တော မဟာဂေါတမဗုဒ္ဓေန ဒိဋ္ဌော ဘဝိဿာမီ"တိ။ သော တာဝဒေဝ အဿပိဋ္ဌိတော ဩတရိတွာ ဩနတသရီရော ရသ္မိအနုသာရေန သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ မနောသိလာရသေ နိမုဇ္ဇန္တော ဝိယ ဗုဒ္ဓရသ္မီနံ အန္တော ပဝိသိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ အမစ္စသဟဿေန၊ သတ္ထာ တဿ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ။ ဒေသနာ-ဝသာနေ ရာဇာ သပရိဝါရော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ အထ သဗ္ဗေဝ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ သတ္ထာ "အာဂမိဿတိ နု ခေါ ဣမေသံ ကုလပုတ္တာနံ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရ"န္တိ ဥပဓာရေန္တော "ဣမေ ကုလပုတ္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ-သဟဿဿ စီဝရသဟဿံ အဒံသု၊ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုသဟဿာနမ္ပိ ဝီသတိစီဝရသဟဿာနိပိ အဒံသု၊ အနစ္ဆရိယံ ဣမေသံ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရာဂမန"န္တိ ဉတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ "ဧထ ဘိက္ခဝေါ၊ စရထ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ"တိ အာဟ။ တေ တာဝဒေဝ အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ ဟုတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပစ္စောရောဟိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။

တေပိ ဝါဏိဇကာ ရာဇကုလံ ဂန္တွာ ရညာ ပဟိတဘာဝံ အာရောစာပေတွာ ဒေဝိယာ "အာဂစ္ဆန္တု"တိ ဝုတ္တေ ပဝိသိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ အထ နေ ဒေဝီ ပုစ္ဆိ "တာတာ ကိံ ကာရဏာ အာဂတာတ္ထာ"တိ။ မယံ ရညာ တုမှာကံ သန္တိကံ ပဟိတာ၊ တိဏ္ဏံ ကိရ နော သတသဟဿာနိ ဒေထာတိ[၁]။ တာတာ အတိဗဟုံ ဘဏထ၊ ကိံ တုမှေဟိ ရညော ကတံ၊ ကိသ္မိံ ဝေါ ရာဇာ ပသန္နော ဧတ္တကံ ဓနံ ဒါပေသီတိ။ ဒေဝိ န အညံ ကိဉ္စိ ကတံ၊ ရညော ပန ဧကံ သာသနံ အာရောစယိမှာတိ။ သက္ကာ ပန တာတာ မယှံ အာရောစေတုန္တိ။ သက္ကာ ဒေဝီတိ။ တေန ဟိ တာတာ ဝဒထာတိ။ ဒေဝိ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပန္နောတိ။ သာပိ တံ သုတွာ ပုရိမနယေနေဝ ပီတိယာ ဖုဋ္ဌသရီရာ တိက္ခတ္တုံ ကိန္တိ အသလ္လက္ခေတွာ စတုတ္ထေ ဝါရေ "ဗုဒ္ဓေါ"တိ ပဒံ သုတွာ တာတာ ဣမသ္မိံ ပဒေ ရညာ ကိံ ဒိန္နန္တိ။ သတသဟဿံ ဒေဝီတိ။

၁-အဒါသိ ဒေဝီတိ (သီ)

တာတာ အနနုစ္ဆဝိကံ ရညာ ကတံ ဧဝရူပံ သာသနံ သုတွာ တုမှာကံ သတသဟဿံ ဒဒမာနေန။ အဟံ ဟိ ဝေါ မမ ဒုဂ္ဂတပဏ္ဏာကာရေ တီဏိ သတသဟဿာနိ ဒမ္မိ၊ အပရမ္ပိ တုမှေဟိ ရညော ကိံ အာရောစိတန္တိ။ တေ ဣဒဉ္စိဒဉ္စာတိ ဣတရာနိပိ ဒွေ သာသနာနိ အာရောစယိံသု။ ဒေဝီ ပုရိမနယေ-နေဝ ပီတိယာ ဖုဋ္ဌသရီရာ တိက္ခတ္တုံ ကိဉ္စိ အသလ္လက္ခေတွာ စတုတ္ထေ ဝါရေ တထေဝ သုတွာ တီဏိ တီဏိ သတသဟဿာနိ ဒါပေသိ။ ဧဝံ တေ သဗ္ဗာနိပိ ဒွါဒသ သတသဟဿာနိ လဘိံသု။

အထ နေ ဒေဝီ ပုစ္ဆိ "ရာဇာ ကဟံ တာတာ"တိ။ ဒေဝိ "သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ ဂတောတိ။ မယှံ တေန ကိံ သာသနံ ဒိန္နန္တိ[၁]။ သဗ္ဗံ ကိရ တေန တုမှာကံ ဣဿရိယံ ဝိဿဋ္ဌံ၊ တုမှေ ကိရ ယထာရုစိယာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝထာတိ။ အမစ္စာ ပန ကဟံ တာတာတိ။ တေပိ "ရညာ သဒ္ဓိံယေဝ ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ ဂတာ ဒေဝီတိ။ သာ တေသံ ဘရိယာယော ပက္ကောသာပေတွာ အမ္မာ တုမှာကံ သာမိကာ "ရညာ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ ဂတာ၊ တုမှေ ကိံ ကရိဿထာတိ။ ကိံ ပန တေဟိ အမှာကံ သာသနံ ပဟိတံ ဒေဝီတိ။ တေဟိ ကိရ အတ္တနော သမ္ပတ္တိ တုမှာကံ ဝိဿဋ္ဌာ၊ တုမှေ ကိရ တံ သမ္ပတ္တိံ ယထာရုစိ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ။ တုမှေ ပန ဒေဝိ ကိံ ကရိဿထာတိ။ အမ္မာ သော တာဝ ရာဇာ သာသနံ သုတွာ[၂] မဂ္ဂေ ဌိတကောဝ တီဟိ သတသဟဿေဟိ တီဏိ ရတနာနိ ပူဇေတွာ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ "ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ နိက္ခန္တော၊ မယာ ပန တိက္ခတ္တုံ ရတနာနံ သာသနံ သုတွာ တီဏိ ရတနာနိ နဝဟိ သတသဟဿေဟိ ပူဇိတာနိ၊ န ခေါ ပနေသာ သမ္ပတ္တိ နာမ ရညောယေဝ ဒုက္ခာ၊ မယှမ္ပိ ဒုက္ခာ ဧဝ။ ကော ရညာ ဆဍ္ဍိတခေဠပိဏ္ဍံ ဇာဏုကေဟိ ပတိဋ္ဌဟိတွာ မုခေန ဂဏှိဿတိ၊ န မယှံ သမ္ပတ္တိယာ အတ္ထော၊ အဟမ္ပိ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ။ ဒေဝိ မယမ္ပိ တုမှေဟိ ဝ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿာမာတိ။ သစေ သက္ကောထ၊ သာဓု အမ္မာတိ။ သက္ကောမ ဒေဝီတိ။ "သာဓု အမ္မာ, တေန ဟိ ဧထာ"တိ ရထသဟဿံ ယောဇာပေတွာ ရထံ အာရုယှ တာဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခ-မိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဌမံ နဒိံ ဒိသွာ ယထာ ရညာ ပုဋ္ဌံ၊ တထေဝ ပုစ္ဆိတွာ သဗ္ဗပဝတ္တိံ သုတွာ "ရညော ဂတမဂ္ဂံ ဩလောကေထာ"တိ ဝတွာ "သိန္ဓဝါနံ ပဒဝလဉ္ဇံ န ပဿာမ ဒေဝီ"တိ ဝုတ္တေ "ရာဇာ တီဏိ ရတနာနိ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခန္တော သစ္စကိရိယံ ကတွာ ဂတော ဘဝိဿတိ။ အဟမ္ပိ တီဏိ ရတနာနိ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခန္တာ၊ တေသမေဝ အာနုဘာဝေန ဣဒံ ဥဒကံ ဥဒကံ ဝိယ မာ

၁-န ဒိန္နန္တိ (က)

၂-ရာဇာ ဟုတွာ (သီ)

အဟောသိ”တိ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏံ အနုဿရိတွာ ရထသဟဿံ ပေသေသိ။ ဥဒကံ ပိဋ္ဌိပါသာဏသဒိသံ အဟောသိ။ စက္ကာနံ အဂ္ဂဂ္ဂနေမိဝဋ္ဋိယော နေဝ တေမိံသု။ ဧတေနေဝ ဥပါယေန ဣတရာ ဒွေ နဒိယော ဥတ္တရိ။

အထ သတ္ထာ တာသံ အာဂမနဘာဝံ ဉတွာ ယထာ အတ္တနော သန္တိကေ နိသိန္နာ ဘိက္ခူ န ပဿန္တိ၊ ဧဝမကာသိ။ တာပိ ဂန္တွာ ဂန္တွာ သတ္ထု သရီရတော နိက္ခန္တာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဒိသွာ တထေဝ စိန္တေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာ ပုစ္ဆိံသု “ဘန္တေ မဟာကပ္ပိနော တုမှာကံ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခန္တော အာဂတော နု မညေ၊ ကဟံ သော၊ အမှာကမ္ပိ နံ ဒဿေထာ”တိ။ နိသီဒထ တာဝ၊ ဣဓေဝ နံ ပဿိဿထာတိ။ တာ သဗ္ဗာပိ တုဋ္ဌစိတ္တာ “ဣဓေဝ ကိရ နိသိန္နာ သာမိကေ ပဿိဿာမာ”တိ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တာသံ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ။ အနောဇာဒေဝီ ဒေသ-နာဝသာနေ သပရိဝါရာ သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိ။ မဟာကပ္ပိနတ္ထေရော တာသံ ဝုတ္တဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သပရိဝါရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာ တာသံ တေ ဘိက္ခူ အရဟတ္တပ္ပတ္တေ ဒဿေသိ။ တာသံ ကိရ အာဂတက္ခဏေယေဝ အတ္တနော သာမိကေ ကာသာဝဝရေ မုဏ္ဍကသီသေ ဒိသွာ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဘဝေယျ၊ တေန မဂ္ဂ-ဖလာနိ ပတ္တုံ န သက္ကုဏေယျုံ။ တသ္မာ အစလသဒ္ဓါယ ပတိဋ္ဌိတကာလေ တာသံ တေ ဘိက္ခူ အရဟတ္တပ္ပတ္တေယေဝ ဒဿေသိ။

တာပိ တေ ဒိသွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ တုမှာကံ တာဝ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တ”န္တိ ဝတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ ဧဝံ ကိရ ဝုတ္တေ “သတ္ထာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာယ အာဂမနံ စိန္တေ-သီ”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ သတ္ထာ ပန တာ ဥပါသိကာယော အာဟ “သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီဥပဿယေ ပဗ္ဗဇထာ”တိ။ တာ အနုပုဗ္ဗေန ဇနပဒစာရိကံ စရမာနာ အန္တရာမဂ္ဂေ မဟာဇနေန အဘိဟဋသက္ကာရသမ္မာနာ ပဒသာဝ ဝီသယောဇနသတိကံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီဥပဿယေ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ သတ္ထာပိ ဘိက္ခုသဟဿံ အာဒါယ အာကာသေနေဝ ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ တတြ သုဒံ အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒီသု “အဟော သုခံ၊ အဟော သုခ”န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေန္တော ဝိစရတိ။ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ “ဘန္တေ မဟာကပ္ပိနော ‘အဟော သုခံ၊ အဟော သုခ’န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေန္တော ဝိစရတိ၊ အတ္တနော ကာမသုခံ ရဇ္ဇသုခံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ မညေ”တိ။ သတ္ထာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ကပ္ပိန ကာမသုခံ

ရဇ္ဇသုခံ အာရဗ္ဘ ဥဒါနံ ဥဒါနေသီ''တိ။ ဘဂဝါ မေ ဘန္တေ တံ အာရဗ္ဘ ဥဒါနဘာဝံ ဝါ အနုဒါနဘာဝံ ဝါ ဇာနာတီ''တိ။ သတ္ထာ "န ဘိက္ခဝေ မမ ပုတ္တော ကာမသုခံ ရဇ္ဇသုခံ အာရဗ္ဘ ဥဒါနံ ဥဒါနေတိ, ပုတ္တဿ ပန မေ ဓမ္မပီတိ နာမ ဓမ္မရတိ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ဧဝ ဥဒါနံ ဥဒါနေသီ"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၇၉။ "ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ, ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
အရိယပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မေ, သဒါ ရမတိ ပဏ္ဍိတော''တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မပီတီ**တိ ဓမ္မပါယကော, ဓမ္မံ ပိဝန္တောတိ အတ္ထော။ ဓမ္မော စ နာမေသ န သက္ကာ ဘာဇနေန ယာဂုအာဒီနိ ဝိယ ပါတုံ, နဝဝိဓံ ပန လောကုတ္တရဓမ္မံ နာမကာယေန ဖုသန္တော အာရမ္မဏတော သစ္ဆိကရောန္တော ပရိညာဘိသမယာဒီဟိ ဒုက္ခာဒီနိ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော ဓမ္မံ ပိဝတိ နာမ။ **သုခံ သေတီ**တိ ဒေသနာမတ္တမေဝေတံ, စတူဟိပိ ဣရိယာပထေဟိ သုခံ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ **ဝိပ္ပသန္နေနာ**တိ အနာဝိလေန နိရုပက္ကိလေသေန။ **အရိယပ္ပဝေဒိတေ**တိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ အရိယေဟိ ပဝေဒိတေ သတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒေ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ။ **သဒါ ရမတီ**တိ ဧဝရူပေါ ဓမ္မပီတိ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ ဝိဟရန္တော ပဏ္ဍိတော သမန္နာဂတော သဒါ ရမတိ အဘိရမတီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုန္တိ။

မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဝတ္ထု စတုတ္ထံ။

၅-ပဏ္ဍိတသာမဏေရဝတ္ထု

ဥဒကံ ဟိ နယန္တီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပဏ္ဍိတသာမဏေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

အတီတေ ကိရ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝီသတိခီဏာသဝသဟဿပရိဝါရော ဗာရာဏသိံ အဂမာသိ။ မနုဿာ အတ္တနော ဗလံ သလ္လက္ခေတွာ အဋ္ဌပိ ဒသပိ ဧကတော ဟုတွာ အာဂန္တုကဒါနာဒီနိ အဒံသု။ အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဧဝံ အနုမောဒနမကာသိ—

"ဥပါသကာ ဣဓ ဧကစ္စော 'အတ္တနော သန္တကမေဝ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ, ကိံ ပရေန သမာဒပိတေနာ'တိ အတ္တနာဝ ဒါနံ ဒေတိ, ပရံ န

သမာဒပေတိ။ သော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ဘောဂသမ္ပဒံ လဘတိ၊ နော ပရိဝါရသမ္ပဒံ။ ဧကစ္စော ပရံ သမာဒပေတိ၊ အတ္တနာ န ဒေတိ။ သော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ပရိဝါရသမ္ပဒံ လဘတိ၊ နော ဘောဂသမ္ပဒံ။ ဧကစ္စော အတ္တနာပိ န ဒေတိ၊ ပရမ္ပိ န သမာဒပေတိ။ သော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ နေဝ ဘောဂသမ္ပဒံ လဘတိ၊ န ပရိဝါရသမ္ပဒံ၊ ဝိဃာသာဒေါဝ ဟုတွာ ဇီဝတိ။ ဧကစ္စော အတ္တနာ စ ဒေတိ၊ ပရဉ္စ သမာဒပေတိ။ သော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ဘောဂသမ္ပဒမ္ပိ လဘတိ ပရိဝါရသမ္ပဒမ္ပီ”တိ။

တံ သုတွာ သမီပေ ဌိတော ဧကော ပဏ္ဍိတပုရိသော စိန္တေသိ “အဟံ ဒါနိ တထာ ကရိဿာမိ၊ ယထာ မေ ဒွေပိ သမ္ပတ္တိယော ဘဝိဿန္တီ”တိ။ သော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ “ဘန္တေ သွာတနာယ[1] မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ။ ကိတ္တကေဟိ တေ ဘိက္ခူဟိ အတ္ထောတိ။ ကိတ္တကော ပန ဝေါ ဘန္တေ ပရိဝါရောတိ။ ဝီသတိ ဘိက္ခုသဟဿာနီတိ။ ဘန္တေ သဗ္ဗေဟိ သဒ္ဓိံ သွာတနာယ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာတိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ သော ဂါမံ ပဝိသိတွာ “အမ္မတာတာ သွာတနာယ မယာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ ဘိက္ခုသံဃော နိမန္တိတော၊ တုမှေ ယတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ဒါတုံ သက္ကိဿထ၊ တတ္တကာနံ ဒါနံ ဒေထာ”တိ အာရောစေတွာ ဝိစရန္တော အတ္တနော အတ္တနော ဗလံ သလ္လက္ခေတွာ “မယံ ဒသန္နံ ဒဿာမ၊ မယံ ဝီသတိယာ၊ မယံ သတဿ၊ မယံ ပဉ္စသတာန”န္တိ ဝုတ္တေ သဗ္ဗေသံ ဝစနံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပဏ္ဏေ အာရောပေသိ။

တေန စ သမယေန တသ္မိံ နဂရေ အတိဒုဂ္ဂတဘာဝေနေဝ “မဟာဒုဂ္ဂတော”တိ ပညာတော ဧကော ပုရိသော အတ္ထိ၊ သော တမ္ပိ သမ္မုခါဂတံ ဒိသွာ သမ္မ မဟာဒုဂ္ဂတ မယာ သွာတနာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ ဘိက္ခုသံဃော နိမန္တိတော၊ သွေ နဂရဝါသိနော ဒါနံ ဒဿန္တိ၊ တွံ ကတိ ဘိက္ခူ ဘောဇေဿသီတိ။ သာမိ မယှံ ကိံ ဘိက္ခူဟိ၊ ဘိက္ခူဟိ နာမ သဓနာနံ အတ္ထော၊ မယှံ ပန သွေ ယာဂုအတ္ထာယ တဏ္ဍုလနာဠိမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ၊ အဟံ ဘတိံ ကတွာ ဇီဝါမိ၊ ကိံ မေ ဘိက္ခူဟီတိ။ သမာဒပကေန နာမ ဗျတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ သော တေန “နတ္ထီ”တိ ဝုတ္တေပိ တုဏှီဘူတော အဟုတွာ[2] ဧဝမာဟ “သမ္မ မဟာဒုဂ္ဂတ ဣမသ္မိံ နဂရေ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ သုခုမဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ နာနာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတာ သိရိသယနေ သယမာနာ ဗဟူ ဇနာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တိ၊ တွံ ပန ဒိဝသံ ဘတိံ ကတွာ ကုစ္ဆိပူရဏမတ္တမ္ပိ န လဘသိ၊

၁-သွေ (သီ၊ သျာ၊ က)
၂-အနာဂန္တွာ (သီ)၊ အဟုတွာ အာဂန္တွာ (က)

ဝံ သန္တေပိ 'အဟံ ပုဗ္ဗေပုညံ အကတတ္တာ ကိဉ္စိ န လဘာမိ'တိ န ဇာနာသီ''တိ။ ဇာနာမိ သာမီတိ။ အထ ကသ္မာ ဣဒါနိ ပုညံ န ကရောသိ၊ တွံ ယုဝါ ဗလ-သမ္ပန္နော၊ ကိံ တယာ ဘတိံ ကတွာပိ ယထာဗလံ ဒါနံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ သော တသ္မိံ ကထေန္တေယေဝ သံဝေဂပ္ပတ္တော ဟုတွာ ''မယှမ္ပိ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပဏ္ဍေ အာရောပေဟိ၊ ကိဉ္စိဒေဝ ဘတိံ ကတွာ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဒဿာမီ''တိ အာဟ။ ဣတရော ''ကိံ ဧကေန ဘိက္ခုနာ[၁] ပဏ္ဍေ အာရောပိတေနာ''တိ န အာရောပေသိ။ မဟာဒုဂ္ဂတောပိ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘရိယံ အာဟ ''ဘဒ္ဒေ နဂရဝါသိနော သွေ သံဃဘတ္တံ ကရိဿန္တိ၊ အဟမ္ပိ သမာဒပကေန 'ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ'တိ ဝုတ္တော၊ မယမ္ပိ သွေ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဒဿာမာ''တိ။ အထဿ ဘရိယာ ''မယံ ဒလိဒ္ဒါ၊ ကသ္မာ တယာ သမ္ပဋိစ္ဆိတ''န္တိ အဝတွာဝ ''သာမိ ဘဒ္ဒကံ တေ ကတံ၊ မယံ ပုဗ္ဗေပိ ကိဉ္စိ အဒတွာ ဣဒါနိ ဒုဂ္ဂတာ ဇာတာ၊ မယံ ဥဘောပိ ဘတိံ ကတွာ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဒဿာမ သာမီ''တိ ဝတွာ ဥဘောပိ ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ ဘတိဋ္ဌာနံ အဂမံသု။

မဟာသေဋ္ဌိ တံ ဒိသွာ ''ကိံ သမ္မ မဟာဒုဂ္ဂတ ဘတိံ ကရိဿသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ အယျာတိ။ ကိံ ကရိဿသီတိ။ ယံ တုမှေ ကာရေဿထ၊ တံ ကရိဿာ-မီတိ။ ''တေန ဟိ မယံ သွေ ဒွေ တီဏိ ဘိက္ခုသတာနိ ဘောဇေဿာမ၊ ဧဟိ, ဒါရူနိ ဖာလေဟီ''တိ ဝါသိဖရသုံ နီဟရိတွာ ဒါပေသိ။ မဟာဒုဂ္ဂတော ဒဠှံ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ မဟုဿာဟပ္ပတ္တော ဝါသိံ ပဟာယ ဖရသုံ ဂဏှန္တော, ဖရသုံ ပဟာယ ဝါသိံ ဂဏှန္တော ဒါရူနိ ဖာလေတိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိ အာဟ ''သမ္မ တွံ အဇ္ဇ အတိ-ဝိယ ဥဿာဟပ္ပတ္တော ကမ္မံ ကရောသိ၊ ကိံ နု ခေါ ကာရဏ''န္တိ။ သာမိ အဟံ သွေ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘောဇေဿာမီတိ။ တံ သုတွာ သေဋ္ဌိ ပသန္နမာနသော စိန္တေသိ ''အဟော ဣမိနာ ဒုက္ကရံ ကတံ၊ 'အဟံ ဒုဂ္ဂတော'တိ တုဏှီဘာဝံ အနာပဇ္ဇိတွာ 'ဘတိံ ကတွာ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘောဇေဿာမီ'တိ ဝဒတီ''တိ။ သေဋ္ဌိဘရိယာပိ တဿ ဘရိယံ ဒိသွာ ''အမ္မ ကိံ ကမ္မံ ကရိဿသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ယံ တုမှေ ကာရေဿထ၊ တံ ကရောမီ''တိ ဝုတ္တေ ဥဒုက္ခလသာလံ ပဝေသေတွာ သုပ္ပမုသလာဒီနိ ဒါပေသိ။ သာ နစ္စန္တီ ဝိယ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ ဝီဟိံ ကောဋ္ဋေတိ စေဝ ဩဖုဏာတိ စ။ အထ နံ သေဋ္ဌိဘရိယာ ပုစ္ဆိ ''အမ္မ တွံ အတိဝိယ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ ကမ္မံ ကရောသိ၊ ကိံ နု ခေါ ကာရဏ''န္တိ။ အယျေ ဣမံ ဘတိံ ကတွာ မယမ္ပိ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘောဇေဿာမာတိ။ တံ သုတွာ သေဋ္ဌိဘရိယာပိ တဿံ ''အဟော ဝတာယံ ဒုက္ကရကာရိကာ''တိ ပသီဒိ။ သေဋ္ဌိ မဟာဒုဂ္ဂတဿ

---

[၁] ၁-ဧကဘိက္ခုနော (က)

ဒါရူနံ ဖာလိတကာလေ “အယံ တေ ဘတီ”တိ သာလီနံ စတသော နာဠိယော ဒါပေတွာ “အယံ တေ တုဋ္ဌိဒါယော”တိ အပရာပိ စတသော နာဠိယော ဒါပေသိ။

သော ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘရိယံ အာဟ “မယာ ဘတိံ ကတွာ သာလိ လဒ္ဓေါ၊ အယံ နိဝါပေါ ဘဝိဿတိ၊ တယာ လဒ္ဓါယ ဘတိယာ ဒဓိတေလကဋုက-ဘဏ္ဍာနိ ဂဏှာဟီ”တိ။ သေဋ္ဌိဘရိယာပိ ပုန တဿာ ဧကံ သပ္ပိကရောဋိကဉ္စေဝ[1] ဒဓိဘာဇနဉ္စ ကဋုကဘဏ္ဍဉ္စ သုဒ္ဓတဏ္ဍုလနာဠိဉ္စ ဒါပေသိ။ ဣတိ စ ဥဘိန္နမ္ပိ နဝ တဏ္ဍုလနာဠိယော အဟေသုံ။ တေ “ဒေယျဓမ္မော နော လဒ္ဓေါ”တိ တုဋ္ဌ-ဟဋ္ဌာ ပါတောဝ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ဘရိယာ မဟာဒုဂ္ဂတံ အာဟ “ဂစ္ဆ သာမိ၊ ပဏ္ဏံ ပရိယေသိတွာ အာဟရာ”တိ။ သော အန္တရာပဏေ ပဏ္ဏံ အဒိသွာ နဒီတီရံ ဂန္တွာ “အယျာနံ ဘောဇနံ ဒါတုံ လဘိဿာမီ”တိ ပဟဋ္ဌမာနသော ဂါယန္တော ပဏ္ဏံ ဥစ္စိနတိ။ မဟာဇာလံ ခိပိတွာ ဌိတော ကေဝဋ္ဋော “မဟာ-ဒုဂ္ဂတဿ သဒ္ဒေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ တံ ပက္ကောသိတွာ ပုစ္ဆိ “အတိဝိယ တုဋ္ဌစိတ္တော ဂါယသိ၊ ကိံ နု ခေါ ကာရဏ”န္တိ။ ပဏ္ဏံ ဥစ္စိနာမိ သမ္မာတိ။ ကိံ ကရိဿ-သီတိ။ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘောဇေဿာမီတိ။ အဟော သုခိတော ဘိက္ခု၊ ယော တဝ ကိံ ပဏ္ဏံ ခါဒိဿတီတိ[2]။ ကိံ ကရောမိ သမ္မ၊ အတ္တနော လဒ္ဓပဏ္ဏေန ဘောဇေဿာမီတိ။ တေန ဟိ ဧဟီတိ။ ကိံ ကရောမိ သမ္မာတိ။ ဣမေ မစ္ဆေ ဂဟေတွာ ပါဒဂ္ဃနကာနိ အဍ္ဎဂ္ဃနကာနိ ကဟာပဏဂ္ဃနကာနိ စ ဥဒ္ဒါနာနိ ကရောဟီတိ။ သော တထာ အကာသိ။ ဗဒ္ဓဗဒ္ဓေ မစ္ဆေ နဂရဝါသိနော နိမန္တိတနိမန္တိတာနံ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ဟရိံသု။ တဿ မစ္ဆုဒ္ဒါနာနိ ကရောန္တဿေဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ ပါပုဏိ။ သော ဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ “ဂမိဿာမဟံ သမ္မ၊ အယံ ဘိက္ခူနံ အာဂမနဝေလာ”တိ အာဟ။ အတ္ထိ ပန ကိဉ္စိ မစ္ဆုဒ္ဒါနန္တိ။ နတ္ထိ သမ္မ သဗ္ဗာနိ ခီဏာနီတိ။ “တေန ဟိ မယာ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝါလုကာယ နိခဏိတွာ စတ္တာရော ရောဟိတမစ္ဆာ ဌပိတာ၊ သစေ ဘိက္ခုံ ဘောဇေတုကာမောသိ၊ ဣမေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာ”တိ တေ မစ္ဆေ တဿ အဒါသိ။

တံ ဒိဝသံ ပန သတ္ထာ ပစ္စူသကာလေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော မဟာဒုဂ္ဂတံ အတ္တနော ဉာဏဇာလဿ အန္တော ပဝိဋ္ဌံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿတီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “မဟာဒုဂ္ဂတော ‘ဧကံ ဘိက္ခုံ ဘောဇေဿာမီ’တိ

၁-သပ္ပိကရဏ္ဍကဉ္စေဝ (သျာ) ၂-အဟော သုခိတော ဘိက္ခု ယော တဝ ပဏ္ဏံ ခါဒိဿတီတိ (သျာ)

ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ ဟိယျော ဘတိံ အကာသိ၊ ကတရံ နု ခေါ ဘိက္ခုံ လဘိဿတီ''တိ စိန္တေတွာ "မနုဿာ ပတ္တေ အာရောပိတသညာယ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဂေဟေသု နိသီဒါပေဿန္တိ၊ မဟာဒုဂ္ဂတော မံ ဌပေတွာ အညံ ဘိက္ခုံ န လဘိဿတီ"တိ ဥပဓာရေသိ။ ဗုဒ္ဓါ ကိရ ဒုဂ္ဂတေသု အနုကမ္ပံ ကရောန္တိ။ တသ္မာ သတ္ထာ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ "မဟာဒုဂ္ဂတံ သင်္ဂဏှိဿာမီ"တိ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ။ မဟာဒုဂ္ဂတေပိ မဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဂေဟံ ပဝိသန္တေ သက္ကဿ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော "ကိံ နု ခေါ ကာရဏ"န္တိ ဩလောကေန္တော "ဟိယျော မဟာဒုဂ္ဂတော 'ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခံ ဒဿာမီ'တိ အတ္တနော ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ ဘတိံ အကာသိ၊ ကတရံ နု ခေါ ဘိက္ခုံ လဘိဿတီ"တိ စိန္တေတွာ "နတ္ထေတဿ အညော ဘိက္ခု၊ သတ္ထာ ပန မဟာဒုဂ္ဂတဿ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီ"တိ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နော။ မဟာဒုဂ္ဂတော အတ္တနော ဥပကပ္ပနကံ ယာဂုဘတ္တံ ပဏ္ဏသူပေယျမ္ပိ တထာဂတဿ ဒဒေယျ၊ "ယံနူနာဟံ မဟာဒုဂ္ဂတဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘတ္တကာရကကမ္မံ ကရေယျ"န္တိ အညာတကဝေသေန တဿ ဂေဟသမီပံ ဂန္တွာ "အတ္ထိ နု ခေါ ကဿစိ ကိဉ္စိ ဘတိယာ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ မဟာဒုဂ္ဂတော တံ ဒိသွာ အာဟ "သမ္မ ကိံ ကမ္မံ ကရိဿသီ"တိ။ အဟံ သာမိ သဗ္ဗသိပ္ပိကော၊ မယှံ အဇာနနသိပ္ပံ နာမ နတ္ထိ၊ ယာဂုဘတ္တာဒီနိပိ သမ္ပာဒေတုံ ဇာနာမီတိ။ သမ္မ မယံ တဝ ကမ္မေန အတ္ထိကာ၊ တုယှံ ပန ကိဉ္စိ ဒါတဗ္ဗံ ဘတိံ န ပဿာမာတိ။ ကိံ ပန တေ ကတ္တဗ္ဗန္တိ။ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခံ ဒါတုကာမောမှိ၊ တဿ ယာဂုဘတ္တသံဝိဓာနံ ဇာနာမီတိ။ သစေ ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခံ ဒဿသိ၊ န မေ ဘတိယာ အတ္ထော၊ ကိံ မမ ပုညံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ ဧဝံ သန္တေ သာဓု သမ္မ, ပဝိသာတိ။ သော တဿ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ ဒေလတဏ္ဍုလလာဒီနိ အာဟရာပေတွာ "ဂစ္ဆ, အတ္တနော ပတ္တဘိက္ခုံ အာနေဟီ"တိ တံ ဥယျောဇေသိ။ ဒါနဝေယျာဝဋိကောပိ ပတ္တေ အာရောပိတနိယာမေနေဝ တေသံ တေသံ ဂေဟာနိ ဘိက္ခူ ပဟိဏိ။

မဟာဒုဂ္ဂတော တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "မယှံ ပတ္တဘိက္ခုံ ဒေဟီ"တိ အာဟ။ သော တသ္မိံ ခဏေ သတိံ လဘိတွာ "အဟံ တဝ ဘိက္ခုံ ပမုဋ္ဌော"တိ အာဟ။ မဟာဒုဂ္ဂတော တိခိဏာယ သတ္တိယာ ကုစ္ဆိယံ ပဟဋော ဝိယ "သာမိ ကသ္မာ မံ နာသေသိ၊ အဟံ တယာ ဟိယျော သမာဒပိတော ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ ဒိဝသံ ဘတိံ ကတွာ အဇ္ဇ ပါတောဝ ပဏ္ဏတ္ထာယ နဒီတီရေ အာဟိဏ္ဍိတွာ အာဂတော၊ ဒေဟိ မေ ဧကံ ဘိက္ခု"န္တိ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ပရိဒေဝိ။ မနုဿာ

သန္နိပတိတွာ "ကိမေတံ မဟာဒုဂ္ဂတာ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ တေ ဝေယျာဝစ္စကံ ပုစ္ဆိံသု "သစ္စံ ကိရ သမ္မ တယာ သေ 'ဘတိံ ကတွာ ကေဿ ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခံ ဒေဟီ'တိ သမာဒပိတော"တိ။ အာမ အယျာတိ။ ဘာရိယံ တေ ကမ္မံ ကတံ၊ ယော တွံ ထေရေ ဘိက္ခူ သံဝိဒဟန္တော ဧတဿ ဧကံ ဘိက္ခုံ နာဒါသီတိ။ သော တေသံ ဝစနေန မင်္ကုဘူတော တံ အာဟ "သမ္မ မဟာဒုဂ္ဂတ မာ မံ နာသယိ၊ အဟံ တဝ ကာရဏာ မဟာဝိဟေသံ ပတ္တော၊ မနုဿာ ပဏ္ဏေ အာရောပိတနိယာမေန အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တ-ဘိက္ခူ နယိံသု၊ အတ္တနော ဂေဟေ နိသိန္နဘိက္ခုံ နီဟရိတွာ ဒေန္တော နာမ နတ္ထိ၊ သတ္ထာ ပန မုခံ ဓောဝိတွာ ဂန္ဓကုဋိယမေဝ နိသိန္နော၊ ရာဇယုဝရာဇ-သေနာပတိအာဒယော သတ္ထု ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမနံ ဩလောကေန္တာ နိသိန္နာ 'သတ္ထု ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမာ'တိ။ ဗုဒ္ဓါ နာမ ဒုဂ္ဂတေ အနုကမ္ပံ ကရောန္တိ၊ တွံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ 'ဒုဂ္ဂတောမှိ ဘန္တေ၊ မမ သင်္ဂဟံ ကရောထာ'တိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒ၊ သစေ တေ ပုညံ အတ္ထိ၊ အဒ္ဓါ လစ္ဆသီ"တိ။

သော ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ အထ နံ အညေသု ဒိဝသေသု ဝိဟာရေ ဝိဃာသ-သာဒဘာဝေန ဒိဋ္ဌတ္တာ ရာဇယုဝရာဇာဒယော "မဟာဒုဂ္ဂတ န တာဝ ဘတ္တ-ကာလော၊ ကသ္မာ တွံ အာဂစ္ဆသီ"တိ အာဟံသု။ သော "ဇာနာမိ သာမိ၊ 'န တာဝ ဘတ္တကာလော'တိ။ သတ္ထာရံ ပန ဝန္ဒိတုံ အာဂစ္ဆာမီ"တိ ဝဒန္တော ဂန္တွာ ဂန္ဓကုဋိယာ ဥမ္မာရေ သီသံ ဌပေတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ ဣမသ္မိံ နဂရေ မယာ ဒုဂ္ဂတတရော နတ္ထိ၊ အဝဿယော မေ ဟောထ၊ ကရောထ မေ သင်္ဂဟ"န္တိ အာဟ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ပတ္တံ နီဟရိတွာ တဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သော စက္ကဝတ္တိသိရိံ ပတ္တော ဝိယ အဟောသိ။ ရာဇယုဝရာဇာဒယော အညမညဿ မုခါနိ ဩလောကယိံသု။ သတ္ထာရာ ဒိန္နပတ္တဉှိ ကောစိ ဗလဿရိယဝသေန ဂဟေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ဧဝံ ပန ဝဒိံသု "သမ္မ မဟာဒုဂ္ဂတ သတ္ထု ပတ္တံ အမှာကံ ဒေဟိ၊ ဧတ္တကံ နာမ တေ ဓနံ ဒဿာမ၊ တွံ ဒုဂ္ဂတော ဓနံ ဂဏှာဟိ၊ ကိံ တေ ပတ္တေနာ"တိ။ မဟာဒုဂ္ဂတော "န ကဿစိ ဒဿာမိ၊ န မေ ဓနေန အတ္ထော၊ သတ္ထာရံယေဝ ဘောဇေဿာမီ"တိ အာဟ။ အဝသေသာ တံ ယာစိတွာ ပတ္တံ အလဘိတွာ နိဝတ္တိံသု။ ရာဇာ ပန "မဟာဒုဂ္ဂတော ဓနေန ပလောဘိယမာနောပိ သတ္ထု ပတ္တံ န ဒေတိ၊ သတ္ထာရာ စ သယံ ဒိန္နပတ္တံ ကောစိ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ၊ ဣမဿ ဒေယျဓမ္မော နာမ ကိတ္တကော ဘဝိဿတိ၊ ဣမိနာ ဒေယျဓမ္မဿ ဒိန္နကာလေ သတ္ထာရံ အာဒါယ ဂေဟံ နေတွာ မယှံ သမ္မာဒိတံ အာဟာရံ ဒဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ သတ္ထာရာ

သဒ္ဒိံ ယေဝ အဂမာသိ။ သက္ကောပိ ဒေဝရာဇာ ယာဂုခဇ္ဇကဘာတ္တသူပေယျ-ပဏ္ဏာဒီနိ သမ္ပာဒေတွာ သတ္ထု နိသီဒနာရဟံ အာသနံ ပညပေတွာ နိသီဒိ။

မဟာဒုဂ္ဂတော သတ္ထာရံ နေတွာ "ပဝိသထ ဘန္တေ"တိ အာဟ။ ဝသနဂေဟဥ္စဿ နီစံ ဟောတိ၊ အနောနမိတွာ ပဝိသိတုံ န သက္ကာ။ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဂေဟံ ပဝိသန္တာ န ဩနမိတွာ ပဝိသန္တိ။ ဂေဟဥ္ဟိ ပဝိသနကာလေ မဟာပထဝီ ဝါ ဟေဋ္ဌာ ဩဂစ္ဆတိ၊ ဂေဟံ ဝါ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ။ ဣဒံ တေသံ သုဒိန္နဒါနဿ ဖလံ။ ပုန နိက္ခမိတွာ ဂတကာလေ သဗ္ဗံ ပါကတိကမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ သတ္ထာ ဌိတကောဝ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ သက္ကေန ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ သတ္ထရိ နိသိန္နေ ရာဇာ အာဟ "သမ္မ မဟာဒုဂ္ဂတ တယာ အမှာကံ ယာစန္တာနမ္ပိ သတ္ထု ပတ္တော န ဒိန္နော၊ ပဿာမ တာဝ၊ ကီဒိသော တေ သတ္ထု သက္ကာရော ကတော"တိ။ အထဿ သက္ကော ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဝိဝရိတွာ ဒဿေသိ။ တေသံ ဝါသဂန္ဓော သကလနဂရံ ဆာဒေတွာ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ ယာဂုအာဒီနိ ဩလောကေတွာ ဘဂဝန္တံ အာဟ "ဘန္တေ 'အဟံ မဟာဒုဂ္ဂတဿ ဒေယျဓမ္မော ကိတ္တကော ဘဝိဿတိ၊ ဣမိနာ ဒေယျဓမ္မေ ဒိန္နေ သတ္ထာရံ ဂေဟံ နေတွာ အတ္တနော သမ္ပာဒိတံ အာဟာရံ ဒဿာမီ'တိ စိန္တေတွာ အာဂတော၊ မယာ ဝေရူပေါ အာဟာရော န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော၊ မယိ ဣဓ ဌိတေ မဟာဒုဂ္ဂတော ကိလမေယျ၊ ဂစ္ဆာမဟ"န္တိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ သက္ကောပိ သတ္ထာရံ ယာဂုအာဒီနိ ဒတွာ သက္ကစ္စံ ပရိဝိသိ။ သတ္ထာပိ ကတဘတ္တကိစ္စော အနုမောဒနံ ကတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

သက္ကော မဟာဒုဂ္ဂတဿ သညံ အဒါသိ။ သော ပတ္တံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ အနုဂစ္ဆိ။ သက္ကော နိဝတ္တိတွာ မဟာဒုဂ္ဂတဿ ဂေဟဒွါရေ ဌိတော အာကာသံ ဩလောကေသိ။ တာဝဒေဝ အာကာသတော သတ္တရတနဝဿံ ဝဿိတွာ တဿ ဂေဟေ သဗ္ဗဘာဇနာနိ ပူရေတွာ သကလံ ဂေဟံ ပူရေသိ။ တဿ ဂေဟေ ဩကာသော နာဟောသိ။ တဿ ဘရိယာ ဒါရကေ ဟတ္ထေသု ဂဟေတွာ နီဟရိတွာ ဗဟိ အဋ္ဌာသိ။ သော သတ္ထာရံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တော ဒါရကေ ဗဟိ ဒိသွာ "ကိံ ဣဒ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာမိ သကလံ နော ဂေဟံ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပုဏ္ဏံ၊ ပဝိသိတုံ ဩကာသော နတ္ထီတိ။ သော "အဇ္ဇေဝ မေ ဒါနေန ဝိပါကော ဒိန္နော"တိ စိန္တေတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ "ကသ္မာ အာဂတောသီ"တိ ဝုတ္တေ အာဟ "ဒေဝ ဂေဟံ မေ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပုဏ္ဏံ၊ တံ ဓနံ ဂဏှထာ"တိ။ ရာဇာ "အဟော

ဗုဒ္ဓါနံ ဒိန္နဒါနံ၊ အဇ္ဇေဝ မတ္တကံ ပတ္တ”န္တိ စိန္တေတွာ တံ အာဟ “ကိံ တေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ နေဟရဏကတ္တာယ သကဋသဟဿံ ဒေဝါတိ။ ရာဇာ သကဋ-သဟဿံ ပေသေတွာ ဓနံ အာဟရာပေတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ပြကိရာပေသိ။ တာလပ္ပမာဏော ရာသိ အဟောသိ။ ရာဇာ နာဂရေ သန္နိပါတာပေတွာ “ဣမသ္မိံ နဂရေ အတ္ထိ ကဿစိ ဧတ္တကံ ဓန”န္တိ ပုစ္ဆိ။ နတ္ထိ ဒေဝါတိ။ ဧဝံ မဟာဓနဿ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ ဒေဝါတိ။ ရာဇာ တဿ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဒါပေသိ။

အထဿ ပုဗ္ဗေ ဂေဟဿိတသေဋ္ဌိနော ဂေဟဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ “တတ္ထ ဇာတေ ဂစ္ဆေ ဟာရာပေတွာ ဂေဟံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ဝသာဟီ”တိ အာဟ။ တဿ တံ ဌာနံ သောဓေတွာ သမံ ကတွာ ဘူမိယာ ခဉ္ဇမာနာယ အညမညံ အာဟစ္စ နိဓိကုမ္ဘိယော ဥဋ္ဌဟိံသု။ တေန ရညော အာရောစိတေ “တဝ ပုညေန နိဗ္ဗတ္တာ၊ တုယှမေဝ ဂဏှာဟီ”တိ အာဟ။ သော ဂေဟံ ကာရေတွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ တတော ပရမ္ပိ ယာဝတာ-ယုကံ တိဋ္ဌန္တော ပုညာနိ ကရိတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။

ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ တတော စဝိတွာ သာဝတ္ထိယံ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿုပဋ္ဌာကကုလေ သေဋ္ဌိဓီတု ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ အထဿာ မာတာပိတရော ဂဗ္ဘဿ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒံသု။ တဿာ အပရေန သမယေန ဧဝရူပေါ ဒေါဟဠော ဥပ္ပဇ္ဇိ “အဟော ဝတာဟံ ဓမ္မသေနာပတိံ အာဒိံ ကတွာ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ရောဟိတ-မစ္ဆရသေန ဒါနံ ဒတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ နိဝါသေတွာ အာသနပရိ-ယန္တေ နိသိန္နာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ”န္တိ။ သာ မာတာ-ပိတူနံ အာရောစေတွာ တထာ အကာသိ၊ ဒေါဟဠော ပဋိပဿမ္ဘိ။ အထဿာ တတော အပရေသုပိ သတ္တသု မင်္ဂလေသု ရောဟိတမစ္ဆရသေနေဝ ဓမ္မသေနာ-ပတိပ္ပမုခါနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဘောဇေသုံ။ သဗ္ဗံ တိဿကုမာရဿ ဝတ္ထုမှိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမေဝ ပန မဟာဒုဂ္ဂတကာလေ ဒိန္နဿ ရောဟိတမစ္ဆရသဒါနဿ ဝိသေသော။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ပနဿ “ဘန္တေ ဒါသဿ ဝေါ သိက္ခာပဒါနိ ဒေထာ”တိ မာတရာ ဝုတ္တေ ထေရော အာဟ “ကောနာမော အယံ ဒါရကော”တိ။ ဘန္တေ ဣမဿ ဒါရကဿ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဇဋ္ဌာ ဧဋ္ဌမူဂါဒိ

ပဏ္ဍိတာ ဇာတာ၊ တသ္မာ မေ ပုတ္တဿ **ပဏ္ဍိတော**တွေဝ နာမံ ဘဝိဿတီတိ။ ထေရော သိက္ခာပဒါနိ အဒါသိ။ ဇာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပနဿ "နာဟံ မမ ပုတ္တဿ အဇ္ဈာသယံ ဘိန္ဒိဿာမီ"တိ မာတု စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော သတ္တ-ဝဿိကကာလေ မာတရံ အာဟ "အမ္မ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာ-မီ"တိ။ "သာဓု တာတ, 'အဟံ တဝ အဇ္ဈာသယံ န ဘိန္ဒိဿာမိ'စ္စေဝ မနံ ဥပ္ပါ-ဒေသိ"န္တိ ဝတွာ ထေရံ နိမန္တေတွာ ဘောဇေတွာ "ဘန္တေ ဒါသော ဝေါ ပဗ္ဗဇိတုကာမော၊ အဟံ ဣမံ သာယန္ဟသမယေ ဝိဟာရံ အာနေဿာမီ"တိ ထေရံ ဥယျောဇေတွာ ဉာတကေ သန္နိပါတာပေတွာ "မမ ပုတ္တဿ ဂိဟိ-ကာလေ ကတ္တဗ္ဗသက္ကာရံ အဇ္ဇေဝ ကရိဿာမာ"တိ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကာရေတွာ တံ အာဒါယ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ "ဣမံ ဘန္တေ ပဗ္ဗာဇေထာ"တိ ထေရဿ အဒါသိ။

ထေရော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဒုက္ကရဘာဝံ အာစိက္ခိတွာ "ကရိဿာမဟံ ဘန္တေ တုမှာကံ ဩဝါဒ"န္တိ ဝုတ္တေ "တေန ဟိ ဧဟီ"တိ ကေသေ တေမေတွာ တစပဉ္စက-ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ မာတာပိတရောပိဿ သတ္တာဟံ ဝိဟာရေယေဝ ဝသန္တာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ရောဟိတမစ္ဆရသေနေဝ ဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သာယံ ဂေဟံ အဂမံသု။ ထေရော အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ အန္တောဂါမံ ဂစ္ဆန္တော တံ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ၊ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ နာဂမာသိ။ ကိံ ကာရဏာ? န တာဝဿ ပတ္တစီဝရဂ္ဂဟဏာနိ ဝါ ဣရိယာ-ပထော ဝါ ပါသာဒိကော ဟောတိ၊ အပိစ ဝိဟာရေ ထေရဿ ကတ္တဗ္ဗဝတ္တံ အတ္ထိ။ ထေရော ဟိ[1] ဘိက္ခုသံဃေ အန္တောဂါမံ ပဝိဋ္ဌေ သကလဝိဟာရံ ဝိစရန္တော အသမ္မဋ္ဌနဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ တုစ္ဆဘာဇနေသု ပါနီယပရိဘောဇနီယာနိ ဥပဋ္ဌ-ပေတွာ ဒုန္နိက္ခိတ္တာနိ မဉ္စပီဌာဒီနိ ပဋိသာမေတွာ ပစ္ဆာ ဂါမံ ပဝိသတိ။ အပိစ "အညတိတ္ထိယာ တုစ္ဆဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ 'ပဿထ သမဏာနံ ဂေါတမဿ သာဝကာနံ နိသိန္နဋ္ဌာနာနိ'တိ ဝတ္တုံ မာ လဘိံသူ"တိ သကလဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ပစ္ဆာ ဂါမံ ပဝိသတိ။ တသ္မာ တံ ဒိဝသမ္ပိ သာမဏေရေန ပတ္တစီဝရံ ဂါဟာပေတွာ ဒိဝါတရံ ဝိက္ခာယ ပါဝိသိ။

သာမဏေရော ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ မာတိကံ ဒိသွာ "ဘန္တေ ဣဒံ ကိံ နာမာ"တိ ပုစ္ဆိ။ မာတိကာ နာမ သာမဏေရာတိ။ ဣမာယ ကိံ ကရောန္တီတိ။ ဣတော စိတော စ ဥဒကံ အာဟရိတွာ အတ္တနော သဿကမ္မံ သမ္ပာဒေန္တီတိ။ ကိံ ပန ဘန္တေ ဥဒကဿ စိတ္တံ

အတ္ထီတိ။ နတ္ထာဝုသောတိ။ ဝေရူပံ အစိတ္တကံ အတ္တနော ဇုဏ္ဍိတဋ္ဌာနံ ဟရန္တိ ဘန္တေတိ။ အာမာဝုသောတိ။ သော စိန္တေသိ "သစေ ဝေရူပမ္ပိ အစိတ္တကံ အတ္တနော ဇုဏ္ဍိတဋ္ဌာနံ ဟရိတွာ[၁] ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ကသ္မာ သစိတ္တကာပိ စိတ္တံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ န သက္ခိဿန္တိ"တိ။ အထေသော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဥသုကာရေ သရဒဏ္ဍကံ အင်္ဂါရေ တာပေတွာ အက္ခိကောဋိယာ ဩလောကေတွာ ဥဇုကံ ကရောန္တေ ဒိသွာ "ဣမေ ဘန္တေ ကေ နာမာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဥသုကာရာ နာမာဝုသောတိ။ ကိံ ပနေတေ ကရောန္တီတိ။ အင်္ဂါရေ တာပေတွာ သရဒဏ္ဍကံ ဥဇုံ ကရောန္တီတိ။ သစိတ္တကော ဘန္တေ ဧသောတိ။ အစိတ္တကော အာဝုသောတိ။ သော စိန္တေသိ "သစေ အစိတ္တကံ ဂဟေတွာ အင်္ဂါရေ တာပေတွာ ဥဇုံ ကရောန္တိ၊ ကသ္မာ သစိတ္တကာပိ အတ္တနော စိတ္တံ ဝသေ ဝတ္တေတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ န သက္ခိဿန္တီ"တိ။ အထေသော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဒါရုနိ အရနေမိနာဘိ-အာဒီနိ တစ္ဆန္တေ ဒိသွာ "ဘန္တေ ဣမေ ကေ နာမာ"တိ ပုစ္ဆိ။ တစ္ဆကာ နာမာဝုသောတိ။ ကိံ ပနေတေ ကရောန္တီတိ။ ဒါရုနိ ဂဟေတွာ ယာနကာဒီနံ စက္ကာဒီနိ ကရောန္တိ အာဝုသောတိ။ တောနိ ပန သစိတ္တကာနိ ဘန္တေတိ။ အစိတ္တကာနိ အာဝုသောတိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "သစေ အစိတ္တကာနိ ကဋ္ဌကလိင်္ဂရာနိ ဂဟေတွာ စက္ကာဒီနိ ကရောန္တိ၊ ကသ္မာ သစိတ္တကာ အတ္တနော စိတ္တံ ဝသေ ဝတ္တေတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ န သက္ခိဿန္တီ"တိ။ သော ဣမာနိ ကာရဏာနိ ဒိသွာ "ဘန္တေ သစေ တုမှာကံ ပတ္တစီဝရေ တုမှေ ဂဏှေယျာထ၊ အဟံ နိဝတ္တေယျ"န္တိ။ ထေရော "အယံ အဝုနာ ပဗ္ဗဇိတော ဒဟရသာမဏေရော မံ အနုဗန္ဓမာနော[၂] ဧဝံ ဝဒေတီ"တိ စိတ္တံ အနုပ္ပါဒေတွာဝ "အာဟရ သာမဏေ-ရာ"တိ ဝတွာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ အဂ္ဂဟေသိ။

သာမဏေရောပိ ဥပဇ္ဈာယံ ဝန္ဒိတွာ နိဝတ္တန္တော "ဘန္တေ မယှံ အာဟာရံ အာဟရန္တော ရောဟိတမစ္ဆရသေနေဝ အာဟရေယျာထာ"တိ အာဟ။ ကထံ လဘိဿာမာဝုသောတိ။ "ဘန္တေ အတ္တနော ပုညေန အလဘန္တာ မမ ပုညေန လဘိဿထာ"တိ အာဟ။ ထေရော "ဒဟရသာမဏေရဿ ဗဟိ နိသိန္နကဿ ပရိပန္ထောပိ ဘဝေယျာ"တိ ကုဉ္စိကံ ဒတွာ "မယှံ ဝသနဂန္ဓကုဋိံ ဝိဝရိတွာ အန္တော ပဝိသိတွာ နိသီဒေယျာသီ"တိ အာဟ။ သော တထာ ကတွာ အတ္တနော ကရဇကာယေ ဉာဏံ ဩတာရေတွာ အတ္တဘာဝံ သမ္မသန္တော နိသီဒိ။ အထဿ ဂုဏတေဇေန သက္ကဿ အာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော "ကိံ နု ခေါ

---

[၁] ပါပေတွာ (သီ) [၂] အနုဗန္ဓသမာနံ (သီ)၊ အနုဗန္ဓမာနော (သျာ)

ကာရဏာ”န္တိ ဥပဓာရေန္တော “ပဏ္ဍိတသာမဏေရော ဥပဇ္ဈာယဿ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ ‘သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ’တိ နိဝတ္တော၊ မယာပိ တတ္ထ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ စတ္တာရော မဟာရာဇေ အာမန္တေတွာ “ဝိဟာရဿ ဥပဝနေ ဝသန္တေ သကုဏေ ပလာပေတွာ သမန္တတော အာရက္ခံ ဂဏှထာ”တိ ဝတွာ စန္ဒဒေဝပုတ္တံ “စန္ဒမဏ္ဍလံ အာကဍ္ဎိတွာ ဂဏှာဟီ”တိ, သူရိယဒေဝပုတ္တံ “သူရိယမဏ္ဍလံ အာကဍ္ဎိတွာ ဂဏှာဟီ”တိ ဝတွာ သယံ ဂန္တွာ အာဝိဉ္ဆနရဇ္ဇုဋ္ဌာနေ အာရက္ခံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ၊ ဝိဟာရေ ပုရာဏပဏ္ဏဿ ပတန္တဿပိ သဒ္ဒေါ နာဟောသိ၊ သာမဏေရဿ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ အဟောသိ။ သော အန္တရာဘတ္တေယေဝ အတ္တဘာဝံ သမ္မသိတွာ တီဏိ ဖလာနိ ပါပုဏိ။

ထေရောပိ “သာမဏေရော ဝိဟာရေ နိသိန္နော၊ တဿ ဥပကပ္ပနကံ ဘောဇနံ အသုကကုလေ နာမ သက္ကာ လဒ္ဓု”န္တိ ဧကံ ပေမဂါရဝယုတ္တံ ဥပဋ္ဌာကကုလံ အဂမာသိ။ တတ္ထ စ မနုဿာ တံ ဒိဝသံ ရောဟိတမစ္ဆေ လဘိတွာ ထေရဿေဝ အာဂမနံ ဩလောကေန္တာ နိသီဒိံသု။ တေ ထေရံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ဘန္တေ ဘဒ္ဒကံ ဝေါ ကတံ ဣဓာဂစ္ဆန္တေဟီ”တိ အန္တော-ဂေဟေ ပဝေသေတွာ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဒတွာ ရောဟိတမစ္ဆရသဘောဇနဿ ပိဏ္ဍပါတံ[1] အဒံသု။ ထေရော ဟရဏာကာရံ[2] ဒဿေသိ။ မနုဿာ “ပရိဘုဉ္ဇထ ဘန္တေ၊ ဟရဏကဘတ္တမ္ပိ လဘိဿထာ”တိ ဝတွာ ထေရဿ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ပတ္တံ ရောဟိတမစ္ဆရသဘောဇနဿ ပူရေတွာ အဒံသု။ ထေရော “သာမဏေရော မေ ဆာတော”တိ သီဃံ အဂမာသိ။ သတ္ထာပိ တံ ဒိဝသံ ကာလဿေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဧဝံ အာဝဇ္ဇေသိ “ပဏ္ဍိတ-သာမဏေရော ဥပဇ္ဈာယဿ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ ‘သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ’တိ နိဝတ္တော၊ နိပ္ဖန္နံ နု ခေါ အဿ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စ”န္တိ ဥပဓာရေန္တော တိဏ္ဏံ ဖလာနံ ပတ္တဘာဝံ ဉတွာ “အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယော အတ္ထိ, နတ္ထီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “အတ္ထီ”တိ ဒိသွာ “ပုရေဘတ္တမေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တုံ သက္ခိဿတိ, န သက္ခိဿတီ”တိ ဥပဓာရေန္တော “သက္ခိဿတီ”တိ အညာသိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “သာရိပုတ္တော သာမဏေရဿ ဘတ္တံ အာဒါယ သီဃံ အာဂစ္ဆတိ၊ အန္တရာယမ္ပိဿ ကရေယျ၊ ဒွါရကောဋ္ဌကေ အာရက္ခံ ဂဟေတွာ နိသီဒိဿာမိ၊ အထ နံ ပဉှေ[3] ပုစ္ဆိဿာမိ၊ တသ္မိံ ပဉှေ ဝိဿဇ္ဇိယမာနေ[4] သာမဏေရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿတီ”တိ။ တတော

၁-ပတ္တေ ဘောဇနံ ပူရေတွာ ပိဏ္ဍပါတံ (က)　၂-ဂမနာကာရံ (သီ)
၃-စတ္တာရော ပဉှေ (သျာ၊ က)　၄-တသ္မိံ ဝိဿဇ္ဇမာနေ (သျာ)

ဂန္တွာ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌတွာ သမ္ပတ္တံ ထေရံ စတ္တာရော ပဉှေ ပုစ္ဆိ၊ ပုဋ္ဌံ ပုဋ္ဌံ ပဉှံ[1] ဝိဿဇ္ဇေသိ။

တတြိဒံ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနံ—သတ္ထာ ကိရ နံ အာဟ "သာရိပုတ္တ ကိံ တေ လဒ္ဓ"န္တိ။ အာဟာရော ဘန္တေတိ။ အာဟာရော နာမ ကိံ အာဟရတိ သာရိပုတ္တာတိ။ ဝေဒနံ ဘန္တေတိ။ ဝေဒနာ ကိံ အာဟရတိ သာရိပုတ္တာတိ။ ရူပံ ဘန္တေတိ။ ရူပံ ပန ကိံ အာဟရတိ သာရိပုတ္တာတိ။ ဖဿံ ဘန္တေတိ။ တတြာယံ အဓိပ္ပါယော—ဇိဃစ္ဆိတေန ဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အာဟာရော တဿ ခုဒ္ဒံ[2] ပရိဟရိတွာ သုခံ ဝေဒနံ အာဟရတိ။ အာဟာရပရိဘောဂေန သုခိတဿ သုခါယ ဝေဒနာယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ သရီရေ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ ဟောတိ။ ဧဝံ ဝေဒနာ ရူပံ အာဟရတိ။ သုခိတော ပန အာဟာရဇရူပဝသေန ဥပ္ပန္နသုခ-သောမနဿော "ဣဒါနိ မေ အဿာဒေါ ဇာတော"တိ နိပဇ္ဇန္တော ဝါ နိသီဒန္တော ဝါ သုခသမ္ဖဿံ ပဋိလဘတီတိ။

ဧဝံ ဣမေသု စတူသု ပဉှေသု ဝိဿဇ္ဇိတေသု[3] သာမဏေရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ သတ္ထာပိ ထေရံ အာဟ "ဂစ္ဆ သာရိပုတ္တ၊ တဝ သာမဏေရဿ ဘတ္တံ ဒေဟီ"တိ။ ထေရော ဂန္တွာ ဒွါရံ အာကောဋေသိ။ သာမဏေရော နိက္ခမိတွာ ထေရဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဩကာသံ ဌပေတွာ တာလဝဏ္ဋေန ထေရံ ဗီဇိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ "သာမဏေရ ဘတ္တကိစ္စံ ကရောဟီ"တိ။ တုမှေ ပန ဘန္တေတိ။ ကတံ မယာ ဘတ္တကိစ္စံ၊ တွံ ကရောဟီတိ။ သတ္တဝဿိကဒါရကော ပဗ္ဗဇိတွာ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ တံ ခဏံ ဝိကသိတပဒုမုပ္ပလသဒိသော အရဟတ္တံ ပတ္တော၊ ပစ္စဝေက္ခိတ-ဋ္ဌာနံ[4] ပန ပစ္စဝေက္ခန္တော နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စမကာသိ။ တေန ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ပဋိသာမိတကာလေ စန္ဒဒေဝပုတ္တော စန္ဒမဏ္ဍလံ[5] ဝိဿဇ္ဇေသိ၊ သူရိယဒေဝ-ပုတ္တော သူရိယမဏ္ဍလံ။ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော စတူသု ဒိသာသု အာရက္ခံ ဝိဿဇ္ဇေသုံ၊ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အာဝိဉ္ဆနကေ အာရက္ခံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သူရိယော မဇ္ဈန္ဟိကဋ္ဌာနတော ဂလိတွာ ဂတော။

ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယိံသု "ဆာယာ အဓိကပ္ပမာဏာ ဇာတာ၊ သူရိယော မဇ္ဈန္ဟိကဋ္ဌာနတော ဂလိတွာ ဂတော[6]၊ သာမဏေရေန စ ဣဒါနေဝ ဘုတ္တံ၊ ကိံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ။ သတ္ထာ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ အာဂန္တွာ ပုစ္ဆိ "ဘိက္ခဝေ ကိံ ကထေထာ"တိ။ ဣဒံ နာမ ဘန္တေတိ။ "အာမ ဘိက္ခဝေ ပုညဝန္တော သမဏဓမ္မံ

၁-ပုဋ္ဌပဉှေ (သီ၊ သျာ) ၂-ခုဒံ (သီ) ၃-ဝိဿဇ္ဇန္တေသု (သီ၊ က)
၄-[illegible]ဋ္ဌာနံ (သီ)၊ ဘတ္တပစ္စဝေက္ခဏဋ္ဌာနံ (သျာ) ၅-စန္ဒံ (သီ၊ က) ၆-ဂလိတော (သီ)

ကရဏကာလေ စန္ဒဒေဝပုတ္တော စန္ဒမဏ္ဍလံ,သူရိယဒေဝပုတ္တော သူရိယမဏ္ဍလံ အာကဍ္ဎိတွာ ဂဏှိ၊ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဝိဟာရေပဝနေ စတုဒ္ဒိသံ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု၊ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အာဝိဉ္ဆနကေ အာရက္ခံ ဂဏှိ၊ အဟမ္ပိ 'ဗုဒ္ဓေါဟံ'တိ အပ္ပေါသ္သုက္ကော နိသီဒိတုံ နာလတ္ထံ၊ ဂန္ဓာ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ပန ပုဏ္ဏာသ အာရက္ခံ အဂ္ဂဟေသိံ၊ နေတ္တိကေ စ မာတိကာယ ဥဒကံ ဟရန္တေ, ဥသုကာရေ စ ဥသုံ ဥဇုံ ကရောန္တေ, တစ္ဆကေ စ ဒါရူနိ တစ္ဆန္တေ ဒိသွာ ဣမံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ ပဏ္ဍိတာ အတ္တာနံ ဒမေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှန္တိယေဝါ''တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထ-မာဟ—

၈၀။ "ဥဒကံ ဟိ နယန္တိ နေတ္တိကာ၊ ဥသုကာရာ နမယန္တိ တေဇနံ။
ဒါရုံ နမယန္တိ တစ္ဆကာ၊ အတ္တာနံ ဒမယန္တိ ပဏ္ဍိတာ''တိ။

တတ္ထ **ဥဒက**န္တိ ပထဝိယာ ထလဋ္ဌာနံ ခဏိတွာ အာဝါဋဋ္ဌာနံ ပူရေတွာ မာတိကံ ဝါ ကတွာ ရုက္ခဒေါဏိံ ဝါ ဌပေတွာ အတ္တနော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဥဒကံ။ နေန္တီတိ **နေတ္တိကာ။ တေဇန**န္တိ ကဏ္ဍံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—နေတ္တိကာ အတ္တနော ရုစိယာ ဥဒကံ **နယန္တိ**၊ **ဥသုကာရာ**ပိ တာပေတွာ တေဇနံ **နမယန္တိ** ဥဇုံ ဥဇုံ ကရောန္တိ။ **တစ္ဆကာ**ပိ နေမိအာဒီနံ အတ္ထာယ တစ္ဆန္တာ **ဒါရုံ နမယန္တိ** အတ္တနော ရုစိယာ ဥဇုံ ဝါ ဝင်္ကံ ဝါ ကရောန္တိ။ ဧဝံ ဣမံ အာရမ္မဏံ ကတွာ **ပဏ္ဍိတာ** သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒီနိ ဥပ္ပါဒေန္တာ **အတ္တာနံ ဒမယန္တိ**၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တာ ပန[1] ဧကန္တဒန္တာ နာမ ဟောန္တီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ပဏ္ဍိတသာမဏေရဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၆-လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဝတ္ထု

သေလော ယထာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁-အရဟတ္တေ ပန ပတ္တေ (သျာ)၊ အရဟတ္တံ ပန ပတ္တေ (သီ)၊ အရဟတ္တံ ပန ပတ္တာန (က) ကာဏမာတုဝတ္ထုမှိ ၃၇၅-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ၊

ပုထုဇ္ဇနာ ကိရ သာမဏေရာဒယော ထေရံ ဒိသွာ သီသေပိ ကဏ္ဍေသုပိ နာသာယပိ ဂဟေတွာ "ကိံ စူဠပိတ သာသနသ္မိံ န ဥက္ကဏ္ဌသိ, အဘိရမသီ"တိ ဝဒန္တိ။ ထေရော တေသု နေဝ ကုဇ္ဈတိ၊ န ဒုဿတိ။ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "ပဿထာဝုသော၊ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယတ္ထေရံ ဒိသွာ သာမဏေရာဒယော ဝေဠွေဝဠ္ဍ ဝိဟေဌေန္တိ၊ သော တေသု နေဝ ကုဇ္ဈတိ၊ န ဒုဿတီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကိံ ကထေထ ဘိက္ခဝေ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမံ နာမ ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "အာမ ဘိက္ခဝေ ခီဏာသဝါ နာမ နေဝ ကုဇ္ဈန္တိ၊ န ဒုဿန္တိ။ ဃနသေလသဒိသာ ဟောတေ အစလာ အကမ္ပိယာ"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၈၁။ "သေလော ယထာ ဧကဃနော၊ ဝါတေန န သမီရတိ။
ဧဝံ နိန္ဒာပသံသာသု၊ န သမိဉ္ဇန္တိ'ပဏ္ဍိတာ"တိ။

တတ္ထ **နိန္ဒာပသံသာသူ**တိ ကိဉ္စာပိ ဣဓ ဒွေ လောကဓမ္မာ ဝုတ္တာ၊ အတ္ထော ပန အဋ္ဌန္နမ္ပိ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ ဟိ **ဧကဃနော** အသုသိရော **သေလော** ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒေန **ဝါတေန န သမီရတိ** န ဣဉ္ဇတိ န စလတိ၊ ဧဝံ အဋ္ဌသုပိ လောကဓမ္မေသု အဉ္ဇောတ္ထရန္တေသု **ပဏ္ဍိတာ န သမိဉ္ဇန္တိ၊** ပဋိဃဝသေန ဝါ အနုနယဝသေန ဝါ န စလန္တိ န ကမ္ပန္တိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဝတ္ထု ဆဋ္ဌံ။

၇-ကာဏမာတုဝတ္ထု

ယထာပိ ရဟဒေါတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကာဏမာတရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဝိနယေ[1] အာဂတမေဝ။

တဒါ ပန ကာဏမာတရာ အတုစ္ဆဟတ္ထံ ဓီတရံ ပတိကုလံ ပေသေတုံ ပက္ကေသု ပူဝေသု စတုက္ခတ္တုံ စတုန္နံ ဘိက္ခူနံ ဒိန္နကာလေ သတ္ထာရာ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ပညတ္တေ ကာဏာယ သာမိကေန အညာယ ပဇာပတိယာ အာနီတာယ ကာဏာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ "ဣမေဟိ မေ ဃရာဝါသော နာသိတော"တိ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ။

၁-ဝိ ၂-၁၀၆-ပိဋ္ဌေ။

ဘိက္ခူ တံ ဝိထိံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ န ဝိသဟိံသု။ သတ္ထာ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ တတ္ထ အဂမာသိ။ ကာဏမာတာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုခဇ္ဇကံ အဒါသိ။ သတ္ထာ ကတပါတရာသော “ကဟံ ကာဏာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဧသာ ဘန္တေ တုမှေ ဒိသွာ မင်္ကုဘူတာ ရောဒန္တီ ဌိတာတိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ ဧသာ ဘန္တေ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ၊ တသ္မာ တုမှေ ဒိသွာ မင်္ကုဘူတာ ရောဒမာနာ ဌိတာတိ။ အထ နံ သတ္ထာ ပက္ကောသာပေတွာ ကာဏေ ကသ္မာ မံ ဒိသွာ မင်္ကုဘူတာ နိလီယိတွာ ရောဒသီတိ။ အထဿာ မာတာ တာယ ကတကိရိယံ အာရောစေသိ။ အထ နံ သတ္ထာ အာဟ “ကိံ ပန ကာဏမာတေ မမ သာဝကာ တယာ ဒိန္နကံ ဂဏှိံသု, အဒိန္နက”န္တိ။ ဒိန္နကံ ဘန္တေတိ။ သစေ မမ သာဝကာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တာ တဝ ဂေဟဒွါရံ ပတ္တာ တယာ ဒိန္နကံ ဂဏှိံသု၊ ကော တေသံ ဒေါသောတိ။ နတ္ထိ ဘန္တေ အယျာနံ ဒေါသော၊ ဧတိဿာယေဝ ဒေါသောတိ။ သတ္ထာ ကာဏံ အာဟ “ကာဏေ မယှံ ကိရ သာဝကာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနာ ဂေဟဒွါရံ အာဂတာ၊ အထ နေသံ တဝ မာတရာ ပူဝါ ဒိန္နာ၊ ကော ဧတ္ထ မမ သာဝကာနံ ဒေါသော”တိ။ “နတ္ထိ ဘန္တေ အယျာနံ ဒေါသော၊ မယှမေဝ ဒေါသော”တိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ခမာပေသိ။

အထဿာ သတ္ထာ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ၊ သာ သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိ။ သတ္ထာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တော ရာဇင်္ဂဏေန ပါယာသိ။ ရာဇာ ဒိသွာ “သတ္ထာ ဝိယ ဘဏေ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အာမ ဒေဝါ”တိ ဝုတ္တေ “ဂစ္ဆထ, မမ အာဂန္တွာ ဝန္ဒနဘာဝံ အာရောစေထာ”တိ ပေသေတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ဌိတံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ “ကဟံ ဘန္တေ ဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ကာဏမာတာယ[၁] ဂေဟံ မဟာရာဇာတိ။ ကိံ ကာရဏာ ဘန္တေတိ။ ကာဏာ ကိရ ဘိက္ခူ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ၊ တံကာရဏာ ဂတောမှီတိ။ ကိံ ပန ဝေါ ဘန္တေ တဿာ အနက္ကောသနဘာဝေါ ကတောတိ။ အာမ မဟာရာဇ, ဘိက္ခူနဉ္စ အနက္ကောသိကာ ကတာ၊ လောကုတ္တရကုဋုမ္ဗသာမိနီ စာတိ။ “ဟောတု ဘန္တေ၊ တုမှေဟိ သာ လောကုတ္တရကုဋုမ္ဗသာမိနီ ကတာ၊ အဟံ ပန နံ လောကိယကုဋုမ္ဗသာမိနိံ ကရိဿာမီ”တိ ဝတွာ ရာဇာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိနိဝတ္တော ပဋိစ္ဆန္နမဟာယောဂ္ဂံ ပဟိဏိတွာ ကာဏံ ပက္ကောသာပေတွာ သဗ္ဗာဘရဏေဟိ အလင်္ကရိတွာ ဇေဋ္ဌဓီတုဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ “မမ ဓီတရံ

၁-ကာဏမာတုယာ (သီ)

ပေါသေတုံ သမတ္ထာ ဂဏှန္တု"တိ အာဟ။ အထေကော သမ္ဗဟုလကာမဟော-မတ္တော "အဟံ ဒေဝဿ ဓီတရံ ပေါသေဿာမီ"တိ တံ အတ္တနော ဂေဟံ နေတွာ သဗ္ဗံ ဣဿရိယံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ[1] "ယထာရုစိ ပုညာနိ ကရောဟီ"တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ ကာဏာ စတူသု ဒွါရေသု ပုရိသေ ဌပေတွာ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနတ္ထေ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ပရိယေသမာနာပိ န လဘတိ။ ကာဏာယ ဂေဟဒွါရေ ပဋိယာဒေတွာ ဌပိတံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ မဟောဃော ဝိယ ပဝတ္တတိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "ပုဗ္ဗေ အာဝုသော စတ္တာရော မဟလ္လကတ္ထေရာ ကာဏာယ ဝိပ္ပဋိသာရံ ကရိံသု၊ သာ ဧဝံ ဝိပ္ပဋိသာရိနီ ဟုတွာပိ သတ္ထာရံ အာဂမ္မ သဒ္ဓါသမ္ပဒံ လဘိ၊ သတ္ထာရာ ပုန တဿာ ဂေဟဒွါရေ ဘိက္ခူနံ ဥပဿယမနုဿာရဟံ ကတံ၊ ဣဒါနိ ဥပဋ္ဌာနတ္ထေ ဘိက္ခူ ဝါ ဘိက္ခုနိယော ဝါ ပရိယေသမာနာပိ န လဘတိ၊ အဟော ဗုဒ္ဓါ နာမ အစ္ဆရိယဂုဏာ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န ဘိက္ခဝေ ဣဒါနေဝ ဧတေဟိ မဟလ္လကဘိက္ခူဟိ ကာဏာယ ဝိပ္ပဋိသာရော ကတော၊ ပုဗ္ဗေပိ ကရိံသုယေဝ။ န စ ဣဒါနေဝ မယာ ကာဏာ မမ ဝစန-ကာရိကာ ကတာ၊ ပုဗ္ဗေပိ ကတာယေဝါ"တိ ဝတွာ တမတ္ထံ သောတုကာမေဟိ ဘိက္ခူဟိ ယာစိတော—

ယတ္ထေ'ကော လဘတေ ဗဗ္ဗု၊ ဒုတိယော တတ္ထ ဇာယတိ။
တတိယော စ စတုတ္ထော စ၊ ဣဒံ တေ ဗဗ္ဗုကာ ဗိလန္တိ[2]—

ဣဒံ **ဗဗ္ဗုဇာတကံ** ဝိတ္ထာရေန ကထေတွာ "တဒါ စတ္တာရော မဟလ္လကဘိက္ခူ စတ္တာရော ဗိဠာရာ အဟေသုံ၊ မူသိကာ ကာဏာ၊ မဏိကာရော အဟမေဝါ"တိ ဇာတကံ သမောဓာနေတွာ "ဧဝံ ဘိက္ခဝေ အတီတေပိ ကာဏာ ဒုမ္မနာ အာဝိလစိတ္တာ ဝိကိဏ္ဏစိတ္တာ ဟုတွာ မမ ဝစနေန ပသန္နဥဒကရဟဒေါ ဝိယ ဝိပ္ပသန္နစိတ္တာ အဟောသီ"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၈၂။ "ယထာပိ ရဟဒေါ ဂမ္ဘီရော၊ ဝိပ္ပသန္နော အနာဝိလော။
ဧဝံ ဓမ္မာနိ သုတွာန၊ ဝိပ္ပသီဒန္တိ ပဏ္ဍိတာ"တိ။

၁-ပဋိစ္ဆာဒေသိ (က)
၂-ခု ၅-၃၂-ဗိဠေ ဇာတကေ။

တတ္ထ **ရဟဒေါတိ** ယော စတုရင်္ဂိနိယာပိ သေနာယ ဩဂါဟန္တိယာ နခုဘတိ[1] ဓဝလုပေါ ဥဒကက္ခန္ဓော၊ သဗ္ဗာကာရေန ပန စတုရာသီတိယော-ဇနသဟဿဂမ္ဘီရော နီလမဟာသမုဒ္ဒေါ ရဟဒေါ နာမ။ ဟာယ ဟိ ဟေဋ္ဌာ စတ္တာလီသယောဇနသဟဿမတ္တေ ဌာနေ ဥဒကံ မစ္ဆေဟိ စလတိ၊ ဥပရိ တာဝတ္တကေယေဝ ဌာနေ ဥဒကံ ဝါတေန စလတိ၊ မဇ္ဈေ စတုယောဇန-သဟဿမတ္တေ ဌာနေ ဥဒကံ နိစ္စလံ တိဋ္ဌတိ။ အယံ **ဂမ္ဘီရော** ရဟဒေါ နာမ။ **ဧဝံ ဓမ္မာနီတိ** ဒေသနာဓမ္မာနိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ယထာ နာမ ရဟဒေါ အနာကုလတာယ[2] **ဝိပ္ပသန္နော**၊ အစလတာယ **အနာဝိလော**၊ ဧဝံ မမ ဒေသနာဓမ္မံ သုတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒိဝသေန နိစ္စပက္ခိယောသာဓိက္ကံ အာပဇ္ဇန္တာ **ဝိပ္ပသီဒန္တိ** ပဏ္ဍိတာ၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တာ ပန ဧကန္တဝိပ္ပသန္နာဝ ဟောန္တီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ကာဏမာတုဝတ္ထု သတ္တမံ။

ဂ-ပဥ္စသတဘိက္ခုဝတ္ထု၊

သဗ္ဗတ္ထ ဝေ သပ္ပုရိသာ စဇန္တီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပဥ္စသတေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေသနာ ဝေရဉ္ဇာယံ သမုဋ္ဌိတာ။

ပဌမဗောဓိယဉှိ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇံ ဂန္တွာ ဝေရဉ္ဇေန ဗြာဟ္မဏေန နိမန္တိတော ပဥ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ။ ဝေရဉ္ဇဗြာဟ္မဏော မာရာဝဋ္ဋ-နေန အာဝဋ္ဋော ဧကဒိဝသမ္ပိ သတ္ထာရံ အာရဗ္ဘ သတိံ န ဥပ္ပါဒေသိ။ ဝေရဉ္ဇာပိ ဒုဗ္ဘိက္ခာ အဟောသိ၊ ဘိက္ခူ သကလဝေရဉ္ဇံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပိဏ္ဍပါတံ အလဘန္တာ ကိလမိံသု။ တေသံ အဿဝါဏိဇကာ ပတ္ထပတ္ထပုလကံ[3] ဘိက္ခံ ပညာပေသုံ။ တေ ကိလမန္တေ ဒိသွာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ပထဝေါဇံ ဘောဇေတုကာမော၊ ဥတ္တရကုရုဉ္စ ပိဏ္ဍာယ ပဝေသေတုကာမော[4] အဟောသိ၊ သတ္ထာ တံ ပဋိက္ခိပိ။ ဘိက္ခူနံ ဧကဒိဝသမ္ပိ ပိဏ္ဍပါတံ အာရဗ္ဘ ပရိတ္တာသော[5]

၁-နက္ခုဘတိ (သီ)၊ နက္ခုဘတိ (က)
၂-အကာလုသတာယ (သီ)
၃-ပတ္ထပတ္ထပုလကံ (သျာ)၊ ပတ္ထပတ္ထမူလကံ (က)
၄-ပဝေသေတုကာမော (က)
၅-ပရိတဿနာ နာမ (က)

နာဟောသိ၊ ဇုဏ္ဍာစရံ ဝဍ္ဎေတွာ ဧဝ ဝိဟရိံသု။ သတ္ထာ တတ္ထ တေမာသံ ဝသိတွာ ဝေရဉ္ဇံ ဗြာဟ္မဏံ အပလောကေတွာ တေန ကတသက္ကာရသမ္မာနော တံ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ တတော နိက္ခန္တော အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ကေသမ္ဗိံ သမယေ သာဝတ္ထိံ ပတွာ ဇေတဝနေ ဝိဟာသိ။ သာဝတ္ထိ-ဝါသိနော သတ္တ၊ အာဂန္တုကဘတ္တာနိ ကရိံသု။ တဒါ ပန ပဉ္စသတမတ္တာ ဝိဃာသာဒါ ဘိက္ခူ နိဿာယ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ဝသန္တိ။ တေ ဘိက္ခူနံ ဘုတ္တာဝသေသာနိ ပဏီတဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယိတွာ ဥဋ္ဌာယ နဒီတီရံ ဂန္တွာ နဒန္တာ ဝဂ္ဂန္တာ မလ္လမုဋ္ဌိယုဒ္ဓံ ယုဇ္ဈန္တာ ကီဠန္တာ အန္တောဝိဟာရေပိ ဗဟိဝိဟာရေပိ အနာစာရမေဝ စရန္တာ ဝိစရန္တိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "ပဿထာဝုသော၊ ဣမေ ဝိဃာသာဒါ ဒုဗ္ဘိက္ခကာလေ ဝေရဉ္ဇာယံ ကဉ္စိ ဝိကာရံ န ဒဿယိံသု၊ ဣဒါနိ ပန ဧဝရူပါနိ ပဏီတဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ အနေကပ္ပကာရံ ဝိကာရံ ဒဿေန္တာ ဝိစရန္တိ၊ ဘိက္ခူ ပန ဝေရဉ္ဇာယမ္ပိ ဥပသန္တရူပါ ဝိဟရိတွာ ဣဒါနိပိ ဥပသန္တုပသန္တာဝ ဝိဟရန္တီ"တိ။ သတ္ထာ ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ "ဘိက္ခဝေ ကိံ ကထေထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣဒံ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ပုဗ္ဗေပေတေ ဂဒြဘယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာ ပဉ္စသတာ ဂဒြဘာ ဟုတွာ ပဉ္စသတာနံ အာဇာနီယသိန္ဓဝါနံ အလ္လရသမုဒ္ဒိကပါနကပီတာဝသေသံ ဥစ္ဆိဋ္ဌ-ကသဋံ ဥဒကေန မဒ္ဒိတွာ မက္ခိကာပိလောတိကာယ ပရိဿာဝိတတ္တာ 'ဝါလော-ဒက'န္တိ သညံ ဂတံ အပ္ပရသံ နိဟီနံ ပိဝိတွာ မဒမတ္တာ ဝိယ နဒန္တာ ဝိစရိံသူ"တိ ဝတွာ—

"ဝါလောဒကံ အပ္ပရသံ နိဟီနံ၊
ပိတွာ မဒေါ ဇာယတိ ဂဒြဘာနံ။
ဣမဉ္စ ပိတွာန ရသံ ပဏီတံ၊
မဒေါ န သဉ္ဇာယတိ သိန္ဓဝါနံ။

အပ္ပံ ပိဝိတွာန နိဟီနဇစ္စော၊
သော မဇ္ဇတိ တေန ဇနိန္ဒ ပုဋ္ဌော[2]။
ဓောရယှသီလီ စ ကုလမှိ ဇာတော၊
န မဇ္ဇတိ အဂ္ဂရသံ ပိဝိတွာ"တိ[3]။

[1]**ဝါလောဒကဇာတကံ** ဝိတ္ထာရေန ကထေတွာ "ဧဝံ ဘိက္ခဝေ သပ္ပု-
လောကဓမ္မံ ဝိဝဇ္ဇေတွာ သုခိတကာလေပိ ဒုက္ခိတကာလေပိ

၁-မနုပုဗ္ဗ ဝုဍ္ဎန္တာ (သီ) ၂-ပုဋ္ဌော (သီ၊ သျာ၊ က) ၃-ခု ၅-၄၇-ပိဋ္ဌေ။

နိမ္မိကာရာ၀ ဟောန္တိ''တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၈၃။ "သဗ္ဗတ္ထ ဝေ သပ္ပုရိသာ စဇန္တိ၊
န ကာမကာမာ လပယန္တိ သန္တော။
သုခေန ဖုဋ္ဌာ အထ ဝါ ဒုခေန၊
န ဥစ္စာဝစံ ပဏ္ဍိတာ ဒဿယန္တီ"တိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗတ္ထာ**တိ ပဉ္စက္ခန္ဓာဒိဘေဒေသု သဗ္ဗဓမ္မေသု။ **သပ္ပုရိသာ**တိ သုပုရိသာ။ **စဇန္တီ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန အပကဍ္ဎန္တာ ဆန္ဒရာဂံ ဝိဇဟန္တိ။ **ကာမကာမာ**တိ ကာမေ ကာမယန္တာ ကာမဟေတု ကာမကာရဏာ။ **န လပယန္တိ သန္တော**တိ ဗုဒ္ဓါဒယော သန္တော ကာမဟေတု နေဝ အတ္တနာ လပယန္တိ၊ န ပရံ လပါပေန္တိ။ ယေ ဟိ ဘိက္ခာယ ပဝိဋ္ဌာ ဣဿာစာရေ ဌိတာ "ကိံ ဥပါသက သုခံ တေ ပုတ္တဒါရဿ၊ ရာဇစောရာဒီနံ ဝသေန ဒွိပဒ-စတုပ္ပဒေသု နတ္ထိ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေါ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တိ၊ တာဝ တေ လပယန္တိ နာမ။ ဟာထာ ပန ဝတွာ "အာမ ဘန္တေ, သဗ္ဗေသံ နော သုခံ၊ နတ္ထိ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေါ၊ ဣဒါနိ နော ဂေဟံ ပဟူတအန္နပါနံ၊ ဣဓေဝ ဝသထာ''တိ အတ္တာနံ နိမန္တာပေန္တာ[၁] လပါပေန္တိ နာမ။ သန္တော ပန ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ န ကရောန္တိ။ **သုခေန ဖုဋ္ဌာ အထ ဝါ ဒုခေနာ**တိ ဒေသနာမတ္တမေတံ၊ အဋ္ဌဟိ ပန လောက-ဓမ္မေဟိ ဖုဋ္ဌာ တုဋ္ဌိဘာဝမင်္ကုဘာဝဝသေန ဝါ ဝဏ္ဏဘဏနအဝဏ္ဏဘဏန-ဝသေန ဝါ **ဥစ္စာဝစံ** အာကာရံ **ပဏ္ဍိတာ န ဒဿယန္တီ**တိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ပဉ္စသတဘိက္ခုဝတ္ထု အဋ္ဌမံ။

၉-ဓမ္မိကတ္ထေရဝတ္ထု

န အတ္တဟေတူတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဓမ္မိက-တ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရေကော ဥပါသကော ဓမ္မေန သမေန အဂါရံ အဇ္ဈာ-ဝသတိ။ သော ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ

၁-နိမန္တာပေတွာ (သျာ၊ က)

နိသီဒိတွာ သုခကထံ ကထေန္တော အာဟ “ဘန္တေ ဣစ္ဆာမဟံ ပဗ္ဗဇိတု”န္တိ။ တေန ဟိ သာမိ အာဂမေဟိ တာဝ၊ ယာဝါဟံ ကုစ္ဆိဂတံ ဒါရကံ ဝိဇာယာမီ”တိ။ သော အာဂမေတွာ ဒါရကဿ ပဒသာ ဂမနကာလေ ပုန တံ အာပုစ္ဆိတွာ “အာဂမေဟိ တာဝ သာမိ၊ ယာဝါယံ ဝယပ္ပတ္တော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တေ “ကိံ မေ ဣမာယ အပလောကိတာယ ဝါ အနပလောကိတာယ ဝါ၊ အတ္တနော ဒုက္ခနိဿရဏံ ကရိဿာမီ”တိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ နိဋ္ဌပေတွာ တေသံ ဒဿနတ္ထာယ ပုန သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ပုတ္တဿ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ သောပိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ပန န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ပုရာဏဒုတိယိကာပိဿ “ယေသံ အတ္ထာယ အဟံ ဃရာဝါသေ ဝသေယျံ၊ တေ ဥဘောပိ ပဗ္ဗဇိတာ၊ ဣဒါနိ မေ ကိံ ဃရာဝါသေန၊ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ပန န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော ဓမ္မိကဥပါသကော အတ္တနော[1] ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော၊ ပုတ္တဒါရဿာပိ ပတိဋ္ဌာ ဇာတော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍိတေန နာမ နေဝ အတ္တဟေတု, န ပရဟေတု သမိဒ္ဓိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ၊ ဓမ္မိကေနေဝ ပန ဓမ္မပဋိသရဏေန[2] ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၈၄။ “န အတ္တဟေတု န ပရဿ ဟေတု၊
န ပုတ္တမိစ္ဆေ န ဓနံ န ရဋ္ဌံ။
န ဣစ္ဆေယျ အဓမ္မေန သမိဒ္ဓိမတ္တနော၊
သ သီလဝါ ပညဝါ ဓမ္မိကော သိယာ”တိ။

တတ္ထ **န အတ္တဟေတူတိ** ပဏ္ဍိတော နာမ အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ ပါပံ န ကရောတိ။ **န ပုတ္တမိစ္ဆေ**တိ ပုတ္တံ ဝါ **ဓနံ** ဝါ **ရဋ္ဌံ** ဝါ ပါပကမ္မေန န ဣစ္ဆေယျ၊ ဧတာနိပိ ဣစ္ဆန္တော ပါပကမ္မံ န ကရောတိယေဝါတိ အတ္ထော။ **သမိဒ္ဓိမတ္တနော**တိ ယာ အတ္တနော သမိဒ္ဓိ၊ တမ္ပိ **အဓမ္မေန န ဣစ္ဆေယျ၊** သမိဒ္ဓိကာရဏာပိ ပါပံ န ကရောတီတိ အတ္ထော။ **သ သီလဝါ**တိ ယော ဧဝရူပေါ

၁- အတ္တနာပိ (သီ၊ က) ၂-ဓမ္မနိဿရဏေန (က)

ပုဂ္ဂလော၊ သော စေ သီလဝါ စ **ပညဝါ စ ဓမ္မိကော စ သိယာ**၊ န အညောတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ဓမ္မိကတ္ထေရဝတ္ထု နဝမံ။

၁၀-ဓမ္မဿဝနဝတ္ထု

အပ္ပကာ တေ မနုဿေသူတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဓမ္မဿဝနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဧကဝီထိဝါသိနော မနုဿာ သမဂ္ဂါ ဟုတွာ ဂဏဗန္ဓနေန ဒါနံ ဒတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနံ ကာရေသုံ၊ သဗ္ဗရတ္တိံ ပန ဓမ္မံ သောတုံ နာသက္ခိံသု။ ဧကစ္စေ ကာမရတိနိဿိတာ ဟုတွာ ပုန ဂေဟမေဝ ဂတာ၊ ဧကစ္စေ ဒေါသနိဿိတာ ဟုတွာ, ဧကစ္စေ မာနနိဿိတာ ဟုတွာ၊ ဧကစ္စေ ထိနမိဒ္ဓသမင်္ဂိနော ဟုတွာ တတ္ထေဝ နိသီဒိတွာ ပစလာယန္တာ သောတုံ နာသက္ခိံသု။ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခူ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ ဣမေ သတ္တာ နာမ ယေဘုယျေန ဘဝနိဿိတာ၊ ဘဝေသု ဧဝ လဂ္ဂါ ဝိဟရန္တိ၊ ပါရဂါမိနော နာမ အပ္ပကာ"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အာဟ—

၈၅။ "အပ္ပကာ တေ မနုဿေသု၊ ယေ ဇနာ ပါရဂါမိနော။
အထာယံ ဣတရာ ပဇာ၊ တီရမေဝါနုဓာဝတိ။

၈၆။ ယေ စ ခေါ သမ္မဒက္ခာတေ၊ ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။
တေ ဇနာ ပါရမေဿန္တိ၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ"န္တိ။

တတ္ထ **အပ္ပကာ**တိ သောကာ န ဗဟူ။ **ပါရဂါမိနော**တိ နိဗ္ဗာနပါရဂါမိ-နော။ **အထာယံ ဣတရာ ပဇာ**တိ ယာ ပနာယံ အဝသေသာ ပဇာ သက္ကာယ-ဒိဋ္ဌိတီရမေဝ **အနုဓာဝတိ**၊ အယမေဝ ဗဟုတရာတိ အတ္ထော။ **သမ္မဒက္ခာတေ**တိ သမ္မာ အက္ခာတေ သုကထိတေ။ **ဓမ္မေ**တိ ဒေသနာဓမ္မေ။ **ဓမ္မာနုဝတ္တိနော**တိ တံ

ဓမ္မံ သုတွာ တဒနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပဒံ ပူရေတွာ မဂ္ဂဖလသစ္ဆိကရဏေန ဓမ္မာနုဝတ္တိ-
နော။ **ပါရမေဿန္တီ**တိ တေ ဝေရူပါ ဇနာ နိဗ္ဗာနပါရံ ဂမိဿန္တိ။ **မစ္စုဓေယျန္တိ**
ကိလေသမာရသင်္ခါတဿ မစ္စုဿ နိဝါသဋ္ဌာနဘူတံ[၁] တေဘူမိကဝဋ္ဋံ။ **သုဒုတ္တရန္တိ**
ယေ ဇနာ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော၊ တေ ဇော်[၂] သုဒုတ္တရံ ဒုရတိက္ကမံ မာရဓေယျံ
တရိတွာ အတိက္ကမိတွာ နိဗ္ဗာနပါရံ ဂမိဿန္တီတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ဓမ္မဿဝနဝတ္ထု ဒသမံ။

၁၁-ပဉ္စသတအာဂန္တုကဘိက္ခုဝတ္ထု

ကဏှံ ဓမ္မံ ဝိပ္ပဟာယာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော
ပဉ္စသတေ အာဂန္တုကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ကောသလရဋ္ဌေ ကိရ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ ဝဿံ ဝသိတွာ ဝုဋ္ဌဝဿာ
"သတ္ထာရံ ပဿိဿာမာ"တိ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ
နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေသံ စရိယပဋိပက္ခံ နိဿာယမေတွာ[၃] ဓမ္မံ ဒေသေန္တော
ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၈၇။ "ကဏှံ ဓမ္မံ ဝိပ္ပဟာယ၊ သုက္ကံ ဘာဝေထ ပဏ္ဍိတော။
ဩကာ အနောကမာဂမ္မ၊ ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ။

၈၈။ တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျ၊ ဟိတွာ ကာမေ အကိဉ္စနော။
ပရိယောဒပေယျ အတ္တာနံ၊ စိတ္တက္လေသေဟိ ပဏ္ဍိတော။

၈၉။ ယေသံ သမ္ဗောဓိယင်္ဂေသု၊ သမ္မာ စိတ္တံ သုဘာဝိတံ။
အာဒါနပဋိနိဿဂ္ဂေ၊ အနုပါဒါယ ယေ ရတာ။
ခီဏာသဝါ ဇုတိမန္တော၊ တေ လောကေ ပရိနိဗ္ဗုတာ"တိ။

တတ္ထ **ကဏှံ ဓမ္မန္တိ** ကာယဒုစ္စရိတာဒိဘေဒံ အကုသလံ ဓမ္မံ **ဝိပ္ပဟာယ**
ဇဟိတွာ။ **သုက္ကံ ဘာဝေထာ**တိ **ပဏ္ဍိတော** ဘိက္ခု အဘိနိက္ခမနတော ပဋ္ဌာယ
ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ကာယသုစရိတာဒိဘေဒံ သုက္ကံ ဓမ္မံ ဘာဝေယျ။ ကထံ?

၁-နိဝါသနဋ္ဌာနဘူတံ (သီ၊ သျာ) ၂-တေ ဧဝ (က) ၃-နိယာမေတွာ (က)

ဩကာ အနောကမာဂမ္မာတိ ဩကံ ဝုစ္စတိ အာလယော၊ **အနောကံ** ဝုစ္စတိ အနာလယော၊ အာလယတော နိက္ခမိတွာ အနာလယသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိစ္စ အာရဗ္ဘ တံ ပတ္ထယမာနော ဘာဝေယျာတိ အတ္ထော။ **တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျာ**တိ ယသ္မိံ အနာလယသင်္ခါတေ ဝိဝေကေ နိဗ္ဗာနေ ဣမေဟိ သတ္တေဟိ ဒုရဘိရမံ၊ တတြ အဘိရတိံ ဣစ္ဆေယျ။ **ဟိတွာ ကာမေ**တိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေ ဟိတွာ **အကိဉ္စနော** ဟုတွာ ဝိဝေကေ အဘိရတိံ ဣစ္ဆေယျာတိ အတ္ထော။ **စိတ္တက္လေသေဟီ**တိ ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ **အတ္တာနံ ပရိယောဒပေယျ** ဝေါဒါပေယျ၊ ပရိသောဓေယျာတိ အတ္ထော။ **သမ္ဗောဓိယင်္ဂေသူ**တိ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု။ **သမ္မာ စိတ္တံ သုဘာဝိတန္တိ** ဟေတုနာ နယေန စိတ္တံ သုဋ္ဌု ဘာဝိတံ ဝဍ္ဎိတံ။ **အာဒါနပဋိနိဿဂ္ဂေ**တိ အာဒါနံ ဝုစ္စတိ ဂဟဏံ၊ တဿ ပဋိနိဿဂ္ဂသင်္ခါတေ အဂ္ဂဟဏေ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ ကိဉ္စိ အနုပါဒိယိတွာ **ယေ ရတာ**တိ အတ္ထော။ **ဇုတိမန္တော**တိ အာနုဘာဝဝန္တော၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဇုတိယာ ခန္ဓာဒိဘေဒေ ဓမ္မေ ဇောတေတွာ ဌိတာတိ အတ္ထော။ **တေ လောကေ**တိ ဣမသ္မိံ ခန္ဓာဒိလောကေ **ပရိနိဗ္ဗုတာ** နာမ အရဟတ္တပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ကိလေသဝဋ္ဋဿ ခေပိတတ္တာ သဉပါဒိသေသေန, စရိမစိတ္တနိရောဓေန ခန္ဓဝဋ္ဋဿ ခေပိတတ္တာ အနုပါဒိသေသေန စာတိ ဒွီဟိ ပရိနိဗ္ဗာနေဟိ ပရိနိဗ္ဗုတာ၊ အနုပါဒါနော ဝိယ ပဒီပေါ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂတာတိ[၁] အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ပဉ္စသတအာဂန္တုကဘိက္ခုဝတ္ထု ဧကာဒသမံ။

ပဏ္ဍိတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆဋ္ဌော ဝဂ္ဂေါ။

၁-ကတာတိ (က)

၇—အရဟန္တဝဂ္ဂ

၁-ဇီဝကပဉ္စဝတ္ထု

ဂတဒ္ဓိနောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇီဝကမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တော ဇီဝကေန ပုဋ္ဌပဉှံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဇီဝကဝတ္ထု ခန္ဓကေ[၁] ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

ဧကသ္မိံ ပန သမယေ ဒေဝဒတ္တော အဇာတသတ္တုနာ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ဂိဇ္ဈကူဋံ အဘိရုဟိတွာ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော "သတ္ထာရံ ဝဓိဿာမီ"တိ သိလံ ပဝိဇ္ဈိ။ တံ ဒွေ ပဗ္ဗတကူဋာနိ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ တတော ဘိဇ္ဇိတွာ ဂတာ ပပဋိကာ ဘဂဝတော ပါဒံ ပဟရိတွာ[၂] လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေသိ၊ ဘုသာ[၃] ဝေဒနာ ပဝတ္တိံသု။ ဘိက္ခူ သတ္ထာရံ မဒ္ဒကုစ္ဆိံ[၄] နယိံသု။ သတ္ထာ တတောပိ ဇီဝကမ္ဗဝနံ ဂန္တုကာမော "တတ္ထ မံ နေထာ"တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ အာဒါယ ဇီဝကမ္ဗဝနံ အဂမံသု။ ဇီဝကော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝဏပဋိကမ္မတ္ထာယ တိခိဏဘေသဇ္ဇံ ဒတွာ ဝဏံ ဗန္ဓိတွာ သတ္ထာရံ ဧတဒဝေါစ "ဘန္တေ မယာ အန္တောနဂရေ ဧကဿ မနုဿဿ ဘေသဇ္ဇံ ကတံ၊ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပုန အာဂမိဿာမိ၊ ဣဒံ ဘေသဇ္ဇံ ယာဝ မမာဂမနာ ဗန္ဓိယာမေဝ တိဋ္ဌတူ"တိ။ သော ဂန္တွာ တဿ ပုရိသဿ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ ဒွါရပိဒဟနဝေလာယ အာဂစ္ဆန္တော ဒွါရံ န သမ္ပာပုဏိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "အဟော မယာ ဘာရိယံ ကမ္မံ ကတံ၊ ယွာဟံ အညတရဿ ပုရိသဿ ဝိယ တထာဂတဿ ပါဒေ တိခိဏဘေသဇ္ဇံ ဒတွာ ဝဏံ ဗန္ဓိံ၊ အယံ တဿ မောစနဝေလာ၊ တသ္မိံ အမုစ္စမာနေ သတ္ထု-ရတ္တိံ ဘဂဝတော သရီရေ ပရိဠာဟော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ။ တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ "အာနန္ဒ ဇီဝကော သာယံ အာဂစ္ဆန္တော ဒွါရံ န သမ္ပာပုဏိ၊ 'အယံ ဝဏဿ မောစနဝေလာ'တိ ပန စိန္တေသိ၊ မောစေဟိ န"န္တိ။ ထေရော မောစေသိ၊ ဝဏော ရုက္ခတော ဆလ္လိ[၅] ဝိယ အပဂတော။ ဇီဝကော အန္တောအရုဏေယေဝ သတ္ထု သန္တိကံ ဝေဂေန အာဂန္တွာ "ကိံ နု ခေါ ဘန္တေ သရီရေ ဝေါ ပရိဠာဟော ဥပ္ပန္နော"တိ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ "တထာဂတဿ ခေါ ဇီဝက ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ သဗ္ဗပရိဠာဟော ဝူပသန္တော"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁-ဝိ ၃-၃၇၇-ပိဋ္ဌေ။ ၂-အဘိဟနိတွာ (သီ၊ သျာ) ၃-ခရာ (သီ)
၄-မဒ္ဒကုစ္ဆိပဗ္ဗတံ (က) ၅-ဇလ္လိ (သီ)

၉၀။ "ဂတဒ္ဓိနော ဝိသောကဿ၊ ဝိပ္ပမုတ္တဿ သဗ္ဗဓိ။
သဗ္ဗဂန္ထပ္ပဟီနဿ၊ ပရိဠာဟော န ဝိဇ္ဇတီ"တိ။

တတ္ထ **ဂတဒ္ဓိနော**တိ ဂတမဂ္ဂဿ ကန္တာရဒ္ဓါ ဝဋ္ဋဒ္ဓါတိ[1] ဒွေ အဒ္ဓါ နာမ။ တေသု ကန္တာရဒ္ဓပဋိပန္နော ယာဝ ဣဋ္ဌဋ္ဌာနံ န ပါပုဏာတိ၊ တာဝ အဒ္ဓိကော-ယေဝ၊ တသ္မိံ ပန ပတ္တေ ဂတဒ္ဓိ နာမ ဟောတိ။ ဝဋ္ဋသန္နိဿိတာပိ သတ္တာ ယာဝ ဝဋ္ဋေ ဝသန္တိ၊ တာဝ အဒ္ဓိကာ ဧဝ။ ကသ္မာ? ဝဋ္ဋဿ အပ္ပဟီနတ္တာ။ သောတာပန္နာဒယောပိ အဒ္ဓိကာ ဧဝ၊ ဝဋ္ဋံ ပန ခေပေတွာ ဌိတော ခီဏာ-သဝေါ ဂတဒ္ဓိ နာမ ဟောတိ။ တဿ ဂတဒ္ဓိနော။ **ဝိသောကဿာ**တိ ဝဋ္ဋမူလကဿ သောကဿ ဝိဂတတ္တာ ဝိသောကဿ။ **ဝိပ္ပမုတ္တဿ သဗ္ဗဓီ**တိ သဗ္ဗေသု ခန္ဓာဒိဓမ္မေသု ဝိပ္ပမုတ္တဿ။ **သဗ္ဗဂန္ထပ္ပဟီနဿာ**တိ စတုန္နမ္ပိ ဂန္ထာနံ ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗဂန္ထပ္ပဟီနဿ။ **ပရိဠာဟော န ဝိဇ္ဇတီ**တိ ဒုဝိဓော ပရိဠာဟော ကာယိကော စေတသိကော စာတိ။ တဿ ခီဏာသဝဿ သီတုဏှာဒိဝသေန ဥပ္ပန္နတ္တာ[2] ကာယိကပရိဠာဟော အနိဗ္ဗုတောဝ၊ တံ သန္ဓာယ ဇီဝကော ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ ပန ဓမ္မရာဇတာယ ဒေသနာဝိဓိကုသလတာယ စေတသိက[3]-ပရိဠာဟဝသေန ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေန္တော "ဇီဝက ပရမတ္ထေန[4] ဧဝရူပဿ ခီဏာသဝဿ ပရိဠာဟော န ဝိဇ္ဇတီ"တိ အာဟ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ဇီဝကပဉှဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၂-မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု

ဥယျုဉ္ဇန္တီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာကဿပ-တ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ သမယေ သတ္ထာ ရာဇဂဟေ ဝဿံဝုတ္ထော "အဍ္ဎမာသစ္စယေန စာရိကံ ပက္ကမိဿာမီ"တိ ဘိက္ခူနံ အာရောစာပေသိ။ ဝတ္တံ ကိရေတံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ စာရိကံ စရိတုကာမာနံ "ဧဝံ ဘိက္ခူ အတ္တနော ပတ္တပစနစီဝရ-ရဇနာဒီနိ ကတွာ သုခံ ဂမိဿန္တီ"တိ "ဣဒါနိ အဍ္ဎမာသစ္စယေန စာရိကံ ပက္က-မိဿာမီ"တိ ဘိက္ခူနံ အာရောစာပနံ။ ဘိက္ခူသု ပန အတ္တနော ပတ္တပစနာဒီနိ

၁-ကန္တာရဒ္ဓါနဝဋ္ဋဒ္ဓါနာတိ (သီ၊ က)
၂-ဥပ္ပန္နကော (သီ)၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ (သျာ)
၃-ကာယိကစေတသိက....(သီ)
၄-အာဝုသော ဇီဝက ပရမတ္ထေန ဟိ (သဗ္ဗတ္ထ)

ကရောန္တေသု မဟာကဿပတ္ထေရောပိ စိဝရာနိ ဓောဝိ။ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယိံသု "ထေရော ကသ္မာ စိဝရာနိ ဓောဝတိ၊ ဣမသ္မိံ နဂရေ အန္တော စ ဗဟိ စ အဋ္ဌာရသ မနုဿကောဋိယော ဝသန္တိ။ တတ္ထ ယေ ထေရဿ န ဉာတကာ၊ တေ ဥပဋ္ဌာကာ၊ ယေ န ဥပဋ္ဌာကာ၊ တေ ဉာတကာ။ တေ ထေရဿ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သမ္မာနသက္ကာရံ[၁] ကရောန္တိ။ ဧတ္တကံ ဥပကာရံ ပဟာယ သေ ကဟံ ဂမိဿတိ။ သစေပိ ဂစ္ဆေယျ၊ မာပမာဒကန္ဒရတော ပရံ န ဂမိဿတီ"တိ။ သတ္ထာ ကိရ ယံ ကန္ဒရံ ပတွာ နိဝတ္တေတဗ္ဗယုတ္တကေ ဘိက္ခူ "တုမှေ ဣတော နိဝတ္တထ၊ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထာ"တိ ဝဒတိ၊ တံ[၂] "မာပမာဒကန္ဒရ"န္တိ ဝုစ္စတိ၊ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

သတ္ထာပိ စာရိကံ ပက္ကမန္တော စိန္တေသိ "ဣမသ္မိံ နဂရေ အန္တော စ ဗဟိ စ အဋ္ဌာရသ မနုဿကောဋိယော ဝသန္တိ၊ မနုဿာနံ မင်္ဂလာမင်္ဂလဋ္ဌာနေသု ဘိက္ခူဟိ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ၊ န သက္ကာ ဝိဟာရံ တုစ္ဆံ ကာတုံ၊ ကံ နု ခေါ နိဝတ္တေဿာမီ"တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ "ကဿပဿ ဟေတေ မနုဿာ ဉာတကာ စ ဥပဋ္ဌာကာ စ၊ ကဿပံ နိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သော ထေရံ အာဟ "ကဿပ န သက္ကာ ဝိဟာရံ တုစ္ဆံ ကာတုံ၊ မနုဿာနံ မင်္ဂလာ-မင်္ဂလဋ္ဌာနေသု ဘိက္ခူဟိ အတ္ထော ဟောတိ၊ တွံ အတ္တနော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ နိဝတ္တဿူ"တိ။ "သာဓု ဘန္တေ"တိ ထေရော ပရိသံ အာဒါယ နိဝတ္တိ။ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယိံသု "ဒိဋ္ဌံ ဝေါ အာဝုသော၊ နနု ဣဒါနေဝ အမှေဟိ ဝုတ္တံ 'မဟာ-ကဿပေါ ကသ္မာ စိဝရာနိ ဓောဝတိ၊ န သော သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ဂမိဿ-တီ'တိ၊ ယံ အမှေဟိ ဝုတ္တံ၊ တဒေဝ ဇာတ"န္တိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခူနံ ကထံ သုတွာ နိဝတ္တိတွာ ဌိတော အာဟ "ဘိက္ခဝေ ကိံ နာမေတံ ကထေထာ"တိ။ "မဟာ-ကဿပတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေမ ဘန္တေ"တိ အတ္တနာ ကထိတနိယာမေနေဝ သဗ္ဗံ အာရောစေသုံ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ "န ဘိက္ခဝေ တုမှေ ကဿပံ 'ကုလေသု စ ပစ္စယေသု စ လဂ္ဂေါ'တိ ဝဒေထ၊ သော 'မမ ဝစနံ ကရိဿာမီ'တိ နိဝတ္တော။ သော ဟိ ပုဗ္ဗေ ပတ္ထနံ ကရောန္တောပိ 'စတူသု ပစ္စယေသု အလဂ္ဂေါ စန္ဒူပမော ဟုတွာ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတုံ သမတ္ထော ဘဝေယျ'န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ နတ္ထေတဿ ကုလေ ဝါ ပစ္စယေ ဝါ လဂ္ဂေါ၊ အဟံ စန္ဒူပမ-ပဋိပဒံ[၃] အရိယဝံသပဋိပဒဥ္စ ကထေန္တော မမ ပုတ္တံ ကဿပံ အာဒိံ ကတွာ ကထေသီ"န္တိ အာဟ။

၁-သမ္မာနံ သက္ကာရံ(သျာ) ၂-တသ္မာ (သီ) ၃-သံ ၁-၄၀၁-ဝိဋ္ဌေ။

ဘိက္ခူ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိံသု “ဘန္တေ ကဒါ ပန ထေရေန ပတ္ထနာ ဌပိတာ”တိ။ သောတုကာမာတ္ထ ဘိက္ခဝေတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ သတ္ထာ တေသံ “ဘိက္ခဝေ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ပဒုမုတ္တရော နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥဒပါဒိ”တိ ဝတွာ ပဒုမုတ္တရပါဒမူလေ တေန ဌပိတပတ္ထနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗံ ထေရဿ ပုဗ္ဗစရိတံ ကထေသိ။ တံ ထေရပါဠိယံ [1] ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ သတ္ထာ ပန ဣမံ ထေရဿ ပုဗ္ဗစရိတံ ဝိတ္ထာရေတွာ “ဣတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ အဟံ စန္ဒောပမပဋိပဒံ အရိယဝံသပဋိပဒဉ္စ မမ ပုတ္တံ ကဿပံ အာဒိံ ကတွာ ကထေသိံ၊ မမ ပုတ္တဿ ကဿပဿ ပစ္စယေသု ဝါ ကုလေသု ဝါ ဝိဟာရေသု ဝါ ပရိဝေဏေသု ဝါ လဂ္ဂေါ နာမ နတ္ထိ၊ ပလ္လလေ ဩတရိတွာ တတ္ထ စရိတွာ ဂစ္ဆန္တော ရာဇဟံသော ဝိယ ကတ္ထစိ အလဂ္ဂေါယေဝ မမ ပုတ္တော”တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၉၁။ “ဥယျုဉ္ဇန္တိ သတီမန္တော၊ န နိကေတေ ရမန္တိ တေ။
ဟံသာဝ ပလ္လလံ ဟိတွာ၊ ဩကမောကံ ဇဟန္တိ တေ”တိ။

တတ္ထ **ဥယျုဉ္ဇန္တိ သတီမန္တော**တိ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တာ ခီဏာသဝါ အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏေသု [2] ဈာနဝိပဿနာဒီသု အာဝဇ္ဇနသမာပဇ္ဇနဝုဋ္ဌာနာဓိဋ္ဌာနပစ္စ-ဝေက္ခဏာဟိ ယုဉ္ဇန္တိ ဃဋေန္တိ။ **န နိကေတေ ရမန္တိ တေ**တိ တေသံ အာလယေ ရတိ နာမ နတ္ထိ။ **ဟံသာဝါ**တိ ဒေသနာသီသမေတံ၊ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော—ယထာ ဂေါစရသမ္ပန္နေ ပလ္လလေ သကုဏာ အတ္တနော ဂေါစရံ ဂဟေတွာ ဂမနကာလေ “မမ ဥဒကံ, မမ ပဒုမံ, မမ ဥပ္ပလံ, မမ ကဏ္ဏိကာ”တိ တသ္မိံ ဌာနေ ကဉ္စိ အာလယံ အကတွာ အနပေက္ခာဝ တံ ဌာနံ ပဟာယ ဥပ္ပတိတွာ အာကာသေ ကီဠမာနာ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဧဝမေဝံ [3] ခီဏာသဝါ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိဟရန္တာပိ ကုလာဒီသု အလဂ္ဂါ ဝ ဝိဟရိတွာ ဂမနသမယေပိ တံ ဌာနံ ပဟာယ ဂစ္ဆန္တာ “မမ ဝိဟာရော, မမ ပရိဝေဏံ, မမုပဋ္ဌာကာ”တိ အနာလယာ အနပေက္ခာဝ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဩကမောကန္တိ** အာလယာလယံ၊ သဗ္ဗာ-လယေ ပရိစ္စဇန္တီတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု ဒုတိယံ။

၁-ခု ၂-၃၅၀-ပိဋ္ဌေ။ ဓမ္မပဒ-ဋ္ဌ ၁-၂၅
၂-ပဋိလဒ္ဓဂုဏေသု (က)
၃-ဧဝမေတေ (သျာ)

၃-ဗေလဋ္ဌသီသတ္ထေရဝတ္ထု

ယေသံ သန္နိစယော နတ္ထီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာယသ္မန္တံ ဗေလဋ္ဌသီသံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရာယသ္မာ အန္တောဂါမေ ဧကံ ဝီထိံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပုန အပရံ ဝီထိံ စရိတွာ သုက္ခံ ကူရံ[၁] အာဒါယ ဝိဟာရံ ဟရိတွာ ပဋိသာမေတွာ "နိဗဒ္ဓံ ပိဏ္ဍပါတပရိယေသနံ နာမ ဒုက္ခ"န္တိ ကတိပါဟံ ဈာနသုခေန ဝီတိနာမေတွာ အာဟာရေန အတ္ထေ သတိ တံ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ဘိက္ခူ ဥတွာ ဥဇ္ဈာယိတွာ တမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ တေသံ နိဒါနေ အာယတိံ သန္နိဓိကာရပရိဝဇ္ဇနတ္ထာယ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတွာပိ[၂] ထေရေန ပန အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ အပ္ပိစ္ဆတံ နိဿာယ ကတတ္တာ တဿ ဒေါသာဘာဝံ ပကာသေန္တော အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

> "ယေသံ သန္နိစယော နတ္ထိ၊ ယေ ပရိညာတဘောဇနာ။
> သုညတော အနိမိတ္တော စ၊ ဝိမောက္ခော ယေသံ ဂေါစရော။
> အာကာသေဝ သကုန္တာနံ၊ ဂတိ တေသံ ဒုရန္နယာ"တိ။

တတ္ထ **သန္နိစယော**တိ ဒွေ သန္နိစယာ ကမ္မသန္နိစယော စ ပစ္စယသန္နိစယော စ။ တေသု ကုသလာကုသလကမ္မံ **ကမ္မသန္နိစယော** နာမ၊ စတ္တာရော ပစ္စယာ **ပစ္စယသန္နိစယော** နာမ။ တတ္ထ ဝိဟာရေ ဝသန္တဿ ဘိက္ခုနော ဧကံ ဂုဠပိဏ္ဍံ, စတုဘာဂမတ္တံ သပ္ပိံ, ဧကဉ္စ တဏ္ဍုလနာဠိံ ဌပေန္တဿ ပစ္စယသန္နိစယော နတ္ထိ၊ တတော ဥတ္တရိ ဟောတိ။ **ယေသံ** အယံ ဒုဝိဓောပိ သန္နိစယော **နတ္ထိ။ ပရိညာတဘောဇနာ**တိ တိဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတဘောဇနာ။ ယာဂုအာဒီနံ ဟိ ယာဂုဘာဝါဒိဇာနနံ ဉာတပရိညာ၊ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာဝသေန ပန ဘောဇနဿ ပရိဇာနနံ တီရဏပရိညာ၊ ကဗဠီကာရာဟာရေ ဆန္ဒရာဂအပကဍ္ဎနဉာဏံ ပဟာနပရိညာ။ ဣမာဟိ တီဟိ ပရိညာဟိ ယေ ပရိညာတဘောဇနာ။ **သုညတော အနိမိတ္တော စာ**တိ ဧတ္ထ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခောပိ ဂဟိတောယေဝ။ တီဏိပိ စေတာနိ နိဗ္ဗာနဿေဝ နာမာနိ။ နိဗ္ဗာနံ ဟိ ရာဂဒေါသမောဟာနံ အဘာဝေန သုညတော[၃]၊ တေဟိ စ ဝိမုတ္တန္တိ သုညတော ဝိမောက္ခော, တထာ ရာဂါဒိနိမိတ္တာနံ အဘာဝေန အနိမိတ္တံ၊ တေဟိ စ ဝိမုတ္တန္တိ အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော, ရာဂါဒိပဏိဓီနံ ပန [illegible]

၁-သုက္ခာဟာရံ (က) ဝိ ၂-၁၁၆-ဝိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။ ၂-ပညပေသိ။ (က) ၃-သုညံ (သျာ)

အပ္ပဏိဟိတံ၊ တေဟိ စ ဝိမုတ္တန္တိ အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခောတိ ဝုစ္စတိ။ ဖလသမာပတ္တိဝသေန တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝိဟရန္တာနံ အယံ တိဝိဓော **ဝိမောက္ခော ယေသံ ဂေါစရော။ ဂတိ တေသံ ဒုရန္နယာ**တိ ယထာ နာမ အာကာသေန ဂတာနံ သကုဏာနံ ပဒနိက္ခေပဿ အဒဿနေန ဂတိ ဒုရန္နယာ န သက္ကာ ဉာတုံ၊ ဧဝမေဝ ယေသံ အယံ ဒုဝိဓော သန္နိစယော နတ္ထိ၊ ဣမာဟိ စ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတဘောဇနာ၊ ယေသဉ္စ အယံ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဝိမောက္ခော ဂေါစရော၊ တေသံ တယော ဘဝါ စတဿော ယောနိယော ပဉ္စ ဂတိယော သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော နဝ သတ္တာဝါသာတိ ဣမေသု ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာသေသု ဣမိနာ နာမ ဂတာတိ ဂမနဿ အပညာယနတော ဂတိ ဒုရန္နယာ န သက္ကာ ပညာပေတုန္တိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ဗေလဋ္ဌသီသတ္ထေရဝတ္ထု တတိယံ။

၄-အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဝတ္ထု

ယဿာသဝါတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ ဒိဝသေ ထေရော ဇိဏ္ဏစီဝရော သင်္ကာရကူဋာဒီသု စီဝရံ ပရိယေသတိ။ တဿ ဣတော တတိယေ အတ္တဘာဝေ ပုရာဏဒုတိယိကာ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဇာလိနီ နာမ ဒေဝဓီတာ အဟောသိ။ သာ ထေရံ စောဠကာနိ ပရိယေသမာနံ ဒိသွာ ထေရဿ အတ္တာယ တေရသ-ဟတ္ထာယတာနိ စတုဟတ္ထဝိတ္ထတာနိ တီဏိ ဒိဗ္ဗဒုဿာနိ ဂဟေတွာ ‘‘သစာဟံ ဣမာနိ ဣမိနာ နီဟာရေန ဒဿာမိ၊ ထေရော န ဂဏှိဿတီ’’တိ စိန္တေတွာ တဿ စောဠကာနိ ပရိယေသမာနဿ ပုရတော ဧကသ္မိံ သင်္ကာရကူဋေ ယထာ နေသံ ဒသန္တမတ္တမေဝ ပညာယတိ၊ တထာ ဌပေသိ။ ထေရော တေန မဂ္ဂေန စောဠကပရိယေသမာနံ စရန္တော နေသံ ဒသန္တံ ဒိသွာ တတ္ထေဝ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎမာနော ဝုတ္တပ္ပမာဏာနိ ဒိဗ္ဗဒုဿာနိ ဒိသွာ “ဥက္ကဋ္ဌပံသုကူလံ ဝတ ဣဒ”န္တိ အာဒါယ ပက္ကာမိ။ အထဿ စီဝရကရဏဒိဝသေ သတ္ထာ ပဉ္စသတ-ဘိက္ခုပရိဝါရော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ နိသီဒိ၊ အသီတိမဟာထေရာပိ တတ္ထေဝ နိသီဒိံသု၊ စီဝရံ သိဗ္ဗေတုံ မဟာကဿပတ္ထေရော မူလေ နိသီဒိ၊ သာရိပုတ္တတ္ထေ-ရော မဇ္ဈေ၊ အာနန္ဒတ္ထေရော အဂ္ဂေ၊ ဘိက္ခုသံဃော သုတ္တံ ဝဋ္ဋေသိ၊ သတ္ထာ

သူစိပါသကေ အာဝုဏိ၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ယေန ယေန အတ္ထော၊ တံ တံ ဥပနေန္တော ဝိစရိ။

ဒေဝဓီတာပိ အန္တောဂါမံ ပဝိသိတွာ "ဘောန္တော အယျဿ နော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ စီဝရံ ကရောန္တော သတ္ထာ အသီတိမဟာသာဝကပရိဝုတော ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရေ နိသိန္နော၊ ယာဂုအာဒီနိ အာဒါယ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆထာ"တိ ဘိက္ခံ သမာဒပေသိ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရောပိ အန္တရာဘတ္တေ မဟာဇမ္ဗုပေသိံ အာဟရိ၊ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ နာသက္ခိံသု။ သက္ကော စီဝရကရဏဋ္ဌာနေ ဘူမိပရိဘဏ္ဍမကာသိ၊ ဘူမိ အလတ္တကရသရဉ္ဇိတာ ဝိယ အဟောသိ။ ဘိက္ခူဟိ ပရိဘုတ္တာဝသေသာနံ ယာဂုခဇ္ဇကဘတ္တာနံ မဟာရာသိ အဟောသိ။ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယိံသု "ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ကိံ ဧဝံ ဗဟုကေဟိ ယာဂုအာဒီဟိ၊ နနု နာမ ပမာဏံ သလ္လက္ခေတွာ 'ဧတ္တကံ နာမ အာဟရထာ'တိ ဉာတကာ စ ဥပဋ္ဌာကာ စ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယုံ၊ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော အတ္တနော ဉာတိဥပဋ္ဌာကာနံ ဗဟုဘာဝံ ဉာပေတုကာမော မညေ"တိ၊ အထ နေ သတ္ထာ "ကိံ ဘိက္ခဝေ ကထေထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဘန္တေ ဣဒံ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ ကိံ ပန တုမှေ ဘိက္ခဝေ "ဣဒံ အနုရုဒ္ဓေန အာဟရာပိတ"န္တိ မညထာတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ "န ဘိက္ခဝေ မမ ပုတ္တော အနုရုဒ္ဓေါ ဧဝရူပံ ဝဒေတိ။ န ဟိ ခီဏာသဝါ ပစ္စယပဋိသံယုတ္တံ ကထံ ကထေန္တိ၊ အယံ ပန ပိဏ္ဍပါတော ဒေဝတာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တော"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၉၃။ "ယဿာသဝါ ပရိက္ခီဏာ၊ အာဟာရေ စ အနိဿိတော။
သုညတော အနိမိတ္တော စ၊ ဝိမောက္ခော ယဿ ဂေါစရော။
အာကာသေဝ သကုန္တာနံ၊ ပဒံ တဿ ဒုရန္နယ"န္တိ။

တတ္ထ **ယဿာသဝါ**တိ ယဿ စတ္တာရော အာသဝါ **ပရိက္ခီဏာ။ အာဟာရေ စ အနိဿိတော**တိ အာဟာရသ္မိံ စ တဏှာဒိဋ္ဌိနိဿယေဟိ အနိဿိတော။ **ပဒံ တဿ ဒုရန္နယ**န္တိ ယထာ **အာကာသေ** ဂစ္ဆန္တာနံ သကုဏာနံ "ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပါဒေဟိ အက္ကမိတွာ ဂတာ၊ ဣဒံ ဌာနံ ဥရေန ပဟရိတွာ ဂတာ၊ ဣဒံ သီသေန၊ ဣဒံ ပက္ခေဟီ"တိ န သက္ကာ ဉာတုံ၊ ဧဝမေဝ ဧဝရူပဿ ဘိက္ခုနော "နိရယပဒေန ဝါ ဂတော, တိရစ္ဆာနယောနိပဒေန ဝါ"တိအာဒိနာ နယေန ပဒံ ပညာပေတုံ နာမ န သက္ကောတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဝတ္ထု စတုတ္ထံ။

၅-မဟာကစ္စာယနတ္ထေရဝတ္ထု

ယဿိန္ဒြိယာနီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရန္တော မဟာကစ္စာယနတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ သမယေ ဘဂဝါ မဟာပဝါရဏာယ မိဂါရမာတုယာ ပါသာဒဿ ဟေဋ္ဌာ မဟာသာဝကပရိဝုတော နိသီဒိ။ တသ္မိံ သမယေ မဟာကစ္စာယနတ္ထေရော အဝန္တီသု ဝိဟရတိ။ သော ပန အာယသ္မာ ဒူရတောပိ အာဂန္တွာ ဓမ္မဿဝနံ ပဂ္ဂဏှာတိယေဝ။ တသ္မာ မဟာထေရာ နိသီဒန္တာ မဟာကစ္စာယနတ္ထေရဿ အာသနံ ဌပေတွာ နိသီဒိံသု။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒွီဟိ ဒေဝလောကေဟိ ဒေဝပရိသာယ သဒ္ဓိံ အာဂန္တွာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓမာလာဒီဟိ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဌိတော မဟာကစ္စာယနတ္ထေရံ အဒိသွာ ကိံ နု ခေါ မမ အယျော န ဒိဿတိ၊ သာဓု ခေါ ပနဿ သစေ အာဂစ္ဆေယျာတိ။ ထေရောပိ တံ ခဏညေဝ အာဂန္တွာ အတ္တနော အာသနေ[၁] နိသိန္နမေဝ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ သက္ကော ထေရံ ဒိသွာ ဂေါပ္ဖကေသု ဒဠှံ ဂဟေတွာ "သာဓု ဝတ မေ အယျော အာဂတော၊ အဟံ အယျဿ အာဂမနမေဝ ပစ္စာသီသာမီ"တိ ဝတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပါဒေ သမ္ဗာဟိတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယိံသု "သက္ကော မုခံ ဩလောကေတွာ သက္ကာရံ ကရောတိ၊ အဝသေသမဟာသာဝကာနံ ဧဝရူပံ သက္ကာရံ အကတွာ မဟာကစ္စာယနံ ဒိသွာ ဝေဂေန ဂေါပ္ဖကေသု ဂဟေတွာ 'သာဓု ဝတ မေ အယျော အာဂတော၊ အဟံ အယျဿ အာဂမနမေဝ ပစ္စာသီသာမီ'တိ ဝတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပါဒေ သမ္ဗာဟိတွာ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတော"တိ။ သတ္ထာ တေသံ တံ ကထံ သုတွာ "ဘိက္ခဝေ မမ ပုတ္တေန မဟာကစ္စာယနေန သဒိသာ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာ ဘိက္ခူ ဒေဝါနမ္ပိ မနုဿာနမ္ပိ ပိယာယေဝါ"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၉၄။ "ယဿိန္ဒြိယာနိ သမထင်္ဂတာနိ၊
အဿာ ယထာ သာရထိနာ သုဒန္တာ။
ပဟီနမာနဿ အနာသဝဿ၊
ဒေဝါပိ တဿ ပိဟယန္တိ တာဒိနော"တိ။

---

[၁] ၁-အတ္တနော (က)

တဿတ္ထော—**ယဿ** ဘိက္ခုနော ဆေကေန **သာရထိနာ သုဒန္တာ အဿာ** ဝိယ ဆ **ဣန္ဒြိယာနိ သမထံ** ဒန္တဘာဝံ နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝံ **ဂတာနိ**၊ တဿ နဝဝိဓံ မာနံ ပဟာယ ဋ္ဌိတတ္တာ **ပဟီနမာနဿ** စတုန္နံ အာသဝါနံ အဘာဝေန **အနာသဝဿ**။ **တာဒိနော**တိ တာဒိဘာဝသဏ္ဌိတဿ တထာ-ရူပဿ **ဒေဝါပိ ပိဟယန္တိ**၊ မနုဿာပိ ဒဿနဉ္စ အာဂမနဉ္စ ပတ္ထေန္တိ-ယေဝါတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

မဟာကစ္စာယနတ္ထေရဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၆-သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု

ပထဝိသမောတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ သမယေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဝုဋ္ဌဝဿော စာရိကံ ပက္ကမိတုကာမော ဘဂဝန္တံ အာပုစ္ဆိတွာ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ နိက္ခမိ။ အညေပိ ဗဟူ ဘိက္ခူ ထေရံ အနုဂစ္ဆိံသု။ ထေရော စ နာမဂေါတ္တဝသေန ပညာယမာနေ ဘိက္ခူ နာမဂေါတ္တဝသေန ကထေတွာ နိဝတ္တာပေသိ။ အညတရော နာမဂေါတ္တဝသေန အပါကဋော ဘိက္ခု စိန္တေသိ "အဟော ဝတ မမ္ပိ နာမဂေါတ္တဝသေန ပဂ္ဂဏှန္တော ကထေတွာ နိဝတ္တာပေယျာ"တိ။ ထေရောပိ မဟာဘိက္ခုသံဃဿ အန္တရေ တံ န သလ္လက္ခေသိ။ သော "အညေ ဝိယ ဘိက္ခူ န မံ ပဂ္ဂဏှာတီ"တိ ထေရေ အာဃာတံ ဗန္ဓိ။ ထေရဿပိ သံဃာဋိကဏ္ဏော တဿ ဘိက္ခုနော သရီရံ ဖုသိ၊ တေနာပိ အာဃာတံ ဗန္ဓိယေဝ။ သော "ဒါနိ ထေရော ဝိဟာရူပစာရံ အတိက္ကန္တော ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "အာယသ္မာ မံ ဘန္တေ သာရိပုတ္တော တုမှာကံ အဂ္ဂသာဝကောမှီတိ ကဏ္ဏသက္ခလိံ ဘိန္ဒန္တော ဝိယ ပဟရိတွာ အခမာပေတွာဝ စာရိကံ ပက္ကန္တော"တိ အာဟ။ သတ္ထာ ထေရံ ပက္ကောသာပေသိ။

တသ္မိံ ခဏေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော စ အာနန္ဒတ္ထေရော စ စိန္တေသုံ "အမှာကံ အဂ္ဂဇေဋ္ဌဘာတရာ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အပဟဋဘာဝံ သတ္ထာ နော န ဇာနာတိ၊ သီဟနာဒံ ပန နဒါပေတုကာမော ဘဝိဿတီတိ ပရိသံ သန္နိပါတာပေဿာမာ"တိ။ တေ ကုဉ္စိကဟတ္ထာ ပရိဝေဏဒွါရာနိ ဝိဝရိတွာ

"အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော၊ အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော၊ ဇာဒိနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော သမ္မုခါ သီဟနာဒံ နဒိဿတိ"ဟိ[၁] မဟာဘိက္ခုသံဃံ သန္နိပါတေသုံ။ [illegible]ပိ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။ အထ နံ သတ္ထာ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ [illegible] "နာယံ ဘိက္ခု မယာ ပဟဋော"တိ အဝတွာဝ အတ္တနော ဂုဏကထံ [illegible]န္တော "ယဿ နူန ဘန္တေ ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ၊ [illegible] အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေ-[illegible]"ဂ် ဝတွာ "သေယျထာပိ ဘန္တေ ပထဝိယံ သုစိမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ၊ အသုစိမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ"တိအာဒိနာ[၁] နယေန အတ္တနော ပထဝီသမစိတ္တတဉ္စ အာပေါတေဇော-ဝါယော ရဇောဟရဏ စဏ္ဍာလကုမာရက ဥသဘဆိန္နဝိသာဏသမစိတ္တတဉ္စ အဟိကုဏပါဒိဟိ ဝိယ အတ္တနော ကာယေန အဋ္ဋီယနဉ္စ မေဒကထာလိကာ ဝိယ အတ္တနော ကာယပရိဟရဏဉ္စ ပကာသေသိ။ ဣမာဟိ စ ပန နဝဟိ ဥပမာဟိ ထေရေ အတ္တနော ဂုဏေ ကထေန္တေ နဝသုပိ ဌာနေသု[၂] ဥဒကပရိ[illegible]န္တံ ကတွာ မဟာပထဝီ ကမ္ပိ။ ရဇောဟရဏစဏ္ဍာလကုမာရကမေဒကထာလိကော-ပမာနံ ပန အာဟရဏကာလေ ပုထုဇ္ဇနာ ဘိက္ခူ အဿူနိ သန္ဓာရေတုံ နာသက္ခိံသု၊ ခီဏာသဝါနံ ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥဒပါဒိ။

ထေရေ အတ္တနော ဂုဏံ ကထေန္တေယေဝ အဗ္ဘာစိက္ခနကဿ ဘိက္ခုနော သကလသရီရေ ဍာဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ သော တာဝဒေဝ ဘဂဝတော ပါဒေသု ပတိတွာ အတ္တနော အဗ္ဘာစိက္ခနဒေါသံ[၃] ပကာသေတွာ အစ္စယံ ဒေသေသိ။ သတ္ထာ ထေရံ အာမန္တေတွာ "သာရိပုတ္တ ခမ ဣမဿ မောဃပုရိသဿ၊ ယာဝဿ သတ္တဓာ မုဒ္ဓါ န ဖလတီ"တိ အာဟ။ ထေရော ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ "ခမာမဟံ ဘန္တေ တဿ အာယသ္မတော၊ ခမတု စ မေ သော အာယသ္မာ၊ သစေ မယှံ ဒေါသော အတ္ထီ"တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ ကထယိံသု "ပဿထ ဒါနာဝုသော ထေရဿ အနောပမဂုဏံ[၄]၊ ဝေဿ [illegible] နာမ မုသာဝါဒေန အဗ္ဘာစိက္ခနကဿ ဘိက္ခုနော ဥပရိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကောပံ ဝါ ဒေါသံ ဝါ အကတွာ သယမေဝ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ခမာပေတီ"တိ။ သတ္ထာ တံ ကထံ သုတွာ "ဘိက္ခဝေ ကိံ ကထေထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣဒံ နာမ ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "န ဘိက္ခဝေ သက္ကာ သာရိပုတ္တသဒိသာနံ ကောပံ ဝါ ဒေါသံ ဝါ ဥပ္ပါဒေတုံ၊ မဟာပထဝီသဒိသံ ဘိက္ခဝေ ဣန္ဒခီလသဒိသံ

၁-အံ ၃-၁၁၁-ဒိဋ္ဌေ။
၂-ဝါဒေသု (သီ၊ သျာ)
၃-အာကုတဗ္ဗ[illegible]နဒေါသံ (သီ၊ သျာ)
၄-အနောမဂုဏတ္တံ (သျာ)

ပသန္နဥဒကရဟဒသဒိသဉ္စ သာရိပုတ္တဿ စိတ္တ”န္တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၉၅။ “ပထဝိသမော နော ဝိရုဇ္ဈတိ၊
ဣန္ဒခိလုပမော တာဒိ သုဗ္ဗတော။
ရဟဒေါဝ အပေတကဒ္ဒမော၊
သံသာရာ န ဘဝန္တိ တာဒိနော”တိ။

တဿတ္ထော—ဘိက္ခဝေ ယထာ နာမ ပထဝိယံ သုစီနိ ဂန္ဓမာလာဒီနိပိ နိက္ခိပန္တိ၊ အသုစီနိ မုတ္တကရီသာဒီနိပိ နိက္ခိပန္တိ၊ ယထာ နာမ နဂရဒွါရေ[၁] နိခါတံ ဣန္ဒခိလံ ဒါရကာဒယော ဩမုတ္တေန္တိပိ[၂] ဉဟဒန္တိပိ၊ အပရေ ပန တံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ သက္ကရောန္တိ။ တတ္ထ ပထဝိယာ ဣန္ဒခိလဿ စ[၃] နေဝ အနု-ရောဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ဝိရောဓော၊ ဧဝမေဝ ယွာယံ ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အဋ္ဌဟိ လောကဓမ္မေဟိ အကမ္ပိယဘာဝေန **တာဒိ၊** ဝတာနံ သုန္ဒရတာယ **သုဗ္ဗတော။** သော “ဣမေ မံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သက္ကရောန္တိ၊ ဣမေ ပန န သက္ကရောန္တီ”တိ သက္ကာရဉ္စ အသက္ကာရဉ္စ ကရောန္တေသု နေဝ အနုရုဇ္ဈတိ၊ **နော ဝိရုဇ္ဈတိ၊** အထ ခေါ **ပထဝိသမော** စ **ဣန္ဒခိလုပမော** ဧဝ စ ဟောတိ။ ယထာ စ အပဂတ-ကဒ္ဒမော **ရဟဒေါ** ပသန္နောဒကော ဟောတိ၊ ဧဝံ အပဂတကိလေသတာယ ရာဂကဒ္ဒမာဒီဟိ အကဒ္ဒမော ဝိပ္ပသန္နောဝ ဟောတိ။ **တာဒိနော**တိ တဿ ပန ဧဝရူပဿ သုဂတိဒုဂ္ဂတီသု သံသရဏဝသေန **သံသာရာ** နာမ န ဟောန္တီတိ။

ဒေသနာဝသာနေ နဝ ဘိက္ခုသဟဿာနိ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသူတိ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု ဆဋ္ဌံ။

၇-ကောသမ္ဗိဝါသီတိဿတ္ထေရသာမဏေရဝတ္ထု

သန္တံ တဿ မနံ ဟောတီတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော တိဿတ္ထေရဿ သာမဏေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ကောသမ္ဗိယံ ကိရ ကောသမ္ဗိဝါသီ ကုလပုတ္တော သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူ-ပသမ္ပဒေါ “ကောသမ္ဗိဝါသီတိဿတ္ထေရော”တိ ပညာယိ။ တဿ ကောသမ္ဗိယံ

၁-တထာ နဂရဒွါရေ (သီ၊ သျာ) ၂-ဉမ္မိဟန္တိပိ (သျာ) ၃-ပထဝိယာ ဝါ ဣန္ဒခိလဿ ဝါ (သျာ)

ဝုဋ္ဌဝဿဿ ဥပဋ္ဌာကော တိစီဝရဉ္စေဝ သပ္ပိဖာဏိတဉ္စ အာဟရိတွာ ပါဒမူလေ ဌပေသိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ “ကိံ ဣဒံ ဥပါသကာ”တိ။ နနု မယာ ဘန္တေ တုမှေ ဝဿံ ဝါသိတာ၊ အမှာကဉ္စ ဝိဟာရေ ဝုဋ္ဌဝဿာ ဣမံ လာဘံ လဘန္တိ၊ ဂဏှထ ဘန္တေတိ။ ဟောတု ဥပါသက၊ န မယှံ ဣမိနာ အတ္ထောတိ။ ကိံ ကာရဏာ ဘန္တေတိ။ မမ သန္တိကေ ကပ္ပိယကာရကော သာမဏေရောပိ နတ္ထိ အာဝုသောတိ။ သစေ ဘန္တေ ကပ္ပိယကာရကော နတ္ထိ၊ မမ ပုတ္တော အယျဿ သန္တိကေ သာမဏေရော ဘဝိဿတီတိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။ ဥပါသကော သတ္တဝဿိကံ အတ္တနော ပုတ္တံ ထေရဿ သန္တိကံ နေတွာ “ဣမံ ပဗ္ဗာဇေထာ”တိ အဒါသိ။ အထဿ ထေရော ကေသေ တေမေတွာ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ခုရဂ္ဂေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ထေရော တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ အဍ္ဎမာသံ တတ္ထ ဝသိတွာ “သတ္ထာရံ ပဿိဿာမီ”တိ သာမဏေရံ ဘဏ္ဍကံ ဂါဟာပေတွာ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ သာမဏေရော ဥပဇ္ဈာယဿ သေနာသနံ ဂဟေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိ၊ တဿ တံ ပဋိဇဂ္ဂန္တဿေဝ ဝိကာလော ဇာတော၊ တေန အတ္တနော သေနာသနံ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ ဥပဋ္ဌာနဝေလာယံ အာဂန္တွာ နိသိန္နံ ထေရော ပုစ္ဆိ “သာမဏေရ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂိတ”န္တိ[၁]။ ဘန္တေ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ ဩကာသံ နာလတ္ထန္တိ။ “တေန ဟိ မမ ဝသနဋ္ဌာနေယေဝ ဝသ၊ ဒုက္ခံ တေ အာဂန္တုကဋ္ဌာနေ ဗဟိ ဝသိတု”န္တိ တံ ဂဟေတွာဝ သေနာသနံ ပါဝိသိ။ ထေရော ပန ပုထုဇ္ဇနော နိပန္နမတ္တောဝ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ သာမဏေရော စိန္တေသိ “အဇ္ဇ မေ ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိံ တတိယော ဒိဝသော[၂] ဧကသေနာသနေ ဝသန္တဿ၊ ‘သစေ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယိဿာမိ၊ ထေရော သဟသေယျံ အာပဇ္ဇေယျာ’တိ နိသိန္နကောဝ ဝီတိနာမေဿာမီ”တိ ဥပဇ္ဈာယဿ မဉ္စကသမီပေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နကောဝ ရတ္တိံ ဝီတိနာမေသိ။ ထေရော ပစ္စူသကာလေ ပစ္စုဋ္ဌာယ “သာမဏေရံ နိက္ခမာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ မဉ္စကပဿေ ဌပိတဗီဇနိံ ဂဟေတွာ ဗီဇနိပတ္တဿ အဂ္ဂေန သာမဏေရဿ ကဋသာရကံ ပဟရိတွာ ဗီဇနိံ ဥဒ္ဓံ ဥက္ခိပန္တော “သာမဏေရ ဗဟိ နိက္ခမာ”တိ အာဟ။ ဗီဇနိပတ္တဒဏ္ဍကော အက္ခိမှိ ပဋိဟညိ၊ တာဝဒေဝ အက္ခိ ဘိဇ္ဇိ။ သော “ကိံ ဘန္တေ”တိ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယ “ဗဟိ နိက္ခမာ”တိ ဝုတ္တေ “အက္ခိ မေ ဘန္တေ ဘိန္န”န္တိ အဝတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ နိက္ခမိ။ ဝတ္တကရဏကာလေ စ ပန “အက္ခိ မေ ဘိန္န”န္တိ တုဏှီ အနိသီဒိတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန အက္ခိံ ဂဟေတွာ ဧကေန

၁-န ပဋိဇဂ္ဂိတန္တိ (သီ) ၂-တယော ဒိဝသာ (က)

ဟတ္ထေန မုဋ္ဌိသမ္ဗာဠှနိ အာဒါယ ဝစ္စကုဋိဥ္စ မုခဓောဝနဋ္ဌာနဥ္စ သမ္မဇ္ဇိတွာ မုခဓောဝနောဒကဥ္စ ဥပဋ္ဌပေတွာ ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိ။ သော ဥပဇ္ဈာယဿ ဒန္တကဋ္ဌံ ဒဒမာနော ဧကေနေဝ ဟတ္ထေန အဒါသိ။

အထ နံ ဥပဇ္ဈာယော အာဟ "အသိက္ခိတော ဝတာယံ သာမဏေရော၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဧကေန ဟတ္ထေန ဒန္တကဋ္ဌံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ"တိ[၁]။ ဇာနာမဟံ ဘန္တေ "န ဧဝံ ဝဋ္ဋတီ"တိ[၂]၊ ကောဟ ပန မေ ဟတ္ထော န တုဏ္ဌောတိ။ ကိံ သာမဏေရာတိ။ သော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ထေရော သုတွာဝ သံဝိဂ္ဂမာနသော "အဟော ဝတ မယာ ဘာရိယံ ကမ္မံ ကတ"န္တိ ဝတွာ "ခမာဟိ မေ သပ္ပုရိသ၊ နာဟမေတံ ဇာနာမိ၊ အဝဿယော မေ ဟောဟီ"တိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ သတ္တဝဿိကဒါရကဿ ပါဒမူလေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိ။ အထ နံ သာမဏေရော အာဟ "နာဟံ ဘန္တေ ဧတဒတ္ထာယ ကထေသိံ၊ တုမှာကံ စိတ္တံ အနုရက္ခန္တေန မယာ ဧဝံ ဝုတ္တံ၊ နေဝေတ္ထ တုမှာကံ ဒေါသော အတ္ထိ၊ န မယှံ။ ဝဋ္ဋဿေဝေသော ဒေါသော၊ မာ စိန္တယိတ္ထ၊ မယာ တုမှာကံ ဝိပ္ပဋိသာရံ ရက္ခန္တေနေဝ နာရောစိတ"န္တိ။ ထေရော သာမဏေရေန အဿာသိယမာနောပိ အနဿာသိတွာ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေါ သာမဏေရဿ ဘဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ပါယာသိ။ သတ္ထာပိဿ အာဂမနံ ဩလောကေန္တောဝ နိသီဒိ။ သော ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒနံ ကတွာ "ခမနီယံ တေ ဘိက္ခု၊ ကိစ္စိ[၃] အတိရေကံ အဖာသုကံ အတ္ထီ"တိ ပုဋ္ဌော အာဟ "ခမနီယံ ဘန္တေ၊ နတ္ထိ မေ ကိဉ္စိ အတိရေကံ အဖာသုကံ၊ အပိစ ခေါ ပန မေ အယံ ဒဟရသာမဏေရော ဝိယ အညော အတိရေကဂုဏော န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော"တိ။ ကိံ ပန ဧတေန ကတံ ဘိက္ခူတိ။ သော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ ဘဂဝတော အာရောစေန္တော အာဟ "ဧဝံ ဘန္တေ မယာ ခမာပိယမာနော မံ ဧဝံ ဝဒေသိ 'နေဝေတ္ထ တုမှာကံ ဒေါသော အတ္ထိ၊ န မယှံ။ ဝဋ္ဋဿေဝေသော ဒေါသော၊ တုမှေ မာ စိန္တယိတ္ထာ'တိ၊ ဣတိ မံ အဿာသေသိယေဝ၊ မယိ နေဝ ကောပံ, န ဒေါသမကာသိ၊ န မေ ဘန္တေ ဧဝရူပေါ ဂုဏသမ္ပန္နော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော"တိ။ အထ နံ သတ္ထာ "ဘိက္ခု ခီဏာသဝါ နာမ န ကဿစိ ကုပ္ပန္တိ၊ န ဒုဿန္တိ၊ သန္တိန္ဒြိယာ သန္တမာနသာဝ ဟောန္တီ"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁-ဒါတုံ လဘာတီဘိ (သီ၊ သျာ) ၂-န တော် ဝဋ္ဋန္တိ (သီ၊ သျာ) ၃-န ကိဉ္စိ (သီ၊ သျာ)

၉၆။ “သန္တံ တဿ မနံ ဟောတိ၊ သန္တာ ဝါစာ စ ကမ္မ စ။
သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တဿ၊ ဥပသန္တဿ တာဒိနော”တိ။

တတ္ထ **သန္တံ ဘဿာ**တိ တဿ ခီဏာသဝဿ သာမဏေရဿ အဘိဇ္ဈာဒီနံ အဘာဝေန **မနံ** သန္တမေဝ **ဟောတိ** ဥပသန္တံ နိဗ္ဗုတံ။ တထာ မုသာဝါဒါဒီနံ အဘာဝေန **ဝါစာ စ** ပါဏာတိပါတာဒီနံ အဘာဝေန ကာယကမ္မဉ္စ သန္တမေဝ ဟောတိ။ **သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တဿာ**တိ နယေန ဟေတုနာ ဇာနိတွာ ပဉ္စဟိ ဝိမုတ္တီဟိ ဝိမုတ္တဿ။ **ဥပသန္တဿာ**တိ အဗ္ဘန္တရေ ရာဂါဒီနံ ဥပသမေန ဥပသန္တဿ။ **တာဒိနော**တိ တထာရူပဿ ဂုဏသမ္ပန္နဿာတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ကောသမ္ဗိဝါသီတိဿတ္ထေရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ၊ သေသမဟာဇနဿာပိ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသီတိ။

ကောသမ္ဗိဝါသီတိဿတ္ထေရသာမဏေရဝတ္ထု သတ္တမံ။

၈-သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု

အဿဒ္ဓေါတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ သမယေ တိံသမတ္တာ အာရညကာ ဘိက္ခူ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွာ[၁] ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေသံ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တဿူပနိဿယံ ဒိသွာ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ အာမန္တေတွာ “သဒ္ဒဟသိ တွံ သာရိပုတ္တ၊ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဘာဝိတံ ဗဟုလီကတံ အမတောဂဓံ ဟောတိ အမတပရိယောသာန”န္တိ[၂] ဧဝံ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ အာရဗ္ဘ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော “န ခွါဟံ ဘန္တေ ဧတ္ထ ဘဂဝတော သဒ္ဓါယ ဂစ္ဆာမိ၊ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ။ပ။ အမတပရိယောသာနံ။ ယေသံ ဟေတံ ဘန္တေ အညာတံ အဿ အဒိဋ္ဌံ အဝိဒိတံ အသစ္ဆိကတံ အဖဿိတံ ပညာယ၊ တေ တတ္ထ ပရေသံ သဒ္ဓါယ ဂစ္ဆေယျုံ။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ။ပ။ အမတပရိယောသာန”န္တိ ဧဝံ တံ ပဉှံ ဗျာကာသိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “သာရိပုတ္တတ္ထေရော မိစ္ဆာဂဟဏံ နေဝ[၃] ဝိဿဇ္ဇေသိ၊ အဇ္ဇာပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ န သဒ္ဒဟတိယေဝါ”တိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ “ကိံ နာမေတံ ဘိက္ခဝေ ဝဒေထ။ အဟံ ဟိ ‘ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ အဘာဝေတွာ သမထဝိပဿနံ

၁-ဂန္တွာ (သျာ) ၂-သံ ၃-၁၉၄-ပိဋ္ဌေ။ ၃-မိစ္ဆာဂဟဏံနေဝ (သျာ)

အဝဇ္ဈေတွာ မဂ္ဂဖလာနိ သစ္ဆိကာတုံ သမတ္ထော နာမ အတ္ထီတိ သဒ္ဒဟသိ တွံ သာရိပုတ္တာ'တိ ပုစ္ဆိ။ သော 'ဧဝံ သစ္ဆိကရောန္တော အတ္ထိ နာမာတိ န သဒ္ဒဟာမိ ဘန္တေ'တိ ကထေသိ။ န ဒိန္နဿ ဝါ ကတဿ ဝါ ဖလံ ဝိပါကံ န သဒ္ဒဟတိ၊ နာပိ ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဂုဏံ န သဒ္ဒဟတိ။ အယံ ပန အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓေသု ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလဓမ္မေသု ပရေသံ သဒ္ဓါယ န ဂစ္ဆတိ၊ တသ္မာ အနုပ-ဝဇ္ဇော"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၉၇။ "အဿဒ္ဓေါ အကတညူ စ၊ သန္ဓိစ္ဆေဒေါ စ ယော နရော။
ဟတာဝကာသော ဝန္တာသော၊ သ ဝေ ဥတ္တမပေါရိသော"တိ။

တဿတ္ထော—အတ္တနော ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏံ ပရေသံ ကထာယ န သဒ္ဒဟတီတိ **အဿဒ္ဓေါ**။ အကတံ နိဗ္ဗာနံ ဇာနာတီတိ **အကတညူ**၊ သစ္ဆိကတနိဗ္ဗာနောတိ အတ္ထော။ ဝဋ္ဋသန္ဓိံ သံသာရသန္ဓိံ ဆိန္ဒိတွာ ဌိတောတိ **သန္ဓိစ္ဆေဒေါ**။ ကုသလာ-ကုသလကမ္မဗီဇဿ ခီဏတ္တာ နိဗ္ဗတ္တနာဝကာသော ဟတော အဿာတိ **ဟတာဝကာသော**။ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဿ ကတတ္တာ သဗ္ဗာ အာသာ ဣမိနာ ဝန္တာတိ **ဝန္တာသော**။ သော ဧဝရူပေါ **နရော**။ ပဋိဝိဒ္ဓလောကုတ္တရ-ဓမ္မတာယ ပုရိသေသု ဥတ္တမဘာဝံ ပတ္တောတိ **ပုရိသုတ္တမော**တိ။

ဂါထာဝသာနေ တေ အာရညကာ တိံသမတ္တာ ဘိက္ခူ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု၊ သေသဇနဿာပိ သတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသီတိ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု အဋ္ဌမံ။

၉-ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဝတ္ထု

ဂါမေ ဝါတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ခဒိရဝနိယ-ရေဝတတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

အာယသ္မာ ဟိ သာရိပုတ္တော သတ္တာသီတိကောဋိဓနံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ စာလာ ဥပစာလာ သီသူပစာလာတိ တိဿော ဘဂိနိယော, စုန္ဒော ဥပ-သေနောတိ ဣမေ ဒွေ စ ဘာတရော ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ရေဝတကုမာရော ဧကောဝ ဂေဟေ အဝသိဋ္ဌော။ အထဿ မာတာ စိန္တေသိ "မမ ပုတ္တော ဥပတိဿော ဧတ္တကံ ဓနံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ တိဿော စ ဘဂိနိယော ဒွေ စ ဘာတရော ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ရေဝတော ဧကောဝ အဝသေသော။ သစေ ဣမမ္ပိ ပဗ္ဗာဇေဿတိ၊

ဗ္ဗေကံ နေဝ ခနံ နသိဿတိ၊ ကုလဝံသော ပစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ၊ ဒဟရကာလေယေဝ
နံ ဃရာဝါသေန ဗန္ဓိဿာမီ”တိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ ပဋိကစ္စေဝ ဘိက္ခူ
အာဏာပေသိ “သစေ အာဝုသော ရေဝတော ပဗ္ဗဇိတုကာမော အာဂစ္ဆတိ၊
အာဂတမတ္တမေဝ နံ ပဗ္ဗာဇေယျာထ၊ မမ မာတာပိတရော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ၊ ကိံ
တေဟိ အာပုစ္ဆိတေဟိ၊ အဟမေဝ တဿ မာတာ စ ပိတာ စာ”တိ။ မာတာ-
ပိတဿ ရေဝတကုမာရံ သတ္တဝဿိကမေဝ ဃရဗန္ဓနေန ဗန္ဓိတုကာမာ သမာန-
ဇာတိကေ ကုလေ ဒါရိကံ ဝါရေတွာ ဒိဝသံ ဝဝတ္ထပေတွာ ကုမာရံ
မဏ္ဍေတွာ ပသာဓေတွာ မဟတာ ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ အာဒါယ ကုမာရိကာယ
ဉာတိဃရံ အဂမာသိ။ အထ နေသံ ကတမင်္ဂလာနံ ဒွိန္နမ္ပိ ဉာတကေသု သန္နိပတိ-
တေသု ဥဒကပါတိယံ ဟတ္ထေ ဩတာရေတွာ မင်္ဂလာနိ ဝတွာ ကုမာရိကာယ
ဝုဍ္ဎိံ အာကင်္ခမာနာ ဉာတကာ “တဝ အယျိကာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မံ ပဿ[၁]၊ အယျိကာ
ဝိယ စိရံ ဇီဝ အမ္မာ”တိ အာဟံသု။ ရေဝတကုမာရော “ကော နု ခေါ
ဣမိဿာ အယျိကာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မော”တိ စိန္တေတွာ “ကတရာ ဣမိဿာ အယျိ-
ကာ”တိ ပုစ္ဆိ။ အထ နံ အာဟံသု “တာတ ကိံ န ပဿသိ ဣမံ ဝီသဝဿသတိကံ
ခဏ္ဍဒန္တံ ပလိတကေသံ ဝလိတ္တစံ တိလကာဟတဂတ္တံ ဂေါပါနသိဝင်္ကံ၊ သော
ဧတိဿာ အယျိကာ”တိ။ ကိံ ပန အယမ္ပိ ဧဝရူပါ ဘဝိဿတီတိ။ သစေ
ဇီဝိဿတိ၊ ဘဝိဿတိ တာတာတိ။ သော စိန္တေသိ “ဧဝရူပမ္ပိ နာမ သရီရံ
ဇရာယ ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ ပါပုဏိဿတိ၊ ဣဒံ မေ ဘာတရာ ဥပတိဿေန ဒိဋ္ဌံ
ဘဝိဿတိ၊ အဇ္ဇေဝ မယာ ပလာယိတွာ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ အထ နံ
ဉာတကာ ကုမာရိကာယ သဒ္ဓိံ ဧကယာနံ အာရောပေတွာ အာဒါယ
ပက္ကမိံသု။

သော ထောကံ ဂန္တွာ သရီရကိစ္စံ အပဒိသိတွာ “ဌပေထ တာဝ ယာနံ၊
ဩတရိတွာ အာဂမိဿာမီ”တိ ယာနာ ဩတရိတွာ ဧကသ္မိံ ဂုမ္ဗေ ထောကံ
ပပဉ္စံ ကတွာ အဂမာသိ။ ပုနပိ ထောကံ ဂန္တွာ တေနေဝ အပဒေသေန
ဩတရိတွာ အဘိရုဟိ၊ ပုနပိ တထေဝ အကာသိ။ အထဿ ဉာတကာ
“အဒ္ဓါ ဣမဿ ဥဋ္ဌာနာနိ ဝတ္တန္တိ”တိ သလ္လက္ခေတွာ နာတိဒဠှံ အာရက္ခံ
ကရိံသု။ သော ပုနပိ ထောကံ ဂန္တွာ တေနေဝ အပဒေသေန ဩတရိတွာ
“တုမှေ ပါဇေန္တော ပုရတော ဂစ္ဆထ၊ မယံ ပစ္ဆတော သဏိကံ
အာဂမိဿာမာ”တိ ဝတွာ ဩတရိတွာ ဂုမ္ဗာဘိမုခေါ အဟောသိ။ ဉာတကာ-
ပိဿ “ပစ္ဆတော အာဂမိဿတီ”တိ သညာယ ယာနံ ပါဇေန္တာ ဂမိံသု။

၁-ပဿိတွာ (က)

သောပိ တထော ပလာယိတွာ ကောသမ္ဗိံ ပဒေသေ တိံသမတ္တာ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ၊ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အာဟ "ပဗ္ဗာဇေထ မံ ဘန္တေ"တိ။ အာဝုသော တွံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော၊ မယံ တေ ရာဇပုတ္တဘာဝံ ဝါ အမစ္စပုတ္တဘာဝံ ဝါ န ဇာနာမ၊ ကထံ ပဗ္ဗာဇေဿာမာတိ။ တုမှေ မံ ဘန္တေ န ဇာနာထာတိ။ န ဇာနာမာဝုသောတိ။ အဟံ ဥပတိဿော ကနိဋ္ဌဘာတိကောတိ။ ကော ဧသ ဥပတိဿော နာမာတိ။ ဘန္တေ[၁] ဘဒ္ဒန္တာ မမ ဘာတရံ "သာရိ-ပုတ္တော"တိ ဝဒန္တိ၊ တသ္မာ မယာ "ဥပတိဿော"တိ ဝုတ္တေ န ဇာနန္တီတိ။ ကိံ ပန တွံ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ကနိဋ္ဌဘာတိကောတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ "တေန ဟိ ဧဟိ၊ ဘာတရာ တေ အနုညာတမေဝါ"တိ ဝတွာ ဘိက္ခူ တဿ အာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စာပေတွာ ဧကမန္တံ ဌပါပေတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ထေရဿ သာသနံ ပဟိဏိံသု။ ထေရော တံ သုတွာ ဘဂဝတော အာရောစေသိ "ဘန္တေ 'အာရညိကဘိက္ခူဟိ ကိရ ရေဝတော ပဗ္ဗာဇိတော'တိ သာသနံ ပဟိဏိံသု၊ ဂန္တွာ တံ ပဿိတွာ အာဂမိဿာမိ"တိ။ သတ္ထာ "အဓိဝါသေဟိ တာဝ သာရိပုတ္တာ"တိ ဂန္တုံ န အဒါသိ။ ထေရော ပုန ကတိပါဟစ္စယေန သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ "အဓိဝါသေဟိ တာဝ သာရိပုတ္တ၊ မယမ္ပိ အာဂမိ-ဿာမာ"တိ နေဝ ဂန္တုံ အဒါသိ။

သာမဏေရောပိ "သစာဟံ ဣဓ ဝသိဿာမိ၊ ဉာတကာ မံ အနုဗန္ဓိတွာ ပက္ကောသိဿန္တိ"တိ တေသံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ စာရိကံ စရမာနော တတော တိံသယောဇနိကေ ဌာနေ ခဒိရဝနံ ဂန္တွာ အန္တောဝဿေယေဝ တေမာသဗ္ဘန္တရေ သဟ ပဋိသမ္ဘိ-ဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ထေရောပိ ပဝါရေတွာ သတ္ထာရံ ပုန တတ္ထ ဂမန-တ္ထာယ အာပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ "မယမ္ပိ ဂမိဿာမ သာရိပုတ္တာ"တိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခု-သတေဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိ။ ထောကံ ဂတကာလေ အာနန္ဒတ္ထေရော ဒွေဓာပထေ ဌတွာ သတ္ထာရံ အာဟ "ဘန္တေ ရေဝတဿ သန္တိကံ ဂမနမဂ္ဂေသု အယံ ပရိဟာရပထော သဋ္ဌိယောဇနိကော မနုဿာဝါသော၊ အယံ ဥဇုမဂ္ဂေါ တိံသယောဇနိကော အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတော၊ ကတရေန ဂစ္ဆာမာ"တိ။ သီဝလိ ပန အာနန္ဒ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတောတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ သစေ သီဝလိ အာဂတော၊ ဥဇုမဂ္ဂမေဝ ဂဏှာဟီတိ။ သတ္ထာ ကိရ "အဟံ တုမှာကံ ယာဂု-ဘတ္တံ ဥပ္ပါဒေဿာမိ၊ ဥဇုမဂ္ဂံ ဂဏှာဟီ"ပိ အဝတွာ "တေသံ တေသံ ဇနာနံ ပုညဿ ဝိပါကဒါနဋ္ဌာနံ ဧတ"န္တိ ဉတွာ "သစေ သီဝလိ အာဂတော၊ ဥဇုမဂ္ဂံ

---
[၁] အာမ ဘန္တေ (သီ၊ က)

ဂဏှာဟိ”တိ အာဟ။ သတ္ထုရိ ပန တံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နေ ဒေဝတာ “အမှာကံ အယျဿ သီဝလိတ္ထေရဿ သက္ကာရံ ကရိဿာမာ”တိ စိန္တေတွာ ဧကေကယောဇနေ ဝိဟာရေ ကာရေတွာ ဧကယောဇနတော ဥဒ္ဓံ ဂန္တုံ အဒတွာ ပါတော ဝုဋ္ဌာယ ဒိဗ္ဗယာဂုအာဒီနိ ဂဟေတွာ “အယျော နော သီဝလိတ္ထေရော ကဟံ နိသိန္နော”တိ ဝိစရန္တိ။ ထေရော အတ္တနော အဘိဟဋံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒါပေသိ။ ဧဝံ သတ္ထာ သပရိဝါရော တိံသယောဇနိကံ ကန္တာရံ သီဝလိတ္ထေရဿ ပုညံ အနုဘဝမာနောဝ အဂမာသိ။ ရေဝတတ္ထေရောပိ သတ္ထု အာဂမနံ ဉတွာ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိံ မာပေတွာ ပဉ္စ ကူဋာဂါရသတာနိ ပဉ္စ စင်္ကမနသတာနိ ပဉ္စရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနသတာနိ စ မာပေသိ။ သတ္ထာ တဿ သန္တိကေ မာသမတ္တမေဝ ဝသိ၊ တသ္မိံ ဝသမာနောပိ သီဝလိတ္ထေရဿေဝ ပုညံ အနုဘဝိ။

တတ္ထ ပန ဒွေ မဟလ္လကဘိက္ခူ သတ္ထု ခဒိရဝနံ ပဝိသနကာလေ ဧဝံ စိန္တယိံသု “အယံ ဘိက္ခု ဧတ္တကံ နဝကမ္မံ ကရောန္တော ကိံ သက္ခိဿတိ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ၊ သတ္ထာ ‘သာရိပုတ္တဿ ကနိဋ္ဌော’တိ မုခေါလောကနကိစ္စံ ကရောန္တော ဧဝရူပဿ နဝကမ္မိကဿ ဘိက္ခုဿ သန္တိကံ အာဂတော”တိ။ သတ္ထာပိ တံ ဒိဝသံ ပစ္စူ-သကာလေ လောကံ ဝေါလောကေတွာ တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ တေသံ စိတ္တာစာရံ အညာသိ၊ တသ္မာ တတ္ထ မာသမတ္တံ ဝသိတွာ နိက္ခမနဒိဝသေ ယထာ တေ ဘိက္ခူ အတ္တနော တေလနာဠိဉ္စ ဥဒကတုမ္ဗဉ္စ ဥပါဟနာနိ စ ပမုဿန္တိ၊ တထာ အဓိဋ္ဌဟိတွာ နိက္ခမန္တော ဝိဟာရူပစာရတော ဗဟိ နိက္ခန္တကာလေ ဣဒ္ဓိံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ အထ တေ ဘိက္ခူ “မယာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ပမုဋ္ဌံ၊ မယာပိ ပမုဋ္ဌ”န္တိ ဥဘောပိ နိဝတ္တိတွာ တံ ဌာနံ အသလ္လက္ခေတွာ ခဒိရရုက္ခကဏ္ဋကေဟိ ဝိဇ္ဈမာနာ ဝိစရိတွာ ဧကသ္မိံ ခဒိရရုက္ခေ ဩလမ္ဗန္တံ အတ္တနော ဘဏ္ဍကံ ဒိသွာ အာဒါယ ပက္ကမိံသု။ သတ္ထာပိ ဘိက္ခုသံဃံ အာဒါယ ပုန မာသမတ္တေနေဝ သီဝလိတ္ထေရဿ ပုညံ အနုဘဝမာနော ပဋိဂန္တွာ ပုဗ္ဗာရာမံ ပါဝိသိ။

အထ တေ မဟလ္လကဘိက္ခူ ပါတောဝ မုခံ ဓောဝိတွာ “အာဂန္တုကဘတ္တ-ဒါယိကာယ ဝိသာခါယ ဃရံ ယာဂုံ ပိဝိဿာမာ”တိ ဂန္တွာ ယာဂုံ ပိဝိတွာ ခဇ္ဇကံ ခါဒိတွာ နိသီဒိံသု။ အထ နေ ဝိသာခါ ပုစ္ဆိ “တုမှေပိ ဘန္တေ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ရေဝတတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမိတ္ထာ”တိ။ အာမ ဥပါသိကေတိ။ ရမဏီယံ ဘန္တေ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနန္တိ။ ကုတော တဿ ရမဏီယတာ, သေတကဏ္ဋက-ခဒိရရုက္ခဂဟနံ [၁] ပေတာနံ နိဝါသနဋ္ဌာနသဒိသံ ဥပါသိကေတိ။ အထညေ ဒွေ ဒဟရဘိက္ခူ အာဂမိံသု။ ဥပါသိကာ တေသမ္ပိ ယာဂုခဇ္ဇကံ ဒတွာ တထေဝ

၁-ကုတော တဿ တံ ရမဏီယံ၊ တာဝ သုဒ္ဓကံ ကဏ္ဋကခဒိရရုက္ခဂဟနံ (က)

ပဋိပုစ္ဆိ။ တေ အာဟံသု "န သက္ကာ ဥပါသိကေ ဝဏ္ဏေတုံ၊ သုဓမ္မဒေဝသဘာ-
သဒိသံ ဈာနဗလေန ဘာဝိတံ ဝိယ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာန"န္တိ။ ဥပါသိကာ
စိန္တေသိ "ပဌမံ အာဂတာ ဘိက္ခူ အညထာ ဝဒိံသု၊ ဣမေ အညထာ ဝဒန္တိ၊
ပဌမံ အာဂတာ ဘိက္ခူ ကိဉ္စိဒေဝ ပမုဿိတွာ ဈာနဗလေန ဝိဿဋ္ဌကာလေ ပဋိ-
နိဝတ္တိတွာ ဂတာ ဘဝိဿန္တိ၊ ဣမေ ပန ဈာနဗလေန အဘိသင်္ခရိတွာ နိမ္မိတကာလေ
ဂတာ ဘဝိဿန္တိ"တိ အတ္တနော ပဏ္ဍိတဘာဝေန တေမတ္ထံ ဉတွာ "သတ္ထာရံ
အာဂတကာလေ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ အဋ္ဌာသိ။ တတော မုဟုတ္တံယေဝ[၂] သတ္ထာ
ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော ဝိသာခါယ ဂေဟံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ သာ
ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ သက္ကစ္စံ ပရိဝိသိတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ
ပဋိပုစ္ဆိ "ဘန္တေ ဟုမေဟိ သဒ္ဓိံ ဂတဘိက္ခူသု ကေစိ ရေဝတတ္ထေရဿ
ဝသနဋ္ဌာနံ 'ခဒိရဂဟနံ အရည'န္တိ ဝဒန္တိ၊ ကေစိ 'ရမဏီယ'န္တိ၊ ကိံ နု ခေါ
တေ"န္တိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ "ဥပါသိကေ ဂါမော ဝါ ဟောတု အရညံ ဝါ၊
ယသ္မိံ ဌာနေ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ရမဏီယမေဝါ"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ
ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

ဧဂ။ "ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ဘူမိရာမဏေယျက"န္တိ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အရဟန္တော ဂါမန္တေ ကာယဝိဝေကံ န လဘန္တိ၊
စိတ္တဝိဝေကံ ပန လဘန္တေဝ။ တေသဉှိ ဒိဗ္ဗပဋိဘာဂါနိပိ အာရမ္မဏာနိ
စိတ္တံ စာလေတုံ န သက္ကောန္တိ။ တသ္မာ ဂါမော ဝါ ဟောတု အရညာဒီနံ
ဝါ အညတရံ၊ **ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ဘူမိရာမဏေယျက**န္တိ သော
ဘူမိပဒေသော ရမဏီယော ဧဝါတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

အပရေန သမယေန ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော ကေန နု
ခေါ ကာရဏေန အာယသ္မာ သီဝလိတ္ထေရော သတ္တဒိဝသသတ္တမာသာဓိကာနိ
သတ္တ ဝဿာနိ မာတု ကုစ္ဆိယံ ဝသိ၊ ကေန နိရယေ ပစ္စိ၊ ကေန နိဿန္ဒေန
လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော ဇာတော"တိ။ သတ္ထာ တံ ကထံ သုတွာ "ဘိက္ခဝေ ကိံ
ကထေထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဘန္တေ ဣမံ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ တဿာယသ္မတော
ပုဗ္ဗကမ္မံ ကထေန္တော အာဟ—

၁-သတ္ထု (သီ၊ သျာ) ၂-မုဟုတ္တသေဝ (သီ၊ သျာ)

ဘိက္ခဝေ ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿီ ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဧကသ္မိံ သမယေ ဇနပဒစာရိကံ စရိတွာ ပိတု နဂရံ ပစ္စာဂမာသိ။ ရာဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ အာဂန္တုကဒါနံ သဇ္ဇေတွာ နာဂရာနံ သာသနံ ပေသေသိ "အာဂန္တွာ မယှံ ဒါနေ သဟာယကာ ဟောန္တူ"တိ။ တေ တထာ ကတွာ "ရညော ဒိန္နဒါနတော အတိရေကတရံ ဒဿာမာ"တိ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ ဒါနံ ပဋိယာဒေတွာ ရညော သာသနံ ပဟိဏိံသု။ ရာဇာ အာဂန္တွာ တေသံ ဒါနံ ဒိသွာ "ဣတော အဓိကတရံ ဒဿာမီ"တိ ပုနဒိဝသတ္ထာယ သတ္ထာရံ နိမန္တေသိ။ နေဝ ရာဇာ နာဂရေ ပရာဇေတုံ သက္ခိ၊ န နာဂရာ ရာဇာနံ။ နာဂရာ ဆဋ္ဌေ ဝါရေ "သွေ ဒါနိ ယထာ 'ဣမသ္မိံ ဒါနေ ဣဒံ နာမ နတ္ထီ'တိ န သက္ကာ ဟောတိ ဝတ္တုံ၊ ဧဝံ ဒါနံ ဒဿာမာ"တိ စိန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ ဒါနံ ပဋိယာဒေတွာ "ကိံ နု ခေါ ဧတ္ထ နတ္ထီ"တိ ဩလောကေန္တာ အလ္လမဓုမေဝ န အဒ္ဒသံသု။ ပက္ကမဓု ပန ဗဟုံ အတ္ထိ။ တေ အလ္လမဓုဿတ္ထာယ စတူသု နဂရဒွါရေသု စတ္တာရိ ကဟာပဏသဟဿာနိ ဂါဟာပေတွာ ပဟိဏိံသု။ အထေကော ဇနပဒမနုဿော ဂါမဘောဇကံ ပဿိတုံ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ မဓုပဋလံ ဒိသွာ မက္ခိကာ ပလာပေတွာ သာခံ ဆိန္ဒိတွာ သာခါဒဏ္ဍကေနေဝ သဒ္ဓိံ မဓုပဋလံ အာဒါယ "ဂါမဘောဇကဿ ဒဿာမီ"တိ နဂရံ ပါဝိသိ။ မဓုအတ္ထာယ ဂတော တံ ဒိသွာ "အမ္ဘော ဝိက္ကိဏိယံ မဓု"န္တိ ပုစ္ဆိ။ န ဝိက္ကိဏိယံ သာမီတိ။ ဟန္ဒ ဣမံ ကဟာပဏံ ဂဟေတွာ ဒေဟီတိ။ သော စိန္တေသိ "ဣမံ မဓုပဋလံ ပါဒမတ္တမ္ပိ န အဂ္ဃတိ၊ အယံ ပန ကဟာပဏံ ဒေတိ။ ဗဟုကဟာပဏကော မညေ၊ မယာ ဝဍ္ဎေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ အထ နံ "န ဒေမီ"တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဒွေ ကဟာပဏေ ဂဏှာဟီတိ။ ဒွီဟိပိ န ဒေမီတိ။ ဧဝံ တာဝ ဝဍ္ဎေသိ၊ ယာဝ သော "တေန ဟိ ဣဒံ သဟဿံ ဂဏှာဟီ"တိ ဘဏ္ဍိကံ ဥပနေသိ။

အထ နံ သော အာဟ "ကိံ နု ခေါ တွံ ဥမ္မတ္တကော၊ ဥဒါဟု ကဟာပဏာနံ ဌပနောကာသံ န လဘသိ၊ ပါဒမ္ပိ န အဂ္ဃနကံ မဓုံ 'သဟဿံ ဂဟေတွာ ဒေဟီ'တိ ဝဒသိ၊ ကိံ နာမေတ"န္တိ။ ဇာနာမဟံ ဘော၊ ဣမိနာ ပန မေ ကမ္မံ အတ္ထိ၊ တေနေဝံ ဝဒါမီတိ။ ကိံ ကမ္မံ သာမီတိ။ အမှေဟိ ဝိပဿီဗုဒ္ဓဿ အဋ္ဌသဋ္ဌိသမဏသဟဿပရိဝါရဿ မဟာဒါနံ သဇ္ဇိတံ၊ တတြေကံ အလ္လမဓုမေဝ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ဧဝံ ဂဏှာမီတိ။ ဧဝံ သန္တေ နာဟံ မူလေန ဒဿာမိ၊ သစေ အဟမ္ပိ ဒါနေ ပတ္တိံ လဘိဿာမိ၊ ဒဿာမီတိ။ သော ဂန္တွာ နာဂရာနံ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ နာဂရာ တဿ သဒ္ဓါယ ဗလဝဘာဝံ ဉတွာ "သာဓု[၁], ပတ္တိကော

၁-သာဓု သာဓု (သီ၊ က)

ဟောတူ”တိ ပဋိဇာနိံသု၊ တေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုခဇ္ဇကံ ဒတွာ မဟတိံ သုဝဏ္ဏပါတိံ အာဟရာပေတွာ မဓုပဋလံ ပီဠာပေသုံ။ တေနေဝ မနုဿေန ပဏ္ဏာကာရတ္ထာယ ဒဓိဝါရကောပိ အာဟဋော အတ္ထိ၊ သော တမ္ပိ ဒဓိံ ပါတိယံ အာကိရိတွာ တေန မဓုနာ သံသန္ဒိတွာ[1] ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အဒါသိ။ တံ ယာဝဒတ္ထံ ဂဏှန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ပါပုဏိ၊ ဥတ္တရိမ္ပိ အဝသိဋ္ဌံ အဟောသိယေဝ။ “ဧဝံ ထောကံ မဓု ကထံ တာဝ ဗဟူနံ ပါပုဏီ”တိ န စိန္တေတဗ္ဗံ။ တဉှိ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ပါပုဏိ၊ ဗုဒ္ဓဝိသယော န စိန္တေတဗ္ဗော။ စတ္တာရိ ဟိ “အစိန္တေယျာနီ”တိ[2] ဝုတ္တာနိ။ တာနိ စိန္တေန္တော ဥမ္မာဒဿေဝ ဘာဂီ ဟောတီတိ။ သော ပုရိသော ထောကံ ကမ္မံ ကတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ထောကံ ကာလံ သံသရန္တော ဧကသ္မိံ သမယေ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ ဗာရာဏသိယံ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပါပုဏိ။ သော “ဧကံ နဂရံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဂန္တွာ ပရိဝါရေသိ၊ နာဂရာနဉ္စ သာသနံ ပဟိဏိ “ရဇ္ဇံ ဝါ မေ ဒေန္တု၊ ယုဒ္ဓံ ဝါ”တိ။ တေ “နေဝ ရဇ္ဇံ ဒဿာမ, န ယုဒ္ဓ”န္တိ ဝတွာ စူဠဒွါရေဟိ နိက္ခမိတွာ ဒါရုဒကာဒီနိ အာဟရန္တိ၊ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောန္တိ။

ဣတရောပိ စတ္တာရိ မဟာဒွါရာနိ ရက္ခန္တော သတ္တမာသာဓိကာနိ သတ္တ ဝဿာနိ နဂရံ ဥပရုန္ဓိ။ အထဿ မာတာ “ကိံ မေ ပုတ္တော ကရောတီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣဒံ နာမ ဒေဝီ”တိ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ “ဗာလော မမ ပုတ္တော၊ ဂစ္ဆထ, တဿ ‘စူဠဒွါရာနိပိ ပိဓာယ နဂရံ ဥပရုန္ဓတူ’တိ ဝဒေထာ”တိ။ သော မာတု သာသနံ သုတွာ တထာ အကာသိ။ နာဂရာပိ ဗဟိ နိက္ခမိတုံ အလဘန္တာ သတ္တမေ ဒိဝသေ အတ္တနော ရာဇာနံ မာရေတွာ တဿ ရဇ္ဇံ အဒံသု။ သော ဣမံ ကမ္မံ ကတွာ အာယုပရိယောသာနေ အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ယာဝါယံ ပထဝီ ယောဇနမတ္တံ ဥဿန္နာ၊ တာဝ နိရယေ ပစ္စိတွာ စတုန္နံ စူဠဒွါရာနံ ပိဒဟိတတ္တာ တတော စုတော တဿာ ဧဝ မာတု ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ သတ္တမာသာဓိကာနိ သတ္တ ဝဿာနိ အန္တောကုစ္ဆိသ္မိံ ဝသိတွာ သတ္တ ဒိဝသာနိ ယောနိမုခေ တိရိယံ နိပဇ္ဇိ။ ဧဝံ ဘိက္ခဝေ သီဝလိ တဒါ နဂရံ ဥပရုန္ဓိတွာ ဂဟိတကမ္မေန ထောကံ ကာလံ နိရယေ ပစ္စိတွာ စတုန္နံ စူဠဒွါရာနံ ပိဒဟိတတ္တာ တတော စုတော တဿာ ဧဝ မာတု ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ထောကံ ကာလံ ကုစ္ဆိယံ ဝသိ။ နဝမဓုနော ဒိန္နတ္တာ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော ဇာတောတိ။

၁-သန္ဒေတွာ (သီ)၊ သန္နေတွာ (သျာ)

၂-အံ ၁-၃၉၂-ပိဋ္ဌေ။

ပုနေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အဟော သာမဏေရဿ လာဘော၊ အဟော ပုညံ၊ ယေန ဧကေန ပဥ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ပဥ္စကူဋာ-ဂါရသတာနိ ကတာနိ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ“ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခဝေ မယှံ ပုတ္တဿ နေဝ ပုညံ အတ္ထိ, န ပါပံ၊ ဥဘယမဿ ပဟီန”န္တိ ဝတွာ ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“ယောဓ ပုညဉ္စ ပါပဉ္စ၊ ဥဘော သင်္ဂ'မုပစ္စဂါ။
အသောကံ ဝိရဇံ သုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ”န္တိ[၁]။

ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဝတ္ထု နဝမံ။

၁၀-အညတရဇ္ဈတ္တိဝတ္ထု

ရမဏီယာနိတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဣတ္ထိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကော ကိရ ပိဏ္ဍပါတိကော ဘိက္ခု သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဧကံ ဇိဏ္ဏုဥယျာနံ ပဝိသိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။ ဧကာ နဂရသောဘိနီ ဣတ္ထီ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ “အဟံ အသုကဋ္ဌာနံ နာမ ဂမိဿာမိ၊ တွံ တတ္ထ အာဂစ္ဆေယျာသိ”တိ သင်္ကေတံ ကတွာ အဂမာသိ။ သော ပုရိသော နာဂစ္ဆိ။ သာ တဿ အာဂမနမဂ္ဂံ ဩလောကေန္တီ တံ အဒိသွာ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ ဣတော စိတော စ ဝိစရမာနာ တံ ဥယျာနံ ပဝိသိတွာ ထေရံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နံ ဒိသွာ ဣတော စိတော စ ဩလောကယမာနာ အညံ ကဉ္စိ အဒိသွာ “အယဉ္စ ပုရိသောဝ၊ ဣမဿ စိတ္တံ ပမောဟေဿာမီ”တိ တဿ ပုရတော ဌတွာ ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္ထသာဋကံ မောစေတွာ နိဝါသေတိ၊ ကေသေ မုဉ္စိတွာ ဗန္ဓတိ၊ ပါဏိံ ပဟရိတွာ ဟသတိ။ ထေရဿ သံဝေဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သကလသရီရံ ဖရိ။ သော “ကိံ နု ခေါ ဣဒ”န္တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာပိ “မမ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ‘သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ’တိ ဂတဿ ဘိက္ခုနော ကာ နု ခေါ ပဝတ္တီ”တိ ဥပဓာရေန္တော တံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ တဿာ အနာစာရကိရိယံ, ထေရဿ စ သံဝေဂုပ္ပတ္တိံ ဉတွာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ တေန သဒ္ဓိံ ကထေသိ “ဘိက္ခု ကာမဂဝေသကာနံ အရမဏဋ္ဌာနမေဝ ဝီတရာဂါနံ ရမဏဋ္ဌာနံ

ဟောတီ''တိ။ ဝေဠု ပန ဝတွာ ဩဘာသံ ဖရိတွာ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၉၉။ "ရမဏီယာနိ အရညာနိ၊ ယတ္ထ န ရမတီ ဇနော။
ဝီတရာဂါ ရမိဿန္တိ၊ န တေ ကာမဂဝေသိနော"တိ။

တတ္ထ **အရညာနီ**တိ သုပုပ္ဖိတတရုဝနသဏ္ဍပဋိမဏ္ဍိတာနိ ဝိမလသလိလသမ္ပန္နာနိ အရညာနိ နာမ **ရမဏီယာနိ။ ယတ္ထာ**တိ ယေသု အရညေသု ဝိကသိတေသု ပဒုမဝနေသု ဂါမမက္ခိကာ ဝိယ ကာမဂဝေသကော **ဇနော န ရမတိ။ ဝီတရာဂါ**တိ ဝိဂတရာဂါ ပန ခီဏာသဝါ နာမ ဘမရမဓုကရာ ဝိယ ပဒုမဝနေသု တထာရူပေသု အရညေသု **ရမိဿန္တိ**။ ကိံ ကာရဏာ? **န တေ ကာမဂဝေသိနော၊** ယသ္မာ တေ ကာမဂဝေသိနော န ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ သော ထေရော ယထာနိသိန္နောဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ ထုတိံ ကရောန္တော တထာဂတဿ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ အဂမာသီတိ။

အညတရဣတ္ထိဝတ္ထု ဒသမံ။

အရဟန္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တမော ဝဂ္ဂေါ။

၈—သဟဿဝဂ္ဂ

၁-တမ္ဗဒါဌိကစောရဃာတကဝတ္ထု

သဟဿမပိ စေ ဝါစာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော တမ္ဗဒါဌိကစောရဃာတကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကေနူနပဉ္စသတာ ကိရ စောရာ ဂါမဃာတကာဒီနိ ကရောန္တာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသုံ။ အထေကော ပုရိသော နိဗ္ဗိဒ္ဓပိင်္ဂလော တမ္ဗဒါဌိကော ဝေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ "အဟမ္ပိ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဇီဝိဿာမီ"တိ အာဟ။ အထ နံ စောရဇေဋ္ဌကဿ ဒဿေတွာ "အယမ္ပိ အမှာကံ သန္တိကေ ဝသိတုံ ဣစ္ဆတီ"တိ အာဟံသု။ အထ နံ စောရဇေဋ္ဌကော ဩလောကေတွာ "အယံ မာတု ထနံ ဆိန္ဒိတွာ ပိတု ဝါ ဂလလောဟိတံ နီဟရိတွာ ခါဒနသမတ္ထော အတိကက္ခဠော"တိ စိန္တေတွာ "နတ္ထေတဿ အမှာကံ သန္တိကေ ဝသနကိစ္စ"န္တိ ပဋိက္ခိပိ။ သော ဧဝံ ပဋိက္ခိတ္တောပိ အာဂန္တွာ ဧကံ တဿေဝ အန္တေဝါသိကံ ဥပဋ္ဌဟန္တော အာရာဓေသိ။ သော တံ အာဒါယ စောရဇေဋ္ဌကံ ဥပသင်္ကမိတွာ "သာမိ ဘဒ္ဒကော ဧသ၊ အမှာကံ ဥပကာရကော၊ သင်္ဂဏှထ နံ"န္တိ ယာစိတွာ စောရဇေဋ္ဌကံ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ အထေကဒိဝသံ နာဂရာ ရာဇပုရိသေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ တေ စောရေ ဂဟေတွာ ဝိနိစ္ဆယမဟာမတ္တာနံ သန္တိကံ နယိံသု။ အမစ္စာ တေသံ ဖရသုနာ သီသစ္ဆေဒံ အာဏာပေသုံ။ တတော "ကော နု ခေါ ဣမေ မာရေဿတီ"တိ ပရိယေသန္တာ တေ မာရေတုံ ဣစ္ဆန္တံ ကဉ္စိ အဒိသွာ စောရဇေဋ္ဌကံ အာဟံသု "တွံ ဣမေ မာရေတွာ ဇီဝိတဉ္စေဝ လဘိဿသိ သမ္မာနဉ္စ၊ မာရေဟိ နေ"တိ။ သောပိ အတ္တနော နိဿာယ ဝသိတတ္တာ တေ မာရေတုံ န ဣစ္ဆိ။ ဧတေနုပါယေန ဧကေနူန-ပဉ္စသတေ ပုစ္ဆိံသု၊ သဗ္ဗေပိ န ဣစ္ဆိံသု။ သဗ္ဗပစ္ဆာ တံ နိဗ္ဗိဒ္ဓပိင်္ဂလံ တမ္ဗဒါဌိကံ ပုစ္ဆိံသု။ သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တေ သဗ္ဗေပိ မာရေတွာ ဇီဝိတဉ္စေဝ သမ္မာနဉ္စ လဘိ။ ဧတေနုပါယေန နဂရဿ ဒက္ခိဏတောပိ ပဉ္စ စောရသတာနိ အာနေတွာ အမစ္စာနံ ဒဿေတွာ တေဟိ တေသမ္ပိ သီသစ္ဆေဒေ အာဏတ္တေ စောရဇေဋ္ဌကံ အာဒိံ ကတွာ ပုစ္ဆန္တာ ကဉ္စိ မာရေတုံ ဣစ္ဆန္တံ အဒိသွာ "ပုရိမဒိဝသေ ဧကော ပုရိသော ပဉ္စသတေ စောရေ မာရေသိ၊ ကဟံ နု ခေါ သော"တိ။ "အသုကဋ္ဌာနေ အမှေဟိ ဒိဋ္ဌော"တိ ဝုတ္တေ တံ ပက္ကောသာပေတွာ "ဣမေ မာရေဟိ၊ သမ္မာနံ လစ္ဆသီ"တိ အာဏာပေသုံ။ သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တေ သဗ္ဗေပိ မာရေတွာ သမ္မာနံ လဘိ။ အထ နံ "ဘဒ္ဒကော

အယံ ပုရိသော၊ နိဗဒ္ဓံ စောရဃာတကမေဝ တေံ ကရိဿာမာ”တိ မန္တေတွာ တဿ တံ ဌာနန္တရံ ဒတွာဝ သမ္မာနံ ကရိံသု။ သော ပဋ္ဌိမဒိသတောပိ ဥတ္တရဒိသတောပိ အာနီတေ ပဉ္စသတေ ပဉ္စသတေ စောရေ ဃာတေသိယေဝ။ ဇေ၀ံ စတူဟိ ဒိသာဟိ အာနီတာနိ ဒွေ သဟဿာနိ မာရေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကံ ဧကံ ဒွေတိ အာနီတေ တေ မနုဿေ မာရေတွာ ပဉ္စပဏ္ဏာသ သံဝစ္ဆရာနိ စောရဃာတကကမ္မံ အကာသိ။

သော မဟလ္လကကာလေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သီသံ ဆိန္ဒိတုံ န သက္ကောတိ၊ ဒွေ တယော ဝါရေ ပဟရန္တော မနုဿေ ကိလမေတိ။ နာဂရာ စိန္တယိံသု “အညော ပေ စောရဃာတကော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ အယံ အတိဝိယ မနုဿေ ကိလမေတိ၊ ကိံ ဣမိနာ”တိ တဿ တံ ဌာနန္တရံ ဟရိံသု။ သော ပုဗ္ဗေ စောရဃာတကကမ္မံ ကရောန္တော “အဟတသာဋကေ နိဝါသေတုံ, နဝသပ္ပိနာ သင်္ခတံ ခီရယာဂုံ ပိဝိတုံ, သုမနပုပ္ဖါနိ ပိလန္ဓိတုံ, ဂန္ဓေ ဝိလိမ္ပိတု”န္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ န လဘိ။ သော ဌာနာ စာဝိတဒိဝသေ “ခီရယာဂုံ မေ ပစထာ”တိ ဝတွာ အဟတဝတ္ထသုမနမာလာဝိလေပနာနိ ဂါဟာပေတွာ နဒိံ ဂန္တွာ နှတွာ အဟတဝတ္ထာနိ နိဝါသေတွာ မာလာ ပိလန္ဓိတွာ ဂန္ဓေဟိ အနုလိတ္တဂတ္တော ဂေဟံ အာဂန္တွာ နိသီဒိ။ အထဿ နဝသပ္ပိနာ သင်္ခတံ ခီရယာဂုံ ပုရတော ဌပေတွာ ဟတ္ထဓောဝနောဒကံ အာဟရိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ သာရိပုတ္တတ္ထေရော သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ “ကတ္ထ နု ခေါ အဇ္ဇ မယာ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ အတ္တနော ဘိက္ခာစာရံ ဩလောကေန္တော တဿ ဂေဟေ ခီရယာဂုံ ဒိသွာ “ကရိဿတိ နု ခေါ မေ ပုရိသော သင်္ဂဟ”န္တိ ဥပဓာရေန္တော “မံ ဒိသွာ မမ သင်္ဂဟံ ကရိဿတိ၊ ကရိတွာ စ ပန မဟာသမ္ပတ္တိံ လဘိဿတိ အယံ ကုလပုတ္တော”တိ ဉတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ အာဒါယ တဿ ဂေဟဒွါရေ ဌိတမေဝ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။

သော ထေရံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော စိန္တေသိ “မယာ စိရံ စောရဃာတက-ကမ္မံ ကတံ၊ ဗဟူ မနုဿာ မာရိတာ၊ ဣဒါနိ မေ ဂေဟေ ခီရယာဂု ပဋိယတ္တာ၊ ထေရော အာဂန္တွာ မမ ဂေဟဒွါရေ ဌိတော၊ ဣဒါနိ မယာ အယျဿ ဒေယျဓမ္မံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ပုရတော ဌပိတယာဂုံ အပနေတွာ ထေရံ ဥပ-သင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အန္တောဂေဟေ နိသီဒါပေတွာ ပတ္တေ ခီရယာဂုံ အာကိရိတွာ နဝသပ္ပိံ အာသိဉ္စိတွာ ထေရံ ဗီဇမာနော အဋ္ဌာသိ။ အထဿ စ ဒီဃရတ္တံ အလဒ္ဓပုဗ္ဗတာယ ခီရယာဂုံ ပါတုံ ဗလဝအဇ္ဈာသယော အဟောသိ။ ထေရော တဿ အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ “တွံ ဥပါသက အတ္တနော ယာဂုံ

ပိဝါ”တိ အာဟ။ သော အညဿ ဟတ္ထေ မိဉ္ဇံ ဒတွာ ယာဂုံ ပိဝိ။ ထေရော မိဉ္ဇမာနံ ပုရိသံ “ဂဏှ, ဥပါသကမေဝ မိဉ္ဇာဟီ”တိ[၁] အာဟ။ သော မိဉ္ဇိယမာနော ကုစ္ဆိပူရံ ယာဂုံ ပိဝိတွာ အာဂန္တွာ ထေရံ မိဉ္ဇမာနော ဌတွာ ကတာဟာရကိစ္စဿ ထေရဿ ပတ္တံ အဂ္ဂဟေသိ။ ထေရော တဿ အနုမောဒနံ အာရဘိ။ သော အတ္တနော စိတ္တံ ထေရဿ ဓမ္မဒေသနာနုဂံ[၂] ကာတုံ နာသက္ခိ။ ထေရော သလ္လက္ခေတွာ “ဥပါသက ကသ္မာ စိတ္တံ ဒေသနာနုဂံ ကာတုံ န သက္ကောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ မယာ ဒီဃရတ္တံ ကက္ခဠကမ္မံ ကတံ, ဗဟူ မနုဿာ မာရိတာ, တမဟံ အတ္တနော ကမ္မံ အနုဿရန္တော စိတ္တံ အယျဿ ဒေသနာနုဂံ ကာတုံ နာသက္ခိန္တိ။ ထေရော “ဝဉ္စေဿာမိ န”န္တိ စိန္တေတွာ ကိံ ပန တွံ အတ္တနော ရုစိယာ အကာသိ, အညေဟိ ကာရိတောသီတိ။ ရာဇာ မံ ကာရေသိ ဘန္တေတိ။ ကိံ နု ခေါ တေ ဥပါသက ဧဝံ သန္တေ အကုသလံ ဟောတီတိ။ မန္ဒဓာတုကော[၃] ဥပါသကော ထေရေနေဝံ ဝုတ္တေ[၄] “နတ္ထိ မယှံ အကုသလ”န္တိ သညီ ဟုတွာ တေန ဟိ ဘန္တေ ဓမ္မံ ကထေထာတိ။ သော ထေရေ အနုမောဒနံ ကရောန္တေ ဧကဂ္ဂစိတ္တော ဟုတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဩရတော အနုလောမိကံ ခန္တိံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ ထေရောပိ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ '

ဥပါသကော ထေရံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တမာနံ ဧကာ ယက္ခိနီ ဓေနုဝေသေန အာဂန္တွာ ဥရေ ပဟရိတွာ မာရေသိ။ သော ကာလံ ကတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “စောရဃာတကော ပဉ္စပဏ္ဏာသ ဝဿာနိ ကက္ခဠကမ္မံ ကတွာ အဇ္ဇေဝ တတော မုတ္တော, အဇ္ဇေဝ ထေရဿ ဘိက္ခံ ဒတွာ အဇ္ဇေဝ ကာလံကတော, ကဟံ နု ခေါ နိဗ္ဗတ္တော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခဝေ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တော”တိ အာဟ။ ကိံ ဘန္တေ ဝဒေထ, ဧတ္တကံ ကာလံ ဧတ္တကေ မနုဿေ ဃာတေတွာ တုသိတဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တောတိ။ “အာမ ဘိက္ခဝေ, မဟန္တေန တေန ကလျာဏမိတ္တေန လဒ္ဓေါ, သော သာရိပုတ္တဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အနုလောမဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဣတော စုတော တုသိတဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

“သုဘာသိတံ သုဏိတွာန, နဂရေ စောရဃာတကော။
အနုလောမခန္တိံ လဒ္ဓါန, မောဒတိ တိဒိဝံ ဂတော”တိ။

၁-ဂဏှ တွံ ဥပါသက၊ မာ မေ မိဉ္ဇာဟီတိ (က) ၂-ဓမ္မဒေသနာနုဂတံ (သျာ)၊ ဓမ္မဒေသနာနုယောဂံ (က)
၃-မုဠှဓာတုကော (သီ) ၄-ဝုတ္တော (သျာ)

ဘန္တေ အနုမောဒနကထာ နာမ န ဗလဝါ၊ တေန ကတံ အကုသလကမ္မံ မဟန္တံ၊ ကထံ တ္တေကေန ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသီတိ။ သတ္ထာ "ကိံ ဘိက္ခဝေ 'မယာ ဒေသိတဓမ္မဿ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ'တိ မာ ပမာဏံ ဂဏှထ။ ဧကောပိ ဟိ အတ္ထနိဿိတာ သေယျော"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၀၀။ "သဟဿမပိ စေ ဝါစာ၊ အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
ဧကံ အတ္ထပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတွာ ဥပသမ္မတီ"တိ။

တတ္ထ **သဟဿမပီ**တိ ပရိစ္ဆေဒဝစနံ၊ ဧကံ သဟဿံ ဒွေ သဟဿာနီတိ ဧဝံ သဟဿေန စေပိ¹ ပရိစ္ဆိန္နဝါစာ ဟောန္တိ၊ တာ စ ပန **အနတ္ထပဒသံဟိတာ** အာကာသဝဏ္ဏနာပဗ္ဗတဝဏ္ဏနာဝနဝဏ္ဏနာဒီနိ ပကာသကေဟိ အနိယျာနဒီပကေဟိ အနတ္ထကေဟိ ပဒေဟိ သံဟိတာ ယာဝ ဗဟုကာ ဟောတိ၊ တာဝ ပါပိကာ ဧဝါတိ အတ္ထော။ **ဧကံ အတ္ထပဒန္တိ ယံ** ပန "အယံ ကာယော, ဣယံ ကာယဂတာသတိ, တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ ဧဝရူပံ ဧကံ အတ္ထပဒံ **သုတွာ** ရာဂါဒိဝူပသမေန **ဥပသမ္မတိ၊** တံ အတ္ထယာဝကံ နိဗ္ဗာနပ္ပဋိသံယုတ္တံ ခန္ဓဓာတုအာယတနဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂသတိပဋ္ဌာနပရိဒီပကံ ဧကမ္ပိ ပဒံ သေယျောယေဝါတိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

တမ္ဗဒါဌိကစောရဃာတကဝတ္ထု ပဌမံ။

၂-ဗာဟိယဒါရုစီရိယတ္ထေရဝတ္ထု

သဟဿမပိ စေ ဂါထာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒါရုစီရိယတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဧကသ္မိံ ဟိ ကာလေ ဗဟူ မနုဿာ နာဝါယ မဟာသမုဒ္ဒံ ပက္ခန္ဒိတွာ အန္တောမဟာသမုဒ္ဒေ ဘိန္နာယ နာဝါယ မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာ အဟေသုံ။ ဧကော-ဝေတ္ထ² ဧကံ ဖလကံ ဂဟေတွာ ဝါယမန္တော သုပ္ပါရကပဋ္ဋနတီရံ ဩက္ကမိ၊ တဿ နိဝါသနပါရုပနံ နတ္ထိ။ သော အညံ ကိဉ္စိ အပဿန္တော သုက္ခကဋ္ဌဒဏ္ဍကေ ဝါကေဟိ ပလိဝေဌေတွာ နိဝါသနပါရုပနံ ကတွာ ဒေဝကုလတော

¹ စေဝ (သီ)၊ စေ (က) ² ဝါဏိဇော (က)

ကပါလံ ဂဟေတွာ သုပ္ပါရကပဋ္ဋနံ အဂမာသိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဒတွာ "အယံ ဧကော အရဟာ"တိ သမ္ဘာဝေသုံ။ သော ဝတ္ထေသု ဥပနီတေသု "သစာဟံ နိဝါသေဿာမိ ဝါ ပါရုပိဿာမိ ဝါ၊ လာဘသက္ကာရော မေ ပရိဟာယိဿတီ"တိ တာနိ ဝတ္ထာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ ဒါရုစီရာနေဝ ပရိဒဟိ[၁]။ အထဿ ဗဟူဟိ "အရဟာ အရဟာ"တိ ဝုစ္စမာနဿ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ "ယေ ခေါ ကေစိ လောကေ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နာ၊ အဟံ တေသံ အညတရော"တိ။ အထဿ ပုရာဏသာလောဟိတာ ဒေဝတာ စေတော စိန္တေသိ။

ပုရာဏသာလောဟိတာတိ ပုဗ္ဗေ ဧကတော ကတသမဏဓမ္မာ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ ကဿပဒသဗလဿ သာသနေ ဩသက္ကမာနေ သာမဏေရာဒီနံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ သတ္တ ဘိက္ခူ သံဝေဂပ္ပတ္တာ "ယာဝ သာသနဿ အန္တရဓာနံ န ဟောတိ၊ တာဝ အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ ကရိဿာမာ"တိ သုဝဏ္ဏစေတိယံ ဝန္ဒိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဧကံ ပဗ္ဗတံ ဒိသွာ "ဇီဝိတေ သာလယာ နိဝတ္တန္တု၊ နိရာလယာ ဣမံ ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟန္တူ"တိ ဝတွာ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ သဗ္ဗေပိ တံ အဘိရုယှ နိဿေဏိံ ပါတေတွာ သမဏဓမ္မံ ကရိံသု။ တေသု သံဃတ္ထေရော ဧကရတ္တာတိက္ကမေနေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော အနောတတ္တဒဟေ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ ဥတ္တရကုရုတော ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရိတွာ တေ ဘိက္ခူ အာဟ "အာဝုသော ဣမံ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ မုခံ ဓောဝိတွာ ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ။ ကိံ ပန ဘန္တေ အမှေဟိ ဧဝံ ကတိကာ ကတာ "ယော ပဌမံ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ၊ တေနာဘတံ ပိဏ္ဍပါတံ အဝသေသာ ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တီ"တိ။ နော ဟေတံ အာဝုသောတိ။ "တေန ဟိ သစေ မယမ္ပိ တုမှေ ဝိယ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမ၊ သယံ အာဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမာ"တိ န ဣစ္ဆိံသု။ ဒုတိယဒိဝသေ ဒုတိယတ္ထေရော အနာဂါမိဖလံ ပါပုဏိ။ သောပိ တထေဝ ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရိတွာ ဣတရေ နိမန္တေသိ။ တေ ဧဝမာဟံသု "ကိံ ပန ဘန္တေ အမှေဟိ ဧဝံ ကတိကာ ကတာ 'မဟာထေရေန အာဘတံ ပိဏ္ဍပါတံ အဘုဉ္ဇိတွာ အနုထေရေန အာဘတံ ဘုဉ္ဇိဿာမာ'တိ"။ နော ဟေတံ အာဝုသောတိ။ "ဧဝံ သန္တေ တုမှေ ဝိယ မယမ္ပိ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အတ္တနော ပုရိသကာရေန ဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကောန္တာ ဘုဉ္ဇိဿာမာ"တိ န ဣစ္ဆိံသု။ တေသု အရဟတ္တံ ပတ္တော ဘိက္ခု ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ အနာဂါမီ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဣတရေ ပဉ္စ ထေရာ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ သုဿိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ကာလံ

ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ တတော စဝိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ကုလဃရေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေသု ဧကော **ပုက္ကုသာတိ ရာဇာ**[၁] အဟောသိ၊ ဧကော **ကုမာရကဿပေါ**[၂]၊ ဧကော **ဒါရုစီရိယော**[၃]၊ ဧကော **ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော**[၄]၊ ဧကော **သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကော**တိ[၅]။ တတ္ထ ယော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဘိက္ခု၊ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ "ပုရာဏသာလောဟိတာ ဒေဝတာ"တိ။

တဿ ဟိ ဗြဟ္မုနော ဧတဒဟောသိ "အယံ မယာ သဒ္ဓိံ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ သမဏဓမ္မံ အကာသိ၊ ဣဒါနိ ဣမံ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တော ဝိနဿေယျ၊ သံဝေဇေဿာမိ န"န္တိ။ အထ နံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ "နေဝ ခေါ တွံ ဗာဟိယ အရဟာ၊ နပိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော၊ သာပိ တေ ပဋိပဒါ နတ္ထိ၊ ယာယ တွံ အရဟာ ဝါ အဿ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော"တိ။ ဗာဟိယော အာကာသေ ဌတွာ ကထေန္တံ မဟာဗြဟ္မာနံ ဩလောကေတွာ စိန္တေသိ "အဟော ဘာရိယံ ကမ္မံ ကတံ၊ အဟံ 'အရဟာမှီ'တိ စိန္တေသိံ၊ အယဉ္စ မံ 'န တွံ အရဟာ၊ နပိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နောသီ'တိ ဝဒတိ၊ အတ္ထိ နု ခေါ လောကေ အညော အရဟာ"တိ။ အထ နံ ပုစ္ဆိ "အတ္ထိ နု ခေါ ဧတရဟိ ဒေဝတေ လောကေ အရဟာ ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော"တိ။ အထဿ ဒေဝတာ အာစိက္ခိ "အတ္ထိ ဗာဟိယ ဥတ္တရေသု ဇနပဒေသု သာဝတ္ထိ နာမ နဂရံ၊ တတ္ထ သော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ သော ဟိ ဗာဟိယ ဘဂဝါ အရဟာ စေဝ အရဟတ္တာယ စ ဓမ္မံ ဒေသေတီ"တိ။

ဗာဟိယော ရတ္တိဘာဂေ ဒေဝတာယ ကထံ သုတွာ သံဝိဂ္ဂမာနသော တံ ခဏံယေဝ သုပ္ပါရကာ နိက္ခမိတွာ ဧကရတ္တိဝါသေန[၆] သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ၊ သဗ္ဗံ ဝီသယောဇနသတိကံ မဂ္ဂံ ဧကရတ္တိဝါသေနေဝ အဂမာသိ။ ဂစ္ဆန္တော စ ပန ဒေဝတာနုဘာဝေန ဂတော၊ "ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေနာ"တိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ တသ္မိံ ပန ခဏေ သတ္ထာ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ။ သော ဘုတ္တပါတရာသေ ကာယအလသိယဝိမောစနတ္ထံ အဗ္ဘောကာသေ စင်္ကမန္တေ သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ "ကဟံ ဧတရဟိ သတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဘိက္ခူ "ဘဂဝါ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော"တိ ဝတွာ တံ ပုစ္ဆိံသု "တွံ ပန

၁-မ ၃-၂၈၁-ပိဋ္ဌေ။ ၂-မ ၁-၁၉၅-ပိဋ္ဌေ။
၃-ခု ၁-၈၄-ပိဋ္ဌေ။ ၄-ဝိ ၁-၂၄၃၊ ခု ၁-၁၉၁-ပိဋ္ဌေသု။
၅-ခု ၁-၃၅၅-ပိဋ္ဌေ သုတ္တနိပါတေ။ ၆-နိက္ခမိတွာ သဗ္ဗတ္ထ ဧကရတ္တိဝါသေန (က)

ကုတော အာဂတောသီ’’တိ။ သုပ္ပါရကာ အာဂတောမှီတိ။ ကဒါ နိက္ခန္တောသီတိ။ ဟိယျော သာယံ နိက္ခန္တောမှီတိ။ ဒူရတောသိ အာဂတော၊ နိသီဒ, တာဝ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေလေန မက္ခေတွာ ထောကံ ဝိဿမာဟိ၊ အာဂတကာလေ သတ္ထာရံ ဒက္ခိဿသီတိ။ အဟံ ဘန္တေ သတ္ထု ဝါ အတ္တနော ဝါ ဇီဝိတန္တရာယံ န ဇာနာမိ၊ ဧကရတ္တေနေဝမှိ ကတ္ထစိ အဋ္ဌတွာ အနိသီဒိတွာ ဝီသယောဇနသတိကံ မဂ္ဂံ အာဂတော၊ သတ္ထာရံ ပဿိတွာဝ ဝိဿမိဿာမီတိ။ သော ဧဝံ ဝတွာ တရမာနရူပေါ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ ဘဂဝန္တံ အနောပမာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ “စိရဿံ ဝတ မေ ဂေါတမော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒိဋ္ဌော”တိ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩနတသရီရော ဂန္တွာ အန္တရဝီထိယမေဝ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဂေါပ္ဖကေသု ဒဠှံ ဂဟေတွာ ဧဝမာဟ “ဒေသေတု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓမ္မံ၊ ဒေသေတု သုဂတော ဓမ္မံ၊ ယံ မမဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ”တိ။ အထ နံ သတ္ထာ “အကာလော ခေါ တာဝ ဗာဟိယ၊ အန္တရဃရံ[1] ပဝိဋ္ဌမှာ ပိဏ္ဍာယာ”တိ ပဋိက္ခိပိ။

တံ သုတွာ ဗာဟိယော ဘန္တေ သံသာရေ သံသရန္တေန ကဗဠီကာရာဟာရော န အလဒ္ဓပုဗ္ဗော၊ တုမှာကံ ဝါ မယှံ ဝါ ဇီဝိတန္တရာယံ န ဇာနာမိ၊ ဒေသေတု မေ ဓမ္မန္တိ။ သတ္ထာ ဒုတိယမ္ပိ ပဋိက္ခိပိယေဝ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ “ဣမဿ မံ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ သကလသရီရံ ပီတိယာ နိရန္တရံ အဇ္ဈောတ္ထဋံ ဟောတိ၊ ဗလဝပီတိဝေဂေါ ဓမ္မံ သုတွာပိ န သက္ခိဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ၊ မဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ တာဝ တိဋ္ဌတု၊ ဧကရတ္တေနေဝ ဝီသယောဇနသတိကံ မဂ္ဂံ အာဂတတ္တာ ဒရထောပိဿ ဗလဝါ၊ သောပိ တာဝ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတူ”တိ။ တသ္မာ ဒွိက္ခတ္တုံ ပဋိက္ခိပိတွာ တတိယံ ယာစိတော အန္တရဝီထိယံ ဌိတောဝ “တသ္မာတိဟ တေ ဗာဟိယ ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ ‘ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတီ’တိ”အာဒိနာ[2] နယေန ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော သတ္ထု ဓမ္မံ သုဏန္တောယေဝ သဗ္ဗာသဝေ ခေပေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တာဝဒေဝ စ ပန ဘဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ “ပရိပုဏ္ဏံ တေ ပတ္တစီဝရ”န္တိ ပုဋ္ဌော “န ပရိပုဏ္ဏ”န္တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ “တေန ဟိ ပတ္တစီဝရံ ပရိယေသာဟီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

“သော ကိရ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ‘ဘိက္ခုနာ နာမ အတ္တနာ ပစ္စယေ လဘိတွာ အညံ အနောလောကေတွာ သယမေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ဧကဘိက္ခုဿာပိ ပတ္တေန ဝါ စီဝရေန ဝါ သင်္ဂဟံ န

၁-အန္တရဝီထိံ (သျာ) ၂-ခု ၁-၈၇-ပိဋ္ဌေ။

အကာသိ၊ တေနဿ ဇုဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ ဥတွာ ဟေဘိက္ခု-ဘာဝေန ပဗ္ဗဇ္ဇံ န အဒါသိ။ တမ္ပိ ပတ္တစီဝရံ ပရိယေသမာနမေဝ ဧကော ယက္ခိနီ ဓေနုရူပေန အာဂန္တွာ ဥရမှိ ပဟရိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသိ။ သတ္ထာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တော ဗာဟိ-ယဿ သရီရံ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ပတိတံ ဒိသွာ ဘိက္ခူ အာဏာပေသိ “ဘိက္ခဝေ ဧကဿ ဂေဟဒွါရေ ဌတွာ မဉ္စကံ အာဟရာပေတွာ ဣမံ သရီရံ နဂရတော နီဟရိတွာ ဈာပေတွာ ထူပံ ကရောထာ”တိ။ ဘိက္ခူ တထာ ကရိံသု၊ ကတွာ စ ပန ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနာ ကတကိစ္စံ အာရောစေတွာ တဿ အဘိသမ္ပရာယံ ပုစ္ဆိံသု။ အထ နေသံ ဘဂဝါ တဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ အာစိက္ခိတွာ “ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ခိပ္ပါဘိညာနံ ယဒိဒံ ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော”တိ[၂] ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိံသု “ဘန္တေ တုမှေ ‘ဗာဟိယော အရဟတ္တံ ပတ္တော’တိ ဝဒေထ၊ ကဒါ သော အရဟတ္တံ ပတ္တော”တိ။ မမ ဓမ္မံ သုတကာလေ ဘိက္ခဝေတိ။ ကဒါ ပနဿ ဘန္တေ တုမှေဟိ ဓမ္မော ကထိတောတိ။ ပိဏ္ဍာယ စရန္တေန အန္တရဝီထိယံ ဌတွာတိ။ အပ္ပမတ္တကော ဟိ ဘန္တေ တုမှေဟိ အန္တရဝီထိယံ ဌတွာ ကထိတဓမ္မော ကထံ သော တာဝတ္တကေန ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသီတိ။ အထ နေ သတ္ထာ “ကိံ ဘိက္ခဝေ မမ ဓမ္မံ ‘အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ’တိ မာ ပမာဏံ ဂဏှထ။ အနေကာနိပိ ဟိ ဂါထာ-သဟဿာနိ အနတ္ထနိဿိတာနိ န သေယျော၊ အတ္ထနိဿိတံ ပန ဧကမ္ပိ ဂါထာပဒံ သေယျော”တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၀၁။ “သဟဿမပိ စေ ဂါထာ၊ အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
ဧကံ ဂါထာပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတွာ ဥပသမ္မတီ”တိ။

တတ္ထ **ဧကံ ဂါထာပဒံ သေယျော**တိ “အပ္ပမာဒေါ အမတပဒံ။ပ။ ယထာ မတာ”တိ[၃] ဧဝရူပါ ဧကာ ဂါထာပိ သေယျောတိ အတ္ထော။ သေသံ ပုရိမနယေ-နေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ဗာဟိယဒါရုစီရိယတ္ထေရဝတ္ထု ဒုတိယံ။

၁-ဝါမဦးရှိ (သျာ၊ က) ၂-အံ ၁-၂၅-ပိဋ္ဌေ။ ၃-ခု ၁-၁၆-ပိဋ္ဌေ။

၃-ကုဏ္ဍလကေသိတ္ထေရီဝတ္ထု

ယော စ ဂါထာသတံ ဘာသေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကုဏ္ဍလကေသိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ရာဇဂဟေ ကိရ ဧကာ သေဋ္ဌိဓီတာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ အဘိရူပါ အဟောသိ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ။ တသ္မိံ စ ဝယေ ဌိတာ နာရိယော ပုရိသဇ္ဈာသယာ ဟောန္တိ ပုရိသလောလာ။ အထ နံ မာတာပိတရော သတ္တဘူမိကဿ ပါသာဒဿ ဥပရိမတလေ သိရိဂဗ္ဘေ နိဝါသာပေသုံ၊ ဧကမေဝဿာ ဒါသိံ ပရိစာရိကံ အဒံသု။ အထေကံ ကုလပုတ္တံ စောရကမ္မံ ကရောန္တံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ စတုက္ကေ စတုက္ကေ ကသာဟိ ပဟရိတွာ အာဃာတနံ နယိံသု။ သေဋ္ဌိဓီတာ မဟာဇနဿ သဒ္ဒံ သုတွာ "ကိံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ ပါသာဒတလေ ဌတွာ ဩလောကေန္တီ တံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ တံ ပတ္ထယမာနာ အာဟာရံ ပဋိက္ခိပိတွာ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ မာတာ ပုစ္ဆိ "ကိံ ဣဒံ အမ္မာ"တိ။ သစေ ဧတံ "စောရော"တိ ဂဟေတွာ နီယျမာနံ ပုရိသံ လဘိဿာမိ၊ ဇီဝိဿာမိ။ နော စေ လဘိဿာမိ၊ ဇီဝိတံ မေ နတ္ထိ၊ ဣဓေဝ မရိဿာမီတိ။ အမ္မ မာ ဧဝံ ကရိ၊ အမှာကံ ဇာတိယာ စ ဂေါတ္တေန စ ဘောဂေန စ သဒိသံ အညံ သာမိကံ လဘိဿသီတိ။ မယှံ အညေန ကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ဣမံ အလဘမာနာ မရိဿာမီတိ။ မာတာ ဓီတရံ သညာပေတုံ အသက္ကောန္တီ ပိတုနော အာရောစေသိ။ သောပိ နံ သညာပေတုံ အသက္ကောန္တော "ကိံ သက္ကာ ကာတု"န္တိ စိန္တေတွာ တံ စောရံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ရာဇပုရိသဿ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ပေသေသိ "ဣမံ ဂဟေတွာ ဧတံ ပုရိသံ မယှံ ဒေဟီ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ တံ မုဉ္စိတွာ အညံ မာရေတွာ "မာရိတော ဒေဝ စောရော"တိ ရညော အာရောစေသိ။ သေဋ္ဌိပိ တဿ ဓီတရံ အဒါသိ။

သာ တတော ပဋ္ဌာယ "သာမိကံ အာရာဓေဿာမီ"တိ သဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတာ သယမေဝ တဿ ယာဂုအာဒီနိ သံဝိဒဟတိ။ စောရော ကတိပါဟစ္စယေန စိန္တေသိ "ကဒါ နု ခေါ ဣမံ မာရေတွာ ဧတိဿာ အာဘရဏာနိ ဂဟေတွာ ကေသ္မိံ သုရာဂေဟေ ဝိက္ကိဏိတွာ ခါဒိတုံ လဘိဿာမီ"တိ။ သော "အတ္ထေကော[1] ဥပါယော"တိ စိန္တေတွာ အာဟာရံ ပဋိက္ခိပိတွာ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ သာ ဥပသင်္ကမိတွာ "ကိံ တေ သာမိ ရုဇ္ဇတီ"တိ ပုစ္ဆိ။ န ကိဉ္စိ မေ ဘဒ္ဒေတိ။ ကစ္စိ ပန မေ မာတာပိတရော တုယှံ ကုဒ္ဓါတိ။ န ကုဇ္ဈန္တိ

၁-အတ္ထေသော (သျာ၊ က)

ဘန္တေတိ။ အထ ကိံ နာမေတန္တိ။ "ဘန္တေ အဟံ တံ ဒိဝသံ ဗန္ဓိတွာ နိယျမာနော စောရပပါတေ အဓိဝတ္ထာယ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ပဋိဿုဏိတွာ ဇီဝိတံ လဘိံ၊ တွမ္ပိ မယာ တဿာ ဧဝ အာနုဘာဝေန လဒ္ဓါ၊ တံ မေ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ဥပိတ"န္တိ စိန္တေမိ ဘန္တေတိ။ သာမိ မာ စိန္တယိ၊ ကရိဿာမိ ဗလိကမ္မံ၊ ဝဒေဟိ, ကေနတ္ထောတိ။ အပ္ပေါဒကမဓုပါယသေန စ လာဇပဉ္စမကပုပ္ဖေဟိ စာတိ။ "သာဓု သာမိ, အဟံ ပဋိယာဒေဿာမီ"တိ သာ သဗ္ဗံ ဗလိကမ္မံ ပဋိယာဒေတွာ "ဧဟိ သာမိ၊ ဂစ္ဆာမာ"တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဘဒ္ဒေ တဝ ဉာတကေ နိဝတ္တေတွာ မဟဂ္ဃါနိ ဝတ္ထာဘရဏာနိ ဂဟေတွာ အတ္တာနံ အလင်္ကရောဟိ၊ ဟသန္တာ ကီဠန္တာ သုခံ ဂမိဿာမာတိ။ သာ တထာ အကာသိ။

အထ နံ သော ပဗ္ဗတပါဒံ ဂတကာလေ အာဟ "ဘဒ္ဒေ ဣတော ပရံ ဥဘောဝ ဇနာ ဂမိဿာမ၊ သေသဇနံ ယာနကေန သဒ္ဓိံ နိဝတ္တာပေတွာ ဗလိကမ္မဘာဇနံ သယံ ဥက္ခိပိတွာ ဂဏှာဟီ"တိ။ သာ တထာ အကာသိ။ စောရော တံ ဂဟေတွာ စောရပပါတပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိ။ တဿ ဟိ ဧကေန ပဿေန မနုဿာ အဘိရုဟန္တိ၊ ဧကံ ပဿံ ဆိန္နပပါတံ [၁]။ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌိတာ တေန ပဿေန စောရေ ပါတေန္တိ။ တေ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဟုတွာ ဘူမိယံ ပတန္တိ။ တသ္မာ "စောရပပါတော"တိ ဝုစ္စတိ။ သာ တဿ ပဗ္ဗတဿ မတ္ထကေ ဌတွာ "ဗလိကမ္မံ တေ သာမိ ကရောဟီ"တိ အာဟ။ သော တုဏှီ အဟောသိ။ ပုန တာယ "ကသ္မာ သာမိ တုဏှီဘူတောသီ"တိ ဝုတ္တေ တံ အာဟ "န မယှံ ဗလိကမ္မေနတ္ထော၊ ဝဉ္စေတွာ ပန တံ အာဒါယ အာဂတောမှီ"တိ။ ကိံ ကာရဏာ သာမီတိ။ တံ မာရေတွာ တဝ အာဘရဏာနိ ဂဟေတွာ ပလာယနတ္ထာယာတိ။ သာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ အာဟ "သာမိ အဟဉ္စ အာဘရဏာနိ စ တဝ သန္တကာနေဝ၊ ကသ္မာ ဧဝံ ဝဒေသီ"တိ။ သော "မာ ဧဝံ ကရောဟီ"တိ ပုနပ္ပုနံ ယာစိယမာနောပိ "မာရေမိ ဧဝါ"တိ အာဟ။ "ဧဝံ သန္တေ ကိံ တေ မမ မရဏေန၊ ဣမာနိ အာဘရဏာနိ ဂဟေတွာ မယှံ ဇီဝိတံ ဒေဟိ၊ ဣတော ပဋ္ဌာယ မံ 'မတာ'တိ ဓာရေဟိ၊ ဒါသီ ဝါ တေ ဟုတွာ ကမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"ဣဒံ သုဝဏ္ဏကေယူရံ၊ မုတ္တာ ဝေဠုရိယာ ဗဟူ။
သဗ္ဗံ ဟရဿု ဘဒ္ဒန္တေ၊ မံ စ ဒါသီတိ သာဝယာ"တိ [၂]။

၁-ဆိန္နတဋံ (သီ၊ သျာ)

၂-ဣမေ သုဝဏ္ဏကေယူရာ၊ သဗ္ဗေ ဝေဠုရိယာမယာ။
သဗ္ဗဉ္စ ဂဏှ ဘဒ္ဒန္တေ၊ မမံ ဒါသိဉ္စ သာဝယာတိ (သီ၊ သျာ၊ က) ခု ၄-၂၄၂-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။

တံ သုတွာ စောရော "ဝံ ကတေ တွံ ဂန္တွာ မာတာပိတူနံ အာစိက္ခိဿသိ၊ မာရေဿာမိယေဝ, မာ တွံ ဗာဠ္ဟံ ပရိဒေဝသီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"မာ ဗာဠ္ဟံ[၁] ပရိဒေဝေသိ၊ ခိပ္ပံ ဗန္ဓာဟိ ဘဏ္ဍိကံ။
န တုယှံ ဇီဝိတံ အတ္ထိ၊ သဗ္ဗံ ဂဏှာမိ ဘဏ္ဍက"န္တိ။

သာ စိန္တေသိ "အဟော ဣဒံ ကမ္မံ ဘာရိယံ၊ ပညာ နာမ န ပစိတွာ ခါဒနတ္ထာယ ကတာ၊ အထ ခေါ ဝိစာရဏတ္ထာယ ကတာ၊ ဇာနိဿာမိဿ ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ။ အထ နံ အာဟ "သာမိ ယဒါ တွံ 'စောရော'တိ ဂဟေတွာ နီယသိ၊ တဒါဟံ မာတာပိတူနံ အာစိက္ခိံ၊ တေ သဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တံ အာဟရာပေတွာ ဂေဟေ ကရိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ အဟံ တုယှံ ဥပကာရိကာ၊ အဇ္ဇ မေ သုဒိဋ္ဌံ ကတွာ အတ္တာနံ ဝန္ဒိတုံ ဒေဟီ"တိ။ သော "သာဓု ဘဒ္ဒေ, သုဒိဋ္ဌံ ကတွာ ဝန္ဒာဟီ"တိ ဝတွာ ပဗ္ဗတန္တေ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ "သာမိ ဣဒံ တေ ပစ္ဆိမဒဿနံ၊ ဣဒါနိ တုယှံ ဝါ မမ ဒဿနံ, မယှံ ဝါ တဝ ဒဿနံ နတ္ထီ"တိ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ အာလိင်္ဂိတွာ ပမတ္တံ ဟုတွာ ပဗ္ဗတန္တေ ဌိတံ ပိဋ္ဌိပဿေ ဌတွာ ဧကေန ဟတ္ထေန ခန္ဓေ ဂဟေတွာ ဧကေန ပိဋ္ဌိကစ္ဆာယ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗတပပါတေ ခိပိ။ သော ပဗ္ဗတကုစ္ဆိယံ ပဋိဟတော ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဟုတွာ ဘူမိယံ ပတိ။ စောရပပါတမတ္ထကေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ကိရိယံ ဒိသွာ တဿာ ဣတ္ထိယာ သာဓုကာရံ ဒတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"န ဟိ[၂] သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ"တိ[၃]။

သာပိ စောရံ ပပါတေ ခိပိတွာ စိန္တေသိ "သစာဟံ ဂေဟံ ဂမိဿာမိ၊ 'သာမိကော တေ ကုဟိ'န္တိ ပုစ္ဆိဿန္တိ၊ သစာဟံ ဧဝံ ပုဋ္ဌာ 'မာရိတော မေ'တိ ဝက္ခာမိ၊ 'ဒုဗ္ဗိနီတေ သဟဿံ ဒတွာ တံ အာဟရာပေတွာ ဣဒါနိ နံ မာရေသီ'တိ မံ မုခသတ္တီဟိ ဝိဇ္ဈိဿန္တိ၊ 'အာဘရဏတ္ထာယ သော မံ မာရေတုကာမော အဟောသီ'တိ ဝုတ္တေပိ န သဒ္ဒဟိဿန္တိ၊ အလံ မေ ဂေဟေနာ"တိ တတ္ထေဝါ-ဘရဏာနိ ဆဍ္ဍေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဝိစရန္တီ ဧကံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အဿမံ ပတွာ ဝန္ဒိတွာ "မယှံ ဘန္တေ တုမှာကံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဒေထာ"တိ အာဟ။ အထ နံ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ သာ ပဗ္ဗဇိတွာဝ ပုစ္ဆိ "ဘန္တေ တုမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ကိံ ဥတ္တမ"န္တိ။ ဘဒ္ဒေ ဒသသု ဝါ ကသိဏေသု ပရိကမ္မံ ကတွာ ဈာနံ

နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗံ၊ ဝါဒသဟဿံ ဝါ ဥဂ္ဂဏှိတဗ္ဗံ၊ အယံ အမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥတ္တ-မတ္ထောတိ။ ဈာနံ တာဝ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အဟံ န သက္ခိဿာမိ၊ ဝါဒသဟဿံ ပန ဥဂ္ဂဏှိဿာမိ အယျာတိ။ အထ နံ တေ ဝါဒသဟဿံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ "ဥဂ္ဂဟိတံ တေ သိပ္ပံ၊ ဣဒါနိ တွံ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ဝိစရိတွာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ပဉှံ ကထေတုံ သမတ္ထံ ဩလောကေဟီ"တိ တဿာ ဟတ္ထေ ဇမ္ဗုသာခံ ဒတွာ ဥယျောဇေသုံ "ဂစ္ဆ ဘဒ္ဒေ သစေ ကောစိ ဂိဟိဘူတော တယာ သဒ္ဓိံ ပဉှံ ကထေတုံ သက္ကောတိ၊ တဿေဝ ပါဒပရိစာရိကာ ဘဝါဟိ၊ သစေ ပဗ္ဗဇိတော သက္ကောတိ၊ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇာဟီ"တိ။

သာ နာမေန ဇမ္ဗုပရိဗ္ဗာဇိကာ နာမ ဟုတွာ တတော နိက္ခမိတွာ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌေ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တီ ဝိစရတိ။ တာယ သဒ္ဓိံ ကထေတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။ "ဣတော ဇမ္ဗုပရိဗ္ဗာဇိကာ အာဂစ္ဆတီ"တိ သုတွာဝ မနုဿာ ပလာယန္တိ။ သာ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဘိက္ခာယ ပဝိသန္တီ ဂါမဒွါရေ ဝါလုကရာသိံ ကတွာ တတ္ထ ဇမ္ဗုသာခံ ဌပေတွာ "မယာ သဒ္ဓိံ ကထေတုံ သမတ္ထော ဇမ္ဗုသာခံ မဒ္ဒတူ"တိ ဝတွာ ဂါမံ ပါဝိသိ။ တံ ဌာနံ ဥပသင်္ကမိတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။ သာပိ မိလာတာယ ဇမ္ဗုသာခါယ အညံ ဇမ္ဗုသာခံ ဂဏှာတိ၊ ဣမိနာ နီဟာရေန ဝိစရန္တီ သာဝတ္ထိံ ပတွာ ဂါမဒွါရေ ဝါလုကရာသိံ ကတွာ ဇမ္ဗုသာခံ ဌပေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတွာ ဘိက္ခာယ ပါဝိသိ။ သမ္ဗဟုလာ ဂါမဒါရကာ ဇမ္ဗုသာခံ ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌံသု။ တဒါ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော နဂရာ နိက္ခန္တော တေ ဒါရကေ ဇမ္ဗုသာခံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတေ ဒိသွာ "ကိံ ဣဒ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ ဒါရကာ ထေရဿ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိံသု။ တေန ဟိ ဒါရကာ ဣမံ သာခံ မဒ္ဒထာတိ။ ဘာယာမ ဘန္တေတိ။ အဟံ ပဉှံ ကထေဿာမိ၊ မဒ္ဒထ တုမှေတိ။ တေ ထေရဿ ဝစနေန သဉ္ဇာတုဿာဟာ တထာ ကတွာ မဒ္ဒန္တာ ဇမ္ဗုသာခံ[၁] ဥက္ခိပိံသု။ ပရိဗ္ဗာဇိကာ အာဂန္တွာ တေ ပရိဘာသိတွာ "တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ မမ ပဉှေန ကိစ္စံ[၂] နတ္ထိ၊ ကသ္မာ မေ သာခံ မဒ္ဒထာ"တိ အာဟ။ "အယျေနမှာ မဒ္ဒါပိတာ"တိ အာဟံသု။ ဘန္တေ တုမှေဟိ မေ သာခါ မဒ္ဒါပိတာတိ။ အာမ ဘဂိနီတိ။ တေန ဟိ မယာ သဒ္ဓိံ ပဉှံ ကထေထာတိ။ သာဓု ကထေဿာမီတိ။

သာ ဝဍ္ဎမာနကစ္ဆာယာယ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ ထေရဿ သန္တိကံ အဂမာသိ၊ သကလနဂရံ သင်္ခုဘိ။ "ဒွိန္နံ ပဏ္ဍိတာနံ ကထံ သုဏိဿာမာ"တိ နာဂရာ တာယ သဒ္ဓိံယေဝ ဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ပရိဗ္ဗာဇိကာ

ထေရံ အာဟ “ဘန္တေ ပုစ္ဆာမိ တေ ပဉှ”န္တိ။ ပုစ္ဆ ဘဂိနီတိ။ သာ ဝါဒသဟဿံ ပုစ္ဆိ၊ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ ထေရော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ “ဧတ္တကာ ဧဝ တေ ပဉှာ၊ အညေပိ အတ္ထီ”တိ။ ဧတ္တကာ ဧဝ ဘန္တေတိ။ တယာ ဗဟူ ပဉှာ ပုဋ္ဌာ၊ မယမ္ပိ ကံ ပုစ္ဆာမ၊ ဝိဿဇ္ဇိဿသိ နောတိ။ ဇာနမာနာ ဝိဿဇ္ဇိဿာမိ၊ ပုစ္ဆထ ဘန္တေတိ။ ထေရော “ဧကံ နာမ ကိ”န္တိ[1] ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ သာ “ဣဒံ နာမေသ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော”တိ[2] အဇာနန္တီ “ကိံ နာမေတံ ဘန္တေ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဗုဒ္ဓပဉှော[3] နာမ ဘဂိနီတိ။ မယှမ္ပိ တံ ဒေထ ဘန္တေတိ။ သစေ မာဒိသာ ဘဝိဿသိ၊ ဒဿာမီတိ။ တေန ဟိ မံ ပဗ္ဗာဇေထာတိ။ ထေရော ဘိက္ခုနီနံ အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သာ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ ကုဏ္ဍလကေသိတ္ထေရီ နာမ ဟုတွာ ကတိပါဟစ္စယေနေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “ကုဏ္ဍလကေသိတ္ထေရိယာ ဓမ္မဿဝနမ္ပိ ဗဟုံ နတ္ထိ၊ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စမ္ပိဿာ မတ္ထကံ ပတ္တံ၊ ဧကေန ကိရ စောရေန သဒ္ဓိံ မဟာသင်္ဂါမံ ကတွာ ဇိနိတွာ အာဂတာ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခဝေ မယာ ဒေသိတဓမ္မံ ‘အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ’တိ ပမာဏံ မာ ဂဏှထ[4]၊ အနတ္ထကံ ပဒသတမ္ပိ သေယျော န ဟောတိ၊ ဓမ္မပဒံ ပန ဧကမ္ပိ သေယျောဝ။ အဝသေသစောရေ ဇိနန္တဿ စ ဇယော နာမ န ဟောတိ၊ အဇ္ဈတ္တိကကိလေသစောရေ ဇိနန္တဿေဝ ပန ဇယော နာမ ဟောတီ”တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၁၀၂။ “ယော စ ဂါထာသတံ ဘာသေ၊ အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
ဧကံ ဓမ္မပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတွာ ဥပသမ္မတိ။

၁၀၃။ ယော သဟဿံ သဟဿေန၊ သင်္ဂါမေ မာနုသေ ဇိနေ။
ဧကဉ္စ ဇေယျမတ္တာနံ၊ သ ဝေ သင်္ဂါမဇုတ္တမော”တိ။

တတ္ထ **ဂါထာသတ**န္တိ ယော စ ပုဂ္ဂလော သတပရိစ္ဆေဒါ ဗဟူပိ ဂါထာ ဘာသေယျာတိ အတ္ထော။ **အနတ္ထပဒသံဟိတာ**တိ အာကာသဝဏ္ဏနာဒိဝသေန အနတ္ထကေဟိ ပဒေဟိ သံဟိတာ။ **ဓမ္မပဒ**န္တိ အတ္ထသာဓကံ ခန္ဓာဒိပဋိသံယုတ္တံ, “စတ္တာရိမာနိ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဓမ္မပဒါနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ၊ အနဘိဇ္ဈာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဓမ္မပဒံ၊ အဗျာပါဒေါ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဓမ္မပဒံ၊ သမ္မာသတိ ပရိဗ္ဗာဇကာ

၁-ခု ၁-၃၊ အံ ၁-၂၉၆-ပိဋ္ဌာဒီသု ဝိတ္ထာရော။ ၂-ဣဒံ နာမ မေ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ (သီ)
၃-ဗုဒ္ဓမန္တော (သျာ) ၄-မာ မိနာထ (သီ၊ သျာ)

ဓမ္မပဒ်၊ သမ္မာသမာဓိ ပရိဗ္ဗာဇကော မွေပဒ"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တေသု စတူသု ဓမ္မပဒေသု ကေမ္ပိ ဓမ္မပဒံ **သေယျော။ ယော သဟဿံ သဟဿေနာ**တိ ယော ကောသင်္ဂါမယောဓော သဟဿေန ဂုဏိတံ သဟဿံ **မာနုသေ** ကေသွ် **သင်္ဂါမေ** ဇိနေယျ၊ ဒသမနုဿသတသဟဿံ ဇိနိတွာ ဇယံ အာဟရေယျ၊ အယမ္ပိ သင်္ဂါမဇိနတံ ဥတ္တမော ပဝရော နာမ န ဟောတိ။ **ဧကဉ္စ ဇေယျမတ္တာနန္တိ** ယော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု အဇ္ဈတ္တိကကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္မသန္တော အတ္တနော လောဘာဒိကိလေသဇယေန အတ္တာနံ ဇိနေယျ။ **သ ဝေ သင်္ဂါမဇုတ္တမော**တိ သော သင်္ဂါမဇိနာနံ ဥတ္တမော ပဝရော သင်္ဂါမသီသယောဓောတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

ကုဏ္ဍလကေသိတ္ထေရိဝတ္ထု တတိယံ။

၄-အနတ္ထပုစ္ဆကဗြာဟ္မဏဝတ္ထု

အတ္တာ ဟဝေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနတ္ထပုစ္ဆကံ ဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ ဗြာဟ္မဏော "ကိံ နု ခေါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အတ္ထမေဝ ဇာနာတိ၊ ဥဒါဟု အနတ္ထမ္ပိ၊ ပုစ္ဆိဿာမိ န"န္တိ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ "ဘန္တေ တုမှေ အတ္ထမေဝ ဇာနာထ မညေ၊ နော အနတ္ထ"န္တိ။ အတ္ထဉ္စာဟံ ဗြာဟ္မဏ ဇာနာမိ အနတ္ထဉ္စာတိ။ တေန ဟိ မေ အနတ္ထံ ကထေထာတိ။ အထဿ သတ္ထာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"ဥဿူရသေယျံ အာလဿံ၊ စဏ္ဍိက္ကံ ဒီဃသောဏ္ဍိယံ[၂]။
ကေဿဇ္ဈါနဂမနံ၊ ပရဒါရူပသေဝနံ။
ဧတံ ဗြာဟ္မဏ သေဝဿု၊ အနတ္ထံ တေ ဘဝိဿတီ"တိ။

တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော သာဓုကာရမဒါသိ "သာဓု သာဓု ဂဏာစရိယ ဂဏဇေဋ္ဌက၊ တုမှေ အတ္ထဉ္စ ဇာနာထ အနတ္ထဉ္စာ"တိ။ ဧဝံ ခေါ ဗြာဟ္မဏ အတ္ထာနတ္ထဇာနနကော[၃] နာမ မယာ သဒိသော နတ္ထီတိ။ အထဿ သတ္ထာ အဇ္ဈာသယံ ဥပဓာရေတွာ "ဗြာဟ္မဏ ကေန ကမ္မေန ဇီဝသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဇူတကမ္မေန ဘောဝ ဂေါတမာတိ။ ကိံ ပန တေ ဇယော ဟောတိ

၁-အံ ၁-၃၃၈-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-ဒီဃသောတ္တိယံ (သီ)၊ ဒီဃသောတ္တိယံ (သျာ)
၃-အနတ္ထဇာနနကော (သီ)

ပရာဇယောတိ။ “ဇယောပိ ဟောတိ ပရာဇယောပီ”တိ ဝုတ္တေ “ဗြာဟ္မဏ အပ္ပမတ္တကော သေ, ပရံ ဇိနန္တဿ ဇယော နာမ န သေယျော။ ယော ပန ကိလေသဇယေန အတ္တာနံ ဇိနာတိ၊ တဿ ဇယော သေယျော။ န ဟိ တံ ဇယံ ကောစိ အပဇယံ ကာတုံ သက္ကောတီ”တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

၁၀၄။ “အတ္တာ ဟဝေ ဇိတံ သေယျော၊ ယာ စာယံ ဣတရာ ပဇာ။
အတ္တဒန္တဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သညတစာရိနော။

၁၀၅။ နေဝ ဒေဝေါ န ဂန္ဓဗ္ဗော၊ န မာရော သဟ ဗြဟ္မုနာ။
ဇိတံ အပဇိတံ ကယိရာ၊ တထာရူပဿ ဇန္တုနော”တိ။

တတ္ထ **ဟဝေ**တိ နိပါတော။ **ဇိတ**န္တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော၊ အတ္တနော ကိလေသဇယေန အတ္တာ ဇိတော သေယျောတိ အတ္ထော။ **ယာ စာယံ ဣတရာ ပဇာ**တိ ယာ ပနာယံ အဝသေသာ ပဇာ ဇူတေန ဝါ ဓနဟရဏေန ဝါ သင်္ဂါမေန ဝါ[1] ဗလာဘိဘဝေန[2] ဝါ ဇိတာ ဘဝေယျ၊ တံ ဇိနန္တေန ယံ ဇိတံ၊ န တံ သေယျောတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပန တဒေဝ ဇိတံ သေယျော၊ ဣဒံ န သေယျောတိ? ယသ္မာ **အတ္တဒန္တဿ။ပ။ တထာရူပဿ ဇန္တုနော**တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ယသ္မာ ဟိ ယွာယံ နိက္ကိလေသတာယ အတ္တဒန္တော ပေါသော၊ တဿ အတ္တဒန္တဿ[3] ကာယာဒီဟိ နိစ္စံ သညတစာရိနော ဝေရူပဿ ဣမေဟိ ကာယသညမာဒီဟိ[4] သညတဿ ဇန္တုနော **ဒေဝေါ** ဝါ **ဂန္ဓဗ္ဗော** ဝါ **မာရော** ဝါ **ဗြဟ္မုနာ သဟ** ဥဋ္ဌဟိတွာ “အဟမဿ ဇိတံ အပဇိတံ ကရိဿာမိ, မဂ္ဂဘာဝနာယ ပဟီနေ ကိလေသေ ပုန ဥပ္ပါဒေဿာမီ”တိ ဃဋေန္တောပိ ဝါယမန္တောပိ ယထာ နောဒီဟိ ပရာဇိတော ပဏ္ဍန္တရော ဟုတွာ ဣတရေန ဇိတံ ပုန ဇိနန္တော အပဇိတံ ကရေယျ၊ ဧဝံ အပဇိတံ ကာတုံ နေဝ သက္ကုဏေယျာတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

အနုတ္တပုစ္ဆကဗြာဟ္မဏဝတ္ထု စတုတ္ထံ။

---

[1] သင်္ဂါမေ ဝါ (သီ၊ သျာ)
[2] ဓနလာဘိဘာဝေန (က)
[3] အနင်္ဂဏဿ (သျာ)
[4] ကာယသမာစာရာဒီဟိ (က)

၅-သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ မာတုလဗြာဟ္မဏဝတ္ထု

မာသေ မာသေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ မာတုလဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ထေရော ကိရ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အာဟ "ကိံ နု ခေါ ဗြာဟ္မဏ ကိဉ္စိဒေဝ ကုသလံ ကရောသီ"တိ။ ကရောမိ ဘန္တေတိ။ ကိံ ကရောသီတိ။ မာသေ မာသေ သဟဿပရိစ္စာဂေန ဒါနံ ဒမ္မီတိ။ ကဿ ဒေသီတိ။ နိဂဏ္ဌာနံ ဘန္တေတိ။ ကိံ ပတ္ထယန္တောတိ။ ဗြဟ္မလောကံ ဘန္တေတိ။ ကိံ ပန ဗြဟ္မလောကဿ အယံ မဂ္ဂေါတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ကော ဧဝမာဟာတိ။ အာစရိယေဟိ မေ ကထိတံ ဘန္တေတိ။ "နေဝ တွံ ဗြဟ္မလောကဿ မဂ္ဂံ ဇာနာသိ၊ နာပိ တေ အာစရိယာ၊ သတ္ထာဝ ဧကော ဇာနာတိ၊ ဧဟိ ဗြာဟ္မဏ၊ ဗြဟ္မလောကဿ တေ မဂ္ဂံ ကထာပေဿာမီ"တိ တံ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ "ဘန္တေ အယံ ဗြာဟ္မဏော ဧဝမာဟာ"တိ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ သာဓု ဝတဿ ဗြဟ္မလောကဿ မဂ္ဂံ ကထေထာတိ။ သတ္ထာ "ဧဝံ ကိရ ဗြာဟ္မဏာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာမ ဘော ဂေါတမာ"တိ ဝုတ္တေ "ဗြာဟ္မဏ တယာ ဧဝံ ဒဒမာနေန ဝဿသတံ ဒိန္နဒါနတောပိ မုဟုတ္တမတ္တံ ပသန္နစိတ္တေန မမ သာဝကဿ ဩလောကနံ ဝါ ကဋစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တဒါနံ ဝါ မဟပ္ဖလတရ"န္တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၀၆။ "မာသေ မာသေ သဟဿေန၊ ယော ယဇေထ သတံ သမံ။
ဧကဉ္စ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ မုဟုတ္တမပိ ပူဇယေ။
သာယေဝ ပူဇနာ သေယျော၊ ယဉ္စေ ဝဿသတံ ဟုတ"န္တိ။

တတ္ထ **သဟဿေနာ**တိ သဟဿပရိစ္စာဂေန။ **ယော ယဇေထ သတံ သမ**န္တိ ယော ဝဿသတံ မာသေ မာသေ သဟဿံ ပရိစ္စဇန္တော လောကိယမဟာဇနဿ ဒါနံ ဒဒေယျ။ **ဧကဉ္စ ဘာဝိတတ္တာန**န္တိ ယော ပန ဧကံ သီလာဒိဂုဏဝိသေသေန ဝဍ္ဎိတအတ္တာနံ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ သောတာပန္နံ, ဥပရိမကောဋိယာ ခီဏာသဝံ ဃရဒွါရံ သမ္ပတ္တံ ကဋစ္ဆုဘိက္ခာဒါနဝသေန ဝါ ယာပနမတ္တအာဟာရဒါနဝသေန ဝါ ထူလသာဋကဒါနမတ္တေန ဝါ ပူဇေယျ။ ယံ ဣတရေန **ဝဿသတံ ဟုတံ၊** တတော **သာယေဝ ပူဇနာ သေယျော၊** သေဋ္ဌော ဥတ္တမောတိ အတ္ထောတိ။

ဒေသနာဝသာနေ သော ဗြာဟ္မဏော သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တော၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ မာတုလဗြာဟ္မဏဝတ္ထု ပဉ္စမံ။

၆-သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယျဝတ္ထု

ယော စ ဝဿသတံ ဇန္တူတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟ-ရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယျံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တမ္ပိ ဟိ ထေရော ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ “ကိံ ဗြာဟ္မဏ ကုသလံ ကရော-သီ”တိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ကိံ ကရောသီတိ။ မာသေ မာသေ ဧကံ ဧကံ ပသုံ ဃာတေတွာ အဂ္ဂိံ ပရိစရာမီတိ။ ကိမတ္ထံ ဧဝံ ကရောသီတိ။ ဗြဟ္မလောကမဂ္ဂေါ ကိရေသောတိ။ ကေနေဝံ ကထိတန္တိ။ အာစရိယေဟိ မေ ဘန္တေတိ။ “နေဝ တွံ ဗြဟ္မလောကဿ မဂ္ဂံ ဇာနာသိ၊ နာပိ တေ အာစရိယာ၊ ဧဟိ, သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမာ”တိ တံ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ “ဣမဿ ဘန္တေ ဗြဟ္မလောကဿ မဂ္ဂံ ကထေထာ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ “ဧဝံ ကိရာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဧဝံ ဘော ဂေါတမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဗြာဟ္မဏ ဝဿသတမ္ပိ ဧဝံ အဂ္ဂိံ ပရိစရန္တဿ တဝ အဂ္ဂိပါရိစရိယာ မမ သာဝကဿ ခဏမတ္တံ ပူဇမ္ပိ န ပါပုဏာတီ”တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၀၇။ “ယော စ ဝဿသတံ ဇန္တု၊ အဂ္ဂိံ ပရိစရေ ဝနေ။
ဧကဉ္စ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ မုဟုတ္တမပိ ပူဇယေ။
သာယေဝ ပူဇနာ သေယျော၊ ယဉ္စေ ဝဿသတံ ဟုတ”န္တိ။

တတ္ထ **ဇန္တူ**တိ သတ္တာဓိဝစနမေတံ။ **အဂ္ဂိံ ပရိစရေ ဝနေ**တိ နိယျာနဘာဝ-ပတ္ထနာယ ဝနံ ပဝိသိတွာပိ တတ္ထ အဂ္ဂိံ ပရိစရေယျ။ သေသံ ပုရိမသဒိသ-မေဝါတိ။

ဒေသနာဝသာနေ သော ဗြာဟ္မဏော သောတာပတ္တိဖလံ ပါပုဏိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယျဝတ္ထု ဆဋ္ဌံ။

၇-သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဟာယကဗြာဟ္မဏဝတ္ထု

ယံ ကိဉ္စိ ယိဋ္ဌံ ဝါတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဟာယကဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

တမ္ပိ ဟိ ထေရော ဥပသင်္ကမိတွာ "ကိံ ဗြာဟ္မဏ ကိဉ္စိ ကုသလံ ကရောသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ကိံ ကရောသီတိ။ ယိဋ္ဌယာဂံ ယဇာမီတိ။ တဒါ ကိရ တံ ယာဂံ မဟာပရိစ္စာဂေန ယဇန္တိ။ ဣတော ပရံ ထေရော ပုရိမနယေနေဝ ပုစ္ဆိတွာ တံ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ "ဣမဿ ဘန္တေ ဗြဟ္မလောကဿ မဂ္ဂံ ကထေထာ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "ဗြာဟ္မဏ ဧဝံ ကိရာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဧဝံ ဘော ဂေါတမာ"တိ ဝုတ္တေ "ဗြာဟ္မဏ တယာ သံဝစ္ဆရံ ယိဋ္ဌယာဂံ ယဇန္တေန လောကိယမဟာဇနဿ ဒိန္နဒါနံ ပသန္နစိတ္တေန မမ သာဝကာနံ ဝန္ဒန္တာနံ ဥပ္ပန္နကုသလစေတနာယ စတုဘာဂမတ္တမ္ပိ န အဂ္ဃတီ"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

> ၁၀၈။ "ယံ ကိဉ္စိ ယိဋ္ဌံ ဝ ဟုတံ ဝ လောကေ၊
> သံဝစ္ဆရံ ယဇေထ ပုညပေက္ခော။
> သဗ္ဗမ္ပိ တံ န စတုဘာဂမေတိ၊
> အဘိဝါဒနာ ဥဇ္ဇုဂတေသု သေယျော"တိ။

တတ္ထ **ယံ ကိဉ္စီ**တိ အနဝသေသပရိယာဒါနဝစနမေတံ။ **ယိဋ္ဌန္တိ** ယေဘုယျေန မင်္ဂလကိရိယာဒိဝသေသု ဒိန္နဒါနံ။ **ဟုတန္တိ** အဘိသင်္ခရိတွာ ကတံ ပါဟုနဒါနဉ္စေဝ, ကမ္မဉ္စ ဖလဉ္စ[^1] သဒ္ဒဟိတွာ ကတဒါနဉ္စ။ **သံဝစ္ဆရံ ယဇေထာ**တိ ဧကသံဝစ္ဆရံ နိရန္တရမေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဒါနံ သကလစက္ကဝါဠေပိ လောကိယမဟာဇနဿ ဒဒေယျ။ **ပုညပေက္ခော**တိ ပုညံ ဣစ္ဆန္တော။ **ဥဇ္ဇုဂတေသူ**တိ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ သောတာပန္နေသု ဥပရိမကောဋိယာ ခီဏာသဝေသု။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ—ဧဝရူပေသု ပသန္နစိတ္တေန သရီရံ ဩနမိတွာ ဝန္ဒန္တဿ ကုသလစေတနာယ ယံ ဖလံ၊ တတော စတုဘာဂမ္ပိ သဗ္ဗံ တံ ဒါနံ န အဂ္ဃတိ၊ တသ္မာ ဥဇုဂတေသု အဘိဝါဒနမေဝ သေယျောတိ။

ဒေသနာဝသာနေ သော ဗြာဟ္မဏော သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တော၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဟာယကဗြာဟ္မဏဝတ္ထု သတ္တမံ။

---

[^1]: ၁-ကမ္မဖလံ (သျာ)

၈-အာယုဝဍ္ဎနကုမာရဝတ္ထု

အဘိဝါဒနသီလိဿာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဒီဃလမ္ဗိကံ[1] နိဿာယ အရညကုဋိယံ ဝိဟရန္တော ဒီဃာယုကုမာရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

ဒီဃလမ္ဗိကနဂရဝါသိနော ကိရ ဒွေ ဗြာဟ္မဏာ ဗာဟိရကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဋ္ဌစတ္တာလီသ ဝဿာနိ တပစရဏံ ကရိံသု။ တေသု ဧကော "ပဝေဏိ မေ နဿိဿတိ၊ ဝိဗ္ဘမိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ အတ္တနာ ကတံ တပံ ပရေသံ ဝိက္ကိဏိတွာ ဂေါသတေန စေဝ ကဟာပဏသတေန စ သဒ္ဓိံ ဘရိယံ လဘိတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေသိ။ အထဿ ဘရိယာ ပုတ္တံ[2] ဝိဇာယိ။ ဣတရော ပနဿ သဟာယကော ပဝါသံ ဂန္တွာ ပုနဒေဝ တံ နဂရံ ပစ္စာဂမိ။ သော တဿ အာဂတဘာဝံ သုတွာ ပုတ္တဒါရံ အာဒါယ သဟာယကဿ ဒဿနတ္ထာယ အဂမာသိ။ ဂန္တွာ ပုတ္တံ မာတု ဟတ္ထေ ဒတွာ သယံ တာဝ ဝန္ဒိ၊ မာတာပိ ပုတ္တံ ပိတု ဟတ္ထေ ဒတွာ ဝန္ဒိ။ သော "ဒီဃာယုကာ ဟောထာ"တိ အာဟ၊ ပုတ္တေ[3] ပန ဝန္ဒာပိတေ တုဏှီ အဟောသိ။ အထ နံ "ကသ္မာ ဘန္တေ အမှေဟိ ဝန္ဒိတေ 'ဒီဃာယုကာ ဟောထာ'တိ ဝတွာ ဣမဿ ဝန္ဒနကာလေ ကိဉ္စိ န ဝဒေထာ"တိ အာဟု။ ဣမဿေကော အန္တရာယော အတ္ထိ ဗြာဟ္မဏာတိ။ ကိတ္တကံ ဇီဝိဿတိ ဘန္တေတိ။ သတ္တာဟံ ဗြာဟ္မဏာတိ။ ပဋိဗာဟနကာရဏံ အတ္ထိ ဘန္တေတိ။ နာဟံ ပဋိဗာဟနကာရဏံ ဇာနာမီတိ။ ကော ပန ဇာနေယျ ဘန္တေတိ။ သမဏော ဂေါတမော ဇာနေယျ၊ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပုစ္ဆာဟီတိ။ တတ္ထ ဂစ္ဆန္တော တပပရိဟာနိတော ဘာယာမီတိ။ သစေ တေ ပုတ္တသိနေဟော အတ္ထိ၊ တပပရိဟာနိံ အစိန္တေတွာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပုစ္ဆာဟီတိ။

သော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သယံ တာဝ ဝန္ဒိ။ သတ္ထာ "ဒီဃာယုကော ဟောဟီ"တိ အာဟ၊ ပဇာပတိယာ ဝန္ဒနကာလေပိ တဿာ တထေဝ ဝတွာ ပုတ္တဿ ဝန္ဒာပနကာလေ တုဏှီ အဟောသိ။ သော ပုရိမနယေနေဝ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ၊ သတ္ထာပိ တထေဝ ဗျာကာသိ။ သော ကိရ ဗြာဟ္မဏော သဗ္ဗညုတညာဏံ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈိတွာဝ အတ္တနော မန္တေ သဗ္ဗညုတညာဏေန သံသန္ဒေသိ၊ ပဋိဗာဟနူပါယံ ပန န ဇာနာတိ။ ဗြာဟ္မဏော သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ "အတ္ထိ ပန ဘန္တေ ပဋိဗာဟနူပါယော"တိ။ ဘဝေယျ ဗြာဟ္မဏာတိ။ ကိံ ဘဝေယျာတိ။ သစေ တွံ အတ္တနော ဂေဟဒွါရေ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ တဿ မဇ္ဈေ ပီဌိကံ ကာရေတွာ တံ ပရိက္ခိပန္တော အဋ္ဌ ဝါ သောဠသ ဝါ

၁-ဒီဃသမ္ဗိကံ (သီ၊ သျာ) ၂-ဒါရကံ (သီ၊ သျာ) ၃-ပုတ္တေန (သီ)

အာသနာနိ ပညာပေတွာ တေသု မမ သာဝကေ နိသီဒါပေတွာ သတ္ထာပိ နိရန္တရံ ပရိတ္တံ ကာတုံ သက္ကုဏေယျာသိ၊ ဝေမဿ အန္တရာယော န ဘဝိဿတီ"တိ။ ဘော ဂေါတမ မယာ မဏ္ဍပေ ဒိန္နေ သက္ကာ ကာတုံ၊ တုမှာကံ ပန သာဝကေ ကထံ လစ္ဆာမီတိ။ တယာ ဒွေသု ကတေ အဟံ မမ သာဝကေ ပဟိဏိဿာမီတိ။ "သာဓု ဘော ဂေါတမာ"တိ သော အတ္တနော ဂေဟဒွါရေ သဗ္ဗံ ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေ-တွာ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခူ ပဟိဏိ၊ တေ ဂန္တွာ တတ္ထ နိသီဒိံသု၊ ဒါရကမ္ပိ ပီဋ္ဌကာယံ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ ဘိက္ခူ သတ္တရတ္တိန္ဒိဝံ နိရန္တရံ ပရိတ္တံ ဘဏိံသု၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ သာယံ[၁] သတ္ထာ အာဂစ္ဆိ။ တသ္မိံ အာဂတေ သဗ္ဗစက္ကဝါဠဒေဝတာ သန္နိပတိံသု။ ဧကော ပန အဝရုဒ္ဓကော နာမ ယက္ခော ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ ဝေဿဝဏံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တဿ သန္တိကာ ဝရံ လဘန္တော "ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ဣမံ ဒါရကံ ဂဏှေယျာသီ"တိ လဘိ။ တသ္မာ သောပိ အာဂန္တွာ အဋ္ဌာသိ။

သတ္ထရိ ပန တတ္ထ ဂတေ မဟေသက္ခာသု ဒေဝတာသု သန္နိပတိတာသု အပ္ပေသက္ခာ ဒေဝတာ ဩသက္ကိတွာ ဩသက္ကိတွာ ဩကာသံ အလဘမာနာ[၂] ဒွါဒသ ယောဇနာနိ ပဋိက္ကမိံသု။ အဝရုဒ္ဓကောပိ တထေဝ ပဋိက္ကမိ၊ သတ္ထာပိ သဗ္ဗရတ္တိံ ပရိတ္တမကာသိ။ သတ္တာဟေ ဝီတိဝတ္တေ အဝရုဒ္ဓကော ဒါရကံ န လဘိ။ အဋ္ဌမေ ပန ဒိဝသေ အရုဏေ ဥဂ္ဂတမတ္တေ ဒါရကံ အာနေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒာပေသုံ။ သတ္ထာ "ဒီဃာယုကော ဟောဟီ"တိ အာဟ။ ကီဝစိရံ ပန ဘော ဂေါတမ ဒါရကော ဌဿတီတိ။ ဝီသဝဿသတံ ဗြာဟ္မဏာတိ။ အထဿ "အာယုဝဍ္ဎနကုမာရော"တိ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝုဍ္ဎိမန္ွာယ ပဉ္စဟိ ဥပါသကသတေဟိ ပရိဝုတော ဝိစရိ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "ပဿထာဝုသော၊ အာယုဝဍ္ဎနကုမာရေန ကိရ သတ္တမေ ဒိဝသေ မရိတဗ္ဗံ အဘဝိဿ၊ သော ဣဒါနိ ဝီသဝဿသတဋ္ဌာယီ ဟုတွာ ပဉ္စဟိ ဥပါသကသတေဟိ ပရိဝုတော ဝိစရတိ၊ အတ္ထိ မညေ ဣမေသံ သတ္တာနံ အာယုဝဍ္ဎနကာရဏာ"န္တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ ဘိက္ခဝေ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ န ကေဝလံ အာယုဝဍ္ဎနမေဝ၊ ဣမေ ပန သတ္တာ ဂုဏဝန္တေ ဝန္ဒန္တာ အဘိဝါဒေန္တာ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဝဍ္ဎန္တိ၊ ပရိဿယတော မုစ္စန္တိ၊ ယာဝတာယုကမေဝ တိဋ္ဌန္တီ"တိ[၃] ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁-သယံ (က) ၂-ဒဒမာနာ (သီ) ၃-ဌဿန္တီတိ (သီ)

၁၀၉။ "အဘိဝါဒနသီလိဿ၊ နိစ္စံ ဝုဍ္ဎာပစာယိနော။
စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝဍ္ဎန္တိ၊ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလ"န္တိ။

တတ္ထ **အဘိဝါဒနသီလိဿာ**တိ ဝန္ဒနသီလိဿ၊ အဘိဏှံ ဝန္ဒနကိစ္စပသုတဿာတိ အတ္ထော။ **ဝုဍ္ဎာပစာယိနော**တိ ဂိဟိဿ ဝါ တဒဟုပဗ္ဗဇိတေ ဒဟရသာမဏေရေပိ, ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဝါ ဥပသမ္ပဒါယ ဝါ ဝုဍ္ဎတရေ ဂုဏဝုဍ္ဎေ အပစာယမာနဿ, အဘိဝါဒနေန ဝါ နိစ္စံ ပူဇေန္တဿာတိ အတ္ထော။ **စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝဍ္ဎန္တိ**တိ အာယုမှိ ဝဍ္ဎမာနေ ယတ္တကံ ကာလံ တံ ဝဍ္ဎတိ၊ တတ္တကံ ဣတရေပိ ဝဍ္ဎန္တိယေဝ။ ယေန ဟိ ပဉ္စဝီသတိဝဿအာယုသံဝတ္တနိကံ ကုသလံ ကတံ၊ ပဉ္စဝီသတိဝဿကာလေ စဿ ဇီဝိတန္တရာယော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ သော အဘိဝါဒနသီလတာယ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ သော ယာဝတာယုကမေဝ တိဋ္ဌတိ၊ ဝဏ္ဏာဒယောပိဿ အာယုနာဝ သဒ္ဓိံ ဝဍ္ဎန္တိ။ ဣတော ဥတ္တရိပိ ဧသေဝ နယော။ အန္တရာယေန ပဝတ္တဿာယုနော ဝဍ္ဎနံ နာမ နတ္ထိ။

ဒေသနာဝသာနေ အာယုဝဍ္ဎနကုမာရော ပဉ္စဟိ ဥပါသကသတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

အာယုဝဍ္ဎနကုမာရဝတ္ထု အဋ္ဌမံ။

၉-သံကိစ္စသာမဏေရဝတ္ထု

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သံကိစ္စသာမဏေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ တိံသမတ္တာ ကုလပုတ္တာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေ ဥပသမ္ပဒါယ ပဉ္စဝဿာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဂန္ထဓုရံ ဝိပဿနာဓုရန္တိ ဒွေ ဓုရာနိတိ သုတွာ "မယံ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတာ"တိ ဂန္ထဓုရေ ဥဿာဟံ အကတွာ ဝိပဿနာဓုရံ ပူရေတုကာမာ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ "ဘန္တေ ကံ အရညာယတနံ ဂမိဿာမာ"တိ သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ "ကတရံ ဌာနံ ဂမိဿထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အသုကံ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "တတ္ထ တေသံ ဧကံ ဝိဃာသာဒံ နိဿာယ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဉ္စ ပန သံကိစ္စသာမဏေရေ ဂတေ ဝူပသမိဿတိ၊ အထ နေသံ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ ပါရိပူရိံ ဂမိဿတီ"တိ အညာသိ။

သံကိစ္စသာမဏေရဝတ္ထု နာမ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သာမဏေရော သတ္တ-ဝဿိကော ဇာတိယာ။ တဿ ကိရ မာတာ သာဝတ္ထိယံ အမှုကုလဿ ဓီတာ။ သာ တသ္မိံ ကုစ္ဆိဂတေ ဧကေန ဗျာဓိနာ တံခဏညေဝ ကာလမကာသိ။ တဿာ[၁] ဈာပိယမာနာယ ဌပေတွာ ဂဗ္ဘမံသံ သေသံ ဈာယိ။ အထဿာ ဂဗ္ဘမံသံ စိတကတော ဩတာရေတွာ ဒွီသု တီသု ဌာနေသု သူလေဟိ ဝိဇ္ဈိံသု။ သူလကောဋိ ဒါရကဿ အက္ခိကောဋိံ ပဟရိ။ ဧဝံ ဂဗ္ဘမံသံ ဝိဇ္ဈိတွာ အင်္ဂါရရာသိမှိ ခိပိတွာ အင်္ဂါရေဟေဝ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပက္ကမိံသု။ ဂဗ္ဘမံသံ ဈာယိ၊ အင်္ဂါရမတ္ထကေ ပန သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသော ဒါရကော ပဒုမဂဗ္ဘေ နိပန္နော ဝိယ အဟောသိ။ ပစ္ဆိမဘဝိကဿ သတ္တဿ ဟိ သိနေရုနာ ဩတ္ထရိယမာနဿပိ အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ ဇီဝိတက္ခယော နာမ နတ္ထိ။ ပုနဒိဝသေ "စိတကံ နိဗ္ဗာပေဿာမာ"တိ အာဂတာ တထာနိပန္နံ ဒါရကံ ဒိသွာ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ "ကထဉှိ နာမ ဧတ္တကေသု ဒါရူသု ဒီယမာနေသု သကလသရီရေ ဈာပိယမာနေ ဒါရကော န ဈာယိ၊ ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဒါရကံ အာဒါယ အန္တောဂါမံ ဂန္တွာ နေမိတ္တကေ ပုစ္ဆိံသု။ နေမိတ္တကာ "သစေ အယံ ဒါရကော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ၊ ယာဝ သတ္တမာ ကုလ-ပရိဝဋ္ဋာ ဉာတကာ ဒုဂ္ဂတာ ဘဝိဿန္တိ[၂]။ သစေ ပဗ္ဗဇိဿတိ၊ ပဉ္စဟိ သမဏ-သတေဟိ ပရိဝုတော ဝိစရိဿတီ"တိ အာဟံသု။ တဿ သင်္ကုနာ အက္ခိ-ကောဋိယာ ဘိန္နတ္တာ သံကိစ္စောတိ[၃] နာမံ ကရိံသု။ သော အပရေန သမယေန သံကိစ္စောတိ ပညာယိ။ အထ နံ ဉာတကာ "ဟောတု, ဝဍ္ဎိတကာလေ အမှာကံ အယျဿ သာရိပုတ္တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေဿာမာ"တိ ပေါသိံသု။ သော သတ္တဝဿိကကာလေ "တဝ မာတုကုစ္ဆိယံ ဝသနကာလေ မာတာ တေ ကာလမကာသိ၊ တဿာ သရီရေ ဈာပိယမာနေပိ တွံ န ဈာယီ"တိ ကုမာရ-ကာနံ ကထံ သုတွာ "အဟံ ကိရ ဧဝရူပါ ဘယာ မုတ္တော၊ ကိံ မေ ဃရာဝါ-သေန၊ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ ဉာတကာနံ အာရောစေသိ။ တေ "သာဓု တာတာ"တိ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သန္တိကံ နေတွာ "ဘန္တေ ဣမံ ပဗ္ဗာဇေထာ"တိ အဒံသု။ ထေရော တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ခုရဂ္ဂေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အယံ သံကိစ္စသာမဏေရော နာမ။

သတ္ထာ "ဧတသ္မိံ ဂတေ တံ ဘယံ ဝူပသမိဿတိ၊ အထ နေသံ ပဗ္ဗဇိတ-ကိစ္စံ ပါရိပူရိံ ဂမိဿတီ"တိ ဉတွာ "ဘိက္ခဝေ တုမှာကံ ဇေဋ္ဌဘာတိကံ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ ဩလောကေတွာ ဂစ္ဆထာ"တိ အာဟ။ တေ "သာဓူ"တိ ဝတွာ

၁-တဿံ (သီ) ၂-န ဘဝိဿန္တိ (သျာ) ၃-သံကိစ္စောတိ (သီ၊ သျာ)

ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ကိံ အာဝုသော''တိ ဝုတ္တေ မယံ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိသိတုကာမာ ဟုတွာ အာပုစ္ဆိမှာ၊ အထ နော သတ္ထာ ဧဝမာဟ ''တုမှာကံ ဇေဋ္ဌဘာတိကံ ဩလောကေတွာ ဂစ္ဆထာ''တိ။ တေနမှာ ဣဓာဂတာတိ။ ထေရော ''သတ္ထာရာ ဣမေ ကေံ ကာရဏံ ဒိသွာ ဣဓ ပဟိတာ ဘဝိဿန္တိ၊ ကိံ နု ခေါ တေ''န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တမတ္ထံ ဉတွာ အာဟ ''အတ္ထိ ပန ဝေါ အာဝုသော သာမဏေရော''တိ။ နတ္ထိ အာဝုသောတိ။ သစေ နတ္ထိ၊ ဣမံ သံကိစ္စသာမဏေရံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထာတိ။ အလံ အာဝုသော, သာမဏေရံ နိဿာယ နော ပလိဗောဓော ဘဝိဿတိ၊ ကိံ အရညေ ဝသန္တာနံ သာမဏေရေနာတိ။ နာဝုသော ဣမံ နိဿာယ တုမှာကံ ပလိဗောဓော၊ အပိစ ခေါ ပန တုမှေ နိဿာယ ဣမဿ ပလိဗောဓော ဘဝိဿတိ။ သတ္ထာပိ တုမှေ မမ သန္တိကံ ပဟိဏန္တော တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ သာမဏေရဿ ပဟိဏနံ ပစ္စာသီသန္တော ပဟိဏိ၊ ဣမံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆထာတိ။ တေ ''သာဓူ''တိ အဓိဝါသေတွာ သာမဏေရေန သဒ္ဓိံ ကေတိံသ ဇနာ ထေရံ အပလောကေတွာ ဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ စာရိကံ စရန္တာ ဝီသယောဇနသတမတ္တကေ ကေံ သဟဿကုလံ ဂါမံ ပါပုဏိံသု။

မနုဿာ တေ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တာ သက္ကစ္စံ ပရိဝိသိတွာ ''ဘန္တေ ကတ္ထ ဂမိဿထာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ယထာဖာသုကဋ္ဌာနံ အာဝုသော''တိ ဝုတ္တေ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ''မယံ ဘန္တေ အယျေသု ဣမံ ဌာနံ နိဿာယ အန္တောဝဿံ ဝသန္တေသု ပဉ္စသီလံ သမာဒါယ ဥပေါသထကမ္မံ ကရိဿာမာ''တိ ယာစိံသု။ ထေရာ အဓိဝါသေသုံ။ အထ နေသံ မနုဿာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနစင်္ကမနပဏ္ဏသာလာယော သံဝိဒဟိတွာ ''အဇ္ဇ မယံ, သွေ မယ''န္တိ ဥဿာဟပ္ပတ္တာ ဥပဋ္ဌာနမကံသု။ ထေရာ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ကတိကဝတ္တံ ကရိံသု ''အာဝုသော အမှေဟိ ဓရမာနကဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟိတံ၊ န ခေါ ပန သက္ကာ အညတြ ပဋိပတ္တိသမ္ပဒါယ ဗုဒ္ဓေ အာရာဓေတုံ၊ အမှာကဉ္စ အပါယဒွါရာနိ ဝိဝဋာနေဝ၊ တသ္မာ အညတြ ပါတော ဘိက္ခာစာရဝေလံ, သာယံ ထေရူပဋ္ဌာနဝေလဉ္စ သေသကာလေ ဒွေ ဧကဋ္ဌာနေ န ဘဝိဿာမ၊ ယဿ အဖာသုကံ ဘဝိဿတိ၊ တေန ဃဏ္ဍိယာ[၁] ပဟဋာယ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘေသဇ္ဇံ ကရိဿာမ၊ ဣတော အညသ္မိံ ရတ္တိဘာဂေ ဝါ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ အပ္ပမတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုဉ္ဇိဿာမာ''တိ။

၁-ဂဏ္ဍိယာ (သီ၊ ဿျာ)

တေသု ဧဝံ ကတိကံ ကတွာ ဝိဟရန္တေသု ဧကော ဒုဂ္ဂတပုရိသော မိတရံ ဥပနိဿာယ ဇီဝန္တော တဿ္မိံ ဌာနေ ဒုဗ္ဘိက္ခေ ဥပ္ပန္နေ အပရံ မိတရံ ဥပနိဿာယ ဇီဝိတုကာမော မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ထေရာပိ ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကိဿာ နဒိယာ နှတွာ ဝါလုကပုလိနေ နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကရိံသု။ တဿ္မိံ ခဏေ သော ပုရိသော တံ ဌာနံ ပတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ထေရာ "ကဟံ ဂစ္ဆသီ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ထေရာ တဿ္မိံ ကာရုညံ ဥပ္ပါဒေတွာ "ဥပါသက အတိဝိယ ဆာတောသိ၊ ဂစ္ဆ, ပဏ္ဏံ အာဟရ၊ ဧကမေကံ တေ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဒဿာမာ"တိ ဝတွာ တေန ပဏ္ဏေ အာဟဋေ အတ္တနာ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇနနိယာမေနေဝ သူပဗျဉ္ဇနေဟိ သန္နေဟိတွာ[၁] ဧကမေကံ ပိဏ္ဍံ အဒံသု။ တေဒေဝ ကိရ ဝတ္တံ၊ ယံ ဘောဇနကာလေ အာဂတဿ ဘတ္တံ ဒဒမာနေန ဘိက္ခုနာ အဂ္ဂဘတ္တံ အဒတွာ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇနနိယာမေနေဝ ထောကံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဒါတဗ္ဗံ။ တသ္မာ တေပိ တထာ အဒံသု။ သော ကတဘတ္တကိစ္စော ထေရေ ဝန္ဒိတွာ ပုစ္ဆိ "ကိံ ဘန္တေ အယျာ ဧကေနစိ နိမန္တိတာ"တိ။ နတ္ထိ ဥပါသက နိမန္တနံ၊ မနုဿာ ဒေဝသိကံ ဧဝရူပမေဝ အာဟာရံ ဒေန္တီတိ။ သော စိန္တေသိ "မယံ နိစ္စကာလံ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ကမ္မံ ကရောန္တာပိ ဧဝရူပံ အာဟာရံ လဒ္ဓုံ န သက္ကောမ၊ ကိံ မေ အညတ္ထ ဂတေန၊ ဣမေသံ သန္တိကေယေဝ ဇီဝိဿာမီ"တိ။ အထ နေ အာဟ "အဟံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ အယျာနံ သန္တိကေ ဝသိတုံ ဣစ္ဆာမီ"တိ။ သာဓု ဥပါသကာတိ။ သော တေဟိ သဒ္ဓိံ တေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သာဓုကံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကရောန္တော ဘိက္ခူ အတိဝိယ အာရာဓေတွာ ဒွေမာသစ္စယေန မိတရံ ဒဋ္ဌုကာမော ဟုတွာ "သစေ အယျေ အာပုစ္ဆိဿာမိ၊ န မံ ဝိဿဇ္ဇိဿန္တိ၊ အနာပုစ္ဆာ ဂမိဿာမီ"တိ တေသံ အနာ- ပုစ္ဆိတွာဝ နိက္ခမိ။ ဧတ္တကမေဝ ကိရဿ ဩဋ္ဌာရိကံ ခလိတံ အဟောသိ၊ ယံ ဘိက္ခူနံ အနာရောစေတွာ ပက္ကာမိ။

တဿ ပန ဂမနမဂ္ဂေ ဧကာ အဋဝိ အတ္ထိ၊ တတ္ထ ပဉ္စသတာနံ စောရာနံ "ယော ဣမံ အဋဝိံ ပဝိသတိ၊ တံ မာရေတွာ တဿ မံသလောဟိတေန တုယှံ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမာ"တိ ဒေဝတာယ အာယာစနံ ကတွာ ဝသန္တာနံ သတ္တမော ဒိဝသော ဟောတိ။ တသ္မာ သတ္တမေ ဒိဝသေ စောရဇေဋ္ဌကော ရုက္ခံ အာရုယှ ဩလောကေန္တော တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ စောရာနံ သညမဒါသိ။ တေ တဿ အဋဝိမဇ္ဈံ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ပရိက္ခိပိတွာ တံ ဂဏှိတွာ ဂါဠ္ဗန္ဓနံ

[၁] ၁-သန္နေတွာ (သီ)၊ သန္နေဟိတွာ (သျာ)

ကတွာ အရဏိသဟိတေန အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ[1] ဒါရူနိ သံကမိတွာ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ကတွာ သူလာနိ တစ္ဆိံသု။ သော တေသံ တံ ကိရိယံ ဒိသွာ “သာမိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ နေဝ သူကရာ, န မိဂါဒယော ဒိဿန္တိ၊ ကိံ ကာရဏာ ဣဒံ ကရောထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ တံ မာရေတွာ တဝ မံသလောဟိတေန ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမာတိ။ သော မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဘိက္ခူနံ တံ ဥပကာရံ အစိန္တေတွာ ကေဝလံ အတ္တနော ဇီဝိတမေဝ ရက္ခမာနော ဧဝမာဟ “သာမိ အဟံ ဝိဃာသာဒေါ၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝဍ္ဎိတော၊ ဝိဃာသာဒေါ နာမ ကာဠကဏ္ဏိကော၊ အယျာ ပန ယတော တတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာပိ ခတ္တိယာဝ၊ အသုကသ္မိံ ဌာနေ ဧကတိံသ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ၊ တေ မာရေတွာ ဗလိကမ္မံ ကရောထ၊ အတိဝိယ ဝေါ ဒေဝတာ တုဿိဿတီ”တိ။ တံ သုတွာ စောရာ “ဘဒ္ဒကံ ဧသ ဝဒေတိ၊ ကိံ ဣမိနာ ကာဠကဏ္ဏိနာ၊ ခတ္တိယေ မာရေတွာ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမာ”တိ စိန္တေတွာ “ဧဟိ, နေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒဿေဟီ”တိ တမေဝ မဂ္ဂဒေသကံ ကတွာ တံ ဌာနံ ပတွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဘိက္ခူ အဒိသွာ “ကဟံ ဘိက္ခူ”တိ နံ ပုစ္ဆိံသု။ သော ဒွေ မာသေ ဝသိတတ္တာ တေသံ ကတိကဝတ္တံ ဇာနန္တော ဧဝမာဟ “အတ္တနော ဒိဝါဋ္ဌာနရတ္တိဋ္ဌာနေသု နိသိန္နာ၊ ဧတံ ဃဏ္ဍိံ ပဟရထ၊ ဃဏ္ဍိသဒ္ဒေန သန္နိပတိဿန္တီ”တိ။ စောရဇေဋ္ဌကော ဃဏ္ဍိံ ပဟရိ။

ဘိက္ခူ ဃဏ္ဍိသဒ္ဒံ သုတွာ “အကာလေ ဃဏ္ဍိ ပဟဋာ၊ ကဿစိ အဖာသုကံ ဘဝိဿတီ”တိ အာဂန္တွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ပဋိပါဋိယာ ပညတ္တေသု ပါသာဏဖလကေသု နိသီဒိံသု။ သံဃတ္ထေရော စောရေ ဩလောကေတွာ ပုစ္ဆိ “ဥပါသကာ ကေနာယံ ဃဏ္ဍိ ပဟဋာ”တိ။ စောရဇေဋ္ဌကော အာဟ “မယာ ဘန္တေ”တိ။ ကိံ ကာရဏာတိ။ အမှေဟိ အဋဝိဒေဝတာယ အာယာစိတံ အတ္ထိ၊ တဿာ ဗလိကမ္မကရဏတ္ထာယ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမာတိ။ တံ သုတွာ မဟာထေရော ဘိက္ခူ အာဟ “အာဝုသော ဘာတိကာနံ ဥပ္ပန္နကိစ္စံ နာမ ဇေဋ္ဌဘာတိကေန နိတ္ထရိတဗ္ဗံ၊ အဟံ အတ္တနော ဇီဝိတံ တုမှာကံ ပရိစ္စဇိတွာ ဣမေဟိ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမိ၊ မာ သဗ္ဗေသံ အန္တရာယော ဟောတု၊ အပ္ပမတ္တာ သမဏဓမ္မံ ကရောထာ”တိ။ အနုထေရော အာဟ “ဘန္တေ ဇေဋ္ဌဘာတု ကိစ္စံ နာမ ကနိဋ္ဌဿ ဘာရော၊ အဟံ ဂမိဿာမိ၊ တုမှေ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ”တိ။ ဣမိနာ ဥပါယေန “အဟမေဝ အဟမေဝါ”တိ ဝတွာ ပဋိပါဋိယာ တိံသပိ ဇနာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ဧဝံ တေ နေဝ ဧကိဿာ မာတုယာ ပုတ္တာ,

---

၁-နိဗ္ဗတ္တေတွာ (သီ၊ သျာ)

န ကေဿ ပိတုနော, နာပိ ဝိတရာဂါ၊ အထ စ ပန အဝသေသာနံ အတ္ထာယ ပဋိပါဋိယာ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိံသု။ တေသု ကောပိ "တွံ ယာဟီ"တိ ဝတ္တုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။

သံကိစ္စသာမဏေရော တေသံ ကထံ သုတွာ "ဘန္တေ တုမှေ တိဋ္ဌထ၊ အဟံ တုမှာကံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ဂမိဿာမီ"တိ အာဟ။ တေ အာဟံသု "အာဝုသော မယံ သဗ္ဗေ ဧကတော မာရိယမာနာပိ တံ ဧကကံ န ဝိဿဇ္ဇေဿာမာ"တိ။ ကိံ ကာရဏာ ဘန္တေတိ။ "အာဝုသော တွံ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သာမဏေရော၊ သစေ တံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမ၊ သာမဏေရံ မေ အာဒါယ ဂန္တွာ စောရာနံ နိယျာဒိံသူ"တိ ထေရော နော ဂရဟိဿတိ၊ တံ နိန္ဒံ နိတ္ထရိတုံ န သက္ခိဿာမ၊ တေန တံ န ဝိဿဇ္ဇေဿာမာတိ။ "ဘန္တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ တုမှေ မမ ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကံ ပဟိဏန္တောပိ, မမ ဥပဇ္ဈာယော မံ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ပဟိဏန္တောပိ ဣဒမေဝ ကာရဏံ ဒိသွာ ပဟိဏိ၊ တိဋ္ဌထ တုမှေ၊ အဟမေဝ ဂမိဿာမီ"တိ သော တိံသ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ "သစေ ဘန္တေ မေ ဒေါသော အတ္ထိ၊ ခမထာ"တိ ဝတွာ နိက္ခမိ။ တဒါ ဘိက္ခူနံ မဟာသံဝေဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ အက္ခီနိ အဿုပုဏ္ဏာနိ ဟဒယမံသံ ပဝေဓိ။ မဟာထေရော စောရေ အာဟ "ဥပါသကာ အယံ ဒဟရကော တုမှေ အဂ္ဂိံ ကရောန္တေ, သူလာနိ တစ္ဆန္တေ, ပဏ္ဏာနိ အတ္ထရန္တေ ဒိသွာ ဘာယိဿတိ၊ ဣမံ ဧကမန္တေ ဌပေတွာ တာနိ ကိစ္စာနိ ကရေယျာထာ"တိ။ စောရာ သာမဏေရံ အာဒါယ ဂန္တွာ ဧကမန္တေ ဌပေတွာ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရိံသု။

ကိစ္စပရိယောသာနေ စောရဇေဋ္ဌကော အသိံ အဗ္ဗာဟိတွာ သာမဏေရံ ဥပသင်္ကမိ။ သာမဏေရော နိသီဒမာနော ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာဝ နိသီဒိ။ စောရဇေဋ္ဌကော အသိံ ပရိဝတ္တေတွာ သာမဏေရဿ ခန္ဓေ ပါတေသိ၊ အသိ နမိတွာ ဓာရာယ ဓာရံ ပဟရိ၊ သော "န သမ္မာ ပဟရိ"န္တိ မညမာနော ပုန တံ ဥဇုကံ ကတွာ ပဟရိ။ အသိ တာလပဏ္ဏံ ဝိယ ဝေဌယမာနော[၁] ထရုမူလံ အဂမာသိ။ သာမဏေရဿ ဟိ တသ္မိံ ကာလေ သိနေရုနာ အဝတ္ထရန္တောပိ မာရေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ၊ ပဂေဝ အသိနာ။ တံ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ စောရဇေဋ္ဌကော စိန္တေသိ "ပုဗ္ဗေ မေ အသိ သိလာထမ္ဘံ ဝါ ခဒိရခါဏုံ ဝါ ကဠီရံ ဝိယ ဆိန္ဒတိ၊ ဣဒါနိ ဧကဝါရံ နမိ၊ ဧကဝါရံ တာလပတ္တဝေဌကော ဝိယ ဇာတော။ အယံ နာမ အသိ အစေတနော ဟုတွာပိ ဣမဿ ဂုဏံ ဇာနာတိ၊ အဟံ သစေတနောပိ န ဇာနာမီ"တိ။ သော အသိံ

၁-ဝေဌိယမာနော (သီ)၊ ပဝေဌိယမာနော (က)

ဘူမိယံ ခိပိတွာ တဿ ပါဒမူလေ ဥရေန နိပဇ္ဇိတွာ “ဘန္တေ မယံ ဓနကာရဏာ အဋဝိံ ပဝိဋ္ဌာမှာ၊ အမှေ ဒူရတောဝ ဒိသွာ သဟာယမတ္တာပိ မနုဿာ ပဝေဓန္တိ၊ ဒွေ တိဿော ကထာ ကထေတုံ န သက္ကောန္တိ။ တဝ ပန သန္တာသမတ္တမ္ပိ[၁] နတ္ထိ၊ ဥက္ကာမုခေ သုဝဏ္ဏံ ဝိယ သုပုပ္ဖိတကဏိကာရံ ဝိယ စ တေ မုခံ ဝိရောစတိ၊ ကိံ နု ခေါ ကာရဏ”န္တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ—

“တဿ တေ နတ္ထိ ဘီတတ္တံ[၂]၊ ဘိယျော ဝဏ္ဏော ပသီဒတိ။
ကသ္မာ န ပရိဒေဝေသိ၊ ဧဝရူပေ မဟဗ္ဘယေ”တိ[၃]။

သာမဏေရော ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော “အာဝုသော ဂါမဏိ ခီဏာသဝဿ အတ္တဘာဝေါ နာမ သီသေ ဌပိတဘာရော ဝိယ ဟောတိ၊ သော တသ္မိံ ဘိဇ္ဇန္တေ ဝါ နဿန္တေ ဝါ တုဿတေဝ၊ န ဘာယ-တီ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

“နတ္ထိ စေတသိကံ ဒုက္ခံ၊ အနပေက္ခဿ ဂါမဏိ။
အတိက္ကန္တာ ဘယာ သဗ္ဗေ၊ ခီဏသံယောဇနဿ ဝေ။

ခီဏာယ ဘဝနေတ္တိယာ၊ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ယထာတထေ။
န ဘယံ မရဏေ ဟောတိ၊ ဘာရနိက္ခေပနေ ယထာ”တိ[၄]။

သော တဿ ကထံ သုတွာ ပဉ္စ စောရသတာနိ ဩလောကေတွာ အာဟ “တုမှေ ကိံ ကရိဿထာ”တိ။ တုမှေ ပန သာမီတိ။ မမ တာဝ ဧဝရူပံ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ အဂါရမဇ္ဈေ ကမ္မံ နတ္ထိ၊ အယျဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗ-ဇိဿာမီတိ။ မယမ္ပိ တထေဝ ကရိဿာမာတိ။ “သာဓု တာတာ”တိ တတော ပဉ္စသတာပိ စောရာ သာမဏေရံ ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ သော တေသံ အသိဓာရာဟိ ဧဝ ကေသေ စေဝ ဝတ္ထဒသာ စ ဆိန္ဒိတွာ တမ္ဗမတ္တိကာယ ရဇိတွာ တာနိ ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒါပေတွာ ဒသသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ တေ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တော စိန္တေသိ “သစာဟံ ထေရေ အဒိသွာဝ ဂမိဿာမိ၊

၁-စိတ္တုတြာသမတ္တမ္ပိ (သျာ) ၂-တာသော တေ နတ္ထိ န ဘယံ (သီ၊ သျာ)
၃-ခု ၂-၃၂၀-ပိဋ္ဌေ ထေရဂါထာယံ။
၄-နတ္ထိ စေတသိကံ ဒုက္ခံ၊ အနပေက္ခဿ ဂါမဏိ။
အတိက္ကန္တော ဘယံ သဗ္ဗံ၊ ခီဏသံယောဇနော ဣသိ။
ခီဏာ စဿ ဘဝနေတ္တိ၊ ဒိဋ္ဌာ ဓမ္မာ ယထာ တထာ။
နိဗ္ဘယံ မရဏံ ဟောတိ၊ ဘာရဝေါရောပနံ ယထာ”တိ (သီ၊ သျာ)ခု ၂-၃၂၀-ပိဋ္ဌေ ပန ပဿိတဗ္ဗံ။

တေ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ စောရာနံ ဟိ မံ ဂဟေတွာ နိက္ခန္တ-ကာလတော ပဋ္ဌာယ တေသု ကောစိပိ အဿူနိ သန္ဓာရေတုံ နာသက္ခိ၊ 'မာရိတော နု ခေါ သာမဏေရော, နော'တိ စိန္တေန္တာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဘိမုခံ န ဘဝိဿတိ၊ တသ္မာ ဒိဿာဝ နေ ဂမိဿာမီ"တိ။ သော ပဉ္စသတဘိက္ခုပရိဝါရော တတ္ထ ဂန္တွာ အတ္တနော ဒဿနေန ပဋိလဒ္ဓအဿာသေဟိ တေဟိ "ကိံ သပ္ပုရိသ သံကိစ္စ၊ လဒ္ဓံ တေ ဇီဝိတ''န္တိ ဝုတ္တေ "အာမ ဘန္တေ, ဣမေ မံ မာရေတုကာမာ ဟုတွာ မာရေတုံ အသက္ကောန္တာ မမ ဂုဏေ ပသီဒိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတာ၊ အဟံ 'တုမှေ ဒိဿာဝ ဂမိဿာမီ'တိ အာဂတော၊ အပ္ပမတ္တာ သမဏဓမ္မံ ကရောထ၊ အဟံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမီ"တိ တေ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတွာ ဣတရေ အာဒါယ ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ကိံ သံကိစ္စ, အန္တေဝါသိကာ တေ လဒ္ဓါ"တိ ဝုတ္တေ ''အာမ ဘန္တေ''တိ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ထေရေန "ဂစ္ဆ သံကိစ္စ၊ သတ္ထာရံ ပဿာဟီ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓူ"တိ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ တေ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရာပိ "ကိံ သံကိစ္စ, အန္တေ-ဝါသိကာ တေ လဒ္ဓါ"တိ ဝုတ္တေ "အာမ ဘန္တေ"တိ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "ဧဝံ ကိရ ဘိက္ခဝေ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာမ ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ တုမှာကံ စောရကမ္မံ ကတွာ ဒုဿီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဝဿသတံ ဇီဝနတော[၁] ဣဒါနိ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဧကဒိဝသမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျော"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၁၀။ "ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ဒုဿီလော အသမာဟိတော။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ သီလဝန္တဿ ဈာယိနော"တိ။

တတ္ထ **ဒုဿီလော**တိ နိဿီလော။ **သီလဝန္တဿ**တိ ဒုဿီလဿ **ဝဿသတံ** ဇီဝနတော **သီလဝန္တဿ** ဒွီဟိ ဈာနေဟိ **ဈာယိနော** ဧကဒိဝသမ္ပိ ဧကမုဟုတ္တမ္ပိ **ဇီဝိတံ သေယျော၊** ဥတ္တမန္တိ အတ္ထော။

ဒေသနာဝသာနေ တေ ပဉ္စသတာပိ ဘိက္ခူ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု၊ သမ္ပတ္တမဟာဇနဿာပိ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသီတိ။

အပရေန သမယေန သံကိစ္စတ္ထေရော ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ ဒသဝဿော ဟုတွာ သာမဏေရံ ဂဏှိ။ သော ပန တဿေဝ ဘာဂိနေယျော အဓိမုတ္တသာမ-ဏေရော နာမ။ အထ နံ ထေရော ပရိပုဏ္ဏဝဿကာလေ အာမန္တေတွာ "ဥပသမ္ပဒံ တေ ကရိဿာမိ၊ ဂစ္ဆ, ဉာတကာနံ သန္တိကေ ဝဿပရိမာဏံ

[၁] ဇီဝိတတော (သျာ)

ပုစ္ဆိတွာ ဖေဂီ”တိ ဥယျောဇေသိ။ သော မာတာပိတူနံ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ပဉ္စသတေဟိ စောရေဟိ ဗလိကမ္မတ္တာယ မာရိယမာနော တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ပသန္နစိတ္တေဟိ တေဟိ “န တေ ဇူမသ္မိံ ဌာနေ အမှာကံ အတ္တိ-ဘာဝေါ ကာယစိ အာရောစေတဗ္ဗော”တိ ဝိဿဋ္ဌော ပဋိပထေ မာတာ-ပိတရော အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ တမေဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇန္တာနမ္ပိ တေသံ သစ္စမနု-ရက္ခန္တော နာရောစေသိ။ တေသံ စောရေဟိ ဝိဟေဌိယမာနာနံ “တွမ္ပိ စောရေဟိ သဒ္ဓိံ ကေတော ဟုတွာ မညေ၊ အမှာကံ နာရောစေသီ”တိ ပရိဒေဝန္တာနံ သဒ္ဒံ သုတွာ တေ မာတာပိတူနမ္ပိ အနာရောစိတဘာဝံ ဥတွာ ပသန္နစိတ္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ သောပိ သံကိစ္စသာမဏေရော ဝိယ တေ သဗ္ဗေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကံ အာနေတွာ တေန သတ္ထု သန္တိကံ ပေသိတော ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ “ဧဝံ ကိရ ဘိက္ခဝေ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အာမ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ ပုရိမနယေနေဝ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမမေဝ ဂါထမာဟ—

> “ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ဒုဿီလော အသမာဟိတော။
> ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ သီလဝန္တဿ ဈာယိနော”တိ။

ဣဒမ္ပိ **အဓိမုတ္တသာမဏေရဝတ္ထု** ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သံကိစ္စသာမဏေရဝတ္ထု နဝမံ။

၁၀-ခါဏုကောဏ္ဍညတ္ထေရဝတ္ထု

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ခါဏုကောဏ္ဍညတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သော ကိရ ထေရော သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရညေ ဝိဟရန္တော အရဟတ္တံ ပတွာ “သတ္ထု အာရောစေဿာမိ”တိ တတော အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ကိလန္တော မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ဧကသ္မိံ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိသိန္နော ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ အထေကံ ဂါမံ ဝိလုမ္ပိတွာ ပဉ္စသတာ စောရာ အတ္တနော ဗလာနုရူပေန ဘဏ္ဍိကံ ဗန္ဓိတွာ သီသေနာဒါယ ဂစ္ဆန္တာ ဒူရံ ဂန္တွာ ကိလန္တရူပါ “ဒူရံ အာဂတာမှ၊ ဣမသ္မိံ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဝိဿမိဿာမာ”တိ မဂ္ဂါ

၁-တေန (သီ၊ က)

ဩတ္ထရိမ္ပိ ဝိဋ္ဋပါသာဏာဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ထေရံ ဒိသွာပိ "ခါဏုကော အယ"န္တိ သညိနော အဟေသုံ။ အထေကော စောရော ထေရဿ သီသေ ဘဏ္ဍိကံ ဌပေသိ၊ အပရောပိ တံ နိဿာယ ဘဏ္ဍိကံ ဌပေသိ။ ဧဝံ ပဉ္စသတာပိ စောရာ ပဉ္စဟိ ဘဏ္ဍိကသတေဟိ ထေရံ ပရိက္ခိပိတွာ သယမ္ပိ နိသီဒိတွာ နိဒ္ဒါယိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေ ပဗုဇ္ဈိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဘဏ္ဍိကံ ဂဏှန္တာ ထေရံ ဒိသွာ "အမနုဿော"တိ သညာယ ပလာယိတုံ အာရဘိံသု။ အထ နေ ထေရော အာဟ "မာ ဘာယိတ္ထ ဥပါသကာ၊ ပဗ္ဗဇိတော အဟ"န္တိ။ တေ ထေရဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ "ခမထ ဘန္တေ၊ မယံ ခါဏုကသညိနော အဟုမှာ"တိ ထေရံ ခမာပေတွာ စောရဇေဋ္ဌကေန "အဟံ ဒယျေဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ ဝုတ္တေ သေသာ "မယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ ဝတွာ သဗ္ဗေပိ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဟုတွာ ထေရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ ထေရော သံကိစ္စသာမဏေရော ဝိယ သဗ္ဗေပိ တေ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ **ခါဏုကောဏ္ဍညော**တိ ပညာယိ။ သော တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရာ "ကိံ ကောဏ္ဍည အန္တေဝါသိကာ တေ လဒ္ဓါ"တိ ဝုတ္တေ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "ဧဝံ ကိရ ဘိက္ခဝေ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာမ ဘန္တေ, န နော အညဿ ဧဝရူပေါ အာနုဘာဝေါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော၊ တေနမှာ ပဗ္ဗဇိတာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ ဧဝရူပေ ဒုပ္ပညကမ္မေ ပတိဋ္ဌာယ ဝဿသတံ ဇီဝနတော ဣဒါနိ ဝေါ ပညာ-သမ္ပဒါယ ဝတ္တမာနာနံ ဧကာဟမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျော"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၁၁။ "ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ဒုပ္ပညော အသမာဟိတော။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပညဝန္တဿ ဈာယိနော"တိ။

တတ္ထ **ဒုပ္ပညော**တိ နိပ္ပညော။ **ပညဝန္တဿ**တိ သပ္ပညဿ။ သေသံ ပုရိမ-သဒိသမေဝါတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ပဉ္စသတာပိ တေ ဘိက္ခူ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု၊ သမ္ပတ္တမဟာဇနဿာပိ သာတ္ထိကာ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသီတိ။

ခါဏုကောဏ္ဍညတ္ထေရဝတ္ထု ဒသမံ။

၁၁-သပ္ပဒါသတ္ထေရဝတ္ထု

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သပ္ပဒါသတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရေကော ကုလပုတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ အပရေန သမယေန ဥက္ကဏ္ဌိတွာ “မာဒိသဿ ကုလပုတ္တဿ ဂိဟိဘာဝေါ နာမ အယုတ္တော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဌတွာ မရဏမ္ပိ မေ သေယျော”တိ စိန္တေတွာ အတ္တနော မရဏူပါယံ စိန္တေန္တော ဝိစရတိ။ အထေကဒိဝသံ ပါတောဝ ကတဘတ္တကိစ္စာ ဘိက္ခူ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အဂ္ဂိသာလာယ သပ္ပံ ဒိသွာ တံ ဧကသ္မိံ ကုဋေ ပက္ခိပိတွာ ကုဋံ ပိဒဟိတွာ အာဒါယ ဝိဟာရာ နိက္ခမိံသု။ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုပိ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ အာဂစ္ဆန္တော တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ “ကိံ ဣဒံ အာဝုသော”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သပ္ပေါ အာဝုသော”တိ ဝုတ္တေ ဣမိနာ ကိံ ကရိဿထာတိ။ ဆဍ္ဍေဿာမ နန္တိ။ တေသံ ဝစနံ သုတွာ “ဣမိနာ အတ္တာနံ ဍံသာပေတွာ မရိဿာမီ”တိ “အာဟရထ, အဟံ တံ ဆဍ္ဍေဿာမီ”တိ တေသံ ဟတ္ထတော ကုဋံ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိသိန္နော တေန သပ္ပေန အတ္တာနံ ဍံသာပေတိ၊ သပ္ပေါ ဍံသိတုံ န ဣစ္ဆတိ။ သော ကုဋေ ဟတ္ထံ ဩတာရေတွာ ဣတော စိတော စ အာလောဠေတိ၊ ဃောရသပ္ပဿ မုခံ ဝိဝရိတွာ အင်္ဂုလိံ ပက္ခိပတိ၊ နေဝ နံ သပ္ပေါ ဍံသိ။ သော “နာယံ အာသီဝိသော၊ ဃရသပ္ပေါ ဧသော”တိ တံ ပဟာယ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ “ဆဍ္ဍိတော တေ အာဝုသော သပ္ပေါ”တိ အာဟံသု။ န သော အာဝုသော ဃောရသပ္ပေါ၊ ဃရသပ္ပေါ ဧသောတိ။ “ဃောရသပ္ပေါယေဝါဝုသော မဟန္တံ ဖဏံ ကတွာ သုသုယန္တော ဒုက္ခေန အမှေဟိ ဂဟိတော၊ ကိံ ကာရဏာ ဧဝံ ဝဒေသီ”တိ အာဟံသု။ အဟံ အာဝုသော တေန အတ္တာနံ ဍံသာပေန္တောပိ မုခေ အင်္ဂုလိံ ပက္ခိပေန္တောပိ တံ ဍံသာပေတုံ နာသက္ခိန္တိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ တုဏှီ အဟေသုံ။

အထေကဒိဝသံ နှာပိတော ဒွေ တယော ခုရေ အာဒါယ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဧကံ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ဧကေန ဘိက္ခူနံ ကေသေ ဩဟာရေတိ။ သော ဘူမိယံ ဌပိတံ ခုရံ ဂဟေတွာ “ဣမိနာ ဂီဝံ ဆိန္ဒိတွာ မရိဿာမီ”တိ ဧကသ္မိံ ရုက္ခေ ဂီဝံ ဥပနိဓာယ ခုရဓာရံ ဂလနာဠိယံ ကတွာ ဌိတော ဥပသမ္ပဒါမာဠတော[၁] ပဋ္ဌာယ အတ္တနော သီလံ အာဝဇ္ဇေန္တော ဝိမလစန္ဒမဏ္ဍလံ ဝိယ သုဓောတမဏိခန္ဓမိဝ စ နိမ္မလံ သီလံ အဒ္ဒသ။ တဿ တံ ဩလောကေန္တဿ သကလသရီရံ ဖရန္တီ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ပီတိံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ခုရံ အာဒါယ ဝိဟာရမဇ္ဈံ ပါဝိသိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ “ကဟံ ဂတောသိ အာဝုသော”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “ဣမိနာ ခုရေန ဂလနာဠိံ

၁-ဥပသမ္ပဒကာလတော (သျာ၊ က)

ဆိန္ဒိတွာ မရိဿာမီ''တိ ဂတောမှိ အာဝုသောတိ။ အထ ကသ္မာ န မတောသီတိ။ ဧဒါနိမှိ သတ္ထံ အာဟရိတုံ အဘဗ္ဗော ဇာတော။ အဟညှိ "ဣမိနာ ခုရေန ဂလနာဠိံ ဆိန္ဒိဿာမီ''တိ ဉာဏခုရေန သဗ္ဗကိလေသေ ဆိန္ဒိန္တိ။ ဘိက္ခူ "အယံ အဘူတေန အညံ ဗျာကရောတီ''တိ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ တေသံ ကထံ သုတွာ အာဟ "န ဘိက္ခဝေ ခီဏာသဝါ နာမ သဟတ္ထာ အတ္တာနံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တိ''တိ။ ဘန္တေ တုမှေ ဣမံ "ခီဏာသဝေါ''တိ ဝဒထ၊ ဧဝံ အရဟတ္တူပနိဿယသမ္ပန္နော ပနာယံ ကသ္မာ ဥက္ကဏ္ဌိတော၊ ကိမဿ အရဟတ္တူပနိဿယကာရဏံ ကသ္မာ သော သပ္ပေါ့ တံ န ခံသတီတိ။ ဘိက္ခဝေ သော တာဝ သပ္ပေါ ဣမဿ ဣတော တတိယေ အတ္တဘာဝေ ဒါသော အဟောသိ၊ သော အတ္တနော သာမိကဿ သရီရံ ခံသိတုံ န ဝိသဟတီတိ။ ဧဝံ တာဝ နေသံ သတ္ထာ ဧကံ ကာရဏံ အာစိက္ခိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ သော ဘိက္ခု **သပ္ပဒါသော** နာမ ဇာတော။

ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရေကော ကုလပုတ္တော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေါ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ အပရေန သမယေန အနဘိရတိယာ ဥပ္ပန္နာယ ဧကဿ သဟာယကဿ ဘိက္ခုနော အာရောစေသိ။ သော တဿ အဘိဏှံ ဂိဟိဘာဝေ အာဒီနဝံ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ဣတရော သာသနေ အဘိရမိတွာ ပုဗ္ဗေ အနဘိရတကာလေ မလဂ္ဂဟိတေ သမဏပရိက္ခာရေ ဧကသ္မိံ သောဏ္ဍိတီရေ နိမ္မလေ ကရောန္တော နိသီဒိ။ သဟာယကောပိဿ သန္တိကေယေဝ နိသီဒိ။ အထ နံ သော ဝေမာဟ "အဟံ အာဝုသော ဥပ္ပဗ္ဗဇန္တော ဣမေ ပရိက္ခာရေ တုယှံ ဒါတုကာမော အဟောသိ''န္တိ။ သော လောဘံ ဥပ္ပါဒေတွာ စိန္တေသိ "ဣမိနာ မယှံ ပဗ္ဗဇိတေန ဝါ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတေန ဝါ ကော အတ္ထော၊ ဣဒါနိ ပရိက္ခာရေ ဂဏှိဿာမီ''တိ[၁]။ သော တတော ပဋ္ဌာယ "ကိံ ဒါနာဝုသော အမှာကံ ဇီဝိတေန၊ ယေ မယံ ကပါလဟတ္ထာ ပရကုလေသု ဘိက္ခာယ စရာမ၊ ပုတ္တဒါရေဟိ သဒ္ဓိံ အာလာပသလ္လာပံ န ကရောမာ''တိအာဒီနိ[၂] ဝဒန္တော ဂိဟိဘာဝဿ ဂုဏံ ကထေသိ။ သော တဿ ကထံ သုတွာ ပုန ဥက္ကဏ္ဌိတော ဟုတွာ စိန္တေသိ "အယံ မယာ 'ဥက္ကဏ္ဌိတောမှိ'တိ ဝုတ္တေ ပဌမံ ဂိဟိဘာဝေ အာဒီနဝံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အဘိဏှံ ဂုဏံ ကထေတိ၊ ကိံ နု ခေါ ကာရဏ''န္တိ စိန္တေန္တော "ဣမေသု သမဏပရိက္ခာရေသု လောဘေနာ''တိ ဉတွာ သယမေဝ အတ္တနော စိတ္တံ နိဝတ္တေသိ။ ဧဝမဿ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဥက္ကဏ္ဌာပိတတ္တာ ဣဒါနိ

၁-နာသေဿာမီတိ (သျာ)
၂-ကရောမာတိအာဒီနိ (သီ၊ က)

အနဘိရတိ ဥပ္ပန္နာ။ ယော ပန တေနေဝ တဒါ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ သမဏဓမ္မော ကတော၊ သွဿ ဧတရဟိ အရဟတ္တူပနိဿယော ဇာတောတိ။

ဣမမတ္ထံ ဟေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကာ သုတွာ ဥတ္တရိံ ပုစ္ဆိံသု "ဘန္တေ အယံ ကိရ ဘိက္ခု ခုရဓာရံ ဂလနာဠိယံ ကတွာ ဌိတောဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ နု ခေါ ဧတ္တကေန ခဏေန အရဟတ္တမဂ္ဂေါ"တိ။ "အာမ ဘိက္ခဝေ, အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဘိက္ခုနော ပါဒံ ဥက္ခိပိတွာ ဘူမိယံ ဌပေန္တဿ ပါဒေ ဘူမိယံ အသမ္ပတ္တေယေဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကုသီတဿ ပုဂ္ဂလဿ ဟိ ဝဿသတံ ဇီဝနတော အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ခဏမတ္တမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျော"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၁၂။ "ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ကုသီတော ဟီနဝီရိယော။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ဝီရိယမာရဘတော ဒဠှ"န္တိ။

တတ္ထ **ကုသီတော**တိ ကာမဝိတက္ကာဒီဟိ တီဟိ ဝိတက္ကေဟိ ဝီတိနာမေန္တော ပုဂ္ဂလော။ **ဟီနဝီရိယော**တိ နိဗ္ဗီရိယော။ **ဝီရိယမာရဘတော ဒဠှ**န္တိ ဒုဝိဓဇ္ဈာနနိဗ္ဗတ္တနသမတ္ထံ ထိရံ ဝီရိယံ အာရဘန္တဿ။ သေသံ ပုရိမ သဒိသမေဝ။

ဒေသနာဝသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

သပ္ပဒါသတ္ထေရဝတ္ထု ဧကာဒသမံ။

၁၂-ပဋာစာရာထေရီဝတ္ထု

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပဋာစာရံ ထေရိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာ ကိရ သာဝတ္ထိယံ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ အဟောသိ အဘိရူပါ။ တံ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကကာလေ သတ္တဘူမိကဿ ပါသာဒဿ ဥပရိမတလေ ရက္ခန္တာ ဝသာပေသုံ။ ဧဝံ သန္တေပိ သာ ဧကေန အတ္တနော စူဠုပဋ္ဌာကေန သဒ္ဓိံ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိ။ အထဿာ မာတာပိတရော သမဇာတိကကုလေ ဧကဿ ကုမာရဿ ပဋိဿုဏိတွာ ဝိဝါဟဒိဝသံ ဌပေသုံ။ တသ္မိံ ဥပကဋ္ဌေ သာ တံ စူဠုပဋ္ဌာကံ အာဟ "မံ ကိရ အသုကကုလဿ နာမ ဒဿန္တိ၊ မယိ ပတိကုလံ ဂတေ မမ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ အာဂတောပိ တတ္ထ ပဝေသနံ န လဘိဿသိ၊ သစေ တေ မယိ သိနေဟော အတ္ထိ၊

ဣဒါနေဝ မံ ဂဟေတွာ ယေန ဝါ တေန ဝါ ပလာယဿူ”တိ။ သော သာဓု ဘဒ္ဒေတိ။ “တေန ဟိ အဟံ သွေ ပါတောဝ နဂရဒွါရေသု အသုကဋ္ဌာနေ နာမ ဌဿာမိ၊ တွံ စောရေန ဥပါယေန နိက္ခမိတွာ တတ္ထ အာဂစ္ဆေယျာသီ”တိ ဝတွာ ဒုတိယဒိဝသေ သင်္ကေတဋ္ဌာနေ အဋ္ဌာသိ။ သာပိ ပါတောဝ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ ကေသေ ဝိက္ခိရိတွာ ကုဍ္ဍကေန သရီရံ မက္ခိတွာ ကုဋံ အာဒါယ ဒါသီဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တီ ဝိယ ဃရာ နိက္ခမိတွာ တံ ဌာနံ အဂမာသိ။ သော တံ အာဒါယ ဒူရံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ဂါမေ နိဝါသံ ကပ္ပေတွာ အရညေ ခေတ္တံ ကသိတွာ ဒါရုပဏ္ဏာဒီနိ အာဟရတိ။ ဣတရာ ကုဋေန ဥဒကံ အာဟရိတွာ သဟတ္ထာ ကောဋ္ဋနပစနာဒီနိ ကရောန္တီ အတ္တနော ပါပဿ ဖလံ အနုဘောတိ။ အထဿာ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ “ဣဓ မေ ဥပကာရကော နတ္ထိ၊ မာတာပိတရော နာမ ပုတ္တေသု မုဒုဟဒယာ ဟောန္တိ၊ တေသံ သန္တိကံ မံ နေဟိ၊ တတ္ထ မေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ”တိ သာမိကံ ယာစိ။ သော “ကိံ ဘဒ္ဒေ ကထေသိ၊ မံ ဒိသွာ တဝ မာတာပိတရော ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကရေယျုံ၊ န သက္ကာ မယာ တတ္ထ ဂန္တု”န္တိ ပဋိက္ခိပိ။ သာ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတွာပိ ဂမနံ အလဘမာနာ တဿ အရညံ ဂတကာလေ ပဋိဝိဿကေ အာမန္တေတွာ “သစေ သော အာဂန္တွာ မံ အပဿန္တော ‘ကဟံ ဂတာ’တိ ပုစ္ဆိဿတိ၊ မမ အတ္တနော ကုလဃရံ ဂတဘာဝံ အာစိက္ခေယျာထာ”တိ ဝတွာ ဂေဟဒွါရံ ပိဒဟိတွာ ပက္ကာမိ။ သောပိ အာဂန္တွာ တံ အပဿန္တော ပဋိဝိဿကေ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ “နိဝတ္တေဿာမိ န”န္တိ အနုဗန္ဓိတွာ တံ ဒိသွာ နာနပ္ပကာရံ ယာစိယမာနောပိ နိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ အထဿာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ကမ္မဇဝါတာ စလိံသု။ သာ ဧကံ ဂစ္ဆန္တရံ ပဝိသိတွာ “သာမိ ကမ္မဇဝါတာ မေ စလိတာ”တိ ဝတွာ ဘူမိယံ နိပဇ္ဇိတွာ သမ္ပရိဝတ္တမာနာ ကိစ္ဆေန ဒါရကံ ဝိဇာယိတွာ “ယဿတ္ထာယာဟံ ကုလဃရံ ဂစ္ဆေယျံ၊ သော အတ္ထော နိပ္ဖန္နော”တိ ပုနဒေဝ တေန သဒ္ဓိံ ဂေဟံ အာဂန္တွာ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

တဿာ အပရေန သမယေန ပုန ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ ဟုတွာ ပုရိမနယေနေဝ သာမိကံ ယာစိတွာ ဂမနံ အလဘမာနာ ပုတ္တံ အင်္ကေနာဒါယ တထေဝ ပက္ကမိတွာ တေန အနုဗန္ဓိတွာ “တိဋ္ဌာဟီ”တိ ဝုတ္တေ[1] နိဝတ္တိတုံ န ဣစ္ဆိ။ အထ နေသံ ဂစ္ဆန္တာနံ မဟာ အကာလမေဃော ဥဒပါဒိ။ သမန္တာ ဝိဇ္ဇုလတာဟိ အာဒိတ္တံ ဝိယ မေဃတ္ထနိတေဟိ[2] ဘိဇ္ဇမာနံ

၁-[illegible]
၂-မေဃသဒ္ဒေန (က)

ဝိယ ဥဒကဓာရာနိပါတနိရန္တရံ¹ နဘံ အဟောသိ။ တသ္မိံ ခဏေ တဿာ ကမ္မဇဝါတာ စလိံသု။ သာ သာမိကံ အာမန္တေတွာ “သာမိ ကမ္မဇဝါတာ မေ စလိတာ၊ န သက္ကောမိ သန္ဓာရေတုံ၊ အနောဝဿကဋ္ဌာနံ မေ ဇာနာဟိ”တိ အာဟ။ သော ဟတ္ထဂတာယ ဝါသိယာ ဣတော စိတော စ ဥပဓာရေန္တော ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတံ ဂုမ္ဗံ ဒိသွာ ဆိန္ဒိတုံ အာရဘိ။ အထ နံ ဝမ္မိကတော နိက္ခမိတွာ ဃောရဝိသော အာသီဝိသော ဍံသိ။ တံခဏညေ-ဝဿ သရီရံ အန္တောသမုဋ္ဌိတာဟိ အဂ္ဂိဇာလာဟိ ဍယှမာနံ ဝိယ နီလဝဏ္ဏံ ဟုတွာ တတ္ထေဝ ပတိ။ ဣတရာပိ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝမာနာ တဿ အာဂမနံ ဩလောကေန္တီပိ တံ အဒိသွာဝ အပရမ္ပိ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ ဒွေ ဒါရကာ ဝါတဝုဋ္ဌိဝေဂံ အသဟမာနာ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝန္တိ။ သာ ဥဘောပိ တေ ဥရန္တရေ ကတွာ ဒွီဟိ ဇဏ္ဏုကေဟိ စေဝ ဟတ္ထေဟိ စ ဘူမိယံ ဥပ္ပီ-ဠေတွာ တထာ ဌိတာဝ ရတ္တိံ ဝီတိနာမေသိ။ သကလသရီရံ နိလ္လောဟိတံ ဝိယ ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏံ အဟောသိ။ သာ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ မံသပေသိဝဏ္ဏံ ဧကံ ပုတ္တံ အင်္ကေနာဒါယ ဣတရံ အင်္ဂုလိယာ ဂဟေတွာ “ဧဟိ တာတ၊ ပိတာ ဝေါ ဣတော ဂတော”တိ ဝတွာ သာမိကဿ² ဂတမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တီ တံ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ကာလံ ကတွာ ပတိတံ နီလဝဏ္ဏံ ထဒ္ဓသရီရံ ဒိသွာ “မံ နိဿာယ မမ သာမိကော ပန္ထေ မတော”တိ ရောဒန္တီ ပရိဒေဝန္တီ ပါယာသိ။

သာ သကလရတ္တိံ ဒေဝေန ဝုဋ္ဌတ္တာ အစိရဝတိံ နဒိံ ဇဏ္ဏုပ္ပမာဏေန ကဋိပ္ပမာဏေန ထနပ္ပမာဏေန ဥဒကေန ပရိပုဏ္ဏံ ဒိသွာ အတ္တနော မန္ဒဗုဒ္ဓိတာယ ဒွီဟိ ဒါရကေဟိ သဒ္ဓိံ ဥဒကံ ဩတရိတုံ အဝိသဟန္တီ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ဩရိမတီရေ ဌပေတွာ ဣတရံ အာဒါယ ပရတီရံ ဂန္တွာ သာခါဘင်္ဂံ အတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇာပေတွာ “ဣတရဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ”တိ ဗာလပုတ္တကံ ပဟာယ တရိတုံ အသက္ကောန္တီ ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကယ-မာနာ ပါယာသိ။ အထဿာ နဒီမဇ္ဈံ ဂတကာလေ ဧကော သေနော တံ ကုမာရံ ဒိသွာ “မံသပေသီ”တိ သညာယ အာကာသတော ဘဿိ။ သာ တံ ပုတ္တဿတ္ထာယ ဘဿန္တံ ဒိသွာ ဥဘော ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ “သူသူ”တိ တိက္ခတ္တုံ မဟာသဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိ။ သေနော ဒူရဘာဝေန တံ အသုတွာဝ ကုမာရကံ ဂဟေတွာ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ ဂတော။ ဩရိမတီရေ ဌိတပုတ္တော မာတရံ နဒီမဇ္ဈေ ဥဘော ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ မဟာသဒ္ဒံ နိစ္ဆာရယမာနံ

၁-ဓာရာပါတနိရန္တရံ (သီ၊ သျာ)

၂-သာမိကေန (က)

ဒိသွာ “မံ ပက္ကောသတီ”တိ သညာယ ဝေဂေန ဥဒကေ ပတိ။ ဣတိဿာ ဗာလပုတ္တံ သောတော ဟရိ၊ ဇေဋ္ဌပုတ္တော ဥဒကေန ဝုဠှော။

သာ “ဧကော မေ ပုတ္တော သေနေန ဂဟိတော၊ ဧကော ဥဒကေန ဝုဠှော၊ ပန္ထေ မေ ပတိ မတော”တိ ရောဒန္တီ ပရိဒေဝန္တီ ဂစ္ဆမာနာ သာဝတ္ထိတော အာဂစ္ဆန္တံ ဧကံ ပုရိသံ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ “ကတ္ထ ဝါသိကောသိ တာတာ”တိ။ သာဝတ္ထိဝါသိကောမှိ အမ္မာတိ။ သာဝတ္ထိနဂရေ အသုကဝီထိယံ ဧဝရူပံ အသုကကုလံ နာမ အတ္ထိ၊ ဇာနာသိ တာတာတိ။ ဇာနာမိ အမ္မ၊ တံ ပန မာ ပုစ္ဆိ၊ သစေ အညံ ဇာနာသိ၊ ပုစ္ဆာတိ။ အညေန မေ ကမ္မံ နတ္ထိ၊ တဒေဝ ပုစ္ဆာမိ တာတာတိ။ အမ္မ တွံ အတ္တနော အနာစိက္ခိတုံ န ဒေသိ[1]၊ အဇ္ဇ တေ သဗ္ဗရတ္တိံ ဒေဝေါ ဝဿန္တော ဒိဋ္ဌောတိ။ ဒိဋ္ဌော မေ တာတ၊ မယှမေဝေသော သဗ္ဗရတ္တိံ ဝုဋ္ဌော၊ န အညဿ။ မယှံ ပန ဝုဋ္ဌကာရဏံ ပစ္ဆာ တေ ကထေဿာမိ၊ တေသံ တာဝ မေ သေဋ္ဌိဂေဟေ ပဝတ္တိံ ကထေဟီတိ။ အမ္မ အဇ္ဇ ရတ္တိံ သေဋ္ဌိဉ္စ သေဋ္ဌိဘရိယဉ္စ သေဋ္ဌိပုတ္တဉ္စာတိ တယောပိ ဇနေ အဝတ္ထုရမာနံ[2] ဂေဟံ ပတိ၊ တေ ဧကစိတကာယံ ဈာယန္တိ၊ သော ဓူမော ပညာယတိ အမ္မာတိ။ သာ တသ္မိံ ခဏေ နိဝတ္ထဝတ္ထံ ပတမာနံ န သဉ္ဇာနိ[3]၊ ဥမ္မတ္တိကဘာဝံ ပတ္တာ ယထာဇာတာဝ ရောဒန္တီ ပရိဒေဝန္တီ—

“ဥဘော ပုတ္တာ ကာလကတာ၊ ပန္ထေ မယှံ ပတီ မတော။
မာတာ ပိတာ စ ဘာတာ စ၊ ဧကစိတမှိ ဍယှရေ”တိ[4]—

ဝိလပန္တီ ပရိဗ္ဘမိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ “ဥမ္မတ္တိကာ ဥမ္မတ္တိကာ”တိ ကစဝရံ ဂဟေတွာ ပံသုံ ဂဟေတွာ မတ္ထကေ ဩကိရန္တာ လေဍ္ဍူဟိ ပဟရန္တိ။ သတ္ထာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ အဋ္ဌပရိသမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော တံ အာဂစ္ဆမာနံ အဒ္ဒသ ကပ္ပသတသဟဿံ ပူရိတပါရမိံ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နံ။

သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ပဒုမုတ္တရသတ္ထာရာ ဧကံ ဝိနယဓရတ္ထေရိံ ဗာဟာယ ဂဟေတွာ နန္ဒနဝနေ ဌပေန္တံ ဝိယ တေဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိယမာနံ ဒိသွာ “အဟမ္ပိ တုမှာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဝိနယဓရတ္ထေရီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘေယျ”န္တိ အဘိကာရံ ကတွာ ပတ္ထနံ ဌပေသိ။ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓေါ အနာဂတံသဉာဏံ ပတ္ထရိတွာ ပတ္ထနာယ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဉတွာ “အနာဂတေ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အယံ ပဋာစာရာ နာမေန ဝိနယဓရတ္ထေရီနံ

၁-အမ္မ အာစိက္ခိတုံ န ယုတ္တန္တိ။ ဝဒေဟိ ခမ တာတာတိ။ (သျာ) ၂-ဝါတဝုဋ္ဌိ အဝတ္ထုရမာနံ (က)
၃-န သဉ္ဇာနန္တီ (သျာ) ၄-ခု ၄-၂၃၈-ပိဋ္ဌေ ထေရီအပဒါနေ။

အဂ္ဂါ ဘရိယာတိ"တိ ဗျာကာသိ။ တံ ဧဝံ ပတ္ထိတပတ္ထနံ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နံ သတ္ထာ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ "ဣမိဿာ ဌပေတွာ မံ အညော အဝဿယော ဘဝိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထီ"တိ စိန္တေတွာ တံ ယထာ ဝိဟာရာဘိမုခံ အာဂစ္ဆတိ၊ ဧဝံ အကာသိ။ ပရိသာ တံ ဒိသွာဝ "ဣမိဿာ ဥမ္မတ္တိကာယ ဣတော အာဂန္တုံ မာ ဒဒိတ္ထာ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "အပေထ, မာ နံ ဝါရယိတ္ထာ"တိ ဝတွာ အဝိဒူရဋ္ဌာနံ အာဂတကာလေ "သတိံ ပဋိလဘ ဘဂိနီ"တိ အာဟ။ သာ တံ ခဏံယေဝ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန သတိံ ပဋိလဘိ။ တသ္မိံ ကာလေ နိဝတ္ထဝတ္ထဿ ပတိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိ။ အထဿာ ဧကော ပုရိသော ဥတ္တရသာဋကံ ခိပိ။ သာ တံ နိဝါသေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သုဝဏ္ဏ-ဝဏ္ဏေသု ပါဒေသု ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဘန္တေ အဝဿယော မေ ဟောထ၊ ပတိဋ္ဌာ မေ ဟောထ။ ဧကဿ မေ ပုတ္တံ သေနော ဂဏှိ၊ ဧကော ဥဒကေန ဝုဠှော၊ ပန္ထေ မေ ပတိ မတော၊ မာတာပိတရော စေဝ မေ ဘာတာ စ ဂေဟေန အဝတ္ထဋ္ဌာ ဧကစိတကသ္မိံ ဈာယန္တီ"တိ။

သတ္ထာ တဿာ ဝစနံ သုတွာ "ပဋာစာရေ မာ စိန္တယိ၊ တဝ တာဏံ သရဏံ အဝဿယော ဘဝိတုံ သမတ္ထဿေဝ သန္တိကံ အာဂတာသိ။ ယထာ ဟိ တဝ ဣဒါနိ ဧကော ပုတ္တော သေနေန ဂဟိတော၊ ဧကော ဥဒကေန ဝုဠှော၊ ပန္ထေ ပတိ မတော၊ မာတာပိတရော စေဝ ဘာတာ စ ဂေဟေန အဝတ္ထဋ္ဌာ၊ ဧဝမေဝ ဣမသ္မိံ သံသာရေ ပုတ္တာဒီနံ မတကာလေ တဝ ရောဒန္တိယာ ပဂ္ဃရိတအဿု စတုန္နံ မဟာသမုဒ္ဒါနံ ဥဒကတော ဗဟုတရ"န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ—

"စတူသု သမုဒ္ဒေသု ဇလံ ပရိတ္တကံ၊
တတော ဗဟုံ အဿုဇလံ အနပ္ပကံ။
ဒုက္ခေန ဖုဋ္ဌဿ နရဿ သောစနာ၊
ကိံ ကာရဏာ အမ္မ တုဝံ ပမဇ္ဇသီ"တိ။

ဧဝံ သတ္ထရိ **အနမတဂ္ဂပရိယာယံ** ကထေန္တေ တဿာ သရီရေ သောကော တနုတ္တံ အဂမာသိ။ အထ နံ တနုဘူတသောကံ ဉတွာ ပုန သတ္ထာ အာမန္တေတွာ "ပဋာစာရေ ပုတ္တာဒယော နာမ ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တဿ တာဏံ ဝါ လေဏံ ဝါ သရဏံ ဝါ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တိ၊ တသ္မာ ဝိဇ္ဇမာနာပိ တေ န သန္တိယေဝ။ ပဏ္ဍိတေန ပန သီလံ ဝိသောဓေတွာ အတ္တနော နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂံ ခိပ္ပမေဝ သောဓေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ—

"န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတီသု တာဏတာ[၁]။

ဧတမတ္ထဝသံ ဉတွာ၊ ပဏ္ဍိတော သီလသံဝုတော။
နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ ခိပ္ပမေဝ ဝိသောဓယေ"တိ[၂]။

ဒေသနာဝသာနေ ပဋာစာရာ မဟာပထဝိယံ ပံသုပရိမာဏော ကိလေသေ ဈာပေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။ သာ ပန သောတာပန္နာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကံ ပဟိဏိတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ ပဋိတာစာရတ္တာ **ပဋာစာရာ**တွေဝ ပညာယိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ကုဋေန ဥဒကံ အာဒါယ ပါဒေ ဓောဝန္တီ ဥဒကံ အာသိဉ္စိ၊ တံ ထောကံ ဂန္တွာ ပစ္ဆိဇ္ဇိ။ ဒုတိယဝါရေ အာသိတ္တံ တတော ဒူရတရံ အဂမာသိ။ တတိယဝါရေ အာသိတ္တံ တတောပိ ဒူရတရန္တိ။ သာ တဒေဝ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ တယော ဝယေ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ "မယာ ပဌမံ အာသိတ္တံ ဥဒကံ ဝိယ ဣမေ သတ္တာ ပဌမဝယေပိ မရန္တိ၊ တတော ဒူရတရံ ဂတံ ဒုတိယဝါရေ အာသိတ္တံ ဥဒကံ ဝိယ မဇ္ဈိမဝယေပိ မရန္တိ၊ တတောပိ ဒူရတရံ ဂတံ တတိယဝါရေ အာသိတ္တံ ဥဒကံ ဝိယ ပစ္ဆိမဝယေပိ မရန္တိယေဝါ"တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ ဩဘာသံ ဖရိတွာ တဿာ သမ္မုခေ ဌတွာ ကထေန္တော ဝိယ "ဧဝမေတံ ပဋာစာရေ၊ ပဉ္စန္နမ္ပိ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ အပဿန္တဿ ဝဿသတံ ဇီဝနတော တေသံ ဥဒယဗ္ဗယံ ပဿန္တဿ ဧကာဟမ္ပိ ဧကက္ခဏမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျော"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၁၃။ "ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယ"န္တိ။

တတ္ထ **အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယ**န္တိ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ပဉ္စဝီသတိယာ လက္ခဏေဟိ ဥဒယဉ္စ ဝယဉ္စ အပဿန္တော။ **ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယ**န္တိ တေသံ ဥဒယဉ္စ ဝယဉ္စ ပဿန္တဿ။ ဣတရဿ ဇီဝနတော ဧကာဟမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျောတိ။

ဒေသနာဝသာနေ ပဋာစာရာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ပဋာစာရာထေရိဝတ္ထု ဒွါဒသမံ။

၁-ခု ၁-၅၃၊ ခု ၄-၂၃၈-ဝိဒ္ဓေသု။ ၂-ခု ၁-၅၄-ဝိဒ္ဓေ။

၁၃-ကိသာဂေါတမီဝတ္ထု

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေတိ ဣဒံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကိသာဂေါတမိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရေကဿ သေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ အင်္ဂါရာဝ ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ သေဋ္ဌိ တံ ဒိသွာ ဥပ္ပန္နသောကော အာဟာရံ ပဋိက္ခိပိတွာ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ။ တဿေကော သဟာယကော ဂေဟံ ဂန္တွာ “သမ္မ ကသ္မာ သောစသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ “သမ္မ မာ သောစိ၊ အဟံ ဧကံ ဥပါယံ ဇာနာမိ၊ တံ ကရောဟီ”တိ။ ကိံ ကရောမိ သမ္မာတိ။ အတ္တနော အာပဏေ ကိလဉ္ဇံ ပသာရေတွာ တတ္ထ တေ အင်္ဂါရေ ရာသိံ ကတွာ ဝိက္ကိဏန္တော ဝိယ နိသီဒ၊ အာဂတာဂတေသု မနုဿေသု ယေ ဧဝံ ဝဒန္တိ “သေသဇနာ ဝတ္ထတေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ ဝိက္ကိဏန္တိ၊ တွံ ပန အင်္ဂါရေ ဝိက္ကိဏန္တော နိသိန္နော”တိ။ တေ ဝဒေယျာသိ “အတ္တနော သန္တကံ အဝိက္ကိဏန္တော ကိံ ကရောမီ”တိ။ ယော ပန တံ ဧဝံ ဝဒတိ “သေသဇနာ ဝတ္ထတေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ ဝိက္ကိဏန္တိ၊ တွံ ပန ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဝိက္ကိဏန္တော နိသိန္နော”တိ။ တံ ဝဒေယျာသိ “ကဟံ ဟိရညသုဝဏ္ဏ”န္တိ။ “ဣဒ”န္တိ စ ဝုတ္တေ “အာဟရ တာဝ န”န္တိ ဟတ္ထေဟိ ပဋိစ္ဆေယျာသိ။ ဧဝံ ဒိန္နံ တဝ ဟတ္ထေ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဘဝိဿတိ။ သာ ပန သစေ ကုမာရိကာ ဟောတိ၊ တဝ ဂေဟေ ပုတ္တဿ နံ အာဟရိတွာ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ တဿာ နိယျာဒေတွာ တာယ ဒိန္နံ ပလဉ္ဇေယျာသိ။ သစေ ကုမာရကော ဟောတိ၊ တဝ ဂေဟေ ဝယပ္ပတ္တံ ဓီတရံ တဿ ဒတွာ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ နိယျာဒေတွာ တေန ဒိန္နံ ဝလဉ္ဇေယျာသီတိ။ သော “ဘဒ္ဒကော ဥပါယော”တိ အတ္တနော အာပဏေ အင်္ဂါရေ ရာသိံ ကတွာ ဝိက္ကိဏန္တော ဝိယ နိသီဒိ။ ယေ ပန နံ ဧဝမာဟံသု “သေသဇနာ ဝတ္ထတေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ ဝိက္ကိဏန္တိ၊ ကိံ ပန တွံ အင်္ဂါရေ ဝိက္ကိဏန္တော နိသိန္နော”တိ။ တေသံ “အတ္တနော သန္တကံ အဝိက္ကိဏန္တော ကိံ ကရောမီ”တိ ပဋိဝစနံ အဒါသိ။ အထေကာ ဂေါတမီ နာမ ကုမာရိကာ ကိသသရီရတာယ **ကိသာဂေါတမီ**တိ ပညာယမာနာ ပရိဇိဏ္ဏကုလဿ ဓီတာ အတ္တနော ဧကေန ကိစ္စေန အာပဏဒွါရံ ဂန္တွာ တံ သေဋ္ဌိံ ဒိသွာ ဧဝမာဟ “ကိံ တာတ သေသဇနာ ဝတ္ထတေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ ဝိက္ကိဏန္တိ၊ တွံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဝိက္ကိဏန္တော နိသိန္နော”တိ။ ကဟံ အမ္မ ဟိရညသုဝဏ္ဏန္တိ။ နနု တွံ တဒေဝ ဂဟေတွာ နိသိန္နောသီတိ။ အာဟရ တာဝ နံ အမ္မာတိ။ သာ ဟတ္ထပူရံ ဂဟေတွာ တဿ ဟတ္ထေသု ဌပေသိ၊ တံ ဟိရညသုဝဏ္ဏမေဝ အဟောသိ။

အထ နံ သေဋ္ဌိ "ကတရံ တေ အမ္မ ဂေဟ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ "အသုကံ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ တဿာ အဿာမိကဘာဝံ ဉတွာ ဓနံ ပဋိသာမေတွာ တံ အတ္တနော ပုတ္တဿ အာနေတွာ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ သဗ္ဗံ ဟိရည-သုဝဏ္ဏမေဝ အဟောသိ။ တဿာ အပရေန သမယေန ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌဟိ။ သာ ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ သော ပဒသာ ဂမနကာလေ ကာလ-မကာသိ။ သာ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗမရဏတာယ တံ ဈာပေတုံ နီဟရန္တေ ဝါရေတွာ "ပုတ္တဿ မေ ဘေသဇ္ဇံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ မတကဠေဝရံ အင်္ကေနာဒါယ "အပိ နု မေ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇံ ဇာနာထာ"တိ ပုစ္ဆန္တီ ဃရပဋိပါဋိယာ ဝိစရတိ။ အထ နံ မနုဿာ "အမ္မ တွံ ဥမ္မတ္တိကာ ဇာတာ၊ မတကပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇံ ပုစ္ဆန္တီ ဝိစရသီ"တိ ဝဒန္တိ။ သာ "အဝဿံ မမ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇံ ဇာနနကံ လဘိဿာမီ"တိ မညမာနာ ဝိစရတိ။ အထ နံ ဧကော ပဏ္ဍိတပုရိသော ဒိသွာ "အယံ မမ ဓီတာ ပဌမံ ပုတ္တကံ[၁] ဝိဇာဘာ ဘဝိဿတိ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ-မရဏာ၊ မယာ ဧတိဿာ အဝဿယေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ အာဟ "အမ္မ အဟံ ဘေသဇ္ဇံ န ဇာနာမိ၊ ဘေသဇ္ဇဇာနနကံ ပန ဇာနာမီ"တိ။ ကော ဇာနာတိ တာတာတိ။ သတ္ထာ အမ္မ ဇာနာတိ၊ ဂစ္ဆ, တံ ပုစ္ဆာဟီတိ။ သာ "ဂမိဿာမိ တာတ၊ ပုစ္ဆိဿာမိ တာတာ"တိ ဝတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္က-မိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာ ပုစ္ဆိ "တုမှေ ကိရ မေ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇံ ဇာနာထ ဘန္တေ"တိ။ အာမ ဇာနာမီတိ။ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ အစ္ဆရဂ္ဂဟဏ-မတ္တေ သိဒ္ဓတ္ထကေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ လဘိဿာမိ ဘန္တေ။ ကဿ ပန ဂေဟေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ယဿ ဂေဟေ ပုတ္တော ဝါ ဓီတာ ဝါ န ကောစိ မတပုဗ္ဗောတိ။ သာ "သာဓု ဘန္တေ"တိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ မတပုတ္တကံ အင်္ကေနာဒါယ အန္တော-ဂါမံ ပဝိသိတွာ ပဌမဂေဟဿ ဒွါရေ ဌတွာ "အတ္ထိ နု ခေါ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ သိဒ္ဓတ္ထကော၊ ပုတ္တဿ ကိရ မေ ဘေသဇ္ဇံ ဧတ"န္တိ ဝတွာ "အတ္ထီ"တိ ဝုတ္တေ တေန ဟိ ဒေထာတိ။ တေဟိ အာဟရိတွာ သိဒ္ဓတ္ထကေသု ဒိယျမာနေသု "ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ပုတ္တော ဝါ ဓီတာ ဝါ မတပုဗ္ဗော ကောစိ နတ္ထိ အမ္မာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ကိံ ဝဒေသိ အမ္မ။ ဇီဝမာနာ ဟိ ကတိပယာ၊ မတကာ ဧဝ ဗဟုကာ"တိ ဝုတ္တေ "တေန ဟိ ဂဏှထ ဝေါ သိဒ္ဓတ္ထကေ၊ နေတံ မမ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇ"န္တိ ပဋိအဒါသိ[၂]။

သာ ဣမိနာ နိယာမေန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ နံ ပုစ္ဆန္တီ ဝိစရိ။ သာ ဧက-ဂေဟေပိ သိဒ္ဓတ္ထကေ အဂဟေတွာ သာယနှသမယေ စိန္တေသိ "အဟော

ဝ-ပဌမပုတ္တကံ (သီ) ၂-ပဋိက္ခိပိ (သီ)

ဘာရိယံ ကမ္မံ၊ အဟံ 'မမေဝ ပုတ္တော မတော'တိ သညမကာသိံ၊ သကလ-ဂါမေပိ ပန ဇီဝန္တေဟိ မတကာဝ ဗဟုတရာ"တိ။ တဿာ ဧဝံ စိန္တယ-မာနာယ ပုတ္တသိနေဟံ[1] မုဒုကဟာဒယံ ထဒ္ဓဘာဝံ အဂမာသိ။ သာ ပုတ္တံ အရညေ ဆဍ္ဍေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ "လဒ္ဓါ တေ ဧကစ္ဆရမတ္တာ သိဒ္ဓတ္ထကာ"တိ အာဟ။ န လဒ္ဓါ ဘန္တေ၊ သကလဂါမေ ဇီဝန္တေဟိ မတကာဝ ဗဟုတရာတိ။ အထ နံ သတ္ထာ "တွံ 'မမေဝ ပုတ္တော မတော'တိ သလ္လက္ခေသိ၊ ဓုဝဓမ္မော ဧသ သတ္တာနံ။ မစ္စုရာဇာ ဟိ သဗ္ဗသတ္တေ အပရိပုဏ္ဏဇ္ဈာသယေဝ မဟောဃော ဝိယ ပရိကဍ္ဎမာနော-ယေဝ အပါယသမုဒ္ဒေ ပက္ခိပတီ"တိ ဝတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထ-မာဟ—

"တံ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။
သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃောဝ၊ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတီ"တိ[2]။

ဂါထာပရိယောသာနေ ကိသာဂေါတမီ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ၊ အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသူတိ။

သာ ပန သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ၊ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကံ ပေသေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ **ကိသာဂေါတမီ ထေရီ**တိ ပညာယိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ဥပေါသထာဂါရေ ဝါရံ ပတွာ ဒီပံ ဇာလေတွာ နိသိန္နာ ဒီပဇာလာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယော စ ဘိဇ္ဇန္တိယော စ ဒိသွာ "ဧဝမေဝ ဣမေ သတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စေဝ နိရုဇ္ဈန္တိ စ၊ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တာ ဧဝ[3] န ပညာယန္တီ"တိ အာရမ္မဏံ အဂ္ဂဟေသိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ ဩဘာသံ ဖရိတွာ တဿာ သမ္မုခေ နိသီဒိတွာ ကထေန္တော ဝိယ "ဧဝမေဝ ဂေါတမိ, ဣမေ သတ္တာ ဒီပဇာလာ ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စေဝ နိရုဇ္ဈန္တိ စ၊ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တာ ဧဝ[3] န ပညာယန္တိ၊ ဧဝံ နိဗ္ဗာနံ အပဿန္တာနံ ဝဿသတံ ဇီဝနတော နိဗ္ဗာနံ ပဿန္တဿ ခဏမတ္တမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျော"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၁၄။ "ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ အမတံ ပဒံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော အမတံ ပဒ"န္တိ။

တတ္ထ **အမတံ ပဒ**န္တိ မရဏဝိရဟိတကောဋ္ဌာသံ၊ အမတမဟာနိဗ္ဗာနန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

၁-ပုတ္တသိနေဟေန (သျာ) ၂-ခု ၁-၅၄-ပိဋ္ဌေ။ ၃-နိဗ္ဗာနံ ပတ္တာ ဧဝံ (သျာ)

ဒေသနာဝသာနေ ကိသာဂေါတမီ ယထာနိသိန္နာဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟီတိ။

ကိသာဂေါတမီဝတ္ထု တေရသမံ။

၁၄-ဗဟုပုတ္တိကတ္ထေရီဝတ္ထု

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဗဟုပုတ္တိကံ ထေရိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရေကသ္မိံ ကုလေ သတ္တ ပုတ္တာ သတ္တ စ ဓိတရော အဟေသုံ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဝယပ္ပတ္တာ ဂေဟေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သုခပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။ တေသံ အပရေန သမယေန ပိတာ ကာလမကာသိ။ မဟာဥပါသိကာ သာမိကေ နဋ္ဌေပိ န တာဝ ကုဋုမ္ဗံ ဝိဘဇတိ။ အထ နံ ပုတ္တာ အာဟံသု "အမ္မ အမှာကံ ပိတရိ နဋ္ဌေ တုယှံ ကော အတ္ထော ကုဋုမ္ဗေန၊ ကိံ မယံ တံ ဥပဋ္ဌာတုံ န သက္ကောမာ"တိ။ သာ တေသံ ကထံ သုတွာ တုဏှီ ဟုတွာ ပုနပ္ပုနံ တေဟိ ဝုစ္စမာနာ "ပုတ္တာ မံ ပဋိဇဂ္ဂိဿန္တိ၊ ကိံ မေ ဝိသုံ ကုဋုမ္ဗေနာ"တိ သဗ္ဗံ သာပတေယျံ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ အဒါသိ။ အထ နံ ကတိပါဟစ္စယေန ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ[၁] ဘရိယာ "အဟော အမှာကံ အယျာ 'ဇေဋ္ဌပုတ္တော မေ'တိ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ ဒတွာ ဝိယ ဣမမေဝ ဂေဟံ အာဂစ္ဆတီ"တိ အာဟ။ သေသပုတ္တာနံ ဘရိယာပိ ဧဝမေဝ ဝဒိံသု။ ဇေဋ္ဌဓိတရံ အာဒိံ ကတွာ တာသံ ဂေဟံ ဂတကာလေပိ နံ ဧဝမေဝ ဝဒိံသု။ သာ အဝမာနပ္ပတ္တာ ဟုတွာ "ကိံ ဣမေသံ သန္တိကေ ဝုဋ္ဌေန၊ ဘိက္ခုနီ ဟုတွာ ဇီဝိဿာမီ"တိ ဘိက္ခုနီဥပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တာ နံ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ သာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ ဟုတွာ **ဗဟုပုတ္တိကတ္ထေရီ**တိ ပညာယိ။ သာ "အဟံ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတာ၊ အပ္ပမတ္တာယ မေ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဘိက္ခုနီနံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကရောန္တီ "သဗ္ဗရတ္တိံ သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ ဧကံ ထမ္ဘံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ တံ အာဝိဉ္ဆ-မာနာဝ[၂] သမဏဓမ္မံ ကရောတိ၊ စင်္ကမမာနာပိ "အန္ဓကာရဋ္ဌာနေ မေ ရုက္ခေ ဝါ ကတ္ထစိ ဝါ သီသံ ပဋိဟညေယျာ"တိ တံ ရုက္ခံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ တံ အာဝိဉ္ဆမာနာဝ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ၊ "သတ္ထာရာ ဒေသိတဓမ္မမေဝ ကရိဿာမီ"တိ ဓမ္မံ အာဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မံ အနုဿရမာနာဝ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။

၁-ကတိပါဟစ္စယေန ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ ဂေဟံ အဂမာသိ၊ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ (သီ၊ က) ၂-အာဝိဉ္ဆမာနာ (သျာ)

အထ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ ဩဘာသံ ဖရိတွာ သမ္မုခေ နိသိန္နော ဝိယ တာယ သဒ္ဓိံ ကထေန္တော "ဗဟုပုတ္တိကေ မယာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ အနာဝဇ္ဇေန္တဿ အပဿန္တဿ ဝဿသတံ ဇီဝနတော မယာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ ပဿန္တဿ မုဟုတ္တမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျော"တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ—

၁၁၅။ "ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဓမ္မမုတ္တမံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဓမ္မမုတ္တမ"န္တိ။

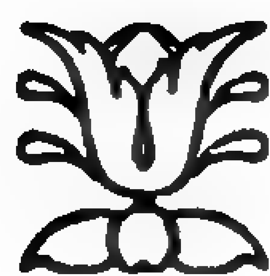
တတ္ထ **ဓမ္မမုတ္တမန္တိ** နဝဝိဓံ လောကုတ္တရဓမ္မံ။ သော ဟိ ဥတ္တမော ဓမ္မော နာမ။ ယော ဟိ တံ န ပဿတိ၊ တဿ ဝဿသတမ္ပိ ဇီဝနတော တံ ဓမ္မံ ပဿန္တဿ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿ ဧကာဟမ္ပိ ဧကက္ခဏမ္ပိ **ဇီဝိတံ သေယျော**တိ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ဗဟုပုတ္တိကတ္ထေရီ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟီတိ။

ဗဟုပုတ္တိကတ္ထေရိဝတ္ထု စုဒ္ဒသမံ။

သဟဿဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌမော ဝဂ္ဂေါ။

သံဝဏ္ဏိတပဒါနံ အနုက္ကမဏိကာ

လက္ခိတဗ္ဗာနံ အနုက္ကမဏိကာ

နာမာနံ အနုက္ကမဏိကာ

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာဝယ ပဌမဘာဂေ

နာနာပါဌာ

ပဌမော မူလပါဌော၊ သီ····သီဟဠပေါတ္ထကံ၊ သျာ····သျာမပေါတ္ထကံ၊ ကံ····ကမ္ဗောဇပေါတ္ထကံ၊ ဣ····ဣင်္ဂလိသပေါတ္ထကံ၊ က··· ကေသုစိ မရမ္မပေါတ္ထကေသု ဒိဿမာနပါဌော၊ က-သီ····ကေသုစိ သီဟဠပေါတ္ထကေသု ဒိဿမာနပါဌော၊ ဋ္ဌ····အဋ္ဌကထာ။

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယ

နာနာပါဌ | ပိဋ္ဌကာ

[ဌ-တ]

[ဒ-ဓ]

[န]

နာနာပါဌ ပိဋ္ဌကာ

[န]

[ပ]

နာနာပါဌ ဝိဋ္ဌက်ာ

[ပ–ဖ]

[ဗ]

[ဘ]

[မ]

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယ ပဌမဘာဂေ

ဂါထာသူစိ